

Psalmen

Psalmen 1

1. Welgelukzalig Als hebbende de belofte van het tegenwoordige en toekomstige leven; 1 Tim. 4:8. is de man Dat is, een mens. Zie Job 12:10., die niet wandelt Dat is, *naar de raad of aanraden* zijn leven niet aanstelt; of niet gaat in hun raad, om boze stukken met hen te besluiten. Zie Job 21:16. in de raad der goddelozen Of, *ongoddelijk, ongerechten, onvromen, bozen, onrustigen*. Zie Num. 35:31., noch staat op Dat is, met hunne manier van leven, bozen handel en wandel gene gemeenschap heeft. Zie Gen. 6:12 en onder vs. 6. den weg der zondaren Die hun werk maken van het zondigen, in welken de zonde ten enenmale is heersende; also Ps. 1:5, en Ps. 26:9; Ps. 104:35. Pred. 2:26; Pred. 9:2. Jes. 65:20. Matth. 26:45. Rom. 5:8. Zie ook 1 Sam. 15:18. # 1Sa 15.18, noch zit in het gestoelte der spotters;
2. Maar zijn lust is in des HEEREN wet, en hij overdenkt Zijn wet dag en nacht Als hij ontwaakt, of daartoe zijn slaap breekt, Verg. Ps. 16:7; Ps. 17:3; Ps. 63:7; Ps. 77:7; Ps. 88:2; Ps. 119:55,62. De zin is steeds, geduriglijk, doorgaans..
3. Want hij zal zijn als een boom, geplant aan waterbeken, die zijn vrucht geeft op zijn tijd Dat is, ter rechter tijd, in zijn seizoen. Alzo Lev. 26:4. Ps. 104:27; Ps. 145:15. Jer. 5:24., en welks blad Of loof. Het afvallen der bladeren is vergezelschap met het verwelken, daarom zetten het sommigen over, *verwelkt niet*. Verg. Jes. 34:4. niet afvalt; en al wat hij doet De rechtvaardige, die bij den boom vergeleken is., zal wel gelukken Of, *bestaan, gedijen*; of daarin zal hij voorspoedig

zijn. Verg. Gen. 39:2. 2 Kron. 31:21; 2 Kron. 32:30. en zie Rom. 8:28. Sommigen duiden dit op de boom, bij welken de rechtvaardige wordt vergeleken, aldus; *Al wat hij voortbrengt Hebr. maakt of doet zal wel gedijen*; omdat het Hebreeuwse woord *maken* van het voortbrengen der vruchten elders gebruikt wordt. Zie Jes. 5:4,10. Jer. 12:2; Jer. 17:8. en verg. Matth. 3:8,10. # Mt 3.8,10.

4. Alzo Te weten, als zulk een boom; als de rechtvaardige, zijn de goddelozen niet, maar als het kaf, dat de wind henendrijft.
5. Daarom zullen de goddelozen niet bestaan Maar vallen, ten tijde als God zijne oordelen in de wereld over de goddelozen uitvoert, doch inzonderheid als zij van de Zoon Gods verdoemd en ter helle verwezen zullen worden; de vergadering der rechtvaardigen daarentegen zal voor God bestaan, en ten laatste ingaan in de eeuwige heerlijkheid. Zie Matth. 25:41,46, enz. in het gericht, noch de zondaars in de vergadering der rechtvaardigen.
6. Want de HEERE kent den weg Dat is, bemint, heeft er behagen in, kent voor goed, draagt er zorg voor. Verg. Gen. 18:19. Deut. 2:7. Ps. 31:8; Ps. 101:4. Nah. 1:7. Matth. 7:23; Matth. 25:12. 1 Thess. 5:12. der rechtvaardigen; maar de weg der goddelozen zal vergaan.

Psalmen 2

1. Waarom woeden Of, *woelen, razen, rotten, lopen oproeriglijk tezamen*. Het Hebr. woord kan hebben de betekenis van *bijeenkomen, geheime bijeenkomsten houden* en ook *woelen, rumoerig, oproerig zijn*, gelijk afgenomen wordt uit Ps. 55:15; Ps. 63:3. Dan. 6:7. de heidenen Of, *natiën*, zo Joden als heidenen. Zie Hand. 4:27., en bedenken Vergeefse aanslagen, waarmee zij den raad Gods niet kunnen breken en zichzelf in gevaar van verderf brengen. de volken ijdelheid?
2. De koningen der aarde stellen zich op, en de vorsten Of, *raadsheren*.

beraadslagen te zamen tegen den HEERE, en tegen Zijn Gezalfde Of, *Messias*; te weten, den HEERE *Christus*, dat is, den *Gezalfde*, wiens voorbeeld David met zijne zalving en koninkrijk geweest is., *zeggende*:

3. Laat ons hun banden verscheuren Of, *aftrekken, afrukken*; alzo Jer. 5:5., en hun touwen van ons werpen.

4. Die in den hemel woont Of, *zit*, als rechter; zie Ps. 9:8,9; Ps. 29:10; Ps. 55:20., zal lachen Menselijk van God gesproken, om te verklaren hoe nietig, de raadslagen en het gewoel der vijanden van *Christus* bij God geacht zijn. Zie Joh. 5:22.; de HEERE zal hen bespotten.

5. Dan zal Hij Als zij hunne raadslagen tegen *Christus* te werk stellen, zal Hij hun zijn toorn alzo door plagen te verstaan geven en doen gevoelen, alsof Hij telkens hun toezeide dat Hij zwaarlijk op hen vertoornd is. tot hen spreken in Zijn toorn, en in Zijn grimmigheid Of, *brandenden toorn*. zal Hij hen verschrikken.

6. Ik toch Dit zijn de woorden Gods des Vaders, van zijnen Zoon *Jezus Christus*. heb Mijn Koning gezalfd Hebr. eigenlijk, *overgoten*, te weten met olie, dat is gezalfd. over Sion, den berg Dat is, mijn heiligen berg, of, waar Ik *die de heiligheid zelf ben* woon; te weten, mijne kerk, afgebeeld door den berg Zion, waar de ark des HEEREN en Davids koninklijk slot geweest zijn, en nederhand daar bezijden op den berg Moria de tempel met den godsdienst. Zie Jes. 60:14. Hebr. 12:22. Openb. 14:1. **Mijner heiligheid.**

7. Ik zal Dit zijn de woorden van Gods Zoon. van het Het Hebr. woord *el* wordt somtijds voor *van* genomen. Zie Job 42:7. alsof men zeide: *Aangaande* dit of dat; dat is, van deze of die zaak. Zie ook Ps. 59:18. Anders: *Ik zal het besluit Of, inzettingen, ordinantie, die de Vader gemaakt heeft over mij, als zijn enigen eeuwigen Zoon; gelijk terstond in het volgende verhaald wordt; als een fundament, waarop God Hem tot een Hoofd en HEERE over zijne kerk gesteld heeft. Zie van dit besluit vs. 6, 8, enz. Filipp. 2:6,9, enz. Col. 1:15,16,17,18., of gebod, of*

naar het gebod, *te weten, mij van den Vader gegeven verhalen, of vertellen. besluit Of, inzettingen, ordinantie*, die de Vader gemaakt heeft over mij, als zijn enigen eeuwigen Zoon; gelijk terstond in het volgende verhaald wordt; als een fundament, waarop God Hem tot een Hoofd en HEERE over zijne kerk gesteld heeft. Zie van dit besluit vs. 6, 8, enz. Filipp. 2:6,9, enz. Col. 1:15,16,17,18. verhalen: de HEERE heeft tot Mij gezegd: Gij zijt Mijn Zoon, heden Dit moet men verstaan van de eeuwige, onbegrijpelijke, Goddelijke geboorte des Zoons van den Vader. Zie Hebr. 1:5. Van welke de waarheid op verscheidene wijzen in het Oude en inzonderheid in het Nieuwe Testament is geopenbaard, bijzonderlijk door de opstanding uit de doden. Zie Hand. 13:32,33. Rom. 1:4. heb Ik U gegenereerd.

8. Eis van Mij, en Ik zal de heidenen geven tot Uw erfdeel, en de einden Dat is, niet alleen de Joden, maar ook alle inwoners des aardrijks, zullen uw Koninkrijk *onderworpen* zijn; waarvan Gij de gelovigen zult behouden, de hardnekkigen behandelen gelijk volgt. Aangaande de manier van spreken hier gebruikt, verg. Lev. 25:46. Jes. 14:2. Zef. 2:9. der aarde tot Uw bezitting.

9. Gij zult hen verpletteren met een ijzeren scepter Of, *staf*, dat is, met uw Goddelijke macht en rechtvaardige oordelen zult Gij de ongehoorzamen en wederspanningen verdoen.; Gij zult hen in stukken Alzo, dat de stukken hier en daar verstrooid worden. Zie Richt. 7:19. en verg. Jes. 30:14. Jer. 13:13. enz. slaan als een pottenbakkersvat Hebr. *eens formeerders*, dat is, pottenbakkers..

10. Nu dan, gij koningen, handelt verstandiglijk; laat u tuchtigen Of, *onderwijzen, onderrichten*. Zie van het Hebr. Spreuk. 7:22., gij rechters der aarde!

11. Dient den HEERE met vreze Met kinderlijke vreze, erende en ontziende den HEERE, gelijk goede kinderen hun goede vader doen., en verheugt u Over de grote

zaligheid, die u van den groten en zeer genadigen God, tegen al uwe verdiensten, wordt voorgedragen, om door geloof te genieten in zijn eniggeboren Zoon, wiens verachters schrikkelijk zullen ontkomen. Verg. Hos. 11:10,11. Filipp. 2:12. **met beving.**

12. Kust den Dat is, eert Hem als mijn eeuwigen Zoon, en neemt Hem voor uwen Koning aan, gelooft in Hem, weest Hem onderdanig. Verg. Gen. 41:40. 1 Sam. 10:1. **Zoon, opdat Hij niet toorne, en gij op den weg vergaat** Of, *onderweg*; dat is, in het midden van uw gewoel en ongehoorzaamheid., **wanneer Zijn toorn maar een weinig** Of, *haastiglijk, een korte tijd*. Zie 2 Kron. 12:7. Ps. 81:15. Jes. 26:20. **Anders, want zijn toorn zal in kort ontbranden.** zou ontbranden. **Welgelukzalig zijn allen, die op Hem betrouwen.**

Psalmen 3

1. Een psalm van David, als hij vlood voor het aangezicht van zijn zoon Absalom.
2. O HEERE! hoe zijn mijn tegenpartijders vermenigvuldigd; velen staan tegen mij op.
3. Velen zeggen van mijn ziel: Hij heeft geen heil bij God. Sela.
4. Doch Gij, HEERE! zijt een Schild voor mij, Of, *om mij henen, omtrent mij*, dat is, mijn beschermer, van welke zijden de vijanden mij mogen bestijden. Zie Gen. 15:1; Deut. 33:29; Ps. 84:12. **mijn eer, en** Dat is, de bewerker mijner eer. **Die mijn hoofd opheft.** Dat is, die door genadige verlossing, overwinningen en triomfen maakt dat ik mijn hoofd vrijmoediglijk mag op steken. Zie Ps. 27:6, Ps. 110:7.
5. Ik riep met mijn stem tot den HEERE, en Hij verhoorde mij van den berg Zijner heiligheid *Als Ps. 2:6*, waar de ark des verbonds was. Zie 2 Sam. 15:32. Dit spreekt David van den voorgaanden tijd, daaruit vertrouwende dat hem God nu ook

niet zou verlaten, vermits de beloften, die Hij hem gedaan had.. **Sela.**

6. **Ik lag neder** Deze manier van spreken betekent een gerusten, zekeren, heiligen staat, dat men zonder bekommernis is van gevaar en schade, hebbende voor God een goede conscientie, en op Hem alle zorg werpende; zie Lev. 26:6; Job 11:19, onder Ps. 4:9; Spreuk. 3:23; Ezech. 34:25. **en sliep; ik ontwaakte, want de HEERE ondersteunde mij.**
7. **Ik zal niet vrezen voor tienduizenden des volks, die zich rondom tegen mij zetten.**
8. **Sta op,** Menselijk van God gesproken; gelijk men tot mensen, die stilzitten en de hand niet aan het werk slaan, pleegt te zeggen: Staat op, aanvaardt het werk. Alzo bidt David dat God het werk zijner verlossing bij de hand neme. **HEERE, verlos mij, mijn God; want Gij hebt al mijn vijanden op het kinnebakken geslagen; de tanden** Zie Job 29:17. **der goddelozen hebt Gij verbroken.**
9. **Het heil is des HEEREN; Of, bij den Heere,** dat is, Hem komt of behoort toe te verlossen, bij Hem alleen is verlossing, behoudenis, overwinning en zaligheid, voor mij *wil hij zeggen* en alle vromen. Dit stelt hij tegen het zeggen zijner vijanden, boven, Ps. 1:3. **Uw zegen is over Anders, zij. Uw volk. Sela.**

Psalmen 4

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester Dat is, die den *opperzangmeester* gegeven werd, om dien in het huis des Heeren te doen spelen en zingen. Het Hebr. woord *overwinnaar*, en voorts *aandrijver, voortdrijver*, die anderen, onder zijn opzicht gesteld zijnde, in kloekheid overwint of teboven gaat, en het werk aandrijft totdat het als overwonnen en ten einde gebracht is; en vervolgens in zake van gezang, een *meester, opziener*, voorganger van de zangers en speellieden. Verg. Ps. 13:1, en zie 2 Kron. 2:2,18, 2 Kron. 34:12,13; Ezra 3:8,9. Aangaande deze ordinantie in de

muziek van den godsdienst, zie 1 Kron. 6:31, enz., en 1 Kron. 15:16,17, enz., en 1 Kron. 16:4,5,7, en 1 Kron. 25:1,2, enz. # 1Ch 16.7 25.1,2, op de Neginoth.

2. Als ik roep, verhoor mij, o God mijner gerechtigheid! In benauwdheid hebt Gij mij ruimte gemaakt; wees mij genadig, en hoor mijn gebed.

3. Gij, mannen, hoe lang zal mijn eer tot Dat mij God door Samuël tot een koning heeft doen zalven. schande zijn? *Hoe lang* zult gij de ijdelheid beminnen, de leugen Om mij met valse beschuldiging te bezwaren, of, u daarop verlaten, waarmede gij bedrogen zult uitkomen, dat toch feilen en u bedriegen zal. In zulk een zin kan het Hebreeuwse woord ook bekwamelijk worden genomen, uit vergelijking van 2 Kon. 4:16; Job 40:28; Ps. 89:36; Jes. 58:11. Verg. voorts Ps. 7:15, en Ps. 60:13. *zoeken?* Sela. Zie van dit woord Ps. 3:3.

4. Weet toch, dat de HEERE Zich een gunstgenoot Te weten, mij, dien God onverdiende goedertierenheid, gunst en weldadigheid bewijst, welke ik genietende en gevoelende, ook van harte genegen ben anderen gunst en we'ldadigheid te bewijzen, zelfs mijnen haters, naar den aard en plicht der kinderen Gods. Zie Matth. 5:44,45; 1 Joh. 4:11, en voorts van het Hebr. woord zie 2 Kron. 6:41. *heeft afgezonderd*; Te weten, tot het koninkrijk. Het Hebr. woord heeft betekenis van *wonderlijk* handelen en ook *afzonderen*. Waarom sommigen het overzetten: *wonderlijk afgezonderd*. Zie Exod. 9:4, en Exod. 11:7, en Exod. 33:16; idem Ps. 17:7, enz. de HEERE zal horen, als ik tot Hem roep.

5. Zijt beroerd, Alsof hij zeide: Zo gij u vertoornt of onstelt, òf over mijne verkiezing tot het koninkrijk, òf dat de zaken in het land kwalijk gaan, vergrijpt u daarom niet tegen mij, maar bekeert u en verzoent u met God; of, *zijt beroerd*; te weten door vrees van Gods zwaren toorn, dien gij op u laadt, en vaart niet voort in het zondigen. en zondigt niet; spreekt Dat is, *denkt, overpeinst* bij uzelfen,

verg. Ps. 14:1, en Ps. 35:25; Matth. 24:48; Rom. 10:6, Openb. 18:7, overwegende uw doen, oordelende uzelfen. in ulieder hart op uw leger, en zijt stil. Laat af van mij te vervolgen. Sela.

6. Offert offeranden Dat is, wettelijke offeranden, vergezelschap met een oprecht geloof en bekering des harten. Alzo onder Ps. 51:21. der gerechtigheid, en vertrouwt op den HEERE.

7. Velen zeggen: Wie Of, och of iemand ons het goede deed zien? Dat is, doen genieten. Zie Job 7:7. een manier van wensen. Zie Deut. 5:29, alsof zij zeiden: Hoe zullen wij nog eens uit deze onrusten en kwellingen geraken? Of: och mochten wij een vruchtbaar en vredelijk jaar hebben! zal ons het goede doen zien? Dat is, doen genieten. Zie Job 7:7. Verhef Gij Alsof de profeet zeide: Ik daarentegen zeg: Alles zal wel zijn, als maar Gij, o God, enz. over ons het licht Zie Num. 6:25,26. Uws aanschijns, o HEERE!

8. Gij hebt vreugde Geestelijke vreugde, door het licht uws aanschijns, die groter is dan de hunne placht te zijn over een overvloedigen oogst. Verg. Hoogl. 1:2,4, en zie de aantekening bij Hos. 9:1. in mijn hart gegeven, meer dan ter tijd, als hun koren en hun most vermenigvuldigd zijn.

9. Ik zal in vrede Dat is, stilte en gerustheid, niet tegenstaande de aanslagen mijner vervolgers. Zie Ps. 3:6. te zamen nederliggen en slapen; want Gij, Anders: *Gij zijt de Heere alleen; Gij zult mij zeker doen wonen.* o HEERE! alleen zult mij doen zeker wonen.

Psalmen 5

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester Zie Ps. 4:1., op de Nechiloth.

2. O HEERE, neem mijn redenen ter ore; versta mijn overdenking.

3. Merk op de stem mijns geroeps, o mijn Koning en mijn God! Want tot U zal ik bidden.

4. Des morgens, Verg.Ps. 88:14, en Ps. 92:3; also wordt ook God gezegd des morgens *dat is, vroeg, intijds* zijne genade te bewijzen, Ps. 90:14, en Ps. 143:8; Klaagl. 3:23. **HEERE,** zult Gij mijn stem horen; des morgens zal ik *mij* Of, *mijne woorden, mijn gebed voor U in orde stellen*; zie Job 32:14, en Job 33:5. **tot U schikken, en wacht houden.** Als een wachter uitzien, of omzien, of uwe hulp niet komt; of wachten wat Gij zult antwoorden. Verg.Ps. 130:6; Micha 7:7; Hab. 2:1.

5. Want Gij zijt geen God, Die lust heeft aan goddeloosheid; de boze Of, *het boze.* zal bij U niet verkeren.

6. De onzinnigen Of, *verwaanden, pochachtigen, roemredigen,* waarop het Hebr. woord eigenlijk schijnt te slaan, doch wordt voorts in het algemeen genomen voor *dwazen, onzinnigen, razenden,* die de ware wijsheid niet hebben, maar als razende en *zinneloze* mensen, in alle ijdelheid en zonden zich wentelen, roemen en verlustigen. Zie Ps. 73:3, en Ps. 75:5, en Ps. 102:9; Pred. 2:2,12, en Pred. 7:9, en Pred. 10:13; Jes. 44:25; Jer. 50:38, enz. **zullen voor Uw ogen niet bestaan; Gij haat alle werkers der ongerechtigheid.**

7. Gij zult de leugensprekers Verg. Ps. 4:3. **verdoen; van den man des bloeds** Hebr. *der bloeden.* Zie Gen. 4:10; dat is, de bloeddortigen, moorddadigen en bedriegelijken. Verg. 2 Sam. 16:7, en 2 Sam. 22:49; Ps. 18:49, en Ps. 26:9, en Ps. 43:1, en Ps. 55:24, en Ps. 59:3, en Ps. 140:2,5; Spreuk. 3:31. # Pr 3.31 en des bedrogs heeft de **HEERE een gruwel.**

8. Maar ik zal door de grootheid Uwer goedertierenheid in Uw huis ingaan; Versta, den tabernakel, want de tempel is bij Davids leven niet gebouwd. **ik zal mij buigen** In den voorhof, aan den ingang des tabernakels, richtende mijn aangezicht naar het allerheiligste, waar de ark des verbonds is. Zie Lev. 1:3; Ps. 116:19. In het heilige gingen de priesters, in het allerheiligste alleen de hogepriesters; Hebr. 9:6,7. **naar het paleis** Het Hebr. woord is een naam van koninklijke

hoven, Ps. 45:9,16; Spreuk. 30:28, en wordt ook gebruikt van de plaats, waar God gezegd wordt te wonen, als van den tabernakel: 1 Sam. 1:9, en 1 Sam. 3:3, en hier. Van den tempel, 1 Kon. 6:17, enz., zelfs van den hemel, Ps. 11:4; Micha 1:2. **Uwer heiligheid, in Uw vreze** Met behoorlijke eerbiedigheid en ontzag voor uwe majesteit en onbegrijpelijke genade..

9. **HEERE! Leid mij in Uw gerechtigheid,** Dat is, gehoorzaamheid uwer geboden, die terstond ook door het woord weg gemeend wordt. Anders, *door uwe gerechtigheid,* naar welke Gij den onschuldige voorstaat. **om mijner verspieders** Die op mij loeren, het oog op mij hebben om mij te betrappen, of te doen vallen; also Ps. 27:11. **wil; richt Uw weg voor** Zie Gen. 18:19. De zin is: Wijs en effen mij door uwen Geest, als mijn leidsman, de baan, die Gij wilt dat ik ingaan zal. **mijn aangezicht.**

10. Want in hun mond Zij spreken niet dan valsheid en bedrog. *Hebr. in zijn mond: Dat is, in den mond van een ieder van hen* zie Job 15:5. **is niets rechts, hun binnenste** Zij dragen in het hart niets dan een bitter voornemen om den vromen verdriet, schade en ellende aan te doen. **is enkel** Hebr. in het getal van velen, *verdervingen, schenderijen, ergheden, verkeerdheden,* strekkende tot des naasten verdriet, schande en verderf. **verderving, hun keel is** Zij haken en janken naar der vromen verderf en ondergang. Dit past de apostel *Rom. 3:13* op alle mensen, aangezien in hun natuurlijke verdorvenheid en boosheid. Verg. onder, Ps. 14:2, enz. een open graf, met hun tong vleien zij.

11. **Verklaar** Dat is, veroordeeld en bestraf hen, als die het verdiend hebben. Anders, *verwoest hen*; omdat het Hebr. woord beide betekent. **hen schuldig, o God; laat hen vervallen van hun raadslagen; drijf hen** Als kaf, Ps. 1:4, of *verdrijf hen, verstoot hen.* **henen om de veelheid hunner overtredingen, Of, afwijkingen, trouweloze handelingen.** want zij zijn wederspanning tegen U.

12. Maar laat verblijd *Anders, zo zullen verblijd zijn,* en zo in het volgende. zijn allen, die op U betrouwen, tot in eeuwigheid; laat hen juichen, omdat Gij hen overdekt; Dat is, beschut en bewaart, als wanneer iemand onder dak vrij is van hitte, koude en onweder; of door een schild van de pijlen der vijanden. en laat in U van vreugde opspringen, die Uw Naam liefhebben.

13. Want Gij, HEERE, zult den rechtvaardige zegenen; Gij zult hem met goedgunstigheid *Of, met uw welbehagen.* Verg. Ps. 30:6. kronen *Of, omringen, omsingelen.,* als met een rondas.

Psalmen 6

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester, *Zie Ps. 4:1.* op de Neginoth, op de Scheminith.
2. O HEERE, straf mij niet in Uw toorn, en kastijd mij niet in Uw grimmigheid!
3. Wees mij genadig, HEERE, want ik ben verzwakt; *Of, flauw, amechtig geworden.* genees mij, HEERE, want mijn beenderen zijn verschrikt.
4. Ja, mijn ziel is zeer verschrikt; en Gij, HEERE, hoe lange? *Versta: zult Gij uwe hulp uitstellen? hoelang zult Gij mij in deze ellende laten?*
5. Keer weder, *Die Gij van mij schijnt gegaan te zijn, of mij den rug toegekeerd te hebben,* omdat Gij mij nog niet verlost hebt. HEERE, red mijn ziel; verlos mij, om Uwer goedertierenheid wil.
6. Want in de dood is Uwer geen gedachtenis; wie zal U loven in het graf?
7. Ik ben moede van mijn zuchten; ik doe mijn bed den gansen *Dat is, gehele nachten over, of allen nacht.* nacht zwemmen; Dit zijn verbloemde manieren van spreken, dienende om de grootheid zijns lijdens en zijn gedurig en veel wenen uit te

drukken. ik doornat mijn bedstede met mijn tranen.

8. Mijn oog is doorknaagd *Of, uitgeteerd;* gelijk Ps. 31:10. Verg. Job 17:7, *Zie de aantekening bij Job 17:7.* van verdriet, is veroud, vanwege al mijn tegenpartijders. Die lust en vermaak nemen in dit mijn lijden, en verlangen naar mijnen dood.
9. Wijkt Hier en in het volgende openbaart David het geloof en vertrouwen van Gods genadige en gewisse verhoring. van mij, al gij werkers der ongerechtigheid; want de HEERE heeft de stem mijns geweens gehoord.
10. De HEERE heeft mijn smeking gehoord; de HEERE zal mijn gebed aannemen.
11. Al mijn vijanden zullen zeer beschaamd en verbaasd worden; zij zullen terugkeren, zij zullen in een ogenblik *Dat is, haastelijk, onvoorziens.* beschaamd worden.

Psalmen 7

1. Davids Schiggajon, dat hij den HEERE gezongen heeft, over de woorden van Cusch, *Wie deze geweest is, is onzeker.* Het schijnt dat het een van Sauls hovelingen geweest is, die bij hem groot vertrouwen had, als zijnde ven den stam van Benjamin, waar Saul ook van was. Tegen den bitteren en bloedigen raad van dezen, mitsgaders Sauls vervolging, heeft David dit gebed tot God uitgestort en in gedicht vervat. den zoon van Jemini. Dat is, Benjaminiel. *Zie Richt. 19:16; 2 Sam. 16:11.*
2. HEERE, mijn God, op U betrouw ik; verlos mij van al mijn vervolgers, en red mij.
3. Opdat hij mijn ziel *Dat is, mijn persoon en leven.* niet rove als een leeuw, verscheurende Hij wil zeggen dat zij hem als leeuwen zullen verscheuren, zo de Heere hem niet intijds verlost., terwijl er geen verlosser is.

4. HEERE, mijn God, indien ik dat gedaan Waarvan zij mij valselyk beschuldigen, inzonderheid die *Cusch*. heb, indien er onrecht in mijn handen Hebr. *palmen*. is;

5. Indien ik kwaad vergolden heb dien, Of, vredig met mijleefde. Verg. Ps. 55:21, met de aantekening; en zie van het Hebr. woord dat hier *vergelden* is overgezet: 2 Kron. 20:11. die vrede met mij had; (ja, ik heb dien gered die mij zonder Of, *tevergeefs*, *ijdelijk*; dat is, zonder enige reden, ten onrechte. oorzaak benauwde!)

6. Zo vervolg de vijand mijn ziel Dat is, mijn persoon, gelijk boven Ps. 3:3., en achterhale ze, en vertrede Dat is, hij doodde mij schandelyk, dat ik in oneer nederliggen. mijn leven ter aarde, en doe mijn eer in Dat is, verandere mijn eerlijken staat in een verachten. Zie Job 19:9, en 1 Kon. 16:3. het stof wonen! Sela Zie Ps. 3:3..

7. Sta op, Zie Ps. 3:8. HEERE, in Uw toorn, verhef U om de verbolgenheden mijner benauwers, en ontwaak tot mij; Of, *waak op en wend u tot mij*; menselyk van God gesproken, als in het voorgaande en volgende. Anders aldus: *Waak op voor mij tot het gericht, dat Gij bevolen Of, ingesteld, verordend. Zie 2 Sam. 6:21. hebt*; dat is, om mij recht te doen volgens uw eigen instelling, Gij die een God des gericht's zijt. Gij hebt het gericht bevolen Of, *ingesteld, verordend. Zie 2 Sam. 6:21..*

8. Zo zal de vergadering der volken U omsingelen; keer dan Dat is, ga eens weder, als een rechter, op uw hogen troon of rechterstoel zitten, om voor de omstanders openlijk mijne onschuld te verklaren; manieren van spreken, die genomen zijn van wijze, die grote heren gebruiken als zij openlijk gericht houden. boven Of, *om hunnentwil*. Om de vergadering der omstaande volken. haar weder in de hoogte.

9. De HEERE zal den volken recht doen; richt mij, HEERE, naar mijn

gerechtigheid, Dat is, naar de rechtvaardigheid mijner zaak; gelijk dikwijls in dit boek. Zie de verklaring onder Ps. 9:5. en naar mijn oprechtheid, *die* bij mij is.

10. Laat toch de boosheid der goddelozen een einde nemen, maar bevestig den rechtvaardige, Gij, Die harten en nieren beproeft, Dat is, gedachten en bewegingen onderzoekt en doorgrondt: ene gelijkenis van de goudsmiden, die het goud door vuur beproeven. Alzo Ps. 11:4,5, en Ps. 17:3. en elders dikwijls. Zie Job 19:27. o rechtvaardige God!

11. Mijn schild Gelijk Ps. 3:4. is bij God, Die de oprechten Of, vroomhartigen. Hebr. eigenlijk, *de rechte of richtige van hart*; gelijk 2 Kron. 29:34, en in dit boek dikwijls, ook zonder bijvoegsel, *rechte, of rechtzinnige*, die *gelijk men zegt, rechtuit* zijn; gelijk het ook van God en zijne geboden gebruikt wordt. Zie Deut. 32:4; Ps. 19:9, enz. en wijders Job 1:1. van hart behoudt.

12. God is een rechtvaardige Rechter, en een God, Die te allen dage Anders, *den gansen dag*. toornst. Te weten, tegen, of over de goddelozen; waarop het volgende ziet.

13. Indien hij zich De goddeloze, die mij vervolgt. niet bekeert, zo zal Hij Zijn zwaard wetten; Hij heeft Zijn boog gespannen Hebr. *getreden*; omdat men den voetboog met den voet treedt als men dien wil spannen; alzo elders dikwijls., en dien bereid.

14. En heeft dodelijk Hebr. *vaten, gereedschap, instrumenten, of wapenen des dood's*.e wapenen voor hem gereed gemaakt; Hij zal Zijn pijlen tegen de hittige Van het Hebr. woord zie Gen. 31:36. vervolgers te werk stellen.

15. Ziet, hij is De goddeloze zoekt onrechtvaardig en boos stuk tegen mij in het werk te stellen, woelende als ene vrouw, die in arbeid of barensnood is. Verg. Job 15:35; Jes. 59:4; Jak. 1:15. in arbeid van

ongerechtigheid, en is zwanger van moeite, hij zal leugen Dat is een misdracht. De zin is: Het zal een mislag zijn, zijn voornemen zal hem mislukken, het zal zo ijdel en nietig zijn als een *leugen*, waarmede tekortkomt die zich daarop verlaat. Verg. Ps. 4:3. Sommigen verstaan hier door leugen valsheid en bedrog. **baren.**

16. Hij heeft een kuil gedolven, en dien uitgegraven, maar hij is gevallen in de groeve, Het Hebr. woord betekent eigenlijk *verderving*, *verrotting*, en voorts *groef*, *gracht*, enz., waarin iets verderft en verrot. *die* hij gemaakt heeft.

17. Zijn moeite zal op zijn hoofd Zie Rich. 9:24. wederkeren, en zijn geweld Dat hij mij aandoet. op zijn schedel nederdalen. Het zal hem van boven, door Gods rechtvaardig oordeel en regering, overkomen, wat hij mij meende te doen.

18. Ik zal den HEERE loven naar Zijn gerechtigheid Die Hij bewijst in het verlossen van mij, *die onschuldig ben* en in het straffen mijner boze vijanden., en den Naam des HEEREN, des Allerhoogsten, psalmzingen.

Psalmen 8

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester Zie Ps. 4:1., op de Gitthith.

2. O HEERE, onze Heere! hoe heerlijk is Uw Naam op de ganse aarde! Gij, die Uw majesteit gesteld hebt boven de hemelen.

3. Uit de mond der kinderkens Versta, zodanige kinderen, die nu spraak en verstand beginnen te gebruiken, die op straat lopen spelen. Verg. Jer. 6:11, en Jer. 9:21; Klaagl. 1:5; Matth. 21:16; hoewel het Hebr. woord anders gebruikt wordt. Zie Job 3:16. en der zuigelingen Aan wie God zijn wonderlijke macht, goedheid en voorzienigheid alzo bewijst, dat zij daarvan een krachtig en onwedersprekelijk bewijs zijn. Waarop de Heere *Christus* deze woorden gepast heeft, zie Matth. 21:16. **hebt Gij sterkte** Anders,

krachtigen, of *sterken lof*; dat is, lof uwer kracht, of sterkte. Alzo Ps. 29:1; Ps. 96:7 en Ps. 118:14. Verg. Matth. 21:16. **gegrondvest**, Dat is, vastelijk geordineerd, besloten en volbracht. Verg. Esth. 1:8, en Ps. 11:3. **om Uwer tegenpartijen** Dat is, om de loochenaars en bespotters van uw goddelijke regering en voorzienigheid te beschamen. **wil, om den vijand en wraakgierige** Hebr. *dengene, die zich wreekt*. te doen ophouden. Om hem te bedwingen en van zijn lasterlijk voornemen te doen afstaan.

4. Als ik Anders, *want ik aanzie*, of *zal aanzien*, enz. Uw hemel aanzie, het werk Uwer vingeren, Dat is, die Gij met uw wonderlijke wijsheid zo kunstig gewrocht hebt; ene gelijkenis van mensen, die zeer kunstig met de vingers werken, als stikers, borduurwerkers, enz. de maan en de sterren, die Gij bereid hebt;

5. Wat is de mens, Of, *broze ellendige mens*. Het Hebr. woord *enosch* komt van een woord, dat *zeer zwak*, *ja dodelijk krank zijn* betekent. Zie Job 5:17. dat Gij zijner gedenkt, en de zoon des mensen, Of, *Adamskind*. Zie 1 Kon. 8:39. dat Gij hem bezoekt?

6. En hebt hem een Deze woorden worden door den apostel op onze Heere *Christus* gepast, Hebr. 2:9. **weinig** Dat is, een klein deel, niet veel, of een korte tijd. Zie Ps. 2:12. **minder gemaakt dan de engelen**, Hebr. *Elohim*; hetwelk hier beduidt *engelen*. Zie Hebr. 2:9. en hebt hem met eer en heerlijkheid gekroond?

7. Gij doet hem heersen over de werken Uwer handen; Gij hebt alles Dit wordt in het volgende verklaard. **onder zijn voeten gezet**;

8. Schapen Dat is, klein vee. Zie Gen. 12:16. en ossen, Dat is, groot vee. **alle die; ook mede de dieren** Versta, de wilde dieren. Zie van het Hebr. woord Gen. 1:26, en Gen. 6:7. **des velds**.

9. Het gevogelte Zie van het Hebr. woord *Tsippor*, Lev. 14:4. **des hemels** Dat is der lucht: gelijk elders dikwijls., en de vissen

der zee; hetgeen de paden der zeeën doorwandelt.

10. O HEERE, onze Heere! hoe heerlijk
Gelijk boven Ps. 8:2. is Uw Naam op de ganse aarde!

Psalmen 9

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester, Zie Ps. 4:1. op Muth-Labben.

2. Ik zal den HEERE loven met mijn ganse hart; ik zal al Uw wonderen vertellen.

3. In U zal ik mij verblijden, en van vreugde opspringen; ik zal Uw Naam psalmzingen, o Allerhoogste!

4. Omdat mijn vijanden achterwaarts
Dat is, terug, gelijk men spreekt van degenen, die met schaamte en schande moeten vluchten. gekeerd, gevallen en vergaan zijn van Uw aangezicht.

5. Want Gij hebt mijn recht en mijn rechtszaak afgedaan; Gij hebt gezeten op den troon, Verg. boven Ps. 7:8, en onder Ps. 9:8. o Rechter, der gerechtigheid. Dat is, rechtvaardige Rechter; of *richtende gerechtigheid*; dat is, rechtvaardiglijk.

6. Gij hebt de heidenen gescholden, Gelijk de mensen met *kijven* en *schelden* hun toorn bewijzen, also is Gods *schelden* zoveel als zijn toorn openbaren en bewijzen, hetwelk gemeenlijk vergezelschap is met den vloek en ondergang zijner vijanden, verg. Ps. 18:15,16, en Ps. 68:31, en Ps. 76:7, en Ps. 80:17, en Ps. 119:21; Zach. 3:2; Judas 9: en grote benauwdheid zijns volks. Zie Ps. 80:17. Anders, *verdorven, vernield, uitgeroeid*. den goddeloze verdaan, hun naam uitgedelgd, tot in eeuwigheid en altoos.

7. O vijand! zijn de Gelijk gij hadt voorgenomen en u ingebeeld te zullen doen. Spottenderwijze gesproken tegen der vijanden trots roemen. Anders, *des vijands verwoestingen zijn voleind* enz. verwoestingen voleind in

eeuwigheid, en hebt gij de steden uitgeroeid? Hunlieder Ja het is integendeel *wil hij zeggen* geheel anders uitgevallen, te weten also dat de gedachtenis der vijanden, die omgekomen zijn, ten enenmale is vergaan. Anders, *is hunne te weten, onzer steden gedachtenis met hen vergaan?* gedachtenis is *met* hen vergaan.

8. Maar de HEERE zal in eeuwigheid zitten; Als Rechter, gelijk het volgende verklaart. Hij heeft Zijn troon bereid ten gerichte.

9. En Hij Zelf zal de wereld Dat is, de mensen, die in de wereld wonen. richten in gerechtigheid, en de volken oordelen in rechtmatigheden. Hebr. alsof men zeide: *In rechtheden, of richtigheden*; dat is, zeer recht, billijk, rechtmatiglijk. Alzo Ps. 17:2, en Ps. 58:2, Jes. 45:19.

10. En de HEERE zal een Hoog Vertrek zijn voor de verdrukte, een Hoog Vertrek in tijden Hebr. *in tijden, in benauwdheid*. Gelijk onder Ps. 10:1. van benauwdheid.

11. En die Uw Naam kennen, zullen op U vertrouwen, omdat Gij, HEERE, niet hebt verlaten degenen, die U zoeken. Dat is, hier, met gelovige gebeden U om hulp aanroepen.

12. Psalmzingt den HEERE, Die te Sion woont; verkondigt onder de volken Zijn daden.

13. Want Hij zoekt Om te straffen. Zie 2 Kron. 24:22. de bloedstortingen, Hebr. *loeden*; dat is, doodslagen, moorden. Zie Gen. 4:10, en Gen. 9:5,6. Hij gedenkt Zie Gen. 8:1. derzelve; Hij vergeet het geroep Dat een ieder van hen doet, roepende tot Hem, gelijk volgt Ps. 9:14. der ellendigen Anders, *zachtmoedigen*. niet.

14. Wees mij genadig, HEERE, zie mijn ellende aan, van mijn haters *mij aangedaan*, Gij, Die mij verhoogt uit de poorten Uit dodelijke raadslagen, menigte en geweld mijner vijanden. Verg.

Matth. 16:18. In de poorten kwam te dien tijde het volk bijeen, en daar hield men raad en recht, en daarin bestond de meeste macht en strekte der steden. Zie Gen. 22:17. Men kan het ook zo verstaan dat David zeggen wil, dat hij van God wonderlijk is verlost, toen hij zo na aan den dood was, als iemand aan ene stad is, wanneer hij in de poort is. Verg. Ps. 107:18. David was dikmaals *om zo te spreken* op den dorpel des doods geweest, maar telkens van God, als met de hand, uit het midden der vijanden weggerukt en daarna verheven tot grote eer. **des doods;**

15. Opdat ik Of, *k zal mij verheugen*. Uw gansen lof in de poorten der dochter Dat is, in de gemeente Gods te Jeruzalem, die op en aan den berg Zion gelegen was. Zie 2 Kon. 19:21. **van Sion vertelle, dat ik Of, k zal mij verheugen.** mij verheuge in Uw heil.

16. De heidenen zijn gezonken in de groeve, *die* zij gemaakt hadden; hunlieder voet is gevangen in het net, dat zij verborgen hadden.

17. De HEERE is bekend Dat is, beroemd, vermaard, geprezen, vanwege het werk zijner gerechtigheid, waarvan in het volgende. Verg. Ps. 74:5. geworden; Hij heeft recht gedaan; de goddeloze is verstrikt in het werk zijner handen! Higgajon, Dat is, *verdenking, betrachtting*. De profeet schijnt te willen zeggen dat zulke oordelen Gods, gelijk hij hier verhaald heeft, met zonderlinge aandacht behoren overwogen en betracht te worden. Anderen houden het voor zekeren toon, of een bijzonder soort van muziek, dienende tot aandacht, zie Ps. 92:4; en van *Sela*, Ps. 3:3. **Sela.**

18. De goddelozen zullen terugkeren, naar de hel Ten verderve naar lichaam en ziel. Van het Hebr. woord *Scheol*, zie Gen. 37:35. **toe, alle** Niet passende op zijne oordelen, maar zorgeloos in hun boos voornemen voortvarende; zij zijn dan heidenen of verbasterde Israëlieten, die niet beter zijn dan de onbesnedenen, of van God vervreemde heidenen. **godvergetende heidenen.**

19. Want de nooddruftige zal niet voor altoos vergeten worden, *noch* de verwachting der ellendigen in eeuwigheid verloren zijn.

20. Sta op, Zie Ps. 3:8. HEERE, laat de mens zich Hij stelt de katijvigheid en strekte zijner vijanden aardiglijk tegen elkander, alsof hij zeide: Gij zult immers niet toe laten, Heere, dat een *nietig mens* alzo den meester *gelijk men zegt* speelt en voor uw aangezicht braveert, gelijk mijne en uwe vijanden zich vermeten te doen. Zie het volgende Ps. 9:21 en Ps. 10:18. **niet versterken; laat de heidenen voor Uw aangezicht** Hij stelt de katijvigheid en strekte zijner vijanden aardiglijk tegen elkander, alsof hij zeide: Gij zult immers niet toe laten, Heere, dat een *nietig mens* alzo den meester *gelijk men zegt* speelt en voor uw aangezicht braveert, gelijk mijne en uwe vijanden zich vermeten te doen. Zie het volgende Ps. 9:21 en Ps. 10:18. **t geoordeeld worden.**

21. O HEERE! jaag Hebr. *zet hun vrees*; dat is, zet hen in vrees. hun vreze aan; laat de heidenen weten, *dat* zij mensen Zie Ps. 8:5; Hebr. *een mens*; dat is, dat elkeen van hen een mens is. **zijn. Sela.**

Psalmen 10

1. O HEERE! waarom Alsof hij zeide Doe toch niet alzo; nader met uwe hulp, en laat uw genadig aanschijn lichten; menselijkerwijze van God gesproken, gelijk dikwijls in dit boek. Verg. Ps. 3:8, en Ps. 7:7,8. **staat Gij van verre? waarom** Alsof hij zeide Doe toch niet alzo; nader met uwe hulp, en laat uw genadig aanschijn lichten; menselijkerwijze van God gesproken, gelijk dikwijls in dit boek. Verg. Ps. 3:8, en Ps. 7:7,8. **verbergt Gij U in tijden** Gelijk boven, Ps. 9:10. **van benauwdheid?**

2. De goddeloze Dat is, de goddelozen; gelijk blijkt uit het volgende. **vervolgt** Gelijk Ps. 7:14. **hittiglijk in hoogmoed de ellendige; laat hen gegrepen worden**

in de aanslagen, die zij bedacht hebben.

3. **Want de goddeloze roemt** Vastelijk menende dat hij zijn aanslag zal volbrengen en zijn wens verkrijgen. Anders: *hij prijst naar den lust* zijner ziel, dat is, wien hij maar wil; bij exempel *den gierigaard*, gelijk volgt. Of, *hij beroemt zich over den wens zijner ziel*; dat is, over zijn boze lusten, als hij die volbracht heeft. **over den wens zijner ziel; hij zegent** Dat is, hij houdt en rekent den onrechtvaardige, die door gierigheid den arme verdrukt, gelukkig te zijn. Zie Deut. 29:19. Anders, *de gierige, terstond genoemd goddeloze vloekt en lastert Of, tergt. den Heere*; gelijk *zegenen* somtijds voor *vloeken* genomen wordt. Zie 1 Kon. 21:10. Of, *de gierigaard zegent zechzelven. den gierigaard, hij lastert Of, tergt. den HEERE.*

4. **De goddeloze, gelijk** Hebr. *naar de hoogheid, of opsteking, opheffing zijns aangezichts, of zijns gelaats, van zijn neus, zijns toorns*; dat is, naar de trotsheid en smadelijke verachting van goed onderwijs, die hij in zijn ganse gelaat en alle gebaren toont; gelijk de hoogheid *des harten*; Ps. 131:1, en des *geestes*, Spreuk. 16:18, de inwendige trotsheid of hoogmoed betekent, also de hoogheid der ogen, Ps. 18:28, en Ps. 101:5, en hier des *aangezichts*, of van den *neus*, de uitwendige. **hij zijn neus omhoog steekt, onderzoekt** Of hij wèl of kwalijk doe, nergens naar vragende. Anders, *hij zoekt God niet*, uit Ps. 14:2. **niet; al zijn gedachten zijn, dat er geen God is.**

5. **Zijn wegen** Dat is, zijn voornemen, aanslagen en doen. **maken** Te weten, aan dengene, dien hij in zijn hoogmoed verdrukt. Anders, *zijne wegen zijn te allen tijde voorspoedig*. Het Hebr. woord heeft de betekenis van *barendssmart*, waarop blijdschap volgt als het kind geboren is. Joh. 16:21. En also schijnen enigen het voorts genomen te hebben in de betekenis van *voorspoed, wel gedijen*, zijn werk te *bevorderen*, dat het voor den dag kome als de *vrucht* des lichaams; also woelt, arbeid en werkt de goddelozen zijn voornemen uit, het

gelukt hem naar zijn zin; daarom vraagt hij naar God niet. **ten allen tijde smarte; Uw oordelen** Uwe regering en de straffe, die Gij, o Heere, den goddelozen bereidt hebt. **zijn een hoogte, verre** Verg. de manier van spreken met Richt. 9:17, en Hoogl. 6:5. Hebr. *van, of van tegenover hem*; dat is, hij werpt hen van zich uit zijn gezicht, en denkt daar niet eens om; of, zij zijn hoger, dan dat hij hen zich zou voorstellen, zij zijn voor hem verborgen, boven zijn verstand en bedenken; dewijl hij gelukkig is, denkt hij niet op de toekomstige straffen. Ziet het volgende Ps. 10:6. **van hem; al zijn tegenpartijders, die blaast** Of, *daarop, blaast hij, of, tegen dezelve blaast hij*; dat is, hij meent hen gelijk kaf, als met een geblaas te verstuiven; zo gans niet past hij daarop, omdat hem alles naar zijn zin gaat. Verg. Ps. 12:6. **hij aan.**

6. **Hij zegt** Dat is, hij denkt, gelijk Ps. 10:11,13, en Ps. 14:1, enz. **in zijn hart; Ik zal niet wankelen;** Dat is, ik zal van mijn staat of welstand niet verzet worden, het zal mij altoos welgaan, ik zal niet sneuvelen en vallen, of omgestoten worden. **want ik zal van geslacht** Hebr. *in geslacht en geslacht*; dat is, nimmermeer. **tot geslacht in geen kwaad** Dat is, mij zal nimmermeer enig ongeluk of tegenspoed overkomen. Rom. 3:14. **zijn.**

7. **Zijn mond is vol van vloek, en bedriegerijen, en list; onder zijn tong is moeite en ongerechtigheid.**

8. **Hij zit in de achterlage der hoeven,** Of, *dorpen, vlekken.* in verborgene plaatsen doodt hij den onschuldige; **zijn ogen verbergen** Dat is, hij loert in het verborgene op hem. **zich tegen den arme.**

9. **Hij legt lagen in een verborgen plaats, gelijk een leeuw in zijn hol; hij legt lagen, om den ellendige te roven; hij rooft den ellendige, als hij hem trekt in zijn net.**

10. **Hij duikt** Om niet gezien te worden, en als met een onvoorziene sprong hem op het lijf te vallen. Verg. Ps. 17:11. **neder, hij**

buigt zich; en de arme Of, *opdat de arme hoop moge vallen*, enz. Anders, en hij overvalt den armen hoop met zijn sterke leden; voor armen hoop is in het Hebr. *armen*, in het getal van *velen*, gevoegd bij het woord, valt, in het getal van een. hoop valt in zijn sterke *poten*.

11. Hij zegt in zijn hart: God heeft het Hebr. *heeft vergeten*; te weten, deze lieden, of de zaak van degenen, die ik voorheb te plagen; dat zijn de ellendigen van dewelken de profeet integendeel in het volgende Ps. 10:12 bidt, dat God *hunner niet wil vergeten*. vergeten, Hij heeft Zijn aangezicht verborgen, Hij ziet niet in eeuwigheid.

12. Sta op, Zie Ps. 3:8. HEERE God! hef Uw hand op, vergeet de ellendigen Anders, *zachtmoedigen*. niet.

13. Waarom Hij wil zeggen: Waarom laat Gij toe dat hij U alzo lastert of, *tergt*.? lastert Of, *tergt*. de goddeloze God? zegt in zijn hart: Gij zult het niet zoeken? Als boven Ps. 10:9, Ps. 10:13, en onder Ps. 10:15. Of, *hij zegt in zijn hart: Gij zult*, enz.

14. Gij ziet het *immers*; want Gij aanschouwt de moeite Die de ellendigen lijden van den goddelozen. en het verdriet, opdat men Dat is, U de wraak geven, waarop de volgende woorden wel passen. Anders, *opdat Gij het in uwe handen legt*; dat is, om hunne zaak of hun recht als voor ogen te hebben en daarop te letten, of, *opdat Gij met uwe hand geeft*; dat is, vergeldt. het in Uw hand geve; op U verlaat Of, *laat het den arme*; te weten, staan, hij laat het in uwe hand, hij vertrouwt het U, dat Gij zijne zaak zult bewaren en op zijn recht letten. Verg. de manier van spreken met Gen. 39:6; Job 39:14; Jes. 10:3, en 2 Tim. 1:12. zich de arme, Gij zijt geweest Te weten, altoos in vorige tijden. Verg. Ps. 27:9. een Helper van den wees. Dit is van mij en al degenen, die als wezen van de mensen verlaten en verdrukt worden. Verg. Ps. 68:6; Joh. 14:18, en onder Ps. 10:18.

15. Breek den arm des Dat is, de macht, het geweld, gelijk dikwijls. goddelozen en

bozen. zoek zijn goddeloosheid, *totdat* De zin is, straf hen en roei hen uit, zodat de goddelozen de vromen niet meer kunnen kwellen. Verg. Ezech. 23:48. In een gans anderen zin zullen de zonden van Gods volk *gezocht en niet gevonden worden*, dewijl zij allen van God uit genade om des *Messias'* wil zullen vergeven zijn; Jer. 50:20. Anders: *zult Gij ze niet vinden?* Dat is, Gij zult zekerlijk vinden. Gij haar niet vindt.

16. De HEERE is Koning eeuwiglijk en altoos; de heidenen zijn vergaan uit Zijn land.

17. HEERE! Gij hebt den wens der zachtmoedigen Of, *nederigen*, die door Gods hand en het middel van kruis verootmoedigd zijn. Dit is een aanmerkelijke titel van Gods kinderen, die door zijn Heiligen Geest wedergeboren, vernederd en onder zijn juk en gehoorzaamheid zijner geboden gebracht zijn. Alzo onder Ps. 22:27, en Ps. 25:9, en Ps. 34:3, enz. gehoord; Gij zult hun hart sterken, Te weten, door uw woord en uwe Heilige Geest. Uw oor zal opmerken;

18. Om den wees en verdrukte recht te doen; opdat een mens van de aarde Dat is, die uit de aarde gesproten of daarvan gemaakt is, en dienvolgens geen oorzaak heeft van trots en hoogmoedig te zijn. Anders, *opdat een sterflijk mens niet meer voortvare uit het land te verjagen*. niet meer voortvare geweld te bedrijven.

Psalmen 11

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester. Zie Ps. 4:1. Ik betrouw op den HEERE; hoe zegt gijlieden Saul en zijne medestanders, die David met zulke redenen beschimpten, als hebbende *zo zij meenden* geen ander toevlucht, dan dat hij zich verstak en omzwierf op het gebergte, huppelende van de ene plaats op de andere als een vogel; maar zij meenden hem wel te betrappen, niet denkende aan God, die Davids troost en toevlucht was. tot mijn ziel: Zwerft

henen *naar* ulieder gebergte, *als* een vogel? Anders, *o vogel*.

2. Want ziet, de goddelozen spannen den boog, zij schikken hun pijlen op de pees, om in het donkere Dat is, in het verborgen. Verg. Ps. 10:8,9. te schieten naar de oprechten van harte.
3. Zekerlijk, de fondamenten Dat is, alle vreze Gods, gerechtigheid en billijkheid *die als fondamenten van Israëls staat zijn* worden omgekeerd; terwijl men mij en andere vrome onschuldigen *die men ook met recht voor fondamenten des lands mag houden*, Spreuk. 10:25 in den grond zoekt uit te roeien. Of aldus: *maar die fondamenten dat is, opzetten, voornemens, vaste besluiten* zullen omgestoten worden. Zie Ps. 8:3; Jes. 19:10. Deze beide oversettingen passen wel op het voorgaande en volgende. worden omgestoten; wat heeft de rechtvaardige bedreven?
4. De HEERE is in het paleis Dat is, in zijn heilig paleis, te weten, in den hemel, gelijk de volgende woorden schijnen te verklaren. Anders kan men het ook verstaan van den tabernakel. Zie Ps. 5:8; Hab. 2:20. Zijner heiligheid, des HEEREN troon is in den hemel; Zijn ogen aanschouwen, Zijn oogleden proeven Zie Ps. 7:10. de mensenkinderen.
5. De HEERE proeft Alzo dat Hij hem voor goed kent. den rechtvaardige; maar den goddeloze, en dien, die geweld liefheeft, haat Zijn ziel. Menselijk van God gesproken, gelijk Lev 26:11. De zin is: God haat hem ernstiglijk.
6. Hij zal op de goddelozen regenen strikken, Dit betekent onverwachte, strenge en onvermijdelijk oordelen Gods. Zie Job 18:9,10, en Job 22:10; Jes. 8:14, en Jes. 24:17,18. **vuur** Als Sodom, Gomorra, enz. overkwam, Gen. 19: en *Gog* bedreigd wordt, Ezech. 38:22; zijnde helse vuur, Judas 7, Openb. 20:10. en zwavel; en een geweldige stormwind zal het deel huns Dat is, hun bescheiden of toegelegd deel. Verg. Joh. 20:29, Zie de aantekening bij

Joh. 20:29; een manier van spreken, genoemd van de huisvaders, die elken huisgenoot zijn drank toedeelden en inschonken, naar de wijze der ouden. Hier wordt het verstaan van der goddelozen straf; alsook Openb. 14:10, en elders, van het kruis der kerk, Ps. 73:10, en in het algemeen van het lijden der vromen en goddelozen. Ps. 75:9; maar anders Ps. 16:5, en Ps. 23:5. Zie ook Job 21:20. **bekers zijn**.

7. Want de HEERE is rechtvaardig, Hij heeft gerechtigheden Verg. Ps. 9:9. Dat is, alle rechtvaardige zaken, alles wat recht is. lief; Zijn aangezicht aanschouwt Met zijn vaderlijk aangezicht, om hem gunst en voorzorg te bewijzen. den oprechte. Hebr. *rechten, rechtzinnigen*.

Psalmen 12

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester, Zie Ps. 4:1. op de Scheminith.
2. Behoud, o HEERE; want de goedertierene ontbreekt, want de getrouwen zijn weinig geworden onder de mensenkinderen.
3. Zij spreken valsheid Of, *ijdelheid, onnuttigheid.*, een ieder Hebr. *de man met zijnen naaste, of metgezel.* met zijn naaste, *met vleierende* Hebr. *een lip van vleijing, of gladdigheden*; dat is, die wel kan vleien. Alzo in het volgende Ps. 12:4. lippen; zij spreken met een dubbel Hebr. *hart en hart*; dat is, hun hart denkt anders dan de mond spreekt. Verg. Deut. 25:13,14. **hart**.
4. De HEERE snijde Of, *zal afsnijden.* af alle vleierende lippen, de grootsprekende tong.
5. Die daar zeggen: Wij zullen de overhand hebben met onze tong; onze lippen zijn onze! Wie is heer over ons?
6. Om de verwoesting der ellendigen, om het kermen der noodduftigen, zal Ik nu opstaan, zegt de HEERE; Ik zal in behoudenis zetten, dien hij aanblaast. Dat is, dien de goddeloze meent

zonder moeite, als met een geblaas, te verstuiven, *te weten, den vrome* dien zal Ik tegen des goddelozen dank, in vaste behoudenis stellen. Zie Ps. 10:5. Anders, *dien hij de goddeloze strikken legt*.

7. De redenen Zo allen in het algemeen, als zijn genadige beloften in het bijzonder, waarop de profeet in het volgende Ps. 12:8 gaat. **des HEEREN zijn reine** Zonder enige fout, besmetting, bedrog, of valsheid; gelijk gelouterd Gefineerd, gekeurd, door smelting in een aarden smeltkroes, of smeltoven, fornuis, ter aarde, of in de aarde, gelijk sommigen. Verg. Ps. 18:31, en Ps. 119:140; Spreuk. 30:5. **zilver** zonder schuim. Verg. Ps. 19:10. **redenen** Zo allen in het algemeen, als zijn genadige beloften in het bijzonder, waarop de profeet in het volgende Ps. 12:8 gaat., **zilver**, Dat is, gelijk zilver, dat, enz. **gelouterd** Gefineerd, gekeurd, door smelting in een aarden smeltkroes, of smeltoven, fornuis, ter aarde, of in de aarde, gelijk sommigen. Verg. Ps. 18:31, en Ps. 119:140; Spreuk. 30:5. **in een aarden smeltkroes, gezuiverd** Eigenlijk, *gesmolten* en also gezuiverd en van alle onreinheid en schuim geklaard. **zevenmaal**. Dat is, menigmaal, volkomenlijk; zie Gen. 4:15, en 1 Sam. 2:5; Spreuk. 24:16, en Spreuk. 26:25.

8. Gij, HEERE, zult hen bewaren; Versta, de vromen en onschuldigen, tegen de praktijken der goddelozen, die om hen gaan als briesende leeuwen. **Gij zult hen behoeden** Hebr. *zult hem behoeden*; dat is, elkeen van hen. **voor dit geslacht**, Dat is, voor deze *boze mensen, die in deze tijd tezamen leven*, gelijk Deut. 1:35, verg. Matth. 11:16 met Luk. 7:31, en Matth. 12:42 met Luk. 11:31. Het Hebr. woord *Dor* heeft de betekenis van *duren*, een *durenden* of langen tijd wonen of blijven, zie Ps. 84:11 en wordt voorts genomen voor eens mensen *leeftijd* op aarde, Pred. 1:4, en wijders voor een menigte van mensen, die op één tijd of tezamen leven, zo bozen, gelijk hier elders, als vromen, onder Ps. 14:5, en Ps. 73:15, enz. # Ps 14.5 73.15 tot in eeuwigheid.

9. De goddelozen draven rondom, De profeet wil zeggen, als goddelozen *die de*

snoodste zijn onder de mensen tot staten en ambten worden voorgetrokken en aan de regering komen, dan wordt het overal vol van goddelozen, die zeer stout, bitter en wrevelig zijn tegen de vromen, verg. Spreuk. 28:12,28, en Spreuk. 29:16. **wanneer** Of, *dewijl*. **de snoodsten** Hebr. *de snoodheid*, of *nietwaardigheid*; dat is, de allersnoodste, veilste, het schuim van mensen, gelijk zwelgers en slempers zijn, Deut. 21:20; Spreuk. 23:21, gesteld tegen degenen, of hetgeen kostelijk en dierbaar is, Jer. 15:19. Zie wijders Job 35:13. **van des mensen kinderen verhoogd worden**.

Psalmen 13

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester. Zie Ps. 4:1.
2. Hoe lang, HEERE, zult Gij mij steeds vergeten? Hoe lang zult Gij Uw aangezicht voor mij verbergen?
3. Hoe lang zal ik raadslagen voornemen Overdenkende, hoe ik de handen mijner vervolgers zal mogen ontgaan. Hebr. *zetten*. in mijn ziel, droefenis in mijn hart bij dag? Wanneer het licht en het gewoel van mensen en allerlei voortkomende dingen de bekommernis en droefheid plegen te verbreken, of te verdrijven, blijft ik evenwel in zorg en bekommernis van verrast en overvallen te worden van Saul en de zijnen. Hoe lang zal mijn vijand over mij verhoogd zijn?
4. Aanschouw, verhoor mij, HEERE, mijn God; verlicht Dat is, verkwik mij door uw hulp. Verg. 1 Sam. 14:27; Ezra 9:8, en Spreuk. 15:30. De manier van spreken wordt ook wijders gebruikt van de verlichting des verstands; Ps. 19:9; Ef. 1:18, enz. **mijn ogen, opdat ik in de dood niet ontslope**; Hebr. *den dood niet slape*; dat is, opdat ik niet den een of anderen tijd om het leven gebracht worde en sterve. Zie Deut. 31:16, en verg. de aantekening bij Jer. 51:39.
5. Opdat niet mijn vijand zegge: Ik heb hem overmocht; mijn tegenpartijders zich verheugen,

wanneer ik zou wankelen. Dat is, sneuvelen en vallen. Verg. Ps. 10:6.

6. Maar ik vertrouw op Uw goedertierenheid; Of, *goedgunstigheid, weldadigheid*. mijn hart zal zich verheugen in Uw heil; ik zal den HEERE zingen, omdat Hij aan mij welgedaan Alzo wordt Het Hebr. woord *dat ook somtijds vergelden betekent*, zie 2 Kron. 20:11 van Gods *genadig weldoen* aan de zijnen gebruikt Ps. 103:2,10, met elkander vergeleken Ps. 116:7, en Ps. 119:17, en Ps. 142:8. Anders, *wanneer Hij wèlgedaan zal hebben*. heeft.

Psalmen 14

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester. Zie Ps. 4:1. De Verg. den 53ste Ps. Ps. 53: dwaas Zie 1 Sam. 25:25. zegt in Dat is, denkt bij zichzelf; gelijk boven Ps. 10:6; hoewel hij zich uiterlijk somtijds anders voordoe. Verg. Job 21:14. zijn hart: Er is geen God. Zij verderven Of, *zij hebben zichzelf of hunnen weg verdorven*. Verg. Gen. 6:12; Exod. 32:7; Deut. 31:29. het, zij maken Of, *zij maken zichzelf gruwelijk met hun handel*. het gruwelijk *met hun* werk; er is niemand, die goed doet.
2. De HEERE heeft uit den hemel nedergezien Menselijkerwijze van den alwetenden God gesproken; verg. Gen. 1:5. op de mensenkinderen, om te zien, of iemand verstandig ware, die God zocht.
3. Zij zijn Zie Rom. 3:12, enz. en verg. boven Ps. 5:10. allen afgeweken, te zamen zijn zij stinkende Of, *beschimmeld, verrot, vervuild*, gelijk garstige en stinkende spijs, of een vuil stinkend aas. Verg. Spreuk. 13:5. geworden; er is niemand, die goed doet, ook niet een.
4. Hebben Anders, *weten dan alle werkers der ongerechtigheid niet, die mijn volk opeten* Dat is, *onbeschroomd, met onrecht en geweld van lijf en goed beroven*, Verg. Exod. 22:25; Micha 3:3, en Ps. 79:7., *alsof* zij brood aten, *dat zij den Heere niet*

aanroepen? of, gelijk sommigen hebben, enz. die mijn volk opeten? zij eten brood en roepen den Heere niet aan. dan alle werkers der ongerechtigheid geen kennis, die mijn volk opeten Dat is, onbeschroomd, met onrecht en geweld van lijf en goed beroven, Verg. Exod. 22:25; Micha 3:3, en Ps. 79:7., *alsof* zij brood aten? Zij roepen Alsof zij zeide: Daar schort het deze booswichten, dat zij met den Heere niet willen te doen hebben; daarom is hunne straf zeker en gereed, gelijk volgt. den HEERE niet aan.

5. Aldaar Dat is, *alsdan*. Zie Zef. 1:14, en onder Ps. 36:13, enz. als God zal tonen en zij in hunne consientiën zullen gevoelen dat Hij het met de menigte of gemeente der vromen houdt en dezer goddelozen tegenpartij is; dan zullen zij met groten schrik bevangen worden, hoewel zij niets minder dachten dan zulks. Dat is een profetie van de toekomstige, dat de profeet zo zeker stelt alsof het bereids geschied was. Verg. Ps. 36:13 en Ps. 53:6. zijn zij met vervaardheid vervaard; want God is bij het Of, *onder, of met het rechtvaardig geslacht*. Verg. Ps. 12:8. geslacht des rechtvaardigen.
6. Gijlieden beschaamt Dat is, gij zoekt hem te beschamen, spottende daarmede dat enz., maar gij zult het gewaar worden, wil hij zeggen. den raad des ellendigen, omdat de HEERE zijn Toevlucht is.
7. Och Anders, *wie zal geven uit Zion de verlossing Israëls?* ene manier van wenssen bij de Hebreëen gebruikelijk. Zie Deut. 5:29. De zin is: Och dat de Heere uit Zion, waar Hij woont bij de arks des verbonds, zijn volk verlossen mocht! Anders zou het ook een vraag kunnen zijn, waarop het antwoord volgt. Verg. verder Rom. 11:26., dat Israels verlossing uit Sion kwam! Als de HEERE de gevangenen Hebr. *gevangenis*. Zie Num. 31:12. Dat is, de vromen, die onder der bozen tirannie als gevangen zijn. Zie verder Deut. 30:3; Luk. 4:19, en Ef. 4:8. Zijns volks zal doen wederkeren, *dan* zal zich Jakob Jakobs nakomelingen, de Israëlieten; versta de vromen, die de voetstappen van hun

voorvaders navolgen. verheugen, Israel zal verblijd zijn.

Psalmen 15

1. Een psalm van David. HEERE, wie zal verkeren in Uw tent? Versta, Gods huis, of zijne kerk, zo strijdende op aarde, als in den hemel triomferende, afgebeeld door den tabernakel en den berg Zion. Zie Ps. 2:6. Wie zal wonen op den berg Uwer heiligheid?
2. Die oprecht Zie Gen. 6:9. wandelt, en gerechtigheid werkt, en die met zijn hart Dat is, van harte, gelijk wij gemeenlijk zeggen. Anders, *die de waarheid spreekt in zijn hart*; dat is, niets dan vroomheid en getrouwheid bij zichzelf denkt en voorneemt. Verg. boven, Ps. 10:6. de waarheid spreekt;
3. Die met zijn tong niet achterklapt, zijn metgezellen geen kwaad doet, en geen smaadrede opneemt Versta, in den mond, of op de lippen. Verg. onder Ps. 16:4, dit kan men verstaan zo van eerst uitgeven, als van het aannemen en verspreiden der lasteringen, die van anderen zijn uit gestrooid. Zie Exod. 23:1; Lev. 19:16; Ps. 69:8; Ezech. 36:15. tegen zijn naaste;
4. In wiens ogen de verworpene Die vanwege zijn goddelozen wandel met recht van alle vromen verworpen wordt. veracht is, maar hij eert degenen, die den HEERE vrezen; heeft hij gezworen tot *zijn* schade, Hebr. eigenlijk, *tot kwaad*, of *tot kwaad doen*; dat is, waardoor hij zichzelf zou beschadigen. De zin is: Al merkt hij dat zijn gedane eed hem schadelijk zal zijn, zo wederroept hij dien nochtans niet, liever schade willende lijden dan een rechtmatigen eed, bij God gedaan, verbreken. Anders, *heeft hij zijnen naaste gezworen, zo verandert hij niet*. evenwel verandert hij niet;
5. Die zijn geld niet geeft op woeker, Zie Lev. 25:36. en geen geschenk neemt tegen den onschuldige. Die deze dingen doet, zal niet wankelen Of,

vervallen, verschoven, verzet, verstoten worden; te weten, uit den stand der gelukzaligheid; dat is, hij zal in eeuwigheid niet verloren gaan, gelijk de Heere *Christus* spreekt Joh. 10:28, Verg. Ps. 10:6, en Ps. 16:8, en Ps. 21:8, en Ps. 55:23, en Ps. 62:3, verg. met Ps. 62:7, aldaar, en Ps. 66:9; Spreuk. 10:25, enz. in eeuwigheid.

Psalmen 16

1. Een gouden Of, *gouden Psalm*. Hebr. *Michtam*, dat is, hetgeen van het beste en fijnste goud gemaakt is. Gelijken titel hebben de Psalmen 56, 57, 58, 59, 60, vanwege hun bijzondere kostelijkheid en uitnemendheid. Sommigen houden het voor een soort van een muziekinstrument, of den aanvang van enig lied. kleinoord van David. Bewaar mij, o God! want ik betrouw op U.
2. *O mijn ziel!* gij hebt Deze woorden spreekt David als een voorbeeld van *Christus*, of *zo enigen menen Christus* zelf in den stand zijner vernedering tot zijne ziel, gelijk het Hebr. woord uitwijst; elders wordt het woord *ziel* uitgedrukt; Ps. 103:1. tot den HEERE gezegd: Gij zijt de HEERE, Anders, *mijn Heere*. mijn goedheid Dat is, weldadigheid. De zin is: Ik kan U, o God, met mijne weldaden niets aanbrengen, U gene deugd doen *want Gij zijt in uzelfen volmaakt en een oorsprong van al het goede*; maar wel den vromen, die op aarde leven. gelijk volgt. *raakt* niet tot U;
3. *Maar* tot de heiligen, die op de aarde zijn, en de heerlijken, Of, *voortreffelijken, aanzienlijken*; also noemt hij de gelovigen en heiligen, omdat zij Gods kinderen en erfgenamen zijn. Van het Hebr. woord, zie boven Ps. 8:2. in dewelke al mijn lust is.
4. De smarten dergenen, die een anderen Niet den waren enigen God, meer een afgod. *God* begiftigen, Versta, met een huwelijks- gift of bruiloftsgift, en zie van de razernijen dezer geestelijke hoererij Ezech. 16:31,32,33,34. zullen vermenigvuldigd worden; ik zal hun drankofferen Of, *uitgieten, uitstorten*; gelijk de

afgodendienaars gewoon waren te doen in de drankoffers. Van de wettelijke drankoffers, waarin wijn of sterke drank gebruikt werd, zie Exod. 29:40; Num. 15:5,7,10, en Num. 28:7. **van bloed niet offeren** Of, *uitgieten, uitstorten*; gelijk de afgodendienaars gewoon waren te doen in de drankoffers. Van de wettelijke drankoffers, waarin wijn of sterke drank gebruikt werd, zie Exod. 29:40; Num. 15:5,7,10, en Num. 28:7., **en hun namen op mijn lippen niet nemen.**

5. **De HEERE is het deel** Twee gelijkenissen worden hier gebruikt: de ene genomen van erven, die met snoeren gemeten en bij het lof werden uitgedeeld, zie Deut. 3:4, en Deut. 32:9; Joz. 13: enz.; de andere van de huisvader elken huisgenoot zijn beker drank toedeelde. Verg. Ps. 11:6. **mijner erve, en mijns bekers; Gij onderhoudt** Dat is, bewaart, of houdt in zekere bewaring voor mij. Verg. 2 Tim. 4:8; 1 Petr. 1:4,5. **mijn lot.**

6. **De snoeren zijn mij in liefelijke plaatsen gevallen; ja, een schone** Hebr. *de erfenis is schoon geworden aan, of over mij.* **erfenis is mij geworden.**

7. **Ik zal den HEERE loven,** Hebr. *zegenen.* **Die mij raad heeft gegeven; zelfs bij nacht** Hebr. *in de nachten.* Zie Ps. 1:2. **onderwijzen mij mijn nieren.** Dat is, mijn innerlijkste bewegingen drijven mij tot aan mijn plicht. Zie Job 19:27.

8. **Ik stel** Dat is van onze Heere *Christus* gesproken is, blijkt uit Hand. 2:25. **den HEERE geduriglijk voor** Hebr. *tegen mij over.* **mij, omdat Hij aan mijn rechterhand is, zal ik niet wankelen.** Gelijk Ps. 15:5.

9. **Daarom is mijn hart verblijd, en mijn eer** Zie Gen. 49:6. **verheugt zich; ook zal mijn vlees** Dat is, lichaam zeker Of, *veiliglijk.* Hebr. eigenlijk, *met, of in vertrouwen,* te weten, dat de opstanding ten derde dage zekerlijk volgen zal. **wonen.**

10. **Want Gij zult mijn ziel** Dat is, mijn persoon, gelijk elders diwijls, waardoor wijders het dode lichaam onzes Heere *Jezus Christus* verstaan wordt. Verg. Lev. 19:28, en Ps. 94: 17, en zie hiervan Hand. 2:31, en Hand.

13:35, enz. **in de hel** Dat is, graf. Of versta met sommigen, de helse pijn, die *Christus* in zijn lijden om onzentwil gedragen heeft. Zie van het Hebr. woord Gen. 37:35. **niet verlaten; Gij zult niet toelaten, dat Uw Heilige de verderving** Zie Ps. 7:16. **zie.** Dat is, ondervinde, lijde, blijvende in het graf en verrottende, gelijk andere mensen. Verg. Ps. 34:13; Joh. 3:36, en Joh. 8:51, en zie Job 7:7.

11. **Gij zult mij het pad** Mij in dit leven geleidende en daarna opwekkende uit de doden, en voerende in de heerlijkheid des eeuwigen leven. **des levens bekend maken; verzadiging der vreugde** Of, *blijdschappen,* in het getal van velen. **is bij Uw aangezicht;** Verg. Ps. 4:7, en Ps. 17:15, en zie 1 Joh. 3:2. **liefelijkheden zijn in Uw rechterhand** Met welke Gij die uwen kinderen geeft en uitdeelt. Verg. Spreuk. 3:16. Anders, *bij uwe rechterhand;* waar Ik *Christus* zal zitten, als Ik ten hemel zal zijn opgevaren, en waar David en alle uitverkorenen zullen gesteld worden; Matth. 25:33., **eeuwiglijk.**

Psalmen 17

1. **Een gebed van David. HEERE! hoor de gerechtigheid,** Neem mijn rechtvaardige zaak aan, of hoor mij, die een rechtvaardige zaak heb. **merk op mijn geschrei, neem ter ore mijn gebed, met onbedriegelijke** Hebr. *met geen lippen des bedrogs.* **lippen gesproken.**

2. **Laat mijn** Alsof hij zeide: Spreek toch eens vonnis over mijn zaak in het openbaar, en voer het uit, dewijl mijne onschuld U volkomenlijk bekend is, gelijk volgt. Verg. Ps. 37:6. **recht van voor Uw aangezicht uitgaan, laat Uw ogen de billijkheden** Hebr. *rechtheden of richtigheden;* dat is, billijkheden, rechte of billijke zaken, gelijk elders. Verg. Spreuk. 1:3. **aanschouwen.**

3. **Gij hebt mijn hart geproefd,** Ene gelijkenis van het werk der goudsmeden. Zie Ps. 7:10, en Ps. 66:10; Zach. 13:9. **des nachts bezocht, Gij hebt mij getoetst. Gij vindt** Geen schuim; dat is,

geen onrecht of bedrog, dat ik mijne zaak of in mijn lijden zou voorhebben, gelijk volgt. **niets; *hetgeen*** ik gedacht Dat is, ik voer niets anders in den mond dan mijn hart denkt. Anders, *ik heb voorgenomen dat mijn mond niet zal overtreden.* heb, overtreedt mijn mond niet.

4. **Aangaande de handelingen des mensen, ik heb mij, naar het** Dat is, naar het bevel van uw woord. Anderen voegen deze woorden bij het voorgaande aldus: *Aangaande de handelingen des mensen, naar het woord uwer lippen,* enz. Dat is, die de mens schuldig is te doen, naar uw woord. **woord Uwer lippen, gewacht** Of, *ik heb gelet op,* enz. te weten, om zulke paden te vermijden, hoewel mijne vijanden mij valselijk het tegendeel nageven. **voor de paden des inbrekers;**

5. **Houdende** Anders, *houdt o Heere* enz. mijn gangen in Uw sporen, Dat is, richtende mijn wandel naar uwe geboden. **opdat mijn voetstappen niet zouden wankelen.**

6. **Ik roep U aan, omdat Gij mij verhoort; o God! neig Uw oor tot mij; hoor mijn rede.**

7. **Maak Uw weldadigheden wonderbaar, Gij, Die verlost degenen, die op U betrouwen, van degenen, die tegen Uw rechterhand** Waarmede Gij uw volk beschermt en verlost. Anders, *Gij die met uwe rechterhand verlost degenen, die op U betrouwen, van degenen, die tegen hen opstaan.* **opstaan!**

8. **Bewaar mij als het zwart des oogappels,** Hebr. *der dochter van het oog.* Verg. Deut. 32:10. Zie de aantekening bij Deut. 32:10, aldaar. **verberg mij onder de schaduw** Verg. Ruth 2:12. **Uwer vleugelen,**

9. **Voor** Of, *vanwege de goddelozen.* het aangezicht der goddelozen, die mij verwoesten, mijner doodsvijanden, die mij omringen.

10. **Met hun vet besluiten** Dat is, bedekken. Verg. Job 15:27, en Ps. 73:7. **zij**

zich, met hun mond spreken zij hovaardelijk.

11. **In onzen gang hebben zij ons nu omsingeld,** Zie 1 Sam. 23:8, en 1 Sam. 24:3, en 1 Sam. 25:26, en 1 Sam. 26:2,3. **zij zetten hun ogen** Loerende op mij en de mijnen, gelijk de leeuw op den roof. Zie het volgende Ps. 17:12 en Ps. 10:10. ***op ons*** ter aarde nederbukkende.

12. **Hij is** Hebr. *zijne gelijkenis is als,* enz. Versta van een ieder van hen, of hun overste. **gelijk als een leeuw, die begeert te roven, en als een jonge leeuw, zittende in verborgen plaatsen.**

13. **Sta op,** Zie Ps. 3:8. **HEERE, kom zijn** Dat is, vel Gij hem neder eer hij mij overvalle. **aangezicht voor, vel hem neder; bevrijd mijn ziel met Uw zwaard van dengoddeloze;**

14. **Met Uw hand van de lieden, o HEERE! van de lieden, die van de wereld zijn, welker deel** Stel hiertegen Ps. 16:5, enz., en het volgende Ps. 17:15 **alhier. in dit leven is, welker buik Gij vervult met Uw verborgen** Dat is, allerlei overvloed en lekkernij van spijs en drank, die Gods verborgen schat of goed genoemd worden, omdat zij in Gods lucht en aardrijk als verborgen zijn, en door zijne regering, boven en onder, uit den grond der aarde worden voortgebracht. ***schat; de kinderen*** Anders, *zij overvloeien van kinderen.* **worden verzadigd, en zij laten hun overschot** Of. *hun overvloed, hunne heerlijkheid.* **hun kinderkens** Zie Ps. 8:3. **achter.**

15. **Maar** Verg. boven, Ps. 4:7,8, en zie de aantekening bij Ps. 16:11; idem 1 Cor. 13:12; 2 Cor. 5:7; 1 Joh. 3:2. **ik zal Uw aangezicht in gerechtigheid aanschouwen, ik zal verzadigd worden met Uw beeld, als ik zal opwaken.**

1. Voor den opperzangmeester, Deze psalm staat ook beschreven 2 Sam. 22: behalve dat er enige verandering hier en daar gevonden worden, die het den Hieligen Geest geliefd heeft te gebruiken, als uit de vergelijking kan worden vernomen. Zie de aantekeningen bij 2 Sam. 22. *een psalm* van David, de knecht des HEEREN, die de woorden dezes lieds tot den HEERE gesproken heeft, ten dage, als de HEERE hem gered had uit de hand van al zijn vijanden, en uit de hand van Saul.
2. Hij zeide dan: Ik zal U hartelijk liefhebben, HEERE, mijn Sterkte!
3. De HEERE is mijn Steenrots, en mijn Burg, en mijn Uithelper; mijn God, mijn Rots, op Welken ik betrouw; mijn Schild, en de Hoorn mijns heils, mijn Hoog Vertrek.
4. Ik riep den HEERE aan, Die te prijzen is, en werd verlost van mijn vijanden.
5. Banden des doods hadden mij omvangen, en beken Belials verschrikten mij.
6. Banden der hel omringden mij, strikken des doods bejegenden mij.
7. Als mij bange was, riep ik den HEERE aan, en riep tot mijn God; Hij hoorde mijn stem uit Zijn paleis, en mijn geroep voor Zijn aangezicht kwam in Zijn oren.
8. Toen daverde en beefde de aarde, en de gronden der bergen beroerden zich en daverden, omdat Hij ontstoken was.
9. Rook ging op van Zijn neus, en een vuur uit Zijn mond verteerde; kolen werden daarvan aangestoken.
10. En Hij boog den hemel, en daalde neder, en donkerheid was onder Zijn voeten.

11. En Hij voer op een cherub, en vloog Het Hebr. woord wordt gebruikt van het snel vliegen eens arends; Deut. 28:49; Jer. 48:40, en Jer. 49:22.; ja, Hij vloog Het Hebr. woord wordt gebruikt van het snel vliegen eens arends; Deut. 28:49; Jer. 48:40, en Jer. 49:22. snellijk op de vleugelen Verg. Ps. 104:3. des winds.
12. Duisternis zette Hij tot Zijn verberging; rondom Hem was Zijn tent, duisterheid der wateren, wolken des hemels.
13. Van den glans, die voor Hem was, dreven Zijn wolken daarhenen, hagel en vurige kolen.
14. En de HEERE donderde in den hemel, en de Allerhoogste gaf Zijn stem, hagel en vurige kolen.
15. En Hij zond Zijn pijlen uit, en verstrooide ze; en Hij vermenigvuldigde de bliksemen, en verschrikte ze.
16. En de diepe kolken der wateren werden gezien, en de gronden der wereld werden ontdekt, van Uw schelden, o HEERE! van het geblaas des winds van Uw neus.
17. Hij zond van de hoogte, Hij nam mij, Hij trok mij op uit grote wateren.
18. Hij verloste mij van mijn sterken vijand, en van mijn haters, omdat zij machtiger waren dan ik.
19. Zij hadden mij bejegend ten dage mijns ongevals; maar de HEERE was mij tot een Steunsel.
20. En Hij voerde mij uit in de ruimte, Hij rukte mij uit, want Hij had lust aan mij.
21. De HEERE vergold mij naar mijn gerechtigheid, Hij gaf mij weder naar de reinigheid mijner handen.
22. Want ik heb des HEEREN wegen gehouden, en ben van mijn God niet goddelooslijk afgegaan.

23. Want al Zijn rechten waren voor mij, en Zijn inzettingen deed ik niet van mij weg.

24. Maar ik was oprecht bij Hem, en ik wachtte mij voor mijn ongerechtigheid.

25. Zo gaf mij de HEERE weder naar mijn gerechtigheid, naar de reinigheid mijner handen, voor Zijn ogen.

26. Bij den goedertierene houdt Gij U goedertieren, bij den oprechten man houdt Gij U oprecht.

27. Bij den reine houdt Gij U rein, maar bij den verkeerde bewijst Gij U een Worstelaar.

28. Want Gij verlost het bedrukte volk, maar de hoge *Zie Ps. 10:4.* ogen vernedert Gij.

29. Want Gij doet mijn lamp *Zie Job 18:6.* lichten; de HEERE, mijn God, doet mijn duisternis opklaren.

30. Want met U loop ik door een bende, en met mijn God spring ik over een muur.

31. Gods weg is volmaakt; de rede des HEEREN is doorlouterd; Hij is een Schild allen, die op Hem betrouwen.

32. Want wie is God, behalve de HEERE? En wie is een Rotssteen, dan alleen onze God?

33. Het is God, Die mij met kracht omgordt; en Hij heeft mijn weg volkomen *Dat is, volkomenlijk effen, of klaar gemaakt: gelijk 2 Sam. 22:33. staat.* gemaakt.

34. Hij maakt mijn voeten gelijk als der hinden, en Hij stelt mij op mijn hoogten.

35. Hij leert mijn handen ten strijde, zodat een stalen boog met mijn armen verbroken is.

36. Ook hebt Gij mij het schild Uws heils gegeven, en Uw rechterhand

heeft mij ondersteund, en Uw zachtmoedigheid heeft mij groot gemaakt.

37. Gij hebt mijn voetstap ruim gemaakt onder mij, en mijn enkelen hebben niet gewankeld.

38. Ik vervolgde mijn vijanden, en trof hen aan; en ik keerde niet weder, totdat ik hen verdaan had.

39. Ik doorstak hen, dat zij niet weder konden opstaan; zij vielen onder mijn voeten.

40. Want Gij omgorddet mij met kracht ten strijde; Gij deedt onder mij nederbukken, die tegen mij opstonden.

41. En Gij gaaft mij den nek mijner vijanden, en mijn haters, die vernielde ik.

42. Zij riepen, maar er was geen verlosser; tot den HEERE, maar Hij antwoordde hun niet.

43. Toen vergruisde ik hen als stof voor den wind; ik ruimde hen weg als slijk der straten.

44. Gij hebt mij uitgeholpen van de twisten des volks; Gij hebt mij gesteld tot een hoofd der heidenen; het volk, *dat* ik niet kende, heeft mij gediend.

45. Zo haast als *hun* oor *van mij* hoorde, hebben zij mij gehoorzaamd; vreemden hebben zich mij geveinsdelijk onderworpen.

46. Vreemden zijn vervallen, en hebben gesidderd uit hun sloten.

47. De HEERE leeft, en geloofd zij mijn Rotssteen, en verhoogd zij de God mijns heils!

48. De God, Die mij volkomen wraak geeft, en de volken onder mij brengt;

49. Die mij uithelpt van mijn vijanden; ja, Gij verhoogt mij boven

degenen, die tegen mij opstaan; Gij redt mij van den man des gewelds.

50. Daarom zal ik U, o HEERE! loven onder de heidenen; en Uw Naam zal ik psalmzingen;

51. Die de verlossingen Zijns konings groot maakt, en goedertierenheid doet aan Zijn gezalfde, aan David en aan zijn zaad tot in eeuwigheid.

Psalmen 19

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester. Zie Ps. 4:1.

2. De hemelen vertellen Gods eer, en het uitspanseel verkondigt Zijner handen werk.

3. De dag Dat is, elke dag, en nacht, steeds op elkander volgende, de een aan den ander. aan den dag stort Dat is, het is of zij ons steeds toespraken en leerden, gelijk de fonteinen of springaders steeds overvloediglijk water uitgeven of uitborrelen, waarvan het Hebr. woord eigenlijk verstaan wordt; zie Spreuk. 18:4; Pred. 12:6; Jes. 49:10. overvloediglijk spraak uit, en de nacht aan den nacht toont wetenschap.

4. Geen spraak, en geen woorden zijn er, waar hun stem niet wordt gehoord.

5. Hun richtsnoer Dat is, hun uitermate schoon gebouw, alsof het met een richtsnoer afgemeten en daarnaar gemaakt ware; zie Zach. 1:16, en Job 38:5; of, *linie, regel, voorschrift, schrift*; dat is, het is of zij ons met grove lijnen en letteren schreven en leerden van hunnen Schepper. Verg. Jes. 28:10; waarop de apostel dit toegepast heeft; zie Rom. 10:8. gaat uit over de ganse aarde, en hun redenen aan het einde der wereld; Hij heeft in dezelve een tent Dit wordt in het volgende Ps. 19:6 verklaard. gesteld voor de zon.

6. En die is Te weten, de zon, zeer schoon en sierlijk hervorbrekende en oprijzende, gelijk de bruidegom met sierlijke klederen voor den

dag pleegt te komen; zie Jes. 61:10. als een bruidegom, uitgaande uit zijn slaapkamer; zij is vrolijk als een held, Snel en sterklopende van den opgang tot den ondergang. Verg. Pred. 1:5. om het pad te lopen.

7. Haar uitgang is van het einde des hemels, en haar omloop tot aan de einden deszelfs; en niets Of, *niemand*. Versta, waar de zon schijnt. is verborgen voor haar hitte.

8. De wet Of, *leer*; dat is, Gods heilig Woord. Zie Ps. 1:2. des HEEREN is volmaakt, bekerende Of, *wederbrengende, wederoprichtende*, dat is, verkwikkende, troostende, gelijk Ps. 23:3. Zie ook Ruth 4:15. Dit is de vrucht van de leer des Evangelies. de ziel; de getuigenis Zijn woord, getuigende van zijn wezen, wil en werken. des HEEREN is gewis, Dat is, waarachtig, zeker, vast, bestendig, verg. Ps. 93:5, en Ps. 111:7. den slechten wijsheid gevende.

9. De bevelen des HEEREN zijn recht, Of, *richtig*, dat is, in alles gelijkvormig, met zichzelf overeenstemmende, en den enigen *rechten* weg der zaligheid *recht* wijzende. Van het Hebr. woord zie boven Ps. 7:11. verblijdende het hart; het gebod des HEEREN is zuiver, verlichtende de ogen. Des verstands. Zie Ps. 13:4.

10. De vreze *God vrezen en eren*, idem *in zijne wegen wandelen*, worden met elkander verwisseld, Jes. 29:13; verg. met Matth. 15:9, en 2 Kron. 6:31, met 1 Kon. 8:40, en Ps. 128:1. Zodat men hier door kinderlijke vreze, waarmede de kinderen Gods uit het geloof Hem eren, bekwamelijk kan verstaan de leer van de ware religie en godsdienst, zijnde rein van alle vuiligheid der menselijke verdichtselen en medebrengende reinheid der harten en handen, Ps. 24:4. des HEEREN is rein, bestaande tot in eeuwigheid, de rechten des HEEREN zijn waarheid, Dat is, zeer of in alle manieren waarachtig, niet dan enkele waarheid. samen zijn zij rechtvaardig.

11. Zij zijn begeerlijker dan goud, ja, dan veel fijn goud; en zoeter dan honig en honigzeem. Hebr. *het vloeiende der honingraten*; dat is, dat uit de honingraten vanzelf zonder persen vloeit, ongepijnden honing.

12. Ook wordt Uw knecht door dezelve klaarlijk Het Hebr. woord betekent *blinken, klaar schijnen*; en voorts *vermamanen, waarschuwen*; waardoor de mens een licht en klaarheid bekomt voor zijn ziel, mitsgaders *nuttigheid, profijt en voordeel*. Verg. Ezech. 3:18,19,20,21. vermaand; in het houden van die is grote loon. Het Hebr. woord betekent eigenlijk de hiel, de verzenen, *Gen. 3:15, en Gen. 25:26*, en wordt voorts genomen voor het einde van een ding, *gelijk hoofd voor het begin* en wijders voor uitkomst, geluk, voordeel, beloning; omdat zij in het einde en op het laatst komen; gelijk een ander woord, betekende eigenlijk het achterste, ook alzo gebruikt wordt. Zie Spreuk. 23:18. Dat nu God de gehoorzaamheid zijner kinderen, niettegenstaande hunne onvolmaaktheid, met grote beloften vereert, dezelve voor aangenaam houdt en beloont, dat geschiedt niet naar hunne verdiensten, maar uit genade om de verdiensten van Jezus Christus' wil.

13. Wie zou de afdwalingen Dat is, zonden, die men door onwetendheid en onbedachttheid begaat. Zie Lev. 4:2. Hij wil zeggen: niemand *kan ze verstaan; zo menigerlei, veel ja ontallijk zijn zij*. Verg. 1 Kon. 3:9 met 2 Kron. 1:10. **verstaan?** Reinig mij van de verborgen Die ik niet zie of merk. **e afdwalingen** Dat is, zonden, die men door onwetendheid en onbedachttheid begaat. Zie Lev. 4:2. Hij wil zeggen: niemand *kan ze verstaan; zo menigerlei, veel ja ontallijk zijn zij*. Verg. 1 Kon. 3:9 met 2 Kron. 1:10..

14. Houd Uw knecht ook terug van trotsheden; laat ze niet over mij heersen; Verg. Rom. 6:12. dan zal ik oprecht Zie Gen. 6:9. zijn en rein van grote Of, vele, vermenigvuldigde. overtreding.

15. Laat de redenen mijns monds, en de overdenking mijns harten welbehagelijk Hebr. *tot, of naar welbehagen of aangenaamheid* zijn. Verg. Jes. 56:7. Jer. 6:20. zijn voor Uw aangezicht, o HEERE, mijn Rotssteen en mijn Verlosser!

Psalmen 20

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester. Zie Ps. 4:1.
2. De HEERE verhore u in den dag der benauwdheid; de Naam van den God Jakobs zette u in een hoog vertrek.
3. Hij zende uw hulp uit het heiligdom, en ondersteune u uit Sion.
4. Hij gedenke Anders, *Hij rieke*; dat is, Hij neme aan, houde voor aangenaam, gedenkende aan zijne beloften en uwe gebeden. Zie Lev. 2:2; Hos. 14:8. **al uwer spijsofferen, en make uw brandoffer tot as.** Tonende met enig teken dat het Hem aangenaam is. Zie Lev. 9:24; 1 Kron. 21:26, en 2 Sam. 24:23. Anders, *Hij make uw brandoffer vet*; dat is, Hij late het zich aangenaam zijn, als wezende uit een oprechte liefde van het beste geofferd. Sela. Zie Ps. 3:3.
5. Hij geve u naar uw hart Dat is, naar uwe wens, dat uw voornemen wel mag gelukken., **en vervulle** Dat is, volbreng, als in het volgende. **al uw raad.**
6. Wij Hier verklaart de gemeente haar vertrouwen van de verhoring en overwinning. **zullen juichen over Uw heil, en de vaandelen opsteken** Of, *laten vliegen, voeren*; tot een teken van goeden moed en vertrouwen van victorie en triomf, en dat ter ere van onzen God en den schrik onzer vijanden. Verg. Ps. 60:6; Hoogl. 2:4, en Hoogl. 5:10, en Hoogl. 6:4; idem Num. 2:2,3, enz., Zie de aantekening bij Num. 2:2,3. In het het Hebr. is een woord, alsof men zeide: *wij zullen vaandeleren.* in den Naam onzes Gods. De HEERE vervulle al uw begeerten.
7. Alsnu weet ik, dat de HEERE Zijn Gezalfde behoudt; Of, *verlost heeft*,

overwinning gegeven heeft; dat is, ik vertrouw zo vast, vermits zijne beloften dat hem Gods overwinning zal geven, alsof hij ze reeds had. Hij zal Hem verhoren uit den hemel Zijner heiligheid; Dat is, uit zijn heiligen hemel, die alzo genoemd wordt omdat God, die de heiligheid zelve is, daarin gezegd wordt te wonen, alzo, *paleis uwer heiligheid*; Ps. 5:8. **het heil** Anders, *door de krachten des heils zijner rechterhand*; dat is, zijne rechterhand krachtelijk uitstreckende om zijnen gezalfde de overwinning te bestieren. Zijner rechterhand zal zijn met mogendheden.

8. Dezen Onze vijanden vermelden, de een van menigte van ijzeren wagens, de ander van veelheid der paarden, waarop zij vertrouwen, maar wij, enz. *vermelden* van wagens, en die van paarden; maar wij zullen vermelden van den Naam des HEEREN, onzes Gods.
9. Zij hebben zich gekromd Als Sisera; Richt. 5:27., en zijn gevallen; maar wij zijn gerezen en staande gebleven.
10. O HEERE! behoud; Of, *geef heil, overwinning*; gelijk Ps. 20:7. die Koning verhoore Of, *zal ons verhoren*; te weten, de hemelse Koning, onze Heere *Jezus Christus*, wiens voorbeeld David was. ons ten dage van ons roepen.

Psalmen 21

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester. Zie Ps. 4:1.
2. O HEERE! de koning is verblijd over Uw sterkte; en hoezeer is hij verheugd over Uw heil!
3. Gij hebt hem zijns harten wens gegeven, en de uitspraak Dat is, hetgeen hij tot U in zijn gebed uitgesproken en van U begeerd heeft. zijner lippen hebt Gij niet geweerd. Sela. Zie Ps. 3:3.
4. Want Gij komt hem voor met zegeningen van het goede; op zijn hoofd zet Gij een kroon van fijn goud.

5. Het leven Als hij vanwege zijn vijanden in doodsgevaar was. Versta, net Gods genadigen zegen; daarbij verg. Ps. 30:6; Ps. 133:3. **heeft hij van U begeerd.** Gij Anders, *Gij hebt hem gegeven lengte* Dat is, een lang leven, verg. Deut. 30:20. Dit ziet wel eensdeels naar het lichaam op David, die in goeden ouderdom is gestorven, maar strekt zich ook voorts op den Messias, Davids zaad naar het vlees, zie Jes. 53:1, en wijders op David en alle leden van Christus, ten aanzien dat zij door het geloof in Hem het eeuwige leven hebben. **van dagen, enz. hebt het hem gegeven; lengte** Dat is, een lang leven, verg. Deut. 30:20. Dit ziet wel eensdeels naar het lichaam op David, die in goeden ouderdom is gestorven, maar strekt zich ook voorts op den Messias, Davids zaad naar het vlees, zie Jes. 53:1, en wijders op David en alle leden van Christus, ten aanzien dat zij door het geloof in Hem het eeuwige leven hebben. **van dagen, eeuwiglijk en altoos.**
6. Groot is zijn eer door Uw heil; majesteit en heerlijkheid hebt Gij hem toegevoegd.
7. Want Gij zet hem *tot zegeningen* Verg. Gen. 12:2. Jes. 19:24. Ezech. 34:26. in eeuwigheid; Gij vervrolijkt hem door vreugde met Uw aangezicht Zie Num. 6:25,26. Ps. 16:11..
8. Want de koning vertrouwt op den HEERE, en door de goedertierenheid des Allerhoogsten zal hij niet wankelen. Gelijk boven, Ps. 15:5.
9. Uw hand zal alle vijanden vinden; Dat is, aantreffen, grijpen en straffen. uw rechterhand zal uw haters vinden.
10. Gij zult hen zetten als een vurige oven ter tijd uws *toornigen aangezichts*; Dat is, van uwen toorn, dat is, wanneer Gij hen in toorn zult aanzien, oordelen en straffen. Verg. Ps. 34:17. Gen. 32:20. Lev. 17:10; Lev. 20:6. Jer. 3:12; Jer. 4:26. Klaagl. 4:16. Merk dat het aangezicht Gods hier genomen wordt voor zijnen toorn en boven, Ps. 10:7, voor zijne gunst. Verg. Ps. 25:18,19. # Ps 25.18,19 de HEERE zal hen

in Zijn toorn verslinden, en het vuur zal hen verteren.

11. Gij zult hun vrucht De vrucht huns lichaams *gelijk de Schrift spreekt*; dat is, hunne kinderen; anders wordt ook door de *vrucht* van iemands *hand* verstaan hetgeen hij door zijn arbeid verkrijgt of overwint; Spreuk. 31:16,31. van de aarde verdoen, en hun zaad Dat is, kinderen of nakomelingen. van de kinderen der mensen.
12. Want zij hebben kwaad tegen U Wat God rekemt Hemzelven aangedaan te worden wat men zijn volk aandoet. Zie Gen. 20:6. aangelegd; zij hebben een schandelijke daad bedacht, *doch* zullen niets vermogen.
13. Want Gij zult hen zetten tot een wit; met Uw pezen Hebr. *koorden*; dat is, de pees van den boog. Versta, de pijlen op uwen boog toerichten. zult Gij het op hun aangezicht toeleggen.
14. Verhoog U, HEERE! in Uw sterkte; zo zullen wij zingen, en Uw macht met psalmen loven.

Psalmen 22

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester, op Aijelet hachachar.
2. Mijn God, mijn God! waarom hebt Gij mij verlaten, verre zijnde van mijn verlossing, *van de woorden mijns brullens?*
3. Mijn God! Ik roep des daags, maar Gij antwoordt niet; en des nachts, en ik heb *Of, voor mij is gene stilte*; dat is, ik houd niet op, rust niet te klagen; of, doch ik bekom gene stilte, dat is rust, ofschoon ik roep, mijn lijden houdt niet op. *geen stilte.*
4. Doch Gij zijt heilig, wonende *onder de lofzangen* Dat is, in uw huis, hetwelk de plaats is, waar uw volk uwen naam prijst vanwege de genadige hulp en verlossing, die Gij aan hen pleegt te bewijzen. Anders, *nochtans zijt Gij heilig, zittende; dat is, altijd blijvende o gij lofzangen de menigerlei of*

volkomen lof Israëls. Verg. Deut. 10:21. Jer. 17:14. Israëls.

5. Op U hebben onze vaders vertrouwd; zij hebben vertrouwd, en Gij hebt hen uitgeholpen.
6. Tot U hebben zij geroepen, en zijn uitgered; op U hebben zij vertrouwd, en zijn niet beschaamd geworden.
7. Maar ik ben een worm Dat is, gelijk een worm; dat is zeer zwak en krachteloos, gans niet geacht, en als onder voeten getreden, gelijk volgt. Verg. Job 25:6. Jes. 41:14. en geen man, een smaad van mensen, en veracht van het Hebr. *ene verachting des volks.* volk.
8. Allen, die mij zien, bespotten mij; zij steken *Anders, zij trekken de lip*; Hebr. *eigenlijk, zij openen met de lip.* de lip uit, zij schudden Zie 2 Kon. 19:21. het hoofd, *zeggende*:
9. Hij heeft *het* op den HEERE gewenteld, Hebr. *wentelen, of rollen op den HEERE*; dat is, hij heeft zichzelf, of zijn weg *gelijk Ps. 37:5* of zijne zaak, de uitkomst zijns lijden, den Heere bevolen, opgedragen, opgegeven, *gelijk wij ook gewoon zijn te spreken* vastelijk betrouwende op hem, als wanneer men ergens iets heenrolt, waar het bewaard zal blijven liggen, of iets op iemand schuift, die het wel machtig is op zich te nemen, en te dragen, of te redden. Verg. Ps. 55:23. Spreuk. 16:3. 1 Petr. 5:7. alwaar dergelijke lieflijke manieren van spreken gevonden worden. dat Hij hem *nu* uithelpe, dat Hij hem redde, dewijl Waarop Hij zich beroemt; also spreken zij spottenderwijze. Hij lust aan hem heeft!
10. Gij zijt Dit is een antwoord op de voorgaande spotternij der goddelozen, vol zijnde van vertrouwen. het immers, Die mij uit den buik hebt uitgetogen; Die mij hebt doen vertrouwen *Anders, in zekerheid, of behoudenis gesteld.,* zijnde aan mijner moeders borsten.
11. Op U ben ik geworpen Dat is, uwe zorg en bewaring aanbevolen; ene gelijkenis, genomen van een voedvrouw of voedster, die

het nieuwgeboren kind op de knieën of in haar schoot ontvangt en koestert. **van de baarmoeder af; van den buik mijner moeder aan zijt Gij mijn God.**

12. Zo wees niet verre van mij, want benauwdheid is nabij; want er is geen helper.

13. Vele Of, *grote, machtige varren*. Versta de oversten van het Joodse volk, zijnde als *sterke, lijvige, vette ossen* en wrede, stotende stieren. *varren* hebben mij omsingeld, **sterke stieren** Het Hebr. woord betekent eigenlijk *sterken, machtigen*, maar wordt ook genomen voor *stieren, ossen* of *bullen*, gelijk afgenomen wordt uit Jes. 34:7. Zie ook Ps. 50:13; Ps. 68:31. Jer. 47:3. *waar het voor sterke guilen genomen wordt* en Jer. 50:11. **van Basan** Zie Deut. 32:14. Ezech. 39:18. Hos. 4:16. Amos 4:1. **hebben mij omringd.** Hebr. alsof men zeide: *kroonswijze omgeven, of bezet.*

14. Zij hebben hun mond tegen mij opgesperd Verg. Job 16:10. Klaagl. 2:16; Klaagl. 3:46., *als* een verscheurende en brullende leeuw.

15. Ik ben uitgestort Dat is, mijne krachten vloeien weg als water, dat men uitstort. *als water*, en al mijn beenderen hebben zich vaneen gescheiden; mijn hart is als was, het is gesmolten Zie Deut. 1:28; Deut. 20:8. Joz. 7:5; Joz. 14:8. Ps. 68:3. enz. in het midden mijns ingewands.

16. Mijn kracht is verdroogd als een potscherf, en mijn tong kleeft Zodat ik kommerlijk spreek. Zie Job 29:10. Ps. 137:6. Ezech. 3:26. of vanwege droogte en groten dorst. Zie Joh. 19:28. **aan mijn gehemelte; en Gij legt mij in het stof des doods.** Dat is, in zulken staat, dat ik ben als een dode, dien men zal mogen begraven. Sommigen houden het voor ene gelijkenis, genomen van kampioenen, die uitgeworsteld hebbende en gans krachteloos geworden zijnde, in het stof, als doden, daarheen vallen.

17. **Want honden** Versta, de hogepriesters en schriftgeleerden, mitsgaders het snode gespuis der Joden en soldaten, die de Heere Christus bij honden vergelijkt, vermits hunne snoodheid, onreinheid en dolle razernij tegen hem. Verg. Job 30:1. Ps. 59:7,15. Spreuk. 26:11. Matth. 7:6. Filipp. 3:2. Openb. 22:15. Zie ook 2 Sam. 3:8. **hebben mij omsingeld; een vergadering van boosdoeners heeft mij omgeven; zij hebben mijn handen en mijn voeten doorgraven.** Dat is, zij hebben mijne handen en voeten doornageld.

18. Al mijn beenderen zou ik kunnen tellen; Doordien zij aan het kruis zo zijn uitgerekte, dat zij *als uitstekende* zouden geteld kunnen worden. **zij schouwen het aan, zij zien op mij.** Of, *aan mij*, te weten hun wens, dat is, zij nemen hun lust en vermaak daarin, dat zij mijn lijden met hunne ogen mogen aanschouwen. Verg. Ps. 35:21; Ps. 37:34; Ps. 54:9; Ps. 59:11; Ps. 92:12; Ps. 118:7.

19. Zij delen mijn klederen onder zich, en werpen het lot over mijn gewaad.

20. Maar Gij, HEERE! wees niet verre; mijn Sterkte! haast U tot mijn hulp.

21. Red mijn ziel Dat is, mijn persoon, of leven, en zo in het volgende. Zie Gen. 12:5; Gen. 19:17. **van het zwaard**, Dat is, van dezen schermen en bitteren strijd, dit vijandiglijk en dodelijk geweld Hebr. *van de hand*. Zie Job 5:20. *honds*; dat is, der honden, zie Ps. 22:17. Men kan hier en in het volgende vers. ook verstaan den duivel, die een vorst dezer wereld genoemd en bij een briesende leeuw vergeleken wordt, Joh. 14:30. Ef. 6:12. 1 Petr. 5:8. Zie het volgende Ps. 22:22., deze wrede vervolging en verwonding, ja den dood zelf; gelijk het woord *zwaard* somtijds genomen wordt voor al zulke gevolgen van *zwaard* en oorlog. Zie Jer. 25:16,27,29. Ezech. 38:21, enz. **mijn eenzame** Of, *enige, eenlijke*; dat is, mijne ziel, die, als een enig kind, *wwarvan dit woord ook elders gebruikt wordt, gelijk Gen. 22:2. Richt. 11:34. enz.* alleen en van alle hulp ontbloot is. Alzo wordt het Hebr. woord ook gebruikt Ps. 35:17. Verg. Ps. 25:16; Ps. 68:7.

van het geweld Hebr. *van de hand*. Zie Job 5:20. *honds*; dat is, der honden, zie Ps. 22:17. Men kan hier en in het volgende vers. ook verstaan den duivel, die een vorst dezer wereld genoemd en bij een briesende leeuw vergeleken wordt, Joh. 14:30. Ef. 6:12. 1 Petr. 5:8. Zie het volgende Ps. 22:22. **des honds.**

22. Verlos mij uit des leeuwen muil; en verhoor Dat is, verhoor en verlos mij van de hoornen, enz. Alzo worden dikwijls bij de Hebreëen twee woorden onder één verstaan. Verg. Gen. 12:15. Num. 17:5. Anders, *want Gij hebt mij verhoord*, enz.; of, *ja Gij hebt mij verhoord*. mij van de hoornen der eenhoornen. Die zeer sterk wild, wreed en ontembaar zijn; Num. 23:22. Job 39:12. enz.

23. Zo zal ik Uw Naam mijn broederen vertellen; in het midden der gemeente zal ik U prijzen.

24. Gij, die den HEERE vreest! prijst Hem; al gij zaad van Jakob! vereert Hem; en ontziet u voor Hem, al gij zaad van Israel!

25. Want Hij heeft niet Alhoewel mijne bedruktheid of ellende zodanig was, dat de mensen mij daarom verachtten en een afkeer van mij hadden, zo heeft God nochtans mij niet verworpen of verfoeid. **veracht, noch verfoeid de verdrukking des verdrukten, noch Zijn aangezicht voor hem verborgen; maar Hij heeft gehoord, als die tot Hem riep.**

26. Van Hebr. *it U*; dat is, Gij zult de stof mijns lof zijn **U zal mijn lof zijn in een grote gemeente; ik zal mijn geloften Van dankbaarheid jegens God. betalen in tegenwoordigheid** Hebr. *tegenover degenen, die Hem vrezen.* **dergenen, die Hem vrezen.**

27. De zachtmoedigen Zie Ps. 10:17. **zullen eten** Met den Heere *Christus* en zijne verdiensten door geloof gemeenschap hebben. Verg. Ps. 132:15. Hoogl. 5:1. Luk. 1:53. Joh. 6:54. enz. **en verzadigd worden; zij zullen den HEERE prijzen, die Hem zoeken; ulieder** O gij

zachtmoedigen, gij die den Heere zoekt. **hart zal in eeuwigheid leven.** Met geestelijke blijdschap vervuld zijnde. Zie Ps. 69:33. Joh. 6:54. enz.

28. Alle Profetie van de bekering der heidenen, waarin het woord alle niet moet verstaan worden van alle inwoners der aarde, rijken en armen, hoofd door hoofd, maar van de uitbreiding der gemeente en menigte van Gods volk onder het Nieuwe Testament, uit allerlei natiën, zonder onderscheid, gelijk de zaak zelve uitwijst. Verg. Joh. 10:16; Joh. 11:52. Hand. 2:39. enz. **einden der aarde zullen het gedenken, en zich tot den HEERE bekeren; en alle geslachten der heidenen zullen voor Uw aangezicht aanbidden.**

29. Want het koninkrijk is des Of, *komt den Heere toe.* **HEEREN, en Hij heerst onder de heidenen.**

30. Alle vetten Dat is, rijken, machtigen, gelijk Ps. 78:31. Jes. 10:16. Ezech. 34:20. De zin is dat er van beiden, rijken en vermogenden, *gelijk Ps. 45:13; Ps. 72:10. Jes. 49:23. enz.* ook armen en ellendigen onder de heidenen zullen zijn, die zich tot *Christus* zullen bekeren. Zie 1 Cor. 1:26. enz. **op aarde zullen eten, en aanbidden; allen, die in het** Dat is, die slecht van conditie, òf in de uiterste vernederdheid, òf in nood zijn. Verg. Job 30:19. Ps. 44:26; Ps. 113:7. Jes. 29:4; Jes. 47:1. Klaagl. 3:29. **stof nederdalen, zullen voor Zijn aangezicht nederbukken; en die zijn ziel** Die in doodsgevaar is, hetzij door hongersnood, krankte, vervolging, of anderzins, idem in zichzelf, vermits zijn zondigen staat, niet dan de dood verdiend heeft, en geen middel of macht heeft om zijne ziel te behouden, zal in deemoedigheid door geloof zijn troost in *Christus* zoeken en Hem aanhangen, als zijnde de enige toevlucht in alle lichamelijke en geestelijke noden. **bij het leven niet kan houden.**

31. Het zaad Dat is, de kinderen en nakomelingen der gelovigen, of een *zaad, Christus' zaad*; zulks dat er altijd zijn zullen, die den Heere *Christus* zullen aannemen en

dienen, die ook kinderen genoemd worden, die God aan *Christus geeft*, Hebr. 2: 13, uit Jes. 8:18. en zijn zaad, Jes. 53:10. **zal Hem dienen; het zal den HEERE aangeschreven Of toegerekend worden;** dat is, opgeschreven en gerekend onder *Christus'* volk en kerk. Verg. Ps. 87:4,5,6. **worden tot in Anders, tot een geslacht;** dat is, tot, of voor een volk des Heeren. Verg. Ps. 14:5. *God is bij het geslacht der rechtvaardigen, of het rechtvaardig geslacht;* dat is, volk. Zie ook onder Ps. 24:6; Ps. 73:15. Verg. Matth. 12:39. Hand. 2:40. **geslachten.**

32. Zij zullen aankomen, en Zijn gerechtigheid verkondigen den volke, dat geboren *Of geboren zal worden;* dat is, hunne kinderen en nakomelingen, die na hun dood een volk Gods zullen uitmaken en door Gods Geest wedergeboren worden. **wordt, omdat Hij het gedaan heeft.**

Psalmen 23

1. Een psalm van David. De HEERE is mijn Herder, mij zal niets ontbreken.
2. Hij doet mij nederliggen Verg. Ezech. 34:15. *in grazige Hebr. weiden van gras, of grasscheukens. Anders, in grazige kooien, of hutten,* dat is, die rondom omgeven zijn met groene grazige weiden. **weiden; Hij voert mij zachtjes aan zeer stille** Hebr. *wateren der stilte*, dat is, die zeer zacht en stil zijn lopende, tot watering der beesten zeer bekwaam. **wateren.**
3. Hij verkwikt Hebr. *Hij doet wederkeren*, of Hij *brengt weder*, dat is, Hij richt op, Hij verkwikt, gelijk een herder de schapen, door hitte en dorst verflauwd zijnde, met lieflijke wateren weder terechtbrengt en verkwikt. Zie Ruth 4:15; Ps. 19:8; Spreuk. 25:13. *Of, Hij doet mijne ziel wederkeren;* te weten, op het rechte pad. **mijn ziel; Hij leidt mij in het spoor** Hebr. *de sporen.* **der gerechtigheid, om Zijns Naams wil.**
4. Al ging ik ook in een dal der schaduw Dat is, op schrikkelijk duistere en gevaarlijke wegen, hetwelk David in zijn ballingschap

ongetwijfeld dikwijls zal gebeurd zijn. Wat deze manier van spreken verder betekent, is te zien Job 3:5, en Job 10:21,22, en Job 24:17; Ps. 44:20, en Ps. 107:10,14; Jer. 2:6 enz. **des doods, ik zou geen kwaad vrezen, want Gij zijt met mij** Zie Gen. 21:22, en Gen. 31:3.; **Uw stok en Uw staf** Te weten, herderstaf, die tegenlijk voor een steunsel dient; also blijft de profeet in de gelijkenis van den herder. Zie Lev. 27:32; Ezech. 20:37; Micha 7:14; Zach. 11:7, enz., **die vertroosten mij.**

5. Gij richt de tafel Zie Spreuk. 9:2, enz. **toe voor mijn aangezicht, tegenover** Dat zij het tot hun spijt moeten aanzien en lijden. Zie Ps. 112:10. **mijn tegenpartijders; Gij maakt mijn hoofd vet met olie,** Versta, welriekende olie of balsem. Zie Ruth 3:3, en Spreuk. 21:17. De zin is: Gij vervrolijkt mij uitermate zeer. Verg. Ps. 45:8, en Ps. 133:2; Pred. 9:8; Jes. 61:3. **mijn beker** Zie Ps. 11:6. **is overvloeiende.**
6. Immers zullen mij het goede en de weldadigheid Des Heeren die Hij den zijnen belooft en bewijst. **volgen al de dagen mijns levens; en ik zal in het huis des HEEREN blijven** Anders, *rusten;* te weten in des Heeren tabernakel, om Hem met zijn volk te dienen en te loven; hetwelk sommigen niet alleen op dit leven duiden, maar ook op het toekomstige; also ook de volgende woorden. **in lengte** Dat is, langen tijd, of eeuwigheid. Verg. Ps. 21:5, en Ps. 93:5; Jes. 53:10. **van dagen.**

Psalmen 24

1. Een psalm van David. De aarde is des HEEREN, mitsgaders haar volheid, Te weten, alle schepselen, waarmede de Heere de aarde vervuld heeft. Dat Hij dan uit dit alles, hetwelk Hem door het recht der schepping toekomt, zijn volk tot een bijzonder eigendom voor zich verkiest en op zijn berg huisvest, is zijn bijzonder genade. Verg. Exod. 19:5; Deut. 10:14,15. **de wereld, en die daarin wonen.**

2. **Want Hij heeft ze gegrond op de Of, aan de zeeën** *Dat is, wateren. Zie Gen. 1:10. Dat wateren on der de aarde zijn, is bekend en blijkt Exod. 20:4, doch men kan dit also verstaan, dat God de aarde, of het droge, heeft doen uitsteken boven de wateren, die tevoren de aarde bedekten, en heeft ze voorts gegrondvest en als bebolwerkt, met, aan en op de wateren, die Hij niettegenstaande dat zij vochtig en vloeiende, van nature onvast en daartoe ondienstig zouden zijn maakt tot een zeer vast fundament des aardbodems, gelijk Hij het licht uit de duisternis voortbrengt; houdende also door zijne kracht water en aarde in hun verordineerde plaatsen. Zie verder Ps. 104:5,6,7,8, en Ps. 136:6, en verg. Job 26:7, en Job 38:4,6; Micha 6:2., en zo in het volgende, aan de rivieren. zeeën, en heeft ze gevestigd op de Of, aan de zeeën* *Dat is, wateren. Zie Gen. 1:10. Dat wateren on der de aarde zijn, is bekend en blijkt Exod. 20:4, doch men kan dit also verstaan, dat God de aarde, of het droge, heeft doen uitsteken boven de wateren, die tevoren de aarde bedekten, en heeft ze voorts gegrondvest en als bebolwerkt, met, aan en op de wateren, die Hij niettegenstaande dat zij vochtig en vloeiende, van nature onvast en daartoe ondienstig zouden zijn maakt tot een zeer vast fundament des aardbodems, gelijk Hij het licht uit de duisternis voortbrengt; houdende also door zijne kracht water en aarde in hun verordineerde plaatsen. Zie verder Ps. 104:5,6,7,8, en Ps. 136:6, en verg. Job 26:7, en Job 38:4,6; Micha 6:2., en zo in het volgende, aan de rivieren. rivieren.*
3. **Wie** Alsof hij zeide: Hoewel Israël Gods eigendom is, zo zijn nochtans de huichelaars, die wel naar het vlees Israëlieten zijn en in den uiterlijken godsdienst mede verschijnen, geen rechte leden van zijn volk, maar alleen die het *geestelijk Israël* uitmaken en in het volgende met kentekenen beschreven worden. Verg. Rom. 9:6, en Rom. 2:28,29; Gal. 6:16. **zal klimmen op den berg** Zie Ps. 2:6. **des HEEREN, en wie zal staan in de plaats Zijner heiligheid?**
4. **Die rein** *Dat is, vreemd van stelen, roven, doodslaan, overspel, enz. Verg. Gen. 20:5.* **van handen, en zuiver** *Dat is, oprecht, ongeveinsd, in zijn gansen godsdienst.* **van hart is, die zijn ziel niet opheft** *Dat is, die zijne ziel niet begeeft tot ijdelheid of valsheid; of die geen begeerte noch verlangen*

heeft naar ijdelheid. Zie dezelfde manier van spreken Deut. 24:15; Jer. 22:27, en Jer. 44:14, en verg. Ezech. 24:25; Hos. 4:8. Anders, *die mijne ziel; dat is, mij, mijn heiligen naam niet ijdellijk opneemt*; dat is, in den mond neemt. Aldus zouden dit Gods eigen woorden zijn, van David hier ingevoegd tot meerderen nadruk. **tot ijdelheid, en die niet bedriegelijk** *Hebr. tot, in, of met bedrog*; dat is, om te bedriegen, niet denkende in zijn hart hetgeen hij zweert met den mond. **zweert**;

5. **Die zal den zegen ontvangen Of wegdragen, afdragen. van den HEERE, en gerechtigheid** *Dat is, de vrucht der gerechtigheid, te weten, tijdelijken zegen en eeuwige heerlijkheid. Zie Jes. 48:18; Hos. 10:12: of hij zal van God, zijn Zaligmaker, ontvangen de weldaden, die Hij zijnene kinderen rechtvaardiglijk uitdeeldt, niet naar hunne verdiensten, maar volgens zijn genadige en getrouwe beloften die Hij naar zijne gerechtigheid houdt; zie Hebr. 6:9,10; 1 Joh. 1:9.* **van den God zijns** *Dat is, die zijn Heiland, of Zaligmaker is.* **heils.**
6. **Dat is het geslacht dergenen, die naar Hem vragen, die Uw aangezicht zoeken, dat is Jakob** *Dat is, dat zij de rechte kinderen Jakobs, de rechte Israëlieten. Verg. Joh. 1:48; Rom. 9:6. Anders, o Jakob; dat is, o gij ware gemeente, gij geestelijk Israël. Dit is ene zaak wil hij zeggen waarop gij wel moet letten, als zijnde van groot gewicht in het punt van godsdienst, kerende zich also van de aanspraak Gods tot de kerk.! Sela. Zie Ps. 3:3.*
7. **Heft uw hoofden** *Dat is, bovenste posten.* **op, gij poorten,** *Des tempels, dien David van God door den profeet Nathan verstaan had dat zijn zoon Salomo zou bouwen, waarin de ark des verbonds op welke God zijne tegenwoordigheid vertoonde aan hare plaats zou gebracht worden, en also God daar zijne woonstede nemen. Waardoor werd afgebeeld de komst van Christus in het vlees en tot zijn kerk, alsmede zijne hemelvaart, waarover zich David in den geest grotelijks verheugt, also hem Nathan mede zo uitnemend bericht gedaan had, dat hij niet wist hoe hij God*

daarvoor genoeg zou danken; 2 Sam. 7. 18) Hebr. *deuren der eeuwigheid*; also in het volgende Ps. 24:9; dat is, die langen tijd zouden blijven in hare plaatsen, daar de vorige tabernakel van de ene plaats op de andere was verdragen en weinig rust gehad had. Maar geduid zijnde op de gemeente der kinderen Gods, tot dewelke God met zijn genade en Geest ingaat, en daarin woont, *waarom zij Gods tempel genoemd worden*, kan dit de eeuwigdurigheid der kerk Gods betekenen, alsook den hemel zelf, voorzoveel de hemelvaart van *Christus* hier ook wordt beduid. Zie van het woord eeuwig, Gen. 17:7, en voorts 1 Cor. 3:16, en 1 Cor. 6:19; Openb. 3:20. **en verheft u, gij eeuwige deuren, opdat de Koning God, die gezegd wordt te wonen tussen de cherubim op de ark, 2 Sam. 6:2. Waardoor Christus werd afgebeeld, de rechte Koning der heerlijkheid. der ere inga!**

8. Wie is de Koning der ere? De HEERE, sterk en geweldig, de HEERE, geweldig in den strijd.

9. Heft uw hoofden op, gij poorten, ja, heft op, gij eeuwige deuren! opdat de Koning der ere inga!

10. Wie is Hij, deze Koning der ere? De HEERE der heirscharen, Zie 1 Kon. 18:15. Sommigen verstaan, dat in dezen Psalm, van het Ps. 24:7 af, gesproken wordt alleen van de hemelvaart onzes Heeren *Jezus Christus*. Die is de Koning der ere. Sela.

Psalmen 25

1. *Een psalm van David. Aleph.* Tot U, o HEERE! hef ik Door een hartgrondig gebed en verlangen naar uwe hulp. De manier van spreken kan enigzins vergeleken worden met Ps. 24:4; also Ps. 86:4. mijn ziel op.

2. *Beth.* Mijn God! op U vertrouw ik; laat mij niet beschaamd Dat dengenen wedervaart, die in hun hoop en vertrouwen bedrogen worden. **worden; laat mijn vijanden Saul met de zijnen, waarop deze psalm voornamelijk schijnt te slaan. niet van vreugde opspringen over mij. Of, mijnenthelve, mijnentwege.**

3. *Gimel.* Ja, allen, die U verwachten, zullen niet beschaamd worden; zij zullen beschaamd worden, die trouwelooslijk handelen zonder oorzaak.

4. *Daleth.* HEERE! maak mij Uw wegen Zie Gen. 18:19; Deut. 32:4. bekend Te weten, door uw woord en Heiligen Geest., leer mij Uw paden.

5. *He. Vau.* Leid mij in Uw waarheid In uw Woord geopenbaard, zie Joh. 17:17; of, *waarheid*; dat is, uw waarachtige en getrouwe beloften, geef dat ik daarop vast vertrouw en mij daarnaar richt, om mij niet door ongeloof of wraakgierigheid te vergrijpen., en leer mij, want Gij zijt de God Gelijk Ps. 24:5. mijns heils; U verwacht Dat is, uw genadige hulp en verlossing. ik den ganse dag.

6. *Zain.* Gedenk, HEERE! Uwer barmhartigheden en Uwer goedertierenheden, want die zijn van eeuwigheid. Verg. 2 Tim. 1:9 en Ef. 1:4.

7. *Cheth.* Gedenk niet der zonden mijner jonkheid, Verg. Gen. 8:21; Job 13:26; Pred. 12:1; Jer. 3:25. noch mijner overtredingen; gedenk mijner naar Uw goedertierenheid, om Uwer goedheid wil, o HEERE!

8. *Teth.* De HEERE is goed en recht; daarom zal Hij de zondaars Over welken Hij zich, naar zijne *goedheid*, ontfermt tot hunne bekering, en dien Hij naar zijne *rechtheid* of *gerechtigheid* den *rechten* weg wijst, dien Hij den boetvaardigen in zijn Woord heeft voorgeschreven. Verg. Ps. 25:9,12. onderwijzen in den weg.

9. *Jod.* Hij zal de zachtmoedigen Zie Ps. 10:17; het woord , *recht*, of *oordeel*, schijnt hier verklaard te zijn door *Gods weg*, gelijk volgt, gelijk ook elders door *Gods recht* zijn Woord en lering verstaan wordt. Anders zou men dit mogen vergelijken met Jer. 10:24, alsof de profeet zeide: God zal de zachtmoedigen *met oordeel*, dat is, rede, maat en zachtmoedigheid leiden, en in alles

gunstiglijk en vaderlijk regeren, enz. Zie de aantekening bij Jer. 10:24, en verg. hier het volgende Ps. 25:14 met de aantekening. **leiden in het recht, en Hij zal den zachtmoedigen** Zie Ps. 10:17; het woord , *recht*, of *oordeel*, schijnt hier verklaard te zijn door *Gods weg*, gelijk volgt, gelijk ook elders door *Gods recht* zijn Woord en lering verstaan wordt. Anders zou men dit mogen vergelijken met Jer. 10:24, alsof de profeet zeide: God zal de zachtmoedigen *met oordeel*, dat is, rede, maat en zachtmoedigheid leiden, en in alles gunstiglijk en vaderlijk regeren, enz. Zie de aantekening bij Jer. 10:24, en verg. hier het volgende Ps. 25:14 met de aantekening. **Zijn weg leren.**

10. **Caph.** Alle paden Al wat Hij bij zijn kinderen doet, zijn ganse *regering*, over hen, is niet dan enkel goedgunstigheid, die Hij naar zijn gewisse *beloften* aan hen tot hun best bewijst, hoe vreemd dat het dikwijls, ten aanzien van menigerlei kruis, het vlees moge toeschijnen. Verg. Deut. 32:4; Rom. 8:28. **des HEEREN zijn goedertierenheid en waarheid** Of, *trouw.*, **dengenen, die Zijn verbond** Die de beloften zijns verbonds met geloof aannemen en daarop een godvruchtig leven leiden. Van het verbond Gods, zie Jer. 31:31,32,33, enz. Hebr. 8:6,8,9, enz. **en Zijn getuigenissen bewaren.**

11. **Lamed.** Om Uws Naams wil, HEERE! zo vergeef mijn ongerechtigheid, want die is groot. Of, *menigvuldig.*

12. **Mem.** Wie Dat is, die den Heere vreest, dien zal Hij, enz. Zie Deut. 20:5. is de man, die den HEERE vreest? Hij zal hem onderwijzen in den weg, *dien* hij zal hebben te verkiezen.

13. **Nun.** Zijn ziel zal vernachten Of, *herbergen, verblijden.* De zin is: de godvruchtigen zullen met hun gelovig zaad den zegen des Heeren genieten, niet alleen in het eeuwige en geestelijke, maar ook in het tijdelijke en lichamelijke. Verg. Ps. 1:1. dergelijke beloften vindt men zeer veel in dit boek, die nochtans het kruis geen

uitsluiten, gelijk hier klaarlijk blijkt. Zie Ps. 25:16,17, enz. Anders, het *land*; te weten, Kanaän, genoemd het land der belofte, Hebr. 11:9, Abraham en zijn zaad beloofd, zijnde een voorbeeld en pand van het hemelse Kanaän en in de Schriftuur heerlijk geroemd. Zie verder Ps. 37:29. **in het goede, en zijn zaad zal de aarde beerven.**

14. **Samech.** De verborgenheid Die Hij in zijn Woord *inzonderheid in het heilige Evangelie, van zijne liefde en genade in den Messias* geopenbaard heeft, gelijk door het volgende woord, *verbond*, verklaard wordt. Verg. Spreuk. 3:32, en zie Rom. 16:25; 1 Cor. 2:7 en Cor. 4:1; Ef. 3:3,4,9; Col. 1:26,27; 1 Tim. 3:9,16. # 1Ti 3.9,16 **des HEEREN is voor degenen, die Hem vrezen; en Zijn verbond, om hun die** Te weten, die verborgenheid en dat verbond, en dat door zijn Woord en Geest. **bekend te maken.**

15. **Ain.** Mijn ogen Des geloofs en der hoop. Verg. de aantekening bij Hoogl. 4:9. **zijn geduriglijk op den HEERE, want Hij zal mijn voeten uit het net** Dat mijne vijanden leggen om mij te vangen. **uitvoeren.**

16. **Pe.** Wend Of, *keer uw aangezicht naar mij*, volgens de belofte Lev. 26:9. **U tot mij, en wees mij genadig, want ik ben eenzaam** Verg. Ps. 22:21. **en ellendig.**

17. **Tsade.** De benauwdheden mijns harten hebben zich wijd Zijn veel en menigerlei, nemen zeer toe. Hebr. eigenlijk, *hebbe zich verwijderd.* **uitgestrekt; voer mij uit mijn noden.**

18. **Resch.** Aanzie mijn ellende, en mijn moeite, en neem weg Dat is, vergeef. Het Hebr. woord betekent eigenlijk *opheffen, dragen, op- of wegnemen*, en wordt voorts gebruikt van *vergeving der zonden*. Verg. Ps. 32:1, met Rom. 4:7; versta, om *Christus'* wil, die gezegd wordt onze *zonden gedragen* en *weggenomen* te hebben, Joh. 1:29; 1 Petr. 2:24. Wat anders is het als iemand gezegd wordt zijn eigen zonden of ongerechtigheid te dragen. Zie daarvan Lev. 5:1. **al mijn zonden.**

19. *Resch.* Aanzie mijn vijanden, want zij vermenigvuldigen *Of, zijn, of worden machtig.*, en zij haten mij met een wreveligen haat.
20. *Schin.* Bewaar mijn ziel Dat is, mijn leven. Zie Gen. 19:17., en red mij; laat mij niet beschaamd worden, want ik betrouw op U.
21. *Thau.* Laat oprechtheid en vroomheid *Hebr. rechtheid.* Hij beroept zich voor God op zijne onschuld en zijn recht tegen zijne vijanden; dewijl hij *oprecht* en *vroom*, of *richtig*, *rechtuit*, *rechtzinnig* was voor God en zijne kerk. Zie Ps. 26:1, en Ps. 7:11. mij behoeden, want ik verwacht U.
22. O God! verlos Israel uit al zijn benauwdheden.

Psalmen 26

1. *Een psalm* van David! Doe mij recht, HEERE! want ik wandel in mijn oprechtheid; en ik vertrouw op den HEERE, ik zal niet wankelen.
2. Proef mij, Verg. Ps. 17:3. HEERE, en verzoek Zie Gen. 22:1. mij; toets mijn nieren en mijn hart.
3. Want Uw goedertierenheid is voor mijn ogen, en ik wandel in Uw waarheid. Zie Ps. 25:5,10.
4. Ik zit niet bij ijdele *Hebr. mannen, mensen, of lieden, der ijdelheid, of valsheid.* lieden, en met bedekte Dat is, dubbele, geveinsde, huichelaars, die met bedekte kwade praktijken omgaan. lieden ga ik Alzo wordt Het *Hebr.* woord ook genomen Joz. 23:7. niet om.
5. Ik haat de vergadering der boosdoeners, en bij de goddelozen zit ik niet.
6. Ik was Hij wil zeggen dat hij zijn uiterlijken godsdienst alzo doet, dat hij daarbij ook een heilig leven voert, daar de huichelaars het tegendeel doen. Aangaande het *wassen der handen* tot een teken van onschuld, zie Deut. 21:6, en Matth. 27:24. Sommigen verstaan het van de gewone wassing dergenen, die tot

het altaar kwamen, en in den tabernakel ingaande, het altaar enigzins moesten omgaan, gelijk volgt Exod. 40: 32; beide zien op zuivering van zonden, onschuld en onstraffelijkheid. Verg. Jes. 1:15,16; 1 Tim. 2:8. mijn handen in onschuld, en ik ga rondom uw altaar, o HEERE!

7. Om te doen Dat is, overluid te zingen, dat men het wel kan horen. Alzo Ps. 66:8, en Ps. 106:2; verg. 1 Kron. 15:16. horen de stem des lofs, en om te vertellen al Uw wonderen.
8. HEERE! ik heb lief de woning van Uw huis, en de plaats des tabernakels Uwer eer. Dat is, waarin Gij zelf, die een God der heerlijkheid zijt, woont.
9. Raap *Hebr. verzamel niet*, dat is hier, *verzamelende raap niet weg*; gelijk men eerst verzamelt hetgeen men daarna op- en wegneemt. De zin is, breng mij niet om met de goddelozen, met wier doen ik toch gene gemeenschap heb, gelijk volgt. Alzo wordt Het *Hebr.* woord, dat *verzamen* betekent, gebruikt voor *wegrapen*; Gen. 30:23; Jes. 4:1; Jer. 8:13, en Jer. 16:5; en voorts van *sterven*, *omkomen*, het *leven verliezen*. Zie Richt. 18:25; 1 Sam. 15:6; Jes. 57:1; Ezech. 34:29. Verg. ook Ps. 28:3, en Gen. 25:8. Soms wordt het ook gebruikt van gunstig *opnemen in huis*, of *onderdak* of *deksel nemen*, *innemen*, *aannemen*. Zie Num. 12:14; Joz. 20:4; Richt. 19:15; Ps. 27:10; Jer. 47:6, en verg. Matth. 23:37. # Eze 34.29 Ps 28.3 Ge 25.8 Nu 12.14 Jos 20.4 Jud 19.15 Ps 27.10 # Jer 47.6 Mt 23.37 mijn ziel niet weg met de zondaren, noch mijn leven met de mannen *Hebr. der bloede*, dat is, bloedgierigen, moorddadigen, gelijk Ps. 5:7. Zie aldaar. des bloeds;
10. In Dat is, die schelmstukken, of boze arglistige, praktijken, onderhanden hebben; verg. Job 11:14, met de aantekening. *welker handen schandelijk bedrijf is*, en *welker rechterhand vol geschenken is*.
11. Maar ik wandel in mijn oprechtheid, verlos mij *dan* en wees mij genadig.

12. Mijn voet staat op effen Hebr. *in*, of *op het rechte, effene, platte*. Alzo wordt het Hebr. woord *betekenende rechtheid, of rechtigheid, gesteld tegen krom, oneffen, Jes. 40:4*, voor plat, vlak, effen land genomen, Deut. 3:10; Jer. 21:13. **baan; ik zal den HEERE loven in de vergaderingen.** Hij wil zeggen dat hij, vertrouwend op de goede uitkomst alsof zij voor ogen ware, niet alleen in het geheim, maar ook in het openbaar voor de gemeente, God zal danken, dat Hij hem in zovele gevaren en aanvechtingen naar ziel en lichaam bewaard, en ten aanzien van beide als op een effen en zekere baan zal hebben gesteld.

Psalmen 27

1. *Een psalm* van David. De HEERE is mijn Licht en mijn Heil, voor wien zou ik vrezen? De HEERE is mijns levens Die mij door zijn goddelijke kracht of sterkte in het leven houdt en bewaart. Verg. boven, Ps. 21:5, en Deut. 30:20. **kracht, voor wien zou ik vervaard zijn?**
2. Als de bozen, mijn tegenpartijen, en mijn vijanden tegen mij, Dit bijvoegsel: *tegen mij*, dient om de uiterste vijandelijkheid zijner vijanden uit te drukken; gelijk het daarentegen een anderen nadruk heeft, waar David zegt, 2 Sam. 22:2, God is *mij*, of *voor mij*, mijn bevrijder. **tot mij naderden, om mijn vlees** Als wrede wilde beesten mij te verscheuren en verslinden. Verg. Deut. 31:17. **te eten, stieten zij zelve aan, en vielen.**
3. Ofschoon mij een leger belegerde, mijn hart zou niet vrezen; ofschoon een oorlog tegen mij opstond, zo vertrouw ik hierop.
4. Een ding Of, ene *begeerte heb ik begeerd*. Verg. Richt. 8:24; 1 Sam. 2:20, inzonderheid 1 Kon. 2:20. David schijnt dit gedicht te hebben in zijne ballingschap, wanneer hij wel in vele zwarigheden stak, maar van gene zo verdrukt en gekweld werd dan dat hij den reinen godsdienst en goddelijk waartekenen der zaligmakende genade met Gods volk niet mocht gebruiken; waarom hij ook dit

voornamelijk en gestadiglijk in zijne gebeden te dien tijde God heeft voorgehouden. **heb ik van den HEERE begeerd, dat zal ik zoeken:** Dat is, zonder ophouden daarom bidden en daarnaar trachten. **dat ik al de dagen mijns levens mocht wonen in het huis des HEEREN, om de liefelijkheid des HEEREN te aanschouwen, en te onderzoeken** Des Heeren heilige genadewerken en wil uit zijn Woord. Verg. 1 Petr. 1:10,11,12. **in Zijn tempel.** Of, *paleis*; versta den tabernakel of tent der samenkomst. De tempel eigenlijk alzo genoemd, is eerst naderhand van Salomo gebouwd, hoewel David voorhad dien te bouwen, eer Gods wil door Nathan verstond.

5. **Want Hij versteekt mij in Zijn hut** Als een herder zijn schaap, zo pleegt de Heere mij te bergen., **ten dage des kwaads;** Dat is, in tijd van ongeval en beroerte. **Hij verbergt mij in het verborgene Zijner tent;** Gelijk men ten tijde van nood iemand bergt in verborgen plaatsen der tent; verg. Ps. 31:21. **Hij verhoogt mij op een rotssteen.** Waar ik veilig en bewaard ben. Zie 2 Sam. 22:3.
6. Ook nu zal mijn hoofd verhoogd worden boven mijn vijanden, die rondom mij zijn, en ik zal in Zijn tent offeranden des geklanks offeren; ik zal zingen, ja, psalmzingen den HEERE.
7. Hoor, HEERE! mijn stem *Anders, als ik roep met mijne stem, enz., als ik roep;* en wees mij genadig, en antwoord Dat is, bewijs de verhoring met dadelijke hulp. **mij.**
8. Mijn hart zegt tot U: Of, *van U, uwenthalve, U aangaande,* zegt mijn hart, enz. Alsof hij zeide: Ik hoor U in mijn hart tot mij spreken, of, mijn hart houdt mij voor deze uwe woorden: *Zoek* Zie Ps. 24:6, en de aantekening. *mijn aangezicht.* Zie nu, Heere, ik zoek het, doende wat Gij ons gebiedt, zo verberg dan uw aangezicht toch niet, enz., gelijk volgt. *Gij zegt:* Zoek Zie Ps. 24:6, en de aantekening. **Mijn aangezicht; ik zoek Uw aangezicht, o HEERE!**

9. Verberg Uw aangezicht niet voor mij, keer Uw knecht niet af in toorn; Gij zijt mijn Hulp geweest Te weten, altoos, tevoren. Verg. boven, Ps. 10:14., begeef mij niet, en verlaat mij niet, o God mijns heils!

10. Want mijn vader Hij wil zeggen dat hij eenzaam en als weeskind *gelijk hij elders dikwijls spreekt* ontbloot is van de hulp dergenen, die het naaste en wel meest daartoe verplicht waren, maar hem niet konden, wilden of durfden helpen. Verg. Ps. 69:9. Anders, *ofschoon mijn vader en mijne moeder mij verlieten, zo zal toch*, enz.; van zijne ouders en broeders leest men wel 1 Sam. 22:1,3, dat zij tot hem zijn gekomen in de spelonk Adullam, maar dat zij hem zouden hebben verlaten, wordt nergens in de Schrift vermeld; tenwaremen men het also verstond, dat zij hem geen hulp hadden konden doen, maar hij veel meer voor hen moest zorgen, dat zij in een verzekerde plaats mochten gebracht worden, gelijk 1 Sam. 22: verhaald wordt; of dat zij te dezen tijde mochten gestorven zijn. en mijn moeder hebben mij verlaten, maar de HEERE zal mij aannemen. Hebr. *verzamelen*. Zie boven, Ps. 26:9.

11. HEERE! leer mij Uw weg, en leid mij in het Hebr. *in het pad der richtigheid, of effenheid*. Verg. Ps. 26:12, opdat zij mij niet betrappen, die op mij loeren om in mijn wandel iets te vinden, waarom zij mij zouden mogen lasteren, of ook mij ergens bloot te vinden en met behendigheid te achterhalen en te overvallen. rechte pad, om mijner verspieders wil.

12. Geef mij niet over in de begeerte Hebr. *ziel*; welk woord somtijds genomen wordt voor *willen, begeerten, lust, voornemen*. Zie Gen. 23:8; idem Ps. 41:3, en Ps. 78:18; Pred. 6:7,9; Jer. 15:1; Ezech. 16:27. mijner tegenpartijders; want valse getuigen zijn Waarvan Doëg een was; 1 Sam. 22:9,10. Zie ook Ps. 35:11. tegen mij opgestaan, mitsgaders die wrevel uitblaast. Versta, een ieder van hen, of een die de voornaamste is. *Uitblaast*; dat is, die

niet snorkt dan van enkel geweld. Verg. deze manier van spreken met Hand. 9:1, en Ps. 10:5.

13. Zo Dat is, een onvolmaakte en afgebroken rede van den profeet, voortkomende uit overdenking van al de schrikkelijke gevaren en zwaarigheden, die hem waren overkomen, zijnde zodanig dat hij menigmaal had moeten bezwijken, indien hem zijn geloof op Gods belofte niet had ondersteund, ja zo gesterkt dat hij nog anderen kon leren de goede Dat is, verlossing, mitsgaders het beloofde koninkrijk, met Gods zegen. uitkomst met onverdrietelijk geduld en vertrouwen te verwachten, gelijk hij in het volgende, hier en Ps. 31:24 doet. ik niet had geloofd, dat ik het goede Dat is, verlossing, mitsgaders het beloofde koninkrijk, met Gods zegen. des HEEREN zou zien Dat is, met vreugde genieten; gelijk boven Ps. 4:7. in het land Dat is, hier op aarde dat nog beleven en genieten. Alzo wordt door het land der levenden elders ook verstaan dit tegenwoordig wezen en leven op aarde. Zie Job 28:13; Ps. 52:7, en Ps. 116:9; Jer. 11:19. der levenden, ik ware vergaan.

14. Wacht op den HEERE, zijt sterk, en Hij zal Omdat gij hiertoe veel te zwak zijt en zulks bij uzelfen dikwijls gevoelt, zo hebt goeden moed, de Heere zal u met krachten voorzien, dat gij hem met geduld en bestendigheid zult verwachten. Anders, uw hart vesterke zich. uw hart versterken, ja, wacht op den HEERE.

Psalmen 28

1. Een psalm van David. Tot U roep ik, HEERE! mijn Rotssteen, houd Of, *zwijg niet, wees niet stil van mij*; versta, U of uwe oren van mij afwendende, van mij aflatende, zonder te spreken of mij te antwoorden, en met de daad te bewijzen dat Gij mij verhoort. Verg. deze manier van spreken met 1 Kon. 22:3; 1 Sam. 7:8; Job 13:13, menselijk van God gesproken, die gezegd wordt zich als doof te houden en te zwijgen en niet te antwoorden, als Hij met dadelijke hulp nog niet betoont dat Hij de gebeden der zijnen

verhoord heeft. Anders, *houd U niet als doof tegen mij* en zo terstond, *tegen mij stil houdt*, enz. Verg. Job 13:13, met de aantekening. U niet als doof van mij af; opdat ik niet, zo Gij U van mij stil houd Of, *zwijg niet, wees niet stil van mij*; versta, U of uwe oren van mij afwendende, van mij aflatende, zonder te spreken of mij te antwoorden, en met de daad te bewijzen dat Gij mij verhoort. Verg. deze manier van spreken met 1 Kon. 22:3; 1 Sam. 7:8; Job 13:13, menselijk van God gesproken, die gezegd wordt zich als doof te houden en te zwijgen en niet te antwoorden, als Hij met dadelijke hulp nog niet betoont dat Hij de gebeden der zijnen verhoord heeft. Anders, *houd U niet als doof tegen mij* en zo terstond, *tegen mij stil houdt*, enz. Verg. Job 13:13, met de aantekening. t, vergeleken worde met degenen, die in den kuil Dat is, in het graf, gelijk doden. Of, gelijk verbijsterde beesten en mensen ergens in een kuil of groef vallen en omkomen. nederdalen.

2. Hoor de stem mijner smekingen, als ik tot U roep, als ik mijn handen Gelijk dikwijls in het bidden geschiedt tot een teken van opheffing des harten tot God en verwachting eens zegens van Hem, door den *Messias*. Verg. 1 Kon. 8:22; Ps. 88:10, en Ps. 141:2; Klaagl. 2:19, en Klaagl. 3:41. **ophef naar** Dat is, naar uw heilige aanspraakplaats, waar de ark des verbonds is, een voorbeeld van den *Messias*. Zie 1 Kon. 6:5. **de aanspraakplaats Uwer heiligheid**.
3. **Trek** Dat is, breng mij niet om, trek mij niet naar het graf met, enz. Verg. Ps. 26:9, en zie Job 21:33, en Job 24:22; Ezech. 32:20; alwaar Het Hebr. woord in dezelfde betekenis gebruikt wordt. **mij niet weg met de goddelozen, en met de werkers der ongerechtigheid, die van vrede spreken met hun naasten, maar kwaad is in hun hart**.
4. **Geef hun naar hun doen, en naar de boosheid hunner handelingen; geef hun naar hunner handen werk; doe hun vergelding tot hen wederkeren**.

5. Omdat zij niet letten op de daden des HEEREN, noch op het werk Zijner handen, zo zal Hij hen afbreken en zal hen niet bouwen. Dat is, die niet verhogen tot een vasten of duurzamen staat; idem, niet voortplanten of hun geslacht uitbreiden. Verg. Gen. 16:2; Job 22:23; Jer. 24:6, en Jer. 31:28; idem Spreuk. 14:1.
6. **Geloofd** Hebr. *gezegend*. zij de HEERE, want Hij heeft de stem mijner smekingen gehoord.
7. De HEERE is mijn Sterkte en mijn Schild; op Hem heeft mijn hart vertrouwd, en ik ben geholpen; dies springt mijn hart van vreugde, en ik zal Hem met mijn gezang loven.
8. De HEERE is hunlieder Niet alleen mijne, maar ook zijner ganse kerk, van alle gelovigen. Sterkte, en Hij is de Sterkheid der verlossing Of, *behoudenissen, overwinningen zijns gezalfden*; dat is die mij, zijn gezalfde, door zijne sterkte, zo menigmaal heeft verlost, of *de sterkte der verlossingen, of des volkomen heils; dat is, de volkomen heilzame sterkte* in het gezalfde; te weten, den *Messias*, den Heere *Christus*, door David afgebeeld. en Zijns Gezalfden.
9. **Verlos** Of, *behoud, geef heil*. Uw volk, en zegen Uw erve, en weid Gelijk een herder zijne schapen. Zie Ps. 32: hen, en verhef Of, *draag hen*. hen tot in eeuwigheid.

Psalmen 29

1. Een psalm van David. Geeft den HEERE, gij kinderen Dat is, gij machtigen, geweldigen, die boven anderen in macht en gezag op aarde verheven zijt. Alzo Ps. 89:7. der machtigen! geeft den HEERE eer en sterkte.
2. Geeft den HEERE de eer Zijns Naams, aanbidt Of, buigt u voor den HEERE. Zie Gen. 24:26. den HEERE in de heerlijkheid Dat is, in zijn tabernakel, dien de grote God zelf met de heerlijke waartekenen zijner genade versierd heeft.

Sommigen menen dat David dezen psalm gedicht heeft als hij de ark des verbonds met grote vreugde tot zich gehaald had in Zion, 2 Sam. 6: om de groten op aarde *die gemeenlijk trots en hoogmoedig zijn* onder de krachtige hand van den enigen waren God, die te Zion in zijn huis woonde, te vernederen, en door zijn voorbeeld te vermanen dat zij dezen God in zijne woning in alle nederigheid zouden komen eren; waartoe hij in in het volgende ook gebruikt de beschrijving van den *donder* dezes Gods, voor welken zich zelfs de allergrootsten op aarde moeten ontzetten en verschrikken, en dienvolgens den auteur daarvan behoren te kennen en naar zijne instelling te eren. Anders, *in sieraad der heiligheid*. Of, *met sieraad*, enz. des heiligdoms.

3. De stem Versta, den donder en het verschrikkelijk geluid van dien, gelijk Ps. 18:14, en 2 Sam. 22:14; Job 28:26, en Job 37:2,4,5; Ps. 46:7, en Ps. 68:34; Jes. 30:30,31. # Isa 30.31 des HEEREN is op de wateren, Men kan dit verstaan van de bovenste wateren, te weten, de wolken, en ook van de onderste, waarop de donder vreeslijk geluid maakt. Anders, *boven de wateren*; dat is, heeft grote Of, *vele, geweldige*. en sterker geluid dan het bruisen der wateren. Zie hiervan Ezech. 1:24, en Ezech. 43:2; Openb. 1:15, en Openb. 14:2, en Openb. 19:6. de God der ere Dat is de heerlijke God, die te eren is, gelijk 1 Cor. 2:8. dondert; de HEERE is op de grote Of, *vele, geweldige*. wateren.
4. De stem des HEEREN is met kracht, de stem des HEEREN is met heerlijkheid.
5. De stem des HEEREN breekt de cederen; ja, de HEERE verbreekt de cederen van Libanon.
6. En Hij doet ze huppelen als een kalf, de Libanon en Sirjon Zie Deut. 3:9. als een jongen Hebr. *een zoon der eenhoornen*. eenhoorn.
7. De stem des HEEREN houwte Of, slaat. Het Hebr. woord wordt eigenlijk van steenhouwen en houthouwen gebruikt. er

vlammen Versta, de vuurvlammen des bliksems, die God bij den donder verspreidt, alsof Hij ze uit de wolken hieuw, dat de vuurstralen overal springen. vuurs uit.

8. De stem des HEEREN doet de woestijn beven; Anders, *maakt dat zij in smart of arbeid komt*; dat is, verschrikt de wilde gedierten der woestijn also, dat zij vóór den tijd den arbeid op den hals krijgen. de HEERE doet de woestijn Kades Den Joden bekend, waardoor anderen mede verstaan worden; zie Num. 33:36,37, en elders meer. beven.
9. De stem des HEEREN doet de hinden Die *gelijk te zien is Job 39:4,5,6, en de natuurbeschrijvers betuigen* anderzins zwaarlijk werpen. Of, *doet de hinden in arbeid komen*. jongen werpen, en ontbloot Te weten, van bomen, die door donder, bliksem en storm van bladeren ontbloot, verbrand, uit de aarde gescheurd en nedergeveld worden; idem van dieren, die de donder in de holen jaagt, dat zij in de wouden niet durven omlopen. de wouden; maar in Zijn tempel Of, *paleis*; dat is, tabernakel, gelijk boven, Ps. 27:4, alsof hij zeide: God laat zijne stem door den donder overal horen, maar in zijne gemeente en woning looft Hem een ieder van hen, tw eten, der gelovigen, vanwege zijn grote daden in het algemeen, en in het bijzonder van de voren verhaalde; waarheen David de groten nodigd heeft te komen, Ps. 29:1. zegt *Hem* Of, *spreekt een ieder van zijne eer*, of *glorie*. Anders, *al wat daarin is*; te weten, in den tempel, *spreekt zijne eer*. een iegelijk eer.
10. De HEERE heeft Of, *zit in den watervloed*; Dit verstaan velen van den zondvloed, waarvan het Hebr. woord in de Heilige Schrift alleenlijk gebruikt wordt, waarover de Heere als president, regent en rechter gezeten heeft; doch men kan het voorts uitstrekken tot alle watervloeden, die God alle tezamen regeert en bestuurt. dat is ten tijde des watervloeds. gezeten over den watervloed; Dit verstaan velen van den zondvloed, waarvan het Hebr. woord in de Heilige Schrift alleenlijk gebruikt wordt, waarover de Heere als president, regent en

rechter gezeten heeft; doch men kan het voorts uitstrekken tot alle watervloeden, die God alle tezamen regeert en bestuurt. ja, de HEERE zit, Koning in eeuwigheid.

11. De HEERE zal Zijn volk sterkte geven; de HEERE zal Zijn volk zegenen met vrede.

Psalmen 30

1. Een psalm, een lied Of, *gezing*; zie Ps. 48:1, om gespeeld en gezongen te worden bij de inwijding van Davids hof, alsof hij van de overwinning tegen Absalom te Jeruzalem was wedergekomen en, in zijn koninkrijk hersteld zijnde, zijn hof van Absaloms gruwelen zuiverde, 2 Sam. 20:3, waarvan de meeste uitleggers dit verstaan, gelijk het ook op den inhoud van dezen psalm bekwamelijk past. Sommigen nochtans menen dat David God hier dankt voor de verlossing van een dodelijke ziekte, uit Ps. 30:3,10. Verg. met Ps. 6:5, van de inwijding. Zie Deut. 20:5. der inwijding van Davids huis.

2. Ik zal U verhogen, HEERE, want Gij hebt mij opgetrokken, en mijn vijanden over mij niet verblijd.

3. HEERE, mijn God! ik heb tot U geroepen, en Gij hebt mij genezen. Dat is, mijn leven van doodsgevaar verlost, gelijk in het volgende verklaard wordt. Alzo worden allerlei plagen en ellenden bij krankten en wonden, en de geestelijke en lichamelijke verlossing of herstelling bij genezing of gezondmaking in de Heilige Schrift dikwijls vergeleken. Zie Deut. 32:39; Ps. 103:3, en Ps. 147:3; Jes. 6:10, en Jes. 19:22; Jer. 8:15, en Jer. 33:6; Hos. 7:1, en Hos. 11:3. # Ho 11.3

4. HEERE! Gij hebt mijn ziel uit het graf Of, *hel*; dat is, grote angsten en benauwdheden. Van het Hebr. woord Scheol, zie Gen. 37:35. opgevoerd; Gij hebt mij bij het leven behouden, dat ik Of aldus: *Opdat ik niet ware onder degenen, die in den kuil nederdalen*. Verg. Ps. 28:1. in den kuil niet ben nedergedaald.

5. Psalmzingt den HEERE, gij Zijn gunstgenoten! en zegt lof ter

gedachtenis Zijner heiligheid. Dat is, zijne werken en weldaden aan mij en mijn volk bewezen, waarin Hij zijne heiligheid laat lichten.

6. Want een ogenblik Dat is, de straffen en kastijdingen zijner kinderen, gerekend zijnde tegen de weldadigheden, die Hij hun, inzonderheid naar de ziel, bewijst, bevindt het zich dat hun ganse leven *Leven*, wordt hier gesteld tegen een *ogenblik*, gelijk *avond* tegen den *morgen*. overvloeit van weldaden, en dat de straffen door zijne genade alzo verzacht, gematigd en afgebroken worden, dat *zij zeer* kort mogen genoemd worden, als David in Absaloms vervolging had ondervonden en in het volgende verklaart, niettegenstaande anderszins zijn kruis en vervolging onder Sauls regering lang geduurd had, waarover hij dikwijls in de Psalmen klaagt. Verg. Ps. 37:10; Jes. 17:14, en Jes. 54:8; 2 Cor. 4:17. is er in Zijn toorn, *maar* een leven *Leven*, wordt hier gesteld tegen een *ogenblik*, gelijk *avond* tegen den *morgen*. in Zijn goedgunstigheid; des avonds vernacht het geweest, maar des morgens is er gejuich.

7. Ik zeide wel in mijn voorspoed: Als ik in goede rust zat van al mijne vijanden, beeldde ik mij in dat mij geen ongeval zou overkomen. Verg. Job 29:18,19,20, enz. Ik zal niet wankelen in eeuwigheid.

8. *Want*, HEERE! Gij hadt Hebr. *Gij hadt op mijnen berg strekte doen staan*. de zin is, omdat God zijn rijk bevestigd had, meende hij niet dat hem zou bejegenen hetgeen hem nochtans door Absalom zo haastelijk overkwam. Door zijn berg kan men verstaan zijn koninkrijk verg. *Dan. 2:35,44* en koninklijke hoogheid, of den berg Zion, waar hij zijn koninklijk hof hield. mijn berg door Uw goedgunstigheid vastgezet; *maar toen* Gij Uw aangezicht verborgt, werd ik verschrikt. Of, *ontsteld, beroerd*.

9. Tot U, HEERE! riep ik, en ik smeekte tot den HEERE:

10. Wat gewin is er in mijn bloed, Dat is, in mijn *dood*, dat mij Absalom en de zijnen

om het leven brengen. Verg. Ps. 72:14. in mijn nederdalen tot de groeve? Zal U Verg. Ps. 6:6. het stof loven? Zal het Uw waarheid verkondigen?

11. Hoor, HEERE! en wees mij genadig; HEERE! wees mij een Helper.
12. Gij hebt mij mijn weeklage veranderd in een rei; Gij hebt mijn zak Zie Gen. 37:34, en verg. 2 Sam. 15:30. ontbonden, en mij met blijdschap omgord;
13. Opdat *mijn* eer U Zie Gen. 49:6. psalmzing, en niet zwijge. HEERE, mijn God! in eeuwigheid zal ik U loven.

Psalmen 31

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester Zie Ps. 4:1..
2. Op U, o HEERE! betrouw ik, laat mij niet beschaamd worden in eeuwigheid; help mij uit door Uw gerechtigheid.
3. Neig Uw oor tot mij, red mij haastelijk; wees mij tot een sterke Rotssteen, tot een zeer Hebr. *huis, of plaats der vastigheden of vestingen*. vast Huis, om mij te behouden.
4. Want Gij zijt mijn Steenrots en mijn Burg; leid mij dan, en voer Gelijk een herder zijne schapen. Alzo boven Ps. 23:2. mij, om Uws Naams wil.
5. Doe mij uitgaan uit het net, dat zij voor mij verborgen Dat is, in het verborgene of heimelijke gelegd hebben. hebben, want Gij zijt mijn Sterkte.
6. In Uw hand beveel ik mijn geest; Dat is, mijne ziel beveel ik uwe macht, bewaring, zorg en opzicht. Gij hebt mij verlost, HEERE, Gij, God der waarheid Of, *trouw*; dat is, Gij waarachtige, of getrouwe God, die uwe beloften, aan mij gedaan, gehouden hebt.!
7. Ik haat degenen, die op valse Of, *nietige*; Hebr. *ijdelheden der valsheid* of

nietigheid. Hij bedoelt die op vleselijke en afgodische hulp vertrouwen. Zie Deut. 32:21; 1 Kon. 16:26; 2 Kon. 17:15; Ps. 62:11; Jer. 2:5, en Jer. 8:19, en Jer. 10:15, en Jer. 14:22, en Jer. 23:16; Rom. 1:21. Verg. Lev. 19:4. # Jer 23.16 Ro 1.21 Le 19.4 ijdelheden acht nemen, en ik betrouw op den HEERE.

8. Ik zal mij verheugen en verblijden in Uw goedertierenheid, omdat Gij mijn ellende hebt aangezien Zie Gen. 16:13., en mijn ziel in benauwdheden gekend;
9. En mij niet hebt overgeleverd Of, *besloten*; gelijk elders. in de hand des vijands; Gij hebt mijn voeten doen staan in de ruimte.
10. Wees mij genadig, HEERE! want mij is bange; van verdriet Gelijk Ps. 6:8. is doorknaagd mijn oog, mijn ziel en mijn buik.
11. Want mijn leven is verteerd van droefenis, en mijn jaren van zuchten; mijn kracht is vervallen Als wanneer iemand door onvermogen en zwakheid struikelt en daarheen valt. Verg. Ps. 109:24, en zie het tegendeel Ps. 105:37. door mijn ongerechtigheid, Dat is, straf mijner ongerechtigheid. Zie Gen. 4:13, en Gen. 19:15, en verg. Num. 14:33; Jer. 51:6. en mijn beenderen zijn doorknaagd.
12. Vanwege al mijn wederpartijders ben ik, ook mijn naburen, grotelijks Hebr. *zeer*. tot een smaad geworden, en mijn bekenden tot een schrik; die mij op de straten zien, vlieden Opdat zij bij mijne wederpartijders niet verdacht mogen worden, alsof zij mijne zaak toegedaan of mijne vrienden waren. van mij weg.
13. Ik ben uit het hart vergeten als een dode; ik ben geworden als een bedorven Of *vergaande, verloren gaande*, ten naastenbij bedorven, dat men gans weinig of niet acht, als nergens meer nut toe zijnde. Verg. Deut. 26:5; Ps. 119:176; idem Jer. 22:28. vat.

14. Want ik hoorde de naspraak Of, *faamroving, lastering, kwaadspreken*. Verg. Jer. 20:10. van velen; Of, *der groten*. vreze is van rondom, dewijl zij te zamen tegen mij raadslaan; zij denken Of, *praktizeren, maken aanslagen om*, enz. mijn ziel Dat is, mijn leven. Of aldus: *Als zij tezamen tegen mij raadslaan, zo denken zij mijne ziel te nemen.* te nemen.
15. Maar ik vertrouw op U, o HEERE! Ik zeg: Gij zijt mijn God.
16. Mijn tijden Dat is, mijn leven en al mijn wedervaren; hoe het mij ook zou mogen gaan, ik weet dat het alles aan U hangt, dat Gij het alles regeert, en dat het niets is in mijner vijanden macht. zijn in Uw hand; red mij van de hand mijner vijanden, en van mijn vervolgers.
17. Laat Uw aangezicht Zie Num. 6:25,26. over Uw knecht lichten; verlos mij door Uw goedertierenheid.
18. HEERE! laat mij niet beschaamd worden, want ik roep U aan; laat de goddelozen beschaamd worden, laat hen zwijgen in het graf. Dat zij, van de aarde weggenomen zijnde, hun kwade praktijken, lasteringen en geweld moeten laten achterstaan. Anders, *laat hen afgesneden, of uitgeroeid worden ten grave*; gelijk hHet Hebr. woord ook genomen wordt, Ps. 49:13,21, enz.
19. Laat de valse Hebr. *lippen der valsheid*. Zie Ps. 12:3, en Ps. 27:12, enz. lippen stom worden, die hard spreken tegen den rechtvaardige, in hoogmoed en verachting.
20. O, hoe groot Of, *menigvuldig*. Dit ziet wel op het goede, dat God den zijnen in het algemeen naar ziel en lichaam bereidt en voor hen, als in ene schatkamer opgesloten heeft, om daaruit ter bekwamer en bestemder tijd tot hun best voor den dag te brengen en hun te doen genieten; maar spruit uit overdenking van een bijzondere en onverwachte wonderlijke verlossing aan David bewezen, als hij in een zeer groot gevaar was van overvallen te worden, en niet kon gedenken

dat God zulk een verlossing voor hem bereid had, als hem wedervoer; waarover hij aldus met verwondering uitroept. is Uw goed, dat Gij weggelegd hebt voor degenen, die U vrezen; *dat* Gij gewrocht hebt voor degenen, die op U betrouwen, in de Hebr. *tegenover, voor*; dat is, in het aanschouwen van al de wereld, openbaar makende der vromen onschuld, en met uw wonderlijke onvoorziene hulp bewijzende dat zij U lief zijn, die tot U hunne toevlucht nemen met gelovige gebeden. tegenwoordigheid der mensenkinderen!

21. Gij verbergt hen in het verborgene Uws aangezichts voor de hoogmoedigheden Of, *verbintenissen, samenkoppelingen, doorgelochten en doornaaide praktijken, of ruwe aanslagen*. des mans; Gij versteekt hen in een hut voor de twist Dat is, twistige tongen, die den vromen steeds allerlei verdriet, moeite en gevaar berokkenen met achterklap en valse beschuldigingen. Zie Ps. 35:11. der tongen.
22. Geloofd Hebr. *gezegend*. zij de HEERE, want Hij heeft Zijn goedertierenheid aan mij wonderlijk gemaakt, Dat is, op een wonderbare wijze aan mij bewezen. Verg. Ps. 4:4; zie het tegendeel Deut. 28:59. *mij voerende als in een vaste stad*. Hebr. *stad der vastigheid*; hij wil zeggen dat God hem zowel bewaard heeft in het open veld, waar hij omsingeld scheen te wezen en niet te kunnen ontkomen, alsof hij in een sterke vaste stad geweest ware.
23. Ik zeide Te weten, bij mijzelven, dat is, ik dacht. wel in mijn haasten: Ik ben afgesneden Het gevaar was zo groot en klaar voor ogen, en de ontkoming naar menselijk oordeel zo onmogelijk en ongelooflijk, dat ik door menselijke zwakheid en verbaasdheid dacht: nu ziet God niet meer op mij. Dat hij nochtans, niettegenstaande deze verbaasdheid, tot God in dezen nood zeer smekend gebeden heeft, getuigt het volgende. Verg. Ps. 116:11; Jona 2:4. van

voor Uw ogen; dan nog hoordet Gij de stem mijner smekingen, als ik tot U riep.

24. Hebt den HEERE lief, gij, al Zijn gunstgenoten! *want* de HEERE behoedt de gelovigen *Of, getrouwen, waarachtigen. Anders, bewaart getrouwigheden.* Zie Ps. 12:2., en vergeldt overvloediglijk dengene, die hoogmoed bedrijft.

25. Zijt *Gelijk Ps. 27:14, aldaar.* sterk, en Hij zal ulieder hart versterken, allen gij, die op den HEERE hoopt!

Psalmen 32

1. Een onderwijzing *Hebr. Maskijl, dat is, onderwijzer, die verstand geeft, verstandig maakt; dat is, een onderwijs, of leerpsalm; alzo genoemd vanwege de nodige en gewichtige leer, die daarin begrepen is. Dezen titel hebben ook verscheidene andere psalmen, die tot een bijzonder onderwijs en stichting, zo voor den dichter zelf, als voor de ganse kerk gemaakt zijn. van David. Welgelukzalig is hij, wiens overtreding vergeven, Of, weggenomen.* Welke manier van spreken ook in het Nieuwe Testament gebruikt wordt. Zie boven Ps. 25:18, en verg. Hebr. 9:28; Hebr. alsof men zeide: *Verlicht, of vergeven van overtreding, of een vergeven der overtreding, bedekt van zonde; welke Hebr. manier van spreken zulks betekent, gelijk in den tekst staat. wiens zonde bedekt is.*

2. Welgelukzalig is de mens, dien de HEERE de ongerechtigheid niet toerekent, en in wiens geest geen *Dat is, die zonder huichelarij of geveinsdheid God dient en zijne zonden met een oprecht hart voor Hem bekent.* bedrog is.

3. Toen ik zweeg, *Dat is, mijne zonden voor den HEERE niet bekende. werden mijn beenderen verouderd, in mijn brullen den gansen dag.*

4. Want Uw hand *Dat is, plaag. Verg. Ruth 1:13, en Job 13:21.* was dag en nacht zwaar op mij; mijn sap *Dat is, de*

natuurlijke warme vochtigheid, die des mensen leven onderhoudt. werd veranderd in zomerdroogten. Sela. Zie Ps. 3:3.

5. Mijn zonde maakte *Dat is, maar als ik, enz. zo vergaapt Of, neemt weg.* Gij, enz. ik U bekend, en mijn ongerechtigheid bedekte ik niet. Ik zeide: Ik zal belijdenis van mijn overtredingen doen voor den HEERE; en Gij vergaapt *Of, neemt weg.* de ongerechtigheid *De schuld en de straf, zodat ik mij met recht voor gelukzalig achtte, gelijk Ps. 32:1. mijner zonde. Sela.*

6. Hierom zal U ieder heilige *Zie van het Hebr. woord Ps. 4:4. aanbidden in vindenstijd; Dat is, als Gij, o Heere, te vinden zijt. Zie Jes. 55:6. Anders in treffenstijd; dat is, als de straffen de mensen treffen, dat met het volgende ook wel overeenkomt. Zie Ps. 21:9; Ps. 116:3; idem Deut. 4:30, enz. ja, in een overloop van grote Of, vele, geweldige wateren; dat is, grote en zware noden, aankomen. Zie 2 Sam. 22:17. wateren zullen zij hem niet aanraken.*

7. Gij zijt mij een Verbergings; Gij behoedt mij voor benauwdheid; Gij omringt mij met vrolijke gezangen van bevrijding. Sela.

8. Ik zal *Hier wendt de profeet zijn rede tot de mensen; hoewel sommigen menen dat het Gods eigen woorden zijn, dien David invoert aldus sprekende. u onderwijzen, en u leren van den weg, dien gij gaan zult; Ik zal Hier wendt de profeet zijn rede tot de mensen; hoewel sommigen menen dat het Gods eigen woorden zijn, dien David invoert aldus sprekende. raad geven, Mijn oog zal op u zijn.*

9. Weest niet gelijk een paard, gelijk een muilezel, hetwelk geen verstand heeft, welks muil men breidelt met toom en gebit, opdat *Dat paard of muilezel u niet kwetse. Of, als het tot u niet wil naderen. het tot u niet genake.*

10. De goddeloze heeft veel smarten, Verg. Spreuk. 13:21; Spreuk. 19:29; Spreuk. 24:20. maar die op den HEERE vertrouwt, dien zal de goedertierenheid Te weten, des Heeren. omringen.
11. Verblijdt u in den HEERE, en verheugt u, gij rechtvaardigen! en zingt vrolijk, alle gij oprechten Zie Ps. 7:11. van harte!

Psalmen 33

1. Gij rechtvaardigen! zingt vrolijk in den HEERE; lof betaamt *Of, staat den oprechten wel aan, past hem wel.* den oprechten.
2. Looft den HEERE met de harp; psalmzingt Hem met de luit Deze laatste twee worden uitdrukkelijk onderscheiden, Ps. 92:4., *en* het tiensnarig instrument.
3. Zingt Hem een nieuw Dat nimmermeer veroude, maar steeds vernieuwd worde, en in verse gedachtenis blijve, vanwege de nieuwe en verse weldaden, die God telkens aan zijn volk bewijst. Verg. 1 Joh. 2:7,8, en Job 29:20. lied; speelt Hebr. *maakt het spelen*, of *slaan goed*, dat is, speelt wel, aardiglijk, kunstiglijk. Verg. Deut. 5:28; Jes. 23:16; Jer. 1:12. wel met vrolijk geschal.
4. Want des HEEREN woord is recht, Zie Ps. 19:9. en al Zijn werk getrouw. Hebr. *in getrouwheid*, of *waarheid*, *gewisheid*; dat is, gelijk zijn woord recht, goed en waarachtig is, also is ook bestendig en vast alwat Hij doet.
5. Hij heeft gerechtigheid Beschermende de onschuldigen en straffende de schuldigen. en gericht lief; de aarde Verg. Matth. 5:45; 1 Tim. 4:10. is vol van de goedertierenheid des HEEREN.
6. Door het Woord des HEEREN zijn de hemelen gemaakt, en door den Geest Versta dit van den Heiligen Geest, die van den Vader en den Zoon uitgaat en gezonden wordt, zijnde mede een oorsprong van de schepping, aller dingen. Verg. Gen. 1:2;

Job 26:13; Job 33:4. Zijns monds al hun heir. Zie Gen. 2:1.

7. Hij vergadert Dat is, vergaderd hebbende, houdt Hij ze bijeen als op een hoop, dat zij de mensen in het bewonen des aardrijks niet kunnen hinderen. Zie Gen. 1:9; Job 38:8, enz., en Spreuk. 8:29. de wateren der zee als op een hoop; Hij stelt den afgronden Dat is, diepten, zeer diepe wateren legt Hij in verborgen holen des aardrijks, gelijk men schatten in verborgen plaatsen weglegt. Verg. Job 38:16; Spreuk. 8:28. schatkameren.
8. Laat de ganse aarde Dat is, inwoners des gansen aardrijks, gelijk het volgende verklaart. voor den HEERE vrezen; laat alle inwoners van de wereld voor Hem schrikken.
9. Want Hij spreekt, en het Dat is, als Hij spreekt, zo, enz., gelijk dikwijls. is er; Hij gebiedt, en het Dat is, als Hij spreekt, zo, enz., gelijk dikwijls. staat er.
10. De HEERE vernietigt den raad der heidenen; Hij breekt de gedachten der volken.
11. *Maar* de raad des HEEREN bestaat in eeuwigheid, de gedachten Menselijk van God gesproken, betekenende den raad en wil Gods, in het voorgaande vermeld. Zijns harten van geslacht tot geslacht.
12. Welgelukzalig is het volk, welks Zie Gen. 17:7. God de HEERE is; het volk, dat Hij Zich ten erve verkoren heeft.
13. De HEERE schouwt uit den hemel, en ziet alle mensenkinderen.
14. Hij ziet uit van Zijn vaste woonplaats op alle inwoners der aarde.
15. Hij formeert Dan een zowel als den ander, van een ieder in het bijzonder. Verg. Num. 16:22; Zach. 12:1; Hebr. 12:9. Anders: *Hij alleen formeert hun hart*. Zie van zulke betekenis des Hebr. woord Ezra 4:3. hun aller hart; Hij let op al hun werken.
16. Een koning wordt niet behouden door een groot heir; Hebr. *door de grootheid*, of *veelheid eens heirs*; also in het

volgende, *door de grootheid, of veelheid der kracht.* een held wordt niet gered door grote kracht;

17. Het paard feilt *Hebr. is leugen, of valsheid* dat is, bedriegt zijnen meester, die daardoor meende de overwinning te bekomen, of te ontkomen, maar het mist hem. Door het paard *als een bijzonder behulp in den krijg* moet men alle andere middelen verstaan, als niet helpende zonder Gods zegen. *ter overwinning, Of behoudenis.* Zie van het *Hebr.* woord 2 Sam. 8:6. en bevrijdt niet door zijn grote sterkte.
18. Ziet, des HEEREN oog *Verg. 1 Kon. 8:29, en boven Ps. 32:8.* is over degenen, die Hem vrezen, op degenen, die op Zijn goedertierenheid hopen.
19. Om hun ziel *Dat is, leven.* van den dood *Dat is, dodelijke gevaren.* te redden, en om hen bij het leven te houden in den honger.
20. Onze ziel verbeidt den HEERE: Hij is onze Hulp en ons Schild.
21. Want ons hart is in Hem verblijd, omdat wij op den Naam Zijner heiligheid *Dat is, zijn heiligen naam.* vertrouwen.
22. Uw goedertierenheid, HEERE! zij over ons; gelijk als wij op U hopen.

Psalmen 34

1. *Een psalm* van David, als hij zijn gelaat *Of, gebaren, wezen.* *Hebr.* eigenlijk, smaakt; omdat men uit gebaren den mens pleegt als te proeven en te oordelen wat in hem is. Zie deze historie 1 Sam. 21:11,12,13, enz. veranderd had voor het aangezicht van Abimelech, 1 Sam. 21: wordt hij genoemd bij zijn eigen naam *Achis*, koning van Gath, maar Abimelech schijnt daarenboven een algemene naam geweest te zijn der Filistijnse koningen. Zie daarvan Gen. 20:2. **die hem wegjoeg** Te weten, door zijne officieren, die David voor hem brachten, menende dat hij hem zou vasthouden en laten ombrengen, dat hij ook ongetwijfeld zou hebben gedaan indien het God niet merkelijk

belet en David uitgeholpen had. Zie 1 Sam. 21:11,12., dat hij doorging.

2. *Aleph.* Ik zal den HEERE loven te aller tijd; Zijn lof zal geduriglijk in mijn mond zijn.
3. *Beth.* Mijn ziel zal zich beroemen in den HEERE; de zachtmoedigen Zie Ps. 10:17. zullen het horen en verblijd zijn.
4. *Gimel.* Maakt den HEERE met mij groot, en laat ons Zijn Naam samen verhogen. Dat is, hogelijk prijzen, gelijk Ps. 30:2.
5. *Daleth.* Ik heb den HEERE gezocht, Door gebeden zijne hulp verzocht. en Hij heeft mij geantwoord, en mij uit al mijn vrezen Zie 1 Sam. 21:12. gered.
6. *He. Vau.* Zij Te weten, de zachtmoedigen, uit Ps. 34:3. hebben op Hem gezien Met de geestelijke ogen des geloofs uitgezien naar zijne hulp., ja, *Hem* als een waterstroom aangelopen; Doende God *om zo te spreken* geweld, door den aanval van hun ijver en krachtige gebeden. Verg. Jes. 2:2, en Jes. 60:5; Jer. 31:12, en Jer. 51:44; Matth. 11:12; Luk. 16:16; Jak. 5:16. Anders, *en zijn verlicht;* dat is, vertroost, hebben oorzaak van blijdschap bekomen; also *h*Het *Hebr.* in tweeërlei betekenis van sommigen wordt genomen. en hun aangezichten zijn niet schaamrood geworden.
7. *Zain.* Deze Namelijk David; die hier van zichzelf spreekt, als op zijn persoon wijzende, of voert in de woorden der gelovigen van hem. ellendige riep, en de HEERE hoorde; en Hij verlostte hem uit al zijn benauwdheden.
8. *Cheth.* De Engel des HEEREN legert Zich rondom degenen, die Hem vrezen, en rukt hen uit.
9. *Teth.* Smaakt *Dat is, aanmerkt en gevoelt* in uwe harten, en vermaakt u daarin, of neemt de proef daarvan, gij zult bevinden dat het zo is. Verg. Job 12:20; Spreuk. 31:18, en 1 Petr. 2:2,3. en ziet, dat de HEERE goed is; welgelukzalig is de man, *die* op Hem betrouwt.

10. *Jod.* Vreest Zie Ps. 19:10. den HEERE, gij Zijn heiligen! want die Hem vrezen, hebben geen gebrek.
11. *Caph.* De jonge leeuwen lijden Kunnende somtijds geen roof krijgen. Zie Job 4:11. armoede, en hongeren; maar die den HEERE zoeken, hebben geen gebrek aan enig goed.
12. *Lamed.* Komt, gij, kinderen Die mij houdt voor uw geestelijken vader, dat is profeet en leraar. Zie Richt. 17:10; Spreuk. 1:8.! hoort naar mij! ik zal u des HEEREN vreze leren.
13. *Mem.* Wie Dat is, is er iemand, die enz., of, degene die, enz. Zie Deut. 20:5; het Dat is, welvaart te genieten. Zie Job 7:7. Deze en dergelijke beloften moeten also verstaan worden, dat het kruis geenzins daarmede uitgesloten is, gelijk het ganse woord Gods, en in het bijzonder dit boek der psalmen, zelfs deze psalm Ps. 34:20, uitwijst. antwoord op deze vraag hebt gij in volgende verzen. is de man, die lust heeft ten leven, die dagen Dat is, een lang leven, lengte der dagen. liefheeft, om het Dat is, welvaart te genieten. Zie Job 7:7. Deze en dergelijke beloften moeten also verstaan worden, dat het kruis geenzins daarmede uitgesloten is, gelijk het ganse woord Gods, en in het bijzonder dit boek der psalmen, zelfs deze psalm Ps. 34:20, uitwijst. goede te zien?
14. *Nun.* Bewaar De zin is, die het voorzeide goed begeert te genieten, die doet dit. uw tong van het kwaad, en uw lippen van bedrog te spreken.
15. *Samech.* Wijk af van het kwaad, en doe het goede; zoek den vrede, en jaag dien na.
16. *Ain.* De ogen Gelijk boven, Ps. 33:18. des HEEREN zijn op de rechtvaardigen, en Zijn oren tot hun geroep.
17. *Pe.* Het aangezicht des HEEREN is tegen degenen, die kwaad doen, om hun gedachtenis van de aarde uit te roeien.
18. *Tsade.* Zij Te weten, de rechtvaardigen, uit Ps. 34:16. roepen, en de HEERE

hoort, en Hij redt hen uit al hun benauwdheden.

19. *Koph.* De HEERE is nabij de gebrokenen Die, allen hoogmoed afleggende, zich voor den Heere vernederen met hartelijke bekommernissen over hunne zonden en begeerte van genade. Verg. Ps. 51:19, en Ps. 147: 3; Jes. 42:3, en Jes. 57:15, en Jes. 61:1, en Jes. 66:2; Luk. 4:18, en Luk. 7:38; Hand. 2:37. van harte, en Hij behoudt de verslagenen Of, *gekneusden, verbrijzelden.* van geest.
20. *Resch.* Vele Of, *de rechtvaardige heeft vele tegenspoeden.* Hebr. *kwaden*; dat is, veel ellende, kruis en verdriet overkomt hem, bejegt hem. zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen; maar uit alle die redt hem de HEERE.
21. *Schin.* Hij bewaart al zijn beenderen; niet een van die wordt gebroken.
22. *Thau.* De boosheid zal den goddeloze doden; en die den rechtvaardige haten, zullen schuldig Het Hebr. woord betekent somtijds *schuldig gehouden, of verklaard worden, somtijds verwoest worden*; beide die betekenissen worden hier van sommigen, als elkander na verwant zijnde, tesamen gevoegd aldus: *Zullen als schuldigen verwoest worden.* verklaard worden.
23. De HEERE verlost de ziel Zijner knechten; en allen, die op Hem betrouwen, zullen niet schuldig verklaard worden.

Psalmen 35

1. *Een psalm* van David. Twist, Of, *pleit, recht*, dat is, neem Gij mijne zaak op U, en voer mijn recht uit tegen mijne wederpartijders, betonende metterdaad dat het niet mijne, maar uw eigen zaak is; zie onder Ps. 43:1, en Ps. 74:22, en Ps. 119:154; Jes. 49:24; Jer. 50:34, en Jer. 51:36, enz. HEERE! met mijn twisters; strijd met mijn bestrijders.

2. Grijp het schild en de rondas, en sta op tot mijn hulp.
3. En breng Of, *vel, trek uit, breng uit.* de spies voort, en sluit Hebr. *Segor.* Hetwelk sommigen menen te wezen de naam van een krijgswapen. *den weg* toe, mijn vervolgers tegemoet; zeg Betuig dit door uw Heiligen Geest in mij. Verg. Rom. 8:16. tot mijn ziel: Ik ben uw Heil.
4. Laat hen beschaamd en te schande worden, die Hebr. *die mijn kwaad dat is ellende, verdrukking, ondergang denken, voorhebben.* mijn ziel Dat is, naar mijn leven staan. Zie 2 Sam. 4:8. zoeken; laat hen achterwaarts gedreven en schaamrood worden, die Hebr. *die mijn kwaad dat is ellende, verdrukking, ondergang denken, voorhebben.* kwaad tegen mij bedenken.
5. Laat hen worden als kaf voor den wind, en de Engel des HEEREN drijve hen weg.
6. Hun weg zij duister Hebr. *duisternis en slibberigheden;* dat zij niet kunnen voortkomen om mij te achterhalen. Verg. Jer. 23:12. en gans slibberig; en de Engel des HEEREN vervolge hen.
7. Want zij hebben zonder oorzaak de Hebr. *tevergeefs, om niet;* dat is, zonder reden. Alzo in het volgende, en onder Ps. 35:19, en elders. Zie Job 2:3. *groeve van hun net* Dat is, waarin zij hun net gelegd hebben; ene gelijkenis van vogelvangers en jagers genomen. De zin is, zij hebben mijn leven lagen gelegd, boze en listige aanslagen tegen mij uitgedacht, die dikwijls bij *netten* worden vergeleken. Zie boven, Ps. 9:16, en Ps. 10:9, en Ps. 25:15, en Ps. 31:5, en Ps. 141:10, enz. voor mij verborgen; zij hebben zonder oorzaak gegraven Te weten, een *kuil*, uit Ps. 7:16. voor mijn ziel.
8. De verwoesting overkome hem Mijnen vervolger., dat hij Dat is onvoorziens, waar hij het gans niet meent of verwacht. het niet wete, en zijn net, dat hij Dat is onvoorziens, waar hij het gans niet meent of verwacht. verborgen heeft,

- vange hem Mijnen vervolger.zelfen; hij valle daarin met Dat is alzo, dat hij voorts verwoest en vernield worde. Anders, *als er verwoesting is, hij valle daarin.* verwoesting.
9. Zo zal mijn ziel zich verheugen in den HEERE; zij zal vrolijk zijn in Zijn heil.
 10. Al Dat is, ik zal uit al mijne binnenste kracht, of met al het vermogen mijns lichaams, U roemen. Verg. Ps. 51:10. mijn beenderen zullen zeggen: HEERE, wie is U gelijk! U, Die den ellendige redt van dien, die sterker is dan hij, en den ellendige en nooddruftige van zijn berover.
 11. Wrevelige Hebr. *getuigen des wrevels; of des gewelds;* dat is, die mij met valsheid pogen te verdrukken en met geweld doen overvallen. *getuigen* staan er op; hetgeen ik niet Dat is, zij leggen mij ten laste, des ik mij niet bewust ben. weet, eisen zij van mij.
 12. Zij vergelde Dat is, zij zoeken mij van mijn leven te beroven.n mij kwaad voor goed, de Dat is, zij zoeken mij van mijn leven te beroven. beroving mijner ziel.
 13. Mij aangaande daarentegen, als zij krank waren, was een zak Dat is, ik droeg rouw over hen. Zie Gen. 37:34. mijn kleed; ik kwelde mijn ziel met vasten, en mijn gebed keerde Dat is, ik herhaalde dikwijls in stilte en bij mijzelfen mijn gebed voor hen. Hij wil zeggen dat hij het oprecht en wèl met hen gemeend heeft. Anders, *mijn gebed kere weder in mijnen boezem, of schoot;* dat is, mij wedervare zulks, gelijk ik voor hen gebeden heb. weder in mijn boezem.
 14. Ik ging Dat is, ik hield en gedroeg mij niet anders dan of zij van mijn naaste bloedvrienden geweest waren. Anders, *ik ging steeds tot hen als tot* enz. Dat is, ik bezocht hen dagelijks. steeds, alsof het een vriend, alsof het mij een broeder geweest ware; ik ging Dat is, ik hield en gedroeg mij niet anders dan of zij van mijn naaste bloedvrienden geweest waren.

Anders, *ik ging steeds tot hen als tot enz.* Dat is, ik bezocht hen dagelijks. **gebukt in het** Dat is, in het zwart gekleed, gelijk de rouwdragenden gewoon zijn te doen. Alzo Ps. 38:7, en Ps. 42:10, en Ps. 43:2. Zie ook Job 5:11. **zwart, als een, die over zijn moeder treurt.**

15. Maar als ik hinkte, Dat is als mijne zaken kwalijk gingen, dat het scheen alsof ik zou moeten struikelen en vallen. Alzo Ps. 38:18; Jer. 20:10. Verg. Job 12:5. **waren zij verblijd, en verzamelden zich; zij verzamelden zich tot mij als geslagene** Te weten, aan de voeten; gelijk enigen dit nemen. Dat is, zich houdende alsof zij lam waren en van rouw over mijn ongeluk hinkten. Zie 2 Sam. 4:4, en 2 Sam. 9:3, alwaar deze woorden alzo bij het woord *geslagen* gevonden worden, van Mefiboseth; of versta, *geslagene*, dat is, *verslagen zijnde van geest*, uit Jes. 66:2, blijvende de zin gelijk, of, als *mede* geslagene. Want zij wilden met hun lichamelijke gebaren *als hinken en klederen te scheuren* te kennen geven dat zij bemoeid en bekommerd waren over Davids lijden, doch valselijk en als huichelaars. Anders worden deze woorden aldus overgezet: *fielten*, of *boeven*, die voor zulken bekend waren, dat zij *slagen of geselen verdiend hadden*, dat is, *het snoodste gespuis onder het volk, daar toe opgerokkend zijnde; verzamelden zich tegen mij, die ik niet kende; en vervolgens nimmer leed gedaan had zij scheurden de keel op dat is, plaagden en spotten en hielden niet op.* Beide overzettingen hebben een goeden zin, hoewel hetgeen in den tekst gesteld is, naast met de eigenschap der Hebr. spraak schijnt overeen te komen; waarvan de verstandige lezer kan oordelen. **n, en ik merkte** Te weten, niets kwaads, ik dacht niet dat zij huichelden en mij bedrogen maar meende dat zij het van harte deden. **niets; zij scheurden hun klederen, en zwegen** Maar troostten mij, weenden over mij. Of, *doch zij zwegen niet*; maar achter mijn rug toonden zij genoeg hoe zij het meenden, gelijk volgt. **niet stil.**

16. Onder de huichelende spotachtige Of, *smetbroeders, tafellikkers.*

Hebr. eigenlijk, *spotters van den koek*, of *koekspotters*. Hebr. *spotting van den koek*; dat is, die hunne gebaren en tongen om een stuk broods, of smets, *gelijk men zegt* verkopen, sprekende en doende alles naar het believen desgenen, die hun buik vult, waarom ook het Hebreeuwse woord bij sommigen voorts genomen wordt voor *boetsmakers, spotvogels*. Hij wil zeggen: Als zij bij dit hun volkje zijn, dan uiteten zij de bitterheid huns harten tegen mij, wensende mij alles kwaads en verdrietig zijnde dat het nog zo lang met mij duurt. Van het knarsen met de tanden, zie Job 16:9. **tafelbroeders knersten zij over mij met hun tanden.**

17. HEERE! hoe lang zult Gij toezien? Breng mijn ziel weder van hunlieder verwoestingen, mijn eenzame Verst, *mijne ziel*; gelijk Ps. 22:21; zie aldaar. **van de jonge leeuwen.**

18. Zo zal ik U loven in de grote gemeente; onder machtig veel volks zal ik U prijzen.

19. Laat hen zich niet verblijden over mij, die mij om valse Hebr. *leugen*, of, *valsheid, valselijk*; Dat is, om de valse oorzaken, gelijk Ps. 38:20, en Ps. 69:5. **oorzaken vijanden zijn; noch wenken** Dat is, mij spijtig en spotachtig aanzien, mij dreigende, alsof zij wilden zeggen: Men zal u haast leren, enz. Verg. Spreuk. 6:13, en Spreuk. 10:10. **met de ogen, die mij zonder** Gelijk boven Ps. 35:7. **oorzaak haten.**

20. Want zij spreken niet van vrede, maar zij bedenken bedriegelijke Hebr. *worden, of zaken van bedriederijen, of listen.* **zaken tegen de stillen** Hebr. *stillen des lands, of der aarde*, Dat is, vreedzamen, die gaarne in stilte zouden leven en God dienen, zonder iemand enig kwaad te willen of te doen, hetwelk der vromen aard is. **in het land.**

21. En zij sperren hun mond wijd op tegen mij; zij zeggen: Ha, ha, ons oog heeft het gezien!

22. HEERE! Gij hebt het gezien, zwijg niet; HEERE! wees niet verre van mij.
23. Ontwaak en word wakker tot mijn Om mij tegen mijne vijanden en vervolgers recht te doen; zolang Gij dat niet doet, houdt Gij U als een die slaapt. recht; mijn God en HEERE! tot mijn Om mij tegen mijne vijanden en vervolgers recht te doen; zolang Gij dat niet doet, houdt Gij U als een die slaapt. twistzaak.
24. Doe mij recht naar Uw gerechtigheid, Die vereist dat Gij mijn gerechtige zaak voorstaat. HEERE, mijn God! en laat hen zich over mij niet verblijden.
25. Laat hen niet zeggen in hun hart: Heah, Alsof zij zeiden: Moed! weest nu vrolijk, o, onze ziel, want wij zien onzen lust aan hem. Zie boven, Ps. 35:21. onze ziel! laat hen niet zeggen: Wij hebben hem verslonden!
26. Laat hen beschaamd en te zamen schaamrood worden, die zich in mijn kwaad verblijden; laat hen met schaamte en schande bekleed Zie Job 8:22. worden, die zich tegen mij groot maken.
27. Laat hen vrolijk zingen en verblijd zijn, die lust Dat is, die mijn rechtvaardige zaak hartelijk zijn togedaan, biddende om een blijde uitkomst, voor welke zij u mogen danken en grootmaken. hebben tot mijn gerechtigheid; en laat hen geduriglijk zeggen: Groot gemaakt zij de HEERE, Die lust Dat is, die mijn rechtvaardige zaak hartelijk zijn togedaan, biddende om een blijde uitkomst, voor welke zij u mogen danken en grootmaken. heeft tot den vrede Dat is, tot de verlossing en het welvaren van David, die zijn dienstknecht is. Zie Gen. 37:14. Zijns knechts!
28. Zo zal mijn tong vermelden Uw gerechtigheid, en Uw lof den gansen dag.

Psalmen 36

1. Een psalm van David, den knecht des HEEREN, voor den opperzangmeester Zie Ps. 4:1..
2. De overtreding des goddelozen spreekt in het binnenste van mijn hart: Er is geen vreze Gods voor zijn ogen.
3. Want hij vleit zichzelf in zijn ogen, als men Of, *totdat men zijne ongerechtigheid bevindt, die te haten, of hatelijk is.* Dat is, al wordt zijne boosheid gans openbaar en als handtastelijk, zulks dat zij van een ieder gehaat wordt, evenwel behaagt en pluimstrijkt hij zichzelf in het boze en gaat er immer in voort; anders; *als hij zijne ongerechtigheid, dat is, zijn boos voornemen volbrengt, of verkrijgt, die hij behoorde te haten;* dat is, als het hem naar zijnen zin gaat, zo dunkt hem dat zijn doen goed is, hoewel hij een afschrik daarvan behoorde te hebben. zijn ongerechtigheid bevindt, *die te haten is.*
4. De woorden zijns monds zijn onrecht Dat is, ondeugdelijk, schadelijk en bedriegelijk, of strekkende tot verdriet, schenderij en bedrog der vromen. en bedrog; hij laat Dat is, hij wil zich van niemant laten onderwijzen tot enige verbetering zijns levens, hij is vertwijfeld, hardnekkig en ongevoelig. na te verstaan tot weldoen.
5. Hij bedenkt onrecht op zijn leger; hij stelt zich op een weg, die niet goed is; het kwaad verwerpt hij niet.
6. O HEERE Tegen al het woelen en woeden der goddelozen, mitsgaders zijn hartzeer, dat hij daaruit schepte, troost en verkwikt zich de profeet met betrachting van Gods onbegrijpelijke, ondoorgrondelijke en bestendige goedheid, trouw en gerechtigheid, die Hij bewijst in de regering zo van alles in het algemeen, als van zijn volk in het bijzonder, dat Hij, niettegenstaande der goddelozen vijandschap, overvloediglijk begenadigt en van hunner vijanden rechtvaardigen en eindelijken ondergang

verzekert.! Uw goedertierenheid is *tot* in de hemelen; Uw waarheid tot de bovenste wolken toe.

7. Uw gerechtigheid is als de bergen
Gods Dat is, gelijk de allergrootste en allerhoogste bergen. Zie van deze manier van spreken Gen. 13:10. De zin is dat Gods gerechtigheid zich alom vertoont, bestendig en vast is, ook ons begrip verre teboven gaande. Zie Ps. 36:11.; Uw oordelen zijn een grote afgrond Dat is, *uw raad* en regering, of wijze van doen, die Gij houdt zo in de uitverkorenen en verworpenen, is ondoorgrondelijk. Zie Rom. 11:33.; HEERE! Gij behoudt mensen Hebr. *mens en beest*. Zie Matth. 5:45; 1 Tim. 4:10, en Job 39:1, enz., Ps. 147:9. en beesten.
8. Hoe dierbaar is Uw goedertierenheid, o God! Dies de mensenkinderen onder de schaduw Zie Ruth 2:12. en verg. met deze plaats Job 36:11. met de aantekening. Uwer vleugelen toevlucht nemen.
9. Zij worden dronken Versta hier, de geestelijke spijs en drank der ziel. Zie Jes. 25:6, en 65:13, en 66:11. en verg. Ps. 63:6; Ps. 65:5. Jer. 31:12,14; Jer. 50:19, idem het Hooglied van Salomo. van de vetzigheid Uws huizes; en Gij drenkt hen *uit* de beek Uwer wellusten.
10. Want bij U is de fontein des levens Dat is, een levende en altoosdurende fontein, waardoor de ziel geestelijk leeft, overvloediglijk gelaafd, onderhouden en verkwikt wordt. Verg. Joh. 4:14; Joh. 7:38,39. Jer. 2:13; Jer. 17:13.; in Uw licht zien wij het licht.
11. Strek Of, ga voort, verleng, vervolg. Verg. Jer. 31:3. Uw goedertierenheid uit over degenen, die U kennen, en Uw gerechtigheid over de oprechten van hart.
12. De voet der hovaardigen Hebr. *der hovaardij*; dat is, der hovaardigen, zie Job 35:13. die mij onder de voeten zoeken te treden, of den voet mij op den nek te zetten. kome niet over mij, en de hand der

goddelozen doe mij niet omzwerven
Of, *verjagen mij niet*..

13. Aldaar Te weten, waar zij nu de vromen zochten en meenden neder te vellen; of *alsdan*. Verg. boven Ps. 14:5. en de aantek. aldaar. zijn de werkers der ongerechtigheid gevallen; zij zijn nedergestoten, en kunnen niet weder opstaan.

Psalmen 37

1. *Een psalm* van David. *Aleph*. Ontsteek u niet over de boosdoeners Die op aarde voorspoedig en gelukkig zijn, gelijk in het volgende verklaard wordt; waaruit blijkt dat de schooe beloften, die in dezen psalm en elders den vromen gedaan worden, den tijdelijken voorspoed der bozen en het kruis of tegenspoed der vromen niet uitsluiten; zodat deze psalm *gelijk ook ander* bijzonderlijk dient om de ergeris, die de vromen daaruit zouden mogen scheppen, voor te komen. Zie ook Ps. 34:13. Maar in dit alles blijft Gods zegen over de vromen en de vloek op de goddelozen, zodat die eeuwiglijk zalig, en deze integendeel eeuwig verloren zullen zijn. Verg. Job 9:23. Ps. 73:2. enz.; benijd hen niet, die onrecht doen.
2. Want als gras zullen zij haast worden afgesneden, en als de groene Hebr. *de groente van het jonge gras*. grasscheutjes zullen zij afvallen Of, *verwelken*, gelijk de afvallende bladeren; gelijk Ps. 1:3. zie aldaar..
3. *Beth*. Vertrouw op den HEERE, en doe het goede; bewoon Dat is, zo zult gij de aarde in het algemeen, en het land Kanaän *dat een voorbeeld was van het hemelse* in het bijzonder, bewonen en u voed Hebr. *weid u*, of *wordt geweid*; dat is, de Heere zal u getrouwelijk voeden, naar zijne beloften, gelijk in het volgende verklaard wordt. Of, onderhoud uzelf met de overdenking van Gods getrouwe beloften, die niet feilen. Sommigen nemen het Hebr. woord *emuna* voor *zekerheid, bestendigheid*; dat is, ene bestendige en vaste staat dien God den vromen toezeit, zelfs in het midden van het kruis, waar der goddelozen vreugde als gras des velds haast verdwijnt. Verg. Spreuk. 2:7.en, of gevoed Hebr. *weid u*, of *wordt geweid*; dat is, de Heere zal u

getrouwelijk voeden, naar zijne beloften, gelijk in het volgende verklaard wordt. Of, onderhoud uzelf met de overdenking van Gods getrouwe beloften, die niet feilen. Sommigen nemen het Hebr. woord *emuna* voor *zekerheid, bestendigheid*; dat is, ene bestendige en vaste staat dien God den vromen toezegt, zelfs in het midden van het kruis, waar der goddelozen vreugde als gras des velds haast verdwijnt. Verg. Spreuk. 2:7. worden, enz. also Ps. 37:27, en elders. Zulke beloften, gebiedenderwijze gesproken, zijn zeer krachtig, als voerende de vromen in dadelijke genieting en bezit van hetgeen beloofd wordt. Verg. Spreuk. 3:3. **de aarde, en voed** Hebr. *weid u, of wordt geweid*; dat is, de Heere zal u getrouwelijk voeden, naar zijne beloften, gelijk in het volgende verklaard wordt. Of, onderhoud uzelf met de overdenking van Gods getrouwe beloften, die niet feilen. Sommigen nemen het Hebr. woord *emuna* voor *zekerheid, bestendigheid*; dat is, ene bestendige en vaste staat dien God den vromen toezegt, zelfs in het midden van het kruis, waar der goddelozen vreugde als gras des velds haast verdwijnt. Verg. Spreuk. 2:7. **u met getrouwigheid.**

4. En verlustig u in den HEERE, zo zal Hij u geven de begeerten uws harten.

5. Gimel. Wentel Of, *rol uwen weg*; dat is, draag al uw voornemen en doen, zorg, bekommernis, den Heere op, beveel het Hem; zie Ps. 22:9. en verg. Matth. 6:25. enz. en Luk. 12:22. enz. **uw weg op den HEERE, en vertrouw op Hem; Hij zal het maken** Of, *uitvoeren, uitrichten.*;

6. En zal uw gerechtigheid doen voortkomen als het licht Der zon, of des daags, dat is, dat zij zo klaar blijke als de zon op den hellen middag schijnt. Verg. Job 5:14., **en uw recht als den middag.**

7. Daleth. Zwijg Dat is, murmureer niet tegen den Heere, maar neem het op met geduld. Zie van zulk stilzwijgen, of stilte des gedulds en der hoop, Ps. 39:10; Ps. 62:2,6; Ps. 65:2. Jes. 30:15. Klaagl. 3:26,27,28. Zef. 1:7. **den HEERE, en verbeid** Anders, *draagt smart om zijnentwil.* Hem; **ontsteek u niet over dengene, wiens** Dat is, wiens

voornemen en doel wel gelukt, al deugt het niet. **weg voorspoedig is; over een man, die listige aanslagen uitvoert** Hebr. *doet.*.

8. He. Laat af van toorn, en verlaat de grimmigheid; **ontsteek u niet, immers niet, om kwaad** Dat is, also dat gij u zoudt vergrijpen met twijfeling aan Gods voorzienigheid en trouw, of met alval, dat gij der goddelozen exempel zoudt begeren te volgen, omdat bij hen alles voor den wind schijnt te zijn. Zie Ps. 125:3. **te doen.**

9. Want de boosdoeners zullen uitgeroeid worden, maar die den HEERE verwachten, die zullen de aarde erfelijk bezitten.

10. Vau. En nog een weinig Hij zal maar een korte tijd de vromen kwellen. Zie Ps. 30:6., en de goddeloze zal er niet zijn; **en gij zult acht nemen op zijn plaats** Waar hij stond, bloeiende als een schone boom, onder, Ps. 37:35,36., **maar hij zal** Of, *zij*; te weten, *zijne plaats*; dat is zijne woning, hijzelf met al zijn staat en heerlijkheid. Zie Job 7:10. met de aantekening. **er niet wezen.**

11. De zachtmoedigen Zie Ps. 10:15. daarentegen zullen de aarde erfelijk bezitten, en zich verlustigen over groten Hebr. *grootheid, of, veelheid van vrede*; dat is, grote welvaart, veelvoudige welstand, voornamelijk in het geestelijke. Verg. Jes. 48:18. en zie Gen. 37:14. **vrede.**

12. Zain. De goddeloze bedenkt listige aanslagen tegen den rechtvaardige, en hij knerst Gelijk Ps. 35:16. Zie aldaar. **over hem met zijn tanden.**

13. De Heere belacht Zie Ps. 2:4. hem, want Hij ziet, dat zijn dag De dag der wraak des Heeren, of de dag van des goddelozen verdrf en ondergang, hem door Gods rechtvaardig oordeel toegelegd. Zie Job 18:20. Jer. 17:18; Jer. 18:17. Ezech. 7:10,12; Ezech. 27:27; Ezech. 30:2,3,9; Ezech. 32:10. Hos. 1:11. Anders wordt ook iemands *dag* bloot genomen voor des mensen strefdag,

gelijk Job 15:32; alsook des mensen *tijd*, Pred. 7:17. # Ho 1.11 Job 15.32 Ec 7.17 komt.

14. *Cheth*. De goddelozen hebben het zwaard uitgetrokken Hebr. *geopend*; omdat de schede door het uittrekken van het zwaard geopend wordt., en hun boog gespannen Hebr. *getreden*. Zie Ps. 7:13., om den ellendige Deze titels der vromen verklaren de belofte, die hun God hier doet. Zie vs. 1, en verg. Ps. 37:16,19,21,25,26. en nooddruftige neder te vellen, om te slachten, die oprecht van weg zijn Dat is, van leven en wandel; alzo Ps. 37:23..

15. Hun zwaard Dat is, hunne aanslagen zullen tot hun eigen verderf strekken. zal in hunlieder hart gaan; en hun bogen zullen verbroken worden.

16. *Teth*. Het weinige, dat de rechtvaardige heeft, is beter Als rechtvaardig bezeten en godvruchtelijk gebruikt. dan de overvloed Hebr. eigenlijk, *veelheid*, *menigte*; te weten, van goederen, dat is, rijkdom, gelijk Pred. 5:9. veler goddelozen.

17. Want de armen Dat is, hunne macht, middelen en geweld. Zie Job 22:8. der goddelozen zullen verbroken worden; maar de HEERE ondersteunt de rechtvaardigen.

18. *Jod*. De HEERE Verg. Ps. 1:6. kent de dagen der oprechten Zie Gen. 6:9. alzo onder Ps. 37:37.; en hun erfenis zal in eeuwigheid blijven Hebr. *zijn*; alzo Jer. 17:8; Jer. 27:22; Jer. 32:5. Dan. 1:21; enz..

19. Zij zullen niet beschaamd worden in den kwade tijd, en in de dagen des hongers zullen zij verzadigd worden.

20. *Caph*. Maar de goddelozen zullen vergaan, en de vijanden des HEEREN zullen verdwijnen, als het kostelijkste dat is, het vette, dat men houdt voor het beste en kostelijkste, en naar de wet Gods in de offeranden met vuur moest verteerd worden, waarop de profeet in deze gelijkenis schijnt te zien. Zie Lev.

3:10,11,14,15,16. Of, *de kostelijkste lammeren*. Hebr. *de kostelijkste der lammeren*. Anders, *het kostelijkste der velden*, of *weiden*; omdat hHet Hebr. woord elders alzo ook genomen wordt. der lammeren; met den rook zullen zij verdwijnen.

21. *Lamed*. De goddeloze ontleent en geeft niet weder; maar de rechtvaardige ontfermt Of, *handelt goediglijk, gunstiglijk, liberalijk*. zich, en geeft.

22. Want zijn gezegenden zullen de aarde erfelijk bezitten; maar zijn vervloekten zullen uitgeroeid worden.

23. *Mem*. De gangen Of, *treden, stappen*. *deszelfen* man Die van den Heere gezegend is, uit het voorgaande Ps. 37:22, of des *rechtvaardigen*, uit Ps. 37:21.s worden van den HEERE bevestigd Of, *gestierd, gericht*; dat is, Hij regeert en zegent zijn voornemen, en of hij somtijds aan het vallen mocht geraten, zo bewaart Hij hem toch dat hij niet ten enenmale vervalle; maar richt hem weder op, gelijk volgt.; en Hij heeft lust aan zijn weg.

24. Als hij valt Verg. Spreuk. 24:16., zo wordt hij niet weggeworpen, want de HEERE ondersteunt zijn hand.

25. *Nun*. Ik ben jong Of, *een jongeling*. Zie Jer. 1:6. geweest, ook ben ik oud geworden, maar heb niet gezien den rechtvaardige verlaten, noch zijn zaad Dat is, zijne kinderen en nakomelingen, alzo Ps. 37:26,28, tenware het God liefde naar zijn vrij en vaderlijk welbehagen zijne kinderen met armoede en hongersnood tot zijne eer en hun best te beproeven en oefenen, waarin Hij hen nochtans niet verlaat, maar allermeeest bijstaat en sterkt, zodat zij vergenoegd en als verzadigd zijn. Zie Ps. 37:1,14, idem Ps. 37:19, en verg. Luk. 16:20,21. 2 Cor. 11:27. Filipp. 4:11. Hebr. 11:37. zoekende brood.

26. Den gansen dag ontfermt hij zich, en leent; en zijn zaad is tot zegening Of, *in zegening*; dat is, wordt van God

gezegend, ervende den zegen Abrahams.
Verg. Gen. 12:2. idem 1 Petr. 3:9..

27. *Samech*. Wijk af van het kwade, en doe het goede, en woon Zie op Ps. 37:3. in eeuwigheid.

28. Want de HEERE heeft het recht lief, en zal Zijn gunstgenoten Zie Ps. 4:4. niet verlaten; in eeuwigheid worden zij bewaard; maar het zaad Zie Job 18:19. Ps. 21:11; Ps. 109:13. der goddelozen wordt uitgeroeid.

29. De rechtvaardigen zullen de aarde erfelijk bezitten, en in eeuwigheid daarop wonen.

30. *Pe*. De mond des rechtvaardigen vermeldt wijsheid, en zijn tong spreekt het recht *Of, wat recht is*. Zie Job 34:4..

31. De wet zijns Gods is in zijn hart Verg. Deut. 6:6. Jer. 31:33. Hebr. 8:10.; zijn gangen zullen Hebr. *zal niet waggelen, of slibberen*; dat is, niet een zijner gangen zal slibberen of wankelen; dat is, hij zal voor misval en verderf, of voor afval van Gods wet behoed worden. Verg. het volgende en voorgaande. Ps. 37:30, en Ps. 37:32. niet slibberen.

32. *Tsade*. De goddeloze loert op den rechtvaardige, en zoekt hem te doden.

33. *Maar* de HEERE laat hem niet in zijn hand; en Hij verdoemt hem niet, als hij geoordeeld Als hij voor recht gesteld wordt, zal hij een gunstigen en genadigen God hebben. wordt.

34. *Koph*. Wacht op den HEERE, en houd Zijn weg, en Hij zal u verhogen, om de aarde erfelijk te bezitten; gij zult zien Met lust en vreugde in den Heere; *of, als de goddelozen worden uitgeroeid, zult gij het aanzien.*, dat de goddelozen worden uitgeroeid.

35. *Resch*. Ik heb gezien een gewelddrijvende goddeloze Hoedanig geweest zijn, *Saul, Doëg, Absalom, Achitofel*, enz., die zich uitbreidde *Of, zich*

ontdoende. Hebr. eigenlijk, *zich ontblotende*; omdat de stam, die tevoren, *als de takken klein en dicht aan elkander rondom het bovenste van den stam* waren als bedekt was, daarna, als de takken groot worden en zich uitbreiden, ontbloot wordt. als een groene inlandse *Of, zelfs gewassen*, die niet elders gebracht en overgeplant is, maar uit zijn eigen natuurlijke grond is opgekomen, daarop staande gebleven, en gemeenlijk langer duurt en beter groeit dan een die verplant is. Het Hebr. woord betekent ook een *inboorling*, gesteld tegen een *vreemdeling*, Exod. 12:19. Lev. 16:29. sommigen verstaan hier een *laurierboom*, anderen een *cederboom*, doch de eigen betekenis van het woord is in den tekst gevolgd. boom.

36. Maar hij ging door Dat is, hij verdween haastelijk als een doorgaande wolk, die in korten tijd verdwijnt. Anders, *men ging er voorbij*, enz., en zie, hij was er niet meer; en ik zocht hem, maar hij werd niet gevonden.

37. *Schin*. Let op den vrome, en zie naar den oprechte Hebr. *rechten, richtigen*, enz. Zie boven Ps. 7:11.; want het einde van Hebr. *achterste, uiterste, laatste*. Verg. Deut. 32:20; Spreuk. 14:12. Dat is, hij zal ten laatste welvaren, het zal *hem* eindelijk welgaan; dat zult gij bevinden zo gij daarop acht geeft. Anders, *want daar is loon voor den vreedzamen man*. Sommigen verstaan het van de nakomelingen, alzo in het volgende. Verg. Ps. 109:13. Ex. 31:17. *dien* man zal vrede zijn.

38. Maar de overtreders worden te zamen verdelgd. het einde der Dat is, de goddelozen worden ten laatste uitgeroeid, gelijk een boom met wortel en al. goddelozen wordt uitgeroeid.

39. *Thau*. Doch het heil der rechtvaardigen is van den HEERE; hun Sterkte ter tijd van benauwdheid.

40. En de HEERE zal hen helpen, en zal hen bevrijden; Hij zal ze bevrijden van de goddelozen, en zal ze

behouden; want zij betrouwen op Hem.

Psalmen 38

1. Een psalm van David, om te doen gedenken Aan de grote benauwdheid, waarin hij was geweest, en aan de genade des Heeren, die hem daaruit verlost had. Verg. Ps. 132:1. Jes. 63:7..
2. O HEERE! straf mij niet in Uw groten toorn, en kastijd mij niet in Uw grimmigheid.
3. Want Uw pijlen Door de *pijlen* en de *hand* Gods verstaat hij hier zijn zware krankte. Zie Deut. 32:23. Job 6:4. zijn in mij gedaald Dat is, zij zijn also in mij geschoten, dat zij diep zijn ingedrongen., en Uw hand is op mij nedergedaald Dat is, zij zijn also in mij geschoten, dat zij diep zijn ingedrongen..
4. Er is niets geheels in mijn vlees, vanwege Uw gramschap; er is geen vrede Dat is, geen rust, geen ophouden van pijn in mijn lichaam. Verg. Ps. 35:10; Ps. 51:10. in mijn beenderen, vanwege mijn zonde.
5. Want mijn ongerechtigheden gaan over Gelijk de waterbaren, die tot over iemands hoofd gaan, gelijk Ps. 42:8. Aldus vergroot de profeet zijne zonden, mitsgaders hare straffen. Verg. Ps. 40:13. mijn hoofd; als een zware last zijn zij mij te zwaar geworden.
6. Mijn etterbuilen stinken, zij zijn vervuild, vanwege mijn dwaasheid Of, *onbedachtzaamheid, onbezonnenheid, onvoorzichtigheid*: waardoor hij zijne zonden en gebreken verstaat. Verg. Ps. 38:4, en onder, Ps. 69:6..
7. Ik ben krom Of, *misstaltig, ongestalte*. geworden, ik ben uitermate zeer nedergebogen; ik ga den gansen dag in het zwart Zie Ps. 35:14. Dit kan men duiden op de uiterlijke rouwtekens in kleding en inwendigen rouw des harten. Of, *zwart*, ziende op de mismaaktheid van zijn lichaam vanwege zijn ziekte..

8. Want mijn darmen zijn vol van een verachtelijke Anders, *brand*, alsof zij *geroosterd* en voorts *verdord* waren. *plage*, en er is niets geheels in mijn vlees.
9. Ik ben verzwakt, en uitermate zeer verbrijzeld; ik brul Ik roep als een leeuw. van het geruis Of, *briesen*; dat is, gelijk een leeuw bries, of de zee bruist; *waar van het Hebr. woord ook genoemen wordt, Jes. 5:30.* also is mijn hart zeer onrustig en woelende. Anders, *zuchten*. mijns harten.
10. HEERE! voor U is al mijn begeerte; en mijn zuchten is voor U niet verborgen.
11. Mijn hart keert om Of, *klopt*. en om, mijn kracht Verg. Ps. 40:13. heeft mij verlaten; en het licht mijner ogen, ook zij zelve Te weten, mijne ogen; hij wil zeggen dat zijn gezicht zeer verdorven is, alsof hij *om zo te spreken* geen ogen had. Of, versta, *zij zelve*, voor de kracht en het licht zijner ogen. zijn niet bij mij.
12. Mijn liefhebbers en mijn vrienden staan van tegenover Dat is, zij houden zich van mij af, mijne ellende als van verre aanziende; waaruit sommigen afnemen dat het de pestilentie of immers enige andere besmettelijke of vuile krankheid geweest is. mijn *plage*, en mijn nabestaanden staan van verre.
13. En die Hij wil zeggen: Boven al dat houden mijne tegenpartijders niet op mij te vervolgen; vrienden verlaten mij en vijanden vervolgen mij. mijn ziel zoeken, leggen *mij* strikken; en die mijn kwaad zoeken, spreken verderving Of, *allerlei verdriet, argheid, rampzaligheid*. en, en zij overdenken den gansen dag listen.
14. Ik daarentegen ben als een dove, ik hoor niet, en als een stomme, *die* zijn mond niet opendoet.
15. Ja, ik ben als een man, die niet hoort, en in wiens mond geen tegenredenen Alsof ik schuldig ware en geen stof had om mij te verantwoorden. zijn.
16. Want op U, HEERE! hoop ik; Gij zult verhoren, HEERE, mijn God!

17. Want ik zeide Te weten, bij mijzelfen, dat is, ik dacht, of *ik zeide*; te weten, in mijn gebed tot U.: Dat zij zich toch over mij niet verblijden! Wanneer mijn voet zou wankelen, zo zouden zij zich tegen mij groot maken.
18. Want Dat is, dewijl ik toch zo gesteld ben, dat ik naar menselijke waarschijnlijkheid onder dezen last zou moeten bezwijken, zo is het te meer nodig dat Gij mij helpt, om mijnen vijanden gene oorzaak van vreugde te geven. Verg. Ps. 35:15. Job 12:5. met de aantekening. ik ben tot hinken gereed, en mijn smart is steeds voor mij.
19. Want ik maak U mijn ongerechtigheid bekend, ik ben bekommerd vanwege mijn zonde.
20. Maar mijn vijanden zijn levende, worden machtig; en die mij om valse oorzaken haten, worden groot.
21. En die kwaad voor goed vergelden, staan mij tegen, omdat ik het goede najaag.
22. Verlaat mij niet, o HEERE, mijn God! wees niet verre van mij.
23. Haast U tot mijn hulp, HEERE, mijn Heil!

Psalmen 39

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester Zie Ps. 4:1., voor Jeduthun Van dezen, zie 1 Kron. 16:41,42. en 25:1,3..
2. Ik zeide: Ik zal mijn wegen bewaren, dat ik niet zondige met mijn tong; ik zal mijn mond met een breidel bewaren, terwijl de goddeloze nog tegenover mij is.
3. Ik was verstomd *door* stilzwijgen, ik zweeg van het goede Daar ik goede redenen had om mijne onschuld en de gerechtigheid mijner zaak te kennen te geven.; maar mijn smart werd verzaard Hebr. *verstoord, beroerd*; dat is, ik werd niet dan te meer onrust..

4. Mijn hart werd heet in mijn binnenste, een vuur ontbrandde in mijn overdenking Als ik overdacht het groot ongelijk en geweld, dat mij werd aangedaan, barstte ik ten laatste uit door menselijke zwakheid, waarvoor ik mij nochtans vastelijk voorgenomen had te wachten, Ps. 39:2.; *toen* sprak ik met mijn tong:
5. HEERE! maak mij bekend mijn einde, en welke de mate Hoe lang, of hoe weinig tijds ik op aarde nog te leven heb. mijner dagen zij; dat ik wete, hoe vergankelijk Hebr. eigenlijk alsof men zeide: *Hoe ophoudelijk ik zij*; dat is, hoe vast ik ophouden zal te leven, hoe kort mijn leven, of ik van leven zij. ik zij.
6. Zie, Gij hebt mijn dagen een handbreed Hebr. *handbreedte*. gesteld, en mijn leeftijd is als niets voor U; immers is een ieder mens, *hoe* vast Ofschoon hij in eer, voorspoed, vermogen en middelen op het hoogste bloeit. Verg. Jak. 4:14. en boven, Ps. 30:7,8. hij staat, enkel Hebr. *alle*, of *de ganse* ijdelheid, dat is, niets dan ijdelheid. *ijdelheid*. Sela Zie Ps. 3:3..
7. Immers wandelt de mens Hebr. de man, of *een ieder*; gelijk dikwijls elders. *als* in een beeld Of, *gelijkenis, schijn*; dat is, hij schijnt wat te zijn en is niets inderdaad, gelijk ene schilderij, figuur, of schaduw, of een schijnsel en beeld, in den droom voortkomende., immers woelen zij ijdelijk; men brengt Te weten, vele goederen. Verg. Pred. 2:18,19. bijeen, en men weet niet, wie het naar zich nemen zal.
8. En nu, wat verwacht ik, o HEERE! Mijn hoop, die is op U.
9. Verlos mij van al mijn overtredingen; en stel mij niet tot een smaad des dwazen Hierdoor verstaan sommigen Absalom, die door enkel dwaze jeugdelijke regeerzucht zijn goede vader vervolgde; gelijk zij ook het volgende Ps. 39:10 en het begin van dezen psalm passen op Simeï's vloeken,

waartegen hij zich hield alsof hij stom ware geweest..

10. Ik ben verstomd, ik zal mijn mond niet opendoen, want Gij hebt Verg. 2 Sam. 12:10,11,12; 2 Sam. 16:10. het gedaan.
11. Neem Uw plage van op mij weg, ik ben bezweken van de bestrijding Omdat Gij mij met uw strafbare hand aldus bekrijgt, of dezen oorlog aandoet. Uwer hand.
12. Kastijdt Gij iemand met straffingen om de ongerechtigheid, zo doet Gij zijn bevalligheid Dat is, al wat lieflijk, fraai, schoon en begeerlijk in hem is, doet Gij in der haast vergaan, gelijk een mot haast, ja meteen aangetast, verwreven en teniet is. Verg. Job 4:19; Job 13:28. Jes. 50:9; Jes. 51:8. Hos. 5:12. smelten als een mot; immers is een ieder mens ijdelheid. Sela.
13. Hoor, HEERE! mijn gebed, en neem mijn geroep ter ore; zwijg Of, *wees niet doof, houdt U niet of Gij doof waart* tot al mijn geweent, dat ik met uitstorting van tranen voor U doe. niet tot mijn tranen; want ik ben een vreemdeling En dienvolgens heb ik van doen dat Gij mij voorstaat, geleidt en helpt, totdat ik kom in het hemelse Kanaän, waar het burgerschap en het vaderland der gelovigen is. Zie Hebr. 11:13,14,15,16. Filipp. 3:20. bij U, een bijwoner, gelijk al mijn vaders Dat is, voorvaders, voorouders..
14. Wend Dat is, houd op van mij aldus te kastijden, opdat ik niet Te weten, in dit leven, op aarde. Zie Job 3:16. bezwijk, en maar enigzins ademhale om mijn strfdag, door uwe genade in rust te verwachten. Verg. Ps. 27:13. U van mij af, dat ik mij verkwikke, eer dat ik heenga, en ik niet Te weten, in dit leven, op aarde. Zie Job 3:16. *meer* zij.

Psalmen 40

1. Davids psalm, voor den opperzangmeester.

2. Ik heb den HEERE lang verwacht; en Hij heeft Zich tot mij geneigd, en mijn geroep gehoord.
3. En Hij heeft mij uit een ruisenden kuil, uit modderig slijk opgehaald, en heeft mijn voeten op een rotssteen gesteld, Hij heeft mijn gangen vastgemaakt.
4. En Hij heeft een nieuw lied in mijn mond gegeven, een lofzang onzen Gode; velen zullen het zien, en vrezen, en op den HEERE vertrouwen.
5. Welgelukzalig is de man, die den HEERE tot zijn vertrouwen stelt, en niet omziet naar de hovaardigen, en die tot leugen afwijken.
6. Gij, o HEERE, mijn God! hebt Uw wonderen en Uw gedachten aan ons vele Of, *groot*. gemaakt, men kan ze niet in orde bij U verhalen; zal ik ze verkondigen en uitspreken, zo zijn zij menigvuldiger Hebr. *sterker*. Te weten, in getal; also Ps. 40:13. dan dat ik ze zou kunnen vertellen.
7. Gij Dat zijn de woorden des Heeren *Christus*; die David door den profetischen geest hier, aldus tot zijnen Vader sprekende, invoert. Zie Hebr. 10:5,6,7. hebt geen lust Te weten, also, dat Gij door die offeranden uwe gerechtigheid zoudt laten genoeg geschieden en U met den zondigen mens verzoenen, want zulks onmogelijk; Hebr. 10:4. gehad aan slachtoffer en spijsoffer; Gij Dat zijn de woorden des Heeren *Christus*; die David door den profetischen geest hier, aldus tot zijnen Vader sprekende, invoert. Zie Hebr. 10:5,6,7. hebt mij de oren Dat is, mij tot uw dienst verplicht om het middelaarsambt op mij te nemen en uw volk van zonden te verlossen; waartoe Gij mij een lichaam bereid hebt, om dat voor des volks zonden op te offeren *gelijk de apostel dit verklaart met de woorden der Griekse overzetting, Hebr. 10:5,10*. De manier van spreken in genomen van de wijze onder de Joden naar Gods wet gebruikt in het verplichten van

dienstknechten. Zie Exod. 21:6. Deut. 15:17. doorboord; brandoffer en zondoffer hebt Gij Dat zijn de woorden des Heeren *Christus*; die David door den profetischen geest hier, aldus tot zijnen Vader sprekende, invoert. Zie Hebr. 10:5,6,7. niet geeist.

8. Toen zeide ik: Zie, ik kom Of, *ben gekomen*. Met deze en de volgende woorden verklaart de Heere *Christus* zijn gewillige gehoorzaamheid om het middelaarsambt, Hem van zijnen Vader opgelegd, aan te nemen en uit te voeren. Zie Hebr. 10:10.; in de rol Van het woord *rol*, zie Ezra 6:2. Jer. 36:2. en versta hierdoor de boeken van Mozes, in welke verscheidene zeer heerlijke profetieën van *Christus* gevonden worden, waarvan de eerste gegeven is in het Paradijs, Gen. 3:15. en vervolgens aan de patriarchen, en voorts zijn de sacramenten en al de offeranden voorbeeldingen op *Christus* geweest. Zie Luk. 24:27. Hebr. 8:5,6; Hebr. 9:8,9; Hebr. 10:1. enz. des boeks is van mij geschreven.

9. Ik heb lust, o mijn God! om Uw welbehagen Dat is, hetgeen U welbehaaglijk is. Zie Spreuk. 10:32. Ps. 143:10. te doen; en Uw wet is in het midden Dat is, ik betracht haar in mijn hart, en ben gans vuriglijk genegen om die te volbrengen. Verg. Ps. 37:31. en onder Ps. 40:11. mijns ingewands.

10. Ik boodschap Of, *Evangeliseer, heb geëvangeliseerd*, en zo in het volgende. de gerechtigheid Zie Rom. 3:21,22. in de grote gemeente Verg. Ps. 22:23.; zie, mijn lippen bedwing ik niet; HEERE! Gij weet het.

11. Uw gerechtigheid bedek ik niet in het midden mijns harten; Uw waarheid en Uw heil spreek ik uit; Uw weldadigheid en Uw trouw verheel ik niet in de grote gemeente.

12. Gij, o HEERE! zult Uw barmhartigheden van mij niet onthouden; laat Uw weldadigheid en Uw trouw mij geduriglijk behoeden.

13. Want kwaden Dat is, zwarigheden, ellenden; also Ps. 40:15., tot zonder getal toe, hebben mij omgeven; mijn ongerechtigheden Indien men dit van de zonden verstaat, zo spreekt David dit voor zichzelf en niet van den Heere *Christus*, die het onbevleete Lam Gods en zonder zonde geweest is; hoewel hij anderzins voor onze zonden als borg heeft willen betalen, 2 Cor. 5:21. en hare *straf* dragen, Jes. 53:5,6,8,10,11. gelijk men het woord *ongerechtigheden* hier ook kan nemen voor *straffen der ongerechtigheden*. Zie Ps. 31:11. Alzo is het voorgaande woord *kwaden* ook genomen voor het kwaad der straf, dat is lijden, ellende, enz. hebben mij aangegrepen, dat ik Anders, *en ik heb haar niet kunnen overzien*; te weten, vanwege de menigte. niet heb kunnen zien; zij zijn menigvuldiger dan de haren mijns hoofds, en mijn hart heeft mij verlaten Verg. Ps. 38:11..

14. Het Verg. de volgende verzen met Ps. 70: behage U, HEERE! mij te verlossen; HEERE! haast U tot mijn hulp.

15. Laat hen te zamen beschaamd en schaamrood worden, die mijn ziel zoeken Zie 2 Sam. 4:8., om die te vernielen; laat hen achterwaarts gedreven worden, en te schande worden, die lust hebben aan mijn kwaad Gelijk boven, Ps. 40:13..

16. Laat hen verwoest Of, *verbaasd*. worden tot loon hunner Dat is, tot een loon der beschaamdheid, die zij mij zoeken aan te doen. Of, om der beschaamdheid wil, of vanwege de schaamte, die zij mij zoeken aan te doen. Anders, *ten einde dat zij beschaamd worden*. Zie van het Hebr. woord, dat hier *loon* is overgezet, Ps. 19:12. beschaming, die van mij zeggen: Ha, ha!

17. Laat in U vrolijk en verblijd zijn allen, die U zoeken; laat de liefhebbers Uws heils geduriglijk zeggen: De HEERE zij groot gemaakt!

18. Ik ben wel ellendig en nooddruftig, *maar* de HEERE denkt Om mij ter rechter tijd te helpen. Zie Gen. 8:1. aan mij; Gij zijt mijn Hulp en mijn Bevrijder; o mijn God! vertoef *Hebr. wees niet achter. niet.*

Psalmen 41

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester Zie Ps. 4:1..
2. Welgelukzalig is hij, die zich verstandiglijk gedraagt jegens een ellendige; de HEERE zal hem bevrijden ten dage des kwaads.
3. De HEERE zal hem bewaren, en zal hem bij het leven *Of, verkwikken, gezond maken.* Want het *Hebr. woord dat eigenlijk levendmaken betekent* wordt also ook genomen. *behouden; hij zal op aarde Verg. 1 Tim. 4:8. Of, voor gelukzalig gehouden, geroemd worden. gelukzalig gemaakt worden. Geef Of, Gij zult hem niet overgeven, enz. David spreekt hier God aan. hem ook niet over in zijner vijanden begeerte Hebr. ziel; dat is hier begeerte, lust wil. Zie Ps. 27:12..*
4. De HEERE zal hem ondersteunen op het ziekbed *Of, bed, of koets der flauwigheid, zwakheid, matigheid.; in zijn krankheid verandert Of, hebt Gij veranderd; dat is, Gij, o God, zult zijne krankte zo zeker ten beste veranderen, alsof ik het alrede geschied zag; op profetische wijze gesproken. Of, Gij keert, of wendt zijn ganse leger; dat is, Gij zijt hem inplaats van alle menselijke hulp, die men een kranke placht aan te doen. Gij zijn ganse leger.*
5. Ik zeide Te weten, in mijne krankte; Anders, *ik zeg.:* O HEERE! wees mij genadig; genees mijn ziel, want ik heb tegen U gezondigd.
6. Mijn vijanden spreken kwaad van mij, *zeggende:* Wanneer zal hij sterven, en zijn naam vergaan?
7. En zo *iemand van hen* komt, om mij te zien *Dat is, om mij te bezoeken, te zien*

hoe het met mij is., hij spreekt valsheid Hij houdt zich of hij het van harte wel meende, maar denkt mij alles kwaads toe, dat hij uitspreekt als hij van mij is, bij zijns gelijken.; zijn hart vergadert zich onrecht *Of, ondeugd, ongerechtigheid, verdriet, boosheid.; gaat hij Of, gaat uit, buiten spreekt hij er van. uit naar buiten, hij spreekt er van.*

8. Al mijn haters mompelen te zamen tegen mij; ze bedenken tegen mij, hetgeen *Anders, zij bedenken over mij kwaad; dat mij tegen is. mij kwaad is, zeggende:*
9. Een Belialsstuk kleeft *Of, benauwt hem.* Zij willen zeggen: Hij heeft ergens Belials- of schelmstuk, boevenstuk, bedreven, waarom hij met deze Belialsplaag *waarvan sommigen dit verstaan* beleden is, dies moet hij voort; gelijk Jobs vrienden hem als een goddelozen om zijn vreemd lijden veroordelen. Van het woord *Belial*, zie Deut. 13:13. en verg. 2 Sam. 22:5. hem aan; en hij, die nederligt, zal niet weder *Hebr. niet toedoen, of voortvaren op te staan. opstaan.*
10. Zelfs de man *Dat is, mijn vredegenoot, bondgenoot, met wien ik in vrede leefde. Verg. 2 Sam. 8:10. Ps. 55:21. Jer. 20:10 mijns vredes, op welken ik vertrouwde, die mijn brood Met mij dagelijks ter tafel ging, en met mij zeer gemeenzaamlijk leefde. at, heeft de verzenen tegen mij grotelijks Hebr. groot gemaakt.* Het is ene gelijkenis, genomen van de beesten, die met de hielen achteruitslaan en iemand kwetsen. De zin is: Hij heeft zich dartzel, trouweloos en ondankbaar tegen mij opgesteld, om mij met list of geweld onder de voeten te werpen. Verg. Deut. 32:15. Deze woorden worden ook op den verrader Judas en den Here *Christus wiens voorbeeld David was* toegepast, Joh. 13:18. gelijk meer andere redenen in dezen psalm op *Christus* geduid worden. verheven.
11. Maar Gij, o HEERE! wees mij genadig, en richt mij op; en ik zal het hun vergelden *Als hun heer zijnde en*

gesteld tot bestraffing der bozen en bescherming der vromen, zal ik hen volgens mijn ambt en hunne verdiensten behandelen. Want alhoewel Gij recht hebt mij te kastijden, zo hebbe zij toch geen recht of reden om met mij, hun goedigen heer zo trouweloos en vals te handelen..

12. Hierbij weet ik Of, *heb ik gemerkt.*, dat Gij lust aan mij hebt, dat mijn vijand over mij niet zal juichen Dat Gij, mij verlossende, mijn vijand de oorzaak van een groot vreugdegeschrei over mijn ondergang *dien hij wenst* beneemt..

13. Want mij aangaande, Gij onderhoudt Of, *hebt mij onderhouden*, of *ondersteund*, en *hebt mij gesteld*, enz. mij in mijn oprechtheid, en Gij stelt Om mij als onder uw ogen, opzicht en vaderlijke zorg steeds te hebben, en mij genadiglijk te behouden, dat ik U hier als koning mag dienen en hierna uwe heerlijkheid aanschouwen in eeuwigheid. **mij voor Uw aangezicht in eeuwigheid.**

14. Geloofd Hebr. *gezegend*. zij de HEERE, de God Israels, van eeuwigheid en tot in eeuwigheid! **Amen** Deze herhaling van het woord *Amen* beduidt hier een zeer vast vertrouwen en hartelijken ijver van den profeet, dienende om dergelijke in de harten der vromen te verwekken., ja, amen.

Psalmen 42

1. Een onderwijzing Zie Ps. 32:1. Anders, *ene onderwijzing der kinderen* Dat is, *nakomelingen van Korach*, wiens oproer en ondergang beschreven wordt, Num. 16. Deze Korach was een kindskind van Kahath, zoon van Levi. Wie nu onder de Kahathieten opperzangmeester bij Davids tijd in Gods huis geweest is, zie daarvan 1 Kron. 6:33. **van Korach, voor den opperzangmeester** Zie Ps. 4:1. Dit moet men also verstaan, dat de profeet dezen psalm ten tijde van zijn vluchten voor Saul *naar het meeste gevoelen* gemaakt hebbende, naderhand, als hij koning en de ark in Zion was, gegeven heeft om in Gods huis gezongen te worden.; en zo in enige volgende psalmen., **voor den opperzangmeester** Zie Ps. 4:1. Dit moet men also verstaan, dat de

profeet dezen psalm ten tijde van zijn vluchten voor Saul *naar het meeste gevoelen* gemaakt hebbende, naderhand, als hij koning en de ark in Zion was, gegeven heeft om in Gods huis gezongen te worden., **onder de kinderen** Dat is, nakomelingen van Korach, wiens oproer en ondergang beschreven wordt, Num. 16. Deze Korach was een kindskind van Kahath, zoon van Levi. Wie nu onder de Kahathieten opperzangmeester bij Davids tijd in Gods huis geweest is, zie daarvan 1 Kron. 6:33. **van Korach.**

2. **Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, also schreeuwt mijn ziel tot U, o God!**

3. **Mijn ziel dorst** Dat is, verlangt uitermate zeer. Verg. Ps. 63:2. Jes. 55:1. Joh. 7:37. Openb. 22:17. **naar God, naar den levenden God; wanneer zal ik ingaan** In het huis des Heeren, waar de openbare godsdienst verricht wordt, en waar de ark des verbonds is, waarop God woont; 2 Sam. 6:2., en voor Gods aangezicht verschijnen?

4. **Mijn tranen zijn mij tot spijs dag en nacht; omdat zij den gansen dag tot mij zeggen: Waar** Dat is, waar is nu de hulp van uwen God, op wien gij u verlaten hebt? also onder, Ps. 42:11. enz. **is uw God?**

5. **Ik gedenk daaraan, en stort mijn ziel uit in mij** Of, *bij mijzelven*; dat is, ik verga, bezwijk, mijne krachten begeven mij, mijn hart smelt weg, breekt mij *gelijk men zegt* van verdriet. Verg. Job 30:16. Klaagl. 2:12. Anders wordt door *de uitstorting des harten* ook verstaan de uitting van alle gedachten en begeerte door het gebed, gelijk 1 Sam. 1:15. Ps. 62:9., omdat ik placht heen te gaan **onder de schare, en met hen te treden** Of, *zediglijk, statiglijk, zachtjes treden*. Het Hebr. woord wordt alleenlijk hier en in Jes. 38:15. gevonden, betekende, naar het meeste gevoelen, hetgeen hier gesteld is. Anders *wakker heen te treden*. naar Gods huis, met een stem van vreugdegezing en lof, **onder de feesthoudende menigte.**

6. **Wat buigt** Of, *zijt nedergebogen*. Hier beschrijft David zijn geestelijken strijd, dien hij in zijn kruis gehad heeft. **gij u neder, o mijn ziel!** en *zijt onrustig in mij?* **Hoop op God,** want ik zal Hem nog loven voor de Of, *ik zal Hem nog loven, zijn aangezicht, dat is, zijn genadige tegenwoordigheid is een gewisse, of menigvuldige behoudenis.* **verlossingen Zijns aangezichts** Dat is, die van zijn genadige tegenwoordigheid zullen voortkomen, die Hij volgens zijn woord aan mij bewijzen zal..

7. **O mijn God! mijn ziel buigt zich neder in mij, daarom gedenk ik Uwer uit het land van de Jordaan** Sommigen verstaan dat David hier ziet op drie landpalen van Kanaän, willende zeggen, waarheen hij ook zou mogen gejagen worden, dat hij niettemin God overal gedenkt en tot Hem toevlucht neemt, hetzij in het oosten van Kanaän, waar de Jordaan is, hetzij in het noorden, waar de bergen Libanon en Hermon Dat is, de bergen Hermons, of der *Hermonieten*; dat is, die aan dat gebergte wonen. Zie van *Hermon* Deut. 3:8. zijn, hetzij in het zuiden, waar Juda met klein Anders, uit het gebergte *Mitsar*, houdende dit voor een eigen naam van zeker gebergte.e bergen, als de noordelijke zijde, besloten is. Ondertussen kan dit ook een reden zijn van zijn verslagenheid, dat hij inplaats van den godsdienst bij te wonene, *gelijk hij tevoren gewoon was te doen* aldus moet omzwerven in de uiterste palen van Israël. Waarom sommigen dit overzetten: *omdat ik Uwer gedenke., en Hermon* Dat is, de bergen Hermons, of der *Hermonieten*; dat is, die aan dat gebergte wonen. Zie van *Hermon* Deut. 3:8., **uit het klein Anders, uit het gebergte Mitsar,** houdende dit voor een eigen naam van zeker gebergte. **gebergte.**

8. **De afgrond** Of, *afgrond aan afgrond roept*; dat is, de ene afgrond volgt op den anderen; het ene gevaar is niet over, of het andere komt er op. De profeet wil zeggen dat hem God zoveel lijden toezendt, dat hij als een, die bij groot onweder in een onstuimige en verbolgen zee vaart, waar het niet anders schijnt dan alsof hij slag op slag van de hoogte

in den afgrond zal nederzinken. Verg. Ps. 107:24,25,26. enz. **roept tot den afgrond, bij het gedruis** Hebr. eigenlijk *stem*; maar het Hebr. woord wordt van allerlei geluid gebruikt. **Uwer watergoten; al Uw baren en Uw golven zijn over mij heengegaan.**

9. **Maar** Alsof hij zeide: Dit is het alleen; dat mij dag en nacht behoudt; zonder dat ware ik een verloren man. **de HEERE zal des daags Zijn goedertierenheid gebieden** Zie van deze manier van spreken Lev. 25:21. en verg. Ps. 44:5., en des nachts zal Zijn lied bij mij zijn; het gebed tot den God mijns Dat is, die mij wonderbaarlijk bij het leven houdt en in alle gevaren bewaart. **levens.**

10. **Ik zal zeggen tot God: Mijn** Dat is, bij God, die mijn steenrots *dat is, toevlucht en bescherming* is, zal ik deze vrijheid gebruiken, dat ik Hem aldus klagelijk aanspreek. **Steenrots! waarom vergeet** Uit de voorgaande woorden van geloof blijkt dat dit geen woorden van ongeloof zijn, maar dezen zin hebben: dewijl ik geloof dat Gij mijn sterkte zijt, waarom zoudt Gij mij dan vergeten? dat is, uwe hulp opschorten alsof Gij mij hadt vergeten. Verg. Ps. 43:2. Gen. 8:1. **Gij mij? Waarom ga ik in het zwart** Zie Ps. 35:14., **vanwege des vijands onderdrukking?**

11. **Met een doodsteek** Of, *zwaard, moordpriem*. Hebr. *doding*, en voorts *omdat zij instrumenten zijn, waarmede iemand gedood wordt* een *zwaard, moordpriem*, enz. Hij wil zeggen dat hem zulks zo wee doet, alsof zij hem met een zwaard of moordpriem doorstaken of in zijn hart staken. Want de beenderen worden alzo voor het *lichaam*, het *binneste* en de *vastigheid, sterkte, vermogen* en *gezondheid* des mensen genomen. Zie Job 7:15. Ps. 35:10. **in mijn beenderen honen mij mijn wederpartijders, als zij den gansen dag tot mij zeggen: Waar is uw God?**

12. **Wat buigt** **gij u neder, o mijn ziel!** en **wat zijt** **gij onrustig in mij?** **Hoop op God,** want ik zal Hem nog loven;

Hij is de menigvuldige Hebr. *verlossing*. Boven Ps. 42:6, heeft hij gezegd dat zijn heil, zijne verlossing of behoudenis van Gods aangezicht kwam, of in zijn lieflijk aanschijn bestond; hier zegt hij nu dat God *de behoudenis van zijn van des profeten aangezicht is*; dat is, waarop hij ziet, of, die hem dagelijks voor ogen komt. Hij schijnt te willen zeggen dat hem God alzo steeds verlost en behoudt, dat het ogenschijnlijk is, dat hij het klaarlijk voor zijn ogen ziet, buiten dat zou hij telkens verloren zijn. **Verlossing mijns aangezichts, en mijn God.**

Psalmen 43

1. Doe mij recht, o God! en twist Zie Ps. 35:1. Gij mijn twist Zie Ps. 35:1.zaak; bevrijd mij van het ongoedertieren volk, van den man des Die met list en onrecht, of verkeerdheid, mij vervolgt en zoekt te overvallen; zodanige zijn geweest Saul met zijne raadslieden en Absalom, enz. Verg. Ps. 5:7. bedrogs en des onrechts.
2. Want Gij zijt de God mijner sterkte; waarom verstoot Gij mij *dan*? Waarom ga ik steeds in het Zie Ps. 35:14. zwart, vanwege des vijands onderdrukking?
3. Zend Uw licht Te weten, het licht uws aanschijns *gelijk dikwijls, en onder Ps. 44:4*, of, uwe gunst en liefde, waardoor de duisternis mijner droefheid en ellende verdreven wordt. Zie Ps. 27:1. en Uw waarheid Uwer beloften, die Gij mij gedaan hebt., dat die mij leiden; dat zij mij brengen tot den berg Uwer heiligheid, en tot Uw woningen Of, *tabernakelen*; omdat dit woord hier staat in het getal van velen, menen sommigen dat zulks ziet op de verscheidene plaatsen van den godsdienst, bij Sauls en Davids tijd. De plaats van Mozes' tabernakel was te *Nob*, en daarna te *Gibion*; 1 Sam. 21:1; 1 Kon. 3:4, en 1 Kron. 16:39. De plaats der ark was te *Kirriath Jearim*, totdat David haar vandaar haalde in Zion, 1 Sam. 7:1,2, en 2 Sam. 6:3,4. Anderen verstaan dat het eenvoudiglijk ziet op de verscheidene woningen van Gods hius, als het allerheiligste,

heilige en den voorhof, enz. Verg. Ps. 46:5, en Ps. 84:2.;

4. En dat ik inga tot Gods altaar Het brandofferaltaar., tot den God der blijdschap Dat is, die mij oorzaak geeft van zonderlinge grote vreugde, inwendiglijk in mijn hart en uitwendiglijk in gebaren van blijdschap. **mijner verheuging, en U met de harp love, o God, mijn God!**
5. Wat buigt Uit de gelijkheid der woorden, die in dezenen den voorgaanden psalm gevonden wordt, nemen enigen af dat deze psalmen beiden op één tijd, of immers in gelijken toestand van David gemaakt zijn, als wanneer hij moest vluchten, eerst voor Saul en daarna voor Absalom. **gij u neder, o mijn ziel! en wat zijt gij onrustig in mij? Hoop op God, want ik zal Hem nog loven; Hij is de menigvuldige** Gelijk Ps. 42:12; zie de aantekening aldaar. **Verlossing mijns aangezichts, en mijn God.**

Psalmen 44

1. Een onderwijzing Zie van deze titel Ps. 42:1., voor den opperzangmeester, onder de kinderen van Korach.
2. O God! wij hebben het met onze oren gehoord, onze vaders hebben het ons verteld: Gij hebt een werk gewrocht in hun dagen, in de dagen van ouds.
3. Gij hebt de heidenen met Uw hand uit de bezitting verdreven, maar henlieden Te weten, onze voorvaders. geplant; Gij hebt de volken geplaagd Hebr. *kwaad gedaan*; dat is, in het verderf gebracht, allerlei plagen aangedaan., henlieden Te weten, onze voorvaders. daarentegen doen voortschieten.
4. Want zij hebben het land niet geerfd door hun zwaard, en hun arm heeft hun geen heil Of, *overwinning*. Zie 2 Sam. 8:6. gegeven; maar Uw rechterhand, en Uw arm, en het licht Dat is, uw genadige tegenwoordigheid, gunst en

bijstand. Verg. Ps. 43:3, en Num. 6:25,26.

Uws aangezichts, omdat Gij een welbehagen in hen hadt.

5. Gij Zelf zijt mijn Koning Aldus spreekt de profeet hier, en in het volgende, in den naam van de kerk., o God! gebied Gelijk Ps. 42:9. Zie Lev. 25:21. de verlossingen Jakobs Dat is, Jakobs nakomelingen, uw volk Israël..

6. Door U zullen wij onze wederpartijders met hoornen Een gelijkenis, genomen van de gehoornde beesten. Zie Deut. 33:17. stoten; in Uw Naam zullen wij vertreden, die tegen ons opstaan.

7. Want ik vertrouw niet op mijn boog, en mijn zwaard zal mij niet verlossen.

8. Maar Gij verlost ons van onze wederpartijders, en Gij maakt onze haters beschaamd.

9. In God roemen wij den gansen dag, en Uw Naam zullen wij loven in eeuwigheid. Sela Zie Ps. 3:3..

10. Maar *nu* hebt Gij ons verstoten en te schande gemaakt, dewijl Gij met onze krijgsheren niet uittrekt.

11. Gij doet ons achterwaarts Dat is, doet ons vluchten voor onze vijanden. Of, *hebt ons achterwaarts doen keren*, en zo in het volgende. keren van den wederpartijder; en onze haters beroven *ons* voor zich Zij roven ons goed en have tot hun voordeel, makende zich rijk van het onze, dat zij geroofd hebben..

12. Gij geeft ons over als schapen Hebr. *schapen der spijs*; dat is, die men slacht en opeet. Verg. Ps. 44:23. ter spijs, en Gij verstrooit ons onder de heidenen.

13. Gij verkoopt Uw volk om geen waardij; en Gij verhoogt Hebr. *vermeerderd, vergroot, niet in hunne prijzen, of schattingen*. De manier van spreken schijnt genomen te zijn van de gewoonte, die men houdt in verkopen, daar men gemeenlijk den geboden prijs verhoogt als de waar van enige

waarde is. Maar de profeet wil zeggen dat Gods volk also verkocht wordt, alsof het de moeite niet waard ware meer te eisen of te doen bieden dan de koper ten eerste voorstelde; dat is te zeggen dat zij van zeer klein waarde geacht zijn, ja snoder dan gemene slaven, die men zo op het eerste bod nog niet verkoopt, welker prijs nog wel verhoogd wordt. Verg. Deut. 28:68. Anders, *Gij doet geen voordeel*, of, Gij vermeerderd, *dat is, Gij verrijkt, U niet van hun prijs, Gij bekomt geen voordeel, of gewin van hun prijs*, omdat de vijand hen als voor niet wegneemt, dat het eigenlijk geen koop kan heten. hun prijs niet.

14. Gij stelt ons onze naburen tot smaad, tot spot en schimp dengenen, die rondom ons zijn.

15. Gij stelt ons tot een spreekwoord onder de heidenen, tot een hoofdschudding Zie 1 Kon. 9:8; 2 Kon. 19:21. onder de volken.

16. Mijn schande is den gansen dag voor mij, en de schaamte mijns aangezichts bedekt mij;

17. Om de stem des honers en des lasteraars, vanwege den vijand en den wraakgierige.

18. Dit alles is ons overkomen, nochtans hebben wij U Dit is te verstaan van de vromen en verstandigen on der het volk, die alhier klagen dat zij dit niet lijden als boosdoeners en affalligen van God, maar integendeel omdat zij God en zijn woord vastelijk aanhangen, gelijk zij, betuigen, Ps. 44:23. niet vergeten, noch valselijk gehandeld tegen Uw verbond.

19. Ons hart is niet achterwaarts gekeerd, noch onze gang geweken van Uw pad Dat is, de geboden, waarin Gij ons bevolen hebt te wandelen..

20. Hoewel Gij ons verpletterd hebt in een plaats der draken Hierdoor kan men verstaan de heidense tirannene. Hebr. *des draaks*. Anders, *der walvissen*; dat is, als in de zee, dat is in de allergrootste noden, uiterste gevaren., en ons met een

doodsschaduw Zie Ps. 25:4. bedekt hebt.

21. Zo wij den Naam onzes Gods hadden vergeten, en onze handen tot een vreemden God uitgebreid Om dien te aanbidden. Verg. Exod. 9:29; 1 Kon. 8:22; Ps. 143:6..

22. Zou God zulks niet onderzoeken? Want Hij weet de verborgenheden des harten.

23. Maar om Omdat wij van U niet willen afwijken, maar in uw verbond volharden. Uwentwil worden wij den gansen dag gedood; wij worden geacht als slachtschapen.

24. Waak op Menselijk van God gesproken, gelijk elders dikwijls, wanneer God zijne hulp intrekt; anderszins slaapt en sluimert Hij niet; Ps. 121:4., waarom zoudt Gij slapen, HEERE! Ontwaak, verstoot niet in eeuwigheid.

25. Waarom zoudt Gij Uw aangezicht verbergen, onze ellende en onze onderdrukking vergeten?

26. Want onze ziel is in het stof Wij zijn ten uiterste vernederd, verdrukt, veracht, moedeloos en verslagen. Verg. Ps. 113:7, en Ps. 119:25; idem Klaagl. 3:29. nedergebogen; onze buik kleeft aan de aarde.

27. Sta op, ons ter hulp, en verlos ons om Uwer goedertierenheid wil.

Psalmen 45

1. Een onderwijzing Zie Ps. 32:1., een lied Of, een gezang der beminde. Te weten, jonge dochters, of vriedinnen, dat is, een bruiloftslied, bij de gelegenheid, naar veler mening, van het huwelijk van Salomo *die een voorbeeld van Christus was* met de dochter van den koning van Egypte gemaakt, doch eigenlijk ziende op het huwelijk Ef. 5:25,32 van den Bruidegom Christus met zijne kerk uit de Joden en heidenen, blijkende Hebr. 1:8,9; zijnde also deze psalm het Hooglied van Salomo zeer gelijk. Zie aldaar Hoogl. 3: en Hoogl. 8. der liefde, voor den

opperzangmeester Zie Ps. 4:1., onder de kinderen van Korach, op Schoschannim.

2. Mijn hart geeft een goede rede op; ik zegge mijn gedichten uit van een Koning; mijn tong is een pen eens vaardigen schrijvers.

3. Gij zijt veel schoner dan de mensenkinderen Te weten, andere mensen.; genade Of, *uwe lippen zijn met genade overgoten*, zodat uwe woorden genadelij, gunstrijk zijn. Verg. Luk. 4:22. is uitgestort in Uw lippen; daarom Dat is, tot zulks, tot zulke einde, of, *omdat U God*, enz. gelijk het woord *al-chen* genomen wordt. Zie Jer. 48:36. heeft U God gezegend in eeuwigheid.

4. Gord Uw zwaard aan de heup, o Held! Uw Majesteit en Uw heerlijkheid.

5. En rijd Hebr. *wees voorspoedig, rijd*. Verg. de manier dezer samenvoeging van twee woord Alzo wordt de leer des Evangelies genoemd; 2 Cor. 6:7; 2 Tim. 2:15; Jak. 1:18.en, met 1 Sam. 2:3; Ps. 51:4, en Ps. 55:8, en Ps. 106:13; Hos. 6:3, enz. **voorspoediglijk in Uw heerlijkheid, op het Anders, ter oorzaak van de waarheid, om de zaak der waarheid.** woord Alzo wordt de leer des Evangelies genoemd; 2 Cor. 6:7; 2 Tim. 2:15; Jak. 1:18. der waarheid en rechtvaardige Hebr. *zachtmoedigheid, gerechtigheid*, dat is, zachtmoedigheid der gerechtigheid, of rechtvaardige zachtmoedigheid, dat is zachtmoedigheid die met gerechtigheid vergezelschap is, of *met zachtmoedigheid en gerechtigheid*. zachtmoedigheid; en Uw rechterhand zal U vreselijke dingen leren.

6. Uw pijlen Zie Deut. 32:23, en Job 6:4. Sommigen verstaan het niet alleen van de oordelen, maar ook van de woorden des Heeren Christus. Verg. 2 Cor. 10:4,5; Hebr. 4:12. zijn scherp; volken zullen onder U vallen; *zij treffen Te weten, de pijlen dezes konings. Anders, volken zullen onder u vallen, die in het hart vijanden des konings*

zijn; of, in het hart; dat is in het midden van des konings vijanden. in het hart van des Konings vijanden.

7. Uw troon, o God Dat is van den Heere *Jezus Christus* te verstaan is, betuigt de Heilige Geest klaarlijk, Hebr. 1:8,9.! is eeuwiglijk en altoos; de scepter Uws Koninkrijks is een scepter der rechtmatigheid *Of, billijkheid.*

8. Gij hebt gerechtigheid lief, en haat goddeloosheid; daarom *Of, omdat u,* enz. gelijk boven Ps. 45:3. heeft U, o God! Uw God gezalfd met vreugdeolie Versta, de zalving des Heiligen Geestes, die een oorsprong en werker is aller geestelijke vreugde, enz. Zie Hand. 10:38., **boven Uw medegenoten** Dat is, alle gelovigen, die des Heeren *Christus'* ledematen en ui genade door Hem tot priesters en koningen gemaakt zijn; 1 Petr. 2:9; Openb. 1:6. Zie ook Joh. 3:34..

9. Al Uw klederen zijn mirre Dat is, rieken zozeer van deze specerijen, alsof zij enkel mirrhe enz. waren. Verg. Spreuk. 7:17., **en aloe, en kassie; uit de elpenbenen** Zie 1 Kon. 10:18. **paleizen** *Of, tempelen.* Versta hierop: wanneer gij daaruit tevoorschijn komt als een bruidegom, of uwe klederen, en de specerijen, die uit *elpenbenen paleizen* genomen zijn, en waarmede zij u verheugd hebben, dat is, eer aangedaan. Salomo's koninklijke heerlijkheid en woningen worden in de Schriftuur vermeld; den Heere *Christus* aangaande, die in het hemelse paleis gekomen in het vlees, en heeft vandaar gebracht zijne leer, en vandaar ontvangen zijne zalving. Zie Matth. 3:16; Joh. 3:13,31., van waar zij U verblijden.

10. Dochters van koningen zijn onder Uw kostelijke Hebr. *kostelijke*, doch in het vrouwelijke geslacht, zulks dat het van vrouwen moet worden verstaan. Verg. Ps. 45:15. Anders, *in uwe kostelijkheden. staatsdochteren;* de Koningin staat aan Uw rechterhand, in het fijnste goud van Ofir Zie 1 Kon. 9:28..

11. Hoor, o Dochter! en zie, en neig uw oor; en vergeet Verlaat de afgodische religie, die onder uw volk en in uws vaders huis in zwang gaat. Verg. wijders Matth. 10:37; Luk. 14:26 uw volk en uws vaders huis.

12. Zo zal de Koning lust hebben aan uw schoonheid Wijdlopig beschreven in het Hooglied van Salomo.; dewijl Hij uw Heere is, zo buig *Of, aanbid hem* als de Zoon Gods. u voor Hem neder.

13. En de dochter Dat is, de inwoners van Tyrus Anders, *belangende de dochter van Tyrus, de rijke,* enz., de stad Tyrus Anders, *belangende de dochter van Tyrus, de rijke,* enz.. Zie van de deze stad Joz. 19:29, en 1 Kon. 5:1, en verg. Ps. 72:10,11; Jes. 49:23. **van Tyrus** Anders, *belangende de dochter van Tyrus, de rijke,* enz., de rijken onder het volk, zullen uw aangezicht met geschenk smeken Zie Job 11:19..

14. Des Konings Dochter is geheel verheerlijkt inwendig *Of, van binnen;* Salomo's bruid in hare vertrekzalen, maar *Christus'* bruid draagt haar geestelijk sieraad van binnen in den inwendigen mens *Ef. 3:16,* bestaande in geestelijke gaven. Verg. Openb. 19:8.; haar kleding is van gouden borduursel *Of, kastjes;* dat is, vol van kastjes of schilden, waarin kostelijke stenen gevat of gezet worden, gelijk dit woord genomen is, Exod. 28:11,13,14,25, Exod. 39:6,13,16. Het Hebr. woord wordt ook genomen voor *geoogd* of *borduurwerk, borduursel;* waardoor men de verscheidenheid der geestelijke gaven kan verstaan. Verg. Ezech. 16:13..

15. In gestikte klederen zal zij tot den Koning geleid worden; de jonge dochteren, *die* achter haar zijn, haar medegezellinnen, zullen tot u gebracht worden.

16. Zij zullen geleid worden met alle Hebr. *blijdschappen.* blijdschap en verheuging; zij zullen ingaan in des Konings paleis.

17. In plaats van Uw vaderen zullen Uw zonen zijn; Gij zult hen tot vorsten Van Salomo kan dit niet worden verstaan, omdat onder zijn zoon Rehabeam, en voorts, het rijk verdeeld is en de tien stammen van Juda afgescheurd zijn. Zie 1 Kon. 12:16,17,24. **zetten over de ganse aarde.**

18. Ik zal Uws Naams doen gedenken van elk Hebr. *in alle geslacht en geslacht.* geslacht tot geslacht; daarom zullen U de volken loven eeuwiglijk en altoos.

Psalmen 46

1. Een lied Verg. Ps. 48:1. op Alamothe, voor den opperzangmeester Zie Ps. 4:1., onder de kinderen Zie Ps. 42:1. van Korach.

2. God is ons een Toevlucht en Sterkte; Hij is krachtelijk bevonden een Hulp in benauwdheden.

3. Daarom zullen wij niet vrezen, al veranderde de aarde Of, *al veranderde* Hij *te weten, God de aarde van plaats.* Door deze figuurlijke redenen wordt afgemaald het schrikkelijk gewoel en geraas der vijanden van Gods kerk, die Hij wel toelaat gruwelijk en geweldiglijk te razen, alsof zij alles zouden bederven en verslinden, maar behoudt ondertussen zijn kerk wonderbaarlijk, boven mening en tegen dank hunner vijanden. *haar plaats,* en al werden de bergen verzet in het hart Dat is, in het midden. Zie Exod. 15:8, en Deut. 4:11. **der zeeën;**

4. Laat haar wateren bruisen, laat ze beroerd Dat is, troebel worden, *waarop het Hebr. woord ziet* gelijk in grote stormen pleegt te geschieden. Zie van het Hebr. woord Job 16:16. worden; laat de bergen daveren, door derzelve Dat is, de opzwellen der zee. Men kan het ook op God duiden, aldus: *vermits zijne hoogheid,* of, *verheffing;* gelijk Deut. 33:26. Zie aldaar de aantekening. **verheffing! Sela** Zie Ps. 3:3..

5. De beekjes Hebr. eigenlijk *verdelingen;* gelijk Ps. 1:3. Dat is, armen, stromen en

beken, die uit de rivier Al is de rivier van Jeruzalem *gelijk Gion, Siloah, en andere* niet zo groot en wijd als wel andere. Zie 2 Kon. 5:12, en verg. Jes. 8:6, en 2 Kon. 20:20; 2 Kron. 32:30, enz. Het schijnt dat de profeet wil zeggen, bij manier van tegenstelling: Als de vijanden gelijk een schrikkelijke onstuimige zee also razen, gaat de rivier met hare beken fijn, stil en lieflijk in Gods stad Versta, *Jeruzalem,* voorts Gods kerk., waar men ook in stilte op Gods bijstand vertrouwt. **lopen of afgeleid worden, of ook, die in de rivier Al is de rivier van Jeruzalem** *gelijk Gion, Siloah, en andere* niet zo groot en wijd als wel andere. Zie 2 Kon. 5:12, en verg. Jes. 8:6, en 2 Kon. 20:20; 2 Kron. 32:30, enz. Het schijnt dat de profeet wil zeggen, bij manier van tegenstelling: Als de vijanden gelijk een schrikkelijke onstuimige zee also razen, gaat de rivier met hare beken fijn, stil en lieflijk in Gods stad Versta, *Jeruzalem,* voorts Gods kerk., waar men ook in stilte op Gods bijstand vertrouwt. **lopen. der rivier Al is de rivier van Jeruzalem** *gelijk Gion, Siloah, en andere* niet zo groot en wijd als wel andere. Zie 2 Kon. 5:12, en verg. Jes. 8:6, en 2 Kon. 20:20; 2 Kron. 32:30, enz. Het schijnt dat de profeet wil zeggen, bij manier van tegenstelling: Als de vijanden gelijk een schrikkelijke onstuimige zee also razen, gaat de rivier met hare beken fijn, stil en lieflijk in Gods stad Versta, *Jeruzalem,* voorts Gods kerk., waar men ook in stilte op Gods bijstand vertrouwt. **zullen verblijden de stad** Versta, *Jeruzalem,* voorts Gods kerk. **Gods, het heiligdom** Anders, *de stad Gods, van den Heilige: gelijk God dikwijls in de Schriftuur genoemd wordt de Heilige de woningen des Allerhoogsten; of, des Heiligen, der woningen,* enz. **der woningen des Allerhoogsten.**

6. God is in het midden van haar, zij Te weten, de stad Gods. zal niet wankelen; God zal haar helpen in het aanbreken Dat is, vroeg, tijdelijk. van den morgenstond.

7. De heidenen raasden, de koninkrijken bewogen zich; Hij verhief Te weten, de Heere. Hebr. *gaf.* Zijn stem Hierdoor kan men verstaan den donder. Zie boven Ps. 29:3, en verg. 1 Sam. 7:10., **de aarde versmolt** Manier van spreken, in de Schriftuur gebruikelijk, om uit te drukken de nietigheid aller schepselen, inzonderheid der hoogmoedige mensen, die

zich tegen Gods majesteit opstellen, wien hart en moed ontvat en als was versmelt, wanneer Hij enigzins zijn hand uitstrekt. Verg. Deut. 1:28..

8. De HEERE der heirscharen Zie 1 Kon. 18:15. is met ons; de God van Jakob is ons een Hoog Vertrek. Sela.
9. Komt, aanschouwt de daden des HEEREN, Die verwoestingen op aarde aanricht.
10. Die de oorlogen doet ophouden tot aan het einde der aarde Anders, *des lands*; dat is in het ganse Joodse land, zover zich dat uitstrekt naar Gods belofte. Zie Ps. 44:4; anderzins is het ook in het algemeen waarachtig, dat God degene is, die in de ganse wereld verwoesting door zijn rechtvaardig oordeel aanricht en vrede geeft, als het Hem belieft. Zie Jes. 45:7., de boog verbreekt, en de spies aan twee slaat, de wagenen met vuur verbrandt.
11. Laat af Dit spreekt God zelf tot de vijanden en vervolgers zijner kerk, die meenden dat zij alleen met mensen te doen hadden., en weet, dat Ik God ben; Ik zal verhoogd worden onder de heidenen Ik zal tonen *zo gij niet aflaat* dat mijne macht niet besloten is binnen de grenzen van het Joodse land, maar dat Ik daar buiten onder alle heidenen ook Heere en Rechter ben, en zal door mijne oordelen mijnen naam alom grootmaken., Ik zal verhoogd worden op de aarde.
12. De HEERE der heirscharen Zie 1 Kon. 18:15. is met ons; de God van Jakob is ons een Hoog Vertrek. Sela.

Psalmen 47

1. Een psalm, voor den opperzangmeester Zie Ps. 4:1., onder de kinderen Zie Ps. 42:1. van Korach.
2. Al gij volken, klapt in de hand; juicht Gode met een stem van vreugdegezing.

3. Want de HEERE, de Allerhoogste, is vreselijk, een groot Koning over de ganse aarde.
4. Hij brengt Of, *zal* de volken onder ons brengen, of *aanbrengen, aanleiden, ordineren, schicken*. Versta, niet alleen het lichamelijk onderwerpen der heidenen te dien tijde, maar ook het geestelijk onder het Nieuwe Testament, waarvan Joh. 10:16; Hand. 2:39, enz. de volken onder ons, en de natien onder onze voeten.
5. Hij verkiest Of, *zal ons verkiezen*. Hier kan men beide verstaan: zo het aardse Kanaän als het hemelse; het eerste bezaten zij, het tweede verwachten zij door geloof en hoop; Hebr. 11:15,16. **voor ons onze erfenis, de heerlijkheid** Of, *hoogheid, uitnemendheid, uitstekendheid*; als daar waren het koninkrijk, priesterdom, tempel, enz. mitsgaders het geestelijk betekende heerlijk goed. van Jakob, dien Hij heeft Een uit liefde hem verkoren, of *liefheeft*, verstaande door *Jakob* het volk Israël. **liefgehad**. Sela Zie Ps. 3:3..
6. God vaart Of, *is opgevaren, opgeklommen, opgekomen, opgetrokken*. Gelijk geschied is als de ark op welke God zijne tegenwoordigheid vertoonde en die een voorbeeld van Christus was van David werd opgehaald naar Zion, 2 Sam. 6:15; 1 Kron. 13:8, en 1 Kron. 15:28; en daarna van Salomo gebracht in den tempel. 2 Kron. 5: en voorts als de Heere Christus zelf ten hemel opvoer, Luk. 24:51,52, om vandaar als Koning alles te regeren. Verg. Ps. 2:6,8,9, en Ps. 110: op met gejuich, de HEERE met geklank der bazuin.
7. Psalmzingt Gode, psalmzingt! Psalmzingt onzen Koning, psalmzingt!
8. Want God is een Koning der ganse aarde; psalmzingt *met* een onderwijzing Hebr. *masckijl*. Zie Ps. 32:1. Anders, *een ieder die wijs of verstandig is, gij verstandige*; idem, *verstandiglijk*, met onderling onderwijs, Col. 3:16; of *een onderwijpsalm*.!

9. God regeert over de heidenen Verg. Ps. 22:29.; God zit op den troon Zijner heiligheid.
10. De edelen Of, *gewilligen, vrijwilligen*, die zich *vanzelf aanbieden, volontairen, gelijk men zegt, liberalen*; welke naam prinsen en edelen gegeven wordt, omdat hun goedhartigheid en liberaalheid betaamt en versiert. Zie Job 12:21. der volken zijn verzameld *tot* het volk van den God van Abraham; want de schilden Dat is, de volkomene, of alle beschutting en bescherming der mensen in het algemeen en van zijn volk in het bijzonder, komt God alleen toe, die de rechte Schutsheer en Beschermmer is. Verg. Ps. 89:19; 1 Tim. 4:10; die Hij ook aller eer, lof en prijs waardig is. Ook kan men dit verstaan van magistraten en regenten op aarde, die God gesteld heeft om als schilden de gemeente te beschermen. Verg. Hos. 4:18. De harten van dezen heeft Hij also in zijne hand, dat Hij hen gewillig kan maken om zich tot de gemeenschap van zijne kerk te begeven, gelijk in het begin dezer verzen gezegd is. der aarde zijn Godes. Hij is zeer verheven!

Psalmen 48

1. Een lied Of, *een gezang, een psalm*, gelijk integendeel het opschrift van der dertigste psalm is: *een psalm, een lied*. Het onderscheid van dezen was, naar sommigen gevoelen, dat *een psalm, een lied* begonnen is met het spelen der instrumenten, de stemmen daarna volgende; en *een lied, een psalm*, begon van het zingen met stemmen, de instrumenten der muziek daarop volgende. Doch anderen houden het voor één ding., een psalm, voor de kinderen Zie Ps. 42:1. van Korach.
2. De HEERE is groot en zeer te prijzen, in de stad onzes Gods, *op* den berg Zijner heiligheid.
3. Schoon van gelegenheid Of, *situatie, streek*. sommigen verstaan dit als ene beschrijving van de stad, in dezen zin: *schoon van gelegenheid, ene vreugde der ganse* Niet alleen van het Joods land ten aanzien der ontvangen

verlossing, maar ook der ganse wereld, want daarvandaan zou het licht en heil uitgaan in de ganse wereld, en daartoe zouden zich de heidenen met vreugde begeven; Jes. 2:2,3; Micha 4:1; Hand. 1:8. aarde. Te weten, is deze stad; en dan voorts: Aan de zijde van het noorden Waar de tempel gebouwd was, Jes. 14:13. Verg. Ezech. 40:2. is de berg Zion., een vreugde der ganse Niet alleen van het Joods land ten aanzien der ontvangen verlossing, maar ook der ganse wereld, want daarvandaan zou het licht en heil uitgaan in de ganse wereld, en daartoe zouden zich de heidenen met vreugde begeven; Jes. 2:2,3; Micha 4:1; Hand. 1:8. aarde is de berg Sion, *aan de zijden van het noorden* Waar de tempel gebouwd was, Jes. 14:13. Verg. Ezech. 40:2.; de stad des groten Konings.

4. God is in haar paleizen Dat is, grote heerlijke gebouwen, zijnde als sloten en kastelen, op welke de vleselijke mensen hun vertrouwen stellen, maar onder Gods volk wordt God alleen *zelf in zulke paleizen* bekend voor de gewisse toevlucht en bescherming.; Hij is er bekend voor een Hoog Vertrek.
5. Want ziet, de koningen Gelijk geschied is ten tijde van Josafat, 2 Kron. 20. Sommigen passen het op de historie van Sanherib; 2 Kon. 18: waren vergaderd; zij waren te zamen doorgetogen.
6. *Gelijk* Dat is, hoe meer zij toezagen, hoe meer zij zich verwonderen. Alzo kan deze manier van spreken aangevuld worden uit Exod. 1:12; Hos. 4:7; de letter *Caf*, of, *Cascher dat is, gelijk* wordt ook alzo in den Hebr. tekst uitgelaten; Hos. 11:2. Zie aldaar. zij het zagen, alzo waren zij verwonderd; zij werden verschrikt, zij haastten weg.
7. Beving greep hen aldaar aan, smart als van een barende vrouw.
8. Met De zin is: Gij, HEERE, hebt deze koningen met al hun macht en pracht alzo verbroken, gelijk Gij de grote en fiere schepen in den oceaan met een sterken oostenwind zeer haasteglijk en lichtelijk in stukken slaat. een oostenwind verbreekt Gij de schepen van Tharsis Zie 1 Kon. 10:22..

9. Gelijk wij gehoord hadden, also hebben wij gezien in de stad des HEEREN der heirscharen Zie 1 Kon. 18:15., in de stad onzes Gods; God zal haar bevestigen tot in eeuwigheid Verg. Gen. 17:7.. Sela Zie Ps. 3:3..

10. O God! wij gedenken *Of, wij hebben in stilte overdacht of betracht*, verwachtende uwe hulp. Uwer weldadigheid, in het midden Uws tempels Verg. 2 Kron. 20:5,6, enz. en 2 Kon. 19:14,15, enz..

11. Gelijk Uw Naam is, o God! also is Uw roem tot aan de einden der aarde; Uw rechterhand is vol van gerechtigheid.

12. Laat de berg Dat is, inwoners van Jeruzalem, Gods volk. Sion blijde zijn; laat de dochteren Dat is, andere steden met hare inwoners, die als dochters waren van Jeruzalem, haar aller moeder, gelijk de Schrift spreekt. van Juda zich verheugen, om Uwer oordelen Die Gij uitvoert over uwe vijanden tot bescherming van uw volk. wil.

13. Gaat rondom Sion, en omringt haar; telt Om te zien dat er niets ontbreekt, dat de vijand gene schade gedaan heeft, en voorts uit de sierlijkheid en sterkte der stad te betrachten, en bij uwe nakomelingen de liefde te roemen, die God haar en zijn ganse kerk toedraagt. haar torens;

14. Zet Dat is, aanmerkt met aandacht. uw hart op haar vesting; beschouwt *Of, heft uwe ogen op naar*, enz.; het Hebr. woord wordt alleenlijk hier gevonden en daarom verscheidenlijk overgezet. Hiervan schijnt te komen de naam van den berg, of *gelijk anderen* den heuvel *Pisga*, Num. 21:20, en Num. 23:14; Deut. 3:17, en Deut. 34:1. In het Chaldeeus betekent hetzelfde woord *delen*, *in stukken leggen*, *ontleggen*. onderscheidenlijk haar paleizen, opdat gij het aan het navolgend Hebr. *achterste*, *laatste*, *geslacht*. Uit welke woorden sommigen afnemen dat de profeet hier heeft willen te kennen geven dat Jeruzalem niet altoos blijven, maar verstoord

en verwoest zou worden, blijvende nochtans altoos de kerk Gods, die daardoor was afgebeeld. Verg. Matth. 24:1,2, enz.e geslacht vertelt.

15. Want deze God is onze Zie Gen. 17:7. God eeuwiglijk en altoos; Hij zal ons geleiden Gelijk een herder zijne kudde; Ps. 78:52,72, en Ps. 80:2. tot Dat is, ons ganse leven lang. den dood toe.

Psalmen 49

1. Een psalm, voor den opperzangmeester Zie Ps. 4:1., onder de kinderen Zie Ps. 42:1. van Korach.

2. Hoort dit, alle gij volken! neemt ter ore, alle inwoners der wereld,

3. Zowel slechten Hebr. *mensenzoon*, of, *kinderen*, ook *manszonen*. Zie Ps. 4:3. als aanzienlijken, te zamen rijk en arm!

4. Mijn mond zal enkel Hebr. *wijsheden*. wijsheid spreken, en de overdenking mijns harten zal vol Hebr. *verstandigheden* zijn. verstand zijn.

5. Ik zal mijn oor neigen tot een spreuk; ik zal mijn verborgen *Of, raadsel*. Zie Richt. 14:12, en 1 Kon. 10:1.e rede openen op de harp Anders, *cither*..

6. Waarom zou ik vrezen in kwade Hebr. *dagen des kwaads*; dat is tijd van tegenspoed en verdriet. dagen, *als* de ongerechten, die op de hielen zijn, mij omringen?

7. Aangaande degenen, die op hun goed vertrouwen; en op de veelheid huns rijkdoms roemen;

8. Niemand van hen zal *zijn* broeder Dat is, bloedverwant, vriend, dien hij gaarne bij het leven zou houden, en ongaarne laten sterven, indien het in zijn macht was te keren. immermeer Hebr. *verlossende verlossen*; dat is, immermeer of enigzins verlossen of rantsoen *Of, zoengeld*.eren. kunnen verlossen; hij zal Gode Den Heere van leven en dood, wien de mens den dood schuldig is; Gen. 2:17, en Gen. 3:19; Rom.

5:12, enz., en Rom. 6:23. zijn rantsoen Of, *zoengeld*. niet kunnen geven;

9. (Want de verlossing Of, *rantsoen, lossing, loskoping, losgeld*. hunner ziel Dat is, huns levens. Zie Gen. 19:17. is te kostelijk Anders, *te zwaar*; dat is, onmogelijk, gelijk Dan. 2:11., en zal in Dat is, nimmermeer geschieden, zal in eeuwigheid moeten achterblijven. eeuwigheid ophouden);

10. Dat hij ook Gelijk hij voor anderen den dood niet kan afkopen, also kan hij het voor zichzelf ook niet doen. voortaan geduriglijk Of, *altoos, eeuwiglijk*. zou leven, en de verderving Zie Ps. 16:10. niet zien.

11. Want Anders, *men ziet zekerlijk, of men ziet toch*. hij ziet, dat de wijzen sterven, dat te zamen een dwaas en een onvernunftige Of, *beestelijke*; dat is, die als een onvernunftig dier onverstandig is, of die brandt en gedreven wordt van onbezonnen driftige bewegingen. Verg. Ps. 73:22, en Ps. 92:7, en Ps. 94:8; Spreuk. 30:2 2 Petr. 2:12; Judas 1:10. omkomen, en hun goed anderen nalaten.

12. Hun Hebr. *hun binnenste*. binnenste gedachte is, dat hun huizen zullen zijn in eeuwigheid, hun woningen van geslacht Hebr. *in geslacht en geslacht*. tot geslacht; zij noemen Anders, *zij roemen, of roepen uit hun namen in de landen*. de landen naar hun namen.

13. De mens nochtans, *die* in waarde En geen verstand heeft, gelijk Ps. 49:21, zijnde in zijn hogen staat zulk een dwaas, gelijk tevoren beschreven is. Zie Ps. 49:7,12. is, blijft Hebr. eigenlijk: *zal niet vernachten*. Maar het Hebr. woord wordt voorts genomen voor *herbergen, verblijven, verkeren*. niet; hij wordt gelijk als de beesten, *die vergaan* Of, *afgesneden, uitgeroeid worden*. De *gelijkheid* bestaat in den dood, die den goddelozen en beesten *gemeen* is, en gelijk in het aanzien van het domme en beestelijke onverstand, waarin de goddelozen sterven alsof zij beesten waren. Van de onsterfelijkheid

der menselijke ziel wordt op andere plaatsen gesproken..

14. Deze hun weg is Dat is, manier van doen, leven en wandel. Zie Gen. 6:12. een dwaasheid Anders, *hoop*; dat is, hetgeen waarop zij hun hoop en vertrouwen stellen. Omdat het Hebr. woord strijdige dingen betekent, somtijds *dwaasheid, ongestadigheid, lichtvaardigheid*, somtijds *hoop, bestendigheid, vertrouwen*; gelijk het Hebr. woord *berech, zegenen*, somtijds *vloeken*, en bij ons het woord *hel*, somtijds *klaar, licht, luchtig* betekent, somtijds de *uiterste duisternis*, en dergelijke meer, zo in onze als andere talen. van hen; nochtans hebben hun nakomelingen een welbehagen in hun woorden Hebr. *mond*; dat is, zeggen, leren, bevelen, gelijk de *mond* dikwijls genomen wordt voor hetgeen er uit gaat. De zin is: Zij doen na, gelijk de anderen voorgadaan hunner voorzaten behoorden te verfoeien.. Sela Zie Ps. 3:3..

15. Men zet Hebr. *zij zetten, of stellen, leggen*; te weten hen, de goddelozen rijken, dat is, men zet hen, of zij worden gezet gelijk elders dikwijls. hen als schapen Die men bij menigten samenstuwt in de kooien, inplaats dat tevoren de ganse wereld voor de gedachten der goddelozen nauwelijks genoeg was. in het graf Hebr. *scheol*, en zo in het volgende. Zie Gen. 37:35., de dood zal hen afweiden Dat is, verteren, slijten. Zie van het Hebr. woord Job 24:21. Anders, *weiden*; dat is, hun heer, meester en regent zijn.; en de oprechten zullen over hen heersen In *Christus* hun hoofd, onder wiens voeten alle vijanden, als tot een voetbank, zullen worden nedergeworpen; Ps. 110:1; 1 Cor. 15:25. in dien morgenstond Als zij uit hun slaap zullen ontwaken ter zalige opstanding, door de kracht van hun Hoofd *Jezus Christus*.; en het graf Hebr. *scheol*, en zo in het volgende. Zie Gen. 37:35. zal hun gedaante Of, *gestalte*. Anders *hunne rots, sterkte*, waarop zij zich verlieten. verslijten Hebr. eigenlijk, *verouden*., *elk* uit zijn woning Te weten, weggerukt zijnde. Hoewel hij daarvan zulke dwaze gedachten had. Zie

vs. 12. Anders aldus: *Want hunlieder der oprechten Rotssteen de Messias is, om het graf te vernielen, dat het hun Hebr. hem, dat is, niemand der vromen, geen van hen geen woonstede zij, of uit zijne des grafs woning, als wanneer men een vijand in zijn eigen leger overweldigt..*

16. Maar Of. *zekerlijk*, ziende op de overzetting straks in het voorgaande vermeld. God zal mijn ziel Verg. Ps. 16:10. Hoewel hier gezien wordt op de volkomen verlossing van alle leden van *Christus*, naar ziel en lichaam, hetwelk een ieder gelovige zich toeëigent, gelijk hier geschiedt. van het geweld Hebr. *uit*, of *van de hand*, alzo Hos. 13:14. Zie Job 5:20, en Ps. 22:21. des grafs verlossen, want Hij Of, *wanneer Hij mij zal opnemen*. Zie Joh. 14:3; 1 Thess. 4:14,17. zal mij opnemen. Sela.

17. Vrees Versla u niet, bezwijk niet, wordt niet kleinmoedig of wantrouwend, als de goddelozen machtig worden. niet, wanneer een man rijk wordt, wanneer de eer van zijn huis groot Of, *vermenigvuldigt, vermeerdert*. wordt;

18. Want hij zal in zijn sterven niet met al medenemen, zijn eer zal hem niet nadalen.

19. Hoewel hij zijn ziel Dat is, zichzelf voor gelukkig houdt, zie Deut. 29:19. Sommigen verstaan het van zijn weeldirig en overdadig leven, gelijk in het volgende gezegd wordt, en Luk. 12:19, en Luk. 16:25. in zijn leven zegent, en zij u De dwaze kinderen der wereld u *gij dwazen rijken* loven en prijzen. loven, omdat Of, *wanneer gij*, enz. *gij uzelfen goed doet*;

20. Zo zal zij *toch* Te weten, de ziel, waarvan in het voorgaande Ps. 49:19, gesproken, dat is, hij zelf. komen tot het geslacht harer vaders Zijner voorvaders, die in het graf en ter helle zijn gevaren: gelijk de gelovigen tot hunne medeleden vergaderd worden. Zie Gen. 15:15, en Gen. 25:8,17. Sommigen verstaan dit vers alzo, dat deze goddelozen niet langer zullen leven op aarde, gelijk hunne voorvaders, dat zij geen eeuwig leven op

aarde zullen hebben.; tot in eeuwigheid zullen zij het licht Verg. Ps. 36:10; maar zij de goddelozen, tevoren beschreven zullen uitgeworpen worden in de uiterste duisternis; Matth. 8:12. niet zien.

21. De mens, *die* in waarde is, en geen verstand heeft, wordt gelijk als de beesten, *die* vergaan.

Psalmen 50

1. Een psalm van Asaf. De God Zie Deut. 10:17; Ps. 82:1. Sommigen geven aan dat hier drie onderscheidene namen Gods bijeengevoegd zijn, *El, Elohim, Jehovah*. Verg. Joz. 22:22. der goden, de HEERE spreekt, en roept de aarde Dat is, inwoners der aarde., van den opgang der zon tot aan haar ondergang.

2. Uit Sion, de volkomenheid Dat is, volkomen schoon is, ten aanzien van den reinen godsdienst, der heilige vergaderingen, der ark des verbonds, enz. en van alle geestelijke betekenende zaken. Verg. Ps. 48:3; Klaagl. 2:15; 1 Petr. 1:10,11,12. der schoonheid, verschijnt Of, *is God blinkende verschenen*. Verg. Deut. 33:2. Sommigen nemen het aldus: *God heeft de volkomenheid der schoonheid uit Zion doen verschijnen*. God blinkende.

3. Onze God zal komen Verg. Openb. 22:20. en zal niet zwijgen Of, *stil zijn*. Zie Richt. 18:9.; een vuur Verg. Deut. 4:24; 2 Sam. 22:9; Ps. 18:9. voor Zijn aangezicht zal verteren, en rondom Hem zal het zeer stormen.

4. Hij zal roepen tot den hemel Om die als tot getuigen te nemen. Zie Deut. 4:26. van boven, en tot de aarde, om Zijn volk te richten.

5. Verzamelt Verg. Matth. 24:31. Dit zijn Gods woorden, waarmede Hij ingevoerd wordt, gelijk als door zijn zendboden, aanmanende en verdagvaardende zijn volk *die in het algemeen den titel voeren van zijne gunstgenoten, om zijn oordeel over hunne godsdiensten uit te spreken. Mij Mijn*

gunstgenoten, die Mijn verbond maken met offerande!

6. *En de Dit zijn weder de woorden van den profeet, die hij eer hij voortgaat in het verhaal van Gods woorden tot zijn volk hier invoegt, om de gerechtigheid van Gods oordeel aan te wijzen, waarvan alle creaturen getuigenis moeten geven, inzonderheid de hemelse heirscharen der heilige engelen, die hem in het oordeel bijstaan en verheerlijken, mitsgaders zijne heiligen, van wie ook gezegd wordt dat zij zullen richten; Matth. 19:28; 1 Cor. 6:2. Verg. Dan. 7:10; Matth. 25:31. hemelen verkondigen Zijn gerechtigheid; want God Zelf is Rechter. Sela Zie Ps. 3:3..*
7. *Hoort, Mijn volk! en Ik zal spreken; Israel! en Ik zal onder u betuigen Ik zal u ernstiglijk voorhouden en verklaren den rechten inhoud des verbonds, dat Ik met u opgericht heb. Of, Ik zal tegen u betuigen; dat is, u met ernst overtuigen dat gij mijn verbond overtreedt. Beide doet God in dezen psalm, eensdeels opscherpende de vromen, anderdeels de goddelozen huichelaars overtuigende en scherpelijk dreigende als verbondbrekers; en de Hebr. manier van spreken wordt in beide betekenissen gebruikt.; Ik, God, ben uw God Of, Ik ben God, uw God. Zie Gen. 17:7. Dit is de inhoud des verbonds van Gods zijde. Van zijns volks plicht spreekt God in het volgende..*
8. *Om uw offeranden zal Ik u niet straffen, want uw brandofferen zijn steeds voor Mij.*
9. *Ik zal uit uw huis geen var nemen, noch bokken uit uw kooien;*
10. *Want al het gedierte des wouds is Mijn, de beesten op duizend Hebr. gebergten van duizend; dat sommigen overzetten: op gebergten bij duizenden, verstaande dat van de beesten. bergen.*
11. *Ik ken al het gevogelte der bergen, en het wild des velds is bij Mij.*
12. *Zo Mij hongerde, Ik zou het u niet zeggen; want Mijn is de wereld en haar volheid Dat is, al wat er in is,*

waarmede zij door mij vervuld en versierd is, gelijk Ps. 24:1, en Ps. 89:12..

13. *Zou Ik stierenvlees eten, of bokkenbloed drinken?*
14. *Offert Gode dank Of, lof. Van het ceremonieel lofoffer, zie Lev. 7:12; maar hier wordt gesproken van de geestelijke offeranden, die Gods bondgenoten schuldig zijn te doen. Verg. Hebr. 13:15., en betaalt den Allerhoogste uw geloften.*
15. *En roept Mij aan in den dag der benauwdheid; Ik zal er u uithelpen, en gij zult Mij eren.*
16. *Maar tot den goddeloze zegt God: Wat hebt gij Mijn inzettingen te vertellen, en neemt Mijn verbond in uw mond?*
17. *Dewijl gij de kastijding Of, tucht, bestraffing, met woorden of werken, dienende tot onderwijs en verbetering een szondaars. Het Hebr. woord betekent eigenlijk verband, bedwang, en wordt voorts genomen voor tucht en kastijding, zijnde de weg des levens en der wijsheid; Spreuk. 6:32, en Spreuk. 12:1. haat, en Mijn woorden achter Gelijk men doet wanneer men iets veracht en van gene waarde houdt, dat men voor ogen niet zien mag. Verg. 1 Kon. 14:9. u henenwerpt.*
18. *Indien gij een dief ziet, zo loopt Of, gij stemt met hem toe, gij hebt behagen in hem. De zinis: Gij zijt terstond ijverig en gereed om in zijn kwaaddoen toe te stemmen, en voegt u met hart, mond en daad met hem. Het Hebr. woord schijnt beider betekent deelachtig te zijn, lopen en behagen daarin te hebben. gij met hem; en uw deel is Verg. Spreuk. 29:24, waarop dan volgt dat zodanigen hun deel der straf ook met dezen ontvangen. Zie Joh. 20:29, met de aantekening. met de overspelers.*
19. *Uw mond slaat Hebr. eigenlijk zendt; dat is, gij gebruikt, legt aan, besteedt dien in kwade zaken. gij in het kwade, en uw tong koppelt Of, smeedt tezamen. bedrog.*

20. Gij zit, *gij spreekt tegen uw broeder; tegen den zoon uwer Zie Deut. 13:6. moeder geeft **gij** lastering uit.*
21. Deze dingen doet *gij, en Ik zwijg Of, houd mij stil, u op de daad niet straffende, maar tijd gunnende tot bekering, naar mijne lankmoedigheid die nochtans misbruikt. Verg. Rom. 2:4,5.; **gij** meent, dat Ik te enenmale ben, gelijk **gij**; Ik zal u straffen, en zal het ordentelijk voor uw ogen stellen.*
22. Verstaat dit toch, *gij godvergetenden! opdat Ik niet verscheure* *Gelijk een leeuw of ander wild dier. Zie deze betekent van het Hebr. woord Gen. 31:39, en Gen. 37:33; Exod. 22:13. Anders, rove, wegrijde; te weten, om te verscheuren. en niemand redde.*
23. Wie dankoffert, die zal Mij eren; *en wie zijn weg* *Dat is, leven, handel en wandel, gelijk Ps. 1:1. Anders, die het tot ene gewoonte stelt, of ene gewoonte daarvan maakt: te weten, van God te loven en te danken. **wel** aanstelt, dien zal Ik Gods heil doen zien* *Dat is, genieten, gelijk Ps. 4:7, en elders dikwijls. Zie Job 7:7..*

Psalmen 51

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester.
2. Toen de profeet Nathan tot hem was gekomen, nadat hij tot Bathseba was ingegaan.
3. Wees mij genadig, o God! naar Uw goedertierenheid; *delg mijn overtreding uit, naar de grootheid Uwer barmhartigheden.*
4. Was mij *wel van Hebr. vermenigvuldig, was mij, of vermenigvuldig, maak veel mij te wassen, of was mij veel, of veelvoudiglijk, wel terdege, over en weer over. Aldus spreekt David uit overdenking en gevoel van de grootheid en veelheid zijner zonden. De manier van spreken is wel genomen van het uiterlijk en ceremoniëel wassen en reinigen, waarvan Lev. 11:25,32, en Lev. 14:8,9; Num.*

*19:19,20, enz., ook Exod. 19:10, maar ziet op de betekende zaak, te weten de geestelijke afwassing en reiniging van zonden, door het bloed van den Messias. Zie 1 Cor. 6:11; 1 Joh. 1:7, en Openb. 7:14. Verg. onder Ps. 51:9. # Re 7.14 Ps 51.7 **mijn ongerechtigheid, en reinig mij van mijn zonde.***

5. Want ik ken mijn overtredingen, en mijn zonde is steeds voor mij.
6. Tegen U, U alleen, *Te weten, voorzoveel ik, gepoogd hebbende mijne zonden voor mensen te verbergen, U nochtans, door Nathans aanzeggingen, bevonden en in mijne conscientie gevoeld heb een getuige en Rechter daarvan te zijn; Gij die ook alleen mijne zonde kondt straffen en vergeven. **heb ik gezondigd, en gedaan, dat kwaad*** *Dat is, dat U mishaaft. **is in Uw ogen; opdat Gij rechtvaardig*** *Dat is, rechtvaardig bevonden, gehouden en geoordeeld wordt. Door deze bekentenis geeft David God de eer, dat zijne woorden en oordelen, hem door Nathan aangediend, rechtvaardig en rein zijn. Anders, zodat Gij rechtvaardig zijt, enz. **zijt in Uw spreken, en rein zijt in Uw richten.***
7. Zie, ik ben in ongerechtigheid *Versta, de erfzonde, aangeboren Alzo wordt het Hebr. woord gebruikt Job 15:7; Spreuk. 8:24,25. verdorvenheid, het vlees en de inwonende zonde. Zie Joh. 3:6; Rom. 7:17. **geboren** Alzo wordt het Hebr. woord gebruikt Job 15:7; Spreuk. 8:24,25., en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen. Hebr. verwarmd. Of, is van mij verwarmd geworden; te weten, mij ontvangende en dragende. Aangaande het Hebr. woord, verg. Gen. 30:38,39,41.*
8. Zie, Gij hebt lust tot waarheid *Dat is, ongeveinsdheid, onbedriegelijke oprechtheid, gesteld tegen huichelarij en geveinsdheid, waaraan zich David te dezer tijd had schuldig gemaakt. **in het binnenste, Of, binnenste, inwendige delen of partijen;** te weten des mensen, dat is, in het hart. Verg. Rom. 3:29, en Rom. 7:22; 2 Cor. 4:16; 1 Petr. 3:4; idem Luk. 11:39,40. Het Hebr. woord wordt alleen hier en Job 38:36 gevonden, komende van een*

woord, dat bestrijken, bedekken, overtrekken gelijk muren met kalk, cement, leem, enz. betekent, en wordt van sommigen overgezet, nieren; als met vet overdekt zijnde waardoor de bewegingen des mensen dikwijls verstaan worden. Doch van anderen, *praecordia*; dat is, *hartedeksel*, of *borstbeen*, dat het hart overdekt, waarin God de wijsheid gesteld heeft; Job 38:36. **en in het verborgene** Of, *besloten*; te weten het hart. Hij schijnt te willen zeggen dat God hem geleerd heeft, niet alleen van buiten zijn licht te laten schijnen, maar ook inzonderheid van binnene en in het verborgen heilig te zijn. Sommigen duiden het op de wijsheid Gods in verborgenheid, 1 Cor. 2:7, enz., in het Evangelie en door zijnen Geest geopenbaard. **maakt Gij mij wijsheid bekend.**

9. Ontzondig mij met hysop Dat is, door de besprenging met het bloed van den *Messias*, afgebeeld door de ceremoniën, waarvan te zien is. Lev. 14:4,5,6,7; Num. 19:6,9, zie de aantekening aldaar; en van *hysop*; 1 Kon. 4:33., **en ik zal rein zijn; was mij, en ik zal witter zijn dan sneeuw.**

10. Doe mij vreugde en blijdschap horen; Mits mij verzekerende van de vergeving mijner zonden, inwendiglijk door uw Heiligen Geest en uitwendiglijk door den dienst uwer profeten. **dat de beenderen** Dat is, dat ik mij verheuge, wien Gij door de boodschap uwer gramschap zulke smart hebt aangedaan, gelijk iemand lijdt, dien de beenderen gebroken en verbrijzeld of vermorzeld worden, of wiens kracht, vermogen en lust als versmolten is. Zie Job 2:5, en Job 30:17, en Job 33:19; Ps. 35:10, en Ps. 38:4, enz. **zich verheugen, die Gij verbrijzeld hebt.**

11. Verberg Dat is, reken ze mij niet toe. Verg. Ps. 90:8, en Ps. 109:14,15; Jer. 16:17. **Uw aangezicht van mijn zonden, en delg** Gelijk boven, Ps. 51:3. **uit al mijn ongerechtigheden.**

12. Schep Dat is, werk door uw Heilige Geest krachtiglijk in mij de reiniging mijns harten. Alzo wordt het woord *scheppen* elders in deze materie gebruikt. Zie Jes. 41:20, en Jes. 57:19;

Ef. 2:10; en Ef. 4:24, enz. **mij een rein hart, o God! en vernieuw in het binnenste van mij een vasten** Dat is, vernieuwd door een vast geloof, een vast en bestendig opzet in mijne ziel, tot de gehoorzaamheid uwer geboden, opdat ik zo niet meer slibber of val, gelijk nu geschied is. Verg. Ps. 57:8, en Ps. 112:7. Verg. **wijders van hart en geest**, Ezech. 11:19, met de aantekening; en van den mensen *binneste*, Job 20:14. **geest.**

13. Verwerp Dat een gevolg is van Gods groten toorn. Zie Gen. 4:14,16; 2 Kon. 24:20; Jer. 7:15, en Jer. 52:3. **mij niet van Uw aangezicht, en neem Uw Heiligen Geest** Hebr. *den Geest uwer heiligheid*; dat is, uw Heilige Geest, als, *berg mijner heiligheid*, Ps. 2:6; *paleis, of tempel zijner heiligheid*, Ps. 11:4, enz. Alzo hebben de Heere Christus en zijne apostelen doorgaans den *derden persoon der Heilige Drievuldigheid* genoemd den *Heilige Geest*. **niet van mij.**

14. Geef mij weder de vreugde De vreugde, die ik tevoren gevoeld en gehad heb, over de zaligheid, die Gij mij bereid hebt en geven zult; waarvan het gevoel door mijn val in mij verduisterd is. **Uws heils; en de vrijmoedige** Of, *ondersteun mij met den vrijwilligen, of vrijmoedigen, goedwilligen, edelen, weldadigen geest*; waardoor ik U met kinderlijke vrijmoedigheid mag aanroepen en met blijmoedigheid en bereidwilligheid dienen. Verg. dit met den Geest van het *kindschap*, waarvan Rom. 8:15,16. Anders, de Geest der goedwilligheid, vrijmoedigheid. **geest ondersteune mij.**

15. Zo zal Door mijn voorbeeld zal ik hen onderwijzen en troosten, en door dat middel ziende dat er genade bij U is voor een armen *boetvaardigen* zondaar zullen zij zich bekeren. Van des Heeren wegen, zie Gen. 18:19, en Ps. 25:4,10; Hos. 14:10, enz. **ik de overtreders Uw wegen leren; en de zondaars zullen zich tot U bekeren.**

16. Verlos mij van bloedschulden, Hebr. *bloeden*; dat is de schuld van doodslag, dien ik aan Uria en anderen, die om zijnenetwil mede zijn omgekomen bedreven

heb, waardoor ik de straf des doods zelf verdiend heb. Zie Gen. 4:10, en Gen. 9:5,6. **O God, Gij, God mijns heils! zo zal mijn tong Uw gerechtigheid** Die Gij bewijst in het genadig houden en volbrengen uwer beloften. Anders gebedsgewijze: **laat mijne tong, enz. vrolijk roemen.**

17. **Heere, open** Leg in mijnen mond een nieuw lied. Zie Ps. 40:4. Hij wil zeggen dat zijn mond door de droefenis over zijne zonden en betrachting zijner onwaardigheid, als gesloten was, en door Gods genade en troost des Heiligen Geestes moest geopend worden. **mijn lippen, zo zal mijn mond Uw lof verkondigen.**

18. **Want Gij hebt geen lust** Te weten, zonder voor- en medegaande boetvaardigheid. Zie den voorgaanden Psalm, Ps. 50: en onder Ps. 51:21; Rom. 12:1; idem Hos. 6:6. Sommigen verstaan het van den staat des Nieuwen Testaments, of den geestelijken godsdienst daarvan. Zie Ps. 50:8. **tot offerande, anders zou ik ze geven; in brandofferen hebt Gij geen behagen.**

19. **De offeranden Gods zijn** Dat is, die Hij voornamelijk gebiedt, en die Hem aangenaam zijn, gelijk Joh. 6:28, **werken Gods. een gebroken** Door een oprecht en diep berouw van zonden, en hartelijk verlangen en zuchten naar vergeving van die. De gelijkenis, genomen van het breken, stoten, kneuzen, verbrijzelen en vermorzelen der harde dingen, is klaar, Zie Ps. 34:19. Hiertegen wordt gesteld een **hard hart**, waarvan de Schrift elders spreekt. Anders aldus: **De offeranden Gods zijn een gebroken geest, een gebroken en verslagen Of, gekneusd, vermorzeld, verbrijzeld. hart; Gij zult die niet verachten. geest; een gebroken** Door een oprecht en diep berouw van zonden, en hartelijk verlangen en zuchten naar vergeving van die. De gelijkenis, genomen van het breken, stoten, kneuzen, verbrijzelen en vermorzelen der harde dingen, is klaar, Zie Ps. 34:19. Hiertegen wordt gesteld een **hard hart**, waarvan de Schrift elders spreekt. Anders aldus: **De offeranden Gods zijn een gebroken geest, een gebroken en verslagen Of, gekneusd,**

vermorzeld, verbrijzeld. hart; Gij zult die niet verachten. en verslagen Of, gekneusd, vermorzeld, verbrijzeld. hart zult Gij, o God! niet verachten.

20. **Doe wel bij Sion naar Uw welbehagen; bouw de muren van Jeruzalem op.**

21. **Dan zult Gij lust hebben aan de offeranden der gerechtigheid,** Zie Ps. 4??6, en verg. boven Ps. 51:18. **aan brandoffer en een offer,** Versta, een bijzonder **spijsoffer** des hogenpriesters, dat geheel moest geofferd en verbrand worden. Zie Lev. 6:20,22,23. Hoewel het somtijds ook met slachtoffer alzo geschied is, gelijk te zien is 1 Sam. 7:9. **dat gans verteerd wordt; dan zullen zij varren** Te weten, uw volk in Zion. **Of, zij zullen offeren; dat is, men zal offeren, daar zullen geofferd worden; gelijk elders dikwijls. offeren op Uw altaar.**

Psalmen 52

1. **Een onderwijzing** Zie Ps. 32:1. **van David, voor den opperzangmeester.**
2. **Als Doeg, de Edomiet, gekomen was, en Saul te kennen gegeven, en tot hem gezegd had: David is gekomen ten huize van Achimelech.**
3. **Wat beroemt gij u in het kwaad, o gij geweldige? Gods goedertierenheid duurt toch den gansen dag.**
4. **Uw tong denkt** Dat is, uit niet dan voorbedacht en overlegd kwaad. **enkel** Hebr. **schaden, of ellenden; dat is, niets dan leed en verderf der vromen. schade als een geslepen scheermes, werkende** Dat in plaats van haarscheren iemand kwetst, of de keel afsteekt; of men kan duiden op Doëg zelf, aldus: **O gij werker des bedrogs; gelijk tevoren, gij geweldige. bedrog.**
5. **Gij hebt het kwade liever dan het goede, de leugen, dan gerechtigheid te spreken. Sela.** Zie Ps. 3:3.
6. **Gij hebt lief alle woorden van verslinding** Strekkende tot verslinden en

opslokken., **en een tong des bedrogs.**
Dat is, een bedriegelijke tong.

7. **God zal u ook** Op zulks zonden zulke straffen. **afbreken** Gelijk men een gebouw gelijk huizen, altaren, enz. afbreekt en vernielt. **in eeuwigheid; Hij zal u wegrapen** Of, **grijpen**; gelijk men een kooi vuurs met de tang in der haast grijpt; Jes. 30:14. **en u uit de tent** Dat is, uwe woning. **uitrukken; ja, Hij zal u uitwortelen uit het land** Dat is, uit deze wereld, uit dit leven. Zie Ps. 27:13. **der levenden. Sela.**
8. **En de rechtvaardigen zullen het zien, en vrezen;** Zich ontzettende over dit rechtvaardig oordeel Gods, en daardoor gesterkt worden in zij vreze en ontzag. **en zij zullen over hem lachen,** Vanwege de rechtvaardige straf Gods over dezen verdwaasden en bitteren vijand van God en alle vromen, zich heiliglijk verheugende en Doëgs ijdelen troost bespottende. **zeggende:**
9. **Ziet den man, die God niet stelde tot Zijn Sterkte, maar vertrouwde op de veelheid** Of, **grootheid. zijns rijkdoms; hij was sterk geworden door zijn beschadigen.** Hebr. door zijne schade, of ellende, jammer, leed; te weten, dat hij den vromen aandeed, gelijk Ps. 52:4.
10. **Maar ik zal zijn als een groene** Verg. Ps. 92:13,14; Jer. 11:16. **olijfboom in Gods huis; ik vertrouw op Gods goedertierenheid eeuwiglijk en altoos.**
11. **Ik zal U loven in eeuwigheid, omdat Gij het gedaan** Dat is, omdat Gij het zult hebben gedaan, te weten, dien trotsen vijand gestraft en mij bewaard tot het beloofde koninkrijk, hetwelk David door den profetischen Geest zo zeker stelt alsof het reeds geschied ware. **hebt; en ik zal Uw Naam verwachten; want hij is** Te weten, uw naam, die is **goed**; dat is, Gij zijt lieflijk, en troostelijk; of **het is goed**; te weten, U te loven en uwen naam te verwachten. Verg. Ps. 92:2. **goed voor Uw gunstgenoten.** Zie Ps. 4:4.

Psalmen 53

1. **Een onderwijzing** Zie Ps. 32:1. **van David, voor den opperzangmeester,** Zie Ps. 4:1. **op Machalath.**
2. **De dwaas zegt in zijn hart: Er is geen God; zij verderven het, en zij bedrijven gruwelijk onrecht; er is niemand, die goed doet.**
3. **God heeft van den hemel nedergezien op de mensenkinderen, om te zien, of iemand verstandig ware, die God zocht.**
4. **Een ieder van hen is teruggekeerd, te zamen zijn zij stinkende geworden, er is niemand, die goed doet, ook niet een.**
5. **Hebben dan de werkers der ongerechtigheid geen kennis, die Mijn volk opeten, alsof zij brood aten? Zij roepen God niet aan.**
6. **Aldaar zijn zij met vervaardheid vervaard geworden, waar geen vervaardheid was; want God heeft de beenderen** Gelijk dengen en geschiedt, die in een veldslag omkomen, of van wilde dieren verscheurd zijn, welker beenderen hier en daar verstrooid worden. **desgene** Dat is, daar zij in het minste niet dachten dat iets hen verschrikken kon, en onverzulks onversaagd, stout en trots waren, of waar geen natuurlijke oorzaak was van vervaardheid; want op God dachten zij niet, die het hun nochtans doen zou. Verg. Lev. 26:36; Deut. 28:65; Job 15:21; Spreuk. 28:1.n, **die u belegerde,** De profeet spreekt de gemeente der gelovigen aan, zichzelf insluitende. **verstrooid; gij hebt hen beschaamd gemaakt, want God heeft hen verworpen.** Te weten, uwe vijanden en verdrukkers.
7. **Och, dat Israels verlossingen** Dat is, volkomen verlossing; gelijk elders het getal van velen alzo genomen wordt. Hiervoor staat Ps. 14:7 **verlossing, of heil, zaligheid, in het getal van een. uit Sion kwamen! Als God de gevangenen Zijns volks zal**

doen wederkeren, dan zal zich Jakob verheugen, Israel zal verblijd zijn.

Psalmen 54

1. Een onderwijzing Zie Ps. 32:1. van David, voor den opperzangmeester, op de Neginoth;
2. Als de Zifieten gekomen waren, en tot Saul gezegd hadden: Verbergt zich David niet bij ons?
3. O God! verlos mij door Uw Naam, en doe mij recht door Uw macht.
4. O God! hoor mijn gebed; neig de oren tot de redenen mijns monds.
5. Want vreemden De stad Zif was wel in Juda, en de woestijn Zif daaraan gelegen, Joz. 15:24, maar David noemt hen vreemden, of uitlanders, omdat zij met hun barbaarse en onnatuurlijk gemoed tegen den onschuldigen David betoonden dat zij geen rechte Israëlieten of Abrahams kinderen waren. Verg. Ps. 59:6,9. staan tegen mij op, en tirannen zoeken Dat is, staan naar mijn leven. Zie 2 Sam. 4:8. mijn ziel; zij stellen Hebr. zij stellen God niet tegenover zich; dat is, zij hebben God niet voor ogen. Alzo Ps. 86:14. God niet voor hun ogen. Sela. Zie Ps. 3:3.
6. Ziet, God is mij een Helper; de Heere is onder Dat is, met nadruk gesproken Hij is degene, die mijn leven ondersteunt en mij behoudt, zonder welken al de rest wat ik tot mijne bescherming zou mogen bedenken en gebruiken tevergeefs zou zijn. Of, met degenen, die mijn leven in deze gevaren, beschermen, te weten met mijne krijgsofficieren en getrouwe soldaten, 1 Kron. 12:1. Zie gelijke manier van spreken Richt. 11:35; Ps. 99:6, en Ps. 118:7; idem Spreuk. 3:26. Sommigen houden de letter Beth, onder, met, in, in zulke manieren van spreken naar den aard van enige Oosterse talen voor overvloedig, gelijk ook Spreuk. 16:6; Hos. 13:9, waarvan de verstandige lezer kan oordelen, uit overweging van de omstandigheden der plaatsen. degenen, die mijn ziel onder Dat is, met nadruk gesproken Hij is degene, die mijn leven ondersteunt en mij behoudt,

zonder welken al de rest wat ik tot mijne bescherming zou mogen bedenken en gebruiken tevergeefs zou zijn. Of, met degenen, die mijn leven in deze gevaren, beschermen, te weten met mijne krijgsofficieren en getrouwe soldaten, 1 Kron. 12:1. Zie gelijke manier van spreken Richt. 11:35; Ps. 99:6, en Ps. 118:7; idem Spreuk. 3:26. Sommigen houden de letter Beth, onder, met, in, in zulke manieren van spreken naar den aard van enige Oosterse talen voor overvloedig, gelijk ook Spreuk. 16:6; Hos. 13:9, waarvan de verstandige lezer kan oordelen, uit overweging van de omstandigheden der plaatsen. steunen.

7. Hij zal dit kwaad mijn verspieders vergelden; roei hen uit door Uw waarheid.
8. Ik zal U met vrijwilligheid Dat is, met een vrij, gewillig, liberaal hart. Zie ook van een vrijwillig offer Lev. 7:16. offeren; ik zal Uw Naam, o HEERE! loven, want Hij is goed.
9. Want Hij heeft mij gered uit alle benauwdheid; en mijn oog heeft gezien op mijn vijanden.

Psalmen 55

1. Een onderwijzing Als op den voorgaanden psalm. van David, voor den opperzangmeester, op de Neginoth.
2. O God! neem mijn gebed ter oren, en verberg U niet voor mijn smeking.
3. Merk op mij, en verhoor mij; ik bedrijf misbaar in mijn klacht of, gepeins, gebed; hij wil zeggen dat de overdenking van al zijne zwarigheden en gevaren hem onrustig en kermende maakt in het bidden., en maak getier;
4. Om den roep Bebr. stem; dat is, den roep, din mijne vijanden laten gaan, dat zij mij van alle kanten willen omsingelen en in het verdrf brengen. Verg. 2 Sam. 17:11,12,13,14,21,24. des vijands, vanwege de beangstiging des goddelozen; Dat is, die de goddeloze mij aandoet. want zij schuiven ongerechtigheid Of, valsheid,

ongelijk, onrecht; dat is, zij bezwaren mij met leugens, strooiende van mij allerlei boze stukken, waarmede ik mij dit lijden op den hals gehaald en verdiend heb. op mij, en in toorn haten zij mij.

5. *Mijn hart smart* Dat is, lijdt smart als van een barende vrouw. *in het binnenste van mij, en verschrikkingen des doods* Dat is, dodelijke. *zijn op mij gevallen.*

6. *Vrees en beving komt mij aan, en gruwen overdekt mij;*

7. *Zodat ik zeg: Och* Hebr. *wie zal mij geven, enz., algemene manier van wensen bij de Hebreëen, gelijk boven Ps. 14:7, en Ps. 53:7. Zie Deut. 5:29., dat mij iemand vleugelen* Hebr. *een vleugel, of veder; dat is, vleugelen., als ener duive, gave! ik zou henenvliegen, waar* Hebr. *en zou blijven, of wonen; waar slechts veilig kon zijn, wil hij zeggen. ik blijven mocht.*

8. *Ziet, ik zou ver wegzwerfen, ik zou vernachten* Of, *herbergen, mij onthouden, enz. in de woestijn. Sela.* Zie Ps. 3:3.

9. *Ik zou* Hebr. *Ik zou de ontkoming haasten voor mij, of mij de ontkoming haasten. haasten, dat ik ontkwame, van den drijvenden* Hebr. *wind der drijving, of des storms, des aanvals; dat is, deze vervolging, die mij haastelijk overvalt of dreigt weg te rapen, gelijk een stormwind alles nederwerpt of met zich wegrukt. Verg. 2 Sam. 15:14, en 2 Sam. 17:21. wind, van den storm.*

10. *Verslind hen, HEERE! deel hun tong;* Dat is, hunne spraak. Dit verslinden en verdelen der spraak schijnt te zien op de oordelen Gods, die Hij gevoerd heeft over de bouwers van den toren van Babel, en het rot van Korach; Gen. 11:7,8; Num. 16:32. *want ik zie wrevel* Of, *geweld. en twist in de stad.* Jeruzalem, gelijk sommigen verstaan, duidende den psalm op Absaloms vervolging, wanneer David in haast gevlucht zijnde Absalom daar binnen kwam, gruwelijk ten hove huishoudende en raad nemende, hoe men zijnen vader best zou overvallen en verdelgen, waarin de raadslieden niet wel overeenkwamen doordien God hunne tongen

verdeelde, 2 Sam. 17:14, volgens Davids gebed, hier en 2 Sam. 15:31. Anderen verstaan het van Gibeon Sauls, waar Saul hofhield, verg. Ps. 59:7, of niet juist van ene stad, maar in het algemeen van de ongebonden goddeloosheid, die overal, zelfs in de steden waar de beste orde behoorde te zijn in zwang ging.

11. *Dag en nacht omringen* Te weten, wrevel en twist omringen de stad; of zij de bozen gaan haar de stad romdom; dat is, lopende overal om alle kwaad te bedrijven, of mij te achterhalen. *zij haar op haar muren; en ongerechtigheid en overlast is binnen in haar.*

12. *Enkel* Hebr. *verdervingen; dat is, enkel schenderij, allerlei schade, jammer, verdrukking. verderving is binnen in haar; en list en bedrog wijkt niet van haar straat.*

13. *Want het is geen vijand,* Versta, geen openbaar vijand, want wil hij zeggen was hij mij openbaar vijandig geweest, zo zou het mij zo vreemd niet voorkomen en zo ondragelijk niet vallen. *die mij hoont, anders zou ik het hebben gedragen; het is mijn hater niet, die zich tegen mij groot maakt, anders zou ik mij voor hem verborgen* Dat is, mij voor hem hebben kunnen wachten, hem ontgaan, ontwijken. *hebben.*

14. *Maar gij zijt het, o mens, als van mijn waardigheid,* Hebr. *naar mijne schatting, of waarde; dat is, mijns gelijken, geacht of geschat als ik, of dien ik achtte als mijzelfen. Anders, van mijne orde; dat is, van mijn staat, toestand en kwaliteit. Hierdoor verstaan sommigen Achitofel, van wiens grootachting en vertrouwen zo in het algemeen als bij David in het bijzonder, zie 2 Sam. 16:23; waarom ook van hem als hij zich bij Absalom gevoegd had in het bijzonder geboodschapt werd aan David, als zijnde niet alleen zeer vreemd, onverwacht en trouwelooslijk gedaan, maar ook zulks, dat David ten aanzien van Achitofels uitnemende kloekheid daarop wel te letten had. Die dezen psalm op Sauls tijd duiden, verstaan Abner, of*

- anderen van Sauls krijgsraad. mijn leidsman Of, voornaamste vriend, beleider; te weten, mijner zaken. Zie Spreuk. 16:28, en Spreuk. 17:9; Micha 7:5. en mijn bekende!
15. Wij, die te zamen in zoetheit Hebr. den raad of de verborgenheid, verborgen raad zoet maakten. heimelijk raadpleegden; wij wandelden in gezelschap Of, met de samenlopende schare, Ps. 42:5. Zie van het Het Hebr. woord Ps. 2:1. Hij wil zeggen dat zij tezamen verplicht waren niet alleen door den band van politieke vriendschap en gemeenschap, maar ook door den allersterksten band van religie. ten huize Gods.
16. Dat hun de dood Hij wil zeggen, laat hen schielijk en schrikkelijk omkomen. Zie boven Ps. 55:10. Dit spreekt David door den profetischen Geest en ijver des Heeren gedreven zijnde. als een schuldeiser overvalle, dat zij als levend ter helle nederdalen; want boosheden zijn in hun woning, De plaats waar zij verkeren, of gezelschap, omgang. in het binnenste van hen.
17. Mij aangaande, ik zal tot God roepen, en de HEERE zal mij verlossen.
18. Des avonds Verg. Dan. 6:11, en Hand. 3:1, en Hand. 10:3,9,30. Hij wil zeggen dat hij niet zal ophouden noch moede worden, maar God met zijn dagelijkse gebeden, welker gewoonlijke tijden hij hier verhaalt als moeilijk en lastig vallen. Zie Luk. 18:1., en des morgens, en des middags zal ik klagen en getier maken; en Hij zal mijn stem horen.
19. Hij heeft mijn ziel in Dat is, hij heeft mijn leven uit gevaar gered en mij in vrede gesteld. Dit kan zien op voorgaande verlossingen, of een gelovige en profetische verklaring zijn van de zekerheid ener goede uitkomst, dergelijke vele in dit boek gevonden worden. vrede verlost van den strijd tegen mij; Dat is, die zij mij aandeden, of aandoen wilden. want met menigte zijn zij tegen mij geweest.
20. God zal horen, en zal hen plagen, als die van ouds zit, Sela; dewijl bij hen gans Hebr. gene veranderingen; kleine noch grote te weten, van het kwade tot het goede; zij beteren zich niet in het allerminste, wil hij zeggen. geen verandering is, en zij God niet vrezen.
21. Hij Dat is,elkeen dezer goddelozen, of de voornaamste onder hen, dien de anderen volgen. slaat Of, legt, strekt uit; dat is, hij doet hun kwaad, overlast, geweld, ja hij brengt hen om het leven. Zie Gen. 37:22. zijn handen aan degenen, die vrede Of, zijne vredegenoten, bondgenoten; verg. Ps. 7:5, en Ps. 41:10, en boven vs. 13,15. met Hem hadden; hij ontheiligt Zijn verbond. Dat hij met ede en dienvolgens met aanroeping van Gods heiligen naam gemaakt en bevestigd had, dat breekt hij zonder schromen.
22. Zijn mond Dat is, de woorden zijns monds; waarom ook het bijgevoegde Hebr. woord in het getal van velen staat, zijn gladder. is gladder dan boter, Of, dan of zij boterig, of geboterd waren. Anders: zij maken hunnen mond glad, of zij verzachten hunnen mond als boter. maar zijn hart is krijg; Dat is, vol van krijg of strijd, zij hebben niets dan enkel strijd in den zin, tegen mij. zijn woorden zijn zachter dan olie, maar dezelve zijn blote Hebr. geopende, uitgetogene; dat is, zij zijn dodelijk wondende, zij zoeken mij daardoor in het verderf te brengen, Verg. Spreuk. 12:18, en Ps. 57:5. zwaarden.
23. Werp David spreekt hier zichzelf en alle gelovigen aan. uw zorg op den HEERE, en Hij zal Hebr. Hij zal niet toelaten in eeuwigheid de wankeling, den of des of, voor den rechtvaardige. Verg. Ps. 15:5. u onderhouden; Of, voeden; gelijk het Hebr. woord elders gebruikt wordt; zie Ruth 4:15. Hij zal Hebr. Hij zal niet toelaten in eeuwigheid de wankeling, den of des of, voor den rechtvaardige. Verg. Ps. 15:5. in eeuwigheid niet toelaten, dat de rechtvaardige wankele.

24. Maar Gij, o God! zult die doen Te weten, de voorzeide goddelozen. nederdalen in den put des verderfs; de mannen Zie Ps. 5:7. des bloeds en bedrogs zullen hun dagen niet ter helft brengen; ik, daarentegen, zal op U vertrouwen.

Psalmen 56

1. Een gouden Zie Ps. 4:1, en Ps. 16:1. kleinood van David, voor den opperzangmeester, op Jonath Elem Rechokim; als de Filistijnen hem gegrepen hadden te Gath.
2. Wees mij genadig, o God! want de mens zoekt mij op te slokken; den gansen dag dringt mij de bestrijder.
3. Mijn verspieders zoeken mij den gansen dag op te slokken; want ik heb veel bestrijders, o Allerhoogste! Alzo wordt het Hebr. woord *marom* ook van God gebruikt, Ps. 92:9; Micha . 6:6. Anders, in *hoogheid*; dat is, hoogmoediglijk, trotselijk, of op het hoogste.
4. Ten dage, als ik zal vrezen, Ik zal de vrees wil hij zeggen door vertrouwen op U overwinnen. zal ik op U vertrouwen.
5. In God zal ik Zijn woord Dat is, zijn waarachtige en vaste beloften, die mijn geloof ondersteunen en mij in al mijn lijden vertroosten; ofschoon zij niet zullen achterblijven, dat ik mij daarover verheug en roem in den Heere. Aldus sterkt zich David in zijnen nood. prijzen; ik vertrouw op God, ik zal niet vrezen; wat zoude mij vlees Een broos en vergankelijk mens, en die maar vlees en bloed is. Verg. Ps. 78:39; Jes. 31:3, en Jes. 40:6; Jer. 17:5; ook 2 Kron. 32:8; idem Gen. 6:12. doen?
6. Den gansen dag verdraaien Anders, bekommeren zij mijne zaken. Het Hebr. woord betekent smart, pijn, bekommernis aandoen, en ook formeren, fatsoeneren zie Job 10:8, hetwelk een pottenbakker aan het leem met draaien en drukken doet; alzo schijnt David te willen zeggen dat zij hem verdriet aandoen met dagelijkse verkering en verdraaiing zijner

woorden, die zij om zo te spreken een geheel ander fatsoen geven en met geweld in een valschen zin duiden om hem zwart te maken. zij mijn woorden; al hun gedachten zijn tegen mij ten kwade.

7. Zij rotten samen, zij versteken Om in het verborgene te loeren op mijne wegen en gangen, of zij mij ergens konden betrappen en mijn leven mij benemen, waarnaar zij met verwachting verlangen. zich, zij passen op mijn hielen; als die op mijn ziel Dat is, leven. Zie Gen. 19:17. wachten.
8. Zouden Of, zult Gij hen in hunne ongerechtigheid laten omkomen? dat is, ongestraft laten? Anders: het vrij gaan strekt hun tot onrecht, of overlast, dat is, uwe lankmoedigheid dat Gij hen nog niet straft misbruiken zij tot alle kwaad: Daarom stort, enz. zij om hun ongerechtigheid vrijgaan? Stort de volken Te weten, dezen, die alzo handelen. neder in toorn, o God!
9. Gij hebt mijn omzwerven Hoe dikwijls ik, nu hier dan daar, heb moeten heenvluchten. Zie wijders Job 14:16. geteld; leg mijn tranen Hebr. traan; dat is, elkeen mijner tranen. in uw fles; Of, iederen zak; menselijk van God gesproken, om te verklaren dat God de tranen dergenen, die ten onrechte verdrukt worden, inacht neemt en in waarde houdt, om te zijner tijd recht te doen. Verg. Deut. 32:34. De beide Hebr. woorden betekende omzwerven en fles, hebben een aardige gelijkheid. zijn zij niet in Uw register? Of, boek, rekening; ik weet zekerlijk wil hij zeggen dat Gij hen optekent en niet zult vergeten; manier van vragen, bij de Hebreëen dikwijls gebruikt wanneer men iets buiten allen twijfel stelt.
10. Dan zullen mijn vijanden achterwaarts keren, ten dage als ik roepen Gelijk boven Ps. 4:2. zal; dit weet ik, dat God met mij Of, voor mij, of mijne is; hoe ongezien mijne zaken ook mogen schijnen. Anders, dit weet ik, want God is voor mij. is.

11. *In God zal ik het woord* Zie boven op Ps. 56:5. *prijzen; in den HEERE zal ik het woord* Zie boven op Ps. 56:5. *prijzen.*
12. *Ik vertrouw op God, ik zal niet vrezen; wat zou mij de mens* Alsof hij zeide: een broos schepsel, dat van de aarde gemaakt is. Verg. boven Ps. 56:5. *doen?*
13. *O God! op mij* Dat is, ik heb mij aan U verplicht met geloften, dat ik U dankbaarheid zal bewijzen, wanneer Gij uwe beloften naar uw woord aan mij zult hebben volbracht. Verg. Ps. 66:13. *zijn Uw geloften; ik zal U dankzeggingen* Of, *dankofferen, lofferen. vergelden;*
14. *Want Gij hebt mijn ziel gered van den dood; ook niet* Ene vraag, gelijk boven Ps. 56:9. *mijn voeten van aanstoot, om voor Gods* Dat is, voor uw aangezicht. *aangezicht te wandelen in het licht* Dat de mensen genieten, die op aarde leven. Verg. Ps. 116:9, en Ps. 27:13; Job 33:28,30. *der levenden?*

Psalmen 57

1. *Een gouden* Gelijk in de voorgaanden psalm. *kleinood van David, voor den opperzangmeester, Altascheth; als hij voor Sauls aangezicht vlood in de spelonk.*
2. *Wees mij genadig, o God! Wees mij genadig, want mijn ziel betrouwt op U, en ik neem mijn toevlucht onder de schaduw Uwer vleugelen, totdat de verdervingen zullen voorbij zijn gegaan.*
3. *Ik zal roepen tot God, den Allerhoogste, tot God, Die het aan mij voleinden* Te weten, zijn werk, dat Hij met mij begonnen heeft. Verg. Ps. 138:8; Filipp. 1:6. *zal.*
4. *Hij zal van den hemel zenden* Zijne hand, hulp, of heilige engelen. Zie Ps. 144:7; Dan. 3:28, of *zijne goedertierenheid en waarheid* Of, *trouw; dat is, Hij zal zijn genadige beloften door dadelijke hulp getrouwelijk volbrengen.* Verg. Ps. 40:12, en Ps. 42:9.; gelijk volgt., *en mij*

verlossen, te schande Of, tot *smaadheid brengende. makende dengene, die mij zoekt* Zie Ps. 56:2. *op te slokken. Sela.* Zie Ps. 3:3. *God zal Zijn goedertierenheid en Zijn waarheid* Of, *trouw; dat is, Hij zal zijn genadige beloften door dadelijke hulp getrouwelijk volbrengen.* Verg. Ps. 40:12, en Ps. 42:9. *zenden* Zijne hand, hulp, of heilige engelen. Zie Ps. 144:7; Dan. 3:28, of *zijne goedertierenheid en waarheid* Of, *trouw; dat is, Hij zal zijn genadige beloften door dadelijke hulp getrouwelijk volbrengen.* Verg. Ps. 40:12, en Ps. 42:9.; gelijk volgt..

5. *Mijn ziel* Dat is, ik, mijn persoon. *is in het midden der leeuwen, ik lig onder stokebranden,* Hebr. *vflammigen, of vflammenden,* waardoor hij de vleiers en aandragers verstaat, die hem telkens verrieden en bij Saul aanbrachten, en dien tegen hem ophitsten. Zie 1 Sam. 23:19,20, en 1 Sam. 24:10, en 1 Sam. 26:1. *mensenkinderen, welker tanden spiesen* Dat is, gelijk spiesen, enz. Hebr. *spies. en pijlen zijn, en hun tong een scherp* Verg. Ps. 55:22, en Ps. 59:8. *zwaard.*
6. *Verhef* Verg. Ps. 57:4, omdat God zich stilhield, maakten Davids vijanden zich wijs dat God op hem niet achtte en hun goddeloos doen voor goed kende, waarmede zij God onteerden. Hierom bidt hij dat God van den hemel op de aarde het tegendeel openlijk tone, tot eer zijner gerechtigheid en waarheid. Verg. Ps. 58:11,12. *U boven de hemelen, o God! Uw eer zij over de ganse aarde.*
7. *Zij hebben een net bereid voor mijn gangen, mijn ziel was nedergebukt; zij hebben een kuil voor mijn aangezicht gegraven; zij zijn er midden in gevallen. Sela.*
8. *Mijn hart is bereid, Of, gesterkt, zie Ps. 108:2, enz. en de aantekening aldaar. O God! mijn hart is bereid; ik zal zingen, en psalmzingen.*

9. Waak op, mijn eer! waak op, gij, luit en harp! ik zal in den dageraad opwaken.
10. Ik zal U loven onder de volken, o Heere! ik zal U psalmzingen onder de natien.
11. Want Uw goedertierenheid is groot tot aan de hemelen, en Uw waarheid tot aan de bovenste wolken.
12. Verhef U *Gelijk boven Ps. 57:6. boven de hemelen, o God! Uw eer zij over de ganse aarde.*

Psalmen 58

1. Een gouden *Gelijk Ps. 57:1. kleinood van David, voor den opperzangmeester, Altascheth.*
2. Spreekt *gijlieden waarlijk gerechtigheid, gij, vergadering? Oordeelt gij billijkheden, gij, mensenkinderen?*
3. Ja, gij werkt *Of, bedenkt verkeerdheden, slimmigheden, schalkheden. ongerechtigheden in het hart; gij weegt Inplaats van de weegschaal uwer vonnissen recht te houden, gelijk het betaamde doet gij onrecht overwegen om de onschuldigen te verdrukken. het geweld uwer handen op de aarde.*
4. De goddelozen zijn vervreemd *Te weten, van God; en zijn van bozen aard, dien zij niet konden afleggen of laten. Verg. Jes. 48:8. van de baarmoeder aan; de leugensprekers dolen In kwade wegen, den rechten weg niet ingaande. van moeders buik Dit woord wordt elders daarbij gevoegd. Zie Richt. 16:17. Verg. met Richt. 13:5,7, en Joh. 3:10. aan.*
5. Zij hebben vurig venijn, naar gelijkheid van vurig slangenvijn; zij zijn als een dove adder, die haar oren toestopt;
6. Opdat *Of, die niet hoort. zij niet hore naar de stem der belezers, Hebr. eigenlijk mompelaars, omdat de tovenaars en*

bezweerders binnensmonds spreken en murmelen. desgenen, die ervaren Of, gellerd, listig, kloek. Hebr. wijs gemaakt. Verg. 2 Sam. 13:3. is met bezweringen Hebr. koppelende, koppelingen; gelijk Deut. 18:11. Deze gruwelen worden van den Heiligen Geest geenzins voor goed erkend, gelijk Deut. 18:10,11,12, blijkt; maar wordt algemene gelijkenis daarvan genomen, om de hardnekkigheid en ongezeggenheid van Davids en aller vromen vijanden levendig af te malen. Alzo wordt ene gelijkenis genomen van een dief, Openb. 16:15, enz., van den onrechtvaardigen rechter, Luk. 18:1,2,6,7, van den onrechtvaardigen rentmeester; Luk. 16: enz. om te gaan.

7. O God! verbreek *Zoals men een gebouw afbreekt, of omrukt. hun tanden Dat is, de macht om kwaad te doen en de vromen te beschadigen. Zie Job 29:17. in hun mond; breek Zoals men een gebouw afbreekt, of omrukt. af de baktanden Dat is, de macht om kwaad te doen en de vromen te beschadigen. Zie Job 29:17. der jonge leeuwen, o HEERE!*
8. Laat hen smelten *Dat is wegvloeien, gelijk iets, dat gesmolten is, daarheen vloeit. Anders, zij zullen verworpen worden, zij zullen als water weggeen, en zo in het volgende. als water, laat hen daarhenen drijven; legt Hebr. zal hij, of hij zal zijne pijlen treden; dat is, den boog spannen en zijne pijlen daarop leggen. Alzo Ps. 64:4. hij zijn pijlen aan, laat hen zijn, alsof zij afgesneden En vervolgens, verstompt, zodat zij niet kunnen doordringen, of beschadigen. Anders, laat hen zijn als korenaren, of stoppelen, stro; dat is, licht en krachteloos. waren.*
9. Laat hem henengaan, als een smeltende *Hebr. een slak der smelting. slak; laat hen, Alle goddeloze vijanden. als ener vrouwe misdracht Of, misval. Zie Job 3:16; Pred. 6:3., de zon niet aanschouwen.*
10. Eer dan uw potten *Het Hebr. woord zoals het hier gevonden wordt heeft in de Heilige Schrift meest de betekenis van potten,*

of ketels. **den doornstruik** Dat is het vuur der doornen, dat daaronder gestookt is. De zin van dit vs. dat wel verscheidenlijk, doch blijvende den zin enerlei, wordt overgezet os: dat God de vijanden zeer haastiglijk en onvoorziens, als in een groot onweder, zal wegrapen en verdoen, eer zij hun goddeloze praktijken zullen hebben uitgewrocht. Verg. Ps. 55:24. **gewaar worden, zal Hij hem als levend,** Dat is, zeer haast, gelijk aan Korach, enz. geschiedde; zie ook Ps. 55:16. Anders, zowel het rauwe als het **aangebrande**; dat is, gelijk een zware storm de vleespotten, met al wat er in is, zo rauw en koud als heet, zou omverwerpen, alzo, enz. Sommigen aldus: Eer men uwe doornen; dat is, schadelijke praktijken zal gevoelen, zijnde doornen van een doornstruik; dat is, zeer scherp stekende zal Hij zowel de verse als de **aangebrande of verdroogde** te weten, doorn, dat is, den een met den ander, jongen en ouden in onweder wegrapen. Verg. 2 Sam. 23:6,7. **als in heten toorn wegstormen.**

11. **De rechtvaardige zal zich verblijden, als hij de wraak Gods,** dat is zijn rechtvaardig oordeel over de goddelozen. **aanschouwt; hij zal zijn voeten wassen** Dit betekent de grootheid der nederlaag. Verg. Ps. 68:24; Openb. 14:20. **in het bloed des goddelozen.**

12. **En de mens zal zeggen: Immers is er vrucht** Dat is, een troostelijke uitkomst en genade vergoeding voor degenen, die God vrezen en om zijnen naam onschuldig lijden; welke hun zo lief en aangenaam is, gelijk een zoete vrucht, die zij na hun arbeid en moeite genieten. Verg. Hebr. 12:11; Spreuk. 1:31. **voor den rechtvaardige; immers is er een God, Die op de aarde richt.** Hebr. Elohim die richten. Zie hiervan Gen. 20:13.

Psalmen 59

1. **Een gouden** Zie Ps. 57:1. **kleinood van David, voor den opperzangmeester, Altascheth; toen Saul gezonden had, die zijn huis bewaren zouden, om hem te doden.** Maar david, door Gods

genadige regering, door Michal ter venster uitgelaten en ontkomen was; 1 Sam. 19:12.

2. **Red mij van mijn vijanden, o mijn God! stel mij in een hoog vertrek voor degenen, die tegen mij opstaan.**

3. **Red mij van de werkers der ongerechtigheid, en verlos mij van de mannen** Zie Ps. 5:7. **des bloeds.**

4. **Want zie, zij leggen mijner ziel** Dat is, persoon, of leven. **lagen; sterken rotten zich tegen mij; zonder** Zonder dat ik tegen hen gezondigd, of hun iets misdaan heb, buiten al mijne schuld. **mijn overtreding, en zonder** Zonder dat ik tegen hen gezondigd, of hun iets misdaan heb, buiten al mijne schuld. **mijn zonde, o HEERE!**

5. **Zij lopen en bereiden** Tot mijne vervolging. **zich zonder mijn misdaad; waak op mij tegemoet,** Dat is, om mij ter rechter tijd en plaats te helpen en te ontzetten. **en zie.** In welke nood ik zat of welk kwaad zij al tegen mij aanleggen.

6. **Ja, Gij HEERE, God der heirscharen,** Zie 1 Kon. 18:15. **God Israels! ontwaak, om al deze heidenen** Bastaard-Israëlieten, die den heidenen in barbaarse boosheid en bitterheid gelijk zijn. Verg. Gen. 21:1. **te bezoeken; Dat is, straffen.** Zie Gen. 21:1. **wees niemand** Hebr. **Wees geen ongerechte trouwbrekers genadig. van hen genadig, die trouwelooslijk ongerechtigheid bedrijven.** Sela. Zie Ps. 3:3.

7. **Tegen den avond keren** Als zij mij den ganse dag gezocht en niet gevonden hebben, of, **zij keren ginds en weder om mij ergens te betrappen. zij weder, zij tieren als een hond** Die blaft en groot getier maakt als hij een wild najaagt, of raast en huult om eten als hem hongert en hij niets krijgt. Zie Ps. 59:15,16, en verg. Ps. 22:17., **en zij gaan rondom de stad.**

8. **Zie, zij storten** Of, **gieten, bobbelen, of borrelen uit allerlei lasterredenen van mij.** Van het Hebr. woord , zie Ps. 19:3, en verg. Jer. 6:7, en onder Ps. 59:13, Ps. 59:13.

overvloediglijk uit met hun mond; zwaarden zijn op hun lippen; want wie hoort Dit zijn de woorden der vijanden, waarmede zij te kennen geven dat zij door geen vreze Gods wederhouden worden, sprekende al wat zij willen, alsof er geen God ware, die het hoorde. Zie Ps. 10:11, en Ps. 94:7. *het?*

9. Maar Gij, HEERE! zult hen belachen; Zie Ps. 2:4. Gij zult alle heidenen Zie Ps. 59:6. *bespotten.*

10. Tegen zijn sterkte zal ik op U wachten; want God is mijn Hoog Vertrek.

11. De God mijner Of, mijner weldadigheid; dat is, mijn goedertierene of weldadige God, die mij gunstig of wèl genegen en zijne goedertierenheid aan mij bewezen heeft. Verg. Jer. 2:2, met de aantekening. *goedertierenheid zal mij voorkomen; Of, bejegenen, ontmoeten; dat is, ter rechter tijd goedertierenlijk helpen. God zal mij op mijn verspieders doen zien.*

12. Dood Breng hen niet tevens en schielijk om, maar verdeel uwe oordelen op tijden en malen, opdat mijn volk waarover Gij mij tot koning gezalfd hebt, of mijne landslieden de menigvuldigheid uwer straffen voor en na aanschouwende, des te beter daaraan gedenken en daardoor geleerd worden. *hen niet, opdat mijn volk het niet vergete; doe hen omzwerven Tot een schouwspel. door Uw macht, en werp Of, doe hen nederdalen, uit hunne staat en eer, waarop zij zich trotselijk verlatende, zoveel kwwads voornemen en bedrijven. hen neder, o Heere, ons Schild!*

13. Om Omdat er niet dan zonde te weten, trots spreken, vloeken en liegen over mij uit hunne mond gaat. Sommigen voegen deze woorden bij het woord *vergeten* in het voorgaande Ps. 59:12, in dezen zin: *Opdat mijn volk niet vergete hoe trots zij plgen te spreken en hoe zij daarover varen; te weten, dat zij daarin alzo gevangen worden, dat men van hun vloeken en liegen de oorzaak hunner straf niet genoeg kan vertellen. Die zij dagelijks in*

hunne redenen zonder schroom bij menigten uitsmuiten, gelijk boven Ps. 59:8. Anders: zij zullen van den vloek en van de magerheid vertellen. Anders: de zonde huns monds is het woord hunner lippen; laat hen dan, enz.; dat is, het is al leugen wat zij spreken; daarom, enz. de zonde huns monds, om het woord hunner lippen; en laat hen gevangen worden in hun hoogmoed; en om den vloek, en om de leugen, die zij vertellen. Die zij dagelijks in hunne redenen zonder schroom bij menigten uitsmuiten, gelijk boven Ps. 59:8. Anders: zij zullen van den vloek en van de magerheid vertellen.

14. Verteer Allengskens door verscheidenen plagen, uit verg. van Ps. 59:12. *hen in grimmigheid; verteer hen, dat zij er niet zijn, en laat hen weten Dat is, gewaarworden, bevinden., dat God heerser is in Jakob, Onder Gods volk, Israël. ja, tot aan de einden der aarde. Sela.*

15. Laat Hier herhaalt de profeet vast dezelfde woorden, die boven Ps. 59:7. staan, maar spottenderwijze, uit een heilig vast vertrouwen van Gods rechtvaardige vergelding, die zijne vijanden zou wedervare. *hen dan tegen de avond wederkeren, laat hen tieren als een hond, en rondom de stad gaan;*

16. Laat hen zelfs omzwerven Gelijk Ps. 59:12. *om spijs; Hebr. om te eten. en laat hen vernachten Zie het tegendeel Spreuk. 19:23. Anders: murmureren, huilen, grijnzen, zo zij niet verzadigd zijn; omdat het Hebr. woord in beide betekenissen gevonden wordt., al zijn zij niet verzadigd.*

17. Maar ik zal Uw sterkte zingen, en des morgens Uw goedertierenheid vrolijk roemen, omdat Gij mij een Hoog Vertrek zijt geweest, en een Toevlucht ten dage, als mij bange was.

18. Van U, Alzo wordt het Hebr. woord *el* somtijds genomen. Zie Job 42:7, en boven Ps. 2:7. Anders, *mijne sterkte is bij U, dies zal ik U, enz. o mijn Sterkte! zal ik*

psalmzingen; want God is mijn Hoog Vertrek, de God mijner Gelijk boven Ps. 59:11. goedertierenheid.

Psalmen 60

1. Een gouden Zie Ps. 16:1. kleinood van David tot Hebr. *om te leren*; dat is Gods kerk te onderwijzen van hetgeen in dezen psalm begrepen is. lering, voor den opperzangmeester, Zie Ps. 4:1. op Schusan Eduth;
2. Als hij gevochten had met de Syriers van Mesopotamie, en met de Syriers van Zoba; en Joab wederkwam, en de Edomieten sloeg in het Zoutdal, twaalf duizend.
3. O God! Gij hadt ons verstoten, Gij hadt ons gescheurd, Gij zijt toornig geweest; keer weder tot ons.
4. Gij hebt het land geschud, Ene gelijkenis, genomen van de aardbeving, die het aardrijk doet scheuren en vele ellenden veroorzaakt. De zin is: Gij hadt den staat des lands schrikkelijk veranderd. Verg. Hagg. 2:7,8, met Hebr. 12:26,27, en Ezech. 31:16. Gij hebt het gespleten; genees zijn breuken, want het wankelt.
5. Gij hebt Uw volk een harde Gelijk onder anderen geweest is de ark Gods van de Filistijnen was veroverd, Israël dikwijls verslagen, zelfs hun koning Saul met het ganse leger, enz. **zaak doen zien**; Dat is, gevoelen, ondervinden, Gij hebt hen hard aangetast. Zie Job 7:7. Gij hebt ons gedrenkt met zwijmelwijn. Of, *wijn der siddering, schudding*; dat is, Gij hebt ons zo overvallen met uwe straffen, dat wij als van onze zinnen en allen moed beroofd waren, gelijk mensen, die van zeer sterken wijn dronken zijnde, zwijmelen, beven en sidderen. Zie Jes. 51:17,20,21,22, en verg. Nah. 2:3; waar het verwante Hebr. woord gebruikt wordt van het *schudden, beven* en *drillen* der spiesen.
6. **Maar nu** In dit vers spreekt de profeet van de weldaad Gods in dezen tijd zijn volk bewezen. **hebt Gij dengenen, die U**

vrezen, een banier Makende mij, tot der vromen troost en verlossing, ten koning, en ons verlenende dzen triomf van victorie. Verg. Ps. 20:6. **gegeven, om *die* op te werpen, vanwege** Om te tonen dat Gij waarachtig zijt in uwe beloften, waarvan wijders in het volgende. **de waarheid.** Sela.

7. Opdat Dit vers en al de volgende tot het einde van dezen psalm worden herhaald Ps. 108:7, enz. Zie ook aldaar. **Uw beminden zouden bevrijd worden; geef** Verg. Ps. 20:5,6,7, en Ps. 21:2,3. **heil *door* Uw rechterhand, en verhoor ons. Of *mij*.**
8. God heeft gesproken in Zijn heiligdom; Waar de ark des verbonds was, die David nu te Zion gehaald had, 2 Sam. 6: hij schijnt te willen zeggen dat hij God *eer hij deze oorlogen aanving* naar zijn raad vragende, een zeer gunstig antwoord van tussen de cherubim ontvangen had, volgens hetwelk hij nu, deze victorie verkregen hebbende, zeer verheugd was en een goed vertrouwen had van al de rest. Anders, *door, of bij zijne heiligheid*; zulks dat het een zeker en vast woord is, als van den heiligen God gesproken zijnde. ***dies* zal ik van vreugde opspringen; ik zal Sichem Van Sichem en Sukkoth Van Sichem en Sukkoth, zie Gen. 12:6, en Gen. 33:17; Richt. 8:5. Hij wil zeggen dat hij van deze en de volgende plaatsen volkomen heer en bezitter zal zijn, aan beide zijden van de Jordaan., zie Gen. 12:6, en Gen. 33:17; Richt. 8:5. Hij wil zeggen dat hij van deze en de volgende plaatsen volkomen heer en bezitter zal zijn, aan beide zijden van de Jordaan. delen, en het dal van Sukkoth Van Sichem en Sukkoth, zie Gen. 12:6, en Gen. 33:17; Richt. 8:5. Hij wil zeggen dat hij van deze en de volgende plaatsen volkomen heer en bezitter zal zijn, aan beide zijden van de Jordaan. zal ik afmeten.**
9. Gilead is mijn, en Manasse is mijn, en Efraim is de sterkte Dat is, de voornaamste sterkte van mijn rijk; of, als mijne hoornen. Zie Deut. 33:17. **mijns hoofds; Juda is mijn wetgever. Dat is, mijn koninklijke zitplaats. Zie Gen. 49:10.**

10. **Moab is mijn waspot;** Dat is, ik zal de Moabieten en andere vreemde vijandelijke volken zo vernederen, dat ik hen tot mijn slechtste en verachtelijkste diensten zal gebruiken. Verg. 2 Sam. 8:2. Hebr. *pot mijner wassing*. **op Edom zal ik mijn schoen** Dat is, ik zal hen tenonder brengen, bezitten, erven en als onder mijne voeten leggen. Verg. Ruth 4:7, en Richt. 5:21. **werpen! juich** Dit spreekt hij spottenderwijze tot de trotse Filistijnen, die gewoon waren Israël te beschimpen, willende zeggen dat hij integendeel over hen zal triomferen en juichen, gelijk hij deze woorden verklaart in de herhaling Ps. 108:10. **over mij, o gij Palestina!**
11. **Wie zal mij voeren** Een manier van wensen, te kenne gevende de zwaarigheid, die, naar de natuur der zaak, daarin gelegen was, dat hij de vaste Hebr. *stad der vastigheid*. steden, die tegen hem waren, of *gelijk sommigen menen* bijzonderlijk der Ammonieten hofdstad Rabba *waarvan* 2 Sam. 12:26,29, enz. zou mogen winnen. **in een vaste Hebr. stad der vastigheid. stad?** Wie zal mij leiden tot in Edom?
12. **Zult Gij het niet zijn, o God! Die ons verstoten hadt, en niet uittoogt, o God! met onze heirkrachten?**
13. **Geef Gij ons hulp uit de** Dat is, door welke wij uit onze benauwdheid mogen raken. **benauwdheid, want 's mensen heil is** Of, *verlossing, behoudenis. ijdelheid. Of, leugen;* dat is, men wordt er mede bedrogen, men komt er mede tekort, als met een leugen of ijdel ding, wanneer men zich in den nood daarop verlaat. Verg. Ps. 4:3.
14. **In God zullen wij kloeke** Hebr. *kloekheid, dapperheid*. **daden doen, en Hij zal onze wederpartijders vertreden.**

Psalmen 61

1. *Een psalm van David, voor den opperzangmeester, op de Neginoth.*
2. O God! hoor mijn geschrei, merk op mijn gebed.

3. **Van het einde** Of, *uiterste*, waarheen hij voor Absalom heeft moeten vluchten, 2 Sam. 17:24, waarop sommigen dezen psalm passen. **des lands roep ik tot U als mijn hart overstelpt** Of, *overdekt*, te weten met angst, benauwdheid, zorg en bekommernis. Verg. Ps. 77:4, en Ps. 102:1, en Ps. 107:5, en Ps. 142:4, en Ps. 143:4, idem Klaagl. 2:11,12,19. **is; leid mij op een rotssteen, die mij te hoog** Dat is, in een verzekerde plaats, waar ik niet zou kunnen in of op komen dan door uwe kracht. **zou zijn.**
4. **Want Gij zijt mij een Toevlucht geweest, een sterke** Hebr. *toren der sterkte*. **Toren voor den** Hebr. *van het aangezicht des vijands;* dat is, om mij voor of tegen hem te verzekeren en te beschermen. **vijand.**
5. **Ik zal in Uw hut** Dat is, in uw heiligen tabernakel een lange tijd, en voorts in den hemel, dooe de tabernakel afgebeeld, in alle eeuwigheid. Zie onder Ps. 61:6. **verkeren in eeuwigheden; ik zal mijn toevlucht nemen in het verborgene** Dat de Schrift elders verklaart door de *schaduw* der vleugelen. Zie Ruth 2:12, en boven Ps. 57:2. **Uwer vleugelen. Sela.** Zie Ps. 3:3.
6. **Want Gij, o God! hebt gehoord naar mijn geloften;** Dat is, mijne gebeden, die ik U met beloften van dankbaarheid heb voorgedragen, gelijk de heiligen plegen te doen. Zie Gen. 28:20; Richt. 11:30,31; Ps. 116:18, en Ps. 132:2, en onder Ps. 61:9. **Gij hebt mij gegeven de erfenis** Hij ziet naar het land Kanaän, waarover hem God, met beloften zijner beschutting, tot koning had gesteld, vertrouwende dat Hij hem dienvolgens daaruit niet zou verstoten, gelijk ook niet van het erfdeel des hemelsen Kanaäns, waarvan het aardse een voorbeeld en pand was. Zie Hebr. 11:8,10,13,14,15,16. **dergenen, die Uw Naam vrezen.**
7. **Gij zult** Of, *doe toe;* biddenderwijze, en alzo in het volgende. **dagen tot des** Of, *boven, op.* **konings** Verstaande zichzelf *niettegenstaande de vijanden voorhadden hem het leven te benemen* en bijzonder den Heere Christus zijnen Zonen naar het vlees,

wiens voorbeeld hij was. Verg. 2 Sam. 7:13,16; Ps. 72: en Ps. 89:21,30,37,38. **dagen toedoen**; zijn jaren zullen zijn als van **geslacht** Hebr. *geslacht en geslacht*; dat is, in alle geslachten. **tot geslacht** Hebr. *geslacht en geslacht*; dat is, in alle geslachten.;

8. Hij zal eeuwiglijk voor Gods aangezicht zitten; Regerende op zijnen troon. Zie Ps. 29:10; Luk. 1:32,33; Hand. 2:30. **bereid** Of, *beschik, bestel*; gelijk zijn toegeleid en voorbereid deel. In het Hebr. wordt hetzelfde woord *man* gebruikt, als voor het hemelse *man*, waarmede God Israëlspijzigde in de woestijn, gelijk met een *voorbereide* spijs. **goedertierenheid en waarheid**, dat zij hem behoeden.
9. Zo zal ik Uw Naam psalmzingen in eeuwigheid; opdat Of, *mits betalende*, enz. ik mijn geloften Zie boven Ps. 61:6, en Job 22:27. **betale, dag bij dag**. Hebr. *dag dag*; dat is, dag bij dag, dagelijks. Zie Gen. 39:10; idem Ps. 68:20; Jes. 58:2.

Psalmen 62

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester, over Jeduthun. Dat is, het geslacht en de orde van Jeduthun, of aan Jeduthun, als zijnde een opperzangmeester, gelijk Ps. 39:1. Zie aldaar.
2. Immers is mijn ziel stil tot God; van Hem is mijn heil.
3. Immers is Hij mijn Rotssteen en mijn Heil, mijn Hoog Vertrek, ik zal niet grotelijks Niet alzo, dat ik ten enenmale zou vervallen en verloren gaan. Zie Ps. 15:5, en voorts 1 Cor. 10:13, en 2 Cor. 4:9. **wankelen**.
4. Hoe lang zult gijlieden kwaad Het Hebr. woord *dat alleenlijk hier gevonden wordt* betekent allerlei kwade praktijken tot iemands verdriet en verderf te bedenken en in het werk te stellen. **aanstichten tegen een man?** Te weten, mij, alsof hij zeide: tegen één enigen man, den onschuldigen en goeden David, die u niets heeft misdaan, ja zich als een *man* en held voor Saul en Gods

volk gekwetten heeft. Verg. Jer. 5:1. **Gij allen zult gedood** De vervulling hiervan kan men afnemen uit de slag, waarin Saul met de zijnen gebleven is; 1 Sam. 31;. **worden; gij zult zijn als een ingebogen** Die zich neigt tot den val. **wand, een aangestoten muur**. Versta, die van losse stenen tot een heining *als om wijngaarden en anderzins tot een scheiding*, zie Num. 22:24; Spreuk. 24:31, is opgehoopt, en aangestoten zijnde, lichtelijk wordt omgestort. Deze gelijkenis beduidt een haastigen en zwaren val. Zie Jes. 30:13; Ezech. 13:13,14.

5. Zij raadslagen slechts, om *hem* Mij, David, dien God tot de koninklijke hoogheid verkoren en gezalfd heeft. **van zijn hoogheid te verstoten**; zij hebben behagen in leugen; met hun mond zegenen Verg. Ps. 5:10, en zie 2 Sam. 8:10, en Job 31:20. **zij**; maar met hun binnenste vloeken zij. Sela. Zie Ps. 3:3.
6. Doch gij, o mijn ziel! zwijg Zie boven Ps. 62:2. **Gode**; want van Hem is mijn verwachting. Dat is, ik verwacht van Hem mijn heil, gelijk Ps. 62:2.
7. Hij is immers mijn Rotssteen en mijn Heil, mijn Hoog Vertrek; ik zal niet wankelen.
8. In God is mijn Heil en mijn Eer; de Rotssteen mijner sterkte, mijn Toevlucht is in God.
9. Vertrouw op Hem te aller tijd, o gij volk! Stort ulieder hart Dat is, de begeerten uws harten, gebeden met tranen. Verg. 1 Sam. 1:15; Klaagl. 2:19, en Ps. 42:5. **uit voor Zijn aangezicht**; God is ons een Toevlucht. Sela.
10. Immers zijn de gemene lieden ijdelheid, de grote lieden zijn leugen; Dat is, beiden, kleinen en groten, zijn een gans nietig en bedriegelijk ding. Zie Job 15:31. **in de** Of, *in de weegschaal zouden zij tezamen opgaan boven, of meer dan ijdelheid*; dat is, de ijdelheid zou overwegen, zij zouden minder wegen dan ijdelheid. **weegschaal opgewogen**, zouden zij samen *lichter* zijn dan de ijdelheid.

11. Vertrouwt niet op onderdrukking
Dat gij iemand met list of geweld zoudt verdrukken en pogen te verwoesten. Zie Jes. 30:12., noch op roverij; wordt niet ijdel Uzelven bedriegende en bij anderen voor dwaas geacht, omdat gij u op ijdele dingen verlaat. Verg. Ps. 31:7., als het vermogen Rijkdom en macht. overvloedig Als een kruid, dat in menigte opkomt en voorspruit. Verg. Ps. 92:15; Spreuk. 10:31. aanwast, en zet er het hart niet op.
12. God heeft een ding gesproken, ik heb dit tweemaal Dat is, menigmaal, een zeker getal voor het onzekere, naar het gebruik der Schrift. gehoord: dat de sterkte Godes is. Of, *God toekomt, toebehoort*; dat Hij *sterkte heeft*, te weten, om bozen te bedwingen en te straffen; gelijk Hij ook goedertierenheid heeft met sterkte *gelijk volgt* om den zijnen wel te geven.
13. En de goedertierenheid, o Heere! is Uwe; want Of, *zekerlijk, voorwaar*. Gij zult een iegelijk vergelden naar zijn werk.

Psalmen 63

1. Een psalm van David, als hij was in de woestijn van Juda. Gevlucht voor Saul. Zie 1 Sam. 22:5, en 1 Sam. 24:14,15.
2. O God! Gij zijt mijn God! ik zoek U in den dageraad; mijn ziel dorst naar U; mijn vlees verlangt naar U, in een land, dor en mat, zonder water.
3. Voorwaar, ik heb U in het heiligdom Dat is, uw reine godsdienst, waarin Gij deze uwe eigenschappen openbaart, en waarin de *Messias* werd afgebeeld. *aanschouwd, ziende* Anders aldus: *Om uwe sterkte en uwe eer te zien, also ik U in het heiligdom aanschouwd heb*. De woorden een weinig verzet zijnde. Uw sterkheid en Uw eer;
4. Want Uw goedertierenheid is beter dan het leven; mijn lippen zouden Wanneer mij zulks mocht gebeuren. Of, *zullen U prijzen*; en zo voorts in het volgende. U prijzen.

5. Alzo zou ik U loven Hebr. *zegenen*. Versta, wanneer Gij mij de genade zult hebben gedaan dat ik wederom vrijelijk in uw huis mag verschijnen, gelijk tevoren. in mijn leven; Dat is, zolang ik leef, gelijk Ps. 104:33, en Ps. 146:2. in Uw Naam zou ik mijn handen Hebr. *palmen*; zie Ps. 28:2. opheffen.
6. Mijn ziel zou als met smeer en vettigheid verzadigd Dit stelt hij tegen den geestelijken dorst en honger naar den publieken godsdienst en vergaderingen der heidenen, waarvan Ps. 63:2,3; zie Ps. 36:9. worden, en mijn mond zou roemen met vrolijk Hebr. *lippen der vrolijke gezangen, of der juichingen*. zingende lippen.
7. Als ik Uwer gedenk op mijn legerstede, zo peins ik aan U in de nachtwaken. Van de vier delen des nachts, bij de Joden genoemd *nachtwaken*; zie Exod. 14:24; 1 Sam. 11:11; Klaagl. 2:19; Matth. 14:25, en Matth. 24:43; Mark. 6:48, en verg. wijders Ps. 1:2.
8. Want Gij zijt mij een hulp Anders, *volkomen hulp*. Van zulke bijvoeging dezes woords *volkomen*, zie Ps. 44:27, en verg. Ps. 3:3. geweest; en in de schaduw Dat is, uwe beschutting. Zie Ruth 2:12. Uwer vleugelen zal ik vrolijk zingen.
9. Mijn ziel kleeft U achteraan; Willende U volgen, niet willende van U scheiden. Uw rechterhand ondersteunt mij.
10. Maar dezen, *die* mijn ziel Dat is, die naar mijn leven staan zie Exod. 4:19; 2 Sam. 4:8 om mij dat te benemen, met zulk een geraas en onstuimigheid, dat het ganse land daarvan gewaagt. Zie Ps. 35:8. zoeken tot verwoesting, zullen komen in de onderste Dat is, zij zullen ter aarde worden nedergeveld, sterven en verderven in de aarde en hel. plaatsen der aarde.
11. Men zal hen Hebr. *zij zullen hem storten* Dat hun bloed, leven en levenskrachten, als water uitgestrot, wegvloeien en verdwijnen. Verg. 2 Sam. 14:14.; dat is, men zal een ieder van hen storten Dat hun bloed, leven en levenskrachten, als

water uitgestrot, wegvloeien en verdwijnen. Verg. 2 Sam. 14:14., enz. **storten** Dat hun bloed, leven en levenskrachten, als water uitgestrot, wegvloeien en verdwijnen. Verg. 2 Sam. 14:14. **door het geweld** Hebr. *de handen*. Zie Job 5:20. **des zwaards; zij zullen de vossen** Die hun verworpen, dode lichamen zullen opeten. Deze dieren waren bij menigten in die landen. Zie Richt. 15:4. Verg. wijders Openb. 19:21. **ten deel worden.**

12. **Maar de koning** Namelijk, ik David, als mij God naar zijne beloften, tot het koninkrijk zal hebben verheven, dat zij zoeken te beletten; Ps. 62:5. **zal zich in God verblijden; een iegelijk, die bij Hem** Te weten, bij God, dat is, die Hem recht eert en dient, zal zich met vreugde gelukkig achten in God en zijn genadewerk, dat Hij aan mij en zijn volk zal hebben bewezen. Alzo Ps. 64:11. **zweert, zal zich beroemen; want de mond der leugensprekers** Die nu zo stout en onbeschaamd van mij en andere vromen liegen, verdichtende en uitstrooiende al wat zij willen. **zal gestopt worden.**

Psalmen 64

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester. Zie Ps. 4:1.
2. Hoor, o God! mijn stem in mijn geklag; behoed mijn leven voor des vijands schrik.
3. Verberg mij voor den heimelijken raad der boosdoeners, voor de oproerigheid *Of, geraas, rumoerig rotten*. Zie van het Hebr. woord Ps. 2:1. **van de werkers der ongerechtigheid.**
4. Die hun tong scherpen als een zwaard, een bitter woord aanleggen Hebr. *treden*; dat is spannen, gelijk men den voetboog treedt als men dien wil spannen en pijlen daarop leggen; alzo boven Ps. 58:8, enz. *Of, zij hebben gespannen; een bitter woord is hun pijn. als hun pijn;*
5. Om in verborgen plaatsen den oprechte te schieten; haastig Dat is, onvoorziens; alzo Ps. 64:8. **schieten zij**

naar hem, en vrezen Schromen of ontzien God noch mensen. **niet.**

6. Zij sterken zichzelf *in* een boze zaak; zij houden spraak van strikken te verbergen; zij zeggen: Wie zal ze zien?
7. Zij doorzoeken allerlei Hebr. *schalkheden*, of *onrechtvaardige, slimme, verkeerde trekken*; dat is, zij bedenken met alle vlijt en scherpzinnigheid allerlei boze vonden, om heun goddeloos voornemen onder een schijn uit te voeren. **schalkheid; ten uiterste** Hebr. *zij voltrekken een doorzochte doorzoeking*, of, *een onderzoek dat te onderzoeken is*. Verg. Ps. 137:8; *alles wil hij zeggen* doorsnuffelen, beproeven en ondervinden zij, of het dus of zo best zou mogen gelukken. Anders: *wij worden verteerd door hunne doorzochte doorzoeking; dat is, arglistige praktijken zo diep is het binnenste eens mans en het hart*. **doorzoeken zij, wat te doorzoeken is; zelfs het binnenste eens mans, en het diepe hart.**
8. Maar God zal hen haastig met een pijl schieten; hun plagen zijn er.
9. En hun tong Waarmede zij zo gruwelijk en bitterlijk tegen God, mij en alle vromen gezondigd hebben; dat is, hun eigen woorden zullen hen vangen en verstrikken, ja zij zullen zich Die hun tevoren was toegedaan, zal dan met hen niet meer te doen willen hebben. Hebr. *zullen wegzwerfen*, of *wegvluchten*, in het getal van velen, alzo in het volgende Ps. 64:10. **zelve** onder elkander met hun lasterlijke tongen verdriet aandoen en ten val brengen. **zal hen** Hebr. *zal hem*; dat is, een ieder van hen, hen allemaal. **doen aanstoten tegen zich** Die hun tevoren was toegedaan, zal dan met hen niet meer te doen willen hebben. Hebr. *zullen wegzwerfen*, of *wegvluchten*, in het getal van velen, alzo in het volgende Ps. 64:10. **zelve; een ieder**, Anders, *zij zullen omdolen, een ieder zal op hen zien, of aan hen zien*; tw eten, Gods rechtvaardig oordeel, gelijk Ps. 59:11, enz. **die hen ziet, zal zich** Die hun tevoren was toegedaan, zal dan met hen niet meer te doen willen hebben. Hebr. *zullen*

wegzwerven, of wegvluchten, in het getal van velen, also in het volgende Ps. 64:10. wegpakken.

10. En alle Dat is, vele personene van allerlei stand. Hebr. *allen*, of *een ieder mens*, zullen vrezen. mensen zullen vrezen, en Gods werk verkondigen, en Zijn doen verstandelijk aanmerken.
11. De rechtvaardige zal zich verblijden in den HEERE, en op Hem betrouwen; en alle oprechten Hebr. *rechte*, of *richtige van hart*. Zie Ps. 7:11. van hart zullen zich beroemen.

Psalmen 65

1. Een psalm van David, een lied, Zie Ps. 48:1. voor den opperzangmeester. Zie Ps. 4:1.
2. De lofzang is *in stilheid* tot U, o God! in Sion; en U zal de gelofte betaald worden.
3. Gij Of, *Gij die het gebed hoort*, of o *Gij hoorder des gebeds*. hoort het gebed; tot U zal alle Dat is, alle soorten van mensen. Verg. Gen. 6:12; Ps. 145:21; Joël. 2:28; Hand. 2:17. Aldus kan men dit nemen als ene profetie van de bekering der heidenen tot God. Anders, *dies komt alle vlees*; dat is, plegen allerlei standen van mensen tot U te komen; te weten, omdat Gij zo genadig zijt in het verhoren der gebeden. vlees komen.
4. Ongerechte Hebr. *woorden*, of *dingen*, *zaken der ongerechtigheden* waren *geweldiger* of *machtiger dan ik*. Dit kan men duiden op Sauls regering of Absaloms oproer, en voorts nemen als een bekentenis van Gods volk, aangaande de zonden, die zij somtijds, in den geestelijken strijd onderliggende, bedreven hadden. *dingen* hadden de overhand over mij; *maar* onze overtredingen, die verzoent Of, *Gij bedekt ze genadiglijk*; Gij vergeeft ze om de verzoening van den *Messias*. Verg. Dan. 9:24, en Lev. 1:4. Het Hebr. woord ziet op het *verzoendeksel*, dat op de ark des verbonds was, *Exod. 25:17,18*, zijnde een voorbeeld der verzoening onzes Heeren *Jezus Christus*. Gij.

5. Welgelukzalig is hij, *dien* Gij verkiest, en doet naderen, dat hij wone in Uw voorhoven; Zie 2 Kron. 33:5; Hebr. 12:22, enz. en Ef. 2:19. wij zullen verzadigd Zie boven, Ps. 63:6, en Ps. 36:9. worden met het goed van Uw huis, *met* het heilige Of, *heilige dingen*, gelijk offeranden, enz. op den *Messiasziende*. Anders, *heilige plaats*, *heiligdom*; in het volgende: paleis; dat is, tabernakel. Zie Ps. 5:8. van Uw paleis.
6. Vreselijke dingen zult Gij ons in gerechtigheid antwoorden, Op onze gebeden antwoord gevende uit uw heiligdom, en teken van den hemel, tegen onze vijanden, tot verzekering van uwe verhoring; zijnde beide zeer onzichtelijk, en overeenkomende met uwe gerechtigheid. Zie Num. 7:89; Ps. 3:5, en Ps. 18:7,8, enz. o God onzes heils! o Vertrouwen aller einden der aarde, en der verre gelegenen *aan de zee*!
7. Die de bergen vastzet door Zijn kracht, omgord zijnde met macht.
8. Die het bruisen der zeeën stilt, het bruisen harer golven, en het rumoer der volken.
9. En die op de einden wonen, vrezen voor Uw tekenen; Gij doet de uitgangen Dat is, de mensen en wilde dieren, die des morgens en des avonds uitgaan. Zie Ps. 104:20,21, enz. Anders, *de uitkomsten*, dat is, het is van U dat een vrolijke morgen en avond komt. des morgens en des avonds juichen.
10. Gij bezoekt Dat is, Gij doet wel bij het land, of de aarde, door uw milden zegen, gelijk volgt. Verg. Deut. 11:12, en zie Gen. 21:1. het land, en hebbende het begerig Of, *graag*, dat is dorstig naar regen. Anders, *Gij zijt het welgenegen*. Anderen zetten het over: *Gij watert het*, nemende het Hebr. woord van een anderen oorsprong. gemaakt, verrijkt Gij het grotelijks; de rivier Zo noemt de profeet Gods regen, dien Hij zendt om het land vruchtbaar te maken, of de wolken, waaruit Hij den regen afzendt. Sommigen nemen het woord *Gods*,

als bijgevoegd tot uitdrukking van een *overvloedigen* regen, als *bergen* en *cederen Gods*, dat is, zeer grote hoogte. Verg. Deut. 11:10,11. Gods is vol waters; wanneer Gij het alzo Te weten, het land. bereid hebt, maakt Gij hunlieder Te weten, der mensen, waarvan zij zullen leven. koren gereed.

11. Gij maakt zijn omgeploegde aarde dronken; Dat is, Gij bewatert en begiet haar overvloedig met den regen. Gij doet ze dalen *in* zijn voren; Gij maakt het week Hebr. *Gij smelt, of ontdoet het*; te weten het land. door de druppelen; Gij zegent zijn uitspruitsel.

12. Gij kroont Elk deel van het jaar versierende met bijzondere zegeningen. het jaar Uwer goedheid Dat is, uw goed jaar, dat van uw goede daden overvloeit; als *berg uwer heiligheid* en dergelijke.; en Uw voetstappen Hebr. *wagensporen*; dat is, voetpaden. Alsof hij zeide: Overal waar Gij henenvaart of passeert, laat Gij uwen zegen achter. Verg. Joël. 2:14. Of, *uwe sporen*; dat is uwe wolken, waarop Gij vaart als op een wagen; Ps. 104: zie ook Job 36:28, en 38:26,27. druipen Of, *druppen vettingheid*. van vettingheid.

13. Zij bedruipen de weiden Gelijk Ps. 23:2. Anders, *de hutten der woestijn druipen*. der woestijn; en de heuvelen zijn aangegord Groenende en versiert zijnde met gras door den regen, waardoor zij, als vrolijk, de mensen toelachen; zie Job 8:18. met verheuging.

14. De velden zijn bekleed met kudden, en de dalen zijn bedekt met koren; zij juichen, ook zingen zij.

Psalmen 66

1. Een lied, Zie Ps. 48:1. een psalm, voor den opperzangmeester. Zie Ps. 4:1. Juicht Gode, gij ganse aarde Dat is, alle inwoners der aarde, waarom ook het woord *juicht* in het getal van velen in het Hebr. gesteld is; alzo Ps. 66:4, en Ps. 98:4, en Ps. 110:1, en elders dikwijls.!

2. Psalmzingt de eer Zijns Naams; geeft Hebr. *stelt*; gelijk Joz. 7:19, *geeft Hebr. stelt den HEERE de eer*. Dit kan men aldus verstaan: geeft Hem eer door zijnen lof, of te weten zijnen lof. Of, *maakt zijnen lof heerlijk*, dat is, prijst Hem op het hoogste. Of, stelt houdt het voor de grootste eer dat gij God looft, laat al uw lof daartoe strekken. eer Zijn lof.

3. Zegt tot God: Hoe vreselijk zijt Gij *in* Uw werken! Om de grootheid Of, *veelheid*. Uwer sterkte zullen zich Uw vijanden geveinsdelijk Hebr. *liegen, veinzen, huichelen*, gelijk Deut. 33:29, en 2 Sam. 22:45, zie aldaar. aan U onderwerpen.

4. De ganse Dat is, inwoners der ganse aarde, gelijk Ps. 66:1. aarde aanbidde Hebr. eigenlijk, *buige zich voor U*. Zie Gen. 24:26. U, en psalmzing U; zij psalmzing U Naam. Sela. Zie Ps. 3:3.

5. Komt en ziet Gods daden; Hij is vreselijk van werking aan de mensenkinderen.

6. Hij heeft de zee Dat deel van de Schelfzee of de Rode zee, waar de kinderen Israëls droogvoets doorgingen; Exod. 14. veranderd in het droge; zij zijn te voet doorgegaan door de rivier; De Jordaan, gelijk Israël eerstdoor Jozua in het beloofde land gebracht werd; Joz. 3. daar hebben wij ons Zij eigenen zichzelf toe wat hunnen voorvaders geschied was, volgens de leer, Rom. 15:4. Verg. Hos. 12:5. in Hem verblijd.

7. Hij heerst eeuwiglijk met Zijn macht; Zijn ogen houden wacht Gelijk een wachter, die van een hogen toren de wacht houdt en op alles naarstig toeziet. over de heidenen; laat de afvalligen niet verhoogd Of, de *affalligen*, of *wederstrevigen*, zullen niet verhoogd worden voor zichzelf, of, zullen zichzelf niet verheffen; dat is, ofschoon zij zich tegen God stellen en onder Hem niet willen buigen, zo zullen zij toch voor Hem en tegen Hem niet

staande blijven tot hun voordeel en der vromen nadeel. worden. Sela.

8. Looft, Hebr. *zegt*. gij volken! onzen God; en laat horen de stem Zijns roems.

9. Die onze Hebr. eigenlijk, *onzen voet overgeeft tot wankelen*, of *wankeling*. Zie Ps. 15:5. zielen Dat is, die ons gelijk als in het leven wederbrengt, daar wij als dood waren. Verg. Ps. 30:4. in het leven stelt, en niet toelaat, dat onze Hebr. eigenlijk, *onzen voet overgeeft tot wankelen*, of *wankeling*. Zie Ps. 15:5. voet wankele.

10. Want Gij hebt ons beproefd, Door zwaar lijden. Verg. Jes. 48:10; Ezech. 22:19,20,21,22; Zach. 13:9; Mal. 3:3; 1 Petr. 1:6,7. o God! Gij hebt ons gelouterd, gelijk men het zilver loutert;

11. Gij hadt ons in het net Met verdriet verstrikt; ene gelijkenis van jagers en vissers, dikwijls gebruikt in de Schriftuur. gebracht; Gij hadt een engen Bedrang en dwang onzer vijanden. band om onze lenden gelegd;

12. Gij hadt den mens op ons hoofd Dat is, ons behandeld als slaven en beesten, die men berijdt en als met voeten treedt. Of, als een algemene weg, waarover elkeen gaat en rijdt. Verg. Jes. 51:23. doen rijden; wij waren in het vuur Dat is, allerlei groot kruis, waarin geen uitkomst scheen te zijn. Verg. Jes. 43:2; Ezech. 15:6,7, en zie 2 Sam. 22:17, en Job 15:34. en in het water gekomen; maar Gij hebt ons uitgevoerd in een overvloeiende Of, *in ene plaats, die overvloediglijk ververs*. Hetzelfde Hebr. woord staat ook in Ps. 23:5. verversing.

13. Ik zal met brandofferen in Uw huis gaan; ik zal U mijn geloften betalen,

14. Die mijn lippen hebben geuit, en mijn mond heeft uitgesproken, als mij bange was.

15. Brandofferen van mergbeesten Hebr. eigenlijk alsof men zeide, *mergachtig*; dat is, die vol merg zijn. zal ik U offeren,

met rookwerk Dat is, het vette van rammen of hamels, dat men aanstak om te roken. Zie Lev. 3:9,10,11; verg. Lev. 1:10,11,12,13. van rammen; ik zal runderen Hebr. *rund*. met bokken bereiden. Een offer, gelijk dikwijls in de boeken van Mozes. Sela.

16. Komt, hoort toe, o allen gij, die God vreest, en ik zal vertellen, wat Hij aan mijn ziel gedaan heeft.

17. Ik riep tot Hem met mijn mond, en Hij werd verhoogd onder Dat is, *gelijk sommigen verstaan* in mijn hart, in mijn binnenste gedeelte. Want de goddelozen hebben Gods lof wel op de tong, maar dieper gaat hij niet. Anderen nemen het in dezen zin: mijn mond zal vol zijn van zijnen lof. Verg. Ps. 10:7. mijn tong.

18. Had ik naar Dat is, mij tot den dienst van ongerechtigheid overgegeven. Verg. Job 31:26; Hab. 1:13. Anders, *had ik ongerechtigheid in mijn hart gezien*; dat is, voorgenomen. ongerechtigheid met mijn hart gezien, de Heere zou niet Want Hij hoort geen zondaars noch huichelaars, Job 27:8,9; Spreuk. 15:29, enz., Joh. 9:31. gehoord hebben.

19. Maar zeker, God heeft gehoord; Hij heeft gemerkt op de stem mijns gebeds.

20. Geloofd Hebr. *gezegend*. zij God, Die mijn gebed niet heeft afgewend, noch Zijn goedertierenheid van mij.

Psalmen 67

1. Een psalm, Zie Ps. 4:1, en Ps. 48:1. een lied, voor den opperzangmeester, op de Neginoth.

2. God zij ons genadig en zegene ons; Hij doe Zijn aanschijn aan ons lichten. Sela.

3. Opdat men op de aarde Uw weg Dat is, *gelijk door het volgende woord, heil, verklaard wordt* hoe wonderbaarlijk en genadiglijk Gij uw volk behoudt, zo lichamelijk als geestelijk, en bijzonderlijk *uw heil* openbaart in het Evangelie, dat ook des

Heeren en *Gods* weg genoemd wordt; Hand. 18:25,26, enz. kenne, onder alle heidenen Uw heil.

4. De volken zullen U, o God! loven; de volken, altemaal, zullen U loven.
5. De natien zullen zich verblijden en juichen, omdat Gij de volken zult richten *in* rechtmatigheid; en de natien op de aarde die zult Gij leiden. Sela.
6. De volken zullen U, o God! loven; de volken, altemaal, zullen U loven.
7. De aarde geeft haar gewas; God, onze God, zal ons zegenen.
8. God zal ons zegenen; en alle einden der aarde zullen Hem vrezen.

Psalmen 68

1. Een psalm, Zie Ps. 4:1, en Ps. 48:1. een lied van David, voor den opperzangmeester.
2. God zal opstaan, Zijn vijanden zullen verstrooid worden, en Zijn haters zullen van Zijn aangezicht vlieden.
3. Gij zult hen verdrijven, gelijk rook verdreven wordt; gelijk was voor het vuur smelt, zullen de goddelozen vergaan van Gods aangezicht.
4. Maar de rechtvaardigen zullen zich verblijden; zij zullen van vreugde opspringen voor Gods aangezicht, en van blijdschap vrolijk zijn.
5. Zingt Gode, psalmzingt Zijn Naam; **hoogt** Dit duiden sommigen op het leiden van Israëldoor de woestijn naar Kanaän, en wijders op het geestelijke, waarvan Jes. 40:3. Anders: *verhoogt dien, die*, enz. Het Hebr. woord wordt dikwijls en eigenlijk gebruikt van *ophogen der wegen* en *straten*; doch voorts ook van *hogelijk roemen, met lof verheffen*, Spreuk. 4:8; idem, zich *verheffen*; Exod. 9:17. **de wegen voor Dien**, Die in de vlakke Sommigen verstaan hier *uit vergelijking van onder vs. 34* den derden hemel, alzo genoemd vanwege de grote *ruimte* en volkomen *lieflijkheid*. Verg. Job 22:14, en Ps. 16:11.**n**

velden rijdt, omdat Zijn Naam is **HEERE**; Hebr. *Jah*, dat zoveel is als *Jehova*, zijnde daarvan afgekort. Verg. 2 Sam. 6:2, en zie Gen. 2:4, en Ps. 89:9. en springt op van vreugde voor Zijn aangezicht.

6. Hij is een Vader der wezen, en een Rechter Die hun recht uitvoert en het ongelijk, hun aangedaan, wreekt. der weduwen; God, in de woonstede Dat is, zijn heilige woning. Zijner heiligheid.
7. Een God, Die de eenzamen Verg. Ps. 113:9. zet in een huisgezin, uitvoert, die in boeien gevangen Hebr. *gebonden*. Verg. Ps. 107:10, en Ps. 146:7. Anders, *die de gebondenen uitvoert in goede gelegenheid, of gelukkiglijk, voorspoediglijk, of ter rechter tijd*. zijn; maar de afvalligen Of, *wederhorigen, wederstrevenden, rebellen*. wonen in het dorre Dat is, in ellende en gebrek. Het Hebr. woord betekent eigenlijk *blank, glad*, en voorts, dorre plaatsen, die *blank, glad* en *kaal* zijn, dat is onvruchtbaar. Verg. Neh. 4:13..
8. O God! toen Gij voor het aangezicht Uws volks uittoogt, toen Gij daarhenen tradt in de woestijn; Sela. Zie Ps. 3:3.
9. Daverde de aarde, ook dropen Dat is, zij vloeiden gelijk tot water weg, van ontzag, angst en vrees, vermits uwe tegenwoordigheid, als Gij het volk Israël door de woestijn voerdet naar Kanaän. **de hemelen voor Gods aanschijn; zelfs** Als met den vinger op dezen berg wijzende. Verg. Deut. 33:2; Richt. 5:4,5; Jes. 64:1,2. **deze Sinai, voor het aanschijn Gods, des Gods van Israel.**
10. Gij hebt zeer Hebr. *regen der mildigheden, of liberaalheden*. **milden regen doen druipen**, Of, *gesprengd*, gelijk wanneer iemand iets met water besprengt, sprengende dat hier en daar. **O God! en Gij hebt Uw erfenis** Te weten, het land Kanaän, gelijk blijkt in het volgende vers dat hebt Gij bezord als uw eigen erfgoed, verversende datzelve door regen, als het van droogte gelijk als moede en mat was. Verg.

Deut. 11:11,12, en zie Exod. 15:17; 2 Sam. 20:19; Jer. 2:7, en Jer. 50:10,11. Sommigen voegen het woord *erfenis* bij het voorgaande lid aldus: *Gij hebt uwe erfenis met een milde regen bedropen. gesterkt, als zij mat was geworden.*

11. **Uw hoop** Of, *gedierte*. Het Hebr. woord betekent eigenlijk *levendig*, en voorts *gedierte*, inzonderheid *wild gedierte*, als zijnde zeer levendig, maar wordt ook wijders genomen voor een *hoop, troep, leger*, of *gezelschap* van mensen, zo kwaden, 2 Sam. 23:13, als goeden, gelijk hier, en van beiden in een vs. Ps. 71:19. Wij gebruiken ook in onze taal zulke manier van spreken, *arme dieren*, dat *arme dier*, van verlegen mensen. **woonde daarin; Gij bereiddet** Te weten, uwe erfenis. Of, *bereidt alle zegen; of, Gij bracht den ellendige* Te weten, uw volk Israël, dat in Egypte veel had geleden en dat alle vijanden op het lijf wilden., **o God!**

12. **De HEERE gaf te spreken; Hebr. gaf rede, spraak;** dat is, stof om te spreken, te weten, van victoriën. Anders, *zal geven.* **der boodschappers** Hebr. *boodschapsters*; het welk verstaan wordt van boodschappende zielen; dat is personen, naar den aard der Hebr. taal. Het was wel ene wijze in Israël dat de vrouwen en jonge dochters de victoriën roemden, en God daarvoor dankten en triomf zongen, zie Exod. 15:20,21; Richt. 5:1, enz., en Richt. 11:34; 1 Sam. 18:6,7. Verg. ook 2 Sam. 1:20; maar hier moet men verstaan de boodschappers van de verkregen victoriën in het Oude Testament, en de apostelen en evangelisten in het Nieuwe Testament. Zie Jes. 40:9. **van goede tijdingen was een grote heerschaar.**

13. **De koningen der heirscharen vloden** Of, *vlieden weg*, als zijnde woorden der boodschappers. **weg, zij vloden** Of, *vlieden weg*, als zijnde woorden der boodschappers. **weg; en zij,** De vrouw, dat is de vrouwen, die niet in den strijd trekken

maar het huis bewaren, of de nederlaag is zo groot geweest, dat zelfs de vrouwen zonder schroom mede uitgekomen zijn om den roof te delen. Verg. 2 Sam. 1:24. **die te huis bleef, deelde den roof uit.**

14. **Al laagt gijlieden** De profeet spreekt hier Gods volk aan; hoewel er zijn, die het duiden op de vijanden, aldus: *Zo, of wanneer gij ligt*, enz. *elkeen van de vleugels der duif dat is, der kerk is*, enz., en *hare vederen zijn*, enz. **tussen twee** Versta, haardstenen, gelijk men in de legers en ook wel elders *nog hedendaags* pleegt op te leggen om vuur daartussen te stoken, om te koken, potten en ketels daarbij te zetten of over te hangen. Anders, *tussen treeften, potten*, enz.; de zin overeen uitkomende, welke is: al waart gij tot de uiterste dienstbaarheid en smaadheid *gelijk Egypte* verstoten, berookt en besmookt, gelijk koks en koksjongens, zo zal u evenwel God door zijn genadigen zegen weder doen blinken, gelijk een schone vliegende duif, die als van zilver en goud is glinsterende. **rijen van stenen, zo zult gij toch worden als vleugelen ener duive, overdekt met zilver, en welker vederen zijn met uitgegraven geluwen goud.**

15. **Als de Almachtige de koningen daarin** Te weten, zij Namelijk, Gods erfenis. Of, *het werd sneeuw wit;* of, *Gij o God maakte hen sneeuw wit.* ne erfenis, Kanaän; uit Ps. 68:10,11. **verstrooide,** Anders, *zal verstrooien, zo zult Gij*, enz. Hebr. *uitbreidde;* dat is, verstrooide, verjoeg; gelijk Zach. 2:6. **werd zij** Namelijk, Gods erfenis. Of, *het werd sneeuw wit;* of, *Gij o God maakte hen sneeuw wit.* **sneeuw wit als op Zalmon.**

16. **De berg Basan is een berg Gods; de berg Basan is een bultige** Hebr. *een berg der bulten;* dat is, hebbende vele schone heuvelen en hoogten. **berg.**

17. **Waarom springt** Gelijk triomferende en u beroemende boven dezen berg Te weten, Zion. Alsof hij zeide: Alle andere volken en koninkrijken mogen zich beroemen, waarvan en zo hoog zij willen, zij kunnen evenwel met Gods kerk niet worden vergeleken, noch tegn haar met al hunne hoogheid dempen, omdat zij alleen verheerlijkt is met Gods genadige

tegenwoordigheid, zetel en eeuwige inwoning. Verg. Ps. 132:13,14; Openb. 14:1. Zion. Het Hebr. woord wordt alleen hier gevonden, en daarom verscheidenlijk overgezet. **gij op, gij bultige berg** Te weten, Zion. Alsof hij zeide: Alle andere volken en koninkrijken mogen zich beroemen, waarvan en zo hoog zij willen, zij kunnen evenwel met Gods kerk niet worden vergeleken, noch tegn haar met al hunne hoogheid dempen, omdat zij alleen verheerlijkt is met Gods genadige tegenwoordigheid, zetel en eeuwige inwoning. Verg. Ps. 132:13,14; Openb. 14:1.**en? Deze berg** Te weten, Zion. Alsof hij zeide: Alle andere volken en koninkrijken mogen zich beroemen, waarvan en zo hoog zij willen, zij kunnen evenwel met Gods kerk niet worden vergeleken, noch tegn haar met al hunne hoogheid dempen, omdat zij alleen verheerlijkt is met Gods genadige tegenwoordigheid, zetel en eeuwige inwoning. Verg. Ps. 132:13,14; Openb. 14:1.**heeft God begeerd tot Zijn woning; ook zal er de HEERE wonen in eeuwigheid.**

18. Gods wagenen Of, *ruiterij*; versta, de heirscharen der engelen, bereid tot Gods dienst, om zijn volk te beschermen tegen der vijanden geweld, die veel op menigte van wagens plegen te roemen. Zie 2 Kon. 6:15,17. **zijn tweemaal** Hebr. *twee millioen*; dat is, zeer veel, ontallijk, duizenden. Het getal van *tien* wordt also voor menige en veelheid gebruikt, en vervolgens de verdubbeling van tien duizend nog meer. Zie Gen. 31:41; Matth. 18:24. **tien duizend, de duizenden verdubbeld.** Hebr. *verdubbeling*. Anders, *engelen*. Het Hebr. woord wordt also alleen hier gevonden. **De Heere is onder hen, een Sinai in heiligheid!**

19. Gij God is wel grotelijks verhoogd door de victoriën, die Hij zijn volk Israël in Kanaän veleend heeft, maar dat dit eigenlijk ziet op de victorie onzes Heere *Jezus Christus*, die al zijne en onze geestelijke vijanden overwonnen en in zijne hemelvaart gelijk in triom Dat is opdat zij in uw kerk zouden wonen. Anders, *om in hen te wonen*; opdat Gij door uwen Geest in hen zoudt wonen. Andrs: *om te wonen bij den HEERE*

God. Versta, de vereniging der Joden en heidenen door één geloof in *Christus*.^f gevankelijk gevoerd heeft, en *gelijk na de victorie placht te geschieden* uit zijn troon overvloed van allerlei gaven heeft uitgedeeld in zijne kerk, zelfs aan de ongelovigen, tot hunne bekering en inlijving in Gods kerk, daarvan betuigt de apostel, Ef. 4:8, enz. **zijt opgevaren in de hoogte; Gij God is wel grotelijks verhoogd door de victoriën,** die Hij zijn volk Israël in Kanaän veleend heeft, maar dat dit eigenlijk ziet op de victorie onzes Heere *Jezus Christus*, die al zijne en onze geestelijke vijanden overwonnen en in zijne hemelvaart gelijk in triom Dat is opdat zij in uw kerk zouden wonen. Anders, *om in hen te wonen*; opdat Gij door uwen Geest in hen zoudt wonen. Andrs: *om te wonen bij den HEERE God*. Versta, de vereniging der Joden en heidenen door één geloof in *Christus*.^f gevankelijk gevoerd heeft, en *gelijk na de victorie placht te geschieden* uit zijn troon overvloed van allerlei gaven heeft uitgedeeld in zijne kerk, zelfs aan de ongelovigen, tot hunne bekering en inlijving in Gods kerk, daarvan betuigt de apostel, Ef. 4:8, enz. **hebt de gevangenis** Dat is, gevangenen. Zie Num. 31:12. **gevankelijk gevoerd; Gij God is wel grotelijks verhoogd door de victoriën,** die Hij zijn volk Israël in Kanaän veleend heeft, maar dat dit eigenlijk ziet op de victorie onzes Heere *Jezus Christus*, die al zijne en onze geestelijke vijanden overwonnen en in zijne hemelvaart gelijk in triom Dat is opdat zij in uw kerk zouden wonen. Anders, *om in hen te wonen*; opdat Gij door uwen Geest in hen zoudt wonen. Andrs: *om te wonen bij den HEERE God*. Versta, de vereniging der Joden en heidenen door één geloof in *Christus*.^f gevankelijk gevoerd heeft, en *gelijk na de victorie placht te geschieden* uit zijn troon overvloed van allerlei gaven heeft uitgedeeld in zijne kerk, zelfs aan de ongelovigen, tot hunne bekering en inlijving in Gods kerk, daarvan betuigt de apostel, Ef. 4:8, enz. **hebt gaven genom** Dat is opdat zij in uw kerk zouden wonen. Anders, *om in hen te wonen*; opdat Gij door uwen Geest in hen zoudt wonen. Andrs: *om te wonen bij den HEERE God*. Versta, de vereniging der Joden en heidenen door één geloof in *Christus*.^{en} **om** Dat is opdat zij in uw kerk zouden wonen. Anders, *om in hen te wonen*; opdat Gij door

uwen Geest in hen zoudt wonen. Andrs: om te wonen bij den HEERE God. Versta, de vereniging der Joden en heidenen door één geloof in Christus. uit te delen onder de mensen; ja, ook de wederhorigen om Dat is opdat zij in uw kerk zouden wonen. Anders, om in hen te wonen; opdat Gij door uwen Geest in hen zoudt wonen. Andrs: om te wonen bij den HEERE God. Versta, de vereniging der Joden en heidenen door één geloof in Christus. bij U te wonen, o HEERE God!

20. Geloofd *Hebr. gezegend.* zij de HEERE; dag bij *Hebr. dag dag.* dag overlaadt Te weten, met gaven, uit Ps. 68:19. Hij ons. Die God is onze Zaligheid. Sela.

21. Die God is ons een God van volkomen *Hebr. der zaligheden.* Zaligheid; en bij den HEERE, den Heere, zijn uitkomsten Verg. 1 Cor. 10:13. tegen Of, *in den dood,* dat is, in het midden des doods. den dood.

22. Voorzeker zal God den kop Zijner vijanden verslaan, Of, *doorwonden, doorsteken.* den harigen Of, *den haartop.* *Hebr. schedel des haars,* dat is, die er zo trots, wild en schrikkelijk als een rover of straatschender uitziet. Verg. Job 5:5. schedel desgenen, die in zijn schulden Dat is, die zo onbekommerd en onbeschroomd in zijn boevenstukken immer en steeds voortgaat, en alzo de schuld zijner zonden ophoopt. wandelt.

23. De Heere heeft gezegd: Ik zal Dat is, Ik zal mijn volk uit alle noden hunner vijanden nu zowel verlossen, als Ik eertijds hunne voorouders verlost heb van Og, den koning van *Basan,* en van de Egyptenaars in de *Rode zee,* Num. 21: Exod. 14. wederbrengen uit *Basan;* Ik zal Dat is, Ik zal mijn volk uit alle noden hunner vijanden nu zowel verlossen, als Ik eertijds hunne voorouders verlost heb van Og, den koning van *Basan,* en van de Egyptenaars in de *Rode zee,* Num. 21: Exod. 14. wederbrengen uit de diepten der zee;

24. Opdat gij uw voet, *ja,* de tong uwer honden, moogt steken in het bloed van de Dat uit de verslagen vijanden, ja uit een ieder van hen, of, dien haartop en zijn aanhang gesproten zal zijn. Verg. Ps. 58:11. vijanden, van een iegelijk van hen.

25. O God! zij hebben Uw volk. Dit schijnt te zien op het inbrengen der ark in Zion, *zie 2 Sam. 6:13,* of immers op het wederbrengen van de ark, na de verkregen victoriën. Zie 2 Sam. 11:11. Uw gangen gezien, de gangen mijns Gods, mijns Konings, in het heiligdom.

26. De zangers Verg. 2 Sam. 6:5; 1 Kron. 13:8. gingen voor, de speellieden achter, in het midden de trommelende Gelijk men te dien tijde gewoon was te doen wanneer men vreugde bedreef en triomf hield. Zie Exod. 15:20; Richt. 11:34; 1 Sam. 18:6; Jer. 31:4, enz. en verg. boven Ps. 68:12. maagden.

27. Looft God in de gemeenten, den Heere, gij, die zijt uit den springader Dat is, die uwen oorsprong hebt uit Jakob, gelijk de rivier uit een springader; want de twaalf stammen waren uit hem gesproten. Verg. Deut. 33:28, en Jes. 48:1. van Israel!

28. Daar Te weten, in de gemeenten of vergaderingen zijn alle stammen, zowel de vergelegene *gelijk Zebulon en Nafthali* als de naaste, Benjamin en Juda. is Benjamin de kleine, Omdat deze stam van den jongsten broeder gesproten was en zeer geminderd door de nederlaag voor Gobeä, Richt. 20. die over hen heerste, Omdat de eerste koning Saul daaruit gesproten was. de vorsten van Juda, met hun vergadering, Het Hebr. woord wordt alzo hier alleen gevonden, komende van een woord dat *stenigen, met stenen overwerpen,* betekent; gelijk daarvan ook een ander woord komt, dat een *steenhoop* betekent, zo wordt dit alhier genomen voor ene *menigte, raad, gezelschap, vergadering,* van oversten, die ook bij een *steen* vergeleken worden, *zie Gen. 49:24,* omdat zij de vastigheid der gemeente

zijn. de vorsten van Zebulon, de vorsten van Nafthali.

29. Uw God heeft uw sterkte geboden; Dat is, voor U besloten, verordineerd en U toegeschikt. Zie Lev. 25:21, en Ps. 42:9. sterk, o God, wat Gij aan ons Of, voor ons, in ons. gewrocht hebt!

30. Om Uws tempels Als die door mijn zoon zal gebouwd zijn. David had wel voor den tempel te bouwen, maar werd van God door Nathan bericht dat Salomo dien zou bouwen, 2 Sam. 7. Sommigen hechten deze woorden aan het voorgaande aldus: *Sterk, enz., uit uwen tempel;* dat is, paleis, tabernakel, heiligdom, *dat naderhand in den tempel gebracht werd* zijnde de plaats der ark, waar God gezegd wordt te wonen. Anders: *nadat uw tempel zal geweest zijn te Jeruzalem;* dat is, na de verwoesting des tempels. Versta de beroeping der heidenen. Of, aldus: *Om uws tempels, om Jeruzalems wil, enz. wil te Jeruzalem, zullen Of, laat de koningen u geschenken brengen.* Dit is eendeels geschied ten tijde van Salomo en Hizkia, 1 Kon. 10:10,24,25; 2 Kron. 32:23; Jes. 18:7, maar voornamelijk geestelijk vervuld in het Nieuwe Testament door de bekering der heidense koningen en prinsen. Verg. Jes. 49:22,23, en hier de volgende Ps. 68:32,33; idem Ps. 72:10. U de koningen geschenk toebrengen.

31. Scheld Van Gods schelden, zie Ps. 9:6. Anders, *verdoe. het wild* Hierdoor kan men in het algemeen verstaan de vijanden van Gods volk, die de Heilige Schrift bij *wilde dieren* vergelijkt, of den koning van Egypte in het bijzonder, wiens hof aan de rivier lag, waar veel riet was. Verg. Jes. 19:6, en Exod. 2:3,4. Anders, *den hoop der spiesdragers, of schutters,* omdat de spiesen en pijlen van dik en sterk riet in sommigen plaatsen gemaakt werden. *gedierte des riets,* Dat aan het riet woont, of zich daarin ophoudt. Sommigen verstaan hierdoor weelderige en vette plaatsen, uit Jes. 35:7. *de vergadering der stieren* Der wilde krijgsoversten of trotse regenten. Zie Ps. 22:13. *met de kalveren der volken; en dien, die zich*

onderwerpt Hebr. *zich nederwerpt om als met voeten getreden te worden;* versta, de huichelaars, die met veinzing van grote deemoedigheid mede geschenken aanbrengen. Verg. Deut. 33:29; 2 Sam. 22:45, met de aantek. Zie ook Spreuk. 6:3. Anders, *die zich nederlegt op stukken zilvers;* dat is, in grote pracht leeft. *met stukken zilvers;* Hij Dit spreekt de profeet tot Gods volk, met vertrouwen det God dit gebed zal verhoren en de krijgszuchtige vijanden van God en zijn volk verdelgen. *heeft de volken verstrooid, die lust hebben in oorlogen.*

32. Prinselijke Het Hebr. woord wordt alleenlijk *gelijk ook enige andere* in deze psalm gevonden. Zie wijders Ps. 68:30. *gezanten zullen komen uit Egypte; Morenland* Dat is, de Moren. Hebr. *Cusch.* Zie Gen. 2:13. *zal zich haasten* Hebr. *zal zijne handen doen lopen tot God.* zijn handen tot God uit te strekken.

33. Gij koninkrijken der aarde, zingt Gode; psalmzingt den Heere! Sela.

34. Dien, Die daar rijdt in den hemel der hemelen, Die van ouds is; ziet, Hij geeft Zijn stem, Versta, den donder, waardoor Hij zijn goddelijke kracht en majesteit zonderling openbaart. Zie Ps. 29:3. Anders: *Hij geeft een sterk geluid met, of door zijne stem.* een stem der sterkte.

35. Geeft Gode sterkte! Zijn hoogheid Gelijk Deut. 33:26. is over Israel, en Zijn sterkte in de bovenste Anders, *hemelen,* alzo genoemd vanwege hun zeer dun en zacht wezen. *wolken.*

36. O God! Gij zijt vreselijk uit Uw heiligdommen; Den tabenakel, waarin verscheidene heilige woningen waren, mitsgaders den hemel, daardoor afgebeeld. *de God Israels, Die geeft den volke* Namelijk, Israël, zijn volk. *sterkte en krachten.* Geloofd Hebr. *gezegend.* zij God!

1. *Een psalm van David, voor den opperzangmeester, Zie Ps. 4:1. op Schoschannim.*
2. Verlos mij, o God! want de wateren zijn gekomen tot aan de ziel.
3. Ik ben gezonken in grondeloze Hebr. *modder der grondeloosheid, of diepte. modder, waar Hebr. en daar is om zo te spreken gene standing; dat is, geen vastigheid, grond; ik zink er al dieper en dieper in. men niet kan staan; ik ben gekomen in de diepten der wateren, en de vloed overstroomt* Dat is, dreigt mij weg te rukken. Hier wordt gebruikt het woord *Schibboleth*, waarvan Richt. 12:6; also onder, Ps. 69:16. mij.
4. Ik ben vermoeid van mijn roepen, mijn keel is ontstoken, mijn ogen zijn bezweken, daar ik ben hopende op mijn God.
5. Die mij zonder Hebr. *tevergeefs, omniet.* oorzaak haten, zijn meer dan de haren mijns hoofds; die mij zoeken te vernielen, Hebr. *die mij vernielen; dat is, zoeken te vernielen, uit te roeien, neder te smijten, die daarmede steeds bezig zijn, het schort aan hen niet, wil hij zeggen. Verg. Ps. 56:2. die mij om valse Hebr. om leugen, valsheid.* oorzaken vijand zijn, zijn machtig geworden; wat ik David wil zeggen dat hij, onschuldig zijnde, nochtans als een schuldige of misdadiger wordt behandeld. Dit moet ook op *Christus* geduid worden, die niet zijn eigen, maar onze zonden heeft gedragen; Jes. 53:4,5,6,7,8; 1 Petr. 2:24, en 1 Petr. 3:18. Sommigen duiden het op den Heere *Christus* in dezen in, dat Hij het onrecht heeft moeten lijden, omdat Hij gezegd had dat Hij *Gods Zoon* was, daar Hij in der waarheid Gods eigen en eeuwige Zoon was, eenswezens met den Vader en geen *geroofde* godheid hebbende; zie Joh. 19:7, en Filipp. 2:6. niet geroofd heb, moet ik alsdan wedergeven.
6. O God! Gij weet van mijn dwaasheid, Of ik schuldig ben aan de zonden en boze

stukken, die zij mij ten laste leggen; het ongelijk, dat zij mij aandoen, is U bekend. Alzo Job 16:18. *Aarde bedek mijn bloed niet; te weten, indien ik het mocht vergoten hebben. Verg. Ps. 38:6. en mijn schulden zijn voor U niet verborgen.*

7. Laat hen De vromen *wil hij zeggen*, die het met mij houden en een goede uitkomst mijner zaken, volgens uw woord, verwachten en beschaamd zouden uitkomen, zo Gij mij verliet; nu is mijne zaak niet alleen hunne zaak, maar ook uwe zaak, dewijl ik en zij ons tezamen aan U en uw woord houden, daarom, enz. door mij niet beschaamd worden, die U verwachten, o Heere, HEERE der heirscharen, laat hen door mij niet te schande worden, die U zoeken, o God Israels!
8. Want om Uwentwil draag ik versmaadheid; schande heeft mijn aangezicht bedekt.
9. Ik ben Dat is, niemand wil mij kennen, zelfs ook niet mijn naaste vrienden. Verg. Job 19:13,14,15,16, en Ps. 69:9, Ps. 27:10 met de aantekeningen. mijn broederen vreemd geworden, en onbekend aan mijner moeders kinderen.
10. Want de ijver van Uw huis heeft mij verteerd; en de smaadheden dergenen, die U smaden, zijn op mij gevallen.
11. En ik heb geweend in het Of, *met.* De zin is: Als ik mijne ziel, of persoon, met vasten pijnigde of kwelde. Verg. Ps. 35:13. vasten mijner ziel; maar het is mij geworden tot allerlei Hebr. *smaadheden.* smaad.
12. En ik heb een zak tot Zie Gen. 37:34. mijn kleed aangedaan; Hebr. *gegeven.* maar ik ben hun tot een spreekwoord geworden.
13. Die in de poort zitten, Waar men het gericht houdt en het volk bijeenkomt. Zie Gen. 22:17. klappen van mij; en ik ben een snarenspeel Of, *speellieden.* Zie Job 30:9, met de aantekeningen. dergenen, die sterken Hebr. *Schechar.* Zie Lev. 10:10.

Dat is, der dronkaards. Hij wil zeggen dat zij in hun dronken gelagen spotliederen voor hem zongen en speelden. drank drinken.

14. Maar mij aangaande, Alsof hij zeide: Ik weet in al deze mijne zwaarigheden geen andere toevlucht dan tot U. mijn gebed is tot U, o HEERE; er is een tijd Besloten in uw wijzen en zeer genadigen raad, waarin Gij de tijden en minuten hebt geordineerd, wanneer Gij metterdaad wilt en zult bewijzen welke gunst Gij uwen kinderen toedraagt. Anders, *in den tijd des welbehagens verhoor mij, o God, naar, enz.* Verg. Jes. 49:8; 2 Cor. 6:2. des welbehagens, o God! door de grootheid Of, *veelheid*. Uwer goedertierenheid; verhoor mij door de getrouwheid Dat is, heilzame trouw, die vereist dat Gij naar uwe beloften mij hoort en helpt. Uws heils.
15. Ruk mij uit het slijk, Verg. Ps. 40:3, en Job 30:19. en laat mij niet verzinken; laat mij gered worden van mijn haters, en uit de diepten der wateren.
16. Laat de watervloed mij niet overstromen, en laat de diepte mij niet verslinden; en laat den put zijn mond over mij niet toesluiten.
17. Verhoor mij, o HEERE, want Uw goedertierenheid is goed; Dat is, lieflijk, nuttig, troostelijk. Verg. Ps. 63:4. zie mij aan naar de grootheid Of, *veelheid*. Uwer barmhartigheden.
18. En verberg Uw aangezicht niet van Uw knecht, want mij is bange; haast U, verhoor mij.
19. Nader tot mijn ziel, bevrijd ze; verlos mij om mijner Omdat zij zo wreed, bitter en omverzoenlijk zijn, of, opdat zij geen roem over mijnen ondergang dragen, tot oneer van uw heiligen naam. vijanden wil.
20. Gij weet mijn versmaadheid, en mijn schaamte, en mijn schande; al mijn benauwers zijn voor U. Zijn U bekend, voor uwe ogen niet verborgen.
21. De versmaadheid heeft mijn hart gebroken, en ik ben zeer zwak; en ik

heb gewacht naar medelijden, maar er is geen; en naar vertroosters, maar heb ze niet gevonden.

22. Ja, zij hebben mij gal Of, *venijn, vergiftig kruid*; iets dat bovenmate bitter en zeer schadelijk was. Zie Deut. 29:18, en Deut. 32:32; Klaagl. 3:19; Hos. 10:4; Amos 6:12. Door het *water* daarvan wordt bittere ellende beduid; Jer. 8:14, en Jer. 9:15, en Jer. 23:15. tot mijn spijs gegeven; en in mijn dorst hebben zij mij edik te drinken gegeven.
23. Hun tafel Dat is, spijs, drank en wat tot des mensen onderhoud en verkwikking zou dienen; waarmede de goddelozen dikwijls tot hun verderf *verstrikt en gevangen worden*. Zie Rom. 11:9, en verg. 2 Cor. 2:15,16. Deze en de volgende gebeden en wensingen zijn profetieën van lichamelijke en geestelijke, tijdelijke en eeuwige straffen, die den verstokten vijanden Gods, van zijne kerk, en bijzonderlijk van onzen Heere *Jezus Christus*, zouden overkomen. worde voor hun aangezicht tot een strik, en tot volle Hebr. *vergelding*; dat is, tot Gods volle wederwraak, van hetgeen zij in Ps. 69:23 gezegd worden gedaan te hebben. Anders: *hetgeen tot vrede, of welstand zou dienen, worde, of zij hun tot een val. vergelding tot een valstrik*.
24. Laat hun ogen duister worden, dat zij niet zien; en doe hun lenden Dat zij onsterkt en krachteloos zijn. gedurig waggelen.
25. Stort over hen Uw gramschap uit; en de hittigheid Uws toorns grijpe Dat zij uwen toorn gevoelen. hen aan.
26. Hun paleis Of, *burg, kasteel, slot, heerlijke magnifieke bouwwerken*. zij verwoest; in hun tenten zij geen inwoner.
27. Want zij vervolgen, dien Gij geslagen Dat is, dien Gij vaderlijk kastijdt en beproeft, dien zoeken zij voorts op het lijf te vallen en te vernielen. Verg. wijders *onze Heere Christus aangaande* Jes. 53:4,5; Matth.

26:31. hebt; en maken een praat van de smart Uwer verwonden.

28. Doe Hebr. *geef, stel*; dat is, laat hen vallen van de ene zonde in de andere, geef hen over in een verkeerden zin, enz. Zie Rom. 1:24,28, en Rom. 11:8; 1 Thess. 2:16, en 2 Thess. 2:11; idem Matth. 23:22. Sommigen verstaan door *misdaad*, de straf der misdaad; alsof hij zeide: *Doe straf tot hunne straf. misdaad tot hun misdaad*, en laat hen niet komen tot Uw gerechtigheid. Dat zij voor U niet worden gerechtvaardigd en vrijgesproken van hunne zonden. Zie Rom. 10:3; Filipp. 3:9; Joh. 12:39,40, maar, niet gelovende, in hunne zonde sterven; Joh. 8:24.

29. Laat hen uitgedelgd Dat is, *gelijk de volgende woorden verklaren* doe blijken dat zij niet behoren tot het getal uwer uitverkorenen en bij U daaronder niet zijn aangeschreven, hoewel zij bij zichzelf en andere mensen voor uw volk worden gehouden en daaronder gerekend, maar snijd Gij hen af, enz. Alzo worden Job 39:20 *ontbloten van wijsheid en des verstands niet mededelen*, door elkander verklaard. Zodat en hier bekwamelijk kan genomen worden voor *dat is*. Zie hiervan wijders Exod. 32:32,33, en verg. Ps. 22:31, en Ps. 87:6; idem Jes. 4:4; Ezech. 13:9; Rom. 11:20. worden uit het boek des levens *Of, der levenden.*, en met de rechtvaardigen niet aangeschreven worden.

30. Doch ik ben ellendig en in smart; Uw heil, o God! zette mij in een hoog vertrek.

31. Ik zal Gods Naam prijzen met gezang, en Hem met dankzegging grootmaken.

32. En het zal den HEERE aangenamer Hebr. *beter*; dat is, bevalliger. zijn dan een os Dat is, offeranden van beesten. Zie Ps. 40:7, en Ps. 50:13,14,15., *of* een gehoornde var, die *de klauwen* Zie Lev. 11:3. verdeelt.

33. De zachtmoedigen, Zie Ps. 10:17, en Ps. 22:27. dit gezien hebbende, zullen

zich verblijden; en gij, die God zoekt, ulieder hart zal leven.

34. Want de HEERE hoort de nooddruftigen, en Hij veracht Zijn gevangenen Hebr. *gebondenen*; dat is, zijn getrouwe knechten, die Hij om zijns naams wil laat lijden. Verg. Ef. 3:1, en boven Ps. 69:27. niet.

35. Dat Hem prijzen de hemel en de aarde, de zeeën, en al wat daarin wriemelt.

36. Want God zal Sion verlossen, en de steden van Juda bouwen; en aldaar zullen zij wonen, Te weten, de zachtmoedigen, die God zoeken, zijne knechten en liefhebbers, Ps. 69:33, en in Ps. 69:37. en haar erfelijk bezitten;

37. En het zaad Dat is, de nakomelingen. Zie Ps. 22:31. Zijner knechten zal haar beerven; en de liefhebbers Zijns Naams zullen daarin wonen.

Psalmen 70

1. *Een psalm van David*, voor den Zie Ps. 4:1. opperzangmeester, om te Zie Ps. 38:1. doen gedenken.

2. Haast U, o God, om mij te verlossen, o HEERE, tot mijn hulp.

3. Laat hen beschaamd en schaamrood worden, die mijn ziel zoeken; laat hen achterwaarts gedreven en te schande worden, die lust hebben aan mijn kwaad.

4. Laat hen terugkeren tot loon hunner beschaming, die daar zeggen: Ha, ha!

5. Laat in U vrolijk en verblijd zijn allen, die U zoeken; laat de liefhebbers Uws heils geduriglijk zeggen: God zij groot gemaakt!

6. Doch ik ben ellendig en nooddruftig; o God, haast U tot mij; Gij zijt mijn Hulp en mijn Bevrijder; HEERE, vertoef niet!

1. Op U, o HEERE! betrouw ik; laat mij niet beschaamd worden in eeuwigheid.
2. Red mij door Uw gerechtigheid Gelijk Ps. 31:2., en bevrijd mij; neig Uw oor tot mij, en verlos mij.
3. Wees mij tot een Rotssteen, om daarin te wonen, om geduriglijk daarin te gaan; Gij hebt bevel Te weten, uwe engelen, gelijk Ps. 91:11; of, Gij hebt verordineerd, ordinantie gesteld, dat ik zal behouden worden. gegeven, om mij Of, van. te verlossen, want Gij zijt mijn Steenrots en mijn Burg.
4. Mijn God, bevrijd mij van de hand des goddelozen, Dat is, geweld. van de hand desgenen, Hebr. palm. die verkeerdelijk Of, met onrecht omgaat. handelt, en des opgeblazenen. Of, van den wreden, zuren, die alles verderft, wrevelingen, geweldenaar. Het Hebreeuwse woord komt van zuurdesem, waarbij de apostel den boze ook vergelijkt, 1 Cor. 5:8. Of, gelijk sommigen menen door verwisseling van een letter, van wrevel of geweld.
5. Want Gij zijt mijn Verwachting, Heere, HEERE! mijn Vertrouwen van mijn jeugd aan.
6. Op U heb ik gesteund van den buik aan; van mijner moeders ingewand aan zijt Gij mijn Uithelper; mijn lof Dat is, ik ben of zal zijn steeds bezig met U te loven en te prijzen, waartoe Gij mij van den beginne mijns levens oorzaak hebt gegeven. is geduriglijk van U.
7. Ik ben velen Of, den groten. als een wonder Of, monster, waarvan velen of de grote bij Sauls tijd vervaard en verschrikt waren geweest, menende dat God mij zonderling moest haten, omdat ik zoveel te lijden had; zie Ps. 31:12, en verg. onder Ps. 71:11. Sommigen verstaan dat David hier vervolgt hetgeen hij in Ps. 71:6 gezegd had, duidende dit op de wonderlijke verlossingen en beschermingen, die God aan David boven aller mensen vermoeden doorgaans gedaan

had, zijnde een *wonderteken*, waardoor Gods volk zou leren God te geloven en vastelijk aan te hangen, en niet te twijfelen aan een goede uitkomst van Davids lijden. Verg. Jes. 20:3; Ezech. 12:6,11, met de aantekeningen. geweest; doch Gij zijt mijn sterke Toevlucht.

8. Laat mijn mond vervuld Gelijk Gij tevoren gedaan hebt, also geef mij nu wederom nieuwe oorzaak om U te prijzen. worden met Uw lof, den gansen dag met Uw heerlijkheid.
9. Verwerp mij niet in den tijd des ouderdoms; Hieruit, alsook uit Ps. 71:18, wordt afgenomen dat David dezen psalm gemaakt heeft over Absaloms samenzwering en vervolging. verlaat mij niet, terwijl mijn kracht vergaat.
10. Want mijn vijanden spreken van mij, en die op mijn ziel Dat is, die op mij loeren Of, wachthouden, passen, of mijne ziel bespieden. om mij het leven te benemen. Ps. 56:7. loeren Of, wachthouden, passen, of mijne ziel bespieden., beraadslagen te zamen,
11. Zeggende: God heeft hem verlaten; jaagt Verg. 2 Sam. 17:1,2. na, en grijpt hem, want er is geen verlosser. Niemand, die hem nu kan verlossen uit onze hand.
12. O God, wees niet verre van mij; mijn God! haast Want Absaloms vervolging overkwam hem zeer haastiglijk en onvoorziens. Zie 2 Sam. 15:14. U tot mijn hulp.
13. Laat hen beschaamd worden, laat hen verteerd Of, bezwijken. worden, die mijn ziel tegen zijn; laat hen met smaad en schande overdekt worden, die mijn kwaad Dat is, mijnen ondergang, uitroeiing, gelijk onder Ps. 71:24. zoeken.
14. Doch ik zal geduriglijk hopen, en zal al Uw lof nog Hebr. ik zal tot al uwen lof toedoen; dat is, U meer prijzen, dan ik gedaan heb. Verg. de manier van spreken met 2 Kron. 10:11. groter maken.

15. Mijn mond zal Uw gerechtigheid vertellen, den gansen dag Uw heil; hoewel ik de getallen Dat is, de werken uwer gerechtigheid en van uw heil zijn zoveel in getal dat er geen tellen aan is. niet weet.
16. Ik zal heengaan in de mogendheden des Heeren HEEREN; ik zal Uw gerechtigheid vermelden, Of, *melding doen, ophalen, gedachtenis maken, houden*; U alleen de eer gevende, dat Gij mij zo dikwijls en wonderlijk door uwe gerechtigheid *gelijk boven Ps. 71:2, en onder Ps. 71:19*, verlost en behouden hebt. de Uwe alleen.
17. O God! Gij hebt mij geleerd van mijn jeugd aan, en tot nog toe verkondig ik Uw wonderen.
18. Daarom ook, terwijl Of, *tot den ouderdom en de grijsheid toe*. Zie van dergelijk gebruik van het Hebreeuwse woord Job 1:18. de ouderdom en grijsheid daar is, verlaat mij niet, o God, totdat ik *dezen* Dat is, den mensen, die nu tezamen leven. Zie Ps. 12:8. *geslachte* verkondige Uw arm Dat is, uwe macht, gelijk het de profeet zelf terstond verklaart., allen nakomelingen Hebr. *die komen zal*. Uw macht. Die Gij toont in mij te verlossen en mijne vijanden te verdelgen.
19. Ook is Sommigen hechten deze woorden aan het voorgaande aldus: *En uwe gerechtigheid*; te weten, *verkondigen, die tot de hoogte toe reikt*, dat is, tot de hemelen. Zie Ps. 36:6,7, of *tot op het hoogste*; te weten, verkondigende roem. Uw gerechtigheid, o God, tot in de hoogte; Gij, Die grote dingen gedaan hebt; o God! wie is U gelijk?
20. Gij, Die mij veel benauwdheden en kwaden Dat is, ellenden hebt doen ondervinden. Zie Job 7:7. hebt doen zien, zult mij weder Hebr. *zult wederkeren, zult mij levend maken*; idem *Gij zult wederkeren, Gij zult mij ophalen*. Hij wil zeggen: Gij pleegt zo te doen, Gij zult het nu ook doen. Verg. Ps. 85:7. *levend maken, en zult mij weder* Hebr. *zult wederkeren, zult mij levend*

maken; idem *Gij zult wederkeren, Gij zult mij ophalen*. Hij wil zeggen: Gij pleegt zo te doen, Gij zult het nu ook doen. Verg. Ps. 85:7. *ophalen uit de afgronden* Dat is, uit diepe noden. der aarde.

21. Gij zult mijn grootheid vermeerderen, en mij rondom Hebr. *Gij zult rondom gaan, of omsingelen, Gij zult mij vertroosten*; dat is, Gij zult mij van alle kanten troost laten wedervaren. Verg. Ps. 45:5. *vertroosten*.
22. Ook zal ik U loven met het instrument der luit, Uw trouw, mijn God; ik zal U psalmzingen met de harp, o Heilige Gelijk Ps. 78:41, en Ps. 89:19, enz. Dat is, Gij, die de heiligheid zelve zijnde, uw volk heiligt en van uw volk geheilgd wordt, dat is, voor heilig erkend, geroemd, heiliglijk geëerd en van alle afgoden afgezonderd wordt. Zie Lev. 20:8,26; Jes. 8:13; Matth. 6:9, enz. Israels!
23. Mijn lippen zullen juichen, wanneer ik U zal psalmzingen, en mijn ziel, die Gij verlost hebt.
24. Ook zal mijn tong Uw gerechtigheid den gansen dag uitspreken, want zij David triomfeert door geloof, als ziende voor ogen zijner vervolgers ondergang. Anders, *wanneer zij beschaamd, wanneer zij schaamrood geworden zijn*. zijn beschaamd, want zij David triomfeert door geloof, als ziende voor ogen zijner vervolgers ondergang. Anders, *wanneer zij beschaamd, wanneer zij schaamrood geworden zijn*. zijn schaamrood geworden, die mijn kwaad Gelijk boven, Ps. 71:13. zoeken.

Psalmen 72

1. Voor Salomo Als zijne vader David hem tot koning in zijne plaats gesteld had. Zie 1 Kon. 1:32, enz. Doch onder Salomo is mede begrepen de *Messias*, als de Koning des vredes; Hebr. 7:2.. O God! geef den koning Uw rechten Dat is, een rechtvaardige regering, naar het voorschrift uwer wetten., en Uw gerechtigheid den

- zoon des konings. Dat is, mijnen zoon; want dat David de auteur van dezen psalm is, blijkt uit Ps. 72:20; doch onder Salomo's voorbeeld profeteert David mede zeer heerlijk van den hemelsen Koning *Christus* en zijn koninkrijk.
2. Zo zal hij Uw volk richten met gerechtigheid, en Uw ellendigen met recht.
 3. De Of, *laat de bergen* Alle plaatsen des lands, hoge en lage, zullen overvloeien van vrede en gerechtigheid, gelijk een aardrijk, dat vruchten draagt in overvloed. Verg. 1 Kon. 4:25; Ps. 85:11,12; idem 1 Kron. 22:7, en Hebr. 7:2., enz., bij wijze van profetisch wensen en bidden, en zo in het volgende. **bergen** Alle plaatsen des lands, hoge en lage, zullen overvloeien van vrede en gerechtigheid, gelijk een aardrijk, dat vruchten draagt in overvloed. Verg. 1 Kon. 4:25; Ps. 85:11,12; idem 1 Kron. 22:7, en Hebr. 7:2. **zullen den volke vrede dragen, ook de heuvelen, met** Of, *door, vermits de gerechtigheid*, die de koning Salomo oefenen en de *Messias* aanbrengen zal. gerechtigheid.
 4. Hij zal de ellendigen des volks richten; hij zal de kinderen des nooddruftigen verlossen, en den verdrukker Die met list of geweld anderen verdrukt. **verbrijzelen.**
 5. Zij zullen U vrezen, zolang Dat is, zolang de wereld zal staan, zult Gij, o God, uwe kerk onder de regering van den *Messias* op aarde hebben, die U zal eren en dienen. Hebr. *met, bij, of, voor de zon, en voor het aanschijn der maan, geslacht der geslachten.* Verg. Gen. 8:22; Job 26:10; Ps. 89:37, en Ps. 7:17. **de zon en maan zullen zijn, van geslacht tot geslacht.**
 6. Hij zal nederdalen als een regen Verg. 2 Sam. 23:4; Deut. 32:2; Job 29:23; Hos. 6:3. **op het nagras, Afgemaaid gras, etgroen.** Hebr. eigenlijk *afgeschoren.* als de druppelen, die de aarde bevochtigen. Hebr. *bevochtiging*; maar het Hebr. woord *dat hier alleen gevonden wordt* heeft de betekenis van zulk een bevochtiging, die door *verspreiding* of *sprenging* der droppels geschiedt, zodat het land den regen bekwaamelijk kan indrinken en zijn klein uitspruitsel daarvan verkwikt worden en opschieten. Verg. Ps. 65:10,11.
 7. In zijn dagen zal de rechtvaardige bloeien Of, *groenen, groeien.*, en de veelheid van vrede, totdat Zie Ps. 72:5. **de maan niet meer zij.**
 8. En hij zal heersen van de zee Dat is, van de een zee tot de andere zee. **tot aan de zee** Dat is, van de een zee tot de andere zee., **en van de rivier** Eufraat, welke landpale Israël beloofd was en Salomo gehad heeft; maar *Christus* tot aan het einde der wereld. Zie Gen. 15:18; 1 Kon. 4:21,24; Matth. 28:18,19; Openb. 11:15. **tot aan de einden der aarde.**
 9. De Hebr. *dorigheden*; dat is, barbaars volk, dat woeste, dorre, onbekende plaatsen bewoont, voor Salomo; idem, wilde, woeste, ongelovige heidenen, voor *Christus*. Verg. Jes. 40:3,4, en Jes. 42:11,12, enz. **ingezetenen van dorre plaatsen zullen voor zijn aangezicht knielen, en zijn vijanden zullen het stof** Verg. Micha 7:17, en Jes. 49:23. **lekken.**
 10. De koningen van Tharsis Die aan den oceaan wonen. Zie 1 Kon. 10:22. **en de eilanden** De Hebreëen verstaan hier, en in vele andere plaatsen, onder de *eilanden* de volken, die in of aan de Middellandse zee en daarover gelegen zijn, al zijn zij juist niet rondom in het water gelegen. Zie Gen. 10:5; idem Jes. 20:6, en Jes. 23:2,6; Jer. 25:22, met de aantekeningen, enz. **zullen geschenken aanbrengen; de koningen van Scheba** Zie Gen. 10:7. **en Seba zullen vereringen toevoeren.**
 11. Ja, alle koningen Dat ziet alleenlijk op den *Messias*. **zullen zich voor hem nederbuigen, alle heidenen zullen hem dienen.**
 12. Want hij zal den nooddruftige redden, die daar roept, Over zijne ellende en om hulp. Verg. Job 29:12. **mitsgaders den ellendige, en die geen helper heeft.**

13. Hij zal den arme en nooddruftige verschonen, *Of, genadiglijk sparen.* en de zielen der nooddruftigen verlossen. *Of, behouden.*
14. Hij zal hun zielen van list dat is, van degenen, die zij met list en geweld verdrukken. en geweld bevrijden, en hun bloed Dat de goddeloze zoekt te vergieten, acht hij zo waardig, dat hij de uitstortingen niet lichtelijk zal toelaten, of hij zal het zwaarlijk wreken. Verg. Ps. 116:15. zal dierbaar zijn in zijn ogen.
15. En hij zal leven; Dat is, een lang leven hebben, gelijk men den koningen pleegt toe te wensen, 2 Sam. 16:16; 1 Kon. 1:31,39. Verg. 1 Kon. 11:42, en *Christus* aangaande, Jes. 53:10; Rom. 6:9; Hebr. 7:3, en Hebr. 13:8. en men zal hem geven van het goud van Scheba, en men zal geduriglijk voor hem bidden Niet alleen voor Salomo en zijn rijk, maar wel bijzonderlijk voor den voortgang van het geestelijk koninkrijk van *Christus*. Zie Ps. 118:25,26.; den gansen dag zal men hem zegenen. Dat is, hogelijk loven en roemen. Anders aldus: *En Hij Christus zal hem den arme geven van het goud van Scheba, en Hij Christus zal geduriglijk voor hem den arme bidden; den gansen dag zal Hij Christus hem den arme zegenen.*
16. Is er een hand vol koren in het land op de hoogte der bergen, de vrucht daarvan zal ruisen Dat is, het zal zo overvloedig en heerlijk opkomen, dat het vanwege de menigte zal ruisen als het van den wind bewogen wordt, gelijk de bomen op den Libanon. Verg. wijders Hos. 14:8, met de aantekeningen en Matth. 13:8,23; Hand. 2:41, en Hand. 4:4, enz. Of, aldus: *Hij zal zijn als wanneer een handvol koren* enz. verstaande dit van de kleine beginselen zijns koninkrijks op aarde. als de Libanon; en die van de stad Dat is, de stadlieden, inwoners van Jeruzalem en andere steden. Verg. Jes. 27:6. zullen bloeien als het kruid der aarde.
17. Zijn naam zal zijn tot in eeuwigheid; zolang Hebr. *voor het*

aanschijn der zon. Zie Ps. 72:5. als er de zon is, zal zijn naam van kind Hebr. eigenlijk alsof men zeide: *zal gezoond, of gekind worden;* dat is, van kind tot kind worden voortgebracht, voortgeteeld. tot kind voortgeplant worden; en zij zullen Zie Gen. 22:18. in hem gezegend worden; alle heidenen zullen Zie Gen. 22:18. hem welgelukzalig roemen.

18. Geloofd Hebr. *gezegend*, en zo in Ps. 72:19. zij de HEERE God, de God Israels, Die alleen wonderen doet.
19. En geloofd zij de Naam Zijner heerlijkheid Dat is, zijn eerlijke of heerlijke naam. tot in eeuwigheid; en de ganse aarde worde met Zijn heerlijkheid Dat is, zijn eerlijke of heerlijke naam. vervuld. Amen, ja, amen.
20. De gebeden De zin is niet dat er geen psalmen Davids in dit boek meer zouden volgen, maar dat dit de laatste psalm is, dien David in zijn leven gemaakt en zijnen zoon Salomo, ja der ganse kerk, als tot een testament of kleinood heeft nagelaten, besluitende met deze uitnemende profetie van zijn geestelijken gezegenden Koning, den *Messias*, onzen Heere *Jezus Christus*. Sommigen menen dat met dit besluit te kennen wordt gegeven dat al de voorgaande psalmen door David alleen gemaakt zijn, daar in het volgende verscheidene gevonden worden, die door anderen zijn gemaakt. van David, den zoon van Isai, hebbende een einde.

Psalmen 73

1. Een psalm van Asaf. Zie Ps. 50:1. Immers *Of, evenwel, nochtans, zekerlijk.* Met deze woorden breekt de profeet uit, nadat hij een zwaren inwendigen strijd en aanvechting, vanwege der goddelozen tijdelijk geluk, overwonnen had. Verg. Ps. 62:2. is God Israel goed, dengen, die rein Dat is, den rechten Israëlieten, niet die zonder zonde zijn, *Spreuk. 20:9*, maar die Hem met een oprecht geloof en ongeveinsde

- godzaligheid dienen. Zie Joh. 1:48; Hand. 15:9; Rom. 9:6,8; 1 Joh. 3:3. **van harte zijn.**
2. Maar mij aangaande, mijn voeten waren bijna uitgeweken; mijn treden waren bijkans uitgeschoten.
3. Want ik was nijdig op de dwazen, Zie van het Hebr. woord Ps. 5:6. **ziende der goddelozen vrede.** Dat is, tijdelijk geluk en voorspoed.
4. Want er zijn geen banden Of, *knopen*; dat is, zij hebben gene kwellingen van krankten en lichamelijke zwakheden, waardoor de mens als gebonden en belet wordt in zijn handel en wandel. Sommigen houden het voor ene gelijkenis, genomen van de grove sterke draden, die in het weven effen en onverbroken aflopen, zodat men ze niet behoeft te knopen of te binden. Alzo loopt het leven van vele goddelozen effen door, zonder grote strubbeling, tegenstoot of hindernis. **tot hun dood toe, en hun kracht is fris.** Dat is, lustig, gezond zijn zij. Zie Job 21:23,24. Hebr. *vet, gezond.* Anders, *hun portaal is sterk.*
5. Zij zijn niet in de moeite *als andere mensen* Hebr. *in de moeite des mensen*, en zo terstond wederom. Hier worden twee woorden *Enosch* en *Adam beide betekenende mens* gebruikt, waarvan het eerste ziet op de *sterfelijkheid* en *ellendigheid*, het andere op den oorsprong des lichaams *van de aarde.*, en worden met *andere mensen* Hebr. *in de moeite des mensen*, en zo terstond wederom. Hier worden twee woorden *Enosch* en *Adam beide betekenende mens* gebruikt, waarvan het eerste ziet op de *sterfelijkheid* en *ellendigheid*, het andere op den oorsprong des lichaams *van de aarde.* **niet geplaagd.**
6. Daarom omringt Voor deze woorden, *omringt hen als een keten*, is in het Hebreeuws een woord, betekenende zoveel alsof men zeide, *ketent hen*; dat is, is hun in plaats van een keten, omgehangen sieraad, gouden halsband. Of, zij zijn met hovaardij rondom behangen gelijk een keten rondom den hals gaat. **hen de hovaardij als een keten; het geweld bedekt hen als een gewaad.** Of, *pronkkleed.* Het

- Hebreeuwse woord wordt Spreuk. 7:10, gebruikt van het kleed ener overspeelster, en schijnt de betekenis te hebben van een *welzittend, welpassend, sierlijk kleed*; alzo pronken de goddelozen met overlast en geweld, alsof zij hun sieraad en opschik waren. Zie het tegendeel Job 29:14.
7. Hun ogen puilen Hebr. *gaat uit*; te weten, elk oog. Verg. Job 15:27. **uit van vet; zij gaan de** Dat is, het gaat hun beter dan zij zichzelf hadden ingebeeld; of *de inbeeldingen huns harten gaat voort*, of *zij bedrijven meer kwaad dan iemands hart zou kunnen bedenken.* Verg. Jer. 5:28. **inbeeldingen des harten te boven.**
8. Zij mergelen Of, *doen de mensen uitteren*, of *smelten*, door allerlei overlast en trots, gelijk de volgende woorden verklaren. Het Hebr. woord wordt alleen hier alzo gevonden en daarom verscheidenlijk overgezet. *de lieden* uit, en spreken boselijk Hebr. *in*, of, *met het boze*, of *boosheid.* **van verdrukking; zij spreken uit de hoogte.** Voerende overal *gelijk men zegt* het hoogste woord, willende van niemand tegengesproken zijn. Verg. Ps. 12:5.
9. Zij zetten Dat is, zij lasteren onbeschroomd zowel God en alle goddelijke zaken als de mensen. Verg. Openb. 13:6, alzo wordt door den *hemel God* verstaan; Dan. 4:26; Luk. 15:18. **hun mond tegen den hemel, en hun tong wandelt op de aarde.**
10. Daarom keert zich Zijn volk hiertoe, als hun wateren eens vollen *bekers* Of, *bekkens*; dat is, lijden wordt hun in een volle en overvloeiende maat toegedeeld, alsof men water in een bekken of beker voor iemand uit iets, dat vol vochtigheid is, uitwong of uitdrukte. Zie 2 Sam. 22:17; Ps. 11:6. Of, men kan door de wateren hier verstaan *tranen*; uit vergelijking van Ps. 42:4, en Ps. 80:6; alsof de profeet zeide: *een beker vol tranen.* **worden uitgedrukt,**
11. Dat zij zeggen: Hoe zou het God weten, en zou er wetenschap zijn bij den Allerhoogste?

12. Ziet, dezen zijn goddeloos; nochtans hebben Hebr. *zij zijn de gerusten*, of *vrede hebbenden der wereld*, of *der eeuw*, of *eeuwigheid*; dat is, die den vrede, verg. Joh. 14:27 of het geluk dezer wereld genieten, of hun *levenlang* in rust, gemak en weelde zitten en gans zorgeloos leven. Van zulk een gebruik des woords, *eeuwigheid* zie Deut. 15:17, en verg. met deze klacht Jer. 12:1,2. *zij rust in de wereld; zij vermenigvuldigen het vermogen.* Dat is, rijkdom, gelijk Deut. 8:17,18; Ruth 2:1; 2 Kon. 5:1.

13. Immers Woorden van den profeet in zijnen strijd. heb ik tevergeefs mijn hart Zie Ps. 73:1. gezuiverd, en mijn handen Zie Ps. 26:6. in onschuld gewassen.

14. Dewijl ik den gansen dag geplaagd ben, en mijn straffing is er alle morgen Hebr. *in de morgenstonden*; dat is, alle morgen, of vroeg. Alzo Job 7:18; Ps. 101:8; Jes. 33:2; Klaagl. 3:23.S.

15. Indien ik zou zeggen: Dit kan men nemen voor zeggen *bij zichzelf*; dat is, denken, gelijk elders dikwijls. Ik zal ook alzo Dat is, ik zal deze plaag de overhand in mij laten nemen, mijn vlees bijvallen, en voortaan de vromen bij openlijke uitspraak verdoemen en de goddelozen prijzen. spreken; ziet, zo zou ik trouweloos zijn aan het geslacht Dat is, aan de ganse menigte der vromen, uw ganse kerk, ook genoemd het *geslacht der rechtvaardigen*, of *het rechtvaardige geslacht*; Ps. 14:5. Hij wil zeggen dat hij de kerk Gods grotelijks zou verongelijken en zich grovelijk aan hen en God zelven vergrijpen, mits die om des kruises wil verdoemende. Van het Hebreeuwse woord, dat voor *geslacht* genomen wordt, zie Ps. 12:8. Uwer kinderen.

16. Nochtans heb ik gedacht om dit te mogen verstaan; *maar* het was moeite in mijn ogen;

17. Totdat ik in Gods heiligdommen Versta, Gods woord en de plaats waar Gods volk bijeenkomt en zijn woord verhandeld,

geleerd en onderzocht wordt. *inging*, en op hun einde Hebr. *achterste, laatste, uiterste*; dat is, hoe de goddelozen ten laatste varen zullen, gelijk Deut. 32:20,29, enz. merkte.

18. Immers zet Gij hen op gladde Ene gelijkenis, genomen van slibberige wegen, waarop men niet vast gaat en lichtelijk komt te vallen. *plaatsen; Gij doet hen vallen in verwoestingen.* Of, *verstoringen.* Eigenlijk die met groot gedruis en onstuimigheid overvallen.

19. Hoe worden zij als in een ogenblik tot verwoesting, nemen een einde, worden te niet van verschrikkingen!

20. Als een droom Dat is, al hun geluk, voorspoed, weelde en wellust verdwijnt in der haast, gelijk een droom wanneer men wakker wordt; zie Job 20:8,9; Jes. 29:7,8. *na het ontwaken! Als Gij opwaakt*, Dat is, U gereedmaakt tot hunne straf, Gij die tevoren scheent te slapen en hunne boosheid niet te zien. Alzo Ps. 35:23, enz. Anders, *als Gij hen opwekt*; te weten, ten jongsten dage. O Heere, *dan* zult Gij hun beeld Dat is, al hun vergankelijk geluk, heerlijkheid en glans. Verg. Ps. 39:7, en 1 Cor. 7:31. Dit kan men wijders ook duiden op de eeuwige smaadheid der goddelozen, die zij lijden zullen na de opstanding uit de doden; zie Dan. 12:3. verachten.

21. Als mijn hart opgezwollen Of, *opliep, als een zuurdeeg*; waarvan het Hebr. woord eigenlijk gebruikt wordt. Dat is, als ik zo onrustig, verdrietig en toornig was over het geluk der goddelozen. *was, en ik in mijn nieren* Dat is, heftiglijk bewogen werd, of mijne bewegingen zeer scherp waren. Zie Job 19:27. *geprikkeld werd*,

22. Toen was ik onvernuftig Als een overnuftig dier. Zie Ps. 49:11., en wist niets; ik was een groot Dat is, *zeer beestelijk.* Hebr. *behemoth*; dat is, *beesten.* Welk woord gebruikt wordt Job 40:10, naar sommiger gevoelen, van den olifant. De zin is: Ik mocht met recht bij U gehouden worden zo onverstandig en beestelijk als de beesten zelf. beest bij U.

23. Ik zal dan geduriglijk bij U Dat is, mij aan U houden en mij in uw wijze en heilige regering geruststellen. **zijn; Gij hebt mijn rechterhand** Dat is, mij in mijn onverstand en zwaren strijd bewaard en ondersteund, dat ik niet ben afgeweken. Zie boven, Ps. 73:2. **gevat;**
24. Gij zult mij leiden door Uw raad Dat is, door uw Heiligen Geest, mitsgaders uw vaderlijke voorzorg en regering.; **en daarna zult Gij mij *in* heerlijkheid** Verg. deze manier van spreken met 1 Tim. 3:16, en Hebr. 3:10; idem 1 Thess. 4:17. **opnemen.**
25. **Wien** Of, *wie is er voor mij;* te weten, *benevens U;* welke woorden, in het volgende lid gesteld, hiertoe ook behoren. Hij wil zeggen dat hij in den hemel niemand heeft, dien hij aanroept en op wien hij vertrouwt dan God. **heb ik *nevens U* in den hemel? Nevens U lust** Om daarin mijn genoegen te stellen, of mij daarop te vertrouwen. De profeet wil zeggen dat God zijn enig en opperste goed is, hetwelk hebbende, hij ten volle tevreden is. **mij ook niets op de aarde!**
26. **Bezwijkt mijn vlees** Dat is, lijf en ziel, gelijk Ps. 84:3. **en mijn hart, zo is God de Rotssteen mijns harten, en mijn Deel in eeuwigheid.**
27. **Want ziet, die verre** Die gene gemeenschap met U hebben, of zich ver van U houden. **van U zijn, zullen vergaan; Gij roeit uit, al wie van U afhoereert.**
28. **Maar mij aangaande, het is mij goed nabij** Hebr. *naheid*, of *nadering Gods*; dat is, tot God, gelijk Jes. 58:2. **God te wezen; ik zet mijn betrouwen op den Heere HEERE, om al Uw werken te vertellen.**

Psalmen 74

1. Een onderwijzing, Zie Ps. 32:1. **voor** Of, *Asafs*, hetwelk men kan verstaan van Asaf zelf, of zijne nakomelingen. Zie Ps. 50:1. Sommigen menen dat Asaf zelf door den profetischen Geest deze psalm gemaakt heeft van toekomstige tijden, om gebruikt te

worden als deze zwaarigheden Gods volk zouden overkomen. **Asaf. O God! waarom verstoot Gij in eeuwigheid?** Of, *voor altoos, ganselijk, ten enenmale*. Zie van het Hebr. woord Ps. 13:2. **Waarom zou Uw toorn** Of, *uw neus*. Verg. 2 Sam. 22:16. Anders, is *rokende* toorn zoveel als brandende toorn, gelijk Gods toorn dikwijls bij vuur vergeleken wordt, waarvan de rook opgaat. Zie Deut. 29:20; Ps. 80:5. **roken tegen de schapen** Zie Ps. 100:3. **Uwer weide?**

2. **Gedenk aan Uw vergadering, Uwe gemeente, uw volk Israël. *die* Gij van ouds verworven hebt; de roede** Dat is, Israël, dat uw erfdeel is, dat gij Uzelven als met roeden hebt toegemeten. Alzo Jer. 10:16. Verg. Deut. 32:9, en Ps. 16:5,6. **Uwer erfenis, *die* Gij verlost hebt; den berg Sion, waarop Gij gewoond hebt.**
3. **Hef Uw voeten** Of, *gangen, treden*; dat is, haast U, treed hard aan, om deze langdurige verwoestingen te aanschouwen en daarin te voorzien; menselijk van God gesproken. **op tot de eeuwige** Hebr. *verwoestingen der eeuwigheid*; dat is, *langdurig*. **verwoestingen; de vijand heeft alles in het heiligdom verdorven. Of, *geschonden*.** Hebr. eigenlijk *kwaad gemaakt*.
4. **Uw wederpartijders hebben in het midden van Uw vergaderplaatsen** Waar men op gezette tijden vergadert, om den godsdienst te verrichten en het woord des Heeren te horen; gelijk te dien tijde waren de tempel en de synagogen, van welke onder Ps. 74:8. **gebruld; Gelijk leeuwen. zij hebben hun tekenen tot tekenen gesteld.**
5. **Een ieder werd er bekend** Hebr. *hij werd bekend*; dat is, een ieder van de vijanden werd bekend, dat is, vermaard en beroemd, als Dat is, zij hebben niet anders gehouwen en gekerfd, dan of ze in een bos doende waren met hout houwen. hebbende een mannelijk feit bedreven. Verg. Spreuk. 31:23, en boven Ps. 9:17. **als** Dat is, zij hebben niet anders gehouwen en gekerfd, dan of ze in een bos

doende waren met hout houwen. een, die de bijlen omhoog aanbrengt in de dichtigheid van een geboomte. Of, *hout*. Want men kan het ook nemen van het dichtgewrochte houtwerk van het heiligdom, den zin op hetzelfde uitkomende. Dan zou de overzetting aldus staan: *als de bijlen omhoog, of boven aanbrengende, of als die de bijlen omhoog aanbracht, aandreef, aanvoerde*; dat is, een ieder werd bekend als op zulke wijze te werk gaande, of daardoor, dat hij zo deed; omdat *als*, of *gelijk*, niet altoos ziet op enige gelijkheid, maar ook somtijds op de daad en *waarheid*. Zie Gen. 27:12 en Neh. 7:2.

6. Alzo hebben zij nu derzelver graveerselen samen met houwelen Het Hebr. woord komt van *aanstoten*, vallen, *nedervellen*, betekenende alzo een instrument, waarmede men iets afscheurt of aftrekt om neder te vellen, gelijk houwelen, haken, hellebaarden. en beukhamers in stukken geslagen.

7. Zij hebben Uw heiligdommen in het vuur gezet; Hebr. *gezonden*. ter aarde Dat is, tot den grond toe, of zij hebben haar ontheilgd, afbrekende en slechtende die ter aarde. toe hebben zij de woning Uws Naams ontheilgd.

8. Zij hebben in hun hart gezegd: Laat ze ons te zamen uitplunderen; Of, *onderdrukken*. Van het Hebr. woord komt een ander, dat ene *duif* betekent, omdat zij als elks mans roof is. Anders, *hunne kinderen zeggen in hun hart. Zij hebben allen*, enz. Zij hebben alle Gods vergaderplaatsen Dat is, alle synagogen en scholen der profeten, waar Gods woord gelezen en verklaard of geleerd werd. in het land verbrand.

9. Wij zien onze tekenen De gewone en buitengewone tekenen van Gods genadige tegenwoordigheid en gunst. niet; er is geen profeet Verg. Ezech. 7:26; dewijl nochtans de auteur van dezen psalm een man Gods en profeet geweest is, schijnt het gevoelen dergenen zo vreemd niet te zijn, die menen dat deze psalm van Asaf of enigen anderen profeet van dien naam *gelijk*

dergelijke profetische voorschriften elders in Gods woord gevonden worden gemaakt is aleer deze zwarigheden Gods volk zijn overkomen en toen de openbare godsdienst nog in zwang was, gelijk afgenomen wordt uit Ps. 74:1, om Gods kerk te dienen in verscheidene volgende tijden; eensdeels in de Babylonische gevangenschap, nadat Ezechiël heeft opgehouden te profeteren; anderdeels onder de gruwelijke tirannie van *Antiochus*, waarvan sommigen dit bijzonderlijk verstaan; dewijl de tijd der verlossing uit de Babylonische gevangenschap door Jeremia uitdrukkelijk was geprofeteerd. Sommigen verstaan dat deze psalm *alsook dergelijk andere* ten tijde van *Antiochus* gemaakt is, door een man Gods of profeet; dat is, leraar, die wel door ingeven van den Heiligen Geest Gods volk geleerd en dezen psalm gedicht heeft, maar geen zulk profeet geweest is als de anderen, die bijzonderlijk alzo genoemd zijn, omdat zij goddelijke openbaringen van *toekomende dingen* gehad hebben, van welken Maleachi de laatste geweest is. meer, noch iemand bij ons, die weet, hoe lang. Dat is, hoelang deze ellenden en verwoestingen zullen duren.

10. Hoe lang, o God! zal de wederpartijder smaden? Zal de vijand Uw Naam in eeuwigheid Dat is, altoos, steeds. Zie Ps. 74:1. lasteren?

11. Waarom trekt Gij Uw hand, ja, Uw rechterhand Met welke Gij ons zo krachtiglijk pleegt te beschutten en te verlossen; menselijk van God gesproken. af? *Trek haar* uit het midden van Uw boezem; maak een Te weten van deze verwoestingen des vijands en onze ellenden. Anders, *steek haar ten volle uit het midden uws boezems*. einde.

12. Evenwel is God mijn Koning van ouds af, Die verlossingen werkt in het midden der aarde.

13. Gij hebt door Uw sterkte de zee Versta, het Rode meer of de Schelfzee. gespleten; Gij hebt de koppen der draken Dat is, der trotse oversten van Farao. in de wateren verbroken.

14. Gij hebt de koppen Dat is, de grote kop, die inplaats van velen is; gelijk de olifant *behemoth*, dat is *beesten* genoemd wordt; omdat het een zeer groot beest is. Job 40:10, enz. Of, versta door de *koppen* Farao's oversten. des Leviathans verpletterd; Gij hebt hem tot spijs gegeven aan het Dat is de vogelen en wilde dieren, die de dode lichamen der verdronken Egyptenaars, aan land of aan den oever gedreven zijnde *Exod. 14:30* hebben opgegeten. Alzo worden *mieren, sprinkhanen, konijnen*, enz, een volk en natie genoemd; Spreuk. 30:25,26; Joel 1:6. Anders kan men het ook alzo verstaan dat God zijn volk der Egyptenaren roof in de woestijn tot hun onderhoud gegeven heeft. Verg. Deut. 31:17, en Num. 14:9, met de aantekeningen. volk in dorre plaatsen.

15. Gij hebt een fontein en beek gekliefd; Dat is, den rotssteen gekliefd, dat er een fontein en beek uit voortkwam. Gij hebt sterke rivieren Gelijk de wateren der Jordaan, waar de kinderen Israëls op het droge zijn doorgedaan. Hij wil zeggen: Gij brengt water voort waar het niet is, en droogt het weg waar het is. uitgedroogd.

16. De dag is Uwe, ook is de nacht Uwe; Gij hebt het licht Dat is, een lichtgevend lichaam, waardoor men hier de maan en sterren kan verstaan, om des nachts te lichten, gelijk de zon bij dag. Zie Gen. 1:16; Ps. 136:7,8, en verg. Job 31:26, alwaar door het *licht* de *zon* schijnt verstaan te worden, maar de *maan* uitdrukkelijk genoemd wordt. en de zon bereid.

17. Gij hebt al de palen der aarde gesteld; zomer en winter, die hebt Gij geformeerd.

18. Gedenk hieraan; de vijand Anders, *de vijand heeft gesmaad, of gehoond, o HEERE*, enz. heeft den HEERE gesmaad, en een dwaas volk heeft Uw Naam gelasterd.

19. Geef aan het Of, *dezen wilden hoop*. Zie van het Hebr. woord Ps. 68:11. wild gedierte de ziel Dat is, het leven uwer kerk; die zo machteloos en weerloos is om dezen wreden hoop tegen te staan, gelijk ene

tortelduif is tegen het geweld van wild gedierte; behelpende zich voorts in stilte met wenen en klagen tot God, en blijvende geestelijk en inwendiglijk schoon, eenvoudig, zachtmoedig en haren God getrouw. In welk aanzien de gelijkenis van *duiven* dikwijls in de Heilige Schrift gebruikt wordt. Zie boven Ps. 55:7, en Ps. 56:1, en Ps. 68:14; Hoogl. 1:15, en Hoogl. 2:14, en Hoogl. 4:1, en Hoogl. 5:12, en Hoogl. 6:9; Jes. 38:14, en Jes. 59:11; Ezech. 7:16; Hos. 11:11; Matth. 10:16. # Eze 7.16 Ho 11.11 Mt 10.16 Uwer tortelduif niet over; vergeet den hoop Uwer ellendigen niet in eeuwigheid. Dat is, voor altoos. Gelijk boven Ps. 74:1.

20. Aanschouw het verbond; Dat Gij met Abraham en zijn zaad gemaakt hebt, gegrond in den *Messias*. want de duistere Dat is, alle hoeken des lands zijn gelijk moordkuilen, waar de vijand alle geweld uit bedrijft. plaatsen des lands zijn vol woningen van geweld.

21. Laat den verdrukte niet beschaamd wederkeren; laat den ellendige en nooddruftige Uw Naam prijzen.

22. Sta op, o God! twist Zie Ps. 35:1. Uw twist Zie Ps. 35:1.zaak; gedenk der smaadheid, Hebr. *uwer smaadheid van een dwaas. die U van den dwaze wedervaart* den gansen dag.

23. Vergeet niet het geroep Hebr. *der stem*. Uwer wederpartijders; het getier dergenen, die tegen U opstaan, klimt Dat is, neemt steeds toe. Verg. 1 Kon. 22:35. Of, klimt op naar den hemel tot U; gelijk Jona 1:2. geduriglijk op.

Psalmen 75

1. Voor den opperzangmeester, Zie Ps. 4:1. Altascheth; een psalm, een lied, Zie Ps. 48:1. voor Asaf. Anders, van Asaf, maar het schijnt ganselijk dat het gevoelen dergenen het eenvoudigste is, die uit verg. van den inhoud van dezen psalm met 2 Sam. 2, 2 Sam. 3, 2 Sam. 4, 2 Sam. 5, afnemen, en aan Asaf gegeven heeft, ten tijde als hij na

Sauls dood koning was geworden over Juda; en de zaken na Isboseths dood, daarop stonden dat hij het beloofde koninkrijk van gans Israel zou ontvangen, om God voor deze wonderlijke en genadige verandering der zaken te danken, met belofte dat hij alles, wat in het land vervallen was, naar Gods wil zou herstellen, en zich gedragen als een voorbeeld van *Jezus Christus*. Verg. ook dezen psalm met Ps. 101.

2. Wij loven U, o God; wij loven, dat Uw Naam nabij is; men vertelt Uw wonderen.

3. Als ik het bestemde Dat is, het koninkrijk, dat Gij mij beloofd hebt en de gezamenlijke stammen mij toegestemd hebben. Sommigen duiden het op den *bestemden tijd* des koninkrijks; idem, *de vergadering* der oudsten, als een rijksdag hiertoe *bestemd*, of de *bestemde plaats* der heilige *vergaderingen*; te weten, Zion, dat David, koning geworden zijnde, terstond voornam te winnen tot ene plaats voor den godsdienst en van zijn koninklijken troon; de zaak al op hetzelfde uitkomende. *ambt* zal ontvangen hebben, zo zal ik gans Hebr. *rechtheden*, of *rechtigheden richten*; dat is, ik zal in alle rechtmatigheid en billijkheid richten en regeren; also elders dikwijls. *recht richten*.

4. Het land en al zijn inwoners waren versmolten; Vanwege de vorige beroerten, allerlei ongebondenheid, schrik en vrees; also Joz. 2:9. Verg. Deut. 1:28. *maar* ik heb zijn pilaren vastgemaakt. Of, *gerecht, recht gesteld*. Ik heb begonnen alles in goede orde *in religie, politie en justitie* in Juda te herstellen, en zal zo, door Gods genade, voortgaan. Sela. Zie Ps. 3:3.

5. Ik heb gezegd tot de onzinnigen: Zie van het Hebr. woord Ps. 5:6. *Weest niet onzinnig*; en tot de goddelozen: *Verhoogt den hoorn* Dat is, weest niet trots en hoogmoedig op uw macht en heerlijkheid. Zie Deut. 33:17, en onder Ps. 75:11. *niet*.

6. Verhoogt uw hoorn niet omhoog; spreekt *niet* met stijven Dat is, stout en

hardnekkig. Verg. Exod. 32:9; Job 15:26. *hals*.

7. Want het verhogen Dat iemand verheven wordt tot groten staat en waardigheid. *komt* niet uit het oosten, Hebr. *den uitgang*; dat is de opgang der zon. Zie Ps. 19:6. *noch* uit het westen, *noch uit de woestijn*; Dat is, van het zuiden, en *gelijk enigen menen* het noorden; want het Joodse land heeft woestijnen aan beide zijden, naar sommiger beschrijvingen.

8. Maar God is Rechter; Hij vernedert dezen, en verhoogt genen.

9. Want in des HEEREN hand is een beker, Zie van deze gelijkenis Ps. 11:6; Job 21:20, enz. en de wijn is beroerd, Of, *bedroesem* Dat is, de zwaarste straffen met het eeuwig verderf.^d Zie van het Hebr. woord boven Ps. 46:4 en Job 16:16. Anders, *troebel, sterk, rood*. vol van mengeling, en Hij schenkt Of, *hij heeft daaruit geschonken*; te weten, eerst zijn eigen volk, gelijk David en zijnen vromen metgezellen geschied was. Verg. Ps. 73:10; Jer. 25:17,18; 1 Petr. 4:17. *daaruit*; doch alle goddelozen der aarde zullen zijn droesem Dat is, de zwaarste straffen met het eeuwig verderf.^{en} *uitzuigende* Hebr. *uitdrukkende*. Verg. Jes. 51:17; Ezech. 23:34. *drinken*.

10. En ik zal het in eeuwigheid verkondigen; ik zal den God Jakobs psalmzingen.

11. En ik zal alle hoornen der Dat is, het geweld, waarmede zij de vromen beschadigen. Zie boven Ps. 75:5. *goddelozen afhouwen*; de hoornen des Dat is, macht en heerlijkheid. *rechtvaardigen zullen verhoogd worden*.

Psalmen 76

1. Een psalm, een lied Zie Ps. 48:1, en Ps. 50:1. van Asaf, voor den opperzangmeester, Zie Ps. 4:1. op de Neginoth.

2. God is bekend in Juda; Zijn Naam is groot in Israel.

3. En in Salem Dat is, Jeruzalem; gelijk Gen. 14:18. Verg. Ps. 48:2,3,4,9, en zie Hebr. 7:1. is **Zijn hut** Dat is, tabernakel of tempel. Hieruit kan men klaarlijk zien dat *Salem* en *Jeruzalem* hier enerlei is., en Zijn woning in Sion.
4. Aldaar Verg. Ps. 46:10. heeft Hij verbroken de vurige Hebr. *de vurige kolen*, of *vonken van den boog*; dat is, de vurige of glinsterende pijlen van den boog, of de glinsterende bogen, gelijk sommigen het nemen. pijlen van den boog, het schild, en het zwaard, en den krijg. Sela. Zie Ps. 3:3.
5. Gij zijt doorluchtiger en heerlijker dan de roofbergen. Hierdoor verstaan sommigen de machtige koningen en koninkrijken *bij bergen somtijds in de Schriftuur vergeleken*, die gewoon zijn zowel elkander als Gods volk tezamen, gelijk wilde dieren, te roven. Anders: *Gij zijt doorluchtig en heerlijk van*, of *vanwege de roofbergen*; dat is, Gij hebt ere ingelegd en uw heerlijke macht betoond op de bergen; vanwaar de vijanden *gelijk wilde beesten* ons meenden te roven en te verscheuren, daar hebt Gij hen verdaan en hen ons tot een roof gegeven, gelijk in het volgende verklaard wordt.
6. De stouthartigen Hebr. *sterken van hart*. zijn beroofd geworden; zij hebben hun slaap Dat is, den langen slaap, den dood. Verg. Jer. 51:39,57; Ps. 13:4. Dit wordt bij sommigen geduid op de verslagenen van den engel ten tijde van Hizkia; 2 Kon. 19:35. gesluimerd; en geen van Hebr. *alle mannen der dapperheid hebben hunne handen niet gevonden*; dat is, zij zijn als handeloos geweest, hebben tegenweer kunnen bieden. de dappere mannen hebben hun handen gevonden.
7. Van Uw schelden, Zie Ps. 9:6. o God van Jakob! is samen wagen Dat is, beiden, grote en gemene krijgslieden, die op wagens en paarden reden, waarop zij gewoon waren te strijden; zie Richt. 4:3,13,15; 2 Sam. 10:18; 1 Kon. 22:31,34. en paard in slaap gezonken.
8. Gij, vreselijk zijt Gij; en wie zal voor Uw aangezicht bestaan, van den

Hebr. *van alsdan*, of *van toen uws toorns?* dat is, van dien tijd af, of wanneer Gij toornig zijt, of uw toorn begint in het werk te stellen. **tijd Uws toorns af?**

9. Gij deelt Dat is, als Gij een vonnis liet horen, enz. zo vreesde, enz. Of, *Gij laat horen*, en zo in het volgende. **een oordeel horen uit den hemel;** Verg. 2 Kon. 19:32,33,34,35; Richt. 5:20; 2 Sam. 22:7,8, enz. **de aarde** Of, *het land*; alzo in Ps. 76:10. vreesde en werd stil,
10. Als God opstond ten oordeel, om alle zachtmoedigen Zie Ps. 10:17. der aarde te verlossen. Sela.
11. Want de grimmigheid des mensen zal U loffelijk Dat is, zal U tot lof en eer gedijen. De zin is: Hoe de vijanden met meerder hittigheid tegen U en uw volk ontstoken zijn en woeden, hoe meer eer Gij zult inleggen in het beschermen van uw volk en het dempen der vijanden. **maken; het overblijfsel der grimmigheden zult Gij opbinden.** Of, *aangorden*. Dit kan men alzo verstaan, dat God de overgebleven grimmige vijanden ook zal bedwingen, gelijk men iemand met een gordel of band bindt en dwingt. Of, Hij zal zijn volk, dat van des vijands grimmigheid verlost en overgebleven is, met macht en moed aangorden om de vijanden tegen te staan. Beide heeft een goeden zin; men kan het ook verstaan van God, dat Hij het overige zijner grimmigheid zal aangorden, om zijne vijanden voorts te vernielen.
12. Doet geloften Gelijk de vromen in zwarigheid, en daaruit verlost zijnde, plegen te doen. Zie Gen. 28:20, enz; Ps. 66:13,14,15; Jona 1:16. Verg. ook boven Ps. 61:6. **en betaalt ze den HEERE, uw God, gij allen, die rondom** Dat is, Gods volk, dat zich aan en bij Hem houdt; gelijk de stammen rondom den tabernakel gelegd waren, Num. 2:2, enz., en de priesters en Levieten als rondom God stonden om Hem te dienen; idem de vier en twintig oudsten rondom Gods troon; Openb. 4:4. **Hem zijt! Laat hen Dien, Die te vrezen is, geschenken** Verg. 2 Kron. 32:21,23. brengen;

13. Die den geest der vorsten of, *voorgangers, leidslieden*. als druiven afsnijdt; Die den koningen der aarde vreselijk is.

Psalmen 77

1. Een psalm van Asaf, Zie Ps. 50:1. voor den opperzangmeester, over Zie Ps. 39:1. Of, *in Jeduthun*, dat is over, of onder de nakomelingen van Jeduthun. Anders, *voor Jeduthun* zelf, als mede een der opperzangmeesters zijnde. Jeduthun.
2. Mijn stem is tot God, en ik roep; mijn stem is tot God, en Hij zal het oor tot mij neigen.
3. Ten dage mijner benauwdheid zocht ik den HEERE; mijn hand was des nachts uitgestrekt Tot God met gedurig bidden, of, *uitgebreid*, eigenlijk *uitgeschud, uitgestort*, gelijk degenen, die misbaar bedrijven, de handen nu samenslaan dan vaneen werpen, idem heen en weder bewegen, naar de gesteltenis des harten. Anders, *overgoten*, of *overstort*, te weten met tranen., en liet niet af; mijn ziel weigerde Dat is, ik kon de droefheid niet verzetten of matigen; ik werd bestreden met mistroostigheid. Verg. Gen. 37:35. getroost te worden.
4. Dacht ik aan God, zo maakte ik misbaar; peinsde ik, Gelijk Gen. 24:63. Zie aldaar. Anders: *bad ik*. zo werd mijn ziel overstelpt. Zie Ps. 61:3. Sela. Zie Ps. 3:3.
5. Gij hielt mijn ogen wakende; Hebr. *Gij hieldt de wachten mijner ogen*; dat is, *gelijk sommigen verstaan mijne oogleden*. De zin is: Gij hieldt mij wakker, dat ik niet kon slapen, vermits de gedurigheid van het kruis en de droefheid. **ik was verslagen** Gelijk iets dat met hamers geklopt en geslagen wordt, gelijk degene, dien het hart klopt of slaat van grote ontsteltenis. Verg. Richt. 13:25, en Gen. 41:8; Dan. 2:1,3, waar hetzelfde Hebr. woord gebruikt wordt., en sprak niet.

6. Ik overdacht de dagen van ouds, Volgens het bevel Deut. 32:7. Verg. Ps. 74:12, enz. de jaren der eeuwen. Dat is, die voorlang voorbijgegaan zijn. Van het Hebr. woord *Olam*, zie Jer. 2:20.
7. Ik dacht aan mijn snarenspeel; Hoe ik God in voortijden met vreugde placht te danken voor zijne weldaden. in den nacht overlegde ik in mijn hart, en mijn geest onderzocht: Om het rechte verstand hiervan te bekomen. Verg. Ps. 73:16,17. Hieruit zijn de volgende woorden van den profeet gesproken, alsof hij zeide: Ten laatste dacht ik, *zal dan de Heere*, enz., gelijk volgt.
8. Zal dan de Heere in eeuwigheden Dat is, voor altoos. verstoten, en voortaan Hebr. *niet voortvaren*, of *toedoen, meer goedwillig*, of *welgevalen, welbehagen te nemen*; te weten, in mij, of zijn volk, dien Hij voormaals zo grote genade bewezen heeft? niet meer goedgunstig zijn?
9. Houdt Zijn goedertierenheid in eeuwigheid op? Heeft de toezegging Dat is, het woord zijner belofte? een einde, van geslacht Hebr. *in geslacht en geslacht*. tot geslacht?
10. Heeft God vergeten genadig te zijn? Heeft Hij Zijn barmhartigheden door toorn toegesloten? Sela.
11. Daarna zeide ik: Dit krenkt mij; Namelijk, dat God mij nu anders behandelt dan vóór dezen, dat Hij in de regering van zijn volk niet altoos denzelfden weg houdt. God doet alles wijselijk en zoals het tot zijne eer en ons best dienstig is. Anders: *dit krenkt mij; de verandering van de rechterhand des Allerhoogsten*. Of, vraagswijze: *zal mij dit krenken, dat de rechterhand des Allerhoogsten verandert?* Of, *dit is mijn bidden, het veranderen van de rechterhand des Allerhoogsten. maar* Dat is, Hij kan dit lijden in blijdschap haast veranderen. de rechterhand des Allerhoogsten verandert.
12. Ik zal de daden des HEEREN gedenken; ja, ik zal gedenken Uw wonderen Hebr. *uws wonders*, of

- wonderwerks.* En zo in Ps. 77:13. *Al uw werk, of al uw doen.* van ouds her;
13. En zal al Uw werken betrachten
Of, *verhalen.*, en van Uw daden spreken. Of, *aandachtig merken op*, enz.
14. O God! Uw weg is Dat is, uwe regering verstaat men eigenlijk terdege in uw heiligdom en gemeente, niet onder de kinderen dezer wereld. Verg. Ps. 73:17. Anders, *uw weg is in heiligheid*; dat is, uw doen is gans heilig, al is het dat wij het dikwijls niet begrijpen. in het heiligdom; wie is een groot God, gelijk God?
15. Gij zijt die God, Die wonder doet; Gij hebt Uw sterkte bekend gemaakt onder de volken.
16. Gij hebt Uw volk door *Uw arm* Dat is, door uw grote kracht, door uw geweld. Zie Exod. 6:5; Ps. 79:11. *verlost*; de kinderen van Jakob en van Jozef. Jozef was ook Jakobs zoon, en dus zijne kinderen Jakobs kinderen; maar hij wordt hier in het bijzonder genoemd, om de heerlijkheid en het voordeel van Efraïm en Manasse, Gen. 48:5; 1 Kron. 5:1,2; ook had hij gans Israëel, als een vader, in Egypte gevoed; ja door Jozef worden somtijds de tien stammen, of ook gans Israëel verstaan; zie Gen. 45:10,11, en Gen. 48:22. Verg. Ps. 80:2,3. Sela.
17. De wateren zagen U, o God! de wateren zagen U, zij beefden; Of, *werden bang*; als een die in barensnood is; wegvliedende als van angst en bangheid, om Israëel den pas te openen door de Rode zee. Verg. Ps. 114:3,5. ook waren de afgronden beroerd.
18. De dikke Dit vs. *alsook het volgende* schijnt te verklaren hetgeen Exod. 14:24,25, gezegd wordt, als zijnde alzo geschied, dat God eerst een verschrikkelijk onweder verwekt heeft over de Egyptenaars. *wolken* goten water uit; de bovenste wolken gaven geluid; Dat is, *donder*. ook gingen Uw pijlen Bliksemstralen, gelijk in Ps. 77:19 verklaard wordt. Verg. 2 Sam. 22:15. daarhenen.

19. Het geluid Uws donders was in het ronde; Of, *in den kloot, sfeer*; dat is, in de lucht, die als een kloot in het rond om den aardbodem gaat. Aangaande het Hebr. woord, verg. Ps. 83:14; Jes. 17:13; Ezech. 10:2, enz. de bliksemen verlichtten de wereld; de aarde werd beroerd en daverde.
20. Uw weg was Toen Gij gingt om uw volk te voeren door de Rode zee en de vijanden daarin te storten; zie Exod. 14:19,20,22; Neh. 9:11. Verg. Neh. 1:3. in de zee, en Uw pad in grote wateren, en Uw voetstappen Dat is, daar was geen teken van zulk een doortocht, want de wateren keerden weder en waren als tevoren; Exod. 14:26,28. werden niet bekend.
21. Gij leiddet Als een herder voerende het door de woestijn naar het land Kanaän en zorg voor hen dragende, enz., alzo Ps. 78:52. Uw volk, als een kudde door de hand Dat is, de dienst. van Mozes en Aaron.

Psalmen 78

1. Een onderwijzing Zie Ps. 32:1. van Asaf. Zie Ps. 50:1. O mijn volk! neem mijn leer ter oren; neigt ulieder oor tot de redenen mijns monds.
2. Ik zal mijn mond opendoen met spreuken; Hebr. *spreuk*. Zie 1 Kon. 4:32, en van het *opendoen des monds* Job 33:2. ik zal verborgenheden Gelijk ene fontein zal ik *uitgieten*, of *uitborrelen*, scherpzinnige, treffelijke en aanmerkelijke spreuken en zaken, die in voortijden geschied zijn, waarin verborgenheden vervat zijn. Zie van het Het Hebr. woord *dat ook raadselen betekent* Richt. 14:12; 1 Kon. 10:1; Matth. 13:35, en voorts van het andere Hebr. woord, dat *uitborrelen* betekent, Ps. 19:3. overvloediglijk uitstorten, van ouds her;
3. Die wij gehoord hebben en weten ze, en onze vaders ons verteld hebben.
4. Wij zullen het niet verbergen voor hun kinderen, voor het navolgende

geslacht, vertellende de loffelijkheden Hebr. *lof*, of *prijs*, in het getal van velen, dat in onze taal niet gebruikelijk is en een twijfelachtigen zin zou geven. Versta hierdoor Gods *loffelijke daden*, gelijk het volgende verklaart. des HEEREN, en Zijn sterkheid, en Zijn wonderen, die Hij gedaan heeft.

5. Want Hij heeft een getuigenis opgericht in Jakob, en een wet gesteld in Israel; die Hij onzen vaders geboden heeft, dat zij ze hun kinderen zouden bekend maken;

6. Opdat het navolgende geslacht *die* weten zou, de kinderen, *die* geboren zouden worden; *en* zouden opstaan, en vertellen ze hun kinderen;

7. En dat zij hun hoop op God zouden stellen, en Gods daden niet vergeten, maar Zijn geboden bewaren;

8. En dat zij niet zouden worden gelijk hun vaders, een wederhorig en wederspanning geslacht; een geslacht, *dat* zijn hart niet richtte, Naar des Heeren wil, of om God te dienen en te vrezen. Zie 2 Kron. 12:14. en welks geest niet getrouw was met God.

9. (De kinderen Dewijl in het volgende verhaald worden de wonderen, die God gedaan heeft voor de ogen *van de vaders* dezer Efraïmieten, zo kan men dit passen op de historie 1 Sam. 4: waarvan de Israëlieten *onder wie die van Efraïm de voornaamste en machtigste waren, in wier land ook de ark te Silo was, 1 Sam. 4:3,4*, van de Filistijnen geslagen zijn, en de vlucht moesten nemen, en de ark weggevoerd werd; 1 Sam. 4:10,11. Verg. onder Ps. 78:60,61,62,67. Sommigen verstaan het van den ondergang des rijks en de wegvoering der tien stammen door de Assyriërs, omdat door Efraïm de tien stammen bij de profeten dikwijls worden verstaan. Zie Jes. 7:5,17; Hos. 12:1, en Hos. 13:1, enz., en voorts 2 Kon. 17: en Hos. 10:11,14. Anderen duiden op 1 Kron. 7:21,22.

Ho 10.11,14 1Ch 7.21,22 van Efraim, gewapende boogschutters, keerden om ten dage des strijds.)

10. Zij hielden Gods verbond niet, en weigerden te wandelen in Zijn wet.

11. En zij vergaten Zijn daden, en Zijn wonderen, die Hij hun had doen zien.

12. Voor hun vaders had Hij wonder gedaan, in Egypteland, *in* het veld Dat is, in de landouwen, of het landschap *Zoan*, zijnde een zeer oude en vermaarde koninklijke hoofdstad in Egypte. Zie Num. 13:22; Jes. 19:13, en Jes. 30:3,4. van Zoan.

13. Hij kliefde de zee, en deed er hen doorgaan; en de wateren deed Hij staan als een hoop.

14. En Hij leidde hen des daags met een wolk, en den gansen nacht met een licht des vuurs.

15. Hij kliefde de rotsstenen in de woestijn, en drenkte hen overvloedig, als *uit* afgronden.

16. Want Hij bracht stromen voort uit de steenrots, en deed de wateren afdalen als rivieren.

17. Nog voeren zij wijders voort tegen Hem te zondigen, verbitterende den Allerhoogste in de dorre wildernis.

18. En zij verzochten God in hun hart, begerende spijs naar hun lust. Hebr. *ziel*. Zie Ps. 27:12.

19. En zij spraken tegen God, zij zeiden: Zou God een tafel kunnen toerichten in de woestijn?

20. Ziet, Hij heeft den rotssteen geslagen, dat er wateren uitvloeiden, en beken overvloediglijk uitbraken, zou Hij ook brood kunnen geven? Zou Hij Zijn volke vlees toebereiden?

21. Daarom hoorde de HEERE Dat is, Hij lette hierop gelijk een rechter, of, Hij betoonde metterdaad, dat Hij het gehoord en daarop gelet had. Alzo Ps. 78:59., en werd

- verbolgen; Menselijk en bij gelijkenis van God gesproken. Zie Job 31:12. en een vuur werd ontstoken tegen Jakob, en toorn ging ook op tegen Israel;
22. Omdat zij in God niet geloofden, en op Zijn heil niet vertrouwden.
23. Daar Hij den wolken van boven gebod Of *geboden had*, en zo in het volgende, dat is, Hij beschikte aldaar door zijne regering., en de deuren *Figuurlijke manier van spreken. Verg. 2 Kon. 7:2,19.* des hemels opende;
24. En regende op hen het Man om te eten, en gaf hun hemels Dat uit de lucht nederviel en als koren kon gemalen worden en voor koren strekken. Zie Num. 11:8. koren.
25. Een iegelijk at het brood der Machtigen; Hij zond hun teerkost tot verzadiging.
26. Hij dreef den oostenwind voort in den hemel, *Dat is, lucht.* en voerde den zuidenwind aan door Zijn sterkte;
27. En regende op hen vlees als stof In zulk een menigte en overvloed., en gevleugeld gevogelte Te weten, kwakkelen. als zand der zeeen;
28. En deed het vallen in het midden zijns Alzop nochtans, dat het ook verre buiten het leger gevallen is; zie Num.. 11:31. Hij noemt Israël *Gods leger*, omdat Hij Heere, Hoofd, Koning en Leidsman daarvan was. legers, rondom zijn woningen. Dit kan men verstaan van Gods tabernakel, waarin verscheidene woningen waren; of van de woningen des volks, die Gods woningen zouden kunnen genoemd worden, om reden gelijk het leger *Gods leger*.
29. Toen aten zij, en werden zeer zat; zodat Hij hun hun lust Dat is, overvloed van zulke spijs als hun gelust had. toebracht.
30. Zij waren nog niet vervreemd Dat is, zij hadden hun lust nauwelijks geboet., de lust was hun nog niet vergaan. van hun lust; hun spijs was nog in hun mond,
31. Als Gods toorn tegen hen opging, dat Hij van hun vetsten Dat is, aanzienlijkste, rijkste, sterkste, welgesteldste, lijevigste. Verg. Richt. 3:29. Hebr. *vettigheden.* doodde, en de uitgelezenen Anders, *jongelingen.* Alzo Ps. 78:63. van Israel nedervelde.
32. Boven dit alles zondigden zij nog, Murmureerden al wederom. Zie Num. 14: Num. 15: Num. 16: en geloofden niet, door Verg. Deut. 1:32. Dat is, zij vertrouwden God niet, hoewel Hij al deze wonderen deed. Zijn wonderen.
33. Dies deed Hij hun dagen vergaan in ijdelheid Zie Num. 14:28,29,33,34,35., en hun jaren in verschrikking.
34. Als Hij hen doodde, zo vraagden zij naar Hem, en keerden weder, en zochten God vroeg;
35. En gedachten, dat God hun Rotssteen was, en God, de Allerhoogste, hun Verlosser.
36. En zij vleiden Of, *gaven Hem goede, of schone woorden;* alsof zij meenden Hem te bedriegen. Zie van het Hebr. woord Richt. 14:15. Hem met hun mond, en logen Hem met hun tong.
37. Want hun hart was niet recht met Hem, en zij waren niet getrouw in Zijn verbond.
38. Doch Hij, barmhartig zijnde, verzoende Dat is, Hij liet de tijdelijke straf na, of hield haar op, ten aanzien der huichelaars, en vergaf hun, volgens zijn genadeverbond om de verzoening van den *Messias*, ten aanzien der uitverkorenen. de ongerechtigheid, en verdierf Zie van het Hebr. woord Richt. 20:21. hen niet; maar wendde dikwijls Hebr. *Hij vermenigvuldigde af te keren, of af te wenden,* enz. Zijn toorn af, en wekte Zijn ganse Om hen ganselijk en ten enenmale te vernielen. grimmigheid niet op.

39. En Hij dacht, dat zij vlees Zie Ps. 56:5. waren, een wind, Verg. Jak. 4:14. die henengaat en niet wederkeert.

40. Hoe dikwijls verbitterden zij Hem in de woestijn, deden Hem smart Zie Gen. 6:6. aan in de wildernis!

41. Want zij kwamen Of, *zij verzochten God wederom*. alweder, en verzochten God, en stelden den Heilige Zie Ps. 71:22. Israels een perk. Of, *bepaalde* Hem, dat is, zij wilden Hem perk en maat stellen, zijn goddelijke almacht en regering als binnen zekere palen besluiten, alsof Hij niet anders moest of kon doen dan hetgeen zij wilden of verstonden Hem mogelijk te zijn; zij wilden Hem *gelijk men zegt* meesteren.

42. Zij dachten niet aan Zijn hand, Dat is, zijne mogenheid, die Hij betoond had in het verlossen van zijn volk. aan den dag, toen Hij hen van den wederpartijder Of, *van benauwdheid*. verlost;

43. Hoe Hij Zijn tekenen stelde in Egypte, en Zijn wonderheden in het veld van Zoan;

44. En hun vloeden in bloed veranderde, en hun stromen, opdat zij niet zouden drinken.

45. Hij zond een vermenging van ongedierte onder hen, dat hen verteerde, en vorsen, Hebr. *den vors*. die hen verdierven.

46. En Hij gaf hun gewas den kruidworm, en hun arbeid Dat is, de landvruchten, die zij bearbeid hadden. den sprinkhaan.

47. Hij doodde Dat is, deed hen uitgaan en versterven. hun wijnstok door den hagel, en hun wilde vijgebomen door vurigen Het Hebr. woord wordt alleenlijk hier gevonden. Sommigen menen dat het *vuur onder den hagel vermengd* Exod. 9:24,25, alsoz genoemd, omdat het alles, waar het op viel of *om zo te spreken* zich *legerde*, *doorsneed* en verteerde. hagelsteen.

48. Ook gaf Of, *Hij besloot onder den hagel*, enz. dat zij onder het geweld des hagels waren, gelijk een besloten en gevangen man,

die nergens kan uitkomen. Alzo Ps. 78:50,62. Hij hun vee den hagel over, en hun beesten aan de vurige Of, *vurige vonken*; dat is, de vurige bliksemstralen. Verg. 2 Sam. 22:9,13. kolen.

49. Hij zond onder hen de hittigheid Dat is, zeer heftige en zware plagen en straffen, voortkomende uit zijn toorn. Zie Job 21:30; en zie Ezech. 7:3, met de aantekening. Zijns toorns, verbolgenheid, en verstoordheid, en benauwdheid, *met uitzending der boden* Hierdoor verstaan sommigen verdervende engelen; anderen Mozes en Aäron, door wie God Farao deze plagen liet aanzeggen. **van veel** Hebr. *der kwaden*; dat is, van veel kwaads of ongeluk. kwaads.

50. Hij woog Op de weegschaal zijner gerechtigheid, wegende tegen elkander zijn straffen en hunne verdiensten; gelijk God pleegt voort te gaan in straffen, gelijk de mensen voortgaan in zonden en hardnekkigheid. Zie Lev. 26:21,23,24,27,28. een pad voor Zijn toorn; Hij onttrok hun ziel niet van den dood; en hun gedierte Anders, *hunleven*; gelijk Job 33:18,22,28. gaf Hij aan de pestilentie over.

51. En Hij sloeg al het eerstgeborene in Egypte, het beginsel Of, *eerstelingen*. Zie Gen. 49:3. der krachten in de tenten In de woningen van Egypte, in het Hebr. genoemd *Mitsrajim*, naar den naam van Chams zoon. Zie Gen. 10:6. van Cham.

52. En Hij voerde Zijn volk als schapen, en leidde hen, als een kudde, in de woestijn.

53. Ja, Hij leidde hen zeker, zodat zij niet vreesden; want de zee De Schelfzee, de Rode zee. had hun vijanden overdekt.

54. En Hij bracht hen tot de landpale Te weten, *Kanaän*. verg> Exod. 15:13,17. Dat is, zijn heilige landpale. Of, *de landpale van zijn heiligdom*. Zijner heiligheid, tot dezen berg, Namelijk Zion, gelijk Ps. 78:68. Anders, *dit gebergte*, verstaande het Joodse

land, dat met bergen omsingeld was. *dien* Zijn rechterhand verkregen heeft.

55. En Hij verdreef voor hun aangezicht de heidenen, en deed hen vallen Dat is, Hij gaf hun Kanaän in als een erflot, en liet hun het land bij lotingen uitdelen. Zie Num. 34:2, enz.; Joz. 14: Joz. 15: Joz. 16: Joz. 17: in het snoer Zie Deut. 32:9; Ps. 16:5,6. *hunner* Der Israëlieten. *erfenis*, en deed de stammen Israels in hun tenten wonen.

56. Maar Dit ziet op de zonde, die Israël in Kanaän gekomen zijnde, bedreven heeft ten tijde der Richters. Zie Ps. 78:59,60, enz., en voorts Deut. 6:16. zij verzochten en verbitterden God, den Allerhoogste, en onderhielden Zijn getuigenissen Dat is, zijne wetten en geboden. Zie Num. 1:50; Deut. 4:45. *niet*.

57. En zij weken terug, en handelden trouwelooslijk, gelijk hun vaders; In de woestijn gedaan hadden. zij zijn omgekeerd, als een bedriegelijke Hebr. *een boog des bedrogs*; die den bout achterwaarts schiet en niet voorwaarts naar het wit, of die den schutter kwetst, of anderzins in des schutters hand zich omkeert, en niet, of onrecht schiet. Alzo Hos. 7:16. *boog*.

58. En zij verwekten Hem tot toorn Verg. Deut. 32:21. door hun hoogten Waar zij afgoderij bedreven naar de wijze der heidenen; zie Lev. 26:30; Deut. 12:2, enz., en verwekten Hem tot ijver Zie exod. 20:5. door hun gesneden beelden.

59. God hoorde Verg. boven Ps. 78:21. het en werd verbolgen, en versmaadde Israel zeer.

60. Dies verliet Hij den tabernakel te Silo, Zie 1 Sam. 4:4,11; Jer. 7:14, en Jer. 26:6,9. de tent, *die* Hij tot een woning gesteld had onder de mensen.

61. En Hij gaf Zijn sterkte Dat is, de ark des verbonds, bij welke God zijne hulp en macht voor zijn volk betoonde; zie 2 Kron. 6:41; Ps. 132:5,8; deze werd hier ook genoemd de *heerlijkheid*, of *eerlijkheid*,

sierlijkheid Gods, gelijk 1 Sam. 4:21. Sommigen verstaan door *zijne sterkte* de sterke mannen en helden van Gods volk. in de gevangenis, en Zijn heerlijkheid in de hand des wederpartijders.

62. En Hij leverde Zijn volk over ten zwaarde, en werd verbolgen tegen Zijn erfenis.

63. Het vuur Gods toorn, door het zwaard en woeden der Filistijnen. *verteerde* hun jongelingen, en hun jonge dochters werden niet geprezen. Te weten, met bruiloftsliedjes, gelijk in huwelijken en bruiloften placht te geschieden; dat is, zij werden niet heerlijk en blijdelijk uitgehuwelijkt. Hierop wordt ook gezien Jer. 7:34, en Jer. 16:9, en Jer. 25:10.

64. Hun priesters Dit kan men bijzonderlijk verstaan van de zonen van den hogepriester Eli; 1 Sam. 4:11. *vielen* door het zwaard, en hun weduwen Door verbaasdheid en schrik, vanwege de overgrote algemene ellenden, die hunne zinnen van het gewone alzo aftrokken, dat zij daarop niet konden denken, of daartoe gewoonlijk tijd vinden. Zie 1 Sam. 4:19,20; Job 27:15; Ezech. 24:23. *weenden* niet.

65. Toen ontwaakte Die scheen te slapen toen de Filistijnen de overhand hadden en de ark wegvoerden. Verg. Ps. 44:24. *de Heere*, als een slapende, als een held, die juicht van den wijn. Door een milden dronk wijns versterkt, moedig en onbeschroomd zijnde om zijnen vijand aan te grijpen. Anders, *opstaande van de wijn*; dat is, gelijk een sterk man, die den wijn uitgeslapen hebbende met groot getier zijne sterkte betoont, daar hij in zijn diepen slaap gans niets scheen te vermogen.

66. En Hij sloeg Zijn wederpartijders De Filistijnen. Zie 1 Sam. 5:6 enz., en 1 Sam. 6:4,5,11,15,17. *aan het achterste*; Hij deed hun eeuwige Hebr. *smaadheid der eeuwigheid*. *smaadheid* aan.

67. Doch Hij verwierp de tent Den tabernakel, die te Silo in den stam Efraïm was, heeft Hij aldaar niet willen laten blijven, of zijne ark aldaar weder laten verblijven. Den

tabernakel, die te Silo in den stam van Efraïm was, heeft Hij aldaar niet willen laten blijven, of zijne ark aldaar weder laten verblijven. van Jozef, en den stam van Efraim verkoos Hij niet.

68. Maar Hij verkoos den stam van Juda, den berg Sion, dien Hij liefhad.

69. En Hij bouwde Zijn heiligdom Dat is, den tempel, door Salomo. Zie 1 Kon. 6: als hoogten, Zo hoog als de hoge paleizen, en zo vast als de aarde, die voor altoos onbewegelijk is. als de aarde, die Hij gegrond heeft in eeuwigheid.

70. En Hij verkoos Zijn knecht David, en nam hem van de schaapskooien;

71. Van achter de zogende Anders, *dragende. schapen* deed Hij hem komen, om te weiden Zie 2 Sam. 5:2. Jakob, Zijn volk, en Israel, Zijn erfenis.

72. Ook heeft hij hen geweid naar de oprechtheid zijns harten, en heeft hen geleid met een zeer Hebr. *met verstanden zijner palmen*; dat is, Hij heeft het rijk geregeerd met grote wijsheid en voorzichtigheid. verstandig beleid zijner handen.

Psalmen 79

1. Een psalm van Asaf Zie Ps. 50:1.. O God! Heidenen zijn gekomen in Uw erfenis; Versta, het land Kanaän, en Jeruzalem in het bijzonder. Zie Ps. 68:10. zij hebben den tempel Dat is, uw heiligen tempel. Uwer heiligheid verontreinigd; zij hebben Jeruzalem tot steenhopen gesteld.

2. Zij hebben de dode Hebr. *het dode lichaam*; gelijk onder, Ps. 79:11, *des gevangenen*; dat is, der gevangenen, gelijk elders dikwijls. lichamen Uwer knechten aan het gevogelte des hemels tot spijs gegeven; het vlees Uwer gunstgenoten Zie Ps. 4:4. aan het gedierte des lands.

3. Zij hebben hun bloed rondom Jeruzalem als water vergoten; en er was niemand, die hen begroef.

4. Wij zijn onzen naburen een smaadheid Zie Ps. 80:7, en verg. Ps. 137:7; Ezech. 35:2,12,13,15. geworden; een spot en schimp dien, die rondom ons zijn.

5. Hoe lang, HEERE? Of, *hoelang, HEERE, zult gij steeds toornen*? Zult Gij eeuwiglijk Zie van het Hebr. woord Ps. 13:2. toornen? Zal Uw ijver Zie Exod. 20:5. als vuur branden?

6. Stort Gelijk *water*, gelijk Hos. 5:10; dat is, overval hen met straffen, in overvloed en met geweld. Verg. Ps. 69:15; Jes. 42:25; Jer. 7:20, en Jer. 10:25; Ezech. 7:8, en Ezech. 20:33,34; Openb. 16:1, enz.; wat het is, *God niet te kennen*; zie daarvan Job 18:21; hoewel het hier bijzonderlijk ziet op den gehelen afgodischen staat der heidenen in het punt van religie, die den waren God kenden noch dienden. # Re 16.1 Job 18.21 Uw grimmigheid uit over de heidenen, die U niet kennen, en over de koninkrijken, die Uw Naam niet aanroepen.

7. Want men heeft Hebr. *hij heeft*, enz. Dat is, men heeft, of een ieder van hen heeft, enz. Jakob opgegeten, Verg. Deut. 7:16, en Ps. 14:4. en zij hebben zijn liefelijke woning verwoest.

8. Gedenk ons de Anders, *tegen ons*. Maar wij spreken ook also in onze taal: Ik zal *hem* dat gedenken, en gedenk *mij* dat niet. Verg. Jer. 2:2, en zie Jer. 31:34; Ezech. 18:22, en het tegendeel Jer. 14:10; Hos. 8:13, en Hos. 9:9, en wijders, aangaande de manier van spreken, Gen. 8:1. Of, *de misdaden der vorigen*; dat is, onzer voorvaders. vorige misdaden niet; haast U, laat Uw barmhartigheden ons voorkomen; want wij zijn zeer dun Of, *uitgeput, uitgeteerd, gering geworden*. geworden.

9. Help ons, o God onzes heils! ter oorzaak van de eer Uws Naams; en red ons, en doe Of, *bedek genadiglijk*.

Verg. Ps. 65:4. **verzoening over onze zonden, om Uws Naams wil.**

10. **Waarom zouden de heidenen zeggen: Waar is hun God? Laat Anders, laat Hem onzen God onder de heidenen bekend worden voor onze ogen, door de wraak des, enz.** Verg. Deut. 32:42,43; Jer. 51:36,37. **de wraak des vergoten bloeds Uwer knechten onder de heidenen voor onze ogen bekend worden.**

11. **Laat het gekerm der gevangenen voor Uw aanschijn komen; behoud** Maak dat zij overblijven, behoud hen in het leven. **overig de kinderen** Dat is, die als misdadigers ter dood verwezen of verordend zijn. Zie 2 Sam. 12:5; Spreuk. 31:8. **des doods, naar de grootheid** Dat is, naar uw grote mogendheid. Zie Ps. 77:16, en Job 40:4. **Uws arms.**

12. **En geef onze naburen zevenvoudig** Zie Gen. 4:15, en Ps. 12:7. **weder in hun schoot** Dat is, overvloedig, en zo dat zij het gevoelen en het aan hen beklijve; also Jes. 65:7; Jer. 32:18, en Luk. 6:38. **hun smaad, waarmede zij U, o Heere! gesmaad hebben.**

13. **Zo zullen wij, Uw volk en de schapen Uwer weide, U loven in eeuwigheid, van geslacht** Hebr. *in geslacht en geslacht.* **tot geslacht; wij zullen Uw roem vertellen.**

Psalmen 80

1. **Voor den opperzangmeester, op Schoschannim; een getuigenis, een psalm van Asaf** Of, voor Asaf, gelijk Ps. 79:1..

2. **O Herder Israels! neem ter ore, Die Jozef als schapen leiddet; Die tussen de cherubim zit, verschijn blinkende.**

3. **Wek** Dat is, toon en doe uwe macht blijken, die nu een tijdlang als geslapen heeft. **Uw macht op voor het aangezicht van Efraim, en Benjamin, en Manasse,** Dat is, voor de stammen of nakomelingen van

Efraïm, Benjamin en Manasse. Deze drie stammen waren bij elkander gelegd aan de westzijde des tabernakels, Num. 2:17,18,20,22, en Num. 10:21,22,23,24. Daarom worden zij hier en 1 Kron. 9:3, en elders meer, gelijkelijk genoemd. **en kom tot onze verlossing.**

4. **O God! breng Te weten, in onzen vorigen staat, of uit onze gevangenis en ballingschap, in het land waaruit wij vervoerd zijn. Anders, verkwik ons,** gelijk Ps. 23:3. **ons weder, en laat Te weten, over ons.** Zie de aantekeningen bij Num. 6:25,26. **Uw aanschijn lichten, zo zullen wij verlost worden.**

5. **O HEERE, God der heirscharen! hoe lang zult Gij roken** Dat is, toornig zijn, ons gebed in grote toornigheid verstitende. Het is ene gelijkenis, ziende op het gelaat dergenen, die zeer vertoornd zijn; zie Ps. 74:1. **tegen het gebed Uws volks?**

6. **Gij** Dat is, Gij spijst ons, zie Ps. 42:4. **spijst hen met tranenbrood** De zin dezer woorden is dat hun het lijden zo gemeen is als eten en drinken, en dat zij met zeer grote zwarigheden bezocht werden. Of, *tranenbrood*; dat is, brood in de tranen gedoopt: of tranen in de plaats van brood, gelijk Ps. 42:4., **en drenkt hen met tranen uit een drieling.** Of, *een grote maat.* Het Hebreeuwse woord betekent ene maat, hetzij van natte, gelijk hier, of droge waren, gelijk het schijnt genomen te worden Jes. 40:12; waar drie gemene maten ingaan, waarvan de grootte ons onbekend is.

7. **Gij hebt ons onzen naburen** Te weten, de Edomieten, gelijk Ps. 79:4, en andere goddelozen. **tot een** Dat is, zij twisten en dwarsdrijven dagelijks tegen ons. Of, zij twisten onder elkander, wie de eer zal hebben van ons te onderdrukken. **twist gesteld, en onze vijanden spotten** Te weten, met ons, als zij zien dat het ons kwalijk gaat. **onder zich.**

8. **O God der heirscharen! breng** Zie boven Ps. 80:4. **ons weder, en laat Uw aangezicht lichten; zo zullen wij verlost worden.**

9. Gij hebt een wijnstok Aldus noemt hij de kerk en het volk van Israël, gelijk ook Jes. 5:1,7; Jer. 2:21; Matth. 21:33; Mark. 12:1; Luk. 20:9. uit Egypte overgebracht, hebt de heidenen Versta hier de zeven natiën der Kanaänieten. Zie het boek Jozua en Ps. 44:3, en Ps. 78:55. verdreven, en hebt denzelven geplant;

10. Gij hebt *de plaats* voor hem bereid Dat is, Gij hebt de Kanaänieten voor hun aangezicht uitgestoten en verdreven; Exod. 23:28; Joz. 24:12. Zie de aantekeningen bij Gen. 24:31, aangaande de betekenis van het Hebr. woord, hetwelk eigenlijk betekent *uitzuiveren, reinigen, uitkeren.*, en zijn wortelen doen Dat is, diep en vast in de aarde doen wassen. inwortelen, zodat hij het land vervuld Te weten, met zijne ranken. heeft.

11. De bergen De psalmist geeft te kennen dat het volk van Israël zeer vermenigvuldigd is geweest door het gehele land Kanaän. zijn met zijn schaduw bedekt geweest, en zijn ranken waren *als cederbomen* Dat is, zeer grote, zeer hoge cederbomen. Zie de aantekeningen bij Gen. 13:10; Ps. 36:7 staat *bergen des Heeren*; dat is, grote en hoge bergen. Of *cederbomen Gods*, betekent hier cederbomen door God zelf geplant; gelijk Ps. 104:16. Gods.

12. Hij Te weten, de wijnstok, dat is, het volk Gods, het volk van Israël. schoot zijn ranken uit tot aan de zee, Te weten, tot aan de Middellandse zee; gelijk Ps. 72:8. en zijn scheuten tot aan de rivier. Te weten, *Eufraat*, gelijk Ps. 72:8.

13. Waarom hebt Gij zijn muren doorgebroken, zodat allen, die den weg voorbijgaan, hem plukken?

14. Het zwijn Aldus noemt hij de vijanden en vervolgers van Gods volk; gelijk Ps. 68:31, welke in die tijden inzonderheid waren de Assyriërs en de Babyloniërs; gelijk te lezen is 2 Kon. 17:6, en 2 Kon. 25:1. uit het woud heeft hem uitgewroet, en het wild Hier kan men verstaan de wilde dieren, waarmede God zijn volk dreigende is, Lev.

26:22; of de wrede tirannen, gelijk in ditzelfde vers door de wilde zwijnen wordt te verstaan gegeven. Zie Job 4:11. des velds heeft hem afgeweid.

15. O God der heirscharen! keer toch Te weten, tot onze hulp, welke Gij, op ons vertoornd zijnde, nu langen tijd ons hebt onttrokken. weder; aanschouw uit den hemel, en zie, en bezoek Zie de aantekeningen bij Gen. 21:1, en Job 5:24. dezen wijnstok,

16. En den stam, dien Uw rechterhand geplant heeft, en dat om den zoon Versta hier, den Zoon Gods. Verg. Ps. 2:7; Jes. 9:5; Dan. 9:17, en Ps. 80:18. Anderen verstaan door den *zoon* hier een jonge spruit, en duiden het op Israël of de gemeente Gods., *dien* Gij Verg. Jes. 49:1,2,3,4,5,8, enz. Anders, *spruit die Gij* groot en *sterk gemaakt hebt* tot uwe eer, en om vrucht daarvan te genieten. U gesterkt hebt!

17. Hij is Te weten, de stam, Ps. 80:16, of *hij*; te weten, de wijnstok, gelijk Ps. 80:9. met vuur verbrand; hij is afgehouden; zij komen Te weten, de mensen, en met name uw volk Israël *van hetwelk hier gesproken wordt* vergaat, wanneer Gij uw aangezicht tegen hetzelfde zet om den vloek tegen hem uit te spreken. Zie bij Ps. 9:6, de aantekeningen. om van het schelden Uws aangezichts.

18. Uw hand zij over den Dat is, dien Gij zo liefhebt als uwe rechterhand. Zie Gen. 35:18, of den man die uw *naaste*, of *metgezel is*, Zach. 13:7, *als zijnde uw eeuwige Zoon* en door welken Gij uwe kracht uitstrekt, alles geschapen hebt, onderhoudt en regeert, Joh. 1:3; Col. 1:16; Hebr. 1:2,3, en tot wien Gij gezegd hebt: *Zit tot mijne rechterhand*, enz.; Ps. 110:1, genoemd, *des mensen Zoon*; Ps. 8:5; Hebr. 2:6,9, en doorgaans in het Nieuwe Testament, gelijk Hij ook alsoo verschenen is; Dan. 7:13. Bij dezen man *gelijk ook bij des mensen Zoon, waarvan terstond volgt* verstaan sommigen het volk van Israël, die ook *Gods eerstgeboren Zoon genoemd wordt*; Exod. 4:22. # Heb 2.6,9 Da 7.13 Ex 4.22 man

Uwer rechterhand, over des mensen
zoon, *dien* Gij U gesterkt hebt.

19. Zo zullen wij van U niet
terugkeren; behoud ons in het leven,
zo zullen wij Uw Naam aanroepen.

20. O HEERE, God der heirscharen!
breng ons Zie boven Ps. 80:4. weder;
laat Uw aanschijn lichten, zo zullen
wij verlost worden.

Psalmen 81

1. Voor den opperzangmeester, op de
Gittith, *een psalm* van Asaf. Of, voor
Asaf, gelijk Ps. 80:1.

2. Zingt vrolijk Gode, onze Sterkte;
juicht den God van Jakob.

3. Heft een psalm op, en geeft de
trommel; de liefelijke harp met de
luit.

4. Blaast Zie de aantekening bij Lev. 23: Lev.
24: de bazuin in de Te weten, te dien tijde
als God een bijzonder feest had ingesteld;
Num. 10:10, en Num. 28:11,14. **nieuwe**
maan, ter Anders, *in de bedekking*; te
weten, der maan, dat is, als de maan duister
is. Sommigen verstaan hier het feest des
geklanks, waarvan te zien is Lev. 23:24.
Anderen verstaan in het eerste lid de nieuwe
manen in het volgende de drie jaarfeesten,
waarvan te zien is Deut. 16:16. **bestemder**
tijd, op onzen feestdag.

5. Want dit is een inzetting in Israel,
een recht van den Anders, *voor den God*
van Jakob; te weten, dat men Hem een
rechten godsdienst doet, zoals Hij dien van
zijn volk vereist. Zie van de inzetting der
feestdagen Exod. 23:17; Deut. 16:16. **God**
Jakobs.

6. Hij heeft het gezet Te weten, het blazen
der bazuinen en de onderhouding der
ceremoniën en feestdagen. **tot een**
getuigenis in Jozef, Dat is, onder de
nakomelingen van Jozef, bij wien hier in het
algemeen alle Israëlieten verstaan worden;
gelijk ook Ps. 80:2. **als Hij uitgetogen**
was tegen Egypteland; *alwaar* ik
gehoord Dit spreekt Israël, in zulk een zin

namelijk, willende te verstaan geven dat het
in den persoon hunner vaders *in wier lenden*
zij waren onder een vreemd en onbekend
volk in Egypte gewoond had. **heb een**
spraak, die ik niet verstond;

7. Ik heb Dit zijn de woorden des Heeren,
welken de profeet hier sprekende invoert.
zijn schouder van den last Te weten,
der dienstbaarheid, waaraan het volk van
Israël in Egypte onderworpen was. Zie Exod.
1:5. **onttrokken**; **zijn handen zijn van**
de potten ontslagen. Hebr. *doorgegaan*,
of *gepasseerd*.

8. In de Enigen verstaan dit van hetgeen waar
Ps. 81:7, van gesproken wordt; anderen van
de benauwdheid waarin zij waren bij de Rode
zee; Exod. 2:23, en Exod. 14:10,15.
benauwdheid riept gij, en Ik hielp u
uit; Ik antwoordde u uit de Of, *in de*
schuilplaats, dat is, uit de *dikke wolkkolom*, in
welke God als verborgen zijnde, zijn volk van
Israël geleidde, maar de Egyptenaars
verschrikte met donder, enz.; Exod. 13:21, en
Exod. 14:19,20,24,25. Zie ook Ps. 77:18,19.
schuilplaats des donders; **Ik**
beproofde Te weten, door groten dorst,
dien Ik u te Rafidim liet lijden. **u aan de**
wateren van Meriba. Aldus zijn de
wateren te Rafidim naderhand genoemd
geworden. Zie Exod. 17:1,2,3,4,5,6,7; Num.
20:13. **Sela**. Zie de aantekening bij Ps. 3:3.

9. Mijn volk, Dit zijn de woorden met welke
God zijn volk aanspreekt in het geven zijner
wet. **zeide Ik** hoor toe, en Ik zal Dat is,
Ik zal u tot getuige nemen. Of, Ik zal u
betuigen en te kennen geven wat mijn wil is
en wat gij doen zult. **onder u betuigen**,
Israel, of gij Versta hierbij: Hoe gelukkig
zoudt gij zijn? Zie Exod. 15:26; Deut. 32:29.
naar Mij hoordet!

10. Er zal onder u geen uitlands god
wezen, en gij zult u voor geen
vreemden god nederbuigen.

11. Ik ben de Heere, uw God, Die u
heb opgevoerd uit het land van
Egypte; doe uw mond wijd open, en
Ik zal hem vervullen.

12. **Maar Mijn volk heeft** Dat is, het is tot mij zo ijverig en zo getrouw niet geneigd geweest, als dat wel zou betaamd hebben; hetwelk daaraan gebleken is, als het zich straks, nadat Ik het mijne wetten en geboden gegeven had, een gouden kalf gemaakt heeft en jegens mij opgestaan is; Exod. 32:2, enz., idem Richt. 2:2, en Richt. 4:1, en Richt. 6:1, en Richt. 8:27, en Richt. 10:6, en Richt. 13:1, en Richt. 18:30. **Mijn stem niet gehoord; en Israel heeft** Dat is, het is tot mij zo ijverig en zo getrouw niet geneigd geweest, als dat wel zou betaamd hebben; hetwelk daaraan gebleken is, als het zich straks, nadat Ik het mijne wetten en geboden gegeven had, een gouden kalf gemaakt heeft en jegens mij opgestaan is; Exod. 32:2, enz., idem Richt. 2:2, en Richt. 4:1, en Richt. 6:1, en Richt. 8:27, en Richt. 10:6, en Richt. 13:1, en Richt. 18:30. **Mijner niet gewild.**
13. **Dies heb Ik het overgegeven in het** Zie Deut. 29:19; Jer. 3:17, en Jer. 7:24, en Jer. 9:14, en Jer. 11:8; Hand. 14:16. **goeddunken huns harten, dat zij wandelden in hun raadslagen.**
14. **Och, dat Mijn volk naar Mij gehoord had, dat Israel in Mijn wegen gewandeld had!**
15. **In kort zou Ik hun vijanden gedempt** En volgens dien, hun vrede verleend hebben. Verg. 2 Sam. 7:10, en 1 Kron. 17:9. **hebben, en Mijn hand** Dat is, straf, plaag. Zie de aantekening bij Job 13:21. **gewend hebben tegen hun wederpartijders.**
16. **Die den HEERE haten, zouden zich Hem geveinsdelijk onderworpen hebben, maar hunlieder** Te weten, mijns volks tijd, dat is welvaart, gelukzaligheid. De zin is dat zij een langdurig en goed leven zouden gehad hebben. **tijd zou eeuwig geweest zijn.**
17. **En Hij zou** Te weten, de Heere. **het gespijsd** Te weten, zijn volk, Ps. 81:14. **hebben met het vette** Dat is, de bloem, of het beste des korens, gelijk Num. 18:12; Deut. 32:14; Ps. 147:14. **der tarwe; ja, Ik**

zou Dit spreekt nu God wederom in zijn eigen persoon. **u verzadigd hebben met honig uit de** Versta hierbij dat stede in de reten der steenrotsen in overvloed zou gevonden worden, also de bijen in het land Kanaän zich veel in de steenrotsen ophouden. Zie de aantekening bij Deut. 32:13. Hebr. *uit de rotssteen*. Dit geestelijkerwijze verstaan zijnde, zo betekent de steenrots *Christus*, 1 Cor. 10:4, en de honing de zoetigheid der woorden, die uit zijnen mond vloeien, zijnde zoetigheid der ziel en gezondheid der beenderen; Ps. 19:11; Spreuk. 16:24; Hoogl. 4:11. **rotsstenen.**

Psalmen 82

1. **Een psalm** Zie de aantekening bij Ps. 48:1, en Ps. 50:1. **van Asaf. God staat** Dat is, Hij Alzo, namelijk, dat Hij hunne oordelen door zijne voorzienigheid en wijsheid alzo bestuurt en regeert, dat zij tot zijne eer strekken moeten. Of *Hij oordeelt*; dat is, Hij let er wel op welke vonnissen de rechters uitspreken belonende de rechters, die goed recht spreken, en straffende degenen, die hunne onderzaten onrechtvaardig verdrukken. **is tegenwoordig, te weten, als** *souverein*, of opperste rechter. **in de** Dat is, in zijne vergadering, in de vergadering, die samenkomt om van zijnentwege en uit zijn bevel recht te doen. Zie Deut. 1:17; 2 Kron. 19:6; Rom. 13:1. **vergadering Godes; Hij** Alzo, namelijk, dat Hij hunne oordelen door zijne voorzienigheid en wijsheid alzo bestuurt en regeert, dat zij tot zijne eer strekken moeten. Of *Hij oordeelt*; dat is, Hij let er wel op welke vonnissen de rechters uitspreken belonende de rechters, die goed recht spreken, en straffende degenen, die hunne onderzaten onrechtvaardig verdrukken. **oordeelt in het** Dat is, in het midden der koningen en der vorsten, ja van alle overheden, als zijnde altemaal zijne stadhouders. Zie Exod. 21:6, en Exod. 22:8,9,28; Joh. 10:34. **midden der goden;**
2. **Hoe lang zult gijlieden onrecht oordelen, en het aangezicht** *Het aangezicht aannemen* is hier te zeggen, degenen die een onrechtvaardige zaak

hebben, in het gericht gunstig zijn, hetwelk God te doen verboden heeft; Lev. 19:15; Deut. 1:17, en der goddelozen aannemen? Sela.

3. Doet recht den arme en den wees; rechtvaardigt Versta hierbij, indien hij een rechtvaardige zaak heeft, doet hem recht, bevordert zijne zaak. Zie Deut. 25:1, en Jer. 22:3. den verdrukten en den arme.
4. Verlost den arme en den behoeftige, rukt *hem* uit der goddelozen Dat is, dergenen die een kwade zaak hebben en de armen zoeken te verdrukken. hand.
5. Zij weten Te weten, de rechters; zij weten en overleggen niet dat God in de vierschaar bij hen tegenwoordig is, en zij vragen naar zijne bestraffingen of bevel niet. Zie Spreuk. 29:7; Jer. 10:21; Micha 3:1. niet, en verstaan niet; zij wandelen *In duisternis wandelen* is steeds in zonden leven, Ef. 4:17,18, en Ef. 5:8; 1 Joh. 1:6, of, *in duisternis*; dat is, in onwetendheid. steeds in duisternis; *dies* Alsof hij zeide: Omdat het zo staat met koningen, vorsten en overheden, daarom gaat het in de wereld zeer kwalijk, en daaruit spruiten al de beroerten en zwarigheden in landen en steden. Zie Jes. 24:19,20. wankelen alle fondamenten der aarde.
6. Ik heb wel Alsof Hij zeide: Ik heb ulieden wel die eer gedaan dat Ik u goden genoemd heb, als die Ik gesteld heb om in mijnen naam het gericht te houden; maar, enz. Zie Exod. 22:6, en Exod. 22:9,28; Joh. 10:34, en boven Ps. 82:1. gezegd: Gij zijt goden; en gij zijt allen kinderen des Allerhoogsten;
7. Nochtans Derhalve behoort gij oprechtelijk te wandelen en te handelen, gedenkende dat gij God rekenschap zult moeten geven van al uw doen en laten. zult gij sterven als een mens; en als een van de Te weten, die tevoren geweest en allen gestorven zijn. Anders: *en gij overste, zult vallen, gelijk een ander. vorsten zult gij vallen.* Dat is, sterven.
8. Sta op, o God! oordeel Te weten, als opperste rechter der wereld; zie Gen. 18:25; alsof hij zeide: Heere, neem Gij de zaak bij de

hand, en wil weder terechtbrengen hetgeen de boze rechters verdorven hebben. het aardrijk, want Gij bezit Hebr. *Gij erft*, of *zult erven in alle natiën*; dat is, Gij bezit en zult altijd in eigendom bezitten *gelijk men een rechtvaardig erfdeel bezit* het ganse menselijk geslacht. alle natien.

Psalmen 83

1. Een lied, een psalm van Asaf. Of, voor Asaf; gelijk Ps. 80:1.
2. O God! zwijg niet, houd U niet als doof, en zijt niet stil, o God!
3. Want zie, Uw vijanden De zin is: Onze vijanden, die ook uwe vijanden zijn, dewijl wij uw volk zijn. Wie deze vijanden geweest zijn, zie Ps. 83:7,8,9. maken Te weten, tegen ons, gelijk Ps. 83:4. getier, en Uw haters steken het Te weten, stout en vermetel, als triomferende over U en over uw volk. Richt. 8:28 wordt deze manier van spreken ook gebruikt. hoofd op.
4. Zij maken listiglijk een heimelijken aanslag tegen Uw volk, en beraadslagen zich tegen Uw verborgen.
5. Zij hebben gezegd: Komt, en laat ons hen uitroeien, dat zij geen volk Aldus beraadslagen Moab en andere natiën, tegen Israëel. En hetzelfde is Moab naderhand wedervaren; jer. 48:2,42. meer zijn; dat aan den naam Israels niet meer gedacht worde.
6. Want zij hebben in het hart te zamen geraadslaagd; tegen U hebben Dat is, zij hebben zich tezamen verbonden om het volk Gods den krijg aan te doen; zie Jer. 34:18,19. zij een verbond gemaakt;
7. De tenten van Dat is, de krijgslieden, die zich in tenten ophouden. Zie dergelijke manier van spreken Richt. 7:13,14; 2 Kon. 7:7,10; Jer. 6:3; Hab. 3:7. Of, versta hier, de familiën en geslachten van Edom, Ismaël, enz. die in tenten woonden. Edom en der Ismaelieten, Moab en de Hagarenen;

8. Gebal, en Ammon, en Amalek, Palestina Dat is, de Filistijnen. Het land wordt genomen voor het volk, dat daarin woonde. met de inwoners van Tyrus.
9. Ook heeft zich Assur bij hen gevoegd; zij zijn den kinderen Dat is, de Moabieten en Ammoriëten, hiervoor gemeld, die van Lot gesproten waren. Gen. 19:37,38; en het laat zich aanzien dat hier uitdrukkelijk van Lot wordt vermeld, om de onwaardigheid der zaak aan te wijzen, dat degenen, die gekomen waren van Abrahams neef, hunne bloedverwanten zochten uit te roeien. van Lot tot een arm Dat is, tot een sterke hulp. Zie deze wijze van spreken ook Ps. 37:17; Jer. 17:5. geweest. Sela.
10. Doe hun Dat is, verdelg hen, gelijk Gij eertijds de Midianieten verdelgd hebt, toen zij onze voorvaders bestreden; Richt. 7:13,22. als Midian, als Sisera, Zie Richt. 4:15, en Richt. 5:19,21, enz. als Jabin *Jabin* is geweest koning der Kanaänieten. Zie Richt. 4:2. aan de beek Kison;
11. *Die* verdelgd zijn te Endor; Ene stad, gelegen bij de Kison, Taänah, en bij het water Megiddo. Zie Joz. 17:11; Richt. 5:19. zij zijn geworden tot drek Dat is, zij lagen te verrotten boven de aarde, onbegraven. Zie Jer. 8:2, en Jer. 16:4. der aarde.
12. Maak hen Hebr. *stel. en* hun prinsen Zie Job 12:21. als Oreb *Oreb* en Zeëb zijn twee vorsten der Midianieten geweest, door Gideon verslagen; Richt. 7:25, en Richt. 8:11,12. en als Zeeb, en al hun vorsten als Zebah Twee koningen der Midianieten, die Gideon heeft verslagen; Richt. 8:21. en als Zalmuna;
13. Die zeiden: Laat ons de schone Te weten, het land Kanaän, waar God woont in het midden zijns volks. Zie Exod. 15:13. woningen Gods voor ons in erfelijke bezitting nemen.
14. Mijn God! maak hen als een wervel, Anders, *bol, rad*, dat is, ongestadig en wankelbaar, also dat zij niet weten wat zij doen, of waar zij heen vluchten zullen. als stoppelen voor den wind.

15. Gelijk het vuur een woud verbrandt, en gelijk de vlam de bergen Versta, de bomen en heesters, die op de bergen staan. Of versta, de zwavelbergen die ook zelf branden. aansteekt;
16. Vervolg hen also met Uw onweder, en verschrik hen met Uw draaiwind.
17. Maak hun aangezicht vol schande, opdat zij, Dat is, maak dat zij zelfs tegen hun dank U moeten, bekennen machtiger te zijn dan zij zijn, en dat zij tot U moeten roepen als zij uwe plagen gevoelen. Zie Exod. 8:8, en Ps. 18:42. Anders, *dat men uwen naam zoeken*; dat is, dat de vromen hierdoor mogen veroorzaakt zijn hun vertrouwen te meer op uwe goedheid en mogendheid te zetten, en tot U hunne toevlucht te nemen. o HEERE! Uw Naam zoeken.
18. Laat hen beschaamd en verschrikt wezen tot in eeuwigheid, en laat hen schaamrood worden, en omkomen;
19. Opdat zij weten Of, *opdat men wete*; gelijk Ps. 83:17., dat Gij alleen met Uw Naam zijt de HEERE, de Allerhoogste over de ganse aarde.

Psalmen 84

1. Voor den opperzangmeester, op de Gittith; een psalm, voor de kinderen Zie Ps. 42:1, de aantekening van *opperzangmeester*, en Ps. 8:1, van *gittith*. Van *de psalmen voor de kinderen van Korach*, zie Ps. 47:1. van Korach.
2. Hoe liefelijk zijn Uw woningen, o HEERE der heirscharen!
3. Mijn ziel is begerig, en bezwijkt Dat is, zij bezwijkt en verdwijnt schier van groot en gedurig verlangen om in des Heeren huis, of tabernakel, te mogen komen. Zie de aantekening bij Job 19:27. ook van verlangen, naar de voorhoven Versta hier de voorhoven, die bij den tabernakel waren. des HEEREN; mijn hart en Dat is, lijf en ziel verlangen zeer, als ik denk dat

mij God die genade nog moge doen, dat ik in den heiligen tabernakel bij zijn godsdienst met Gods volk mocht verschijnen. **mijn vlees roepen uit tot den levenden God.**

4. Zelfs vindt de mus een huis, en de zwaluw een nest voor zich, waar zij haar jongen legt, bij Uw altaren, HEERE der heirscharen, mijn Koning, en mijn God!

5. Welgelukzalig zijn zij, die in Uw huis wonen; zij prijzen U gestadiglijk. Of, voortaan. Sela. Zie Ps. 3:3.

6. Welgelukzalig is de mens, wiens sterkte in U is, in welker *Dat is, die met hartelijke begeerte verlangen te gaan op de wegen, welke naar den tabernakel leiden, die van de vromen veel betreden worden, of die den weg der geboden Gods met lust voor ogen hebben.* **hart de gebaande wegen zijn.**

7. Als zij door het dal *Verscheidene uitleggers schrijven dat dit een zeer dorre vallei was, door welke enige Israëlieten, die naar den tabernakel trokken, gaan moesten. En versta hierdoor alle droge plaatsen, die geen water hebben.* **der moerbezienbomen doorgaan, stellen** *Dat is, zij houden den Heere voor hun springader, door welke zij overvloediglijk verkwikt en gelaafd worden, en hierdoor overkomen zij de moeilijkheid dezer kommerlijke reis. Anders: zij stellen het, te weten, dal, tot ene fontein; alsof de psalmist zeide: Zij vragen naar de dorheid en moeilijkheid van het voorzeide dal niet, maar zij passeren daardoor met vreugde en goed genoegen, niet anders dan of het vol lustige fonteynen ware.* **zij Hem tot een fontein; ook zal de regen hen gans** *Hebr. in, of met zegening; dat is, om het zeerst, en hoe meer zij gaan hoe lustiger zij worden, totdat zij eindelijk aan het huis van God in* **rijkelijk overdekken.**

8. Zij gaan *Of, van sterkte tot sterkte; dat is, om het zeerst, en hoe meer zij gaan hoe lustiger zij worden, totdat zij eindelijk aan het huis van God in Zion komen. Anders, van*

bende tot bende; dat is, zij gaan met onderscheidene hopen of scharen, de ene hoop voor, de andere na. Zie Ps. 42:5; Luk. 2:44. **van kracht tot kracht; een iegelijk van hen zal verschijnen voor God in Sion.**

9. HEERE, God der heirscharen! hoor mijn gebed; neem het ter oren, o God van Jakob! Sela.

10. O God, ons Schild! zie, en aanschouw het aangezicht *Dat is, den persoon, of den ellendigen staat. Uws gezalften.*

11. Want een dag in Uw voorhoven *Zie boven Ps. 84:3.* **is beter dan duizend elders;** *Te weten, buiten uwe voorhoven, waar het ook zou mogen wezen. ik koos liever aan den* *Dat is, in een geringen staat te leven, bedienende het ambt van portier des tempels.* **dorpel in het huis mijns Gods te wezen, dan lang te wonen in de tenten** *Dat is, in de huizen hoe groot en lustig die ook mogen zijn in welke men goddeloosheid bedrijft.* **der goddeloosheid.**

12. Want God, de HEERE, is een Zon en Schild; de HEERE zal genade en eer geven; Hij zal *Dat is, Hij keert alle ongeluk en kwaad van de zijnen af. Zie Gen. 15:1.* **het goede niet onthouden dengenen, die in oprechtheid wandelen.**

13. HEERE der heirscharen! welgelukzalig is de mens, die op U vertrouwt.

Psalmen 85

1. Een psalm, voor den opperzangmeester, onder de kinderen van Korach.

2. Gij zijt Uw lande gunstig geweest, Te weten, voormaals, wanneer Gij het den vijanden, die het ingenomen hadden, wederom hebt benomen. **HEERE! de gevangenis** *Dat is, de gaven Joden hebt Gij verlost uit hunne gevangenschap in*

Babylonië, waar zij heen gevoerd waren. *Gevangenis* voor *gevangenen* wordt ook gebruikt Ps. 14:7, en Ps. 68:19; en elders. van Jakob Dat is, van den nakomelingen van Jakob. hebt Gij gewend.

3. De misdaad Uws volks hebt Gij weggenomen; Gij hebt al hun zonden bedekt. Sela.

4. Gij hebt weggenomen Of, *doen ophouden*. Hebr. *Gij hebt vergaderd*. al Uw verbolgenheid; Dat is, de straffen en plagen, die Gij in uwen toorn over de mensen pleegt uit te storten; zie de aantekening bij Job 21:30. Gij hebt U gewend van de hittigheid Uws toorns.

5. Breng ons Tot onzen vorigen staat. Anders, *bekeer ons*. weder, o God onzes heils! en doe te niet Uw toornigheid over ons.

6. Zult Gij eeuwiglijk tegen ons toornen? Zult Gij Uw toorn uitstrekken van geslacht tot Hebr. *op geslacht en geslacht*. geslacht?

7. Zult Gij Hebr. *zult Gij niet wederkeren, ons levend maken?* Te weten, ons geheellijk weder herstellen, inplaats daar wij nu als dood zijn in deze ellendige gevangenis? ons niet weder levend maken, opdat Uw volk zich in U Te weten, vanwege uwe goedertierenheid aan hen bewezen. verblijde?

8. Toon ons Of, *laat ons zien*; dat is, laat ons uwe genade en weldadigheid genieten; gelijk Ps. 50:23. Uw goedertierenheid, o HEERE, en geef ons Uw heil.

9. Ik zal horen Dat is, ik zal naarstiglijk letten op hetgeen God ons getuigt van zijn gunst tot zijne kerk, zowel door zijn woord als door menigerlei werken zijner mogendheid., wat God, de HEERE, spreken zal; want Hij zal tot Zijn volk en tot Zijn gunstgenoten van vrede spreken; maar dat zij niet weder tot dwaasheid Dat is, tot zonden en overtredingen van Gods heilige wet, waarmede zij den rechtvaardigen toorn Gods op zich gehaald hebben, niet horende of

gehoorzamende de vermaningen en onderrichtingen der profeten, gelijk dat betaamt. Zie Ps. 125:3. keren.

10. Zekerlijk, Zijn heil is nabij degenen, die Hem vrezen, opdat in ons Dat is, opdat ons land wederom in den heerlijken en gelukkigen stand gebracht worde, in welken het tevoren geweest is. land eer wone.

11. De goedertierenheid en waarheid Of, *trouw*. En alzo ook Ps. 85:12. zullen Met deze en de navolgende spreuken, die ten dele bij gelijkenis gesproken worden, beschrijft de profeet den welstand van het rijk van *Christus*, op wiens toekomst en heerlijke weldaden hier gezien wordt. *elkander ontmoeten* Of, *hebben elkander ontmoet*.; de gerechtigheid en vrede zullen Met deze en de navolgende spreuken, die ten dele bij gelijkenis gesproken worden, beschrijft de profeet den welstand van het rijk van *Christus*, op wiens toekomst en heerlijke weldaden hier gezien wordt. *elkander* Te weten, gelijk vrienden doen, als zij elkander ontmoeten; Exod. 4:27, en Exod. 18:7. kussen.

12. De waarheid zal uit de aarde Dat is, zij zal vermeerderd en uitgebreid worden door veler mensen bekering tot God en gehoorzaamheid tot het Evangelie. spruiten, en gerechtigheid zal van den hemel Dat is, zij zal den mensen van God gegeven en medegedeeld worden. nederzien.

13. Ook zal de HEERE het goede geven; Versta hier, de goede gift en volmaakte gave, die van boven komt van den Vader der lichten; Jak. 1:17. en ons land zal zijn vrucht geven.

14. De gerechtigheid De psalmist wil met deze woorden te verstaan geven dat *Christus* aan alle plaatsen, waar Hij met de predikatie des heiligen *Evangelies* komen zal, de gerechtigheid des geloofs medebrengen zal, van welke gesproken is, Ps. 85:11. zal voor Zijn aangezicht henengaan, en Hij zal ze zetten Te weten, de gerechtigheid. Of, *Hij zal ons op den weg zijner voetstappen*

zetten. op den weg Zijner voetstappen.

Psalmen 86

1. Een gebed Gelijk Ps. 17: van David.
HEERE! neig Uw oor, verhoor mij;
want ik ben ellendig en nooddruftig.
2. Bewaar mijn ziel, want ik ben *Uw*
gunstgenoot, Anders, dien Gij
goedgunstigheid bewijst. o Gij, mijn God!
verlos Uw knecht die op U vertrouwt.
3. Zijt mij genadig, HEERE! want ik roep
tot U den gansen dag.
4. Verheug de ziel Uws knechts; want
tot U, Dat is, ik zoek hulp bij U, en ik
verwacht ze ook van U. Zie Ps. 25:1. HEERE!
verhef ik mijn ziel.
5. Want Gij, HEERE! zijt goed, en
gaarne vergevende, en van grote
goedertierenheid allen, die U
aanroepen.
6. HEERE! neem mijn gebed ter ore, en
merk op de stem mijner smekingen.
7. In den dag mijner benauwdheid roep
ik U aan, want Gij verhoort mij.
8. Onder de Dat is, onder de afgoden, zie Ps.
96:5; 1 Cor. 8:5,6. Men kan ook onder den
naam van *goden* hier verstaan de engelen, of
de prinsen dezer wereld. *goden* is
niemand U gelijk, Heere! en er zijn
geen gelijk Uw werken.
9. Al de heidenen, Heere! die Gij
gemaakt hebt, zullen komen Te weten,
ten tijde van het rijk van *Christus*, als de
heidenen tot zijne kennis geroepen en
gebracht zullen worden., en zullen zich
voor Uw aanschijn nederbuigen, en
Uw Naam eren.
10. Want Gij zijt groot, en doet
wonderwerken; Gij alleen zijt God.
11. Leer mij, HEERE! Uw weg; ik zal in
Uw waarheid wandelen; verenig
mijn hart tot de vreze Hebr. tot het
vrezende van uwen naam; dat is, geef dat mijn
hart zich vast verknocht en verenigd mag
houden aan de godzaligheid, zonder enige

afwijking of scheuring, en zonder herwaarts of
derwaarts gedreven te worden. Uws
Naams.

12. Heere, mijn God! ik zal U met
mijn ganse hart loven, en ik zal Uw
Naam eren in eeuwigheid;
13. Want Uw goedertierenheid is
groot over mij; en Gij hebt mijn ziel
uit het onderste Hebr. het onderste graf.
De zin van dit vers is, dat David God bidt om
verlossing uit zijne ellende, gelijk hij
meermalen gedaan had, verstaande door het
woord *graf* of *hel* groot gevaar, òf zware
ellenden en smarten, òf de hel zelve, van
welke God hem door *Christus* verlost had.
des grafs uitgerukt.
14. O God! de hovaardigen staan
tegen mij op, en de vergaderingen
der tirannen zoeken mijn ziel; en zij
stellen Hebr. tegenover zich; dat is, zij
hebben U niet voor ogen, en zij vrezen uw
heiligen naam niet. Zie Ps. 54:5. U niet voor
hun ogen.
15. Maar Gij, Heere! zijt een
barmhartig en genadig God,
lankmoedig Of, langzaam tot toorn., en
groot van goedertierenheid en
waarheid. Of, trouw.
16. Wend U tot mij, en zijt mij
genadig, geef Uw knecht Uw sterkte,
en verlos den zoon Dat is, mij, wiens
moeder uwe dienstmaagd geweest is of nog
is. Of, een zoon uwer dienstmaagd, en
dienvolgens U zo eigen toebehorende als de
kinderen, die van ene dienstmaagd geboren
zijn. Zie Exod. 21:4, met de aantekening.
Uwer dienstmaagd.
17. Doe aan mij een teken ten goede,
Dat is, verlos en bewaar mij also, dat ik
anderen een teken ten goede, ter
 vertroosting en ter versterking moge zijn.
opdat het mijn haters zien, en
beschaamd worden, als Gij, Anders:
omdat Gij, HEERE. HEERE! mij geholpen,
en mij getroost zult hebben.

1. Een psalm Zie Ps. 48:1., een lied voor de kinderen van Korach. Zijn Te weten, des tempels, die gebouwd was op de berg Moria, waar de berg Zion aan lag, 2 Kron. 3:1. Enigen verstaan door het woord *zijn* dezen psalm, wiens grond of doel is te spreken van de kerk van *Christus*, die in den hemel samenkwam om den Heere te loven. grondslag is op de bergen der heiligheid.
2. De HEERE bemint de poorten van Sion boven alle woningen van Jakob. Dat is, de Israëlieten.
3. Zeer heerlijke dingen worden van u gesproken, Dat is, u aangaande. Anders, *in u*. Zie Jes. 40,41,42. Zie ook Job 27:11. o stad Gods! Sela. Zie Ps. 3:3.
4. Ik zal Rahab Dat is, Egypte. Alzo wordt Egypte ook genoemd Ps. 89:11; Jes. 30:7, en Jes. 51:9. De zin der woorden van dit vers is dat de tijd zal komen, wanneer God de Egyptenaars en Babyloniërs zal rekenen onder zijn volk, hun meedelende zijn kennis, waar zij tevoren vreemd van waren en het volk Gods verdrukten. Zie Jes. 19:19,21,25. Egypte wordt Rahab genoemd vanwege zijne hoorvaardij *hetwelk het woord betekent*, of van de ene of de andere sterke stad daarin gelegen. Onder de namen dier natiën, die in dit vers genoemd staan, moet men allerlei volken verstaan. Zie Hand. 2:9,10; Ef. 2:12; Col. 3:11. en Babel vermelden Te weten, ten beste, dat is, zij zullen door de prediking des heiligen *Evangelies* ook tot de kennis van den waren God te hunner tijd gebracht worden., onder degenen, die Mij kennen; ziet, de Filistijn Hebr. *Filistea*, Tyrus. Van de bekering der Tyriërs, zie Ps. 45:13., en de Tyrier, met den Moor, Hebr. *Chus*. Van de bekering der Moren tot *Christus*, zie Ps. 68:32, en Ps. 72:10; Hand. 8:27. deze is Alsof hij zeide: De tijd zzal komen dat men van de Filistijnen, Tyriërs en Moren zal zeggen, dat zij te Jeruzalem *welke is ons aller moeder*; Gal. 4:26 dat is, in de Christelijke kerk geboren zijn; dat is dat zij tot

Gods kerk en het hemelse Jeruzalem behoren. aldaar geboren.

5. En van Sion zal gezegd worden: Die en die is Hebr. *man en man*; dat is die en die, te weten, vele en verscheidene natiën en volken. Zie Hand. 2:9,10,11. daarin Te weten, in de stad Jeruzalem. geboren; Geboren, te weten, door de predikatie van het heilige *Evangelie* en den Heilige Geest. en de Allerhoogste Dat is, de Allerhoogste zelf zal hen zo vast maken, dat de poorten der hel tegen hen niet zullen vermogen, Matth. 16:18. Zelf zal hen bevestigen.
6. De HEERE zal hen rekenen Te weten, die, die zich tot de Christelijke kerk begeven zullen. in het opschrijven Een manier van spreken bij gelijkenis genomen van de overheden, die boek of register houden van de ingezetenen hunner steden, om de uitheemsen van de ingeborenen te onderscheiden, zie Ps. 22:31. der volken, zeggende: Deze is aldaar Te weten, te Jeruzalem, of in Zion; dat is, hij is den Heere toebehorende, zie Ps. 87:4. geboren. Sela.
7. En de zangers, Anders: *daarom zingen en springen al mijne* Dat is, al mijn hartgrondige genegendheden en binnenste gedachten des harten, die als fonteinen of springaders zijn, waaruit alle woorden en werken vloeien; zie Ps. 103:1. Men kan ook door de fonteinen hier verstaan de giften en menigerlei gaven des Heilige Geestes. fonteinen; de zin is: met grote vreugde zal God geloofd worden in zijne gemeente, die zowel uit de heidenen als uit de Joden zal vergaderd worden; ene manier van spreken, genomen van het gebruik der kerk des Ouden Testaments, alwaar God met muziekinstrumenten placht geloofd te worden, 1 Kron. 9:33, en 1 Kron. 25:1,2. gelijk de speellieden, *mitsgaders al mijn fonteinen*, zullen Of, *van u zijn*; te weten, o Zion. Hier wordt voorzien de blijdschap, die er in de wereld wezen zou vanwege de bekering der heidenen tot *Christus*. binnen u zijn.

Psalmen 88

1. Een lied, Zie de aantekening bij Ps. 48:1. Deze psalm is de bedroefdste en klagelijkste,

die in het gehele psalmboek is, van het begin tot het einde toe. een psalm voor de kinderen van Korach, voor den opperzangmeester, op Machalath Leannoth; een onderwijzing van Heman *Heman* wordt genoemd onder de voortreffelijkste muzikanten en wijze mannen; 1 Kron. 6:33, en 1 Kron. 15:17,19, en 1 Kron. 16:42., den Ezrahiet.

2. O HEERE, God mijns heils! bij dag, bij nacht roep ik voor U.
3. Laat mijn gebed voor Uw aanschijn komen; neig Uw oor tot mijn geschrei.
4. Want mijn ziel is der tegenheden *Hebr. der kwaden en der tegenheden zat te zijn*, is te zeggen daarvan overladen te zijn. Zie de aantekening bij Job 7:4. *zat*, en mijn *leven* Dat is, tussen den dood en mij is schier geen onderscheid; Ps. 107:18 wordt het graf genoemd *de poort des doods*. raakt tot aan het graf. *Hebr. scheol*; zie Gen. 37:35.
5. Ik ben gerekend met degenen, die in de kuil nederdalen; ik ben geworden als een man, die krachteloos is;
6. Afgezonderd *Hebr. gevrijd*; dat is, afgezonderd; te weten, van de levenden, gelijk men de melaatsen, naar de wet Gods, Lev. 13:46, van de bijwoning met andere mensen pleegt af te zonderen; zie 2 Kon. 15:5. onder de doden, gelijk de verslagenen, die in het graf liggen, die Gij niet meer gedenkt, Te weten, om hen in deze wereld weder te brengen; Job 7:7, en Job 10:21. en zij zijn afgesneden van Uw hand.
7. Gij hebt mij in den *Hebr. in een kuil der laagten, of der onderste plaatsen*. ondersten kuil gelegd, in duisternissen, in diepten.
8. Uw grimmigheid ligt op mij; *Hebr. steunt*. Gij hebt *mij* nedergedrukt met al Uw baren. Sela.
9. Mijn bekenden hebt Gij verre van mij gedaan, Gij hebt mij hun tot een groten gruwel gesteld; ik ben besloten, en kan niet uitkomen.

10. Mijn oog treurt vanwege verdrukking; HEERE! ik roep tot U den gansen Of, *alle dagen, elken dag*. dag; ik strek mijn handen uit tot U.

11. Zult Gij Te weten, in dier voege, dat zij in het graf liggende, nog enig gevoel zullen hebben om den Heere te loven, gelijk zij doen konden toen zij nog in het leven waren? Hij wil zeggen: haast U, Heere, om mij te redden, anderszins moet mijn leven haast een einde nemen. wonder doen aan de doden? Of zullen de overledenen opstaan, zullen zij U loven? Sela.

12. Zal Uw goedertierenheid in het graf verteld worden, Uw getrouwheid in het verderf? Het *Hebr.* woord *Abaddon* betekent eigenlijk *verderf*, dies het bijwijlen wordt genomen voor de plaats des verderfs; ook somtijds voor het graf of tombe. Zie Job 26:6, en Job 28:22.

13. Zullen *Hebr. zal uw wonder*, enz. Uw wonderen bekend worden in de duisternis, Dat is, in de plaats en den staat des doods, genoemd *het land* *Alzo noemt hij de aarde, of het graf, waar de doden in gelegd worden, omdat die, zoveel aangaat den stand des lichaams, geen geheugenis met al hebben van de zaken dezes tegenwoordigen levens; of ook omdat men degenen, die onder de aarde liggen, vergeet. Zie Job 10:22, en Job 21:21, en Ps. 31:13; Pred. 8;10, en Pred. 9:5. der duisternis en de schaduw des doods; Job 10:21,22. en Uw gerechtigheid in het land* *Alzo noemt hij de aarde, of het graf, waar de doden in gelegd worden, omdat die, zoveel aangaat den stand des lichaams, geen geheugenis met al hebben van de zaken dezes tegenwoordigen levens; of ook omdat men degenen, die onder de aarde liggen, vergeet. Zie Job 10:22, en Job 21:21, en Ps. 31:13; Pred. 8;10, en Pred. 9:5. der vergetelheid?*

14. Maar ik, HEERE! roep tot U, en mijn gebed komt U voor in den morgenstond.

15. HEERE! waarom verstoot Gij *Zie de aantekening bij Job 19:7. mijn ziel, en verbergt Uw aanschijn voor mij?*

16. Van der jeugd Anders: *van de schudding, of ringeling, waarmede Gij mij geschud en geringeld hebt, ben ik bedrukt, enz. aan ben ik bedrukt en doodbrakende; Of, stervende;* te weten, door gedurige ellende. Zie Num. 17:12,13. ik draag Uw vervaarnissen, ik ben twijfelmoedig.
17. Uw hittige toornigheden gaan over mij; Uw verschrikkingen doen mij *Of, drukken mij.* vergaan.
18. Den gansen dag omringen Te weten, uw toorn en verschrikking. zij mij als water; te zamen omgeven zij mij.
19. Gij hebt vriend en metgezel verre van mij gedaan; mijn bekenden zijn *in* Dat is, zij versteken zich voor mij en gaan als in het donker, also dat ik hen niet zie en zij mij niet meer zien noch kennen willen. Zie Job 19:13,14. duisternis.

Psalmen 89

1. Een onderwijzing Zie Ps. 32:1. van Ethan Zie van dezen persoon 1 Kon. 4:31, en 1 Kron. 2:6. Hij heeft geleefd ten tijde van Salomo en daarna, als het koninkrijk onder zijn zoon Rehabeam is gescheurd en Sisak, de koning van Egypte, de vaste steden in Juda, ook Jeruzalem, innam en den tempel beroofde, 1 Kon. 14:25, en 2 Kron. 12:2. Van welke ellende het schijnt dat de profeet in dezen psalm klaagt. Sommigen nemen het als een profetie van ellenden, die naderhand gevolgd zijn., den Ezrahiet.
2. Ik zal de goedertierenheid des HEEREN eeuwiglijk zingen; ik zal Uw waarheid met mijn mond bekend maken, van geslacht tot geslacht.
3. Want ik heb Dat is, ik houd dit voor zeker, dat de genade en goedertierenheid des Heeren in eeuwigheid bestaan zal als een sterk gebouw, dat een onbewegelijk fundament heeft. gezegd: Uw goedertierenheid zal eeuwiglijk gebouwd worden; in de hemelen Deze woorden zien op de onbewegelijke vastigheid der hemelen en de onveranderlijke

geregeldheid der hemelse lichamen, in aanmerking van welke God wil dat wij de vastigheden zijner beloften en de onveranderlijkheid zijner trouw zullen afnemen en ontwijfelijk geloven. Zie onder Ps. 89:37,38, en Ps. 119:89. **zelve hebt Gij Uw waarheid bevestigd, zeggende:**

4. Ik heb een verbond Hier wordt God zelf sprekende ingevoerd. gemaakt met Mijn uitverkorene; Ik heb Mijn knecht David gezworen:
5. Ik zal uw zaad Te weten, *Christus* en de gelovigen. tot in eeuwigheid bevestigen, en uw troon opbouwen van geslacht tot geslacht. Sela.
6. Dies loven Dit zijn nu wederom de woorden van den profeet en van het volk Gods, zeggende: daarom loven U de hemelen Dat is, de hemelse creaturen, de engelen en de heilige zielen der gestorven kinderen Gods; Luk. 2:13,14; Filipp. 3:20; Openb. 7:9,10,11,12.; te weten omdat Gij zo getrouwelijk vasthoudt hetgeen Gij beloofd hebt, en daarom houden wij U machtig genoeg om de belofte, die Gij uwen knecht David gedaan hebt, uit te voeren. **de hemelen** Dat is, de hemelse creaturen, de engelen en de heilige zielen der gestorven kinderen Gods; Luk. 2:13,14; Filipp. 3:20; Openb. 7:9,10,11,12. **Uw wonderen, o HEERE! ook is Uw getrouwheid in de gemeente der heiligen.** Versta hierbij, geloofd, geprezen, verkondigd, of iets dergelijks.
7. Want wie mag in den hemel Anders: *in de hoge wolken.* tegen den HEERE geschat worden? *Wie* is den HEERE gelijk, onder de Dat is, onder de machtige heren en vorsten dezer wereld, of onder de engelen, die God met bijzondere sterkte en mogendheid begaafd heeft. Zie boven Ps. 78:25, en onder Ps. 103:20. Deze manier van spreken staat ook in Ps. 29:1. **kinderen der sterken?**
8. God is grotelijks geducht in den raad Anders, *in de verborgenheid der heiligen.* Versta, de kerk of vergadering, in welke de verborgenheden van het koninkrijk Gods worden geopenbaard. Zie Matth. 13:11; Rom.

16:25; 1 Cor. 4:1; Ef. 3:4. Of ook, de heilige engelen; gelijk volgt. der heiligen, en vreselijk boven allen, die rondom Hebr. *rondommigheden*; en versta hier de heilige engelen, die rondom Hem staan, als Hij in het gericht zit. Zie 1 Kon. 22:19. Hem zijn.

9. O HEERE, God der heirscharen! wie is als Gij, grootmachtig, o HEERE! Hebr. *Jah*. Zie de aantekening bij Ps. 68:5. en Uw getrouwheid is rondom U.

10. Gij heerst over de opgeblazenheid Of, *hovaardigheid*; dat is, over de opzwellendheid der zee; wanneer zij hare baren als uit hovaardigheid verheft; hetwelk also verklaard wordt met de naastvolgende woorden. Zie Job 26:12, en Job 38:11. der zee; wanneer haar baren zich verheffen, zo stilt Of, *zo bedwingt Gij ze*. Gij ze.

11. Gij hebt Rahab Anders, *Egypte*, of den *Egyptenaar*. Zie de aantekening bij Ps. 87:4. Het schijnt dat de psalmist hier ziet op den ondergang der Egyptenaars in de Rode zee; Exod. 14: Exod. 15: verbrijzeld als een verslagene; Te weten, die in den slag verwond wordt en omkomt. Gij hebt Uw vijanden verstrooid met den arm Uwer sterkte.

12. De hemel is Uwe, ook is de aarde Uwe; de wereld en haar volheid, die hebt Gij gegrond.

13. Het noorden en het zuiden Hebr. *de rechter hand, of zijde*., die hebt Gij geschapen; Thabor Een berg in *Gallilea*; Joz. 19:22; Richt. 4:6,12. en Hermon Een berg, anders *Syrion* genoemd; Ps. 29:6. Onder den naam van deze twee bergen begrijpt de psalmist het westen en het oosten, en also het gehele land van Kanaän. juichen in Dat is, het is door uw zegen, dat zij vruchtbaar en lustig zijn, en den mensen gelijk als toelachen, en zich verheugen in de goedheid van God. Uw Naam.

14. Gij hebt een arm met macht; Uw hand is sterk, Uw rechterhand is hoog. Alzo dat alles hun moet onderworpen zijn.

15. Gerechtigheid en gericht zijn Of, *recht*, of *oordeel*. de vastigheid Uws troons; goedertierenheid en waarheid gaan voor Uw aanschijn henen.

16. Welgelukzalig is het volk, hetwelk Anders, *het gejuich*. Doch het schijnt dat de psalmist ziet op de inzetten Gods van het blazen op de bazuinen en het openbaar bewijs van vreugde op de jaarlijkse hoogtijfeesten, Num. 10:10. En de zin is dat het volk gelukkig is, hetwelk des Heeren behoorlijken godsdienst weet en zijne vreugde en vermaak daarin heeft. het geklank kent; o HEERE! zij zullen Dat is, zij zullen gestadiglijk uwe gunst genieten. Zie Ps. 4:7. Of, *zij zullen hun levenlang bestuurd worden door uwe genade*. in het licht Uws aanschijns wandelen.

17. Zij zullen zich den gansen dag verheugen in Uw Naam, en door Uw gerechtigheid verhoogd worden.

18. Want Gij zijt Dat is, Gij alleen zijt het, door wien uw volk versterkt wordt en in wien het zich beroemt. de heerlijkheid hunner sterkte; en door Uw welbehagen zal onze hoorn Het woord *hoorn* wordt verscheidenlijk genomen. Zie Deut. 33:17. verhoogd worden.

19. Want ons schild Dat is, onze beschutting en bescherming, zie Ps. 47:10. is van den HEERE, Of, *is des Heeren*. en onze koning is van den Heilige Israels.

20. Toen hebt Gij in een gezicht Dit verstaan sommigen van de openbaring, die God Samuël deed als Hij David tot een koning wilde gezalfd hebben, 1 Sam. 16:1; maar anderen verstaan het van hetgeen God Nathan heeft geopenbaard, 2 Sam. 7:4,13, enz., welk verstand het beste schijnt te wezen, aangezien de woorden, die God tot Nathan sprak, uitdrukkelijk verhaald worden, Ps. 89:21. gesproken van Uw heilige, en gezegd: Ik heb hulp Dat is, ik heb een held verordend en met kloekheid begaafd, om te zijn een helper en voorvechter van mijn

volk tegen hunne vijanden; en versta hier David, gelijk blijkt uit Ps. 89:21, die ook Gods volk hielp en verlost, kloekelijk voor hetzelfde vechtende, 1 Sam. 18:13,14, enz. David hierin zijnde een voorbeeld onzes Heeren *Christus*. besteld bij een held; Ik heb een verkorene Te weten, David, dien Ik uit al de zonen van Isai, ja uit gans Israël verkoren heb. uit het volk verhoogd.

21. Ik heb David, Mijn knecht, gevonden; met Mijn heilige olie heb Ik hem gezalfd;

22. Met welken Mijn hand Dat is, hulp, bijstand. vast blijven zal; ook zal hem Mijn arm versterken.

23. De vijand zal hem niet dringen, en Te weten, gelijk een schuldheer dien dringt, en met dagelijks manen perst dien, die hem schuldig is. Dit woord gebruikt de psalmist ook Ps. 55:16. *de zoon der* Dat is, de booswicht, die ten enenmale der ongerechtigheid overgegeven is; also staat er Ps. 79:11: *de zoon des doods*; en 2 Thess. 2:3: *de zoon des verderfs*. ongerechtigheid zal hem niet onderdrukken.

24. Maar Ik zal zijn wederpartijders verpletteren voor zijn aangezicht, en die hem haten, zal Ik plagen.

25. En Mijn getrouwheid en Mijn goedertierenheid zullen met hem zijn; en zijn hoorn Zie de aantekening bij Deut. 33:17. zal in Mijn Naam verhoogd worden.

26. En Ik zal zijn hand in de zee zetten, en zijn rechterhand in de rivieren. Anders, *tot aan de zee, tot aan de rivieren*. Hij wil zeggen: Ik zal hem macht en heerschappij geven over de volken, die aan de zee en aan de rivieren wonen. Zie Ps. 72:8.

27. Hij zal Mij noemen: Gij zijt mijn Vader! mijn God, en de Rotssteen mijns heils!

28. Ook zal Ik hem ten eerstgeborenen Dat is, tot een hoofd van mijn volk en mijner kerk, hetwelk niet dan ten dele plaatsgehad hebbende in den persoon Davids, volkomen volbracht is in *Jezus*

Christus. Zie Col. 1:15; Hebr. 1:6, en Hebr. 2:10. **zoon stellen, ten hoogste** Dit past alleen op *Christus*, den Koning aller koningen, gelijk hetgeen Ps. 89:30 staat. Zie Col. 1:18. **over de koningen der aarde.**

29. Ik zal hem Mijn goedertierenheid in eeuwigheid houden, en Mijn verbond zal hem vast blijven.

30. En Ik zal zijn Zie 2 Sam. 22:51, en Ps. 22:30,31. zaad in eeuwigheid zetten, en zijn troon als de dagen Dat is, zijn rijk zal gedurig en vast zijn, gelijk de hemel zelf is. Zie Ps. 72:5, en 2 Sam. 7:13; Dan. 2:44, en Dan. 7:14; Hebr. 1:8. Deze profetie is in Salomo niet vervuld, want hij en zijn rijk hebben een einde genomen; Jer. 22:30; Ezech. 21:25,26,27. Zo is dan deze belofte te duiden op *Christus*, den zoon Davids naar het vlees. # Eze 21.27 der hemelen.

31. Indien zijn kinderen Mijn wet verlaten, en in Mijn rechten niet wandelen;

32. Indien zij Mijn inzettingen ontheiligen, en Mijn geboden niet houden;

33. Zo zal Ik hun overtreding met de roede Te weten, met eens mensen roede, 2 Sam. 7:14. Dat is, met matige kastijding, tot hun best, opdat zij zijner heiligheid zouden deelachtig worden; Hebr. 12:6,10. Zie Job 9:34. **bezoeken** Zie de aantekening bij Gen. 21:1., en hun ongerechtigheid met plagen.

34. Maar Mijn goedertierenheid zal Ik van hem Hebr. *breken van met hem*; dat is, also niet, dat zij zou ophouden van met of bij hem te zijn. **niet wegnemen**, en in Mijn getrouwheid niet feilen.

35. Ik zal Mijn verbond niet ontheiligen, en hetgeen uit Dat is, hetgeen Ik mijnen knecht David, of iemand van mijne kinderen beloofd. Hebr. *den uitgang mijner lippen*. Mijn lippen gegaan is, zal Ik niet veranderen.

36. Ik heb eens gezworen bij Mijn heiligheid: Zo Ik aan David liege!

37. Zijn zaad Zie boven Ps. 89:30. zal in der eeuwigheid zijn, en zijn troon zal Dat is, koninkrijk. Davids rijk is een eeuwig rijk ten aanzien van *Christus*, die uit het zaad van David naar het vlees geboren is en dien de Heere den stoel van zijn vader David gegeven heeft, die een eeuwig Koning is; Luk. 1:32. voor Mij zijn gelijk de zon.
38. Hij zal eeuwiglijk bevestigd worden, gelijk de maan; en de Getuige in den hemel Te weten, voor zoveel als de hemelse lichamen te verstaan geven de vastheid en onveranderlijkheid die in God is, zie boven Ps. 89:3, en onder Ps. 97:6. Of, *die te weten, maan een getrouwe getuige in den hemel is. Of, en hiervan is een getrouwe getuigenis in den hemel;* dat is, Ik, die in den hemel woon, geef hier een getrouwe getuigenis van. is getrouw. Sela.
39. Maar Gij hebt *hem* Te weten, uwen koning en uw volk. Ethan klaagt hier over de ellende der kerk, die zodanig was dat het scheen dat al de vorige beloften van gene waarde waren. verstoten en verworpen; Gij zijt verbolgen geworden tegen Uw gezalfde.
40. Gij hebt Dat is, Gij hebt zijn kroon op de aarde nedergeworpen en vertreden als een ongeacht ding. Hij spreekt ven de kroon van het koninkrijk Juda, welke David eertijds gehad en gedragen heeft. Zie de aantekening bij Exod. 29:6. het verbond Te weten, het verbond, hetwelk Gij met uwen knecht, den koning, gemaakt hebt. Uws knechts te niet gedaan; Gij hebt Dat is, Gij hebt zijn kroon op de aarde nedergeworpen en vertreden als een ongeacht ding. Hij spreekt ven de kroon van het koninkrijk Juda, welke David eertijds gehad en gedragen heeft. Zie de aantekening bij Exod. 29:6. zijn kroon ontheiligd tegen de aarde.
41. Gij hebt al zijn muren doorgebroken; Gij hebt zijn vestingen nedergeworpen. Of, *vermorzeld.* Hebr. *tot vermorzeling gesteld.*
42. Allen, die den weg voorbijgingen, hebben hem beroofd; zijn naburen is hij tot een smaad geweest.
43. Gij hebt de Te weten, hun gevende de macht en den moed, om uw volk den krijg aan te doen, ja om het te overwinnen; gelijk Job 40:9. rechterhand zijner wederpartijders verhoogd; Gij hebt al zijn vijanden verblijd.
44. Gij hebt ook de scherpte zijns zwaards omgekeerd, Dat is, doen omliggen; dat is, Gij hebt hem in den oorlog gene overwinning gegeven, gelijk Gij weleer gedaan hebt. en hebt hem Dat is, Gij hebt hem gene kracht gegeven om den strijd te vernieuwen en zijnen vijanden het hoofd te bieden; maar Gij hebt hem voor zijne vijanden laten vallen en vlieden. niet staande gehouden in den strijd.
45. Gij hebt Hebr. *Gij hebt doen ophouden van zijne reinigheid.* zijn schoonheid doen ophouden; en Gij hebt Hebr. *Gij hebt doen ophouden van zijne reinigheid.* zijn troon ter aarde nedergestoten.
46. Gij hebt de dagen zijner jeugd Dat is, zijne kracht en sterkte. Dit verstaan sommigen van het bloeiende koninkrijk van David en Salomo, anderen van Jojachin, die achttien jaar oud zijnde, begon te regeren en regeerde maar drie maanden; 2 Kon. 24:8,10. verkort; Gij hebt hem met schaamte overdekt. Sela.
47. Hoe lang, o HEERE! zult Gij U steeds Zie Ps. 13:2. verbergen, zal Uw grimmigheid branden als een vuur?
48. Gedenk van hoedanige Dat is, hoe kort mijn leven is. eeuw ik Zie Ps. 39:6. ben; waarom zoudt Gij allen mensenkinderen tevergeefs Te weten, hen uit deze wereld halende zo haast als zij daarin gekomen zijn, zonder dat zij den tijd en het middel hebben om U te kennen en te loven. geschapen hebben?
49. Wat man leeft er, die den dood Dat is, die niet zal sterven. Zie dergelijke wijze van spreken Luk. 2:26; Joh. 8:51. niet zien zal, die zijn ziel zal bevrijden van het

geweld *Hebr. van de hand des grafs, of der hel.* *Hebr. school.* des grafs? Sela.

50. HEERE! waar zijn Uw vorige goedertierenheden, *die* Gij David gezworen hebt bij Uw trouw?

51. Gedenk, HEERE! aan de smaad Uwer knechten, dien ik in mijn boezem draag, *van alle grote* Dat is, allerlei. Anders: *van al de menigte der volken*, te weten, die mij bespotten en onteren. volken.

52. Waarmede, o HEERE! Uw vijanden smaden, waarmede zij de voetstappen Dat is, de daden en regering van uw koning. Hetwelk in zulker voege verstaan moet worden van de koningen van Juda, dat het bijzonderlijk is te duiden op *Jezus Christus*, den eeuwigen Koning der kerk, van welken voorzegd is Gen. 3:15, dat hem de slang de verzenen zou vermorzelen. Sommigen duiden dit smaden van de voetstappen des gezalfden op het bespotten van de trage toekomst van den *Messias*. Uws gezalfden smaden.

53. Geloofd zij De psalmist besluit de zware klacht, met een vertrouwen van verlossing uit dit zware kruis, zich verblijdende in het midden zijner ellenden. Zie Rom. 7:24,25, en 2 Cor. 1:3,4. de HEERE in eeuwigheid! Amen, ja, amen.

Psalmen 90

1. Een gebed van Men houdt het daarvoor, dat Mozes dit gebed gesproken heeft als het volk van Israël in de woestijn gezondigd had. Zie Num. 14: Mozes, den man Gods. Zie Deut. 33:1, en Richt. 13:6. HEERE! Gij zijt ons geweest een Toevlucht van geslacht tot *Hebr. in geslacht en geslacht*; dat is, bij alle geslachten, of tot alle tijden. geslacht.

2. Eer de bergen Dat is, eer de bergen als uit den afgrond getogen waren. Zie gelijke wijze van spreken Gen. 2:4; Job 15:7, en Job 38:28,29; Jes. 51:2. geboren waren, en Gij de aarde en de wereld voortgebracht hadt, ja, van

eeuwigheid tot eeuwigheid zijt Gij God.

3. Gij doet den mens wederkeren Dat is, tot zulk een staat, dat hij vergruisd en als gewreven wordt zo klein als stof, zie Gen. 3:19. tot verbrijzeling, en zegt: Keert weder, Te weten, het lichaam ter aarde, Ps. 146:4; en de geest tot God, Pred. 12:7. **gij mensenkinderen!**

4. Want duizend Hij wil zeggen: Ofschoon iemand duizend jaar leefde, zo moet hij toch sterven, en Gij neemt hem het leven zo licht alsof hij maar een dag of een week geleefd had, 2 Petr. 3:8. Anders, *maar duizend jaren*, enz, ziende op Ps. 90:2. om uit te drukken het onderscheid dat er is tussen den sterfelijken mens en den eeuwigdurenden God. jaren zijn in Uw ogen als de dag van gisteren, als hij voorbijgegaan is, en *als* *Hebr. als de wacht in den nacht*; dat is, een vierde part van een nacht, want de nacht placht in vier waken gedeeld te worden. Zie Mark. 13:35, en Joh. 11:9. een nachtwaak.

5. Gij overstroomt Alsof hij zeide: Zo haastiglijk als een watervloed wegrukt en afspoelt al wat hij ontmoet. **hen; zij zijn gelijk een slaap; in den morgenstond** Hij wil zeggen: De mensen zijn nauwelijks geboren, of zij vergaan terstond, verstaande door den *morgenstond* de jeugd of kinderjaren. **zijn zij gelijk het gras, dat verandert;**

6. In den morgenstond bloeit het, en het verandert; des avonds wordt het afgesneden, en het verdort.

7. Want wij vergaan door Uw toorn; en door Uw grimmigheid worden wij verschrikt.

8. Gij stelt onze ongerechtigheden voor U, onze heimelijk Die voor de ogen der mensen verborgen zijn, en die wij dikwijls zelf niet weten of achten. Zie Ps. 19:13, en Job 20:11. **e zonden in het** Te weten, hebt Gij hen gesteld, dat zij klaarlijk voor uw aangezicht blijken. Zie Ps. 51:11; 1 Cor. 4:5, en Hebr. 4:13. licht Uws aanschijns.

9. Want al onze dagen gaan henen door Uw verbolgenheid; wij brengen onze jaren door als een gedachte.
10. Aangaande de dagen onzer jaren, daarin zijn zeventig jaren, Te weten, gemeenlijk, ofschoon sommige mensen langer leven. of, zo wij zeer sterk Hebr. *in sterkten*; te weten, wanneer iemand zeer sterk van natuur is. zijn, tachtig jaren; en het uitnemendste Anders, *de hoogmoed of stoutheid van dien*; dat is, hetgeen waar men stout en moedig op is, te weten de sterkte des levens. van die is moeite Dat is, als men in het best van zijn leven is, eer nog de oude dagen komen, zo is men al veel moeite en verdriet in deze wereld onderworpen. en verdriet; want het wordt snellijk afgesneden, en wij vliegen daarheen.
11. Wie kent Te weten, also dat hij zorgdrage, hoe hij uwen toorn ontslagen mocht worden. Of, die zich wachte U met zijne zonden te vertoornen. de sterkte Uws toorns, en Uw verbolgenheid, naardat Hebr. *naar uwe vrezen*. Dat is, naar dat Gij te vrezen, of vreeslijk zijt. Gij te vrezen zijt?
12. Leer *ons* also onze Anders, *recht tellen*. Also wordt het Hebr. woord genomen Num. 27:7, en 2 Kon. 7:9. dagen tellen, dat wij Dat is, dat wij, recht verstaande uwe gramschap tegen de zonde, U leren vrezen en den korten tijd onzes levens besteden tot uw dienst; Job 28:28. een wijs hart Hebr. *een hart der wijsheid aanbrengen, of toebrengen*. bekomen.
13. Keer weder, HEERE! tot hoe lange? en het berouwe U over Uw knechten.
14. Verzadig ons in den morgenstond Alsof hij zeide: Bewijs ons vroeg uwe goedertierenheid, na den duisteren nacht der verdrukking. met Uw goedertierenheid, zo zullen wij juichen, en verblijd zijn in al onze Dat is, al de dagen onzes levens. dagen.

15. Verblijd ons naar de dagen, De zin is: Gelijk Gij ons langen tijd hebnt bedroefd met zware plagen, verheug ons weder also in de toekomende tijden met uw genadige hulp. *in dewelke* Gij ons gedrukt hebt, *naar* de jaren, *in dewelke* wij het kwaad gezien hebben. Dat is, gevoeld en geleden hebben, gelijk Ps. 16:10, en Ps. 89:49. Zie ook Ps. 4:7.
16. Laat Uw werk aan Uw knechten gezien worden Of, *verschijnen.*, en Uw heerlijkheid over hun kinderen.
17. En de liefelijkheid des HEEREN, onzes Gods; zij over ons; en bevestig Dat is, regeer al ons voornemen en doen also, dat het van nu voortaan altoos door uwe genade vast en bestendig blijve; want zonder God vermogen wij niets; Joh. 15:5; Jak. 1:17. Gij het werk onzer handen over ons, ja, het werk onzer handen, bevestig Dat is, regeer al ons voornemen en doen also, dat het van nu voortaan altoos door uwe genade vast en bestendig blijve; want zonder God vermogen wij niets; Joh. 15:5; Jak. 1:17. dat.

Psalmen 91

1. Die in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, die zal vernachten in de schaduw Dat is, onder de bescherming. Verg. Num. 14:9; Ruth 2:12; Ps. 17:8, en Ps. 36:8, en Ps. 61:5, en Ps. 63:8; Hos. 14:8, met de aantekening. des Almachtigen Van het woord *Schaddai*, hetwelk in het Hebr. staat, zie Gen. 17:1..
2. Ik zal tot Of, *ik zeg van den HEERE*. den HEERE zeggen: Mijn Toevlucht en mijn Burg! mijn God, op Welken ik vertrouw!
3. Want Hij zal u redden Met deze woorden schijnt de profeet zichzelf aan te spreken. Of hij keert zijne ziel tot den gelovigen mens. van den strik Zie dergelijke manier van spreken Ps. 10:9. des vogelvangers, Dat is, alle listige, zo geestelijke als lichamelijke vijanden, inzonderheid de duivel, die altijd rondom ons

- gaat, zoekende ons te verscheuren. God gebruikt zo der goede als de kwade engelen dienst om zijne oordelen uit te voeren. Zie 2 Sam. 24:16; 2 Kon. 19:35, en 1 Cor. 10:10. van de zeer verderfelijke pestilentie.
4. Hij zal u dekken met Zijn vlerken, en onder Zijn vleugelen zult gij betrouwen; Zijn waarheid is een rondas en beukelaar.
5. Gij zult niet vrezen voor den schrik Of, *vervaardheid*; dat is, voor hetgeen wat den mens des nachts een schrik aanjaagt. des nachts, voor den pijl, die des daags vliegt;
6. Voor de pestilentie, die in de donkerheid wandelt; voor het verderf, dat op den middag Dat is, openlijk: alzo ook Jer. 15:8. Alsof hij zeide: Gij zult niet vrezen voor de pestilentie, des nachts noch des daags; ofschoon zij er velen rondom u heen wegrukt, de Heere zal u bewaren; welverstaande indien het tot zijne eer en tot uwe zaligheid zal zijn. **verwoest.**
7. Aan uw zijden zullen er duizend vallen, en Versta, door de pestilentie gedood zijnde. tien duizend aan uw rechterhand; tot u zal het niet Of, *zal hen*; te weten, de pestilentie, van welke gesproken is Ps. 92:6. **genaken.**
8. Alleenlijk zult gij het met uw ogen aanschouwen; en gij zult de vergelding der Dat is, hoe den goddelozen hunne boosheid zal vergolden en hoe zij van God zullen gestraft worden. **goddelozen zien.**
9. Want Gij, HEERE! zijt mijn Toevlucht! De Allerhoogste hebt gij Men mag dit nemen alsof de profeet zichzelf of zijne rede keerde tot den gelovigen mens, gelijk boven Ps. 92:3. **gesteld tot uw Vertrek;**
10. U zal geen kwaad wedervaren, en geen plage zal uw tent naderen.
11. Want Hij zal Zijn engelen van u bevelen, dat zij u bewaren in al uw wegen.

12. Zij zullen u op de handen dragen, opdat gij uw voet aan geen steen stoot.
13. Op den fellen Of, *over*. leeuw en de adder zult gij treden, Te weten, zonder daarvan beschadigd te worden. Versta onder den naam van *leeuw* en *adder* ook alle andere dingen, die den mens kunnen hinderen of schaden aan ziel of aan lichaam. Zij worden allen overwonnen door het geloof, Mark. 16:17,18; Hebr. 11:33,34. Zie het voorbeeld van David, 1 Sam. 17:34; van de drie jongelingen, Dan. 3: en van Daniël zelf, en Dan. 6:23. gij zult den jongen leeuw en den draak vertreden.
14. Dewijl hij Mij zeer bemint, *spreekt God*, zo zal Ik hem uithelpen; Ik zal hem op een hoogte stellen, want hij kent Mijn Naam.
15. Hij zal Mij aanroepen, en Ik zal hem verhoren; in de benauwdheid zal Ik bij hem zijn. Ik zal er hem uittrekken, en zal hem verheerlijken.
16. Ik zal hem met Daar staat geschreven van Abraham, Izak, David, Job enz., *dat zij zat van dagen waren*, Gen. 25:8, en Gen. 35:29; 1 Kron. 23:1; Job 42:17. **langheid der dagen verzadigen, en Ik zal hem Mijn heil doen zien.**

Psalmen 92

1. Een psalm, Zie Ps. 48:1. een lied, op den Of, *voor den sabbat*; dat is, gemaakt of beschreven om op den *sabbatdag* gezongen te worden. **sabbatdag.**
2. Het is goed, dat men den HEERE love, en Uw Naam psalmzing, o Allerhoogste!
3. Dat men in den morgenstond Uw goedertierenheid verkondige, en Uw getrouwheid Of, *waarheid*. in de nachten;
4. Op het tiensnarig instrument en op de luit, met een Anders, *op higgajon*. Zie de aantekening bij Ps. 9:17. **voorbedacht lied op de harp.**

5. Want Gij hebt mij verblijd, HEERE! met Uw daden, ik zal juichen over de werken Uwer handen.
6. O HEERE! hoe groot zijn Uw werken! zeer diep Dat is, de redenen van uw heimelijken raad zijn verborgen en onbegrijpelijk voor ons verstand. zijn Uw gedachten.
7. Een onvernünftig Dat is, een die in Gods woord niet in onderwezen, noch van den Heiligen Geest verlicht. Zie Ps. 49:11. man weet er niet van, en een dwaas verstaat ditzelve niet;
8. Dat de goddelozen groeien als het kruid, en al de werkers der ongerechtigheid bloeien, opdat zij tot in der eeuwigheid verdelgd worden.
9. Maar Gij Anders: *maar Gij zijt hoog verheven, Gij zijt de HEERE in eeuwigheid.* Zie Ps. 56:3. zijt de Allerhoogste in eeuwigheid de HEERE!
10. Want zie, Uw vijanden, o HEERE! want zie, Uw vijanden zullen vergaan; al de werkers der ongerechtigheid zullen verstrooid worden.
11. Maar Gij zult mijn hoorn verhogen Van het woord *hoorn* zie de aantekening bij Deut. 33:17., gelijk eens eenhoorns; Zie Num. 23:22. ik ben met Dat is, ik ben opnieuw gesterkt geworden. Anders: *als ik oud zal geworden zijn, zult Gij mij zalven met verse olie* Hebr. *groene..* verse olie Hebr. *groene.* overgoten.
12. En mijn oog Zie dergelijke manier van spreken Ps. 22:18, en de aantekening aldaar. zal mijn verspieders aanschouwen; mijn oren zullen het horen, aangaande de boosdoeners, die tegen mij opstaan.
13. De rechtvaardige zal groeien als een palmboom; hij zal wassen als een cederboom op Libanon.
14. Die in het huis Dat is, die *Christus* door het ware geloof ingelijfd en ware ledemate

zijner kerk zijn. Zie Rom. 6:5, en Rom. 11:17. des HEEREN geplant zijn, dien zal Hebr. *die zullen hen doen groeien*; dat is, van den Heere zal hun gegeven worden dat zij groeien en hoe langer hoe meer in het goede toenemen in zijne gemeente, tot welke zij waarachtig behoren. Het is ene manier van spreken genomen van de bloemen en kruiden, die men zorgvuldig plant en koestert. Zie Ps. 1:3, en Ps. 52:10. gegeven worden te groeien in de voorhoven onzes Gods.

15. In den grijzen Te weten, als natuurlijk de krachten afnemen en verminderen; Ps. 71:9; Hebr. 11:11,12. Hebr. *in de grijsheid.* ouderdom zullen zij nog vruchten dragen; zij zullen vet en groen zijn,
16. Om te verkondigen, dat de HEERE recht is; Hij is mijn Rotssteen, en in Hem is geen onrecht.

Psalmen 93

1. De HEERE regeert, De zin dezer woorden is: God is de ware en eeuwige Koning, die van eeuwigheid geregeerd heeft, nu nog regeert en in alle eeuwigheid zonder einde regeren zal; Ps. 96:10, en Ps. 97:1, en Ps. 99:1. Hij is met hoogheid Of, *met majesteit.* Zie de aantekening bij Job 40:5. bekleed; de HEERE is bekleed met sterkte, Hij heeft Zich omgord. Ook is de wereld bevestigd, zij zal niet wankelen.
2. Van toen Te weten, van eeuwigheid aan, en voorts *ten aanzien van de dadelijke oefening des gerichts* van dat de wereld is geschapen en bevestigd. Verg. Spreuk. 8:22, alwaar deze manier van spreken van de eeuwigheid genomen wordt. af is Uw troon bevestigd, Gij zijt van eeuwigheid af.
3. De rivieren verheffen, o HEERE! de rivieren verheffen haar bruisen; de rivieren verheffen haar aanstoting.
4. *Doch* de HEERE in de hoogte Dat is, in den hemel, gelijk Ps. 71:19. is geweldiger dan het bruisen Hebr. *dan de stemmen.* van grote Of, *vele.* wateren, *dan* de geweldige baren der zee.

5. Uw getuigenissen zijn zeer getrouw; de heiligheid Te weten, waarmede Gij uwe kinderen heiligt en versiert. is Uw huize sierlijk, HEERE! tot lange Hebr. *ter langheid van dagen*; dat is, altoos of vele dagen durende. Zie Ps. 23:6. dagen.

Psalmen 94

1. O God der wraken! o HEERE, God der wraken! verschijn blinkende. Te weten, tot onzen troost en tot schrik onzer vijanden. Zie Ps. 80:2.
2. Gij, Rechter Dat is, der mensen, die op de aarde wonen; gelijk Gen. 18:25; Ps. 82:8. der aarde! verhef U; Te weten, tot rechtvaardige wraak. Zie Ps. 7:7. breng vergelding weder over de hovaardigen.
3. Hoe lang zullen de goddelozen, o HEERE! hoe lang zullen de goddelozen van vreugde Te weten, vanwege de onderdrukking en het kruis der vromen. opspringen?
4. Uitgieten? hard spreken? alle werkers der ongerechtigheid zich beroemen?
5. O HEERE! zij verbrijzelen Uw volk, en zij verdrukken Uw erfdeel.
6. De weduwe en den vreemdeling doden zij, en zij vermoorden de wezen.
7. En zeggen: De HEERE ziet het niet, en de God van Jakob merkt het niet.
8. Aanmerkt, gij onvernunftigen Dat is, die zonder verstand zijt als beesten. Zie de aantekening bij Ps. 49:11, en Ps. 92:7. onder het volk! en gij dwazen! wanneer zult gij verstandig worden?
9. Zou Hij, Die het oor plant, niet horen? zou Hij, Die het oog formeert, niet aanschouwen?
10. Zou Hij, Die de heidenen tuchtigt, niet straffen, Hij, Die den mens wetenschap leert?
11. De HEERE weet de gedachten des mensen, dat zij ijdelheid zijn.

12. Welgelukzalig is de man, o HEERE! dien Gij tuchtigt Te weten, om hem tot verstand en tot kennis van U en van zichzelf te brengen., en dien Gij leert uit Uw wet,
13. Om hem rust te geven van de kwade dagen; totdat de kuil Dat is, totdat de goddeloze tot zijn verderf komt. voor den goddeloze gegraven wordt.
14. Want de HEERE zal Zijn volk niet begeven, en Hij zal Zijn erve niet verlaten.
15. Want het oordeel zal De zin dezer woorden is: Het laat zich nu aanzien alsof de oordelen Gods tegen zijne gerechtigheid liepen, dewijl God de goeden rust en vrede laat zitten; maar het oordeel Gods zal eindelijk wederkeren tot de gerechtigheid, en de vromen zullen verlost en zalig gemaakt, maar de goddelozen zullen gestraft en veroemd worden. Verg. Jes. 28:17. wederkeren tot de gerechtigheid; en alle oprechten van hart zullen hetzelfde navolgen. Te weten, recht, of oordeel, waar hij straks van gesproken heeft, namelijk, nadat zij Gods gerechtigheid over de goddelozen zullen gezien hebben. Anders, *zullen Hem of denzelven*, te weten, Heere, *navolgen*. Hebr. *achter hetzelfde*, of *Hem zijn*.
16. Wie zal voor mij staan tegen Te weten, om mij te helpen. Alsof hij zeggen wilde: Niemand onder de mensen; maar het zal God de Heere zijn. Zie Esther 8:11; de psalmist klaagt dat hij van zijne vrienden in den nood is verlaten geweest. de boosdoeners? Wie zal zich voor mij stellen tegen de werkers der ongerechtigheid?
17. Ten ware dat de HEERE mij een Hulp geweest ware, mijn ziel had bijna Of, *haast, schier, op weinig na, korts*. in de stilte Dat is, ik ware haast omhals geweest en onder de aarde, waar men sprakeloos ligt en den Heere niet prijzen kan; gelijk Job 3:17,18; Ps. 88:13, en Ps. 107:18, en Ps. 115:17. gewoond.
18. Als ik zeide: Te weten, niet anders wetende dan dat ik ten enenmale terneder en

als onder den voet lag. Mijn voet wankelt; Uw goedertierenheid, o HEERE! ondersteunde mij.

19. Als mijn gedachten binnen in mij vermenigvuldigd werden, hebben Uw vertroosting mijn ziel verkwikt.

20. Zou zich de stoel der Dat is, de schadelijke en goddeloze rechters; versta hierbij, geenzins. schadelijkheden met U vergezelschappen, die moeite verdicht bij inzetting? Dat is, door een besluit. Of, *tegen de inzetting?* dat is tegen de geboden, die God heeft ingezet. Anders, *voor ene wet*; dat is, in de plaats van goede wetten.

21. Zij rotten Te weten, de goddeloze en onrechtvaardige rechters. zich samen tegen de ziel des rechtvaardigen, en zij verdoemen Zie Job 10:2. onschuldig bloed.

22. Doch de HEERE is mij geweest tot een Hoog Vertrek, en mijn God tot een Steenrots mijner toevlucht.

23. En Hij zal hun ongerechtigheid op hen doen wederkeren, en Hij zal hen in hun boosheid verdelgen; de HEERE, onze God, zal hen verdelgen.

Psalmen 95

1. Komt, laat ons den HEERE Hier wordt de naam van David niet bijgevoegd: maar de apostel getuigt Hebr. 4:7, dat David de auteur van dezen psalm is, en dat hij deze woorden tot de Israëlieten gesproken heeft. vrolijk zingen; laat ons juichen den Rotssteen onzes heils.

2. Laat ons Zijn aangezicht tegemoet gaan met lof; laat ons Hem juichen met psalmen.

3. Want de HEERE is een groot God; ja, een groot Koning boven alle goden; Dat is, boven alle engelen, prinsen, regenten der wereld; of boven alle valse goden; of, boven al wat God genoemd wordt. Alzo ook Ps. 8:6, en Ps. 96:4,5.

4. In Wiens hand de diepste plaatsen der aarde zijn, en de hoogten Of, *krachten*; dat is, de bergen die krachtig en hoog zijn; of, de zeer hoge spitsen der bergen, waar geen mens terdege bij kan komen. der bergen zijn Zijne;

5. Wiens ook de zee is, want Hij heeft ze gemaakt; en Zijn handen hebben het droge geformeerd.

6. Komt, laat ons aanbidden en nederbukken; laat ons knielen voor den HEERE, Die ons gemaakt heeft.

7. Want Hij is onze God, en wij zijn het volk Zijner weide, en de schapen Zijner hand. Heden, zo Dat is, zolang de tijd duurt in welken Hij tot u spreekt. gij Zijn stem hoort,

8. Verhardt uw hart niet, gelijk te Meriba, gelijk ten dage van Massa Dat is, der verzoeking. in de woestijn;

9. Waar Mij uw vaders verzochten, Mij beproefden, ook Mijn werk zagen.

10. Veertig jaren heb Ik verdriet gehad aan *dit* Te weten, aan uwe voorvaders, de ongehoorzame Israëlieten, toen zij door de woestijn wandelden. geslacht, en heb gezegd: Zij zijn een volk, dwalende Dat is, hun hart en gemoed wil al den dwaalweg in. van hart, en zij kennen Dat is, zij vragen er niet naar en begeren ze niet te weten. Mijn wegen niet.

11. Daarom heb Ik in Mijn toorn gezworen: Zo zij Dat is, zij zullen niet ingaan in mijne rust Dat is, in het Kanaän, gelijk Deut. 1:34,35, en Deut. 12:9, hetwelk de apostel verklaart een voorbeeld te zijn van het eeuwige leven; Hebr. 4:3, enz.. Zie van deze manier van spreken Num. 14:23, en Ps. 89:36. in Mijn rust zullen ingaan!

Psalmen 96

1. Zingt den HEERE een Al staat hier de naam van David niet bij, zo schijnt het nochtans dat hij de auteur van dezen psalm is, want deze psalm is een deel van den lofzang,

dien David gemaakt en gezongen heeft toen hij de ark des verbonds uit Obed-Edoms huis in zijn huis gebracht heeft; 1 Kron. 16:23, enz. Zie verder de aantekening aldaar. **nieuw lied**; Zie Ps. 33:3. **zingt de HEERE, gij ganse** Dat is, al gij inwoners van den gansen aardbodem. **aarde!**

2. **Zingt den HEERE, looft Zijn Naam; boodschapt Zijn heil van dag tot dag.**
3. **Vertelt onder de heidenen Zijn eer, onder alle volken Zijn wonderen.**
4. **Want de HEERE is groot, en zeer te prijzen; Hij is vreselijk boven alle goden.**
5. **Want al de goden der volken zijn afgoden; maar de HEERE heeft de hemelen** Versta hierbij, en ook de aarde en de zee en alles wat er in is. **gemaakt.**
6. **Majesteit en heerlijkheid zijn voor Zijn aangezicht, sterkte en sieraad in Zijn heiligdom.**
7. **Geef den HEERE, gij geslachten der volken! geeft den HEERE eer en sterkte.** Dat is, lof zijner sterkte. Zie de aantekening bij Ps. 8:3.
8. **Geef den HEERE de eer Zijns Naams; brengt offer** Door een deel van den godsdienst moet men hier den gehelen godsdienst verstaan., en komt in Zijn voorhoven.
9. **Aanbid den HEERE in de heerlijkheid des heilighdoms; schrikt voor** Het Hebr. woord betekent eigenlijk zulk sidderen en beven, gelijk de vrouwen, wanneer zij in barendsnood zijn, bevangt. **Zijn aangezicht, gij ganse aarde.** Dat is, gij inwoners van den gansen aardbodem.
10. **Zegt onder de heidenen: De HEERE** Dat is, Hij doet metterdaad blijken dat Hij Koning is over het ganse aardrijk; Ps. 93:1, en Ps. 97:1, en Ps. 99:1. **regeert; ook zal de wereld** Zie boven Ps. 93:1. **bevestigd worden, zij zal niet bewogen worden; Hij zal de volken richten in alle** Hebr.. *in rechtmatigheden.* **rechtmatigheid.**

11. **Dat de hemelen** Of, *de hemelen zullen zich verblijden* Dit zijn manieren van spreken, genomen van hetgeen de mensen doen als het hun welgaat; om aan te wijzen de uitnemendheid van Gods weldaden, die onder de regering van den *Messias* over de wereld komen zouden.. En alzo in het volgende. **zich verblijden** Dit zijn manieren van spreken, genomen van hetgeen de mensen doen als het hun welgaat; om aan te wijzen de uitnemendheid van Gods weldaden, die onder de regering van den *Messias* over de wereld komen zouden., en de aarde zich verheuge, dat de zee bruisse Hebr. *dondere.* met haar volheid.
12. **Dat het veld huppele van vreugde met al wat er in is, dat dan al de bomen des wouds juichen.**
13. **Voor het aangezicht des HEEREN;** Te weten, *Christus.* Van wien ook in het voortgaande gesproken is. **want Hij komt, want Hij komt, om de aarde te richten; Dat is, te regeren. Hij zal de wereld richten** Dat is, de inwoners der wereld. **met gerechtigheid, en de volken met Zijn waarheid. Of, getrouwheid.**

Psalmen 97

1. **De HEERE regeert, de** Dat is, Hij bewijst metterdaad dat Hij Koning is, niet alleen van het volk Israël, maar van de ganse wereld. **aarde verheuge zich; dat veel eilanden zich** Dat is, volken en natiën op de eilanden wonende, gelijk Jes. 42:4, en Jes. 60:9. **verblijden.**
2. **Rondom Hem** Zie dergelijke beschrijving van de macht en majesteit Gods; Ps. 18:8,9, enz. **zijn wolken en** Hebr. *ene wolk.* **donkerheid, gerechtigheid** Zie de aantekening bij Gen. 18:19. **en gericht zijn de vastigheid** Of, *het steunsel,* of *het fundament.* **Zijns troons.**
3. **Een vuur** Versta door *het vuur* de gestrengte wraak en straf Gods. **gaat voor Zijn aangezicht heen, en het steekt Zijn wederpartijen rondom aan brand.**

4. Zijn bliksemen verlichten de wereld; het aardrijk ziet ze en Te weten, de bliksems. het beeft. Of, *het werd angstig*; te weten, gelijk ene vrouw, die het wee van het baren overkomt.
5. De bergen smelten als was voor het aanschijn des HEEREN, voor het aanschijn des HEEREN der ganse aarde.
6. De hemelen Versta, de hemelse creaturen of schepselen, als donder, bliksem hagel, sneeuw, stormen, enz., of de engelen. verkondigen Zijn gerechtigheid, en alle volken zien Zijn eer.
7. Beschaamd moeten wezen allen, die de beelden Hebr. *het gesneden, of gegraven beeld*. dienen, die zich op afgoden beroemen; Zie Lev. 19:4, en 1 Sam. 12:21. buigt u neder voor Hem, alle gij goden!
8. Sion heeft gehoord Te weten, de oordelen en straffen Gods over zijne vijanden, gelijk blijkt uit het einde van dit vers., en het heeft zich verblijd, en de dochteren Versta, de inwoners van het Joodse land, gelijk Ps. 48:12; en voorts de ganselijke kerk. van Juda hebben zich verheugd vanwege Uw oordelen, o HEERE!
9. Want Gij, HEERE! zijt de Allerhoogste over de gehele aarde; Gij zijt zeer hoog verheven boven alle goden. Gelijk Ps. 97:7.
10. Gij liefhebbers des HEEREN! haat het kwade; Hij bewaart de zielen Zijner gunstgenoten; Hij redt hen uit der goddelozen hand.
11. Het licht Dat is, voorspoed en geluk, vreugde en blijdschap, gelijk Esther 8:16. Zie Job 18:6. is voor den rechtvaardige gezaaid Het gaat met den troost, die den vromen bereid is, gelijk met het zaad, dat in de aarde geworpen wordt, hetwelk zo straks niet opgaat, maar het blijft dikwijls lang in de aarde liggen eer het voortkomt; doch het brengt daarna schone vruchten voort. De rechte vreugde en vrucht der kinderen Gods is hun in den hemel bereid, maar nu

verborgen., en vrolijkheid voor de oprechten van hart.

12. Gij rechtvaardigen! verblijdt u in den HEERE, en spreekt lof ter gedachtenis Dat is, dat zijne heiligheid in gedachtenis moge gehouden worden, gelijk Ps. 30:5. Zijner heiligheid.

Psalmen 98

1. Een psalm. Zingt den HEERE Te weten, onzen Heere *Jezus Christus*. een nieuw lied; want Hij heeft wonderen gedaan; Zijn rechterhand, en de arm Dat is, zijn heil Te weten, over al zijne vijanden. ige arm. Zijner heil Te weten, over al zijne vijanden. igheid, heeft Hem heil Te weten, over al zijne vijanden. gegeven. Of, *verkregen*.
2. De HEERE heeft Zijn heil bekend gemaakt; Hij heeft Zijn gerechtigheid geopenbaard voor de ogen der heidenen.
3. Hij is gedachtig Versta hierbij, en Hij heeft gedaan hetgeen Hij zijn volk Israël beloofd had, hen van hunne zonden verlossende en bevrijdende; zie Luk. 1:54,55,72,73,74. geweest Zijner goedertierenheid, en Zijner waarheid aan het huis Israels; en al de einden Dat is, de bewoners van het aardrijk, van het ene einde tot het andere. Alzo ook Jes. 52:10. der aarde hebben gezien het heil onzes Gods.
4. Juicht den HEERE, gij ganse Dat is, Gij allen, die op de aardbodem woont; gelijk Ps. 96:9. aarde! roept uit van vreugde, en zingt vrolijk, en psalmzingt.
5. Psalmzingt den HEERE met de harp, met de harp en met de stem des gezangs,
6. Met trompetten en bazuinengeklank; juicht voor het aangezicht des Konings, Te weten, voor den Heere *Christus*. des HEEREN.
7. De zee bruiet met Hebr. *dondere*; te weten, van vreugde. Dit zijn manieren van spreken bij gelijkenis, om aan te wijzen de

grote vreugde, die de gelovigen, de ganse wereld door verspreid, te water en te land en in alle manieren, scheppen zullen uit de verkondiging van het heilige *Evangelie*. Zie Ps. 96:11. haar volheid, de wereld met degenen, die daarin wonen.

8. Dat de rivieren met de handen Hebr. *met de handpalm*. Dit ziet op het gebruik der mensen, die met het klappen der handen vreugde Of, *juichen*. bedrijven en betonen dat zij een zeer goed behagen en genoeg aan ene zaak hebben. Alzo ook Ps. 47:2, en Jes. 55:12. klappen, dat tegelijk de gebergten vreugde Of, *juichen*. bedrijven,
9. Voor het aangezicht des HEEREN, want Hij komt Dat is, Hij zal komen. Versta dir zo van de eerste als van de tweede toekomst van *Christus.*, om de aarde te Dat is, de inwoners van het aardrijk. richten; Hij zal de wereld richten in gerechtigheid Dat is, gerechtiglijk, gelijk Ps. 96:13., en de volken in alle rechtmatigheid. Hebr. *in rechtmatigheden*.

Psalmen 99

1. De HEERE regeert, Te weten, over ons, dat is, Hij beschermt ons krachtiglijk tegen onze vijanden. Zie Ps. 97:1. dat de volken Anders, *daarom beven de volken*, en alzo in het volgende. Anders: *ofschoon de volken gestoord, of beroerd, of verschrikt zijn*. beven; Hij zit Zie 1 Sam. 4:4. *tussen* de cherubim; de aarde bewege zich. Te weten, van vreze, of om den Heere eerbieding te doen.
2. De HEERE is groot Dat is, treffelijk, vol van majesteit. in Sion, en Hij is hoog boven alle volken.
3. Dat zij Uw groten en vreselijken Naam loven, die heilig is;
4. En de sterkte Die Hij doet blijken in het verdrijven onzer vijanden. des Konings, Te weten, *Christus Jezus*. die het recht lief heeft. Gij hebt Te weten, die onze Koning zijt. *billijkheden* Dat is, alle billijkheid of

rechtmatigheid; alsof hij zeide: Al is de Heere een sterk en machtig Koning, nochtans is Hij geen tiran, dat Hij zijne onderzaten met geweld zou onderdrukken; maar Hij bemint de gerechtigheid en Hij doet een ieder recht. bevestigd, Gij hebt Te weten, die onze Koning zijt. recht en gerechtigheid gedaan in Jakob. Dat is, onder het volk Israël, dat van Jakob afkomstig is.

5. Verheft den HEERE, onzen God, en buigt u neder voor de voetbank Anders, *tegenover de voetbank zijner voeten*. Zie de aantekening bij 1 Kron. 28:2; alzo wordt de letter *lamed* ook genomen in Ps99:9, en elders dikwijls. Zijner voeten; Hij is heilig!
6. Mozes Alsof hij zeide: Gij zult niet tevergeefs, voor den Heere nedervallende, Hem aanroepen, want immers heeft Hij zijn getrouwe dienaars verhoord; alzo zal Hij ulieden mede doen, vooral nadat de ware Priesters en voorspraak *Christus* persoonlijk zal verschenen zijn. Mozes wordt onder de priesters gesteld, omdat hij voor het volk placht te bidden en ook geofferd heeft, hoewel hij daarna geen gewoon priester gebleven is. Zie Exod. 29:11,16; Jer. 15:1. en Aaron waren onder Zijn priesters, en Samuel onder de aanroepers Zijns Naams; zij riepen Te weten, Mozes en Aäron, gelijk er geschreven staat Exod. 32:11, enz.; Num. 14:13,17,19, en Num. 16:22,42,46, en 1 Sam. 7:9, en 1 Sam. 12:19,23; Jer. 15:1. tot den HEERE, en Hij verhoorde hen.
7. Hij sprak tot hen in Te weten, Mozes en Aäron; Num. 16:22,42. Doch inzonderheid tot Mozes. Zie Exod. 33:9. een wolkkolom; zij hebben Te weten, Mozes en Aäron. Zijn getuigenissen onderhouden, en de inzettingen, *die* Hij hun gegeven had.
8. O HEERE, onze God! Gij hebt hen verhoord, Gij zijt hun geweest een vergevend Dat is, die hun hunne Te weten, des volks, voor hetwelk Mozes had; Exod. 32:14, en Exod. 34:35; Num. 14:20,21,23. Of *hunne*, te weten Mozes en Aäron; gelijk te zien is Num. 20:12; Deut. 3:23,24,25. Of versta hier door *hunne* zowel den een als

den ander. zonden hebt vergeven, en hebt hen van U niet verworpen. **God, hoewel wraak doende over hun daden.** Dat is, misdaden.

9. **Verheft den** Te weten, door lofzangen en dankzeggingen. **HEERE, onzen God, en buigt u voor den berg** Of, *tegenover*, gelijk boven Ps. 99:5, en hier wordt verstaan de berg Zion, en daardoor de tempel en de ark die daarin was. **Zijner heiligheid; want de HEERE, onze God, is heilig.**

Psalmen 100

1. **Een lofzang. Gij ganse** Dat is, al gij bewoners des aardrijks; doch versta onder dezen alleen de gelovige kinderen Gods. **aarde! juicht den HEERE.** Dat is, ter ere van God.
2. **Dient den HEERE met blijdschap, komt voor Zijn aanschijn met vrolijk gezang.**
3. **Weet, dat de HEERE is God; Hij heeft ons** Versta dit alzo, dat Hij ons geschapen heeft in *Christus Jezus* tot goede werken, waarin wij wandelen zouden, Ef. 2:10. **gemaakt (en niet wij)** Anders, *en de zijnen zijn wij*. De Hebr. tekst wordt verscheidenlijk gelezen., **Zijn volk en de schapen Zijner weide.**
4. **Gaat in tot Zijn poorten met lof, in** Aldus worden de lofoffers genoemd, 2 Kron. 29:31; Jer. 17:26. **Zijn voorhoven met lofgezag; looft Hem, prijst Zijn Naam.**
5. **Want de HEERE is goed; Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid, en Zijn getrouwheid of, waarheid;** te weten in het voltrekken zijner belofte. **van geslacht tot geslacht.**

Psalmen 101

1. **Een psalm van David. Ik zal van goedertierenheid** Goedertierenheid te oefenen aan de vromen en straf te doen over de goddelozen zijn twee stukken, die een goed koning betamen, waartoe zich David hier verbindt en belooft te zullen oefenen als

hij in zijn rijk zou bevestigd wezen. Anderen verstaan deze woorden aldus: Ik zal zingen *van goedertierenheid*, te weten van de genade, die de Heere mij gedaan en bewezen heeft; en *van recht*, te weten, dat God gedaan heeft over mijn vervolger Saul. **en recht zingen; U zal ik psalmzingen, o HEERE!**

2. **Ik zal verstandelijk handelen in den oprechten weg; wanneer** Te weten, om mij te stellen in het bezit des koninkrijks, hetwelk Gij mij beloofd hebt. Zie 1 Sam. 13:14. Anders: *Als Gij tot mij zult gekomen zijn*; dat is, gesteld hebben, enz. **zult Gij tot mij komen? Ik zal in het midden** Dat is, in de regering van mijn hof en hofgezin. **mijns huizes wandelen, in oprechtheid mijns harten.**
3. **Ik zal geen Belials-stuk voor mijn ogen stellen; ik haat het doen der afvalligen,** Dat is, dergenen, die moedwillig van den rechten weg afwijken. **het zal Te weten, het doen der afvalligen. mij niet aankleven.**
4. **Het verkeerde** Dat is, die verkeerd van hart of zinnen is, dien zal ik van mij verdrijven of doen wijken. **hart zal van mij wijken; den boze** Te weten, mens. **zal ik niet kennen.** Dat is, niet achten of beminnen, gelijk Ps. 1:6, of niet aannemen, te weten, in mijn dienst.
5. **Die zijn naaste in het heimelijke achterklapt; dien zal ik verdelgen; die hoog van ogen is, en trots** Hebr. *breed, of wijd van hart*; dat is stout en trots van gemoed; gelijk Spreuk. 21:4. **van hart, die zal ik niet vermogen.**
6. **Mijn ogen zullen zijn op de getrouwen in het land, dat zij bij mij zitten;** Te weten, als ik in het gericht zal zitten, of als ik mij beraden zal over grootwichtige zaken. Anders: *dat zij bij mij wonen*. **die in den oprechten weg wandelt, die zal mij** Dat is, dien zal ik in staten en ambten zetten, zo bij mij ten hove als in andere steden en plaatsen. **dienen.**

7. Wie bedrog pleegt, zal binnen mijn
Hebr. *in het midden van mijn huis*. En versta
hierbij: maar ik zal hem uit mijn huis
verdrijven of weren. **huis niet blijven; die
leugenen spreekt, zal voor mijn ogen
niet bevestigd worden.**
8. Allen morgen Hebr. *in de morgenstonden*,
gelijk Ps. 73:14. Dat is, allen morgen. De zin
dezer woorden is, dat hij dagelijks of dadelijk,
namelijk zo haast als hij in zijn rijk zou
bevestigd wezen, zich zou bevlijtigen om de
boosheid te weren. Of, *allen morgen*; dat is in
het gericht, dat des morgens gehouden
wordt; 2 Sam. 15:2; Jer. 21:12, enz. **zal ik
alle goddelozen des lands verdelgen,
om uit de stad des HEEREN alle
werkers der ongerechtigheid uit te
roeien.**

Psalmen 102

1. Een gebed des verdrukten, Of, *voor
den bedrukte*. Versta hier de bedrukte en
ellendige gevangenen in Babylonië. **als hij
overstelt** Te weten, met angst en schrik.
In deze betekenis wordt het woord
overstelpen ook gebruikt Ps. 61:3, en Ps. 77:4,
en Ps. 107:5, en Ps. 142:4, en Ps. 143:4. **is,
en zijn klacht uitstort** Dat is, vrijmoedig
en overvloedig uit de grond des harten te
kennen geeft. **voor het aangezicht des
HEEREN.**
2. O HEERE! hoor mijn gebed, en laat
mijn geroep tot U komen.
3. Verberg Uw aangezicht niet voor mij,
neig Uw oor tot mij ten dage mijner
benauwdheid; ten dagen als ik roep,
verhoor mij Hebr. *haast, verhoor mij.*
haastelijk.
4. Want mijn dagen zijn vergaan als
rook, Anders, *in of tot rook*. en mijn
gebeenten zijn uitgebrand als een
haard. Anders: *als een brandend vuur aan
den haard*. Zie Job 21:24.
5. Mijn hart is geslagen en verdord als
gras, Hetwelk afgemaaid zijnde verdroogt en
hop wordt. **zodat ik vergeten heb mijn
brood te eten.**

6. Mijn gebeente kleeft aan mijn vlees
Dat is, aan mijn vel. Hij wil zeggen: Ik ben zo
uitgeteerd dat ik maar vel over been ben. Zie
Job 19:20; Klaagl. 4:8., **vanwege** Dat is,
vanwege mijn zuchten, dat met geluid en
geschrei dagelijks geschiedt. **de stem
mijns zuchtens.**
7. Ik ben een roerdomp Dat is, ik ben
gedrongen alleen en eenzaam te blijven, van
alle mensen verlaten zijnde en ik sla
schrikkelijk geluid, gelijk de roerdomp en de
uilen doen; Job 30:29. **der woestijn gelijk
geworden, ik ben geworden als een
steenuil der wildernissen.**
8. Ik waak Ik kan niet slapen., en ben
geworden als een Dat is, gelijk een mus,
die haar wederpaar verloren heeft.
eenzame mus op het dak.
9. Mijn vijanden smaden mij al den
dag; die *tegen* mij razen, Zie de
aantekening bij Ps. 5:6. **zweren** Dat is, als zij
zweren dat zij iemand kwalijk behandelen
zullen, zo dreigen zij dat zij hem zo zullen
africhten, dat hij mij zal gelijk worden. Of, zij
gebruiken mijnen naam tot een formulier van
vervloeking. Verg. Num. 5:21; Jes. 65:15;
Jer. 29:22, met de aantekening. Anders:
zweren tegen mij. bij mij.
10. Want ik eet Hij wil zeggen: Dewijl ik
rouw dragende in de as lig, zo gebeurt het
dikwijls dat ik as eet met mijne spijs. Anders,
ik ben zo bedroefd dat ik niet meer lust of
smaak in het brood of andere spijs vind, dan
of ik as at. **as als brood, en vermeng
mijn drank** Hebr. *mijne dranken*, dat is, al
wat ik drink. met tranen.
11. Vanwege Uw verstoordheid en
Uw groten toorn; want Gij hebt mij
verheven, en mij *weder*
nedergeworpen.
12. Mijn dagen zijn als een afgaande
Te weten, als de zon ondergaat is de schaduw
wel lang uitgestrekt, maar zij blijft niet lang,
alzo de nacht straks daarop volgt; Ps. 109:23,
en Ps. 144:4. **schaduw, en ik verdor als
gras.** Zie Ps. 102:5.

13. Maar Gij, HEERE! blijft in eeuwigheid, en Uw gedachtenis van geslacht tot geslacht.

14. Gij zult opstaan, Gij zult U ontfermen over Sion, want de tijd om haar genadig te zijn, want de bestemde Te weten, de tijd van de zeventig jaren onzer gevangenschap, door uwe profeten voorzegd. Zie 2 Kron. 36:21; Jer. 25:12, en Jer. 29:10; Dan. 9:2,24,25. Immers, uit de laatste woorden van dit vers blijkt genoegzaam dat deze psalm geschreven is op het einde van de Babylonische gevangenschap. tijd is gekomen.

15. Want Uw knechten hebben een Dat is, zij zagen zeer gaarne dat de stad Jeruzalem weder opgebouwd werd, en hebben grote droefheid daarover, dat zij tot een steenhoop gemaakt is. welgevallen aan haar stenen, en hebben medelijden Dat is, het doet hun wee dat de stad en tempel aldus verwoest blijven liggen. met haar gruis. Of, *steenmul*, of *puin*.

16. Dan zullen de heidenen Te weten zij, die de wonderbaarlijke verlossing uws volks en de volvoering uwer beloften zullen zien. den Naam des HEEREN vrezen, en alle koningen der aarde Uw heerlijkheid.

17. Als de HEERE Sion zal opgebouwd hebben, in Zijn heerlijkheid zal verschenen zijn,

18. Zich gewend zal hebben tot het gebed desgenen, Versta hier, de arme Joden, die in de Babylonische gevangenschap waren. die gans ontbloot is, en niet versmaad hebben hunlieder gebed;

19. Dat zal geschreven worden voor het navolgende geslacht; en het volk, dat geschapen Dat is, het volk dat namaals, of lang na ons geboren zal worden; doch men mag dit ook verstaan van het volk Israël, hetwelk uit de gevangenschap van Babylonië verlost wordende, gelijk als uit het stof verwkt en opnieuw geschapen zou worden. Zie Ps. 22:32; Ezech. 37: zal worden, zal den HEERE loven;

20. Omdat Hij uit de hoogte Dit is genoemn van Deut. 26:15. Zijns heiligdoms zal hebben nederwaarts gezien; dat de HEERE uit den hemel op de aarde Dat is, op ons, die op de aarde wonen. geschouwd zal hebben;

21. Om het zuchten der gevangenen Te weten, die in Babel gevangen zijn. Hebr. *des gevangenen, of des gebondenen*. te horen, om los te maken de kinderen Dat is, die ter dood geëigend waren; gelijk Ps. 79:11, en Ps. 44:23. des doods;

22. Opdat men den Naam des HEEREN vertelle te Sion, en Zijn lof te Jeruzalem;

23. Wanneer de Dat is, als God uit de Joden en heidenen één volk maken zal, en zich ene kerk uit alle koninkrijken der aarde zal verzamelen. Zie Hand. 2:5; Ef. 2:13,14. volken samen zullen vergaderd worden, ook de koninkrijken, om den HEERE te dienen.

24. Hij heeft Te weten, God. mijn kracht op den weg Te weten, toen ik gevankelijk naar Babel gevoerd werd, waar ik tot nog toe gevankelijk ben gebleven. ter nedergedrukt; mijn dagen heeft Hij verkort.

25. Ik zeide: Te weten, als de Heere mij drukte op den weg naar Babylonië, Ps. 102:24, stellende deze gedachten tegen de vorige plaag en vrees dat ik haast zou sterven. Mijn God! neem mij Hebr. *neemt mij niet op*; te weten, uit dit leven. Zie de aantekening bij Job 36:20. niet weg in het midden mijner dagen; Uw jaren zijn van geslacht tot Hebr. *van geslacht der geslachten*. geslacht.

26. Gij hebt De apostel gebruikt Hebr. 1:10,11,12, deze woorden om de Godheid van Christus te bewijzen, omdat hier de Heere Christus verklaard wordt niet alleen te zijn de Schepper van alles en eeuwig, maar ook een Verlosser en Zaligmaker zijner gemeente. Zie Ps. 102:14,16,23,29; waarom de apostel in de aangehaalde plaats ook den naam HEERE, uit het Ps. 102:13, herhaald zijnde, Hem

- toeschrijft. voormaals Hebr. *voor het aangezicht*; dat is hier te zeggen voormaals, voorheen. de aarde gegrond, en de hemelen zijn het werk Uwer handen;
27. Die zullen vergaan, Te weten, hemel en aarde; Hebr. 1:10,11. maar Gij zult staande blijven; en zij alle zullen als een kleed verouden; Gij zult ze veranderen als een gewaad, en zij zullen veranderd zijn.
28. Maar Gij zijt Te weten, die Gij tevoren geweest zijt van eeuwigheid af; en Gij blijft dezelfde in eeuwigheid. Dezelfde, en Uw jaren zullen niet geeindigd worden.
29. De kinderen Dat is, onze kinderen of nakomelingen. Uwer knechten zullen wonen, en Dat is, een vaste woning bij U hebben, zonder immermeer te veranderen. Of, zij zullen in Zion wonen, Ps. 102:22, en Ps. 69:36,37. hun zaad zal voor Uw aangezicht bevestigd worden.

Psalmen 103

1. Een psalm van David. Loof den HEERE, mijn ziel, en al wat binnen Dat is, al mijne gedachten en innerlijke bewegingen, lusten en begeerten, en alles wat in mijn vermogen is. in mij is, Zijn heiligen Naam.
2. Loof den HEERE, mijn ziel, en vergeet Hebr. *vergeet niet al zijne weldaden*. geen van Zijn weldaden;
3. Die al uw ongerechtigheid vergeeft, die al uw krankheden Dat is, ellenden, aan de ziel en aan het lichaam. Alzo ook Exod. 15:26; Deut. 28:59,61; Ps. 41:5, en Ps. 147:3; Jes. 33:24. Zie de aantekening bij Ps. 30:3. geneest;
4. Die uw leven verlost van het verderf, Dat is, van den dood en het graf, of van den uiterste nood en benauwdheid. die u kroont met goedertierenheid en barmhartigheden;
5. Die uw mond verzadigt met het goede, uw jeugd vernieuwt als eens arends.
6. De HEERE doet gerechtigheid Hebr. *doet gerechtigheden*. en gericht en Hebr. *en rechten*, of oordelen; dat is, alle manieren van justitie, of de hoogste gerechtigheid. Alzo ook Spreuk. 9:1, wordt *wijsdommen* gesteld voor *opperste wijsheid*. al dengenen, die onderdrukt worden.
7. Hij heeft Mozes Zijn wegen bekend gemaakt, den kinderen Israels Zijn daden.
8. Barmhartig en genadig is de HEERE, lankmoedig en groot van goedertierenheid.
9. Hij zal niet altoos twisten, noch eeuwiglijk *den toorn* behouden.
10. Hij doet ons niet Dat is, straft, of Hij handelt met ons niet naar onze zonden. naar onze zonden, en vergeldt ons niet naar onze ongerechtigheden.
11. Want zo hoog de Hebr. *gelijk de hoogte des hemels is boven de aarde*, zo sterk is zijne goedertierenheid. hemel is boven de aarde, is Zijn goedertierenheid geweldig over degenen, die Hem vrezen.
12. Zo ver het oosten is Hebr. *de opgang van den ondergang*, of van den avondtijd. van het westen, zo ver doet Hij onze overtredingen van ons.
13. Gelijk zich een vader ontfermt over de kinderen, ontfermt Zich de HEERE over degenen, die Hem vrezen.
14. Want Hij weet, wat maaksel wij zijn, gedachtig zijnde, dat wij stof Dat is, uit het stof gemaakt. zijn.
15. De dagen des mensen zijn als het gras, Of, *hooi*. gelijk een bloem des velds, alzo bloeit hij.
16. Als de wind daarover gegaan is, zo is zij niet *meer*, en haar plaats kent haar niet meer.
17. Maar de goedertierenheid des HEEREN is van eeuwigheid en tot eeuwigheid over degenen, die Hem

vrezen, en Zijn gerechtigheid aan kindskinderen;

18. Aan degenen, die Zijn verbond houden, en die aan Zijn bevelen denken, om die te doen.

19. De HEERE heeft Zijn troon in de hemelen bevestigd, en Zijn Koninkrijk heerst over alles.

20. Looft den HEERE, Zijn engelen! gij krachtige *Hebr. gij helden van kracht.* helden, die Zijn woord doet, gehoorzamende *Dat is, zo haast als gij hoort en verneemt wat Hij zegt en wat zijn wil is.* de stem Zijns woords.

21. Looft den HEERE, al Zijn heirscharen! gij Zijn dienaars, die Zijn welbehagen doet!

22. Looft den HEERE, al Zijn werken! aan alle plaatsen Zijner heerschappij. Loof den HEERE, mijn ziel!

Psalmen 104

1. Loof den HEERE, mijn ziel! O HEERE, mijn God! Gij zijt zeer groot, Gij zijt bekleed met majesteit en heerlijkheid.

2. Hij bedekt *Of, Hij bekleedt; of omhangt, of bewindt zich.* Zie de aantekening bij Job 40:5. Zich met het licht, als met een kleed; Hij rekt den hemel uit als een gordijn.

3. Die Zijn opperzalen zoldert in de wateren, *Of, met de wateren;* versta die wateren, die boven in de wolken zijn, Gen. 1:7. Zie Job 26:8. Die van de wolken Zijn wagen maakt, Die op de vleugelen des winds wandelt.

4. Hij maakt Zijn engelen geesten, *De apostel, Hebr. 1:7, op deze spreuk ziende, besluit dat de engelen schepselen en dienstbare geesten zijn, of winden,* bij welke de engelen in snelheid mogen vergeleken worden. Zijn dienaars tot een vlammend *Dat is, Hij geeft hun grote sterkte om zijne oordelen uit te richten, also dat zij voortvaren en doordringen als vuur.*

Hiervan worden de engelen *serafim* genoemd, Jes. 6:2, hetwelk betekent *brandende*. Zie 2 Kon. 2:11, en 2 Kon. 6:17. vuur.

5. Hij heeft de aarde *De profeet wil hier zeggen dat het aardrijk zo vast van den Heere gegrond is, alsof het op een vasten en sterken bodem, fundament of steunsel stond. Zie de aantekening bij Ps. 24:2, en Job 26:7.* gegrond op haar grondvesten; zij zal nimmermeer noch eeuwiglijk wankelen.

6. Gij hadt ze met den afgrond *Dat is, met de diepe en grondeloze wateren, die God op den eersten dag geschapen heeft; Gen. 1:2. als een kleed overdekt; Te weten, van het begin der schepping tot aan den derden dag, in welken eerst het aardrijk droog geworden is; Gen. 1:9,10. De wateren hebben ook het aardrijk ten tijde van den zondvloed overdekt; Gen. 7:19.* de wateren stonden boven de bergen.

7. Van Uw schelden vloden zij, zij haastten zich weg voor de stem *Dat is, van uw grote en krachtige stem, die als een donder is.* Uws donders.

8. De bergen rezen op, *Of, zij te weten, de wateren rezen op de bergen en daalden door de valleien, naar de plaats, die Gij hun te weten, de wateren gegrond hadt.* de dalen daalden, ter plaatse *Dat is, in de laagten der aarde; Gen. 1:9,10; Job 38:10,11., die Gij voor hen gegrond hadt.*

9. Gij hebt een paal gesteld, dien zij niet overgaan *Te weten, de wateren. Verg. met de woorden van den tekst Job 26:10, en Job 38:8,10,11; Ps. 148:6; Jer. 5:22.* zullen; zij zullen de *Te weten, tenzij, Heere, Gij het hun gebiedt, gelijk in den zondvloed geschied is, Hebr. zij zullen niet wederkeren om de aarde te bedekken, of bedekkende de aarde.* aarde niet weder bedekken.

10. Die de fonteynen *Versta hier door de fonteynen de rivieren en de beken, die haren oorsprong uit de fonteynen nemen, gelijk te zien is uit de naastvolgende woorden.* uitzendt door de dalen, dat zij tussen

- de gebergten henen wandelen. Dat is, lopen. Alzo ook Ps. 105:41.
11. Zij drenken al het gedierte des velds; de woudezels breken er hun dorst *mede*.
12. Bij dezelve woont het gevogelte
Dat is, de vogels, die in den hemel, dat is in de lucht, vliegen. des hemels, een stem gevende van tussen de takken.
13. Hij drenkt de Dat is, Hij bevochtigt hen, te weten, met het regenwater. bergen uit Zijn opperzalen; de aarde wordt Alsof hij zeide: Het aardrijk wordt met den regen zijn dorst geblust, nadat het lang dorst geleden heeft. verzadigd van de vrucht
Dat is, van den regen, welken God alleen geeft; Jer. 10:13, en Jer. 14:22. Of, van den regen, die uit uwe werken, o Heere, dat is uit de wolken gelijk als ene vrucht voortkomt. Van den regen wast het koren en gras; idem alle kruiden en boomvruchten. Verg. hiermede Job 38:26,27,28; Deut. 11:14,15. Uwer werken.
14. Hij doet het gras Zie de aantekening bij 1 Kon. 18:5. uitspruiten voor de beesten, en het kruid Te weten, allerlei kruid tot spijs en tot medicijn. tot dienst des mensen, doende het brood Te weten, het koren, waar het brood van gemaakt wordt, gelijk Job 28:5; Pred. 11:1; Jes. 28:28, en Jes. 30:23. Het woord *brood* betekent hier, gelijk op vele plaatsen, allerlei spijs. uit de aarde voortkomen.
15. En den wijn, Te weten, doet Hij voortkomen. *Den wijn*, dat is, den wijnstok waar de druiven vol wijn aan wassen. die het hart des mensen verheugt, Zie Richt. 9:9,13; Ps. 23:5. doende het aangezicht blinken van olie; Het was eertijds zeer gebruikelijk in het Joodse land, dat de mensen hun lichaam, inzonderheid het hoofd en het aangezicht, met olie bestreken om het te verfrissen; Ps. 23:5. en het brood, dat Dat is, het koren, waar men het brood van maakt. het hart des mensen sterkt. Of, *ondersteunt, onderstut*. Zie 1 Kon. 13:7.
16. De bomen Dat is, de zeer hoge bomen. Zie de aantekening bij Ps. 80:11, of, die zonder mensenaarbeid, alleen door Gods regering, worden Te weten, van den regen. Alsof hij zeide: Hoe groot en hoe hoog de bomen zijn, zo krijgen zij voedsel of lafenis genoeg van den regen om te groeien en te wassen. opgebracht. des HEEREN worden Te weten, van den regen. Alsof hij zeide: Hoe groot en hoe hoog de bomen zijn, zo krijgen zij voedsel of lafenis genoeg van den regen om te groeien en te wassen. verzadigd, de cederbomen Deze bomen wassen zeer hoog en groot, inzonderheid op den berg Libanon. van Libanon, die Hij geplant heeft;
17. Alwaar de vogeltjes nestelen; des ooievaars Zie Lev. 11:19. huis zijn de dennebomen. Zie 1 Kon. 5:8.
18. De hoge bergen zijn voor de steenbokken; de steenrotsen Te weten, de gaten en kloven, die in en tussen de rotsachtige gebergten zijn. zijn een vertrek voor de konijnen. Zie Spreuk. 30:24,26.
19. Hij heeft de maan gemaakt tot de gezette Zie Gen. 1:14. tijden, de zon weet haar ondergang.
20. Gij beschikt de Te weten, door den ondergang der zon. duisternis, en het wordt nacht, in denwelken Te weten, nacht. al het gedierte des wouds uittreedt:
21. De jonge leeuwen, Te weten, kruipen uit hunne holen. briesende Hij wil zeggen dat het briesen der leeuwen is als hun gebed, waarmede zij van God nooddrift des levens verzoeken. om een roof, en om hun spijs van God te zoeken.
22. De zon opgaande, maken zij zich Te weten, naar hunne holen. Hebr. *woningen*. Hebr. *zij vergaderen zich*. weg, en liggen neder in hun holen. Hebr. *woningen*.
23. De mens gaat *dan* uit tot zijn werk, en naar zijn arbeid tot Of, *akkerwerk*; of *landbouwerij*. den avond toe.

24. Hoe groot *Of, hoe vele.* zijn Uw werken, o HEERE! Gij hebt ze alle met wijsheid gemaakt; het aardrijk is vol van Uw goederen.
25. Deze zee, die groot en wijd van ruimte *Hebr. wijd aan beide handen;* dat is, aan beide zijden breed en ruim, gelijk Gen. 34:21; Neh. 7:4. is, daarin is het wriemelende gedierte, en dat zonder getal, kleine gedierten met grote.
26. Daar wandelen de schepen, *en* de Leviathan, dien Gij geformeerd hebt, *om* daarin te spelen.
27. Zij allen *Te weten, al die dieren, van welke boven gesproken is.* wachten op U, dat Gij *hun* hun spijsze geeft te zijner tijd. *Dat is, ter bekwamer tijd.*
28. Geeft Gij ze hun, zij vergaderen ze; doet Gij Uw hand open, zij worden met goed verzadigd. *Zie Job 21:13.*
29. Verbergt Gij *Dat is, als Gij hun uwen zegen onttrekt.* Uw aangezicht, zij worden verschrikt; neemt Gij *Hebr. vergadert Gij hunne adem.* hun adem weg, *Hebr. geest.* zij sterven, en zij keren weder tot hun stof. *Dat is, tot hetgeen waar zij van gemaakt zijn.*
30. Zendt Gij Uw Geest uit, zo worden zij geschapen, en Gij vernieuwt *Te weten, nieuwe schepselen voortbrengende in de plaats van de verstorvene en verdorvene;* Pred. 1:4. het gelaat des aardrijks.
31. De heerlijkheid des HEEREN zij tot in der eeuwigheid; de HEERE verblijde Zich in Zijn werken.
32. Als Hij de aarde aanschouwt, zo beeft zij; *Te weten, voor zijn grote heerlijkheid en majesteit. Zie Exod. 19:18.* als Hij de bergen aanroert, zo roken zij. *Dat is, een teken van schrik en vaardigheid; gelijk Ps. 144:5.*
33. Ik zal den HEERE zingen in mijn leven; ik zal mijn God psalmzingen, terwijl ik nog ben.

34. Mijn overdenking van Hem zal zoet zijn; ik zal mij in den HEERE verblijden.
35. De zondaars *Anders, O dat de zondaars van de aarde verdaan werden, enz.; te weten, die zich overgeven tot zondigen, gelijk Ps. 1:1; Joh. 9:31, en ondankbaar zijnde, den Heere niet eren in het gebruik zijner schepselen, van welke in deze psalm, tot Gods lof, gesproken is.* zullen van de aarde verdaan worden, en de goddelozen zullen niet meer zijn. Loof den HEERE, mijn ziel! Hallelujah!

Psalmen 105

1. Looft den HEERE, *Een groot deel van dezen psalm staat geschreven 1 Kron. 16:8, hetwelk gezongen is geweest voor de ark des Heeren.* roept Zijn Naam aan, maakt Zijn daden bekend onder de volken.
2. Zingt Hem, psalmzingt Hem, spreekt aandachtelijk van al Zijn wonderen.
3. Roemt u in den Naam Zijner heiligheid; het hart dergenen, die den HEERE zoeken, verblijde zich.
4. Vraagt naar den HEERE en Zijn sterkte; zoekt Zijn aangezicht geduriglijk.
5. Gedenkt Zijner wonderen, die Hij gedaan *Te weten, in Egypte door Mozes en Aäron.* heeft, Zijner wondertekenen, en der oordelen *Versta hier de plagen van Egypte waarmede God hen tevoren bedreigd had. Het woord oordelen, of gericht, wordt dikwijls gebruikt voor plagen of straffen; gelijk Rom. 13:2, en 1 Cor. 11:29.* Zijns monds.
6. Gij zaad van *Dezelfde woorden van dit vers staan ook 1 Kron. 16:13. Behalve dat er staat: Gij zaad Israëls, en hier staat: Gij zaad Abrahams.* Abraham, Zijn knecht, gij kinderen van Jakob, Zijn uitverkorene!
7. Hij is de HEERE, onze God; Zijn oordelen zijn over de gehele aarde.
8. Hij gedenkt Zijns verbonds tot in der eeuwigheid, des woords, *dat* Hij

- ingesteld heeft *Hebr. bevolen*; dat is, zijne belofte, die zo vast en zeker is alsof het een ingestelde en bevolen wet ware. Zie van het *Hebr. woord* 2 Sam. 7:11., tot in duizend Dat is, vele geslachten. **geslachten**;
9. *Des verbonds*, dat Hij met Zie hiervan hetgeen geschreven staat Gen. 15:18, en Gen. 17:2, en Gen. 22:16; Luk. 1:73; *Hebr. 6:13.* Abraham heeft gemaakt, en Zijns eeds aan Izak;
10. Welken Hij ook gesteld heeft aan Jakob tot een inzetting, aan Israel *tot Hebr. tot een verbond der eeuw.* een eeuwig verbond,
11. Zeggende: Ik zal u geven het land Kanaan, het snoer Zie de aantekening bij Deut. 32:9, en Ps. 16:6. van ulieder erfdeel.
12. Als zij weinig mensen in getal waren, ja, weinig en vreemdelingen daarin;
13. En wandelden van volk tot volk, Te weten, in het land Kanaän, waar zeven machtige natiën in waren; Deut. 7:1. Hoe de patriarchen daarin gewandeld hebben als vreemdelingen, zie Gen. 12:8,9,10, en Gen. 13:18, en Gen. 20:1, en Gen. 23:4, en Gen. 26:1,23, en Gen. 33:19, en Gen. 35:1, enz.; *Hebr. 11:9,13.* # Heb 11:9,13 van het ene koninkrijk tot het andere volk;
14. Hij liet geen mens toe hen te onderdrukken; ook bestrafte Hij Te weten, met woorden en ook metterdaad, gelijk Farao, Gen. 12:17; Abimelech, Gen. 20:3, en meer anderen. **koningen om hunnentwil, zeggende:**
15. **Tast** De profeet voert met deze woorden God in, toesprekende de koningen en overheden, hen belastende dat zij wel zouden toezien zijne knechten niet te beschadigen. **Mijn gezalfden niet aan, en doet Mijn profeten geen** Abraham wordt een profeet genoemd, zie de aantekening bij Gen. 20:7. **kwaad.**
16. Hij riep Deze manier van spreken staat ook 2 Kon. 8:1; **honger en dure tijd**, gelijk alle andere plagen, zijn boden en uitrichters van Gods bevelen over de zondaars. **ook een**
- honger in het land**; Hij brak Zie Lev. 26:26. **Gelijk een zwak of oud mens met een** stok of staf ondersteund wordt, **alzo stijft en sterkt het brood des mensen hart**; Ps. 104:15. **allen staf des broods.**
17. Hij zond een man voor hun aangezicht henen; Jozef werd verkocht tot een slaaf.
18. Men drukte zijn voeten in den stok; zijn persoon *Hebr. zijne ziel*, dat is hijzelf. Zie de aantekening bij Gen. 12:5. kwam *in de ijzers.* Dat is, *in ijzeren boeien.* *Hebr. in het ijzer.*
19. Tot den tijd toe, dat Zijn woord kwam, heeft Dat is, vervuld werd; *komen voor vervuld worden* staat ook 1 Sam. 9:6; Job 6:8; Jer. 17:15, en elders. **hem de rede des** Te weten, de belofte, die hem God door dromen gedaan had; Gen. 37: **HEEREN** doorlouterd. Te weten, in zwaar kruis en lijden. Zie Ps. 12:7, en 1 Petr. 1:7.
20. De koning Te weten, Farao, Gen. 41:14, en Gen. 45:8. zond, en deed hem ontslaan; de heerser der volken liet hem los. *Hebr. die opende hem*; dat is, Hij opende en maakte los de banden en boeien met welke hij gebonden was.
21. Hij zette hem tot een heer over zijn huis, en tot een heerser over al zijn goed;
22. Om zijn vorsten te binden naar zijn lust, en zijn oudsten te onderwijzen.
23. Daarna kwam Van Farao en Jozef geroepen, en van God daartoe vermaand en gesterkt zijnde; Gen. 45:17,20, en Gen. 46:3,4. **Israel in Egypte**, en Jakob verkeerde als vreemdeling in het land van Dat is, in het land, hetwelk de nakomelingen van Cham bezaten; te weten in Egypte. *Cham* was Mitsraïms; zie Ps. 78:51. **Cham.**
24. En Hij deed Zijn volk zeer wassen, en maakte het machtiger dan Zijn tegenpartijders. Of, *benauwers.*
25. Hij keerde hun hart om, Te weten, der Egyptenaars. Anders: *hun hart keerde zich*

- om, of werd omgekeerd.* dat zij Zijn volk haatten, dat zij met *Of, dat zij listen aanlegden tegen zijne knechten;* te weten, de kinderen Israëel. Zijn knechten listiglijk Zie de aantekening bij Gen. 37:18. handelden.
26. Hij zond Mozes, Zijn knecht, *en* Aaron, dien Hij Om te zijn Mozes, mond tot het volk en een profeet aan Farao; Exod. 4:12,14,16, en Exod. 7:1,2,3. verkoren had.
27. Zij deden onder hen de bevelen Zijner tekenen, en de wonderwerken in het land Zie boven Ps. 105:23. van Cham.
28. Hij zond Te weten, God. duisternis, en maakte het duister; en zij waren Dat is, de wondertekenen geschieden terstond als Hij het woord uitgesproken had. Of, versta dit alzo dat Mozes en Aäron deden hetgeen hun bevolen was, ofschoon het met groot gevaar huns levens scheen vermengd te wezen. Zijn woord niet wederspanning.
29. Hij keerde Dat was de eerste van de tien plagen van Egypte; Exod. 7:20; Ps. 78:44. De profeet stelt in dezen psalm enige zware plagen, die God in Egypte gedaan heeft, zonder de orde te volgen, die in *Exodus* staat. hun wateren in bloed, en Hij doodde hun vissen.
30. Hun land bracht vorsen Dit was de tweede plaag; Exod. 8:6; Ps. 78:45. voort in overvloed, *tot* in de binnenste kameren hunner koningen. Versta hier Farao en zijne vorsten; Exod. 8:3.
31. Hij sprak, en er kwam een vermenging van ongedierte, Als sprinkhanen, kevers en dergelijke. Zie Ps. 78:45. Dit was de vierde plaag; Exod. 8:24. luizen, Dit was de derde plaag; Exod. 8:17. in hun ganse landpale.
32. Hij maakte hun regen tot hagel, vlamig Hebr. *vuur der vlam;* nimmerwas dergelijke in Egypte gezien; Exod. 9:24. vuur in hun land.
33. En Hij sloeg Te weten, door den hagel en het vuur. hun wijnstok en hun vijgeboom, en Hij brak het geboomte hunner landpalen.
34. Hij sprak, en er kwamen Dit was de achste plaag; Exod. 10:13; Ps. 78:46. sprinkhanen en Hebr. *de sprinkhaan en de kever.* kevers, en dat zonder getal;
35. Die al het kruid in hun land opaten, ja, aten de vrucht hunner landbouwe op.
36. Hij versloeg ook Dit was de tiende plaag. Zie Exod. 12:23,29; Ps. 78:51. alle eerstgeborenen In dit vers wordt een ding tweemaal, doch met andere woorden gezegd, hetwelk bij de Hebr. zeer gebruikelijk is. Zie boven Ps. 105:20. in hun land, de eerstelingen Dit is ene beschrijving der eerstgeborenen, gelijk Gen. 49:3, en Ps. 78:51. al hunner krachten.
37. En Hij voerde hen uit met zilver Dat is, met zilveren en gouden vaten; Exod. 12:35. en goud; en onder hun stammen was niemand, die struikelde. Te weten, van zwakheid.
38. Egypte was blijde, als zij uittrokken, want hun verschrikking was op hen gevallen.
39. Hij breidde een wolk uit tot een deksel, en vuur om den Dat is, een vurige kolom. nacht te verlichten.
40. Zij baden, *Of, het bad;* te weten het volk van Israëel. Zie Num. 11, en Ps. 78:27,28. en Hij deed Te weten, God de Heere. kwakkelen komen, en Hij verzadigde hen met hemels Dat is, met brood, dat uit den hemel, dat is uit de lucht viel. Zie Exod. 16:1-14; #Ps.78:24,25. brood.
41. Hij Te weten, God. opende Te weten, te *Rafidim*, Exod. 17:6, en te *Kades*, Num. 20:11. Zie ook Ps. 78:15. een steenrots, en er vloeiden wateren uit, *die* gingen door de dorre Door welke de Israëlieten reisden. Waar zij gingen, het water volgde hen na. Zie 1 Cor. 10:4. plaatsen *als* een rivier.
42. Want Hij dacht aan Zijn heilig woord, aan Abraham Dat is, aan het

verbond met Abraham gemaakt. Anderen, *tot Abraham gesproken.*, Zijn knecht.

43. Alzo voerde Hij Zijn volk uit met vrolijkheid, Zijn uitverkorenen met gejuich.

44. En Hij gaf hun *Zie de Boeken Numeri, Deuteronomium, en Jozua.* de landen der heidenen, Te weten, der zeven natiën, van welke gesproken wordt Ps. 78:55. zodat zij in erfenis bezaten den arbeid Dat is, de goederen, die de heidense volken met moeite en arbeid verkregen hadden; Deut. 6:10,11. der volken;

45. Opdat zij Zijn inzettingen onderhielden, en Zijn wetten bewaarden. Hallelujah!

Psalmen 106

1. Hallelujah! Looft den *Zie de aantekening Ps. 104:35.* Er zijn negen psalmen, die met *Hallelujah* beginnen; te weten: Ps. 106, 111, 112, 113, 135, 146, 148, 149 en 150. HEERE, want Hij is goed, want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

2. Wie zal de mogendheden Dat is, de machtige daden des Heeren, die Ps. 106:8,9, en elders meer, verhaald worden. Alzo staat er in dit vers *lof* voor lofwaardige daden. des HEEREN uitspreken, al Zijn lof verkondigen? Hebr. *doen horen*; dat is, maken dat men hoort. Zie Ps. 26:7.

3. Welgelukzalig zijn zij, die het recht Dat is, die onderhouden hetgeen recht en wel gedaan is. Zie Gen. 18:19. onderhouden, die te aller tijd gerechtigheid doet.

4. Gedenk mijner, Hij bidt dat hij onder de genade en goeden wil des Heeren, die Hij zijne gemennte toedraagt, moge begrepen zijn. o HEERE! naar het welbehagen *tot* Uw volk, bezoek mij Dat is, help en verlos mij, gelijk Ps. 8:5; Luk. 1:68,69. Zie de aantekening bij Gen. 21:1. met Uw heil;

5. Opdat ik aanschouwe Hebr. *zie in het goede*; gelijk Ps. 27:4, en Ps. 34:13; zie de aantekening bij Ps. 22:18. het goede Uwer uitverkorenen; opdat ik mij Te

weten, in den Heere, gelijk Ps. 34:3. verblijde met de blijdschap Dat is, met zulke vreugde en blijdschap als zich uw volk verheugt, wanneer Gij hun lichamelijke of geestelijke weldaden bewijst. Uws volks; opdat ik mij Te weten, in den Heere, gelijk Ps. 34:3. beroeme met Uw erfdeel.

6. Wij hebben gezondigd, mitsgaders onze vaders, wij hebben verkeerdelijk gedaan; wij hebben goddelooslijk gehandeld.

7. Onze vaders in Egypte hebben niet gelet op Uw wonderen; zij zijn der menigte Uwer goedertierenheid niet gedachtig geweest; maar zij waren Te weten, eer de Heere hun de Rode zee opende om daardoor te gaan. Zie Exod. 14:11,12. wederspanning aan de zee, bij de Schelfzee.

8. Doch Hij verlost hen om Zijns Naams wil, opdat Hij Zijn mogendheid bekend maakte.

9. En Hij schold de Alzo dat Hij het vloeien van hare golven deed ophouden. Zie dergelijke kracht Gods Ps. 18:16; Jes. 50:2; Nah. 1:4; Matth. 8:26. Schelfzee, zodat zij verdroogde, en Hij deed hen wandelen door de afgronden Versta hier door *de afgronden* den grond der zee, in welke zij tussen die beide hopen waters, die in de Schelfzee tegenover elkanders als muren overeind stonden, doorgingen; Exod. 14:22, en Exod. 15:5., als *door* Hij wil, zeggen dat de grond van het meer tussen die beide overeindstaande wateren zo hard en droog geweest is, alsof het een dorre woestijn geweest ware. een woestijn.

10. En Hij verlost hen uit de hand des haters, Te weten, van Farao en zijn heir, dat de Israëlieten vervolgde: Exod. 14:23. en Hij bevrijdde hen van de hand des vijands.

11. En de wateren overdekten hun wederpartijders; niet een van hen bleef over.

12. Toen geloofden zij aan Zijn woorden; zij zongen Zijn lof.

13. *Doch* zij vergaten *Hebr. zij haastten, zij vergaten.* Zie Ps. 45:5. haast Zijn werken, zij verbeidden naar Zijn raad niet.

14. Maar zij werden belust met lust in de woestijn, en zij verzochten *Willende zien of Hij machtig was hun vlees te geven in de woestijn.* God in de wildernis.

15. Toen gaf Hij hun hun begeerte; maar Hij zond aan hun zielen een magerheid. *Of, tering.* Hij wil zeggen, zij aten wel, maar hadden er geen voedsel van; zij zijn van dat vlees niet vet geworden, maar mager, zolang totdat zij eindelijk geheel zijn verteerd geweest.

16. En zij benijdden Mozes in het leger, *en* Aaron, den heilige *Dat is, welken God afgezonderd en geheiligd had tot zijn dienst om hogepriester te zijn; Exod. 29:44; Lev. 8:12, enz.; Num. 16:5,7.* des HEEREN.

17. De aarde deed zich open, en verslond Dathan, en overdekte de vergadering *Dat is, het volk dat hem aanhing.* van Abiram.

18. En een vuur brandde onder hun vergadering, een vlam stak de goddelozen aan brand.

19. Zij maakten een kalf bij Horeb, *Dit is de naam van een berg in de woestijn, anders genoemd de berg Gods; Exod. 3:1, en 1 Kon. 19:8, ook Sinai, Ps. 68:9.* Zie de aantekening bij Deut. 1;2. en zij bogen zich voor een gegoten beeld.

20. En zij veranderden hun Eer in de gedaante van een os, die gras eet.

21. Zij vergaten God, hun Heiland, Die grote dingen gedaan had in Egypte;

22. Wonderdaden in het land *Dat is, in Egypte, gelijk Ps. 78:51, en Ps. 105:23.* van Cham; vreselijke dingen aan de Schelfzee.

23. Dies Hij zeide, dat Hij hen verdelgen zou, ten ware Mozes, Zijn uitverkorene, in de scheur *Of, inde*

reet, breuk, bres, welke hunne zonde Gode geopend had, hun vijand geworden zijnde vanwege hunne zonden, om tot hun verderf tot hen in te komen. Het is een manier van spreken genomen van de krijgslieden, die door reten, scheuren of bressen der muren in de stad komen, Ezech. 22:30; maar het ijverig en ernstig gebed van Mozes heeft de bres gestopt; Exod. 32:11,12,13,14. *e* voor Zijn aangezicht gestaan had, om Zijn grimmigheid af te keren, dat Hij hen niet verdierf.

24. Zij versmaadden ook het gewenste *Hebr. het land der begeerte; dat is, het land van Kanaän, hetwelk een schoon gewenst land was, vloeiende van melk en honing, waar ook de vrome voorvaders een grote begeerte toe gehad hadden. Zie Deut. 8:7, en Deut. 11:10,11,12; Jer. 3:19; Ezech. 20:6.* land; zij geloofden *Dat is, zij geloofden de beloften Gods niet, dat Hij hen in het beloofde land brengen en daarin bewaren zou; maar uit ongeloof wilden zij weder naar Egypte keren.* Zijn woord niet.

25. Maar zij murmureerden in hun tenten; naar de stem Hij geeft te kennen dat het volk onwillig was naar het beloofde land toe te trekken; Deut. 1:32. des HEEREN hoorden zij niet.

26. Dies hief Hij tegen *Zie de aantekening bij Gen. 14:22.* Doch hoe en wat God tegen dit volk gezworen heeft, zie breder Deut. 2:14; Num. 14:21,23; Ps. 95:11. hen Zijn hand op, *zwerende* dat Hij hen nedervellen zou in de woestijn;

27. En dat Hij hun zaad zou nedervellen onder de heidenen, en hen verstrooien *Dit staat niet bij den eed, dien God gedaan heeft; Num. 14:28, maar het staat Lev. 26:33, en Deut. 28:36.* zou door de landen.

28. Ook hebben zij zich gekoppeld aan Baal-Peor, en zij hebben de offeranden *Dat is, de offerranden, die den doden geofferd waren, te weten, den afgoden, Num. 25:2, hetwelk niet den dode dingen zijn, gene beweging of gevoel hebbende, Ps. 115:5, enz.; 1 Cor. 12:2;*

daarentegen wordt de ware God genoemd *de levende God*; Jer. 10:5,10, en 1 Thess. 1:9. der doden gegeten.

29. En zij hebben *den HEERE* tot toorn verwekt met hun daden, zodat de plaag een inbreuk onder hen deed.

30. Toen stond Pinehas op, en hij oefende Dat is, Hij deed uitspraak en straf over de misdaad, waarvan Num. 25:8,9, enz. geschreven staat. gericht, en de plaag werd opgehouden.

31. En het is hem gerekend tot gerechtigheid Dat is, tot een wettelijke, goede en loffelijke daad, door ingeving van den Heilige Geest, alhoewel buiten zijn gewoon beroep gedaan, God hem zulks genadiglijk beloonde, Num. 25:11, enz. waardoor hij ook getuigenis verkreeg dat hij een kind Gods was., van geslacht tot geslacht tot in eeuwigheid.

32. Zij maakten *Hem* Te weten, God. ook zeer toornig aan het twistwater, en het ging Alzo dat hem van God gezegd werd dat hij in het land Kanaän niet komen zou, Num. 20:12. Zie Deut. 1:37. Mozes kwalijk om hunnentwil.

33. Want zij verbitterden zijn geest, zodat hij *wat* Te weten, enige woorden, die hij niet had behoren te spreken, want hij bewees enige ongeduldigheid met mistrouwen vermengd, en hij heiligde den Heere niet voor de Israëlieten, gelijk hij schuldig was te doen. Zie Num. 20:10,12. onbedachtelijk voortbracht met zijn lippen.

34. Zij hebben die volken Te weten, de heidenen, die het land Kanaän bewoonden, gelijk er staat Richt. 1:21,27,29,30,31,33; hetwelk nochtans God de Heere hun bevolen had; Exod. 23:32,33; Num. 33:52; Deut. 7:2. niet verdelgd, die de HEERE hun gezegd had; Dat is, bevolen.

35. Maar zij vermengden Dat is, zij trouwden dier heidense dochters. zich met de heidenen, en leerden derzelver werken.

36. En zij dienden hun afgoden, en zij werden hun tot een strik.

37. Daarenboven hebben zij hun zonen en hun dochteren den duivelen Zie de aantekening bij Deut. 32:17. geofferd.

38. En zij hebben onschuldig bloed vergoten, het bloed hunner zonen en hunner dochteren, die zij den afgoden van Kanaän hebben opgeofferd; zodat het land door Te weten, het land Kanaän. deze bloedschulden Hebr. *bloeden*; gelijk Ps. 51:16. Zie de aantekening bij Gen. 4:10. is ontheiligd geworden.

39. En zij ontreinigden zich door hun werken, en zij hebben gehoereerd Versta hier geestelijke hoererij, dat is afgoderij. Zie de aantekening bij Lev. 17:7. door hun daden.

40. Dies is de toorn des HEEREN ontstoken tegen Zijn volk, en Hij heeft een gruwel gehad aan Zijn erfdeel.

41. En Hij gaf hen in Gelijk te zien is in het Boek der Richteren doorgaans. de hand der heidenen, en hun haters heersten over hen.

42. En hun vijanden hebben hen verdrukt, en zij zijn vernederd geworden onder hun hand.

43. Hij heeft hen menigmaal gered; maar zij verbitterden *Hem* door hun raad, en werden uitgeteerd door hun ongerechtigheid.

44. Nochtans zag Hij hun benauwdheid aan, als Hij hun geschrei hoorde.

45. En Hij dacht tot Hebr. *Hij dacht hun aan zijn verbond*; zie Gen. 8:1; Deut. 30:1, enz. hun beste aan Zijn verbond, en het berouwde Te weten, van de straf hun toegezonden; dat is, Hij nam een anderen *koers* dan Hij tevoren genomen had, en Hij nam hun de straf af. Zie Gen. 6:6. Hem naar

de veelheid Zijner goedertierenheden.

46. Dies gaf Hij *Hebr. En Hij gaf hun tot ontfermingen. Zie 1 Kon. 8:50.* hun barmhartigheid voor het aangezicht van allen, die hen gevangen hadden.
47. Verlos ons, HEERE, onze God! en verzamel ons uit de heidenen, *Onder welke vele Israëlieten verspreid waren en woonden, ook velen gevangenen zaten.* opdat wij den Naam Uwer heiligheid loven, ons beroemende *Dat is, ons verheugende over uwe genade, vanwege welke Gij geroemd en geprezen wordt. in Uw lof.*
48. Geloofd zij de HEERE, de God Israels, van eeuwigheid en tot in eeuwigheid; en al het volk zegge: Amen, Hallelujah!

Psalmen 107

1. Looft den HEERE, want Hij is goed; want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
2. Dat *zulks* *Te weten, dat de Heere goed is, enz. Ps. 107:1.* de bevrijden *Of, verlost;* te weten, uit veel gevaren en zwarigheden, gelijk straks volgt. des HEEREN zeggen, die Hij van de hand der wederpartijders bevrijd heeft.
3. En die Hij uit de landen verzameld heeft, van het oosten en van het westen, van het noorden en van de zee. *Te weten, de Rode zee, die ten zuiden van het land Kanaän; Joz. 23:4.*
4. Die in de woestijn dwaalden, in een weg der *Hebr. in ene wildernis, of eenzaamheid van den weg; zie van deze woestijn Deut. 8:15; Jer. 2:6.* wildernis, die geen stad ter woning vonden;
5. Zij waren hongerig, ook dorstig; hun ziel was in hen overstelpt. *Te weten, van angst en benauwdheid gelijk Ps. 102:1.*
6. Doch roepende tot den HEERE in de benauwdheid, *Anders: in hunne*

benauwdheid. die zij hadden, heeft Hij hen gered uit hun angsten;

7. En Hij leidde hen op een rechten weg, om te gaan tot een stad ter woning.
8. Laat hen *Dit vers wordt herhaald onder Ps. 107:15.* voor den HEERE *Of, bij den Heere;* dat is, zo heimelijk, in hun hart *wetende dat God een kenner der harten en doorgronder der nieren is* als openlijk voor Gods gemeente. Zijn goedertierenheid loven, en Zijn wonderwerken voor de kinderen *Dat is, dat het de mensen horen en zien.* der mensen.
9. Want Hij heeft de dorstige ziel *Hebr. begerige, of begerende;* te weten een dronk om den dorst te lessen; gelijk Jes. 29:8. Zie de aantekening bij Job 39:1. verzadigd, en de hongerige ziel *Zie Ps. 65:5; Luk. 1:53.* Zie ook de aantekening bij Job 18:12. met goed vervuld;
10. Die in duisternis en de schaduw des *Dat is, dikke duisternis, waarvan men verschrik, of zulke duisternis als onder de aarde is, waar de doden begraven liggen. Zie Ps. 23:4.* doods zaten, gebonden met verdrukking *Dat is, in de ijzers geslagen en zeer bedrukt. Zie Job 36:8,9.* en ijzer;
11. Omdat zij wederspanning waren geweest tegen Gods geboden, en den raad des Allerhoogsten onwaardiglijk verworpen hadden.
12. Waarom Hij hun het hart *Te weten, de Heere.* door zwarigheid vernederd heeft; zij zijn gestruikeld, en er was geen helper.
13. Doch roepende *Gelijk Ps. 107:6.* tot den HEERE in de benauwdheid, die zij hadden, verloste Hij hen uit hun angsten.
14. Hij voerde hen uit de duisternis *Dat is, uit de benauwdheid en bangheid.* en de schaduw des doods, en Hij brak hun banden.
15. Laat hen *Gelijk Ps. 107:8.* voor den HEERE Zijn goedertierenheid loven,

- en Zijn wonderwerken voor de kinderen der mensen;
16. Want Hij heeft de koperen Waarmede de gevangenen gesloten waren; versta hierdoor alle grote hindernissen. Zie Jes. 45:2. deuren gebroken , en de ijzeren grendelen in stukken Te weten, om de ellendige en benauwde mensen te verlossen. **gehouwen.**
17. De zotten Dat is, de kwalijk beradene en kwalijk bedachte mensen, of die God niet vrezen, hetwelk de grootste dwaasheid is, gelijk integendeel God vrezen de grootste wijsheid is. Zie Job 5:2. worden om den weg hunner overtreding, en om hun ongerechtigheden geplaagd;
18. Hun ziel gruwelde Dat is, eetlust; gelijk Job 33:20. van alle spijs, en zij waren Dat is, zij zijn in merkelijke gevaar des doods gekomen. Zie Job 33:22; Ps. 9:14. tot aan de poorten des doods gekomen.
19. Doch roepende Zie boven Ps. 107:6. tot den HEERE in de benauwdheid, die zij hadden, verlost Hij hen uit hun angsten.
20. Hij zond Zijn woord uit, en heelde hen, Zie Deut. 32:39; Job 33:19,24; Hos. 6:1; zie een exempel in Hizkia: 2 Kon. 20:1,4,5,7. en rukte hen Dat is, Hij heeft hen gelijk als uit het graf weder doen opstaan en in de uiterste gevaarlijkheid des doods bewaard. Zie Ps. 7:16; Job 33:24,28,30. uit hun kuilen. Of, *verdervingen.*
21. Laat hen Gelijk boven Ps. 107:8. voor den HEERE Zijn goedertierenheid loven, en Zijn wonderwerken voor de kinderen der mensen.
22. En dat zij lofofferen offeren, en met gejuich Zijn werken vertellen.
23. Die met schepen ter zee afvaren, Te weten, diepte in de baren der zee. Of van den oever afdalen, afvaren, of nederdalen. handel doende op grote Anders: *op vele wateren.* wateren;
24. Die zien de werken des HEEREN, en Zijn wonderwerken in de diepte. Zie Job 41:22.
25. Als Hij spreekt, zo doet Hij een stormwind opstaan, die haar golven omhoog verheft.
26. Zij rijzen op Dit is ene afbeelding der gevaren, in welke de mensen op zee zijn als zich de stormwinden verheffen. naar den hemel; zij dalen neder tot in de Dat is, tot op den bodem der zee. Zie Ps. 42:8. afgronden; hun ziel versmelt van angst. Hebr. *van het kwaad.*
27. Zij dansen en waggelen als een dronken man, en al hun wijsheid wordt verslonden.
28. Doch roepende tot den HEERE in de benauwdheid, die zij hadden, zo voerde Hij hen uit hun angsten.
29. Hij doet de storm stilstaan, zodat hun golven stilzwijgen. Alzo ook Ps. 107:30.
30. Dan zijn zij verblijd, omdat zij Te weten, de wateren. gestild zijn, en dat Hij hen tot de haven hunner begeerte geleid heeft.
31. Laat hen voor den HEERE Zijn goedertierenheid loven, en Zijn wonderwerken voor de kinderen der mensen.
32. En Hem verhogen in de gemeente des volks, en in het gestoelte Dat is, in het gestoelte waar de oudsten bij elkander zitten. der oudsten Hem Dat is, de raadsheren en oversten des volks. **roemen.**
33. Hij Te weten, de Heere. stelt de Dat is, Hij verandert vruchtbare waterige landen in droge onvruchtbare woestijnen. rivieren tot een woestijn, en watertochten Hebr. *uitgangen;* dat is, vochtige vruchtdragende landen. De zin van dit vers is dat God door zijn goddelijke kracht, voorzienigheid en regering, dikwijls wonderbaarlijke verandering in de wereld brengt, als Hij een land straffen of zegenen wil, opdat zijne glorie en macht blijke, zo in het straffen als in het zegenen. tot dorstig land.
34. Het vruchtbaar Hetgeen hier gezegd wordt, blijkt aan het Joodse land, hetwelk

eertijds zeer vruchtbaar geweest is, maar nu is het zeer onvruchtbaar, woest en dor. **land tot zouten** Hebr. *tot zoutigheid*; dat is, tot een zout, onvruchtbaar land. Alzo ook Job 39:9; Jer. 17:6; want zoutigheid veroorzaakt onvruchtbaarheid. Zie Deut. 29:23; Richt. 9:45. **grond, om de boosheid dergenen, die daarin wonen.**

35. **Hij stelt** Dat is, het droge onvruchtbare land maakt Hij vochtig en dienvolgens vruchtbaar. **de woestijn tot een waterpoel, en het dorre land tot watertochten.**

36. **En Hij doet de hongerigen** Zie boven Ps. 107:9. **aldaar wonen,** Te weten, in dat land, hetwelk Hij van onvruchtbaar tot vruchtbaar land heeft gemaakt. **en zij stichten een stad ter woning;**

37. **En bezaaien akkers, en planten wijngaarden, die inkomende** Hebr. *die vrucht der inkomsten maken*; dat is, vruchten jaarlijks inkomende. Of *zij*, te weten, de landbouwers, geven vruchtbare opkomsten. **vrucht voortbrengen.**

38. **En Hij zegent hen, zodat zij zeer vermenigvuldigen, en hun vee vermindert** Versta hierbij, maar Hij vermeerdert het. **Hij niet.**

39. **Daarna verminderen zij, en komen ten onder** Hebr. *worden nedergebogen, of nedergekromd*; te weten, wanneer God, omdat zij zich wederom enig verloop geeft in het land, waar zij hunne woning hadden., **door verdrukking, kwaad en** Dat is, ongeluk, allerlei ellende. **droefenis.**

40. **Hij** Te weten, de Heere. Zie Job 12:21,24. **stort verachting** Te weten, als Hij hen straffen wil. **uit over de prinsen** Dat is, over of op de voornaamste en meest uitstekende personen des lands., **en doet hen dwalen in het woeste, waar geen weg is.**

41. **Maar Hij brengt den nooddruftige uit de verdrukking in een hoog** Dat is, op een hoge plaats, wwar hij buiten gevaar is van vertreden of overrompeld te worden.

vertrek, en maakt de Dat is, Hij maakt hen sterk van geslachten, of Hij vermeerdert hen. **huisgezinnen als kudden.**

42. **De oprechten zien het, en zijn verblijd, maar alle ongerechtigheid** Dat is, alle ongerechten, gelijk Job 24:20; alzo staat er *hovaardij* voor *hovaardige* mensen, Ps. 36:12; *boosheid* voor *boze*. De profeet wil zeggen: De bozen en goddelozen zulks ziende, worden gedwongen den mond toe te houden, dien zij tegen God geopend hadden, voortaan de voorzienigheid Gods niet durvende tegenspreken. Zie Job 5:16. **stopt haar mond.**

43. **Wie is wijs? Of, wie is wijs en neemt deze dingen waar?** alsof hij zeide: Och hoe weinige zulke wijzen vindt men? Alzo ook Jer. 9:12; Hos. 14:10. **Die neme deze dingen waar; en dat zij verstandelijk letten op de goedertierenheden des HEEREN.**

Psalmen 108

1. Een lied, een psalm van David.

2. O God! mijn hart Deze psalm is samengesteld, eensdeels van de verzen 8,9,10,11,12 van den 57sten Psalm; anderdeels van de verzen 7,8,9,10,11,12,13,14 van den 60ste Psalm, uitgenomen enige kleine veranderingen; zie aldaar de aantekeningen. **is bereid;** Te weten, om U met lofzangen te danken en te loven, gelijk Ps. 57:8. **ik zal zingen en psalmzingen, ook mijn eer.** Dat is, mijne tong. Anders: *ook met mijner eer*. Zie Gen. 49:6.

3. **Waak op, gij luit en harp! ik zal in den** Te weten, om den Heere mijnen God den gehelen dag lof te zingen en te spelen. **dageraad opwaken.**

4. **Ik zal U loven onder de volken,** Dat is, onder of bij de stammen ven het volk Israël. Aldus wordt het woord volk ook genomen Richt. 5:14; Ps. 47:2, en Ps. 66:8, en Zach. 11:10,11. **o HEERE! en ik zal U psalmzingen onder de natien.**

5. Want Uw goedertierenheid is groot tot boven de hemelen, en Uw waarheid tot Dat is, de zekerheid uwer beloften. aan de bovenste wolken.
6. Verhef U, o God! boven de hemelen, en Uw eer over de ganse aarde.
7. Opdat Uw beminden Dat is, de godzalige Israëlieten, gelijk Ps. 60:7,8, enz. bevrijd worden; Te weten, ven de vervolging en tirannie der vijanden van Gods volk. geef heil *door* Uw rechterhand, en verhoor ons. Te weten, mij en mijn volk,. Anders, *verhoor mij*.
8. God heeft gesproken Dat is, God heeft heiliglijk beloofd of gezworen, gelijk Ps. 89:36; te weten, dat Hij mij het koninkrijk over zijn volk Israël geven zal; 2 Sam. 7:11. in Zijn heiligdom, Anders: *bij zijne heiligheid*; dat is, bij zichzelf, die de heiligheid zelve is. Zie de aantekening Ps. 60:8, en Ps. 89:36. *dies* zal ik van vreugde Dit zijn de woorden van den psalmist, niet van God. opspringen; ik zal Sichem delen, en het dal van Sukkoth zal ik afmeten.
9. Gilead is mijn, Manasse is mijn, en Efraim is de sterkte mijns hoofds; Dat is, de voorname kracht van mijn rijk. Juda is mijn wetgever. Zie de aantekening bij Gen. 49:10.
10. Moab is mijn waspot; Hij wil zeggen: Ik zal de Moabieten en andere heidense natiën zo vernederen, dat zij mij zullen moeten dienen ook in de allergeeringste en verachtelijkste zaken. op Edom zal ik mijn schoen werpen; over Palestina zal ik juichen.
11. Wie zal mij voeren in een vaste stad? Wie zal mij leiden tot in Edom?
12. Zult Gij het niet zijn, o God! *Die* ons verstoten hadt, en *Die* niet uittoogt, Te weten, om ons, gelijk Gij pleegt, bijstand te doen tegen onze vijanden. o God! met onze heirkrachten?
13. Geef Gij ons hulp uit de benauwdheid; want des mensen heil is ijdelheid. Of, *verlossing, behoudenis*.

14. In God Anders, *door God, of met God*. zullen wij kloeke Dat is, wij zullen ons kloekelijk gedragen door de genadige hulp en bijstand van den Heere onzen God. daden doen, en Hij zal onze wederpartijders vertreden. Versta hierbij, *en alzo zullen wij de overhand behouden*.

Psalmen 109

1. Een psalm van David, Zie Ps. 4:1. voor den opperzangmeester. O God mijns lofs! Dat Gij de materie en stof zijt van mijne lofzangen, en die mij overvloedige oorzaak geeft om U te prijzen, gelijk Exod. 15:2. **zwijg niet**. Dat is, maar antwoord mij en verhoor dit mijn gebed, en help mij, opdat het metterdaad blijke dat Gij mij verhoord hebt. Alzo ook Ps. 28:1, en Ps. 35:22, en Ps. 39:13, en Ps. 83:2.
2. Want de mond des Dat is, de bedriegelijke mond, verstaande daarbij de bedriegelijke, loze mensen. **goddelozen en de mond des** Dat is, de bedriegelijke mond, verstaande daarbij de bedriegelijke, loze mensen. **bedrogs** zijn tegen mij opengedaan; zij hebben met mij gesproken Te weten, die bedriegers in Sauls hof en dergelijke anderen; door welken de vijanden van den Heere *Christus*, en inzonderheid van Juda, zijn afgebeeld. **met een valse tong**.
3. En met hatelijke Dat is, met woorden, die uit enkel haat en afgunst gesproken zijn. Hebr. *met woorden van den haat*. **woorden** hebben zij mij omsingeld; ja, zij hebben mij bestreden zonder oorzaak.
4. Voor mijn liefde, Te weten, voor de liefde, waarmede ik hen bemind heb. **staan** zij mij tegen; maar ik was *steeds* Hebr. *mmar ik het gebed*. Anders: *maar ik was een man des gebeds*; dat is, ik heb mij tot het gebed begeven. Alzo staat er in Ps. 120, *ik vrede*, en Obad. 7, *uw brood*, voor mannen die uw brood eten. Het is zoveel, alsof de profeet hier zeide: Het gebed tot God is mijn

enige tegenweer en toevlucht geweest, ik heb geen ongeoorloofde middelen bij de hand genomen. Zie Ps. 69:14. Of, ik heb niet opgehouden voor hen te bidden, die mij zoveel gedaan hebben. Zie Ps. 35:13. *in het gebed*.

5. En zij hebben mij kwaad voor goed opgelegd, en haat voor mijn liefde.

6. Stel een goddeloze Dat is, geef een harten, straffen mens last en macht over hem, dat hij zijn dwangmeester en kweller zij, gelijk hij anderen geweest is. **over hem, en de satan** Of, *wederpartijder*. Zie de aantekening bij Job 1:6. De psalmist wenst dat zijn wederpartijder een aanklager hebbe, die hem in zijn aangezicht voor den Rechter gestadig beschuldige, gelijk de duivel Job gedaan heeft. **sta aan zijn** Dat is, overwinne hem in het gericht, door stevig drijven en dringen. Anderen nemen dit alzo: *De satan sta aan zijne rechterhand*; te weten, om hem tegenstand te doen, alzo dat hij zijne rechterhand niet kan gebruiken, dat is dat hij zijne zaken niet bekwamelijk kan uitrichten. Zie Zach. 3:1, maar onder vs. 31 wordt deze manier van spreken gebruikt voor beschutten en beschermen. **rechterhand**.

7. Als hij gericht wordt, zo ga hij schuldig uit, en Dat is, hij worde voor goddeloos gekend en geoordeeld. Zie Num. 35:31. **zijn gebed zij** Dat is, hij worde door geen bidden ontslagen van den rechter, die hem heeft verwezen, maar dat hij zijne zaak eer kwader daarmede make en die hem derhalve afgeslagen worde, als zijnde onrechtvaardig. Of men mag hier verstaan het gebed, dat hij tot God doet, in dezen zin, dat God hem dat wil afslaan, dewijl het huichelarij is. **tot zonde**.

8. Dat zijn dagen weinig Te weten, de dagen zijns levens. Zie Ps. 55:24. **zijn; een ander neme zijn ambt**; Of, *officie, opzicht, bediening*. Deze woorden van David worden uitgelegd op Judas, wiens ambt of bediening *Matthias* gegeven werd; Hand. 1:20.

9. Dat zijn kinderen Dit is een van de vloeken der wet; Exod. 22:24; Jer. 18:21.

wezen worden, en zijn vrouw weduwe.

10. En dat zijn kinderen hier en daar Hebr. *omzwervende omzwerven*. omzwerven, en bedelen, en **de nooddrift** uit hun verwoeste Anders: *vanwege hunne verwoeting*; omdat hun eigen land en huizen verwoest zijn. **plaatsen zoeken**.

11. Dat de schuldeiser Dat is, die wien hij schuldig is. Of versta hier, *door den schuldeiser* den pander, of executeur. **aansla al wat hij heeft**, Hebr. *verstrikke*; dat is, in zijne strikken en geweld, of arrest krije. **en dat de vreemden zijn arbeid roven**. Dat is, hetgeen hij met moeite en arbeid gewonnen heeft. Zie Job 20:18.

12. Dat hij niemand hebbe, die weldadigheid *over hem* uitstrekke, en dat er niemand zij, die zijn wezen genadig zij.

13. Dat zijn nakomelingen Anders: *zijn laatste, of zijn einde*. uitgeroeid worden; hun naam worde uitgedelgd Of, *uitgevaagd, uitgewist*. Zie Ps. 37:28. **in het andere** Dat is, in het geslacht, dat na dezen komen zal. **geslacht**.

14. De ongerechtigheid Dat is, de Heere straffe hem niet alleen vanwege zijn eigen, maar ook vanwege de zonde Dat is, God straffe hem ook om zijner moeders zonde, gelijk de aantekening bij Ps. 109:14. n zijner voorvaders. De psalmist ziet hier op de bedreiging van het tweede gebod; Exod. 20:5. **zijner vadersen worde gedacht bij den HEERE, en de zonde** Dat is, God straffe hem ook om zijner moeders zonde, gelijk de aantekening bij Ps. 109:14. **zijner moeder worde niet uitgedelgd**.

15. Dat zij gedurig voor Te weten, die ongerechtigheid en zonde, waarvan Ps. 109:14 gesproken is. **den HEERE zijn; en Hij roeie** Het tegendeel wordt den godzalige beloofd; Ps. 41:3, en Ps. 112:6. **hun gedachtenis** Te weten, zijns vaders en zijner moeder. **uit van de aarde**.

16. Omdat hij niet gedacht heeft weldadigheid te doen, maar heeft den ellendigen en den nooddruftigen man vervolgd, en den verslagene *Of, den gekrenkte aan het hart.* van hart, om *hem* te doden.
17. Dewijl hij den Dat is, dewijl hij lust gehad heeft anderen te vloeken, en door zijne goddeloosheid zichzelf den vloek op den hals gehaald heeft. vloek heeft liefgehad, dat die hem overkome, en geen lust gehad heeft tot den zegen, Dat is, anderen den zegen toe te wensen en godzaliglijk te leven om gezegend te worden. Verg. met deze plaats Spreuk. 8:36. zo zij die verre van hem. Te weten, de zegen.
18. En hij zij bekleed met den vloek, als met zijn kleed, en dat die ga tot in het binnenste van hem als het water, en als de olie in zijn beenderen.
19. Die zij hem Te weten, de vloek. Hij bidt dat de vloek, dien hij anderen heeft toegewenst, hem steeds aanhange. als een kleed, *waarmede* hij zich bedekt, en tot een gordel, *waarmede* hij zich steeds omgordt.
20. Dit zij het werkloon Hebr. *het werk of arbeid*; dat is, arbeidsloon, of werkloon; gelijk Lev. 19:13; Job 7:2; Jes. 49:4; Ezech. 29:20. mijner tegenstanders van den HEERE, en dergenen, die kwaad spreken Dat is, die mij lasteren en smaden. tegen mijn ziel.
21. Maar Gij, o HEERE Heere! maak het met *Of, doe wel.* Verg. Ps. 37:5, en Ps. 119:65. mij om Uws Naams wil; dewijl Uw goedertierenheid goed is, verlos mij.
22. Want ik ben ellendig en nooddruftig, en mijn hart is in Alsof hij zeide: Ik ben in zulke bangheid en benauwdheid, als zij zijn, die een dodelijke wond in hun hart gekregen hebben. het binnenste van mij doorwond.
23. Ik ga heen gelijk een schaduw, wanneer zij zich neigt; Dat is, als zij haast zal ondergaan. Zie de aantekening bij Ps. 102:12. ik worde omgedreven Hebr. *uitgeschud.* als een sprinkhaan. Die geen nest of blijvende plaats heeft; maar hij huppelt en springt steeds van de ene plaats tot de andere. Zie Nah. 3:17, en Job 39:23. Of, die met den wind verwaaid en verdreven wordt; Exod. 10:19.
24. Mijn knieën struikelen van vasten, en mijn vlees is vermagerd, zodat er geen vet Dat is, bij gebrek van vet. Alzo staat er Klaagl. 4:9, *van de vruchten*; dat is, bij gebrek van vruchten. Gen. 18:28; *om vijf*; dat is, bij gebrek van vijf; 1 Cor. 7:2. *Om de hoerij*; dat is, om de hoerij te vermijden. aan is.
25. Nog ben ik hun Dat is, zij bespotten mij in plaats daar zij medelijden over mijne ellende behoorden te hebben. een smaad; als zij mij zien, zo schudden zij Tot een teken van verachting. Zie de aantekening bij 2 Kon. 19:21. Zie ook Ps. 22:8; Job 16:4; Matth. 27:39,40; Mark. 15:29. hun hoofd.
26. Help mij, HEERE, mijn God! verlos mij naar Uw goedertierenheid.
27. Opdat zij weten, dat dit Uw hand is, Dat is, dat de verlossing, die Gij mij bewijst, van U, o mijn God, is komende. *dat* Gij het, HEERE! gedaan hebt.
28. Laat hen vloeken, maar zegen Gij; laat hen zich opmaken, maar Te weten, tegen mij. dat zij beschaamd worden; doch dat zich Uw knecht verblijde.
29. Laat mijn tegenstanders met schande bekleed Zie de aantekening bij Job 8:22. worden, en dat zij met hun beschaamdheid Te weten, die zij zichzelf met hunne boosheid op den hals gehaald hebben. zich bedekken, als met een mantel.
30. Ik zal den HEERE met mijn mond zeer loven, Dat is, openlijk, met vele woorden, met grote genegenheid. en in het

midden van velen zal Of, *van de machtigen, of groten.* ik Hem prijzen.

31. Want Hij zal den nooddruftige ter rechterhand staan, Dat is, beschutten, verdedigen, bijstand doen. Zie boven, Ps. 109:6, en Ps. 16:8; Hand. 2:25. **om hem te verlossen van degenen, die zijn ziel veroordelen.** *Zijne ziel;* dat is, hem.

Psalmen 110

1. Een psalm van David. De HEERE heeft Te weten, God de Vader. tot mijn Heere Dat is, *Christus*, dien David hier zijn Heere noemt. Want *Christus* is de zoon van David naar het vlees, maar Davids Heere ten aanzien dat Hij waarachtig God is met God den Vader en den Heilige Geest, en een Heere aller mense, doch inzonderheid van zijne uitverkorenen. Zie Matth. 22:43,45; Mark. 12:36; Luk. 20:42; Hand. 2:34; Hebr. 1:13. **gesproken:** Te weten, in zijn eeuwigen raad, hetwelk Hij ons te zijner tijd heeft laten openbaren en verkondigen. **Zit aan Mijn rechterhand,** Dat is, heers in heerlijkheid en majesteit, in den hemel en op de aarde, 1 Cor. 15:25; Hebr. 1:3,13, en Hebr. 8:1, en Hebr. 10:12,13; Ef. 1:20, enz. Deze manier van spreken is genomen van de koningen, die aan hunne rechterhand zetten wien zij eer willen aandoen. Zie 1 Kon. 2:19, en Ps. 45:10. **totdat Ik Uw** De zin is: totdat Ik uwe vijanden, *te weten, de vervolgers der kerk, ja de dood zelf,* 1 Cor. 15:25,26, U zal onderworpen hebben. Hieruit kan men geenzins besluiten dat *Christus* geen eeuwig koninkrijk zou hebben, ofschoon de manier van de bediening van het rijk van *Christus*, zodanig als die nu is, ten jongsten dage met het laatste oordeel zal ophouden; want alsdan zullen er gene vijanden meer zijn, die de kerk van *Christus* zullen kunnen schaden; 1 Cor. 15:24,28. Zie de aantekening bij Gen. 28:15. **vijanden gezet zal hebben tot een voetbank Uwer voeten.**
2. De HEERE zal In het eerste vers heeft David het volk Gods aangesproken; hier spreekt hij nu *Christus* aan. **de scepter** Of, *uw sterkte scepter,* of *de roede,* of *staf uwer*

sterkte; te weten, de verkondiging van het heilige *Evangelie*, waardoor de Heilige Geest krachtiglijk in de harten der uitverkorenen werkt. Zie Rom. 1:16. **Uwer sterkte zenden** Te weten, in de ganse wereld. *Christus.* **uit Sion, zeggende:** Versta dit alzo, dat het *Evangelie* eerst te Jeruzalem en in het Joodse land moest gepredikt worden, en vandaar voort uitgespreid worden door de ganse wereld; Jes. 2:3; Micha 4:2; Hand. 1:8. **Heers in het midden** Te weten, door uw woord en Geest, in de harten der uitverkorenen, en door uwe almogendheid in het beschutten uwer kerk en in het straffen van hare vervolgers. Anders: *Gij zult heersen.* **Uwer vijanden.** Te weten, der vijanden uwer kerk. Want die de kerk vervolgt, die vervolgt *Christus* zelf; Hand. 9:4.

3. **Uw volk zal** Hebr. *uw volk der gewilligheden;* dat is, het zal zijn een volk van grote gewilligheid, of vol gewilligheid, te weten, om het *Evangelie* aan te nemen, en om U, o Heere *Jezus Christus*, te dienen; ja het zal, bij manier van spreken, de gewilligheid zelve zijn. Zie Exod. 25:2; Ps. 119:108; Hand. 2:41, en Rom. 12:11, en versta hier door *uw volk* de uitverkorenen, of gelovigen. **zeer gewillig zijn op den dag Uwer** Dat is, als Gij de krachtige predikatie van het heilige *Evangelie*, door de apostelen, mitsgaders vele andere verkondigers van hetzelfde, zult uitzenden, om de wereld en den duivel te overwinnen en veel schapen in den waren schaaftal te brengen. Zie Rom. 1:16; 2 Cor. 10:4,5; Openb. 6:2. **heirkracht, in heilig sieraad;** Hebr. *in de schoonheden of versierselen der heiligheid,* of *in heilig sieraad;* dat is, in heiligheid des levens en allerlei Christelijke deugden, die uit het geloof voortkomen. Het is een gelijkenis, genomen van de priesters van het Oude Testament, die sierlijke en heilige klederen aantrokken als zij den Levietischen goddienst verrichten zouden. Anders: *in de heerlijkheden des heilighdoms,* of *in het sierlijke heilighdom;* dat is, in den schonen tempel; met welke woorden de kerk Gods dikwijls beduid wordt. **uit de baarmoeder** Dat is, uwe kinderen zullen U geboren worden, gelijk de dauw uit de

baarmoeder van den dageraad. Gelijk de dauw in den dageraad als uit ene baarmoeder voortkomt en geboren wordt, en het gras met ontelbare druppels begiet en lieflijk bevochtigt, alzo zal het eerste licht der predikatie van het heilige *Evangelie* als een dauw ontallijk vele harten der uitverkorenen begieten en bevochtigen en die geestelijkerwijze baren. Zie Joh. 3:5; alwaar de Heere *Christus* den Heiligen Geest vergelijkt bij water, door hetwelk de aarde bevochtigd en vruchtbaar gemaakt wordt. Anders: *het zal u van de baarmoeder des dageraads af een dauw van uwe jeugd wezen.* Sommigen zo ouden als nieuwe leraars, verstaan deze woorden van de eeuwige geboorte des Zoons van den Vader, gesproken bij gelijkenis, genomen van menselijke geboorte, en zetten het over: *Uit de baarmoeder voor den dageraad is U de dauw uwer geboorte.* Anderen verstaan het van de menswording onzes Heeren *Christus* en zijne geboorte uit de maagd *Maria*. des dageraads zal U de dauw Uwer jeugd zijn.

4. De HEERE heeft gezworen, Zie over deze psalm, inzonderheid over dit vierde vers het zevende hoofdstuk van den brief aan de Hebr. 7:4. **en het zal Hem niet berouwen: Gij zijt** Of, *wees priester, of gij zult priester wezen.* **Priester in eeuwigheid,** Te weten, die zichzelf zal offeren op het altaar des kruises, tot verzoening van al degenen, die in hem geloven; Hebr. 5:9, en Hebr. 5:9, en 9, 10. **naar de ordening** Of, *naar de wijze van,* of *gelijk Melchizedek;* die begin der dagen noch einde des levens had; idem, gelijk Melchizedek een koning en ook een priester geweest is, Gen. 14:18, alzo ook *Jezus Christus,* wiens voorbeeld Melchizedek geweest is. **van Melchizedek.**

5. De HEERE is aan Te weten, de Heere *Jezus Christus,* die aan uw rechterhand gezeten is, en alzo spreekt hier nu David God den Vader aan; of hij spreekt het volk Gods aan, hetzelfde belovende dat *Christus* de Heere hen zal bijstaan en verdedigen, gelijk Ps. 16:8, en Ps. 109:31. **Uw rechterhand; Hij zal** Hebr.

Hij heeft koningen Versta hier, zulke koningen en prinsen, die zich tegen *Christus* verzetten en zijne kerk vervolgen, gelijk Ps. 2:9,12. **verslagen;** een profetische wijze van spreken. **koningen** Versta hier, zulke koningen en prinsen, die zich tegen *Christus* verzetten en zijne kerk vervolgen, gelijk Ps. 2:9,12. **verslaan** Hebr. **doorsteken.** **ten dage Zijns toorns.** Dat is, ten tijde wanneer God bestemd heeft dat zijn toorn zal uitbarsten.

6. **Hij zal recht doen** Dat is, Hij zal de vervolgers van zijn volk straffen. **onder de heidenen;** Hij zal het vol dode lichamen Te weten, zijner vijanden, die in den slag zullen omkomen. Verg. Ps. 45:5. **maken; Hij zal verslaan dengene, die het** Sommigen verstaan door deze woorden den antichrist, heersende over vele landen, ja den duivel zelf; anderen duiden het op de boze regeerders in het algemeen. **hoofd is over een groot land.**

7. **Hij zal op den** Dat is, Hij zal uit de drinkbeker van Gods toorn drinken en alzo in zijne heerlijkheid ingaan. Alzo dat hier de staat zijner vernedering en verhoging samengevoegd worden. Of hij wil zeggen: *Christus* zal de victorie over de vijanden zijner kerk zolang vervolgen, totdat Hij hen verslagen of teniet gebracht zal hebben. En dit zal Hij met zulken ernst en ijver doen, dat Hij den tijd niet nemen zal om lang te rusten en zich met spijs en drank verkwikken; maar Hij zal zijn dorst lessen met water uit de beken, die Hij bij den weg, in het vervolgen zijner vijanden, vinden zal. Dit is bij gelijkenis gesproken, zijnde dit de zin dezer woorden in het kort: *Christus* zal zich zijne vijanden volkomenlijk onderwerpen en zijn volk uit hunne handen verlossen. Verg. hiermede de historie van Gideon, Richt. 7:4,5,6,7, enz. **weg uit de beek drinken; daarom zal Hij het hoofd** Dat is, *Hij,* te weten *Christus,* zal na zijnen dood verrijzen en tot de hoogste heerlijkheid verhoogd worden. Zie Filipp. 2:8,9. **omhoog heffen.**

Psalmen 111

1. **Hallelujah! Aleph.** Ik zal den HEERE loven van ganser harte; **Beth.** In den raad Hebr. *in het verborgen*; dat is, in den raad of verzameling, in welke men van geheime zaken, of van de verborgenheden des Heeren spreekt. en vergadering der oprechten.
2. **Gimel.** De werken des HEEREN zijn groot; **Daleth.** zij worden gezocht Het Hebr. woord betekent *bezorgen, zoeken, nazoeken, navragen.* van allen, Anders: *vanwege al hunne lustigheid.* alsof hij zeide: De lustigheden en vermakelijkheden der werken Gods zijn zodanig, dat zij wel onderzoekens waardig zijn. die er lust in hebben.
3. **He.** Zijn doen Dat is, al wat Hij doet. is majesteit Dat is, vol van majesteit en heerlijkheid. en heerlijkheid; **Vau.** en zijn gerechtigheid bestaat in der eeuwigheid.
4. **Zain.** Hij heeft Zijn wonderen een gedachtenis gemaakt; **Cheth.** de HEERE is genadig en barmhartig.
5. **Teth.** Hij heeft degenen, die Hem vrezen, spijs gegeven; Dat is, voedsel, gelijk Spreuk. 31:15; Mal. 3:10. Het schijnt dat de psalmist hier ziet op het hemels brood, hetwelk God zijn volk in de woestijn gegeven heeft; Exod. 16:35. **Jod.** Hij gedenkt in der eeuwigheid aan Zijn verbond. Hetwelk Hij met Abraham, Izak en Jakob gemaakt heeft.
6. **Caph.** Hij heeft de kracht Zijner werken Zijn volke bekend gemaakt; **Lamed.** hun gevende de erve der heidenen. Dat is, het land Kanaän, hetwelk de Amorieten en andere heidense natiën tevoren bezeten hadden?
7. **Mem.** De werken Zijner handen zijn waarheid Dat is, zij zijn vol waarheid en recht, ja de waarheid en het recht zelf. en oordeel; **Nun.** al Zijn bevelen zijn Dat is, zijne beloften. getrouw.

8. **Samech.** Zij zijn ondersteund voor Of *vastgezet, of onderzet;* zijnde gegrond op zijne waarheid en gerechtigheid. altoos, en in eeuwigheid; **Ain.** zijnde gedaan in waarheid en oprechtheid.
9. **Pe.** Hij heeft Zijn volke verlossing gezonden; **Tsade.** Hij heeft Zijn verbond in eeuwigheid Dat is, dat het in eeuwigheid zou bestendig blijven. geboden; Dat is, verordineerd. **Koph.** Zijn Naam is heilig en vreselijk.
10. **Resch.** De vreze des HEEREN is het beginsel Of, *het hoofdstuk;* dat is, het eerste, of het voornaamste, of het fundament, hetzij ten aanzien van den tijd of van waardigheid. Hij wil zeggen, die de rechte wijsheid begeert te verkrijgen, die moet vooreerst en vooral God vrezen. der wijsheid; **Schin.** allen, die ze doen, Te weten, de wet, of bevelen; waarvan Ps. 111:7 gesproken wordt; of *deze;* te weten, deze dingen. hebben goed verstand; **Thau.** Zijn lof bestaat Te weten, Gods, waarvan in de voorgaande verzen gesproken is, of van een iegelijk dergenen, die zijne geboden doen. tot in der eeuwigheid.

Psalmen 112

1. **Hallelujah! Aleph.** Deze psalm heeft ook gelijk den 111den psalm, in elk vers twee of drie letters van het Hebr. A, B, C. Welgelukzalig is de man, die den HEERE vreest; **Beth.** die groten lust heeft in Zijn geboden.
2. **Gimel.** Zijn zaad zal Dat is, zijne kinderen, gelijk Ps. 21:11. geweldig zijn op aarde; **Daleth.** het geslacht der oprechten zal gezegend worden.
3. **He.** In zijn huis zal have en rijkdom wezen; **Vau.** en zijn gerechtigheid Dat is, zijne godzaligheid en vroomheid, mitsgaders de vruchten derzelve, zie Ps. 112:9, of de eeuwige beloning derzelve, die hij uit genade ontvangen zal. bestaat in eeuwigheid.
4. **Zain.** Den oprechten gaat het licht op in *Licht* betekent hier en elders troost,

vrede, blijdschap, hulp, verlossing; gelijk *duisternis* betekent tegenspoed, ellende, droefenis, verdriet; Job 30:26; Esther 8:16; Ps. 107:10. de duisternis; *Cheth*. Hij is genadig, Te weten, God, gelijk Ps. 111:4, of, *hij*, te weten, de vrome man, gelijk Ps. 112:5. en barmhartig, en rechtvaardig.

5. *Teth*. Wel dien man, Of, *goed is de man die*, enz. die zich ontfermt en uitleent; *Jod*. hij beschikt zijn Anders: *Hij zal zijne zaak in het recht staande houden. zaken met recht.*

6. *Caph*. Zekerlijk, hij zal in der eeuwigheid niet Hij wil zeggen: Ofschoon een vroom, eerlijk man elke reis een aanstoot krijgt, zo zal hij nochtans nimmermeer zo ternedergestoten worden, dat hij altoos liggen blijft zonder weder op te staan. Zie Ps. 15:5. wankelen; *Lamed*. de rechtvaardige zal in eeuwige gedachtenis zijn. Bij God en bij alle vromen, bij welken zijner ter ere altijd zal gedacht worden.

7. *Mem*. Hij zal voor geen kwaad gerucht vrezen; Hetzij dat men kwalijk van hem spreekt, zonder oorzaak, *want hij heeft een goede conscientie*; hetzij dat er kwade tijdingen komen *want hij vertrouwt op God*. *Nun*. zijn hart is vast, betrouwende Zie de aantekening bij Ps. 51:12. op den HEERE.

8. *Samech*. Zijn hart, wel ondersteund zijnde, zal niet vrezen; *Ain*. totdat hij op zijn wederpartijen Of, *aan*; te weten, zijnen lust, of Gods wraak zien. Zie van dusdanige afgekorte manier van spreken Ps. 22:18, en Ps. 54:9. zie.

9. *Pe*. Hij strooit uit, Te weten, zijn rijkdom, zonder iets daarvan te hopen; Luk. 6:35. Zie ook 2 Cor.. 9:9. hij geeft den nooddruftige; *Tsade*. zijn gerechtigheid Dat is, hij wordt nimmermeer moede van weldadigheid, of vruchten der gerechtigheid voort te brengen. Verg. Ps. 112:3. bestaat in eeuwigheid; *Koph*. zijn hoorn zal Dat is, eer en macht.

Zie Deut. 33:17, en 1 Sam. 2:1; Ps. 89:18,25, en Ps. 92:11. verhoogd worden in eer.

10. *Resch*. De goddeloze zal het zien, en hij zal zich vertoornen; *Schin*. hij zal met zijn tanden knersen en smelten. *Thau*. de wens der Dat is, hij zal niet verkrijgen hetgeen, waar hij naar verlangt. Zie Spreuk. 10:24,28, en Spreuk. 13:9. goddelozen zal vergaan.

Psalmen 113

1. Hallelujah! Looft, gij knechten des HEEREN! looft den Naam des HEEREN.

2. De Naam des HEEREN zij geprezen, Hebr. *gezegend*. van nu aan tot in der eeuwigheid.

3. Van den opgang der zon af tot haar nedergang, zij de Naam des HEEREN geloofd.

4. De HEERE is hoog boven alle heidenen, boven de hemelen Dat is, zij strekt zich verder uit dan de hemel en de aarde doen. is Zijn heerlijkheid.

5. Wie is gelijk de HEERE, onze God? Die zeer hoog woont. Hebr. *die zichzelve verheft met wonen*.

6. Die zeer laag ziet, Hebr. *die zich vernedert om te zien*. Alsof hij zeide: Hoewel Hij zo groot en zo hoog gezeten is, zo verwaardigt Hij zich nochtans wel zijn oog te slaan op al de schepselen, en die te regeren door zijne voorzienigheid. in den hemel en op de aarde.

7. Die den geringe uit het stof opricht, en den nooddruftige uit den drek verhoogt; Of, *uit den misthoop*; dat is, van een kleinen en nederige stta, gelijk 1 Kon. 16:2. *Uit den drek verheffen* betekent hetzelfde, zo hier, gelijk 1 Sam. 2:8; Klaagl. 4:5. Zie de aantekening bij Ps. 22:30.

8. Om te doen zitten bij de prinsen, bij de prinsen Zijns volks.

9. Die de onvruchtbare Dat is, die de onvruchtbare vrouw een huisgezin geeft, waar zij tevoren in 't geheel geen gezin had. doet wonen met een huisgezin, een

blijde moeder Te weten, zich verblijvende doordien Hij haar kinderen verleent. Zie Ps. 68:7. van kinderen. Hallelujah!

Psalmen 114

1. Toen Israel uit Egypte toog, het huis Jakobs Dat is, het geslacht, de nakomelingen. van een volk, dat een vreemde taal had; Of, *onbekende, zeldzame spraak*; verstaande daarbij de taal der Egyptenaars. Het woord dat hier in den Hebr. tekst staat, wordt nergens anders dan hier gevonden. De apostel noemt 1 Cor. 14:11 een *barbaar*, die een vreemde, onbekende spraak gebruikt.
2. Zo werd Juda Versta onder *Juda* al het volk van Israël. tot Zijn heiligdom, Te weten, tot des Heeren heiligdom; dat is de Heere heiligde zich het volk Israël toe om zijn bijzonder volk te wezen, waar Hij de Heere en Koning over was. Zie Exod. 6:6, en Exod. 19:6. Israel Zijn volkomene heerschappij. Hebr. *zijne heerschappijen*. God was tevoren wel Heere over Israël, als over zijn eigen volk; maar in het uitvoeren van hetzelfde uit Egypte heeft Hij het allerklaarlijkst doen blijken, en Hij heeft dat volk daardoor vaster aan Hem verbonden. Zie Exod. 6:6, en Exod. 20:2.
3. De zee zag het, Versta hier *de Rode zee*, door welke de Israëlieten droogvoets getogen zijn; Exod. 14:21; Ps. 77:17, en Ps. 78:13. en vlood; de Jordaan keerde Zie Joz. 3:16. achterwaarts.
4. De bergen sprongen Versta hier, de bergen Sinaï, Horeb en andere in de woestijn, die gesidderd en gebeefd en zich bewogen hebben, vanwege de tegenwoordigheid, van God, als Hij zijne wet gaf; Exod. 19:18; Ps. 68:9; Hab. 3:6,10. als rammen, de heuvelen als lammeren. Hebr. *gelijk zonen der schapen, of geiten*, dat zijn lammeren. Zie ook Ps. 29:6.
5. Wat was u, gij zee! dat gij vloodt? gij Jordaan! Zie Joz. 3:16. dat gij achterwaarts keerdet?
6. Gij bergen, Versta hier, de bergen Sinaï, Horeb en andere in de woestijn, die gesidderd en gebeefd en zich bewogen hebben,

vanwege de tegenwoordigheid, van God, als Hij zijne wet gaf; Exod. 19:18; Ps. 68:9; Hab. 3:6,10. dat gij opsprongt als rammen? gij heuvelen! als lammeren? Hebr. *gelijk zonen der schapen, of geiten*, dat zijn lammeren. Zie ook Ps. 29:6. Ps. 114:7.

7. Beef, gij aarde! voor het aangezicht des Heeren, voor het aangezicht van den God Jakobs;
8. Die den rotssteen Dat is, die uit den rotssteen een watervloed heeft doen vloeien. Zie Exod. 17:6; Num. 20:11. veranderde in een watervloed, den keisteen in een waterfontein.

Psalmen 115

1. Niet ons, o HEERE! Dit zijn de woorden van de godzalige gemeente der Israëlieten, bekennde dat zij het geenzins verdiend hadden noch waardig waren, dat God hun zijne genade en weldaden zou bewijzen, maar dat Hij zulks deed om de eer van zijnen naam. niet ons, maar Uw Naam geef eer, om Uwer goedertierenheid, om Uwer waarheid wil. Doende getrouwelijk wat Gij beloofd hebt.
2. Waarom zouden Dat is, waarom zoudt Gij den heidenen oorzaak geven te zeggen: Waar is nu hun God? Te weten, nadat zij ons zouden overwonnen en overmeesterd hebben, pochende en roemende, alsof Gij ons niet hadt kunnen beschermen of verlossen; Heere, wil zulks niet toelaten, maar behoed en bescherm ons genadiglijk: zie Ps. 79:10. de heidenen zeggen: Te weten, de volken, die rondom ons liggen. Waar is nu hun God?
3. Onze God is toch in den hemel, Hij doet al wat Hem behaagt.
4. Hunlieder afgoden zijn zilver Zie de aantekening bij 1 Sam. 31:9, en 2 Sam. 5:21. en goud, het werk van des mensen handen;
5. Zij hebben een mond, maar spreken niet; zij hebben ogen, maar zien niet;

6. Oren hebben zij, maar horen niet; zij hebben een neus, maar zij rieken niet;
7. Hun handen *hebben zij*, maar tasten niet; hun voeten, maar gaan niet; zij geven geen geluid door hun keel.
8. Dat die hen maken *Of, die ze maken zijn hun gelijk*; te weten, zo onvernunftig en onverstandig als de goden, die zij uit zilver en goud gemaakt hebben. hun gelijk worden, *en* al wie op hen vertrouwt.
9. Israel! vertrouw gij op den HEERE; Hij is hun Hulp en hun *Dat is, helper.* Schild. *Dat is, beschermer.*
10. Gij *Dat is, gij priesters en Levieten, wien het opzicht over den godsdienst toevertrouwd en bevolen is.* huis van Aaron! vertrouw op den *Huis staat in het getal van een; maar vertrouwt in het getal van velen, omdat de huisgezinnen uit veel personen bestaat, en alzo in het volgende.* HEERE; Hij is hun Hulp en hun Schild.
11. Gijlieden, die *Te weten, al gij anderen, wie gij zijt, die den Heere voor uwen God houdt.* den HEERE vreest! vertrouwt op den HEERE; Hij is hun Hulp en hun Schild.
12. De HEERE is onzer gedachtig geweest, Hij zal zegenen; Hij zal het huis van Israel zegenen, Hij zal het huis van Aaron zegenen.
13. Hij zal zegenen, die den HEERE vrezen, de kleinen met de *Verts, in jaren; of in staat en kwaliteit, gelijk Openb. 11:18.* groten.
14. De HEERE zal *den zegen* over ulieden vermeerderen, over *Hebr. toedoen; gelijk Deut. 1:11.* ulieden en over uw kinderen.
15. Gijlieden zijt den HEERE gezegend, *Zie de aantekening bij 2 Sam. 2:5. Anders: Gij zijt de gezegende des Heeren; of van den Heere.* Die den hemel en de aarde gemaakt heeft.
16. Aangaande den hemel, *Dat is, de Heere heeft den hemel als tot zijne woning*

genomen, 1 Kon. 8:30, om vandaar bekend te maken de opperste heerschappij, die Hij heeft over de ganse wereld. En Hij heeft den mensen de aarde gegeven te bewonen en te bebouwen, Gen. 3: om hen, zolang zij daarop wonen, te loven en te prijzen. **de hemel is des HEEREN; maar de aarde heeft Hij de mensenkinderen gegeven.**

17. De doden zullen *Zie Ps. 6:6, en de aantekening bij Ps. 89:11.* den HEERE niet prijzen, noch die in de stilte *Dat is, in het graf. Zie Job 3:17, en de aantekening bij Ps. 94:17.* nedergedaald zijn.
18. Maar wij zullen den *Die nog leven.* HEERE loven van nu *Hebr. zegenen.* aan tot in der eeuwigheid. Hallelujah!

Psalmen 116

1. Ik heb lief, *Te weten, den HEERE.* want de HEERE hoort mijn stem, mijn smekingen;
2. Want Hij neigt Zijn oor tot mij; dies zal ik *Hem* in mijn dagen aanroepen.
3. De banden *Anders: de smarten.* des doods hadden *Dat is, die zo groot waren als de dood zelf; te weten als Saul met zijn machtig leger mij naderde; 1 Sam. 23:26.* mij omvangen, en de angsten der hel *Dat is, die zo groot waren dat zij wel lichtelijk oorzaken van mijnen dood zouden geweest zijn en mij in het graf zouden gebracht hebben.* hadden mij getroffen; ik *Hebr. gevonden.* vond benauwdheid en droefenis.
4. Maar ik riep den Naam des HEEREN aan, zeggende: Och HEERE! bevrijd mijn ziel.
5. De HEERE is genadig en rechtvaardig, *En derhalve kan Hij niet lijden dat de zijnen onrechtvaardig onderdrukt worden.* en onze God is ontfermende.
6. De HEERE bewaart de eenvoudigen; *Die zich niet verlaten op hun eigen kloekheid, maar op den Heere, wandelende oprechtelijk in zijne wegen.* ik was uitgeteerd, *Of, uitgemergd, dun worden; dat is, mijn*

verderf was zeer nabij. doch Hij heeft mij verlost.

7. Mijn ziel! keer weder tot uw rust, want de HEERE heeft aan u welgedaan. Te weten, mij verlossende uit de hand van Saul.

8. Want Gij, HEERE! hebt mijn ziel gered van de dood, mijn ogen van tranen, mijn voet van aanstoot.

9. Ik zal wandelen voor het aangezicht des HEEREN, in de landen der levenden. Dat is, dergenen, die op aarde leven, of die nog in deze wereld leven en wandelen; gelijk Ps. 27:13 en de aantekening bij Ps. 56:14.

10. Ik heb geloofd, Te weten, dat de HEERE mij verlossen zou. daarom In deze betekenis wordt het Hebr. woord ook genomen Jer. 29:16. *sprak ik; Te weten, hetgeen het geloof mij ingaf in mijn grootste zwaarigheden. Anders: als ik zulks sprak hoewel ik zeer bedrukt was. Anders: ik sprak, nochtans was ik zeer bedrukt. ik ben zeer bedrukt geweest.*

11. Ik zeide in mijn haasten: De zin is: Wanneer ik mij door het zwaar lijden haastte om te ontvluchten; of *gelijk anderen het verstaan* haastige woorden mij liet ontvallen. Zie Ps. 31:23. **Alle mensen zijn** Te weten, allen tezamen en elkeen in het bijzonder, zodat men op geen mensen betrouwen mag, maar op den waren God alleen. Sommigen menen dat David uit menselijke zwakheid, naar de ongezienheid der zaak, getwijfeld heeft of hij ook te eniger tijd tot het beloofde koninkrijk zou komen. **leugenaars.**

12. Wat zal ik Anders: *hoe.* den HEERE vergelden *voor* Anders: *vergelden; al zijne weldaden zijn boven mij;* dat is, boven mijn vermogen om te vergelden. Zie 1 Thess. 3:9. Anders: *zijn op mij;* dat is, ik ben overladen vanwege al de weldaden, die God de Heere mij eertijds menigmaal gedaan heeft en nog dagelijks doet. **al Zijn weldaden aan mij bewezen?**

13. Ik zal den beker der verlossingen Of *des menigvuldigen heils.* Alsof de profeet zeide: Ik zal den Heere openlijk danken

vanwege al de verlossingen, die Hij mij gedaan heeft. Hij ziet op de wijze en gewoonte, die bij de dankoffers gehouden werd, als men na gedane offerande een heiligen maaltijd hield, in welken zij zich in den HEERE verheugden vanwege de ontvangen weldaden, Hem daarvoor dankende; en tot een teken van zulke vreugde en dankbaarheid, alsook van de broederlijke liefde en enigheid tussen degenen, die zulk een maaltijd genoten hadden, namen zij een beker met wijn en dronken allen daaruit. Zie 1 Kron. 16:2,3. **opnemen, en den Naam des HEEREN aanroepen.**

14. Mijn geloften zal Die ik gedaan heb toen ik in groot gevaar des doods was, Saul met zijne heirlegers mij steeds vervolgde. ik den HEERE betalen, nu, in de tegenwoordigheid Zie 1 Kron. 16:1,2,3. van al Zijn volk.

15. Kostelijk is Dat is, God zal den dood zijner uitverkorenen niet gering achten of ongewroken laten. Zie Ps. 72:14. in de ogen des HEEREN de dood Zijner gunstgenoten. Zie de aantekening bij Ps. 4:4.

16. Och, HEERE! zekerlijk ik Alsof hij zeide: Dewijl ik U zo getrouwelijk dien, zo wil toch steeds doen blijken dat mijn leven kostelijk is in uwe ogen. **ben Uw knecht, ik ben Uw knecht, een zoon Uwer** Zie Ps. 86:16. **dienstmaagd; Gij hebt mijn banden** Toen ik van Saul omring en genoegzaam besloten was in zijne handen en als gevangen. **losgemaakt.** Doordien Gij Saul deedt terugkeren, doordien hem de Filistijnen in het land gevallen waren; 1 Sam. 23:27.

17. Ik zal U offeren, offerande van dankzegging, en den Naam des HEEREN aanroepen.

18. Mijn geloften zal ik den HEERE betalen, nu, in de tegenwoordigheid van al Zijn volk.

19. In de voorhoven van Versta hier de tent, in welke David de ark des verbonds gezet had. Zie 1 Kron. 16:1. **het huis des**

HEEREN, in het midden van u, o Jeruzalem! Hallelujah!

Psalmen 117

1. Looft den HEERE, alle heidenen; prijst Hem, alle natien!
2. Want Zijn goedertierenheid is geweldig over ons, en de waarheid des HEEREN is in der eeuwigheid! Hallelujah!

Psalmen 118

1. Looft den HEERE, want Hij is goed; David vermaant alle mensen tot lof en prijs des Heeren met deze rede: *want Hij is goed*. De woorden van dit vers staan ook in Ps. 106:1 en Ps. 107:1, en bij ieder vers van de Ps. 136: psalm. want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
2. Dat Israel nu zegge, dat Zijn goedertierenheid in der eeuwigheid is.
3. Het huis van Aaron zegge nu, dat Zijn goedertierenheid in der eeuwigheid is.
4. Dat degenen, die den HEERE vrezen, nu zeggen, dat Zijn goedertierenheid in der eeuwigheid is.
5. Uit de benauwdheid heb ik den HEERE aangeroepen; de HEERE heeft mij verhoord, *stellende mij* in de ruimte. Of, in een ruime plaats; te weten, mij brengende uit de benauwdheid in de ruimte en tot eer en heerlijkheid, gelijk Ps. 18:20.
6. De HEERE is bij mij, Of, *met mij*, of *voor mij*; dat is, gelijk het de apostel, Hebr. 13:6, verklaart: *de Heere is mijn helper*. Alzo ook onder Ps. 118:7, en Ps. 56:5,12. ik zal niet vrezen; Te weten, voor mijne vijanden. wat zal mij een mens doen?
7. De HEERE is bij mij Gelijk boven Ps. 118:6. onder degenen, Verg. Ps. 54:6. die mij helpen; daarom zal ik Zie deze verkorte manier van spreken ook Ps. 35:21, en Ps. 92:12; zie ook de aantekening bij Ps.

22:18 aldaar. *mijn lust* zien aan degenen, die mij haten.

8. Het is beter tot den HEERE toevlucht te nemen, dan op den mens te vertrouwen.
9. Het is beter tot den HEERE toevlucht te nemen, dan op prinsen te vertrouwen.
10. Alle heidenen Dat is, allerlei of zoveel, dat het scheen, dat zij zich allen tegen mij verbonden hadden; en versta hier inzonderheid de omliggende volken, gelijk de Filistijnen, die hem haatten, en de Amelekieten, die zijne stad Ziklag verbrand hadden, 1 Sam. 30: ja ook de velen onder de Israëlieten, die Saul hielpen toen hij David vervolgde. hadden mij omringd; het is in den Naam des Dat is, mij verlatende op den Heere, mijn noodhelper, gelijk Ps. 20:6. Zie ook 2 Kon. 2:24. HEEREN, dat ik ze verhouwen heb.
11. Zij hadden mij omringd, ja, zij hadden mij omringd; Te weten, met meer macht en geweld dan in het eerste. het is in den Naam des HEEREN, dat ik ze verhouwen heb.
12. Zij hadden mij omringd als bijen; zij Zie de aantekening bij Deut. 1:44, en verg. Jes. 7:18. zijn uitgeblust als een doornenvuur; Hetwelk haast aan brand komt en heet is, ook veel rooks en gekraaks geeft, nochtans terstond vergaat. Zie Pred. 7:6; Nah. 1:10. het is in den Naam des HEEREN, dat ik ze verhouwen heb.
13. Gij hadt mij zeer Hebr. *stotende hadt gij mij gestoten*. De psalmist spreekt hier zijnen vijand aan, die hem zeer wredelijk mishandeld had. Zie Ps. 9:7. hard gestoten, tot vallens toe, maar de HEERE heeft mij geholpen.
14. De HEERE is mijn Sterkte en Psalm, want Hij Dat is, de materie en stof van mijn gezang. Zie Exod. 15:2. is mij tot heil geweest.
15. In de tenten der Dat is, in de huizen. rechtvaardigen is een stem des gejuichs en des heils; Dat is, de

- overwinning, gelijk Ps. 98:1. de rechterhand des Dat is, God de Heere. HEEREN doet krachtige daden.
16. De rechterhand des HEEREN is verhoogd; Dat is, God laat zijne kracht heerlijk en klaarlijk blijken, alzo dat elkeen die moet roemen en prijzen. de rechterhand des HEEREN doet krachtige daden.
17. Ik zal niet sterven, Te weten, door het zwaard of de hand mijner vijanden. maar leven; en ik zal de werken Te weten, hoe wonderbaarlijk Hij mij en andere vrome lieden menigmaal verlost en bescherm heeft. des HEEREN vertellen.
18. De HEERE heeft mij wel hard Hebr. *kastijdende gekastijd*. gekastijd; maar Hij heeft mij ter dood niet overgegeven.
19. Doet mij Ene aanspraak aan de priesters en Levieten. de poorten der Dat is, de poorten des tabernakels en de heilige plaats, die daarom *de poorten der gerechtigheid* genoemd worden, omdat alleen de vromen en reinen daarin behoren te komen, gelijk blijkt in Ps. 118:20. David had geruime tijd in en bij den tabernakel niet mogen verschijnen, vluchtende voor Saul. Nu mocht hij weder daarin komen en in de vergadering der godzaligen verschijnen. gerechtigheid open, ik zal daardoor ingaan, ik zal den HEERE loven.
20. Dit is de poort des HEEREN, Of *deze poort is des Heeren*. Versta, de poort des tabernakels, den Heere geheiligd; een voorbeeld des Heeren *Jezus Christus*, die de poort der gerechtigheid is; en des hemels, in welken Hij is ingegaan. door dewelke de rechtvaardigen zullen ingaan.
21. Ik zal U loven, omdat Gij mij verhoord hebt, en mij tot heil geweest zijt.
22. De steen, *dien* de Versta door dezen *steen* vooreerst David, die een tijdlang van de vorsten in Israël en de voornaamsten des rijks is veracht en verworpen geweest, doch de Heere heeft hem evenwel nog eindelijk tot het koninkrijk veheven, om het te regeren en als de hoeksteen van hetzelfde te zijn; daarna

- moet het van *Christus*, wiens voorbeeld David geweest is, voornamelijk verstaan worden, welken de overpriesters, schriftgeleerden en oversten des volks, die als bouwlieden over de kerk Gods gesteld waren, verworpen, vervolgd en gedood hebben; doch God heeft hem als een hoofd en fundament over zijne kerk verordineerd en gesteld, die het gebouw van het huis samenbindt en bevestigt. bouwlieden verworpen hadden, is tot een hoofd des hoeks geworden.
23. Dit is van den Te weten, dat de verworpen steen is geworden de voorname steen van het huis des Heeren. HEERE geschied, en het is wonderlijk Te weten, dat die verachte en verworpen steen nu zo geacht en verheven is. in onze ogen.
24. Dit is de dag, Te weten, in welken dag David koning is geworden, en *Christus* door de predikatie van het heilige *Evangelie* bekend gemaakt. *dien* de HEERE Dat is, dien de Heere boven andere dagen heeft verheerlijkt. Aldus wordt het woord *maken* voor *verheerlijken* ook genomen. Zie de aantekening bij 1 Sam. 12:6. gemaakt heeft; laat ons op denzelfden ons verheugen, en verblijd zijn.
25. Och HEERE! geef nu heil; De evangelisten houden de Hebr. woorden *Hosia-na*; #Matth.21:9,15, en Mark. 11:9,10. och HEERE! geef nu voorspoed. Te weten, den koning David en den Heere *Christus*, wiens voorbeeld hij is.
26. Gezegend zij hij, Dat is, wij wenschen hem Gods zegen; het is gelofelijk dat de priesters en het volk Gods deze gelukwensing den koning David gedaan hebben, als hij eerst de koninklijke regering heeft aangevangen; daarna heeft het volk dezelfde woorden; *Christus* toegeroepen, als Hij zijne inkomst binnen Jeruzalem gadaan heeft; Matth. 21:9. die daar komt in den Naam des Dat is, met macht en gezag van den Heere; Luk. 19:38. HEEREN! Wij zegenen ulieden Dit schijnen te zijn de woorden der priesters, wiens ambt het was het volk te zegenen in het huis des Heeren; Num. 6:23; Deut. 10:8; 1 Kron. 23:13. Alsof zij zeiden: Wij van het huis des Heeren, dat is wij priesters, die ingesteld

zijn tot opzieners in het huis des Heeren en wien het toekomt het volk des Heeren te zegenen, wij zegenen u, o koning David, en het volk dat bij u is. Zie Ps. 72:15. uit het huis des HEEREN. Dat is, uit den tabernakel ten tijde van David; doch uit den tempel ten tijde van onze Heere *Christus*.

27. De HEERE is God, Die ons licht gegeven heeft. Dat is, geluk, vreugde, troost en blijdschap, in plaats van droefenis en jammer, gelijk Esther 8:16. Bindt Dat is, bereidt u om het feest te houden en den Heere te offeren. het feest *offer* met touwen tot aan Dat is, zovelen dat men ze moest brengen en binden tot aan de hoornen des altaars. Zie de aantekening bij Exod. 27:2 de hoornen van het altaar.
28. Gij zijt mijn God, daarom zal ik U loven; o mijn God! ik zal U verhogen.
29. Loof den HEERE, Zie boven Ps. 118:1. want Hij is goed; want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

Psalmen 119

1. Aleph. Welgelukzalig zijn de oprechten Hebr. *de oprechten van weg*; dat is, wier weg oprecht is, dat is, die een oprecht leven voeren. van wandel, die in de wet des HEEREN gaan.
2. Welgelukzalig zijn zij, die Zijn getuigenissen Door *de getuigenissen des Heeren* moet men hier verstaan zijn wetten, die Hij zijn volk gegeven heeft tot een getuigenis zijner gunst en zijns verbonds, hetwelk Hij met hen opgericht had. onderhouden, *die* Hem van ganser harte zoeken;
3. Ook geen onrecht Dat is, geen verkeerde, onrechtvaardige werken doen. werken, *maar* wandelen in Zijn wegen.
4. HEERE! Gij hebt geboden, dat men Dat een ieder zich bevlijtge zijn leven naar Uw bevelen aan te stellen. Uw bevelen zeer bewaren zal.
5. Och, dat mijn wegen gericht werden, om Uw inzettingen te bewaren!

6. Dan zou ik niet beschaamd Te weten, staande, of verschijnende voor Uw aanschijn, o Heere. worden, wanneer ik merken zou op al Uw geboden.
7. Ik zal U loven in oprechtheid des harten, als ik de rechten Dat is, de rechten, die ons de gerechtigheid, die U behaaglijk is, aanwijzen. Uwer gerechtigheid geleerd zal hebben.
8. Ik zal Uw inzettingen bewaren; verlaat mij niet al te zeer.
9. Beth. Waarmede zal Dat is, bij welk middel. de jongeling Dat is, zijnen weg alsoo aanstellen, dat hij recht en zuiver is. Hij spreekt uitdrukkelijk van een jongeling, *hoewel dit alle mensen aangaat* omdat de jonge lieden meest geneigd zijn zich te laten afleiden van den rechten weg, door de kwade bewegingen des vleses. zijn pad zuiver houden? Als Of, *indien hij zich houdt naar Uw woord*. Hebr. *houdende dat naar Uw woord*. hij *dat* houdt naar Uw woord.
10. Ik zoek U met mijn gehele hart, laat mij van Uw geboden niet afdwalen.
11. Ik heb Uw rede in mijn hart verborgen, opdat ik tegen U niet zondigen zou.
12. HEERE! Gij zijt gezegend Dat is, geprezen.; leer mij Uw inzettingen.
13. Ik heb met mijn lippen verteld al de rechten Uws monds.
14. Ik ben vrolijker in den weg Uwer getuigenissen, dan over allen rijkdom.
15. Ik zal Uw bevelen overdenken, en op Uw paden letten.
16. Ik zal mijzelf vermaken in Uw inzettingen; Uw woord zal ik niet vergeten.
17. Gimel. Doe wel bij Uw knecht, *dat* ik leve en Uw woord beware.
18. Ontdek mijn ogen, dat ik aanschouwe de wonderen van Uw wet.

19. Ik ben Alsof hij zeide: Ik ben als een arme pelgrim en wandelaar, niet wetende noch kennende den weg, dien ik moet ingaan; daarom bid ik U, o Heere, dat Gij mij wilt leren en leiden door Uwe wetten. Zie; Ps. 39:13. een vreemdeling op de aarde, verberg Uw geboden voor mij niet.

20. Mijn ziel is verbroken vanwege het verlangen naar Uw oordelen te aller tijd.

21. Gij scheldt de vervloekte hovaardigen, die van Uw geboden afdwalen Te weten, moedwilligjk..

22. Wentel Hebr. *rol af van op mij*. van mij versmaadheid en verachting, want ik heb Uw getuigenissen onderhouden.

23. Als zelfs de vorsten zittende tegen Zich tezamen beraadslagende hoe zij mij ten verderve brengen mochten. mij gesproken hebben, heeft Uw knecht Uw inzettingen betracht Dat is, overlegd, bedacht, gepractiseerd. Zie boven Ps. 119:15, en Ps. 1:2, en dit is te merken op dit woord van dezen ganse Psalm door..

24. Ook zijn Uw getuigenissen mijn vermaken, en mijn raadslieden.

25. Daleth. Mijn ziel kleeft aan het stof; maak mij Of, *behoud mij in het leven naar Uw woord*; dat is, naar uwe belofte. levend naar Uw woord.

26. Ik heb Ik heb U, o Heere, mijne handelingen en gelegenheden geopenbaard, en mijne zaken U ten enenmaal bevolen, biddende dat Gij die altemaal wilt richten en bestieren naar Uw heiligen en goeden wil, en tot mijne zaligheid. U mijn wegen verteld, en Gij hebt mij verhoord; leer mij Uw inzettingen.

27. Geef mij den weg Uwer bevelen te verstaan, opdat ik Uw wonderen betrachte.

28. Mijn ziel druipt weg van treurigheid; richt mij Of, *bevestig mij*, gelijk Ps. 119:38, en Ps. 119:106. op naar Uw woord.

29. Wend van mij den weg Bij *den weg der valsheid* mag men hier verstaan valse

leringen en inzettingen, die tegen Gods wet en ordinantiën strijden; gelijk straks Ps. 119:30. bij *den weg der waarheid* de rechte leer en geboden, die ons getrouwelijk ter zaligheid leiden, te verstaan zijn. der valsheid, en verleen Dat is, doe mij de genade, dat ik mij steeds aan uwe wet houde. mij genadiglijk Uw wet.

30. Ik heb verkoren den weg Deze weg is de gehoorzaamheid der geboden Gods. Zie de aantekening bij 1 Kon. 8:36. der waarheid, Uw rechten heb ik mij voorgesteld.

31. Ik kleef vast aan Uw getuigenissen; o HEERE! beschaam mij niet.

32. Ik zal den weg Uwer geboden lopen, als Gij Dat is, als Gij mij met wijsheid zult verrijkt en overvloediglijk begaafd hebben, gelijk 1 Kon. 4:29; òf, met troost gesterkt zult hebben, gelijk 2 Cor. 6:11. mijn hart verwijdt zult hebben.

33. He. HEERE! leer mij den weg Uwer inzettingen, en ik zal hem houden ten einde Het Hebr. woord betekent eigenlijk *de hiel*, of *de voetzool*; of - eigenlijk *het einde*; en somtijds *beloning*, of *vergelding*. Zie Ps. 19:12. toe.

34. Geef mij het verstand, en ik zal Uw wet houden; ja, ik zal ze onderhouden met gansen harte.

35. Doe mij treden op het pad Uwer geboden, want daarin heb ik lust.

36. Neig mijn hart tot Uw getuigenissen, en niet tot gierigheid Onder de naam van gierigheid worden verstaan alle andere ondeugden, omdat de gierigheid is de wortel van alle kwaad..

37. Wend Hebr. *doe voorbijgaan*, of *doorgaan*, gelijk Ps. 119:39. mijn ogen af, dat zij geen ijdelheid Als daar zijn wellusten, schoonheid, rijkdom, of eer dezer wereld. Zie Job 15:31. zien; maak mij levend door Uw wegen.

38. Bevestig Uw toezeggingen aan Uw knecht, die Uw vreze toegedaan is.

39. Wend mijn smaadheid af, die ik vreze, want Uw rechten zijn goed Dat is, rechtvaardig en billijk; daarom, wil ik zeggen, zult Gij die niet te schande laten komen, die U dienen, gelijk ik doe..

40. Zie, ik heb Dat is, ik ben begerig en benaastig mij om al Uwe geboden in al mijn handel en wandel te gehoorzamen. een begeerte tot Uw bevelen; maak mij levend door Uw gerechtigheid.

41. Vau. En dat mij Uw goedertierenheden overkomen, o HEERE! Uw heil, naar Uw toezegging;

42. Opdat ik Dat is, opdat ik mijnen tegenpartijders doe blijken dat mijn hoop en vertrouwen op U niet ijdel of vergeefs geweest is, gelijk zij mij verweten hebben. mijn smader wat heb te antwoorden, want ik vertrouw op Uw woord.

43. En ruk het woord Dat is, dat woord, hetwelk de waarheid leert, te weten, de ware leer van God en zijn godsdienst. der waarheid van mijn mond niet al te zeer, want ik hoop op Uw rechten.

44. Zo zal ik Uw wet steeds onderhouden, eeuwiglijk en altoos.

45. En ik zal wandelen in de ruimte Dat is, vrij, buiten dwang of schrik; gelijk Ps. 4:2, Ps. 18:20, Ps. 118:5., omdat ik Uw bevelen gezocht heb.

46. Ook zal ik voor koningen Dat is, in de tegenwoordigheid van koningen. spreken van Uw getuigenissen, en mij niet schamen.

47. En ik zal mij vermaken in Uw geboden, die ik liefheb.

48. En ik zal Of, *ik zal van uwe inzettingen spreken.* mijn handen opheffen Te weten, om naar Uwe geboden te grijpen, uit grote begeerte, die ik tot dezelfde heb. Of, ik zal Of, *ik zal van uwe inzettingen spreken.* mijne handen aan het werk slaan om uwe geboden metterdaad te doen en te gehoorzamen. naar Uw geboden, die ik liefheb, en ik zal Of, *ik zal van uwe inzettingen spreken.* Uw inzettingen betrachten.

49. Zain. Gedenk des woords Dat is, der belofte, die Gij op uwe knecht gedaan hebt., tot Uw knecht *gesproken*, op hetwelk Gij mij hebt doen hopen.

50. Dit is mijn troost in mijn ellende, want Uw toezegging heeft mij levend gemaakt.

51. De hovaardigen hebben mij boven mate zeer bespot; *nochtans* ben ik van Uw wet niet geweken.

52. Ik heb gedacht, o HEERE! aan Uw oordelen van ouds aan, en heb mij getroost.

53. Grote Of *een brandende storm*, of *een stormwind*; dat is, een grote beroerte des harten. beroering heeft mij bevangen vanwege Te weten, als ik denk hoe zwaarlijk zij zondigen en hoe zware straffen zij te verwachten hebben. de goddelozen, die Uw wet verlaten.

54. Uw inzettingen zijn mij gezangen Dat is, de inhoud mijner psalmen en gezangen. geweest, ter plaatse Hebr. *in het huis*, of *ten huize*; te weten ter plaatse, waar ik hier en daar als vreemdeling en balling heb moeten dwalen. mijner vreemdelingschappen.

55. HEERE! des nachts ben ik Uws Naams gedachtig geweest, en heb Uw wet bewaard.

56. Dat is Dat is, dat ik mijne nachtrust zelf gebroken heb om op U te denken, Ps. 119:55; dat is gesproken uit den ijver, dien ik heb tot de onderhouding uwer geboden. Zie Ps. 1:2. mij geschied, omdat ik Uw bevelen bewaard heb.

57. Cheth. De HEERE is mijn deel Dat is, het zal mij zo lief zijn gelijk een mens zijn erfdeel pleegt te zijn. Anders: *Heere, ik heb gezegd mijn deel zal zijn Uwe woorden te bewaren.*, ik heb gezegd, dat ik Uw woorden zal bewaren.

58. Ik heb Uw aanschijn ernstelijk gebeden van ganser harte, wees mij genadig naar Uw toezegging Dat is, belofte..

59. Ik heb mijn wegen bedacht, en heb mijn voeten gekeerd tot Uw getuigenissen.

60. Ik heb gehaast, en niet vertraagd Uw geboden te onderhouden.

61. De goddeloze hopen Zie de aantekening bij 1 Sam. 10:5,10. hebben mij beroofd; *nochtans* heb ik Uw wet niet vergeten.

62. Te middernacht Hij wil zeggen dat hij den tijd, die tot lichamelijke rust verordineerd was en dien anders lieden met slapen door brachten, wakende ter ere Gods besteedde, gelijk Ps. 16:7. sta ik op, om U te loven voor de rechten Uwer gerechtigheid.

63. Ik ben een gezel van allen, die U vrezen, en van hen, die Uw bevelen onderhouden.

64. HEERE! de aarde is vol van Uw goedertierenheid; leer mij Uw inzettingen.

65. Teth. Gij hebt bij Uw knecht goed gedaan, HEERE, naar Uw woord.

66. Leer mij een goeden zin Of, *goed verstand*. Hebr. *goedheid des verstands*, of des zins. en wetenschap, want ik heb aan Uw geboden Dat is, beloften. geloofd.

67. Eer ik verdrukt Of, *vernederd*. werd, dwaalde De boze lusten van mijn vlees volgende. ik, maar nu onderhoud ik Uw woord.

68. Gij zijt goed en goeddoende; leer mij Uw inzettingen.

69. De hovaardigen hebben leugens tegen mij gestoffeerd; *doch* ik bewaar Uw bevelen van ganser harte.

70. Hun hart is vet Te weten, doordien zij naar het vlees zo welvaren en groten voorspoed hebben, welken zij misbruiken, en daardoor heel ongevoelig en dom zijn geworden, geen lust hebbende tot overleggen van de wet Gods; Ps. 17:10 en Ps. 73:7. Job 15:27. Zie Deut. 32:15. als smeer; *maar* ik heb vermaak *in* Uw wet.

71. Het is mij goed, dat ik verdrukt ben geweest, opdat ik Uw inzettingen leerde.

72. De wet Uwsmonds is mij beter, dan duizenden Dat is, veel duizend stukken gouds en zilver; Ps. 68:31 staat *stukken zilvers*. van goud of zilver.

73. Jod. Uw handen Menselijkerwijze van God gesproken. Zie Job 14:15. hebben mij gemaakt, en bereid; maak mij verstandig, opdat ik Uw geboden lere.

74. Die U vrezen, zullen Te weten, als een exempel der genadege hulp en verlossing, die Gij dengenen doet, die op U hopen en Uwe geboden liefhebben. mij aanzien, en zich verblijden, omdat Dat is, omdat ik op het woord Uwer toezegging zolang, doch niet tevergeefs, gewacht heb. ik op Uw woord gehoopt heb.

75. Ik weet, HEERE! dat Uw gerichten de gerechtigheid De zin is: Heere, ofschoon Gij mij met zwaar kruis getuchtigd hebt, zo hebt Gij daarmee niet gehandeld tegen Uwe gerechtigheid en waarheid, maar veel meer hebt Gij daardoor Uwe gunst te mijwaarts bewezen, want zulke kastijdingen hebben mij tot beterschap des levens gediend, en derhalve zijn zij mij goed en bevordelijk geweest; 1 Cor. 10:13. zijn, en dat Gij mij uit getrouwheid verdrukt hebt.

76. Laat toch Uw goedertierenheid zijn om mij te troosten, naar Uw toezegging aan Uw knecht.

77. Laat mij Uw barmhartigheden overkomen, opdat ik leve, want Uw wet is al mijn vermaking.

78. Laat de hovaardigen beschaamd worden, omdat zij mij met leugen nedergestoten hebben; *doch* ik betracht Uw geboden.

79. Laat hen Dat is, dat zij zich bij mij voegen en dat zij het met mij houden, verlatende der bozen gezelschap. tot mij keren, die U vrezen, en die Uw

- getuigenissen kennen Dat is, achten, lief en waard houden..
80. Laat mijn hart oprecht zijn tot Uw inzettingen, opdat ik niet beschaamd worde.
81. Caph. Mijn ziel is bezweken van verlangen naar Uw heil; op Uw woord heb ik gehoopt.
82. Mijn ogen zijn bezweken van verlangen naar Uw toezegging, terwijl ik zeide: Wanneer zult Gij mij vertroosten Te weten, mij gevende hetgeen ik van U bid en verwacht.?
83. Want ik ben De zin is: Vanwege mijn langdurig leed en tegenspoed, ben ik verdroogd en mijn vel is samengekrompen en zwart geworden gelijk leder, dat lang in de rook hangt; Spreuk. 17:22. geworden als een lederen zak in den rook; *doch* Uw inzettingen heb ik niet vergeten.
84. Hoe vele zullen de dagen Te weten, de dagen mijner ellende. Uws knechts zijn? Wanneer zult Gij recht Dat is, mijne vijanden en vervolgers straffen. doen over mijn vervolgers?
85. De hovaardigen hebben Te weten, opdat ik in dezelfde zou vallen en vergaan. Alsof hij zeide: zij staan listiglijk naar mijn leven. Zie Ps. 35:7. mij putten gegraven, hetwelk Anders: *die niet doen naar Uwe wet.* niet is naar Uw wet.
86. Al Uw geboden zijn waarheid; zij vervolgen mij met leugen, help mij.
87. Zij hebben mij bijna vernietigd op de aarde Maar niet in den hemel. Zie Matth. 10:28. Luk. 10:20., maar ik heb Uw bevelen niet verlaten.
88. Maak mij levend naar Uw goedertierenheid, dan zal ik de getuigenis Dat is, de geboden, die Gij met Uwen mond uitgesproken en ons bevolen hebt. Uws monds onderhouden.
89. Lamed. O HEERE! Uw woord bestaat in der eeuwigheid in de hemelen.
90. Uw goedertierenheid is van geslacht tot geslacht; Gij hebt de aarde vastgemaakt, en zij blijft staan;
91. Naar Dat is, gelijk U dat eens heeft beliefd te ordineren en te wijzen, gelijk Ps. 33:9. Uw verordeningen blijven zij *nog* heden Te weten, hemel en aarde. staan, want zij allen zijn Uw knechten.
92. Indien Uw wet niet ware geweest al mijn vermaking, ik ware in mijn druk al lang Hebr. *toen*, of *alsdan*. vergaan.
93. Ik zal Uw bevelen in der eeuwigheid niet vergeten, want door dezelve hebt Gij mij levend gemaakt.
94. Ik ben Uw, behoud mij, want ik heb Uw bevelen gezocht.
95. De goddelozen hebben op mij gewacht, om mij te doen vergaan; ik neem acht op Uw getuigenissen.
96. In alle Dat is, alle geschapen dingen, hoe volmaakt ze ook wezen mogen, hebben hun einde of bepaling. volmaaktheid heb ik een einde gezien; *maar* Uw gebod Dat is, aangaande de wijsheid, die Gij ons openbaart in Uw Woord en geboden, die heeft einde noch bepaling. is zeer wijd.
97. Mem. Hoe lief heb ik Uw wet! Zij is mijn betrachtting den gansen dag.
98. Zij maakt mij door Uw geboden wijzer, dan mijn vijanden zijn, want zij is Te weten, Uwe wet. Anders: *Gij* te weten, o God. in eeuwigheid bij mij.
99. Ik ben verstandiger Of, *kloeker*, *voorzichtiger*, *vernuftiger*. dan al mijn leraars, omdat Uw getuigenissen mijn betrachtting Zie Ps. 119:97. zijn.
100. Ik ben voorzichtiger dan de ouden, omdat ik Uw bevelen bewaard heb.
101. Ik heb mijn voeten geweerd Of, *afgehouden*. van alle kwade paden Hebr. *pad.*, opdat ik Uw woord zou onderhouden.

102. Ik ben niet geweken van Uw rechten, want Gij hebt mij geleerd.

103. Hoe zoet zijn Uw redenen *Hebr. rede; dat is, elkeen van Uwe redenen. mijn gehemelte geweest, meer dan honig mijn mond!*

104. Uit Uw bevelen krijg ik verstand, daarom haat ik alle leugen *Hebr. allen pad des leugens, of der valsheid.* paden.

105. Nun. Uw woord is een lamp *of, lantaarn, kaarsen, Spreuk. 6:23.* voor mijn voet *Dat is, voeten.,* en een licht voor mijn pad.

106. Ik heb gezworen, en zal het bevestigen, dat ik onderhouden zal de rechten *Dat is, Uw rechtvaardige rechten. Uwer gerechtigheid.*

107. Ik ben gans zeer verdrukt, HEERE! maak mij levend naar Uw woord.

108. Laat U toch, o HEERE! welgevallen de vrijwillige offeranden mijns monds, en leer mij Uw rechten. *Dat is, mijn gebed en dankzegging; gelijk Lev. 22:18; Num. 29:39; 2 Kron. 31:14; Ps. 54:8; Amos 4:5.*

109. Mijn ziel is geduriglijk in mijn hand; nochtans vergeet ik Uw wet niet.

110. De goddelozen hebben mij een strik gelegd *Hebr. gegeven.;* nochtans ben ik niet afgedwaald van Uw bevelen.

111. Ik heb Uw getuigenissen genomen tot een *Dat is, voor mijn beste en bestendigste goed.* eeuwige erve, want zij zijn mijns harten vrolijkheid.

112. Ik heb mijn hart geneigd, om Uw inzettingen eeuwiglijk te doen, ten einde *Zie de aantekening bij Ps. 119:33.* toe.

113. Samech. Ik haat de kwade *Of, de dubbelhartige gepeinzen, of de ijdele gedachten, of de door elkander lopende gedachten;* dat is, de manier van doen dergenen, die met alle winden waaien en die twee pezen op hun boog zoeken te hebben.

Het Hebr. woord betekent eigenlijk, ranken of takken, die met menigte in een boom door elkander lopen. Zie aantekening bij 1 Kon. 18:21. ranken, maar heb Uw wet lief.

114. Gij zijt *Dat is, Gij o Heere, zijt het, onder wiens vleugelen ik schuil ten tijde van gevaar en vervolging. mijn Schuilplaats en mijn Schild; op Uw Woord heb ik gehoopt.*

115. Wijkt van mij, gij boosdoeners! dat ik de geboden mijns Gods moge bewaren.

116. Ondersteun mij naar Uw toezegging, opdat ik leve; en laat mij niet beschaamd worden over mijn hope.

117. Ondersteun mij, zo zal ik behouden zijn; dan zal ik mij steeds in Uw inzettingen vermaken *Of, dan zal ik steeds uwe inzettingen aanschouwen..*

118. Gij vertreedt al degenen, die van Uw inzettingen afdwalen, want hun bedrog is leugen *Dat is, bedriegelijk. Want zij verkrijgen niet door hun bedrog hetgeen zij hoopten..*

119. Gij doet *Gij doet weg. Hebr. Gij doet ophouden, of rusten.* alle goddelozen der aarde weg *als* schuim *Te weten, dat men wegwerpt als nergens toe deugende. Het is een manier van spreken, genomen bij gelijkenis van degenen, die metalen raffineren of zuiveren. Zie Jes. 1:25; Ezech. 22:18,19,20,21,22; Mal. 3:3; Spreuk. 25:4,5. Anders: het schuim, namelijk al de goddelozen der aarde hebt Gij teniet gemaakt.,* daarom heb ik Uw getuigenissen lief.

120. *Het haar* mijns vleses is te berge gerezen van verschrikking *Hebr. van uwe verschrikking;* te weten, als ik gedenk de grote gestrengheid, die Gij over de goddelozen oefent. voor U, en ik heb gevreesd voor Uw oordelen.

121. Ain. Ik heb recht en gerechtigheid gedaan; geef mij niet over aan mijn onderdrukkers.

122. Wees borg *Te weten, dat hem geen kwaad wedervaren zal, en handhaaf en*

bescherm hem tegen al zijne vijanden. Of, *wees uwen knecht zoet, of lieflijk.* voor Uw knecht ten goede; laat de hovaardigen mij niet onderdrukken.

123. Mijn ogen zijn bezweken van verlangen naar Uw heil, en naar de Of, *naar uw rechtvaardige toezegging;* te weten, die Gij rechtvaardiglijk en trouwelijk wilt houden. toezegging Uwer rechtvaardigheid.

124. Doe bij Uw knecht naar Uw goedertierenheid, en leer mij Uw inzettingen.

125. Ik ben Uw knecht, maak mij verstandig, en ik zal Uw getuigenissen kennen.

126. Het is tijd voor den Of, *dat de Heere werke;* dat is, dat Hij zijne macht betone en doe blijken, of dat Hij doe hetgeen Hij mij belooft heeft. HEERE, dat Hij werke, *want* zij hebben Te weten, mijn stoute wederpartijders, van welke Ps. 119:121, Ps. 119:122 gesproken is. Uw wet verbroken Dat is, zij werpen ze en houden ze van gene waarde..

127. Daarom heb ik Alsof hij zeide: ik laat niet uwe geboden lief te hebben, al worden zij van de bozen vernietigd; maar ik heb ze des te liever en waarder. Uw geboden lief, meer dan goud, ja, meer dan het fijnste goud.

128. Daarom heb ik alle Uw bevelen, van alles, voor recht gehouden; *maar* alle valse Of, *allen weg der leugen.* pad heb ik gehaat.

129. Pe. Uw getuigenissen zijn wonderbaar Hebr. *zijne wonderen.*, daarom bewaart ze mijn ziel.

130. De opening Of, *ingang;* dat is, wanneer men maar de eerste beginselen van uwe wet gesmaakt heeft, zo haast als men ze komt te lezen of te onderzoeken, zo krijgt men terstond grote kennis door de kracht en werking van den Heiligen Geest. Uwer woorden geeft licht, de slechten verstandig makende.

131. Ik heb De zin is: Ik heb uwe leer met zulke begeerte aangenomen als den besten drank, dien men mij zou mogen geven om mij te laven in een zeer groten dorst. Of, het is ene gelijkenis, genomen van een mens, die zich zeer haast om ergens, waar hij zeer groot verlangen naar heeft, te komen en zijnen mond opendoet om in het lopen zijnen adem beter te halen. mijn mond wijd opengedaan, en gehijgd, want ik heb verlangd Of, *gehaakt.* Of, *ik heb gesnakt naar.* Zie Ps. 56:2. naar Uw geboden.

132. Zie mij aan, wees mij genadig, naar het recht Of, *naar het gebruik.* Dat is, gelijk Gij gewoon zijt te doen. Of, gelijk het recht en betamelijk is. Zie aantekening bij Gen. 40:13. aan degenen, die Uw Naam beminnen.

133. Maak mijn voetstappen vast in Uw Woord, en laat geen ongerechtigheid over mij heersen.

134. Verlos mij van des mensen overlast Of, *onderdrukking.*, en ik zal Uw bevelen onderhouden.

135. Doe Uw aangezicht lichten over Uw knecht, en leer mij Uw inzettingen.

136. Waterbeken Dat is, overvloedige tranen. vlieten af uit mijn ogen, omdat zij Uw wet niet onderhouden.

137. Tsade. HEERE! Gij zijt rechtvaardig, en elkeen Uwer oordelen is recht.

138. Gij hebt de gerechtigheid Uwer getuigenissen, en de waarheid hogelijk Hebr. *zeer.* geboden.

139. Mijn ijver heeft mij Of, *heeft mij onderdrukt.* Zie Ps. 69:10. doen vergaan, omdat mijn wederpartijders Uw woorden vergeten hebben.

140. Uw woord is zeer Te weten, gelijk het goud en zilver door het vuur gezuiverd en gelouterd wordt. gelouterd, en Uw knecht heeft het lief.

141. Ik ben klein en veracht, *doch* Uw bevelen vergeet ik niet.

142. Uw gerechtigheid is gerechtigheid in eeuwigheid, en Uw wet is de waarheid.

143. Benauwdheid en angst hebben mij *Hebr. hebben mij gevonden; gelijk Ps. 116:3. getroffen, doch* Uw geboden zijn mijn vermakingen.

144. De gerechtigheid Uwer getuigenissen is in der eeuwigheid; doe ze mij verstaan, zo zal ik leven.

145. Koph. Ik heb van ganser harte geroepen: verhoor mij, o HEERE! ik zal Uw inzettingen bewaren.

146. Ik heb U aangeroepen, verlos mij, en ik zal Uw getuigenissen onderhouden.

147. Ik ben *Hebr. Ik heb de schemering te weten de schemering des dageraads voorgekomen.* Zie aantekening bij 2 Kon. 7:5. de *morgen* schemering voorgekomen, en heb geschrei gemaakt; op Uw woord heb ik gehoopt.

148. Mijn ogen *Dat is, ik ben eer wakker geweest dan de verscheidene nachtwaken, of de morgenwaken aankomen. Verg. Ps. 63:7.* komen de *nacht* waken voor, om Uw rede te betrachten.

149. Hoor mijn stem naar Uw goedertierenheid, o HEERE! maak mij levend naar Uw recht *Hetwelk vereist dat Gij een onschuldige voorstaat tegen zijn boze verdrukkers. Anders, naar uwe wijze; also onder Ps. 119:156..*

150. Die kwade *Dat is, die de lastering met vlijt zoeken en najagen.* praktijken najagen, genaken *Dat is, zij zijn mij op de hielen, zo men gemeenlijk zegt, te weten om mij te beschadigen. mij, zij wijken verre van Uw wet.*

151. *Maar* Gij, HEERE! zijt nabij *Te weten, met uwe hulp, allen die op U vertrouwen., en al Uw geboden zijn waarheid.*

152. Van ouds heb ik geweten van Uw getuigenissen, dat Gij ze *Dat is, dat zij*

zo vast en bestendig zijn, dat niemand ze zal omstoten of teniet kunnen doen. Christus zegt: Hemel en aarde zullen vergaan, maar mijne woorden zullen blijven staan. in eeuwigheid gegrond hebt.

153. Resch. Zie mijn ellende aan, en help mij uit, want Uw wet heb ik niet vergeten.

154. Twist *Zie Ps. 35, en de aantekening bij Ps. 119:1.* mijn twistzaak, en verlos mij, maak mij levend, naar Uw toezegging.

155. Het heil is verre *Of, zij.* van de goddelozen, want zij zoeken Uw inzettingen niet.

156. HEERE! Uw barmhartigheden zijn vele *Of, groot.;* maak mij levend naar Uw rechten.

157. Mijn vervolgers en mijn wederpartijders zijn vele, *maar* van Uw getuigenissen wijk ik niet.

158. Ik heb gezien degenen *Dat is, die van U zijn afgefallen, en bij wie trouw noch geloof te vinden is., die trouwelooslijk handelen, en het verdroot mij, dat zij Uw woord niet onderhielden.*

159. Zie aan, dat ik Uw bevelen lief heb, o HEERE! maak mij levend naar Uw goedertierenheid.

160. Het begin *Dat is, het is uit de waarheid voortgekomen en zal voorts in eeuwigheid de waarheid blijven. Hebr. het hoofd, of, hoofdstuk.* Uws woords is waarheid, en in der eeuwigheid is al het recht Uwer gerechtigheid.

161. Schin. De vorsten hebben mij vervolgd zonder oorzaak; maar mijn hart *De zin is: Ik heb de mensen niet gevreesd, maar heb alleen gevreesd iets te doen tegen uw woord. Zie Matth. 10:28.* heeft gevreesd voor Uw woord.

162. Ik ben vrolijk over Uw toezegging, als een, die een groten buit vindt.

163. Ik haat de valsheid, en heb er een gruwel van; *maar* Uw wet heb ik lief.

164. Ik loof U zeven maal des daags, over de rechten Uwer gerechtigheid.

165. Die Uw wet beminnen, hebben groten vrede, en zij hebben Zie 1 Joh. 2:10. geen aanstoot.

166. O HEERE! ik hoop op Uw heil, en doe Uw geboden.

167. Mijn ziel onderhoudt Uw getuigenissen, en ik heb ze zeer lief.

168. Ik onderhoud Uw bevelen en Uw getuigenissen, want al mijn wegen zijn voor U.

169. Thau. O HEERE! laat mijn geschrei voor Uw aanschijn genaken, maak mij verstandig naar Uw woord.

170. Laat mijn smeken voor Uw aanschijn komen, red mij Te weten, uit mijn lijden en verdriet. naar Uw toezegging.

171. Mijn lippen zullen Uw lof overvloediglijk Of, *uithobbelen, uitgieten*; dat is, overvloediglijk uitspreken, gelijk ene fontein water uitgeeft. Zie Ps. 19:3. uitstorten, als Gij mij Uw inzettingen zult geleerd hebben.

172. Mijn tong zal spraak houden van Uw rede, want al Uw geboden zijn rechtvaardigheid.

173. Laat Uw hand mij te hulp Of, *komen om mij te helpen*. komen, want ik heb Uw bevelen verkoren.

174. O HEERE! ik verlang naar Uw heil, en Uw wet is al mijn vermaking.

175. Laat mijn ziel leven, en zij zal U loven, en laat Uw rechten mij helpen.

176. Ik heb gedwaald Alsof hij zeide: Ik heb een tijdlang niet geweten waarheen ik mij zou keren of wenden, te weten, toen mij mijne vijanden, en inzonderheid Saul met de zijnen, zo zwaarlijk vervolgden. als een Of, *als een schaap, dat verloren gaat*. Hebr. *een schaap der verderving*. Zie Deut. 26:5. verloren schaap; zoek Te weten, gelijk een herder het dwalende schaap zoekt; breng mij in den rechten schaapsstal en geef mij rust, opdat ik

U in vrede en in stilheid dienen moge. Uw knecht, want Uw geboden heb ik niet vergeten.

Psalmen 120

1. Een lied op Hammaaloth. Ik heb tot den HEERE geroepen in mijn benauwdheid, en Hij heeft mij verhoord. Dat is, Hij heeft mij verlost.
2. O HEERE! red mijn ziel van de valse lippen, van de bedriegelijke tong.
3. Wat zal U Hij keert zich tot de leugensprekers, en hij spreekt elk hunner hoofd voor hoofd aan, hun verwijtende hunne boosheid. Anders: *wat zal Hij u geven, o bedriegelijke tong?* Hij te weten, God. de bedriegelijke tong geven, of wat zal zij U toevoegen?
4. Scherpe pijlen Dat is, pijlen die van een sterk man geschoten worden. Der kwade tongen kwade en lasterlijke woorden worden ook *pijlen* genoemd, Ps. 64:4, en Spreuk. 25:18. eens machtigen, mitsgaders gloeiende Die namelijk haast aan brand komen, zeer hittigen brand geven en de hitte lang behouden. jeneverkolen. Zie 1 Kon. 19:4.
5. O, wee mij, dat ik een vreemdeling ben in Mesech, Dat is, onder een onheilig en goddeloos volk, gelijk de nakomelingen van Mesech en Kedar waren. Zie Gen. 10:2, en Gen. 25:13. dat ik in de tenten Kedars wone.
6. Mijn ziel heeft lang gewoond bij degenen, Met deze woorden geeft die van Mesech en Kedar verstaat. die den vrede haten.
7. Ik ben vreedzaam; Hebr. *Ik ben vrede*. Zie de gelijke manier van spreken Ps. 109:4, en zie de aantekening aldaar, alsook op 2 Sam. 17:3. maar als ik spreek, Dat is, als ik spreek of vermaan van vrede, zo vallen zij straks aan het oorlogen. Of, zij mogen mij niet horen spreken. zijn zij aan den oorlog.

Psalmen 121

1. Een lied Hammaaloth. Ik hef mijn ogen op naar de bergen, Te weten, van het beloofde land, hetwelk een pand was van Gods gunst tot zijn volk; en versta hier inzonderheid het gebergte Zions en *Moria*, waar God op een bijzondere manier zijne tegenwoordigheid toonde. Zie Ps. 87:1. van waar mijn hulp komen zal.
2. Mijn hulp is van den HEERE, Die hemel en aarde gemaakt heeft.
3. Hij zal uw voet Hier spreekt de profeet zichzelf aan, gelijk Ps. 103: en Ps. 104. Of hij spreekt zijne onderzaten aan, hen verzekerende van de goedertierenheid Gods. niet laten wankelen; uw Bewaarder zal niet sluimeren.
4. Ziet, de Bewaarder Israels zal niet sluimeren, noch slapen.
5. De HEERE is uw Bewaarder, de HEERE is uw Schaduw, aan uw rechterhand.
6. De zon zal u des De zin is: Hij zal u als met een wolk bedekken, gelijk Hij eertijds uwe voorouders gedaan heeft toen zij Egypte kwamen; Exod. 13:21; Ps. 78:14; Jes. 49:10; Openb. 7:15,16. daags niet steken, noch Te weten, met hare stralen. Hebr. *slaan*. Zie Gen. 8:21. de maan des nachts.
7. De HEERE zal Sommigen nemen deze twee laatste verzen als een wens, aldus: *de Heere beware u*, enz. u bewaren van alle kwaad; uw ziel zal Hij bewaren.
8. De HEERE zal uw uitgang en uw ingang bewaren, van nu aan tot in der eeuwigheid.

Psalmen 122

1. Een lied Hammaaloth, van David. Ik verblijd mij in degenen, die tot mij zeggen: Wij zullen in het huis Dat is, tot de plaats in de stad van David, waar de ark was; 1 Kron. 16:1. des HEEREN gaan.
2. Onze voeten zijn staande in Dat is, mogen staan; wij behoeven nu voortaan niet te reizen van de ene plaats tot de andere,

geijk geschied is ten tijde toen de ark des verbonds geen zekere plaats had, wij zullen haar nu steeds te Jeruzalem bij ons hebben. uw poorten, o Jeruzalem!

3. Jeruzalem is gebouwd, als een stad, Dat is, als ene stad, die wel geordend en volmaakt is, hetzij men aanzie de gebouwen, 2 Sam. 5:9, en 1 Kron. 11:8; hetzij men de politie of religie aanzie; Ef. 2:21,22. die wel samengevoegd is;
4. Waarheen de stammen Te weten, de twaalf stammen der Israëlieten, wiens God de Heere is. opgaan, de stammen Te weten, de twaalf stammen der Israëlieten, wiens God de Heere is. des HEEREN, tot de getuigenis Te weten, tot de ark des verbonds, in welke de getuigenis, dat is, de tafelen der wet lag; Exod. 25:21,22. Israels, om den Naam des HEEREN te danken.
5. Want daar zijn Te weten, te Jeruzalem. de stoelen des Dat is, de opperste zitplaats van de rechtoefening in het ganse Joodse land. Want Jeruzalem was de hoofdstad van het ganse land, waar de koning en zijne raden hunne zit plaats hadden; 2 Kron. 19:8. Anders: *daar zaten zij op de stoelen*. gericht gezet, de stoelen van het huis van David.
6. Bidt om den vrede Of, *wenst Jeruzalem vrede*, dat is, welstand; gelijk Luk. 19:42. van Jeruzalem; wel moeten zij varen, die u beminnen. Te weten, o Jeruzalem.
7. Vrede zij in uw vesting, Of, *voorburch, dwinger, forteres, wallen*. welvaren in uw paleizen.
8. Om mijner broederen en mijner Onder den naam van *broeders* verstaat de psalmist hier het ganse volk Israël; want zij hadden allen één God en Vader in den hemel; en naar het vlees waren zij allen afkomstig van den oudvader Jakob. vrienden wil, zal ik nu spreken, vrede zij in u!
9. Om des huizes des HEEREN Dat is, van den tabernakel, 1 Kron. 16:1, en daarna van den tempel, die na Davids dood door Salomo

gebouwd is., onzes Gods wil, zal ik het goede voor u zoeken.

Psalmen 123

1. Een lied op Hammaaloth. Ik hef mijn ogen Deze woorden worden hier en elders gesteld, meer om onze harten tot het bedenken der hemelse heerlijkheid Gods te verwekken, dan om aan te wijzen dat God alleen in den hemel is of woont; de hemelen der hemelen kunnen de majesteit Gods niet begrijpen. op tot U, Die in de hemelen zit.
2. Zie, gelijk de ogen der knechten zijn op de hand Te weten, als men hun ongelijk doet of zoekt hen te onderdrukken. hunner heren; gelijk de ogen der dienstmaagd zijn op de hand Te weten, als men hun ongelijk doet of zoekt hen te onderdrukken. harer vrouw; also zijn onze ogen op den HEERE, onze God, totdat Hij ons Een exempel, ons vermanende tot een gedurig gebed, totdat wij verhoord worden. Zie Luk. 18:1,2,3,4,5,6,7; en Ps. 55:18. genadig zij.
3. Zijt ons genadig, o HEERE! zijt ons genadig, want wij zijn der De zin is, wij worden van de stoute wereldskinderen zo veracht, dat wij zeer verdrietig daarover worden en schier niet meer lijden kunnen. Zie de aantekening bij Job 7:4, en Ps. 88:4. verachting veel te zat.
4. Onze ziel is veel te zat des spots der weelderigen, Hebr. *der rustigen*, of *der gerusten*; dat is, dergenen, die in rust en weelde in deze wereld zitten en van geen lijden of verdriet weten, en overzulks moedig en moedwillig zijn. der verachting der hovaardigen.

Psalmen 124

1. Een lied Hammaaloth, van David. Ten ware de HEERE, Die bij ons geweest is, zegge nu Israel,
2. Ten ware de HEERE, Die bij ons geweest is, als de mensen tegen ons opstonden;

3. Toen zouden zij ons levend verslonden hebben, als hun toorn tegen ons ontstak.
4. Toen zouden ons de wateren overlopen Zie de aantekening bij 2 Sam. 22:17. hebben; een stroom zou over onze ziel Dat is, over onze personen. gegaan zijn.
5. Toen zouden de stoute wateren Dat is, grote, machtige, onstuimige, gelijk Job 38:11. over onze ziel gegaan zijn.
6. De HEERE zij geloofd, Die ons in hun tanden niet heeft overgegeven tot een roof.
7. Onze ziel is ontkomen, als een vogel uit den strik der vogelvangers; de strik is gebroken, Dat is, God heeft hun listige aanslagen, door welke zij ons meenden te vangen, te schande gemaakt. en wij zijn ontkomen.
8. Onze hulp is Of, *zij*. in den Naam des Dat is, in, of op de Heere. HEEREN, Die hemel en aarde gemaakt heeft.

Psalmen 125

1. Een lied Hammaaloth. Die op den HEERE vertrouwen, zijn als de berg Sion, *die* niet wankelt, *maar* blijft in eeuwigheid. Dat is, zolang de wereld staat; Matth. 7:24, en Matth. 16:18.
2. Rondom Jeruzalem zijn bergen; also is de HEERE rondom Zijn volk, van nu aan tot in der eeuwigheid.
3. Want de scepter der Of, *roede*, *staf*; dat is, de vervolgingen en slagen, het geweld en de heerschappij der boze en goddeloze mensen, die zich tot boosheid ten enenmale overgeven en de vromen niet vermogen, zullen niet altoos blijven over de vromen en de godzaligen. God bezoekt wel de zijnen tot zijne eer en tot hun best, maar Hij verlaat hen niet altoos. goddeloosheid zal niet rusten op het lot der Of, *over het lot der rechtvaardigen*. Dat is, over het land en de lieden dergenen, die God eren en vrezen, gelijk Joz. 18:11; en 1 Petr. 5:3. rechtvaardigen; opdat de

rechtvaardigen hun handen niet uitstrekken tot onrecht.

4. HEERE! doe den goeden wel, en dengenen, die oprecht zijn in hun harten.

5. Maar die zich neigen Dat is, die niet rechtuit zijn, maar dubbel, geveinsd en verkeerd. *tot* hun kromme wegen, die zal de HEERE weg doen gaan met de werkers Dat is, Hij zal hen doden, of straffen. *der ongerechtigheid.* Vrede zal Dat is, Hij zal hen in enen graad stellen en evenzo straffen als degenen, die openbaar alle boosheid bedrijven. *over Israel zijn!*

Psalmen 126

1. Een lied Hammaaloth. Als de HEERE de gevangenen Sions wederbracht, Te weten, uit de Babylonische gevangenschap, enz. waren wij gelijk De zin is: Wij Joden, wederkerende uit de Babylonische gevangenschap, wisten en gevoelden wel dat het waar was, nochthans twijfelden wij of het inderdaad waar was, of dat het een droom was. Zie Jes. 29:7,8; Hand. 12:9. degenen, die dromen.

2. Toen werd onze mond vervuld met lachen, en onze tong met gejuich; Of, *met vrolijk gezang.* Alzo ook onder Ps. 126:5. toen zeide men onder de heidenen: De HEERE heeft grote dingen aan Of, *met.* Alzo ook Ps. 126:3. dezen gedaan Of, *met.* Alzo ook Ps. 126:3..

3. De HEERE heeft grote dingen bij ons gedaan; *dies* zijn wij verblijd.

4. O HEERE! wend onze gevangenis, Hebr. *breng onze gevangenis weder.* gelijk waterstromen De zin is: volvoer het aangevangen werk der verlossing, mits ook wederbrengende onze medebroeders, die nog in Babylonië zijn. *in het zuiden.* Dat is, in het hoge, droge land. Zie Richt. 1:15.

5. Die met tranen zaaien, Dit zijn de woorden der Joden, die kort uit Babylonische gevangenschap gekomen waren. Alsof zij zeiden: Wij, die ten tijde de Babylonische gevangenschap met tranen gezaaid hebben,

zullen hierna met vreugde maaïen, verheugd zijnde vanwege onze verlossing uit Babel. zullen met gejuich maaïen.

6. Die het zaad draagt, Anders: *het kostelijke zaad;* dat is, dat hun duur ingekocht staat. dat men zaaien zal, Of, *dat hij zaaien zal.* Hebr. *de trekking des zaads,* of *het zaad der trekking;* te weten, dat uit den zaadzak getrokken wordt. gaat al gaande en Deze manier van spreken betekent een gedurig en naarstig gaan. De zin is: Het gaat ons als de arme landlieden, die een weinig duurgekocht zaad hebbende, hetwelk zij wel tot hunne noodduft behoeven zouden; hetzelfde, genoeg tegen hun hart, in den akker strooien; maar als de oogsttijd komt, zo zijn zij heel blijde, omdat zij Gods rijke zegening zien. *wenende;* *maar* voorzeker zal hij met gejuich wederkomen, dragende zijn schoven.

Psalmen 127

1. Een lied Hammaaloth, van Salomo. Zo de HEERE Dat is, gedicht van Salomo. Anders: *voor Salomo;* dat is, gedicht van David tot onderwijzing van zijn zoon Salomo. Alzo ook Ps. 72:1. het huis niet bouwt, tevergeefs arbeiden deszelfs bouwlieden daaraan; zo de HEERE de stad niet bewaart, Versta hier, door het bouwen en bewaren van het huis en der stad, niet alleen het stoffelijke gebouw, maar ook den staat en het gouvernement zo in het bijzonder als in het algemeen over koninkrijken, landen en steden, kerken en gemeenten. tevergeefs waakt de wachter.

2. Het is tevergeefs Te weten, hetzij dat gij den zegen des Heeren hebt., dat gijlieden vroeg opstaat, laat Te weten, om te arbeiden. opblijft, Hebr. *zit;* te weten om met arbeiden den kost te winnen. eet brood der smarten; Dat is, zuur brood, brood met veel zorg en moeite verkregen. Zie de aantekening 1 Kon. 22:27. Anders, *brood der bekommeringen.* het is alzo, dat Hij het Te weten, God. Zijn beminden *als in*

den Anders: *geeft Hij zijnen beminden den slaap*. Alsof hij zeide: Al het woelen en zorgen zal den mens niet helpen zo hem de HEERE niet zegent; maar dien Hij bemint en zegent, die zal genoeg hebben en met gerustheid gaan slapen, zichzelf en de zijnen, na gedanen arbeid, God den Heere bevelende. slaap geeft.

3. Ziet, de kinderen zijn een erfdeel des HEEREN; Dat is, een zegen van den Heere gegeven, gelijk Job 20:29; Ps. 61:6; Jes. 54:17. des buiks vrucht Dat is, de kinderen. is een beloning.

4. Gelijk de pijlen De zin is: Gelijk een sterk man zijne pijlen op den vijand schietende, dezen kwetst en ombrengt; also zijn de kinderen, die wel opgevoed zijn hunne ouders een hulp en bijstand tegen de vijanden. zijn in de hand eens helds, zodanig zijn de zonen der jeugd. Te weten, die geteeld zijn wanneer de ouders in het beste van hun leven zijn. Want zulke kinderen zijn gemeenlijk van kloeker natuur dan anderen en zij komen de ouders spoedig in de hand. Aldus worden *zonen des ouderdoms* genoemd de kinderen, die in den ouderdom hunner ouders geboren worden; Gen. 37:3.

5. Welgelukzalig is de man, die zijn pijlkoker met dezelve gevuld heeft; zij zullen niet beschaamd Dat is, zij zullen uit vrees voor hunne wederpartijders hun rechtvaardige zaak niet behoeven onbeantwoord te laten, als zij voor den rechter verschijnen. worden, als zij met de vijanden spreken zullen in Dat is, te pleiten hebben voor het gericht, hetwelk in de stadspoorten pleegt te geschieden. Zie de aantekening bij Gen. 34:20. de poort.

Psalmen 128

1. Een lied Hammaaloth. Welgelukzalig is een iegelijk, die den HEERE vreest, die in Zijn wegen wandelt. Dat is, in zijne wetten en geboden. Zie de aantekening bij 1 Kon. 11:33.

2. Want gij Of, *zekerlijk gij zult, of als gij zult eten*. zult eten den arbeid Dat is, de spijs, die gij uwer handen arbeid zult

verworven hebben, achterevolgens hetgeen God tot onzer aller vader gesproken heeft; Gen. 3:19. uwer handen; welgelukzalig zult gij zijn, Anders: *zijt gij, en het zal u welgaan*. en het zal u welgaan.

3. Uw huisvrouw zal wezen als een vruchtbare Deze gelijkenis wordt ook gebruikt Gen. 49:22, en Ezech. 19:10. wijnstok aan de zijden van uw huis; uw kinderen als olijfplanten Die altijd groen zijn. rondom uw tafel.

4. Ziet, also zal zekerlijk die man gezegend worden, die den HEERE vreest.

5. De HEERE Of, *de Heere zegene u uit Zion, dat gij moogt aanschouwen* enz. zal u zegenen uit Sion, Te Zion was de ark des verbonds, van welke zich God de Heere openbaarde, en waar het volk Gods verscheen om zijn gebed te doen. en gij zult het goede van Dat is, gij zult zien den gelukkigen en vreedzamen staat van de kerk Gods, die te dezer tijd voornamelijk te Jeruzalem was, waar de godsdienst en de offeranden voornamelijk geoefend werden. Zie wijders de aantekening Job 7:7. Hebr. *ziet het goede*, enz. Also in Ps. 128:6. Verg. Ps. 37:3. Jeruzalem aanschouwen al de dagen uws levens;

6. En gij zult Zie de vervulling van deze en andere dergelijke beloften Gods, Job 42:16. uw kindskinderen zien. Vrede Dat is, gelukzaligheid, welvaart. over Israel! Dat is, over de kerk van God, die te dien tijde bestond uit de kinderen Israël.

Psalmen 129

1. Een lied Hammaaloth. Zij hebben mij Te weten, mijne vijanden. dikwijls benauwd van mijn jeugd Dat is, van dien tijd af, toen ik in Egypte van een kleinen hoop volk tot een menigte gewassen ben; of van dien tijd af, toen God met Abraham onzer aller vader een verbond gemaakt heeft. Men kan het ook van Jakob verstaan, die van Ezau is vervolgd geweest van zijne jeugd af. af, zegge nu Israel;

2. Zij hebben mij dikwijls van mijn jeugd af benauwd; evenwel hebben zij mij niet overmocht.
3. Ploegers Versta hier door *de ploegers* de zaaiers der ongerechtigheid; gelijk Job 4:8. hebben op mijn De zin is: Gelijk een land met den ploeg wordt doorsneden, also hebben de boze mensen mij gepijnigd en gemarteld. Verg. Jes. 51:23. rug geploegd; zij hebben hun voren lang getogen. Of, *voor*; in het Hebr. is het een en ander; versta door *de voren* der goddelozen hunne lasteringen en wrevelmoedigheid, die lang geduurd heeft.
4. De HEERE, Die rechtvaardig is, heeft de touwen Versta door de touwen der bozen hunne raadslagen en aanslagen, samenspannende om de ploeg der ongerechtigheid te trekken. Zie Jes. 8:18; dat is, de Heere heeft ons uit hunne macht verlost en het juk der dienstbaarheid verscheurd. der goddelozen afgehouden.
5. Laat hen beschaamd Dat is, laat de hoop der vijanden, van ons te verdelgen, geen voortgang hebben. Anders: *zij zullen*, enz., en also in Ps. 129:6. en achterwaarts gedreven worden, allen, die Sion haten. Dat is, het volk Gods, hetwelk te Zion samenkomt om God te dienen.
6. Laat hen worden als gras op de Zie 1 Kon. 18:5. daken, In het land Kanaän waren de daken der huizen van boven plat, waar gras op wies tussen de glepen of samenvoegingen der stenen en aan de kanten. hetwelk verdort, eer men het Anders: *eer men de sikkel trekt*; te weten, om het gras af te maaien. uittrekt;
7. Waarmede de Hij wil zeggen dat de goddelozen tot hun volkomen wasdom of ouderdom niet komen; of, dat zij tot het uitvoeren hunner boze aanslagen niet geraken kunnen. maaier zijn hand niet vult, Hebr. *palm*. noch de garvenbinder zijn arm; Of, *schoot*.
8. En die voorbijgaan, niet zeggen: De zegen des HEEREN zij bij u! Of, *over*, of *op u*. Wij zegenen Dat is, wij wensen u den zegen des Heeren, dat is, alle heil en

welstand. Alzo plachten de voorbijgangers de maaiers en anderen, die in het veld arbeidden, te groeten. Sommigen nemen deze laatste woorden als een antwoord dergenen, die gezegend werden. Verg. Ps. 118:26 en de aantekening Ruth 2:4. ulieden in den Naam des HEEREN.

Psalmen 130

1. Een lied Hammaaloth. Uit de diepten Dat is, gedrongen en genoodzaakt zijnde door grootte ellenden en goddeloze benauwdheden. Zie Ps. 69:3,15. roep ik tot U, o HEERE!
2. HEERE! hoor naar mijn stem; laat Uw oren Dit is al menselijkerwijze gesproken. opmerkende zijn op de stem mijner smekingen.
3. Zo Gij, HEERE! de ongerechtigheden gadeslaat; HEERE! Versta hierbij: En die op het hoogste naar uwe rechtvaardigheid straffen wil. wie zal bestaan? Te weten, in uw oordeel. Alsof hij zeide: Nieumand.
4. Maar bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt. Te weten, met een kinderlijke vreze. Allen, die vastelijk vertrouwen dat om *Christus'* wil hunne zonden vergeven zijn, beminnen God; en als goede kinderen vrezen zij Hem te vertoornen; Luk. 7:47.
5. Ik verwacht den HEERE; mijn ziel verwacht, en ik hoop op Zijn Woord. Dat is, ik wacht op hetgeen Hij in zijn woord allen gelovigen beloofd heeft en mij in het bijzonder.
6. Mijn ziel wacht op den HEERE, meer dan de wachters op den morgen; de wachters op den morgen.
7. Israel hope op den HEERE; want bij den HEERE Dat is, want Hij verlost er velen van vele en grote zonden, door zijn grote en menigvuldige barmhartigheid. is goedertierenheid, en bij Hem is veel verlossing.
8. En Hij zal Israel verlossen van al zijn ongerechtigheden.

Psalmen 131

1. Een lied Hammaaloth, van David. O HEERE! mijn hart is niet verheven, en Te weten, door hovaardij. Zie Deut. 17:20. mijn ogen zijn niet hoog; ook heb ik niet gewandeld in *dingen* mij te groot en te wonderlijk. Dat is, te hoge, zware, verborgen dingen, die mijn verstand en macht te boven gaan, gelijk Ps. 139:6; of, die mijn ambt en beroeping niet betamen. Hebr. *wonderen boven mij*. Zie de aantekening bij Job 42:3.
2. Zo ik mijn ziel Dat is, zekerlijk ik heb mijne ziel of mijn gemoed gespeend. Zie gelijke manier van spreken Ps. 89:36, en Ps. 95:11, en zie de aantekening bij Gen. 14:23. Anders: *heb ik mijne ziel niet gezet*, enz. *gelijk een gespeend kind bij zijne moeder*. niet heb gezet en stil gehouden, gelijk een gespeend kind bij zijn moeder! Mijn ziel is als een gespeend Hetwelk alle ding van zijne moeder verwacht en geheel aan haar hangt: also ben ik nederig, zachtmoedig, eenvoudig. Van de eenvoudigheid der jonge kinderen, zie Matth. 18:1,2,3. kind in mij.
3. Israel hope op den HEERE van nu aan tot in der eeuwigheid.

Psalmen 132

1. Een lied Hammaaloth. O HEERE! Het schijnt dat deze psalm geschreven is als men de ark uit Obed-Edoms huis naar de stad van David gebracht heeft, 1 Kron. 15: Sommigen verstaan dat Salomo dezen psalm gemaakt heeft als hij de ark zou laten brengen in den tempel. **gedenk aan David**, Hij wil zeggen: Gedenk war Gij hem door Nathan beloofd hebt, 2 Sam. 7. Of, laat blijken dat Gij David gedachtig zijt ten goede, hem gevende hetgeen hij ootmoedig met het gebed van U verzoekt. **aan al zijn lijden**;
2. Dat hij den HEERE gezworen heeft, **den Machtige** Zie de aantekening bij bij Gen. 49:24. **Jakobs gelofte gedaan** Zie de aantekening bij Ps. 61:6. **heeft, zeggende:**

3. Zo ik in de tent Dat is, zekerlijk, ik zal in de tent van mijn huis niet ingaan; zie Ps. 89:36, en de aantekening bij Ps. 95:11. **mijns huizes inga**, Hetwelk David nieuw had laten bouwen. Zie 2 Sam. 5:9; 1 Kron. 14:1, en 1 Kron. 15:1. David wil zeggen: Ik zal in dat huis niet gaan om het te bewonen en daarin te slapen, totdat ik, enz. Zie Ps. 132. 5. **zo ik op de koets van mijn bed klimme!** Hebr. *mijner bedden*; dat is, van enige mijner bedden.
4. Zo ik mijn ogen slaap geve, Dat is, slapen late. **mijn oogleden sluimering**;
5. Totdat ik voor den HEERE Die zijne tegenwoordigheid openbaarde boven de ark en vandaar antwoord gaf. Zie Ps. 43:3. **een plaats** Zie van deze plaats 2 Sam. 6:17; 1 Kron. 16:1. **gevonden zal hebben**, Dat is, bereid zal hebben, gelijk Hand. 7:46. **woningen** Aldus spreekt de profeet in het getal van velen, omdat aan den tempel veel kamers en verblijfplaatsen waren. **voor den Machtige** Die op de ark des verbonds zit. **Jakobs!**
6. Ziet, wij hebben van haar gehoord Te weten, van de ark. **in Efratha**; Sommigen verstaan hier door *Efrata* de landstreek van Bethlehem, waar Kiriath-Jearim en Obed-Edoms huis niet ver vann gelegen was. Zie Gen. 35:16,19. Anderen verstaan door *Efrata* Efraïm, en voorts de stad Silo in Efraïm gelegen, waar de ark lang gebleven was; Richt. 18:31, en Richt. 21:19; 1 Sam. 1:3. **wij hebben haar** Te weten, toen wij haar naar Jeruzalem brengen zouden. **gevonden in de velden van Jaar**.
7. Wij zullen in Zijn woningen Te weten, des Heeren. Anders, *hare*; te weten, der ark. **ingaan, wij zullen ons nederbuigen voor** Of *aan* of *naar*, of *tegen aan*. **de voetbank** Zie de aantekening bij Ps. 99:5. **Zijner voeten**.
8. Sta op, Zie 1 Kron. 28:2, en 2 Kron. 6:41,42., waar dit vers en de twee naastvolgende door Salomo toegepast worden op den tijd toen hij de ark in het heilige der heiligen deed brengen. **HEERE! tot Uw rust**, Dat is, tot

die plaats, die Gij U hebt verkoren en geheiligd, opdat de ark des verbonds daar bestendig blijve. Alzo ook onder Ps. 132:14; en de aantekening bij 2 Kron. 6:41. **Gij en de** Hier worden nu God en de ark samengevoegd, gelijk tevoren het een en het ander op zichzelf is genoemd geweest. Zie de aantekening bij 2 Kron. 6:41. **ark Uwer sterkte!**

9. Dat Uw priesters bekleed worden Dat is, laat hen oprecht en heilig hun priesterambt bedienen. Zie deze manier van spreken Job 29:14. **met gerechtigheid, en dat Uw gunstgenoten** Dat is, uw volk Israël. Zie 1 Kron. 15:28. De profeet wenst dat de godzaligen oorzaak van blijdschap mogen hebben, wordende van de priesters uit Gods Woord in alle godzaligheid onderwezen. **juichen.**

10. Weer het Dat is, sla hem zijne bede niet af; of weiger hem zijne bede niet. Zie de aantekening bij 1 Kon. 2:16,17,20. Of, weiger hem uw gunstige aanspraak en hulp niet. **aangezicht Uws Gezalfden** Door den *gezefde* verstaat de profeet hier zichzelf. **niet af, om Davids,** Hij wil zeggen: Ten aanzien der beloften, die Gij mij gedaan hebt. Of, versta hier *Christus*, door David, waar David een voorbeeld van geweest is. Alzo ook Ps. 18:51; Jer. 30:9; Ezech. 34:23, en Ezech. 37:24; Hos. 3:5. En dan is de zin, om *Jezus Christus'* wil, die *een knecht Gods* genoemd wordt, ten aanzien der knechtelijke gedaante, die Hij aannemen zou. **Uws knechts wil.**

11. De HEERE heeft David de waarheid Dat is, een vaste eed, een vaste belofte, of een eed der waarheid gezworen. **gezworen, waarvan Hij niet wijken zal, zeggende:** Van de vrucht Dat is, enigen van uwe kinderen of nakomelingen. Zie 2 Sam. 7:12, enz. Deze belofte ziet op *Christus*, Hand. 2:30. **uws buiks zal Ik op uw troon** Dat is, zal Ik na u laten regeren. **zetten.**

12. Indien uw zonen Mijn verbond Dat is, mijne geboden. **zullen houden, en Mijn getuigenissen,** Dat is, mijne wetten, in welke Ik betuig hoe Ik wil geëerd en

gediend wezen. **die Ik hun leren zal; zo zullen ook hun zonen tot in eeuwigheid** Dat is, langen tijd zullen uwe nakomelingen het aardse koninkrijk bezitten; maar het geestelijke zal in *Christus* bestendig zijn in eeuwigheid; Luk. 1:32,33. **op uw troon zitten.**

13. Want de HEERE heeft Sion verkoren, Dat is, de stad Jeruzalem, die op den berg Zion gebouwd is. Deze stad heeft de Heere verkoren, dat zijn heilige godsdienst in dezelve zou bevestigd worden. **Hij heeft het begeerd tot Zijn woonplaats, zeggende:**

14. Dit is Mijn rust tot in eeuwigheid, hier zal Ik wonen, want Ik heb ze begeerd. Te weten, deze zitplaatsen, of woning, te weten, Jeruzalem, of Zion.

15. Ik zal haar kost Te weten, van Jeruzalem, dat is, der burgers te Jeruzalem. **rijkelijk zegenen,** Hebr. *zegenende zegenen*; dat is, Ik zal hen rijkelijk verzorgen van alle noodduft. **haar noodduftigen zal Ik met brood verzadigen.**

16. En haar priesters zal Ik met heil bekleden, Zie boven Ps. 132:9; 2 Kro. 6:41, en verg. 1 Tim. 4:16. **en haar gunstgenoten** Dat is, mijne beminde, die Ik te Jeruzalem of in Zion heb. **zullen zeer juichen.** Hebr. *juichende juichen*.

17. Daar zal Ik Dat is, Ik zal te Jeruzalem Davids koninkrijk en macht vermeerderen, gevende hem zijne zonen tot navolgers in het koninkrijk en voornamelijk den geestelijken Koning *Christus*. Zie Luk. 1:69; en Ps. 75:5, en Ps. 89:18,25. **David een hoorn doen uitspruiten; Ik heb voor Mijn Gezalfde** Dat is, den koning David. **een lamp toegericht.** Versta door de *lamp* even hetzelfde, dat tevoren door den hoorn is beduid, te weten de nakomelingen Davids in het koninkrijk, en voornamelijk *Christus*. Zie 1 Kon. 11:36, en Luk. 2:32.

18. Ik zal zijn vijanden Dat is, Ik zal zijne vijanden in al hunne aanslagen te schande maken, gelijk Ps. 35:26, en Ps. 109:29. **met schaamte** Zie de aantekening bij 2 Kron.

6:41. **bekleden**; maar op hem zal zijn **kroon** Dat is, zijne majesteit en heerlijkheid, zijn rijk. **bloeien**. Dat is, bloeiende blijven, zonder te verwelken.

Psalmen 133

1. Een lied Hammaaloth, van David. Ziet, hoe goed en hoe liefelijk is het, dat broeders ook Onderhet woord *broeders* worden niet alleen verstaan vleselijke broeders, maar ook degenen, die in een gelijke bediening en ambt staan; ja al degenen, die dagelijks een en dezelfde Vader, die in den hemel is, aanroepen. Zie de aantekening bij Ps. 122:8. Het is zoveel alsof de profeet hier zeide: De eendracht onder alle mensen is lieflijk en aangenaam, maar inzonderheid die, welke onder de broeders is. **samenwonen**. Te weten, in eendracht en liefde zo in de religie, als in de politie en den dagelijkschen omgang.
2. Het is, gelijk Alsof hij zeide: Zulke vrede en eendracht mag recht vergeleken worden bij de welriekende zalf van Aäron en zijne navolgers zijn gezalfd en ingewijd geworden, zie Exod. 29:7, en Exod. 30:23,25,26,27,28,29,30. **de kostelijke olie** Hebr. *de goede*. **op het hoofd, nederdalende op den baard, den baard van Aaron, die nederdaalt tot op den zoom** Hebr. *mond*. Hij spreekt van den boord of zoom van den mantel van den efod: doch sommigen verstaan hier door *den mond* den kraag of het hoofdgat van de efod. Zie Exod. 28: en Exod. 39. **zijner klederen**. Te weten, van zijn heilige hogepriesterlijke klederen, van welke te lezen is Exod. 28.
3. Het is gelijk de dauw van Hermon, Zie van den berg *Hermon*, Deut. 3:8; Ps. 29:6; en Hoogl. 4:8. **en die nederdaalt** Dit woord dient hierbij, nog zou de rede voller en klaarder wezen, indien hierbij stond: *En gelijk de dauw, die nederdaalt op*, enz. Hermon en Zion liggen ver van elkander, zodat de dauw van Hermon niet kan nederdalen op de bergen Zions. **op de bergen van** Versta hier, de bergen die omtrent den berg Zion, of omtrent Jeruzalem liggen. Zie Ps. 125:2.

Sion, want de HEERE gebiedt Dat is, de Heere maakt dat bij zulk een eendrachtige verzameling van broeders zegen en leven is; ps. 42:9. Zie ook Lev. 25:21; Deut. 28:8. **aldaar den zegen** Te weten, waar broeders in enigheid bij elkander leven. Zie Ps. 133:1. **en het leven tot** Te weten, een lang gelukkig leven. Versta hierbij, *gebiedt de Heere*. De profeet wil zeggen: Gelijk de dauw de bergen van Hermon en Zion, mitsgaders de omliggende landen, bevochtigt en vruchtbaar maakt, also zegent ook God de Heere en geeft een lang, ja het eeuwige leven, hun die in broederlijke in der eeuwigheid.

Psalmen 134

1. Een lied Hammaaloth. Ziet, looft den HEERE, alle gij knechten Versta hier door *de knechten des Heeren* voornamelijk de priesters en Levieten, wier ambt was ook bij nacht te staan en te dienen voor den Heere. Zie Exod. 27:21; Lev. 8:35; 1 Sam. 3:3; 1 Kron. 9:33. **des HEEREN! gij, die allen nacht** Hebr. *in de nachten*; dat is, allen nacht. **in het huis des** Te weten, om de wacht in den tempel en de voorhoven van denzelven te houden, achterevolgens Gods wet. Zie Lev. 8:32; Num. 1:53; 1 Sam. 3:3; 1 Kron. 9:33. **HEEREN staat**. *staan voor dienen* wordt meermalen in de Heilige Schrift gebruikt. 2 Kon. 25:8 staat *een dienaar des konings*; jer. 52:12: *een die voor den koning stond*.
2. Heft uw handen Dat is, roept den Heere aan en bidt voor het volk, gelijk Ps. 28:2. **op naar het** Te weten, naar de ark des Heeren, staande in het heiligdom, vanwaar de Heere de gebeden van zijn volk verhoorde. Anders: *in heiligheid*, gelijk 1 Tim. 2:8. **heiligdom, en looft den HEERE**.
3. De HEERE zegene u Dit is gesproken in het getal van de betekenende, de Heere zegene elkeen van ulieden, hoofd voor hoofd. Aldus heeft God den priesters bevolen het volk te zegenen; Num. 6:24. Sommigen verstaan dit als een wens van den psalmist over de priesters, die in Gods huis dienden. **u** Dit is gesproken in het getal van de

betekenende, de Heere zegene elkeen van ulieden, hoofd voor hoofd. Aldus heeft God den priesters bevolen het volk te zegenen; Num. 6:24. Sommigen verstaan dit als een wens van den psalmist over de priesters, die in Gods huis dienden. **it Sion, Hij, Die den hemel en de aarde gemaakt heeft.**

Psalmen 135

1. Hallelujah! Prijst den **Zie de aantekening bij Ps. 104:35, en Ps. 106:1. Naam des HEEREN, prijst *Hem*, gij knechten des HEEREN!**
2. Gij, die staat **Dat is, dient. Zie Ps. 134:1, en Deut. 1:38. in het huis** **Dat is, in den tabernakel, of in den tempel. Hij spreekt de priesters en Levieten, of ook het volk aan. des HEEREN, in de voorhoven** **Aldus spreekt hij, omdat er twee voorhoven waren, het ene voor de priesters en Levieten, het andere voor het volk; 2 Kron. 4:9. van het huis onzes Gods!**
3. Looft den HEERE, want de HEERE is goed; psalmzingt Zijn Naam, want Hij is liefelijk. *Anders: het is lieflijk;* te weten, dat men Hem psalmzingt; Ps. 147:1.
4. Want de HEERE heeft Zich Jakob verkoren, **Te weten, Jakob en zijne nakomelingen. Zie Exod. 19:5. Israel tot Zijn eigendom.**
5. Want ik weet, dat de HEERE groot is, en dat onze Heere boven alle *Of, meer dan. goden* is. **Dat is, afgoden, die de heidenen zichzelf verdenken.**
6. Al wat den HEERE behaagt, doet Hij, in de hemelen, en op de aarde, in de zeeën en alle afgronden.
7. Hij doet dampen opklimmen van het einde **Dat is, van de zee, die aan het einde der aarde is. der aarde; Hij maakt de** **Dat is, Hij maakt dat het tegenlijk bliksemt en regent, onaangezien dat water en vuur van tegenovergestelde natuur zijn. bliksemen met den regen; *Of, bij, of tot den regen.* Hij brengt den wind uit Zijn schatkamers** **In welke Hij de winden, als**

zijne schatten, besloten houdt; gelijk Job 38:22. **voort.**

8. **Die de eerstgeborenen van Egypte** ***Of, der Egyptenaars.* sloeg, van den mens** **Dat is, zo den mens, gelijk het vee. af tot het vee toe.**
9. Hij zond tekenen en wonderen in het midden van u, o Egypte! tegen Farao en tegen al zijn knechten.
10. Die veel volken *Of, grote.* sloeg, en machtige koningen doodde;
11. Sihon, den koning der Amorieten, en Og, den **Een reus, die een ijzeren bedstede had, negen ellen lang en vier breed; Num. 21:33,35; Deut. 3:11. koning van Basan, en al de koninkrijken** **Zijnde in getal een en dertig, gelijk te lezen is Joz. 12:9-24. van Kanaan,**
12. En Hij gaf hun land ten erve, ten erve aan Zijn volk Israel.
13. O HEERE! Uw Naam is in eeuwigheid; **Dat is, duurt. En alzo straks wederom. HEERE! Uw gedachtenis** **Dat is, het bewijs en blijk der weldaden, die Gij uw volk doet, duurt altoos. is van geslacht tot geslacht.**
14. Want de HEERE **Alsof hij zeide: Ofschoon God de Heere zijn volk, vanwege hunne zonden, somtijds zwaarlijk is kastijdende, also dat het schijnt dat zijne goedertierenheid niet altoos op hen blijft, nochtans nadat Hij hen een tijdlang zal gekastijd hebben, zo zal het Hem berouwen en Hij zal hen uit de handen hunner vijanden verlossen. zal Zijn volk richten, en** **Zie de aantekening bij Gen. 15:14. het zal Hem** **Dat is, zijn toornig gemoed zal veranderen in een vriendelijk gemoed. Het is menselijke manier van spreken. Zie Gen. 6:6. berouwen over Zijn knechten.**
15. De afgoden der **Hebr. de smarten. Zie de aantekening bij 1 Sam. 31:9. heidenen zijn zilver** **Dat is, zij zijn van zilver en goud. Dit vers en enige der navolgende staan ook in Ps. 115: zie de aantekeningen aldaar. en goud, een werk van mensenhanden.**

16. Zij hebben een mond, maar spreken niet; zij hebben ogen, maar zien niet;
17. Oren hebben zij, maar horen niet; ook is er *Anders: ook is er geen wezen des adems in hunnen mond.* geen adem in hun mond.
18. Dat die ze maken, hun gelijk worden, *en* al wie op hen vertrouwt.
19. Gij huis Israels! looft den HEERE; *Of, gij van den huize Aärons, enz.* looft den HEERE.
20. Gij huis van Levi! looft den HEERE; *gij die den HEERE vreest!* looft den HEERE.
21. Geloofd zij de HEERE uit Sion, Die te Jeruzalem woont. Hallelujah!

Psalmen 136

1. Looft den HEERE, *Dit woord staat hier in de volgende verzen in het getal van velen, landate, looft gijlieden.* Enigen menen dat deze psalm alle dagen door de Levieten in de gemeente Gods is gezongen geweest. Zie 1 Kron. 16:41. want Hij is goed; want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid; *Dat is, duurt, en alzo in de volgende verzen van dezen psalm.*
2. Looft den God der goden; *Dat is, den opperste God, die te gebieden heeft over de engelen, koningen en alle overheden.* Zie de aantekening bij Deut. 10:17. want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
3. Looft den Heere der heren; want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
4. Dien, Die alleen grote wonderen doet; want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
5. Dien, die de hemelen met verstand *Dat is, met uitnemende grote wijsheid.* gemaakt heeft; want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

6. Dien, Die de aarde op het water *Of, boven aan, of nevens de wateren.* Zie Job 26:7, en Ps. 24:2. uitgespannen heeft; want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
7. Dien, Die de grote lichten heeft gemaakt; want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
8. De zon tot heerschappij op den dag; *Of, over den dag.* want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
9. De maan en sterren tot heerschappij in den nacht; want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
10. Dien, Die de Egyptenaren *Anders: Egypte.* geslagen heeft in hun eerstgeborenen; want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
11. En heeft Israel uit het midden van hen uitgebracht; want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
12. Met een sterke *Dat is, met macht.* Zie de aantekening bij 1 Kon. 8:42. hand, en met een uitgestrekte arm; want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
13. Dien, Die de Schelfzee *Anders, de rode zee, of de Biezenzee.* in delen deelde; *Of, in stukken sneed.* want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
14. En voerde Israel door het midden van dezelve; want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
15. Hij heeft Farao met zijn heir gestort in *Hebr. geschud.* de Schelfzee; want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
16. Die Zijn volk *Het volk Israël.* door de woestijn *Of, in.* geleid heeft; want Zijn

- goedertierenheid is in der eeuwigheid.
17. Die grote koningen Dat is, machtige. geslagen heeft; want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
18. En heeft heerlijke koningen Of, *treffelijke*, machtige, geweldige, doorluchtige. gedood; want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
19. Sihon, de Amorietischen koning; want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
20. En Og, den koning van Basan; Dat is, van het land Basan. Zie de aantekening bij Deut. 32:14. Zie ook van *Basan* Ps. 22:13; Jer. 50:19; Micha 7:14. want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
21. En heeft hun land ten Te weten, de beide voorgenoemde koningen. erve gegeven; want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
22. Ten erve aan Zijn knecht Dat is, de Israëlieten, die Hij in zijne bescherming heeft aangenomen, opdat zij Hem dienen zouden. De ganse natie wordt geacht alsof het maar één man ware. Alzo wordt het volk Israël genoemd *de eerstgeborenen Gods*, Exod. 4:22. Israel; want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
23. Die aan ons gedacht heeft Te weten, ten beste, gelijk Gen. 8:1. in onze nederigheid; Dat is, in onzen nederen staat, toen wij van onze vijanden onderdrukt werden; te weten, ten tijde der Richters, waarvan dat gehele boek doorgaans spreekt. want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
24. En Hij heeft ons onzen tegenpartijders ontrukkt; Dat is, gelijk als uit hunne handen gescheurd en gebroken, gelijk Ps. 7:3. want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

25. Die allen vlees Dat is, alle dieren of levende schepselen. spijs geeft; Het Hebr. woord *lechem*, of *brood*, wordt genomen voor allerlei spijs. Mark. 6:36 staat: *om kopen*; maar Matth. 14:15 staat: *om spijs te kopen*. *Brood* wordt ook gebruikt voor spijs of voeder der beesten, Ps. 147:9. In het geheel wil de profeet zeggen dat God alle geschapen dingen van nooddrift verzorgt. want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.
26. Looft den God des hemels; Anders, *der hemelen*; dat is, die in den hemel woont. want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

Psalmen 137

1. Aan de Dit zijn de woorden der priesters en der Levietische zangers, wier ambt was God te loven met muziekinstrumenten, gelijk te zien is 1 Kron. 25. Ja, het schijnt dat de Levieten dezen psalm gemaakt hebben. rivieren van In het land van Babylonië zijn vele rivieren, waaronder de *Tiger* en de *Eufraat* de voornaamste zijn. Babel, Of, *Babylon*, de voornaamste stad van Chaldea of Sinear, waar Nimrod geregeerd heeft; Zie de aantekening bij Gen. 10:10. Hierom wordt Babel of Babylonië genoemd *het land Nimrods*; Micha 5:5. Zie verder van den naam *Babel* de aantekening bij Gen. 11:9. Maar onder de naam *Babel* moet men hier verstaan de verscheidene landschappen onder de monarchie van Babylonië behorende. daar zaten wij, Dat is, daar woonden wij, buiten ons vaderland verbannen en vreemd zijnde, in grote droefenis. ook weende Dit zijn de woorden der priesters en der Levietische zangers, wier ambt was God te loven met muziekinstrumenten, gelijk te zien is 1 Kron. 25. Ja, het schijnt dat de Levieten dezen psalm gemaakt hebben. n wij, als wij gedachten aan Sion. Te weten, aan de verwoesting van de stad en den tempel van Jeruzalem.
2. Wij hebben onze harpen gehangen Alzo betuigende dat wij meer tot treuren dat tot spelen of zingen oorzaak hadden en

geneigd waren. **aan de wilgen**, Die gaarne aan den kant der rievieren en wateren wassen. **die daarin zijn**. Hebr. *in het midden van haar*; te weten van Babel, of Babylonië. Hij wil zeggen: Wij hebben onze muziekinstrumenten daar gelaten, ja zoveel als ten enenmale verlaten, als geen lust hebbende om dezefve meer te gebruiken; immers hebben wij geen heilige liederen willen zingen noch spelen ter begeerte der goddeloze Babyloniërs, die ons gevankelijk hadden weggevoerd.

3. **Als zij, die** Anders: *die ons beroofd hadden*. **ons aldaar gevangen hielden, de woorden** Dat is, een lied; also staat er; *woorden van wonderen*, Ps. 145:5. Dat is, wonderen. **eens lieds van ons begeerden**, Te weten, spotsgewijze en ons honende. **en zij, die** Anders: *die ons beroofd hadden*. **ons overhoop** Dat is, onze huizen. Anders: *van onze opgehangennen te weten, harpen eisten zij vreugde*. **geworpen hadden, vreugd, zeggende:** De rede zou aldus voller zijn: *Zij begeerden van ons woorden der vreugde*; dat is, dat wij vrolijk zouden zijn. **Zingt ons een van de liederen** Te weten, van die liederen of psalmen, die men in den tempel placht te zingen en te spelen te ere Gods. **Sions;**

4. **Wij zeiden:** Dit is het antwoord van het volk Israël, op het verzoek van de Babyloniërs, gevende reden waarom zij weigerden enig lied des Heeren te zingen. **Hoe zouden wij een lied des** Dat is, liederen, die men gewoon is ter ere Gods te zingen, niet tot lust dergenen, die van den waren godsdienst vreemd zijn. **HEEREN zingen in een vreemd** Te weten, onder de vijanden der kerk Gods, die gewoon zijn den naam Gods te lasteren. Hebr. *in het land eens vreemden*; dat is, der vreemdelingen. **land?**

5. **Indien ik u vergeet,** De zin is: Wij zullen ons zingen en spelen sparen, totdat de tijd komt dat Jeruzalem herbouwd wordt en wij wederom in ons land komen, gelijk Gij, Heere, ons dat beloofd hebt; dan zullen wij met onze harten, stemmen en instrumenten vrolijk

zingen en U prijzen. Anders: *zo mijne rechterhand u vergeten zal*, verzwijgende de vervloeking. Anders, *zo vergete mijne rechterhand hare kunst van spelen*. **O Jeruzalem! zo vergete mijn rechterhand zichzelf!**

6. **Mijn tong kleve** Te weten, met welke ik gewoon ben mijnen God lofzangen te zingen; dat is, zo moet ik sprakeloos zijn, gelijk Job 29:10; zie ook Ps. 22:16. **aan mijn gehemelte, zo ik aan u niet gedenke, zo ik Jeruzalem** Dat is, zo ik den welstand van Jeruzalem en der kerk Gods niet houd en acht voor mijn hoogste vreugde en blijdschap. Voorts, *hoogste*. Hebr. *hoofd*; hetwelk ook voor het hoogste of voornaamste gebruikt wordt, Zie de aantekening bij Exod. 30:23. **niet verheffe boven het hoogste mijner blijdschap!**

7. **HEERE! gedenk aan** Te weten, om hen te straffen. *De kinderen van Edom*; dat is, de Edomieten zijn altijd vijanden der Israëlieten geweest, en zij waren de Babyloniërs bijgevallen toen Jeruzalem verwoest werd; Ezech. 25:12. **de kinderen van Edom, aan den dag van Jeruzalem;** Te weten, den dag der verwoesting van Jeruzalem. *Dag* voor dag der ellende staat ook Ps. 37:13; Ezech. 30:9; Hos. 1:11, enz. **die daar zeiden:** Te weten, tot de Babyloniërs. **Ontbloot ze, ontbloot** Te weten, de stad en de huizen, die daarin staan; die verstorende en afbrekende tot de fondamenten toe. De Edomieten, vijanden zijnde der Israëlieten, gunden hun wel deze verwoesting van Jeruzalem, ja zij hielpen die bevorderen zoveel zij konden. Dit wordt hun verweten, zie Obad. 12: Obad. 13: Obad. 14, enz. **ze, tot haar fundament toe!** Hebr. *tot het fundament in haar*; dat is, zolang als er enig fundament in of aan haar is.

8. **O dochter van** Dat is, gij Babylonische natie, gelijk Ps. 9:15; Jer. 51:33. Of, gij inwoners van Babylonië. Zie de aantekening bij Hoogl. 2:2. **Babel! die verwoest zult** Hebr. *gij verwoeste*; dat is, die zo zekerlijk zult verwoest worden alsof het nu alreeds geschied ware, dewijl God over u zulks

besloten heeft. Of *verwoeste*; dat is, die waardig zijt en wel verdiend hebt dat gij zoudt verwoest worden, gelijk Ps. 18:4: *ik riep den geprezenen Heere aan*; dat is, dien Heere, die prijzenswaardig is. **worden,**

welgelukzalig Hij wil zeggen dat een ieder den verstoorder van Babel gelukwensen en grotelijks bedanken zal, dat hij den Babyloniërs vergolden heeft hetgeen zij wel verdiend hadden. Zie Jes. 13: ; Jer. 50,51. **zal hij zijn, die u uw misdaad vergelden zal, die gij aan ons misdaan hebt. Of, vergolden hebt.** Het Hebr. woord wordt genomen voor weldoen en voor kwaaddoen.

9. **Welgelukzalig zal hij zijn, die uw kinderkens** Dat is, die de gestrenge oordelen Gods over u zal oefenen, vanwege uw gruwelijke misdaden. Zie Jes. 13:16, en zie de aantekening bij Ps. 8:3. **grijpen, en aan de steenrots verpletteren zal.** Namelijk alzo, dat de stukken als gruis verstrooid worden.

Psalmen 138

1. *Een psalm* van David. Ik zal U loven met mijn gehele hart; in de tegenwoordigheid Hebr. *tegenover*, of *voor*. der goden Dat is, koningen, prinsen, vorsten, gelijk onder Ps. 138:4. Zie Ps. 82:1,6, en Ps. 119:46. Anderen verstaan hier door *de goden* de engelen Gods, die zich ook in de verzamelingen der gelovigen laten vinden; 1 Cor. 11:10. **zal ik U psalmzingen.** Te weten, zonder schroom of vrees.

2. Ik zal mij nederbuigen naar het paleis Mijn aangezicht wendende naar de ark, staande in de tent of den tabernakel. Zie 1 Kron. 16:1, en Ps. 99:5. Anders: *naar uw heiligen tempel*. Uwer heiligheid, en ik zal Uw Naam loven, om Uw goedertierenheid Dat is, vanwege. Anders: *over, voor*. en om Uw waarheid; want Gij hebt vanwege Uw gansen Dat is, alleen en ganselijk om uws naams wil. Anders: *boven uw gansen naam*; dat is, boven al de eigenschappen, waarmede Gij genaamd wordt. **Naam Uw woord groot** Dat is, uwe belofte en toezegging aangaande

Christus. Dit is het grootste en voornaamste werk, waardoor Gij uw goedheid hebt doen blijken. Anders verstaan dit van de belofte, die God David gedaan en volbracht heeft aangaande het koninkrijk. **gemaakt.**

3. Ten dage, *als* ik riep, zo hebt Gij mij verhoord; Gij hebt mij versterkt *met kracht* Dat is, met kracht, die ik, o Heere, van U ontvangen heb; Ef. 3:16,20. **in mijn ziel.**

4. Alle koningen der aarde zullen U, o HEERE! loven, wanneer zij gehoord Dit is als een profetie van de bekering aller volken tot *Christus*, door de predikatie van het heilige *Evangelie*, als de *Messias* zou verschenen zijn. Zie Ps. 102:16,23, en de aantekening aldaar. Maar indien men deze woorden verstaan van de belofte, die God David gedaan heeft aangaande het koninkrijk, zo versta door de koningen *Hiram*, den koning van Tirus; 2 Sam. 5:11, en *Thoi*, den koning van Hamath; 2 Sam. 8:10, en de andere naburige koningen. **zullen hebben de redenen Uws monds.**

5. En zij zullen zingen van de wegen Dat is, van de wonderbare regering en werken des Heeren. Anders: *in de wegen des Heeren*; te weten, met vrolijkheid wandelen. **des HEEREN, want de heerlijkheid des HEEREN is groot.**

6. Want de HEERE is hoog, nochtans ziet Hij de Dat is, Hij draagt zorg voor den nederige. Neem een exempel van David zelf, welken God van een herder der schapen heeft verheven tot de koninklijke waardigheid. Anders, *het nederige*. **nederige aan, en den verhevene** Dat is, den hovaardige. Anders, *het verhevene*. kent Hij van Te weten, alzo, dat Hij hem vernederen en straffen wil. verre.

7. Als ik wandel in het midden der benauwdheid, maakt Gij mij Zie Ps. 119:25. Anders: *Als ik zal wandelen*, enz. **zult Gij mij levend maken**, en alzo in het volgende. **levend; Uw hand strekt Gij uit tegen den toorn** Te weten, om dien te temmen en te tomen, gelijk Ps. 3:8. Anders, *tegen den neus*, of *het aangezicht*; te weten, om hen in

het aangezicht te smijten. Het Hebr. woord *Aph* betekent zowel den neus als toorn. mijner vijanden, en Uw rechterhand Of, *Gij behoudt mij met uwe rechterhand.* behoudt mij.

8. De HEERE Of, *de Heere voleinde het voor mij.* zal het voor Te weten, hetgeen Hij in mij begonnen heeft tegen mijne vijanden. Of, zijne genade te mijwaarts, gelijk Ps. 57:3. mij voleinden; Uw goedertierenheid, HEERE Of, *de Heere voleinde het voor mij.* is in der eeuwigheid; en laat niet varen de werken Of, *vertragen, verslappen.* Hij bidt dat God het goede werk, hetwelk Hij in hem had begonnen, niet wil nalaten, maar voltrekken tot den dag van *Jezus Christus*; Filipp. 1:6. Uwer handen.

Psalmen 139

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester. Zie Ps. 4:1. HEERE! Gij doorgrondt en kent mij.
2. Gij weet mijn zitten De zin is: Al wat ik doe, hetzij ik stilzit, òf opsta, òf ga, Gij weetr en ziet het al. en mijn opstaan; Gij verstaat van Alsof hij zeide: Als de gedachten nog verre van mij zijn, eer ik ze zelf bedenk, zo weet Gij ze. verre mijn gedachten.
3. Gij omringt mijn gaan Anders: *Gij want*, dat is, Gij beproeft en onderzoekt het op het nauwst, gelijk Job 31:4. en mijn liggen; en Gij zijt al mijn Dat is, Gij hebt kennis van al mijn doen en laten; Gij hebt het door gewoonte bevonden. Het is ene gelijkenis, genomen van de mensen, die door de ervarenheid en gewoonte kennis van een ding krijgen. wegen gewend.
4. Als er *nog* Dat is, eer ik spreek, zo weet Gij al wat ik zal zeggen, want Gij zijt een kenner des harten. geen woord op mijn tong is, zie, HEERE! Gij weet het alles.
5. Gij bezet mij van achteren en van voren, en Gij zet Uw hand Dat is, Gij houdt uwe hand op mij, dat ik U niet ontlope; of opdat ik versta dat ik geheel aan uwe voorzienigheid hang. op mij.
6. De kennis is mij Te weten, die kennis, met welke Gij alles weet. te wonderbaar, zij is hoog, ik kan er niet Te weten, om die te bereiken of te begrijpen. bij.
7. Waar zou ik heengaan Dewijl God overal is, zo kan men Hem niet ontvluchten, of ontvlieden. voor Uw Geest en waar zou ik heenvlieden voor Uw aangezicht?
8. Zo ik opvoer ten hemel, Gij zijt daar; of bedde ik mij in de hel, Zie de aantekening bij Job 26:6. zie, Gij zijt *daar*.
9. Nam ik vleugelen Aldus worden de stralen der opgaande zon genaamd, omdat zij snellijk de gehele lucht als doorvliegen. De profeet wil zeggen: Indien ik in een ogenblik vloog tot de allerverst gelegen plaatsen, gelijk de opgaande zon doet. des dageraads, woonde ik aan het uiterste Dat is, aan het uiterste einde der wereld; gelijk Ps. 65:6, en Ps. 72:8; Jes. 24:14. der zee;
10. Ook daar zou Uw Daar zou ik ook aan uwe goddelijke bestiering en regering onderwerpen zijn. hand mij geleiden, en Uw rechterhand zou mij houden. Of, *grijpen*.
11. Indien ik zeide: De duisternis zal mij immers bedekken; dan Te weten, alzo dat God mij niet vinden zou. Hebr. eigenlijk, *vertreden*. is de nacht een Dat is, ik zal voor uwe ogen zo weinig verborgen zijn, alsof het klaar dag ware. Verg. Job 26:6, en Hebr. 4:13. licht om mij.
12. Ook verduistert Dat is, verbergt en bedekt. Verg. Job 34:22; Jer. 23:24. de duisternis voor U niet; maar de nacht licht als de dag; de duisternis is als Hebr. *gelijk de duisternis, gelijk het licht*. het licht.
13. Want Gij bezit mijn Dat is, Gij hebt mijne nieren in uwe macht, Gij regeert ze. nieren; Gij Dat is, genegenheden, gunsten. Zie de aantekening bij Job 19:27. hebt mij in mijner moeders buik bedekt. Te weten, met vel, of blaas, waar de kinderen in bewonden liggen in hunner moeder lichaam,

dat is, van dien tijd af dat ik in mijner moeder lichaam ontvangen ben.

14. Ik loof U, omdat ik op een heel vreselijke wijze wonderbaarlijk gemaakt ben; wonderlijk zijn Anders: *door uw wonderlijke werken*. Uw werken! ook weet het mijn ziel zeer wel.

15. Mijn gebeente was voor U niet verholen, als ik in het verborgene gemaakt ben, *en* als een borduursel Dat is, zeer kunstiglijk; namelijk met zenuwen, aderen, pezen en andere gedeelten des lichaams, gelijk een borduurwerker veel stukjes en draadjes van verscheidene verven kunstig en aardig aan elkander voegt, alzo dat er een schoon beeld of ander fraai werk van komt. **gewrocht ben, in de nederste delen** Alzo noemt hij de barmoeder, waar de vrucht in geformeerd wordt, of den eersten oorsprong der mensen, Gen. 2:7. Of hij vergelijkt de baarmoeder bij een graf, waarin de mens vóór de geboorte gelijk begraven ligt. Of men kan verstaan door de nederste delen der aarde, dat hij op de aarde geformeerd is, welke het benedenste deel van de wereld is. Verg. Ef. 4:9. **der aarde.**

16. Uw ogen hebben mijn ongevormden klomp Dat is, wanneer ik allereerst in mijner moeder lijf ben opgezet geworden, en toen het zaad, waaruit ik voortgekomen ben, een kluwen garen gelijk was, ineengewonden of gewikkeld. Anders, *mijn ongevormde substantie, klonter, of embryo*. Zie Job 10:10. **gezien; en al deze dingen** Te weten, al mijne leden in dat kluwen en *embryo* begrepen. **waren in Uw boek** Dat is, Gij gaapt goede acht op alles wat tot mijne schepping diende; of Gij hebt zowel geweten wat mij wedervaren zou, alsof het voor uwe ogen in een boek geschreven stond; te weten, in het boek van de gedachtenissen uwer voorzienige regering. **geschreven, de dagen als zij geformeerd zouden worden, toen nog geen van** De psalmist wil zeggen dat God al de delen van zijn lichaam geweten heeft, niet alleen toen zij zijn geformeerd

geworden, maar van eeuwigheid. *Hij roept de dingen die niet zijn alsof zij waren*, zegt de apostel, Rom. 4:17. **die was.**

17. Daarom, hoe kostelijk Dat is, hoe onbegrijpelijk is mij uw voorzienige zorg en regering, waardoor Gij alle dingen in uw eeuwigen raad verordineerd en besloten hebt hoe zij geschieden zullen; Ps. 40:6; Job 26:14. **zijn mij, o God, Uw gedachten! hoe machtig veel zijn haar sommen!** Hebr. *hare hoofden*. Zie de aantekening bij Num. 1:2

18. Zoude ik ze tellen? Harer is meer, dan des zands; word ik wakker, Dat is, wanneer ik des morgens ontwaak en uwe werken doorgaans betracht, zo kom ik evenwel niet ten einde, maar blijf altijd bezig met de overlegging derzelfde. Ik ben en blijf met mijne gedachten steeds bij U. **zo ben ik nog bij U.**

19. O God! dat Gij den goddeloze ombracht! en gij, mannen des Hebr. *mannen der bloeden*; dat is, die het bloed der onschuldigen zeer wredelijk vergieten. Zie Ps. 5:7. **bloeds, wijkt van mij!**

20. Die van U Anders, *tegen U*, te weten: O God, en van of tegen allen, die U beminnen. **schandelijk Of, lasterlijk, arglistiglijk. spreken, en Uw vijanden** De zin is: Zij doen niet alleen zelf kwaad, maar zij verheffen en brengen ook tot staat andere booswichten. **ijdelijk verheffen.**

21. Zou ik niet haten HEERE! die U haten? en verdriet hebben Of, *walg hebben, of een afkeer hebben, of gruwelen*. **in degenen, die tegen U opstaan?**

22. Ik haat hen met volkomen haat, Hebr. *met volmaaktheid des haats*. **tot vijanden** Dat is, ik houd hen voor mijne vijanden. **zijn zij mij.**

23. Doorgrond mij, o God! en ken mijn hart; beproef mij, en ken mijn gedachten.

24. En zie, of bij mij een schadelijke Of, *een smartelijke, of overlastige weg*; dat is, of ik den loop mijns levens zet om anderen schade en overlast te doen. Anderen verstaan hier door den schadelijke weg den weg of

genegenheid tot afgoderij, omdat het woord afgoden zijn oorsprong heeft van het woord, dat hier gebruikt wordt. Ps. 16:4. **weg zij; en leid mij op den eeuwigen weg.** Hebr. *op den weg der eeuwigheid*; dat is, die in eeuwigheid bestaan kan, of op den weg, die mij leidt in het eeuwige leven. Of, *op den ouden weg*. Verg. Jer. 6:16, en Jer. 18:15.

Psalmen 140

1. Een psalm van David, voor den opperzangmeester. Zie Ps. 4:1.
2. Red mij, HEERE! van den kwaden mens; behoed mij voor den man alles gewelds;
3. Die veel De zin is: Die mij zoeken te onderdrukken, niet alleen met geweld, maar ook door listen en praktijken. **kwaads in** Hebr. *kwaden*. het hart denken, allen dag samenkomen om te oorlogen.
4. Zij scherpen hun De natuurkundigen schrijven dat de slangen hare tongen scherpen als zij iemand menen te steken. Verg. Ps. 58:5. **tong, als een slang; heet addervergift** Versta hier, zodanige adders, die haar vergif ver uitschieten kunnen. **is onder hun lippen. Sela.**
5. Bewaar mij, HEERE! van de handen des goddelozen; behoed mij van den man Zie boven Ps. 140:2. **alles gewelds; van hen, die mijn voeten** Of, *mijne treden*, of *gangen*; te weten, opdat ik zou vallen. **denken weg te stoten.**
6. De hovaardigen hebben mij een strik verborgen, en koorden; zij hebben een net uitgespreid aan de zijde Hebr. *aan de hand van het spoor*; dat is, van *het pad*; namelijk, hetwelk zij weten dat ik pleeg te gaan. **des wegs; valstrikken hebben zij mij gezet. Sela.**
7. Ik heb tot den HEERE gezegd: Gij zijt mijn God; neem ter ore, o HEERE! de stem mijner smekingen.
8. HEERE, Heere, Sterkte mijns Dat is, mijn sterk heil, mijn sterkte verlosser, die de macht heeft mij te helpen en te verlossen. **heils! Gij hebt mijn** Dat is, Gij hebt mij

bewaard voor alle gevaren en zwarigheden, mijn hoofd als met een stormhoed of schild bedekkende. **hoofd bedekt ten dage der wapening.** Dat is, des gevechts, of des strijds.

9. Geef, HEERE! Dat is, geeft den goddeloze niet hetgeen hij begeert; te weten, dien goddeloze, die mij zoekt om te brengen. **de begeerten des goddelozen niet; bevorder zijn kwaad voornemen niet; zij zouden zich** Dat is, zij zouden niet dan te trotser en moedwilliger worden, indien zij het al naar hunnen wens hadden. Verg. Deut. 32:27. **verheffen. Sela.**
10. Aangaande het hoofd Versta hier, een bozen man, die de voornaamste geweest is onder Davids vijanden, hetzij Saul of een ander. Anders: *den hoofden*; dat is, de voornaamsten en oversten onder de vijanden, in het getal van velen, gelijk Ps. 140:11; of *den hoop*. Verg. Job 1:17. Anders: *het vergif*. Zie boven Ps. 140:4. **dergenen, die mij omringen, de overlast** Te weten, de overlast, of de moeite die het voorzeide hoofd, met degenen die mij omringen, mij met hun kwade tongen aandoen. **hunner lippen overdekke hen.**
11. Vurige kolen Dat is, het vuur van den hemel, gelijk op Sodom en Gomorra, tot hun uitroeiing. **moeten op hen geschud worden; Hij doe hen** Te weten, God. **vallen in het vuur, Te weten, in het helse vuur. in diepe** Dat is, in zware pijnen en ellenden. **kuilen, dat zij niet weder opstaan.**
12. Een man van Dat is, een kwaadspreker of snapper, die zijne tong tot zijn wil heeft, die gebruikende en misbruikende naar zijn welgevallen. Alzo staat er Zie de aantekening bij Job 11:2, *een man der lippen*. bij Exod. 4:10, *een man der woorden*; bij Job 22:8, *een man der wapenen*. **kwade tong zal op de aarde niet bevestigd worden; een boos man** Anders: *een man des gewelds is boos*. **des gewelds, dien zal men jagen,** Dat is, hij zal eindelijk door zijn eigen boosheid en kwade daden in het verdriet

callen, gelijk een wild dat gejaagd wordt, nadat hij hier en daar gelopen heeft, eindelijk ten verderve komt. **totdat** hij Hebr. *tot nederstotingen, of verdrijvingen*. geheel verdreven is.

13. Ik weet, dat de HEERE de rechtzaak des ellendigen, *en* het recht der nooddruftigen zal uitvoeren. Hebr. *zal ddoen*; tw weten, hen verlossende uit de handen hunner tegenpartijders. Zie 1 Kon. 8:45.

14. Gewisselijk, de rechtvaardigen zullen Uw Naam loven; de oprechten zullen voor Dat is, Gij zult hen altoos met uwe genade, hulp en bescherming bijstand doen. Uw aangezicht blijven.

Psalmen 141

1. Een psalm van David. HEERE! ik roep U aan, haast U tot Te weten, te komen, dat is, kom haastelijk tot mijne hulp. **mij**; neem mijn stem ter Dat is, mijn gebed: gelijk in Ps. 141:2. **ore**, als ik tot U roep.

2. Mijn gebed Hij wil zeggen: Mijn gebed zij U zo aangenaam als het reukwerk en offeranden, die men U *achtervolgens de inzetting der wet* offert. **worde gesteld als reukwerk voor** Te weten, dat gerookt werd op het reukaltaar in den tabernakel; Exod. 30:7,8,34. **Uw aangezicht, de opheffing** Dat is, mijn gebed, hetwelk ik doe met opgeheven handen, of *psalmen*, gelijk er in het Hebr. staat; omdat men dikwijls in grote devotie of aandacht des gebeds de open handen of palmen naar den hemel toe verheft, als wensende den zegen Gods te ontvangen. Verg. Job 11:13, en Ps. 44:21, en Ps. 63:5, en Ps. 88:10; en Klaagl. 2:19, en Klaagl. 3:41. Zie ook 1 Kon. 8:22, en Ps. 28:2. **mijner handen als het avondoffer**. Dat is, hetwelk alle avonden placht geofferd te worden. Zie Exod. 29:39,40,41,42; Num. 28:2,3,4,5,6,7,8.

3. HEERE! zet een wacht Te weten, opdat daar niets onbetamelijks uit ga; dat ik tegen U niet murmurere en dezen mijn angst en benauwdheid, die mij mijne vijanden door

hun harde vervolgingen aandoen. **voor mijn mond, behoed de deur** Of, *een hoede aan*, enz. mijner lippen.

4. **Neig mijn hart** Te weten, door den satan, of mijn eigen verdorven natuur. Want eigenlijk te spreken verzoekt God niemand ten kwade; Jak. 1;13,14; 1 Cor. 7:5; maar wel de satan; 1 Kron. 21:1; verg. met 2 Sam. 24:1. Alzo ook Matth. 6:13. **niet tot een kwade zaak, om enigen handel** Of, stukken, daden, vonden, praktijken, verzinzen, gelijk Deut. 22:14,17. **in goddeloosheid** Of, *goddelooslijk*. **te handel** Of, stukken, daden, vonden, praktijken, verzinzen, gelijk Deut. 22:14,17. **en, met mannen, die** Dat is, met de hooggeachte lieden. **ongerechtigheid werken; en dat ik niet ete** Dat is, dat ik mij niet late verlokken of verleiden door de wellusten en goede dagen, die zij genieten, om die mede te mogen deelachtig worden. **van hun lekkernijen**.

5. **De rechtvaardige sla mij**, Het Hebr. woord betekent eigenlijk *hameren*; dat is, met hamers slaan of kloppen, Richt. 5:26; Ps. 74:6. **het** Te weten, slaan en bestraffen, het overgieten met deze olie. Hetwelk alles mij niet alleen niet zal kwetsen, maar mij zo aangenaam en nuttig zijn als een kostelijke olie. betekent ook zoveel als *iemand ernstiglijk vermanen*; Spreuk. 23:35. **het** Te weten, slaan en bestraffen, het overgieten met deze olie. Hetwelk alles mij niet alleen niet zal kwetsen, maar mij zo aangenaam en nuttig zijn als een kostelijke olie. **zal weldadigheid zijn; Of, goedertierenheid, vriendschap, beleefdheid**. De zin is: Ik zal de bestraffing van een rechtvaardige voor ene weldaad houden, dewijl het Te weten, slaan en bestraffen, het overgieten met deze olie. Hetwelk alles mij niet alleen niet zal kwetsen, maar mij zo aangenaam en nuttig zijn als een kostelijke olie. uit goede mening en tot mijn best is geschied. Zie en verg. hiermede Spreuk. 9:8, en Spreuk. 25:12, en Spreuk. 27:6, en Spreuk. 28:23; Zach. 13:6. **en hij bestraffe mij, het** Te weten, slaan en bestraffen, het overgieten met deze olie. Hetwelk alles mij niet alleen niet zal kwetsen, maar mij zo aangenaam en nuttig zijn als een

kostelijke olie. **zal olie** Dat is, zeer kostelijke olie. Alzo worden Exod. 30:23 de voortreffelijkste en voornaamste specerijen genoemd *hoofdspecerijen*; doch het Te weten, slaan en bestraffen, het overgieten met deze olie. Hetwelk alles mij niet alleen niet zal kwetsen, maar mij zo aangenaam en nuttig zijn als een kostelijke olie. kan hier ook wel in zijn eigen betekenis gehouden worden, te weten, voor olie, waar men het Te weten, slaan en bestraffen, het overgieten met deze olie. Hetwelk alles mij niet alleen niet zal kwetsen, maar mij zo aangenaam en nuttig zijn als een kostelijke olie. **zal mijn hoofd** Of, *hij breke die niet af op mijn hoofd*. De zin is, Hij bestaffe mij maar vrijmoediglijk, zonder schroom of ophouden. Want ofschoon hij voortvaart mij te bestraffen, zo zal ik niet nalaten voor hem te bidden in zijn tegenspoed. **niet breken; want nog zal ook mijn gebed voor hen zijn in hun tegenspoeden.**

6. Hun rechters Dit schijnt te zien op de historie 1 Sam. 26:13,24,25, waar David Saul en zijne officieren in zijne macht hebbende, hen nochtans verschoond heeft, en daarna met lieflijke redenen hen van zijne onschuld heeft overtuigd. Anders: *Als hunne rechters aan de Of, over. zijde der steenrotsen afgestort dat is, jammerlijk omgekomen zijn, dan zal men horen dat mijne redenen aangenaam zijn. zijn aan de Of, over. zijde der steenrots vrijgelaten geweest, en hebben gehoord mijn redenen, dat zij aangenaam waren. Of, zoet, lieflijk, niemand kwetesende, en derhalve waardig om aangenoemn te worden. Of, gelijk sommigen men zal vernemen, dat mijne gebeden voor de vromen gedaan, in hunne ellende, bij God aangenaam en van Hem verhoord zijn. Dit zesde vers kan ook aldus overgezet en verklaard worden: Hunne regeerders laten zich neder aan de zijde der rotsstenen: hoewel zij mijne redenen gehoord hebben, dat zij lieflijk zijn; dat is, zij loeren op*

mij en op mijn volk, als wij ons verbergen in de rotsstenen, niettegenstaande zij mij vriendelijke en bescheiden woorden gehoord hebben. Zie 1 Sam. 23:26, en 1 Sam. 24:3; idem 2 Sam. 24:10, en 2 Sam. 26:3.

7. Onze Te weten, mijne en van mijne krijgslieden. **beenderen zijn** De zin is: Het is met mij en mijn volk schier geheel gedaan, zodat wij als van elkander gehouwen en gekloofd zijn, ja als een hoop dode beenderen schijnen geworden te zijn, die men in de aarde gaat steken. **verstrooid aan den mond des grafs, gelijk of iemand Of, gelijk wanneer iemand hout hakte en kloofde tegen de aarde;** dat is, hetwelk op de aarde ligt, en waarvan de spaanders hier en daar verspreid worden. Anders: *gelijk als die het land of aardrijk snijdende klieft;* te weten, met den ploeg zo zijn verdeeld onze beenderen, naar den mond van het graf of de hel toe. **op de aarde iets gekloofd en verdeeld had.**

8. Doch op U zijn mijn ogen, HEERE, Heere! op U betrouw ik, ontbloot Te weten, van uw hulp en bijstand. **mijn ziel niet.** Dat is, mijn leven, of mij.

9. Bewaar mij voor het geweld Hebr. *voor de handen des striks*. Zie Job 5:20. **des striks, dien zij mij gelegd hebben, en voor de valstrikken van de werkers der ongerechtigheid.**

10. Dat de goddelozen elk in Dat is, elk in het garen, dat zij mij en den mijnen gespannen of gelegd hebben. **zijn garen vallen,** Te weten, zijn eigen, of God. **te zamen, totdat ik zal zijn voorbijgegaan.** Versta, ik en die bij mij zijn. Of, ik, met uwe gunst vergezelschaft zijnde. Of, *totdat ik geheelijk passere;* dat is, het gevaar ontkomen ben.

Psalmen 142

1. Een onderwijzing van Zie Ps. 32:1. David, een gebed, als hij in de David verhaalt hier hoe hij zich gehouden heeft in de spelonk te Engedi of Adullam, waarheen hij gevlucht was vanwege Sauls wrede

vervolging, 1 Sam. 22:1, en 1 Sam. 24:4. spelonk was.

2. Ik riep met mijn stem tot den HEERE; ik smeekte tot den HEERE met mijn stem.
3. Ik stortte mijn klacht uit voor Zijn aangezicht; ik gaf te kennen voor Zijn aangezicht mijn benauwdheid.
4. Als mijn geest in mij overstelpt was, Zie de aantekening bij Ps. 102:1. zo hebt Gij mijn pad Gij o Heere. De zin is: Ofschoon ik niet wist waarheen ik mij zou keren of wenden, zo hebt Gij het wel geweten, mij wijzende een weg en middel om aan Sauls bloeddorstige handen te ontkomen. gekend. Zij hebben mij Te weten, Saul met zijn bijhebbend volk. een strik verborgen op Dat is, in het verborgen gelegd. den weg, dien ik gaan zou.
5. Ik zag uit ter rechterhand, en ziet, zo was er niemand, die mij kende, Te weten, om mij hulp en bijstand te doen. er was geen ontvlieden voor mij; niemand zorgde Hebr. *zacht*, of *vraagde naar mijne ziel*. Zie de aantekening bij Spreuk. 29:10. Deut. 11:12. Verg. 2 Sam. 4:8. voor mijn ziel. Dat is, voor mij of voor mijn leven.
6. Tot U riep ik, Te weten, toen ik in zulken nood en benauwdheid was. o HEERE! ik zeide: Gij zijt mijn Toevlucht, mijn Deel Mijn erfdeel, waar ik mij op verlaat, zolang als ik in deze wereld leerf. Zie Ps. 27:13; Jes. 38:11, en Jes. 53:8. in het land der levenden.
7. Let op mijn geschrei, want ik ben zeer uitgeteerd; Hebr. *dun geworden*. red mij van mijn vervolgers, want zij zijn machtiger dan ik.
8. Voer mijn ziel Dat is, mij, mijn persoon. uit de gevangenis, Hebr. *uit de besluiting*, te weten, in welke ik met mijn volk als in een gevangenis besloten ben, zijnde van mijne vijanden rondom omsingeld. om Uw Naam te loven; de rechtvaardigen De godzaligen onder het volk Gods. zullen mij

omringen, Of, *kroonsgewijze mij omsingelen*; namelijk om mij met verwondering aan te zien, en om U, o Heere, met mij te loven en te danken voor de wonderlijk verlossing en genade aan mij bewezen. **wanneer Gij** Dat is, als Gij mij tot rust en tot een gelukkigen stand zult gebracht hebben. **wel bij mij zult gedaan hebben.**

Psalmen 143

1. Een psalm van David. Enigen menen dat David dezen psalm gedicht heeft toen Absalom hem vervolgde; anderen, toen Saul hem najaagde. O HEERE! hoor mijn gebed, neig de oren tot mijn smekingen; verhoor mij naar Alsof hioj zeide: Dewijl mij geweld en ongelijk geschiedt van mijne vijanden, zo bid ik U, o Heere, dat Gij als een rechtvaardig rechter, zulks niet langer wilt laten geschieden. Uw waarheid, naar Uw gerechtigheid.
2. En ga niet in Dat is, roep mij niet in het gericht, en handel met mij niet naar mijne verdiensten. Zie Job 22:4. het gericht met Uw knecht; want niemand, die leeft, zal voor Uw Te weten, door de werken der wet en zijnde in zichzelf als een zoon van Adam aangemerkt; zie Job 4:17, en Job 9:2,3, en Job 15:14, en Job 25:4; zie de aantekening bij 1 Kon. 11:34. aangezicht rechtvaardig zijn.
3. Want de Deze woorden hangen aan het eerste vers van deze psalm. Zie Ps. 143:1. vijand vervolgt Te weten, Saul met zijn aanhang. mijn ziel, Dat is, mijn leven, of persoon, gelijk Ps. 6:4. hij vertreedt Dat is, hij tast mij zo hard aan dat ik nauwelijks leven in mij heb; of, hij zal mij en de mijnen haast vertreden, tenzij dat God ons uit zijne handen verlost. mijn leven ter Anders: *mijn rot, mijn bende*; dat is, allen die bij mij zijn. Zie Ps. 141:7. aarde; hij legt mij Dat is, hij maakt dat ik en degenen, die bij mij zijn, in duistere hoeken en gaten ons moeten verkruipen en verbergen. Want David had, met zijn krijgsvolk, zijn verblijf in een spelonk; Ps. 142:1. in duisternissen, als degenen,

Alsof hij zeide: Wij kruipen in holen en spelonken ie en onder de aarde, gelijk zijnde dengenen, die voorlang gestorven zijn en onder de aarde begraven liggen. **die over lang dood zijn.**

4. **Daarom wordt mijn geest overstelpt in mij,** De zin is: Mij overvallen zoveel baren van den tegenspoed, de ene voor, de andere na, dat ik schier daaronder bezwijk en blijf. **mijn hart is verbaasd in het** Dit heet men gemeenlijk troosteloos. Anders: *mijn hart ontzet zich zeer.* **midden van mij.**

5. **Ik gedenk aan de** Alsof hij zeide: Wanneer ik mij in deze ellende en zwarigheid bevind, zo weet ik mij nergens beter mede te maken hoe Gij mij eertijds bijgestaan en verlost hebt. Het schijnt dat David hier voornamelijk ziet op dien tijd, toen hij, victorie bevochten hebbende over zijne vijanden, van het volk met juichen en vrolijkheid is ontvangen geweest; 1 Sam. 17: en 1 Sam. 18. **dagen van ouds; ik overleg al Uw daden;** Te weten, die Gij aan en door mij gedaan hebt. **ik spreek bij mijzelfen van de werken Uwer handen.**

6. **Ik breid mijn** Zie de aantekening bij Ps. 141. **handen uit tot U; mijn ziel is voor U als een dorstig** Of, *gelijk een dor land.* Zie Ps. 63:2. De rede zou aldus voller zijn: Gelijk een dorstig of dor land naar regen dorst, also dorst mijne ziel naar U; Ps. 42:2,3. **land. Sela.**

7. **Verhoor mij haastelijk, HEERE! mijn geest bezwijkt; verberg Uw** Dat is, wijk niet van mij en verlaat mij niet. **aangezicht niet van mij, want ik zou gelijk worden dengenen,** Dat is, dengenen die haast sterven zullen Ps. 28:1, en Ps. 88:5. **die in den kuil dalen.**

8. **Doe mij Uw goedertierenheid** Dat is, die blijde boodschap, aangaande de goedertierenheid, die Gij mij bewijzen zult, doende Saul terugkeren en aflaten van mij dus vijandig te vervolgen. **in den morgenstond** Dat is, vroeg, haast, zonder lang uitstel. **horen, want ik betrouw op U; maak mij bekend** Dat is, leer mij wat

ik doen zal om gevaar te ontgaan, waarin ik ben. Zie Ps. 142:4. **Of maak mij bekend den weg, dien ik moet ingaan om U te behagen. den weg, dien ik te gaan heb, want ik hef mijn ziel** Dat is, mijn gemoed. **tot U op.** Als tot dien, welken ik houd voor mijn beschutter en noodhelper.

9. **Red mij, HEERE! van mijn vijanden; bij U schuil ik.** Te weten, onder de schaduw uwer vleugelen, gelijk de profeet spreekt Ps. 57:2.

10. **Leer mij Uw welbehagen** Of, *uwen wil, of uw welgevallen, of believeen,* gelijk Ps. 40:9. **doen, want Gij zijt mijn** Dien ik wil en moet gehoorzamen. **God! Uw goede Geest** Versta hier den Heilige Geest. **geleide mij in een effen land.** Dat is, op een weg, dien ik vrijmoedig gaan mag, zonder hinder of aanstoot; waarbij verstaan wordt de weg der gerechtigheid, in de wet Gods voorgeschreven; of David verstaat hier door den weg, het middel dat hij mocht voornemen en gebruiken om onbeschadigd zijnen vijand te ontkomen.

11. **O HEERE! maak** Of, *behoud mij in het leven.* **mij levend,** Die schier dood ben. Zie Ps. 143:3,7. **om Uws Naams** Dat is, opdat ik uwen naam roeme en prijze, Ps. 142:8. **wil; voer mijn ziel uit** Dat is, mijn leven, mijn persoon. **de benauwdheid, om Uw gerechtigheid.**

12. **En roei mijn vijanden uit, om Uw goedertierenheid, en breng hen om,** Hier ziet de profeet op de belofte, die God Abraham en zijnen zade gedaan heeft, Gen. 12:3. **allen, die mijn ziel beangstigen; want ik ben Uw** Dat is, ik dien U met vleit, achtervolgens de bevelen uwer wet. **knecht.**

Psalmen 144

1. *Een psalm* van David. Gezegend zij de HEERE, mijn Rotssteen, Zie de aantekening bij Deut. 32:4, en 2 Sam. 22:2. **Die mijn handen onderwijst ten strijde, mijn vingers ten oorlog;**

2. **Mijn Goedertierenheid** Dat is, die over mij zo goedertieren is als de goedertierenheid

zelve. Verg. 2 Sam. 22:2. Zie verder Ps. 18:3. en mijn Burg, mijn Hoog Vertrek en mijn Bevrijder voor mij, mijn Schild, Dat is, tot mijn best. en op Wien ik mij betrouwe; Die mijn volk aan mij onderwerpt! Dat is, onderdanig maakt.

3. O HEERE! wat is de mens, Alsof hij zeide: Als men den ellendigen en geringen staat der mensen vergelijkt met de oneindelijke majesteit Gods, zo moet men zich verwonderen dat Hij zich verwaardigt te gedenken aan zo een arm creatuur. dat Gij hem kent, het kind des mensen, dat Gij het acht?

4. De mens is der ijdelheid gelijk; zijn dagen zijn als een voorbijgaande schaduw.

5. Neig Uw hemelen, Dat is, kom mij en uw volk te hulp van den hemel, en betoon uwe heerlijkheid en macht tegen onze vijanden. Zie 2 Sam. 22:10. Het is menselijkerwijze gesproken. HEERE! en daal neder; Te weten, tot mijne hulp en tot versterking uwer vijanden. raak de bergen aan, Dat is, (naar sommiger gevoelen) mijn grote en geweldige vijanden. Men kan dit ook nemen als ene beschrijving van de majesteit en de macht Gods in het uitvoeren van zijne oordelen tegen de goddelozen, die de vromen verdrukken. Verg. Ps. 104:32, enz. dat zij roken. Dat is, dat zij als rook verdwijnen.

6. Bliksem bliksem, Dat is, sla hen ter neder en maak hen te schande met uw goddelijke en hemelse kracht. en verstrooi hen; Te weten, die vreemde kinderen, van welke gesproken wordt Ps. 144:7. zend Uw pijlen uit, en verdoe hen.

7. Steek Uw handen van de hoogte uit; Dat is, uit den hemel; gelijk Ps. 18:17. ontzet mij, en ruk mij uit de grote Dat is, uit de grote vervolgingen der goddelozen. Zie 2 Sam. 22:17. wateren, uit de hand der vreemden; Hebr. *der kinderen des vreemden*: hetzij vreemd van het burgerschap van Israël, of dergenen die in vreemde landen wonen; of dergenen, die David voor hun koning nog niet wilden erkennen, maar hem

met Saul vervolgden. Zie Ps. 54:5. Zie de aantekening bij 2 Sam. 22:45.

8. Welker mond leugen spreekt, en hun rechterhand Welke zij geven tot versterking hunner belofte, also ook Ps. 144:11. is een rechterhand der valsheid.

9. O God! ik zal U een nieuw lied zingen; Zie de aantekening bij Ps. 33:2,3. met de luit *en* het tiensnarig Dit wordt ook hier ingevoegd, om dat luit en het tiensnarig instrument onderscheidene instrumenten zijn, gelijk te zien is Ps. 92:4. instrument zal ik U psalmzingen.

10. Gij, die den koningen Zie 2 Sam. 8:6. overwinning geeft, Die Zijn knecht David ontzet van het boze zwaard; Dat is, van het zwaard, hetwelk onschuldig bloed zoekt te vergieten.

11. Ontzet mij en red mij van de hand der vreemden, welker mond leugen spreekt, en hun rechterhand is een rechterhand der valsheid;

12. Opdat onze zonen zijn als planten, welke groot Te weten, planten. geworden zijn in hun jeugd; onze dochter als hoekstenen, Dat is, schoon en fraai van lijf en leden, gelijk men de hoekstenen aan een schoon gebouw fraai behouwt, besnijdt, polijst en versiert, opdat het van buiten te schoner schijne in aller ogen. uitgehouwen Te weten, kostelijk en fraai. naar de gelijkenis van een paleis.

13. Dat onze winkelen vol Versta hier, die plaatsen waar men den voorraad bijeenbrengt en bewaart, hetzij schuren, kelders, pakhuizen of korenzolders, enz. In één woord: David bidt hier dat God hem en de godzaligen wil zegenen met tijdelijke goederen. zijnde, den enen voorraad Hebr. *van spijs tot spijs*; dat is, overvloed van spijs. na den anderen uitgeven; dat onze kudden bij duizenden werpen, *ja*, bij tienduizenden Dat is, in grote menigte. op onze hoeven

vermenigvuldigen. Of, *wijken*. Zie de aantekening bij Job 5:10.

14. Dat onze ossen wel geladen zijn; dat geen inbreuk, Te weten, der vijanden in onze landen en steden om ons goed en vee weg te drijven. noch uitval, noch Te weten, uit onze steden om den vijand het geroofde goed en vee to ontjagen. Anders: *gene uitgaande*, te weten, vrouw, om te klagen en te krijten. gekrijs zij op onze straten.

15. Welgelukzalig is het volk, dien het also gaat; Versta dit van den krijgsgeschrei of alarm. welgelukzalig Alsof hij zeide bij manier van verbetering der naastvoorgaande spreuk: Ja ik zeg, dat vooral gelukzalig is dat volk, hetwelk in het verbond en de genade Gods staat, die de fontein van alle zegeningen en gelukzaligheid is; in welke zaligheid het hoogste goed gelegen is. Verg. Ps. 4:7,8, en Ps. 17:14,15, en Ps. 33:12, en Ps. 65:5. is Te weten, gelijk straks verhaald is. het volk, wiens God de HEERE is.

Psalmen 145

1. Een lofzang van David. Of, *een psalm*.

Deze psalm alleen wordt aldus getiteld, nochtans heeft van dit woord het gehele boek der psalmen zijn naam. *Aleph*. De verzen van dezen psalm zijn gesteld naar de orde van het Hebr. *A. B.*, alleen ontbreekt er de letter *Nun* of *N*. Dusdanige kunst heeft David in nog verscheidene psalmen gebruikt. Zie de aantekening bij Ps. 25:1. O mijn God, Gij Koning! Gij, die alleen de ware en almachtige Koning zijt. ik zal U verhogen, en Uw Naam loven in eeuwigheid en altoos.

2. *Beth*. Te allen dage zal ik U loven, en Uw Naam prijzen in eeuwigheid en altoos.

3. *Gimel*. De HEERE is groot en zeer te prijzen, Zie de aantekening bij Ps. 48:2. en Zijn grootheid is ondoorgrondelijk.

4. *Daleth*. Geslacht aan *Een geslacht* is hier, en elders meer, zoveel te zeggen als de menigte der mensen, die in een en dezelfde

eeuw tezamen leven. geslacht zal Uw werken roemen; en zij zullen Te weten, de geslachten; also Ps. 145:6,7. Uw mogendheden Dat is, uw krachtige daden. Also ook Ps. 145:12; Matth. 13:58. verkondigen.

5. *He*. Ik zal uitspreken Dit doet de profeet van Ps. 145:12 af tot het einde van dezen psalm. de heerlijkheid der eer Uwer majesteit, en Uw wonderlijke daden.

6. *Vau*. En zij zullen vermelden de kracht Uwer vreselijke *daden*; en Uw grootheid, die zal ik vertellen.

7. *Zain*. Zij zullen de gedachtenis Dat is, de grote weldaden, die Gij ons gedaan en bewezen hebt. der grootheid Uwer goedheid overvloediglijk Hebr. *als een springader voortbrengen*, of *uitgieten*, *uitbobbelen*; dat is, met vollen mond en keel prijzen en roemen. Zie Ps. 19:3, en Ps. 45:2. uitstorten, en zij zullen Uw gerechtigheid met gejuich verkondigen.

8. *Cheth*. Genadig en barmhartig is de HEERE, lankmoedig en groot van goedertierenheid.

9. *Teth*. De HEERE is aan allen goed, en Zijn barmhartigheden zijn over al Zijn Te weten, van zodanige, die zijn barmhartigheid kunnen deelachtig worden. Anders: *boven*. werken.

10. *Jod*. Al Uw werken, HEERE, zullen U loven, en Uw gunstgenoten zullen U zegenen. Dat is, loven en danken; doch op een andere manier dan de andere creaturen, hebbende een inwendig gevoel en getuigenis dat Gij hun Vader en weldoener zijt. Zie Gen. 14:20.

11. *Caph*. Zij zullen de heerlijkheid Uws Koninkrijks vermelden, en Uw mogendheid zullen zij uitspreken.

12. *Lamed*. Om de mensenkinderen bekend te maken Zijn Te weten, Gods. mogendheden, Dat is, mogende daden, gelijk Ps. 145:4. en de eer der

heerlijkheid Zijn Te weten, Gods.s Koninkrijks.

13. *Mem.* Uw Koninkrijk is een Koninkrijk van alle eeuwen, en Uw heerschappij is in alle geslacht Dat is, het duurt van tijd tot tijd, of tot aller tijd. en geslacht.

14. *Samech.* De HEERE ondersteunt allen, die vallen, Dat is, allen die zwak zijn, zo aan het lichaam als den geest. en Hij richt op alle gebogenen. Dat is, allen die onder het zware kruis of het pak der zonden gedrukt en gebukt gaan.

15. *Ain.* Aller ogen Te weten, van alle dieren, of van alle schepselen, die levende lichamen hebben. wachten op U; en Gij geeft hun hun spijs te zijner tijd. Of, *elk te zijner tijd.* Anders: *tot hunnen tijd;* dat is, ter bekwamer tijd, gelijk Ps. 104:27.

16. *Pe.* Gij doet Uw hand open, en verzadigt al wat er leeft, *naar Uw welbehagen.* Dat is, naar dat het U belieft, of waaraan zij een genoegen hebben. Anders, *met welbehagen;* dat is, met gaven en goederen van uw goeden wil en welgevallen vloeiende en herkomende.

17. *Tsade.* De HEERE is rechtvaardig in al Zijn wegen, en goedertieren in al Zijn werken. Dat is, in alles wat Hij doet.

18. *Koph.* De HEERE is nabij allen, Te weten, om hen te helpen of verlossen, naar zijne goedertierenheid te huiswaarts. die Hem aanroepen, allen, die Hem aanroepen in der waarheid. Dat is, met vertrouwen, oprecht, met ernst en zonder ophouden, uit grond huns harten, zonder huichelarij en bijgeloof. Verg. hiermede Deut. 4:7; Joh. 4:24.

19. *Resch.* Hij doet het Alzo eert Hij degenen die Hem eren; 1 Sam. 2:30. Doch versta hier zulk een wil en begeerte, die uit een waar geloof spruit en zodanig is als het betaamt; 1 Joh. 3:22, en 1 Joh. 5:14. welbehagen dergenen, die Hem vrezen, en Hij hoort hun geroep, en verlost hen.

20. *Schin.* De HEERE bewaart al degenen, die Hem liefhebben; maar Hij verdelgt alle goddelozen.

21. *Thau.* Mijn mond zal den prijs des HEEREN uitspreken, en alle vlees zal Dat is, alle natiën, alle mensen, gelijk Jes. 44:3; Ezech. 36:27; Joël. 2:28. Zijn heiligen Naam loven in der eeuwigheid en altoos.

Psalmen 146

1. Hallelujah! O mijn ziel! Zie Ps. 104:35, en Ps. 106:1. prijs den HEERE.

2. Ik zal den HEERE prijzen in mijn leven; ik zal mijn God psalmzingen, terwijl ik nog ben.

3. Vertrouwt niet op prinsen, op des mensen kind, bij hetwelk geen heil is.

4. Zijn Te weten, van des mensen kind, of van den prins. geest gaat uit, Dat is, zijne ziel. Het is een omschrijving van den dood. Zie de aantekening bij Gen. 35:18. hij keert wederom Te weten, de mens, welverstaande zoveel het lichaam aangaat. tot zijn aarde; Dat is, tot de aarde, waar hij van gemaakt is; Gen. 2:7, en Gen. 3:19; Pred. 12:7. te dienzelfden dage vergaan zijn En dienvolgens ook het vertrouwen, dat gij op hem gesteld hadt. aanslagen. Dat is, voornemens.

5. Welgelukzalig is hij, die den God Jakobs tot zijn Hulp heeft, wiens verwachting op den HEERE, zijn God is;

6. Die den hemel en de aarde gemaakt heeft, de zee en al wat in dezelve is; Die trouwe houdt in der eeuwigheid.

7. Die den verdrukte recht doet, Die den hongerige brood geeft; de HEERE maakt de gevangenen los. Hebr. *den gebondene.*

8. De HEERE opent *de* Hebr. *opent de blinden;* dat is, de ogen der blinden. *ogen* der blinden; de HEERE richt de gebogenen op; de HEERE heeft de

rechtvaardigen lief. Dat is, de vrome, godzalige, oprechte, godvrezende personen.

9. De HEERE bewaart de vreemdelingen; Hij houdt den wees en de weduwe staande; maar der goddelozen weg Dat is, de raadslagen. keert Hij om. Dat is, maakt Hij teniet.

10. De HEERE zal in eeuwigheid regeren; uw God, o Sion! is Dat is, gij Israëlietisch volk, dat den waren God op de berg Zion eert en dient naar zijne instelling. van geslacht tot geslacht. Hallelujah! Met dit woord begint en eindigt deze psalm.

Psalmen 147

1. Looft den HEERE, want onzen God te psalmzingen is goed, Dat is, het staat of betaamt den kinderen Gods wel. dewijl Hij Anders: *want het is lieflijk.* liefelijk is; de lof is betamelijk. Hij wil zeggen: Het betaamt den kinderen Gods den Heere te loven. Of, de lof des Heeren is in zichzelf een schone zaak.

2. De HEERE bouwt Dat is, God is de eerst auteur, fundamentlegger, opbouwer, behoeder en bewaarder der kerk. Jeruzalem; Hij vergadert Israels verdrevenen. Of, *verstrooiden.* Zie Jak. 1:1, en 1 Petr. 1:1. Verg. Deut. 30:3,4; Jes. 11:12, en Jes. 56:8; Joh. 11:52.

3. Hij geneest de Zie de aantekening bij Ps. 30:3, en Ps. 34:19, en Ps. 51:19. gebrokenen van hart, en Hij verbindt hen Dat is, Hij geneest hunne wonden, gelijk Luk. 4:18; verg. met Jes. 61:1, en met Ezech. 43:16. in hun smarten.

4. Hij telt het getal der sterren; Hij noemt ze Of, *Hij roept die allen bij namen.* allen bij namen.

5. Onze Heere is groot en van veel kracht; Hebr. *veelvoudig*, of *groot van kracht.* Zijns verstands Dat is, het is onmogelijk te begrijpen of uit te spreken, hoe groot en menigvuldig zijn verstand en zijne wijsheid is. Zie Jes. 40:28. is geen getal.

6. De HEERE houdt de zachtmoedigen Zie de aantekening bij Ps. 10:17. staande;

de goddelozen vernedert Hij, tot de aarde toe.

7. Zingt den Hebr. *antwoord den Heere.* Dat is, zingt den Heere, gelijk de een den andere antwoord gevende. Zie Exod. 15:21, en Exod. 32:18. HEERE bij beurte met dankzegging; psalmzingt onzen God op de harp.

8. Die de hemelen Als ten tijde van den profeet Elis geschied is; 1 Kon. 18:45. met wolken bedekt, Die voor de aarde regen bereidt; Die het gras op de Van het woord *gras*, zie de aantekening bij 1 Kon. 18:5. bergen doet uitspruiten;

9. Die het vee zijn voeder Hebr. *zijn brood.* geeft; aan de jonge raven, Hebr. *de zonen der raaf.* Zie de aantekening bij Job 39:3. als zij roepen.

10. Hij heeft geen lust aan de sterkte des paards; Hij heeft geen welgevallen aan de benen des Onder den naam des *paards* en der *benen des mans* vervat hij allerlei menselijke behulselen, ook vastigheden en sterkten der steden; welke wel God de Heere niet geheelijk verwerpt, *want het zijn gaven van zijn milde hand herkomende* maar dat berispt hier de psalmist, dat de mensen hun vertrouwen daarop zetten. Zie Deut. 7:7, en Deut. 9:4. mans.

11. De HEERE heeft een welgevallen aan hen, die Hem vrezen, die op Zijn goedertierenheid hopen.

12. O Jeruzalem! roem den HEERE; o Sion! loof Versta hier de inwoners der stad Jeruzalem, die aan den berg Zion gebouwd was. uw God.

13. Want Hij maakt de Dat is, Hij beschut en beschermt de stad, in welke gij woont, en Hij bewaart haar voor alle geweld en aanslagen des vijands. Dit was een teken van Gods gunst en liefde tot zijn volk Israël, als ook een teken van Zions vastigheid en sterkte. Zie het tegendeel hiervan Ps. 107:16; Jes. 45:2; Jer. 51:30; Klaagl. 2:9; Amos 1:5. grendelen uwer poorten sterk; Hij zegent uw kinderen binnen in u.

14. Die uw landpalen Dat is, het is de Heere, die u vrede geeft aan alle hoeken en einden uws lands. Zie Jes. 60:18. *in vrede stelt*; Hij verzadigt u met het vette der tarwe. Verg. Deut. 32:14, en zie de aantekening bij Ps. 81:17.
15. Hij zendt Zijn bevel Hebr. *zijne rede, of zijn zeggen, zijn woord*; dat is, zijn bevel. Versta hier die heimelijk en inwendige kracht, die God aan de aarde en bomen geeft om vruchten voort te brengen, elken boom en gewas naar zijnen aard. *op aarde*; Zijn woord loopt Zo haast als God bevel of woord uitgaat, straks gehoorzamen Hem alle schepselen der wereld. **zeer snel.**
16. Hij geeft sneeuw De sneeuw en de wol zijn elkander gelijk in kleur, lichtheid en gedaante. *als wol*; Hij strooit den rijm als as.
17. Hij werpt Zijn ijs heen Versta hierbij den hagel, of de bevroren hagelstenen. *als stukken*; wie zou bestaan Alsof hij zeide: Als het God belieft, Hij zendt zulk een gestrenge koude, dat geen creatuur die verdragen kan. **voor Zijn koude?**
18. Hij zendt Zijn Zie boven Ps. 147:15. woord, en doet ze smelten; Te weten, de vorst en het ijs, of de stukken ijs. Hij doet Zijn wind waaien, Te weten, een wrmen wind, die kracht heeft om het ijs te doen smelten. *de wateren vloeien* Te weten, die wateren, welke straks tevoren ijs waren. **henen.**
19. Hij maakt De zin is: Een ieder kan uit de bovenverhaalde werken wel afnemen hoe groot de macht Gods is; maar Hij doet zijne kerk nog veel grotere genade, haar gevende zijne wet en heilige geboden, om haar leven naar dezelve aan te stellen. Jakob Zijn woorden bekend, Israel Zijn inzettingen en Zijn rechten.
20. Alzo heeft Hij Anders: *Alzo heeft Hij geen heidenen gedaan.* Hebr. *allen volk, of alle heidenen niet*, enz. In dusdanige manier van spreken wordt *alle niet* meermalen gebruikt voor *gene*, gelijk Ps. 103:2, en Ps. 143:2. **geen volk gedaan; en Zijn**

rechten, Anders: *daarom kennen zij zijne rechten niet.* **die kennen zij niet.** Hallelujah! Met dit woord begint en eindigt deze psalm, gelijk ook doen de psalmen Ps. 146: en Ps. 148: en Ps. 149: en Ps. 150.

Psalmen 148

1. Hallelujah! Looft den HEERE Dit woord staat hier in het Hebr. in het veelvoudig getal, en alzo doorgaans in dezen psalm en de twee navolgende. **uit de hemelen**; Of, *gij van de hemelen*; dat is, gij hemelse schepselen, zowel de hemelen met hunne inwoners als de sterren en alle roeringen derzelve. Alzo ook Ps. 148:7. **looft Hem in de hoogste plaatsen!**
2. Looft Hem, al Zijn engelen! Looft Hem, al Zijn heirscharen! Te weten, die in de hemelen zijn; zie de aantekening bij Gen. 2:1; Ps. 103:21.
3. Looft Hem, zon en maan! Looft Hem, alle gij lichtende sterren! Hebr. *sterren des lights.*
4. Looft Hem, gij hemelen der hemelen! Dat is, gij allerhoogste hemelen. Zie Deut. 10:14; 1 Kon. 8:27. **en gij wateren**, Dat is, die wolken, welke gelijk als in de lucht *welke mede hemel genoemd wordt* hangen; zie Gen. 1:6,7; Job 26:8, en Job 37:11. **die boven de hemelen zijn!**
5. Dat zij den Naam des HEEREN loven; want als Hij het beval, zo werden zij geschapen.
6. En Hij heeft ze bevestigd voor altoos in eeuwigheid; Hij heeft hun een orde gegeven, die geen van De zin is: Geen van al die dingen, orde, van God gesteld, overtreden. **hen zal overtreden.**
7. Looft den HEERE, van de aarde; Dat is, gij schepselen op aarde, of die van de aarde gemaakt zijn. **gij walvissen en** De walvissen of zeedraken of andere zeemonsters worden onder de aarde begrepen, gelijk ook somtijds de zee zelve, gelijk er gezegd wordt dat God hemel en aarde geschapen heeft; Gen. 1:1. **alle afgronden!**

8. Vuur en hagel, sneeuw en damp; gij stormwind, die Zijn woord doet! Dat is, zijn bevel; te weten, het bevel des Heeren. De schepselen, die geen gevoel hebben, loven en dienen God op hun wijze, als God door hen zijnen wil uitricht. Zie Ps. 19:4, en Ps. 147:15.
9. Gij bergen en alle heuvelen; vruchtbomen en alle cederbomen!
10. Het wild gedierte en alle vee; kruipend gedierte en gevleugeld gevogelte! *Hebr. vogel des vleugels.*
11. Gij koningen der aarde, en alle volken, gij vorsten, en alle rechters der aarde!
12. Jongelingen en ook maagden; gij ouden met de jongen!
13. Dat zij den Naam des HEEREN loven; want Zijn Naam alleen is hoog verheven; Zijn majesteit is over de aarde en den hemel.
14. En Hij heeft den hoorn Zijns volks
Dat is, de macht en eer. Zie de aantekening bij Deut. 33:17. Dit voornamelijk in *Christus* vervuld, die *de hoorn der zaligheid* genoemd wordt, Luk. 1:69. verhoogd, den roem al
Dat is, gevende hun stof van den lof zijns naams door zijne weldaden. Zijner gunstgenoten, der kinderen Israels, des volks, dat Dat is, hetwelk een volk is, waarmede God zich in *Christus* nauwer verbonden en vermaagschapt heeft dan met enig ander volk; Joh. 20:17; Ef. 2:13,17; 1 Joh. 3:1. nabij Hem is. Hallelujah!

Psalmen 149

1. Hallelujah! Zingt den HEERE Zie de aantekening bij Ps. 33:3. een nieuw lied; Zijn lof zij in de gemeente Dat is, Gods kerk, welke ene verzameling is der uitverkorenen. *Zijner* gunstgenoten. Dat is hier, en ook Ps. 149:5, en Ps. 149:9.
2. Dat Israel zich verblijde in Dengene, *Hebr. in zijne makers.* Zie Gen. 12:1; en Gen. 20:13; Job 35:10; Pred. 12:1; Jes. 54:5. God heeft Israël niet alleen geschapen, maar ook tot zijn volk uitverkoren. Die hem gemaakt heeft; dat de kinderen

- Sions zich verheugen over hun Koning. Of, vanwege hunnen Koning, te weten, *Christus*; gelijk Hoogl. 1:4; Matth. 21:5, wiens voorbeeld David geweest is.
3. Dat zij Zijn Naam loven op de fluit; dat zij Hem psalmzingen op de trommel en harp. Anders: *in reien*; gelijk Ps. 30:12, en Ps. 150:4; Jer. 31:4,13.
4. Want de HEERE heeft een welgevallen aan Zijn volk; Hij zal de zachtmoedigen versieren met heil. Dat is, hij maakt hen heerlijk, nadat Hij hen heeft gered en verhoogd. Ja, Hij zal hen brengen tot de genieting der eeuwige vreugde en zaligheid.
5. Dat *Zijn* gunstgenoten van vreugde opspringen, om *die* eer; dat Die God hun aandoet. Zie het voorgaande Ps. 149:4. zij juichen op hun legers.
6. De verheffingen Dat is, de lofzangen, waarmede zij de heerlijke werken Gods verheffen zullen. Anders: *de opheffingen*; te weten, der stem, dat is, de predikatiën van het goddelijke Woord. Gods zullen in hun Dat is, zullen overluid uitgesproken of uitgeroepen worden, gelijk Jes. 58:1. keel zijn; en een tweesnijdend *Hebr. het zwaard der monden*; dat is, met twee monden of scherten, gelijk de aantekening bij Richt. 3:16. Dit tweesnijdend zwaard is Gods Woord, en komt uit den mond van *Christus*, en met dit zwaard overwinnen de gelovige de duivel, de wereld en de geweldigen der wereld; 2 Cor. 10:4; Ef. 6:17; Hebr. 4:12; Openb. 1:16. zwaard in hun hand;
7. Om wraak te doen Te weten, met woorden, gelijk Joh. 16:8, enz. over de heidenen, *en* bestraffingen Dit geschiedt met te prediken tegen de heidenen en de ongelovige afgoderij en goddeloosheid, gelijk Hand. 14:1, en Hand. 17:16,17,22, enz. Verg. dit met Jes. 41:15, en met 2 Cor. 10:4,5. over de volken;
8. Om hun koningen te binden met Te weten, door strafpredikatiën en met inbinding hunner zonden, hen alsoo brengende onder het juk en de onderdanigheid van het heilige *Evangelie*. Zie Jes. 45:14; Ps. 2:3; Mark. 6:20;

Hand. 24:26; Openb. 21:24. ketenen, en hun achtbaren met ijzeren boeien;

9. Om het beschreven recht Dat is, om hen vrij te spreken van hunne afgoderij en andere zonden, indien zij zich oprecht bekeren. Maar indien zij zich oprecht bekeren. Maar indien zij in hunne goddeloosheid blijven steken, hun den dood en de eeuwige verdoemenis te verkondigen, naar inhoud van het woord Gods, in de boeken der heilige Schrift geopenbaard. over hen te doen. Dit zal de heerlijkheid van al Zijn gunstgenoten zijn. Hallelujah!

Psalmen 150

1. Hallelujah! Looft God Dit woord staat hier en in de volgende verzen in het getal van velen: *Looft gijlieden.* in Zijn heiligdom; Dat is, in zijn heilige plaats, te weten, in den hemel; anderen verstaan door het *heiligdom* den tempel, gelijk Ps. 20:3, of *den tabernakel*; niet alleen den aardsen tempel of tabernakel, maar veel meer den tempel hierboven in den hemel. Anders: *vanwege zijne heiligheid.* looft Hem in het uitspansel Hebr. *in zijne uitspanning der sterkte*; dat is, in zijn sterk uitspansel; dat is, omdat Hij zijne kracht, of *sterkte*; ziende op hetgeen geschreven staat Gen. 1:6. Zie ook Ps. 19. Zijner sterkte!

2. Looft Hem vanwege Zijn mogendheden; Dat is, zijn krachtige en geweldige daden, gelijk Ps. 145:4. looft Hem naar de menigvuldigheid Of, *naar de veelheid zijner heerlijkheid*; dat is, vanwege zijne grote en menigvuldige macht en heerlijkheid. Zijner grootheid!

3. Looft Hem met geklank der bazuin; looft Hem met de luit en met de harp!

4. Looft Hem met de trommel en fluit; Gelijk Ps. 149:3. looft Hem met snarenspeel en orgel! Het Hebr. woord wordt zelden gevonden en derhalve wordt het verscheidenlijk overgezet. Het betekent een lieflijk instrument door Jubal

uitgevonden, Gen. 4:21. Zie Job 21:12, en Job 30:31.

5. Looft Hem met hel klinkende Of, lieflijk klinkende. Hebr. *hoorcimbalen*; dat is, die lieflijk zijn om aan te horen; deze muziekinstrumenten waren van metaal, als schellen of bellen. cimbalen; looft Hem met cimbalen van vreugdegeluid!

6. Alles, wat Hebr. *alle adem*. Zie de aantekening bij Gen. 7:22. Deze woorden verklaart de apostel *Johannes* breder aldus: *En alle schepsel, dat in de hemel is en op de aarde en onder de aarde, en die in de zee zijn, en alles wat in dezelve is, hoorde ik zeggen: Hem, die op den troon zit, en het Lam zij de dankzegging, en de eer, en de heerlijkheid, en de kracht in alle eeuwigheid*; Openb. 5:13. adem heeft, love den HEERE! Hallelujah!